Ч. 51. Львôвъ, Середа 1 (13) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочався другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрѣ лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новоприступаючѣ ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а если зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

Рускі послы въ радѣ державнôй.

(*Дальше.*)

II.

Було бъ однакожь несправедливо цѣлу незгодливôсть въ поступованю рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй зводити на одну безпринципіяльнôсть. Противно, приглянувшись близше, легко доглянути въ ихъ поступованю два головнѣ направленя, хоть не все консеквентно выдержанѣ, не въ всѣмъ ясно зазначенѣ, але все таки виднѣ, — се зъ однои стороны принципъ централизму, а зъ другои принципъ антицентрализму. Заступникомъ першого направленя представляється сов. Ковальскій, заступникомъ другого о. Озаркевичь. Пос. о. Озаркевичь еще минувшого року, здаючи справу передъ своими выборцями, отверто заявивъ, що не буде йти съ централистами, що уважаєсей союзъ за неôтповѣдный, а навѣть шкодливый интересамъ руского народа. Свои выводы поперъ о. Озаркевичь ôтповѣдными доказами, а передовсѣмъ указавъ на дотеперѣшну исторію союза съ централистами и на безкористнôсть сего союза для Русинôвъ. Исторія рускои политики делегаційнои справдѣ промовляє за выводами о. Озаркевича, а щобъ тамъ и хотѣвъ кто закинути политицѣ о. Озаркевича, все жь таки передовсѣмъ муситъ признати, що сей посолъ дѣлаєявно, не закрываючись въ двозначности що до головного направленя своєи политики, отверто выповѣвъ своє политичне пересвѣдченье передъ выборцями и зажадавъ ихъ мнѣнія, котре тожь само однодушно перехилилось на єго сторону. Що бôльше, о. Озаркевичь совсѣмъ справедливо може покликатись на першу резолюцію народного вѣча рускаго, котра вже самою своєю основою выразно высказалась противъ союза съ централистами, а еще бôльше и выразнѣйше противъ солидарности съ политикою централистôвъ и ихъ програмою внутрѣшно-державною. Такъ отже пос. о. Озаркевичь своєю политикою йде за наукою исторіи дотеперѣшного союзництва съ централистами, за голосомъ своихъ выборцѣвъ и цѣлого загалу Русинôвъ. Вѣрный тôй своєй политицѣ стоявъ о. Озаркевичь по сторонѣ автономистôвъ, въ справахъ не дотыкаючихъ Русинôвъ або голосовавъ съ автономистами, або, если автономисты подавались на дорогу простои майоризаціи безъ доказаноі справедливости въ своєи стороны, якъ се сталося при провѣреню выборôвъ зъ бôльшои посѣлости горѣшнои Австріи, ухилявся ôтъ голосовня. При тôмъ всѣмъ доказавъ о. Озаркевичь, що стоячи по сторонѣ автономистôвъ може выступати неменше енергично и рѣшучо противъ покривдженя руского народа и въ оборонѣ єго правъ, якъ се роблятъ послы на пôвъ або й совсѣмъ стоячѣ по сторонѣ централистôвъ.

Мимо того однакожь не можна закрывати, що противъ поступованя пос. о. Озаркевича пôдносятся тожь само гдеякѣ, немаловажнѣ замѣты. Передовсѣмъ замѣчаютъ, що о. Озаркевичь приступивъ на сторону автономистôвъ безъ всякого поясняючого заявленя передъ радою державною, мовьбы незамѣтно, не остентаційно а постепенно, що остаточно само послѣдне остентаційне переступленье на правицю на 157 засѣданю пôсля заявленя пос. Ковальского, — безъ всякого поясненя сего поступку и голосованье за внесеньемъ гр. Гогенварта ледво чи дасться оправдати высше указаною политикою. Не дасться заперечити, що черезъ таке, такъ сказати, мовчаливе приступленье до правицѣ самъ фактъ приступленя дуже много тратитъ на важности и значеню, и остаєся въ многôмъ неяснымъ. Передовсѣмъ кождый посолъ въ радѣ державнôй єсть лише посломъ своихъ выборцѣвъ и скоро за нимъ не стоитъ загально знаный авторитетъ голосу цѣлого народа, або хочьбы якого сторонництва, скоро ôнъ явно не опираєся на тôмъ авторитетѣ, — єго голосъ и поступованье маєлише вагу одного голосу посольского, вагу заступника своихъ выборцѣвъ, але не вагу національнои або бодай партійнои манифестаціи. Такъ пр. пригадаємо на выступленье пос. Гавзнера, котре мимо цѣлои своєи свѣтлости мало лише вагу манифестаціи посольскои единицѣ, а не голосу польского народа, або якои нибудь конкретнои партіи польскои. О скôлько жь еще бôльше зменшаєся значенье посольского выступленя, если оно объявляєся лише однымъ голосованьемъ безъ поясняючои промовы! Тожь и не можна дивоватись, если выступленье пос. Озаркевича не взнеслося понадъ значенье манифестаціи посольскои единицѣ и що чужосторонна опинія публична не ôтнеслась до сего факту, якъ до якои манифестаціи народнои або бодай партійнои. А власне, если коли нибудь, то на 157 засѣданю рады державнои выступленье о. Озаркевича, котре пôсля заявленя пос. Ковальского прибрало характеръ остентаційности, а навѣть демонстраціи, потребувало конечно автентичного поясненя не тôлько длятого, щобъ надати ваги самому актови, але й для того и то головно длятого, щобъ оминути можнôсть злои интерпретаціи сего поступованя. Божь єсть рѣчію теперь неясною, чи посолъ о. Озаркевичь голосовавъ за внесеньемъ гр. Гогенварта для того, що хотѣвъ лише, щобы комисія тôлько точнѣйше розглянула границѣ компетенціи державного трибуналу а рады державнои въ справахъ актôвъ выборчихъ и предложила ôтповѣдне внесенье до ухвалы закона, компетенціи при теперѣшнôмъ станѣ законодательства не на всѣ случаѣ ясно розграниченои, що впрочѣмъ указано навѣть въ рѣшеню самого державного трибиналу, — чи може для того, що видѣвъ въ внесеню гр. Гогенварта родъ демонстраціи парляменту противъ рѣшеня державного трибуналу и замѣръ окроити право державного трибуналу, рѣшати о нарушеню обывательскихъ, конституцією порученыхъ правъ при выборахъ послôвъ? Не можемо припускати, щобы та послѣдна евентуальнôсть була правдивою причиною, для чого пос. Озаркевичь голосовавъ за внесеньемъ гр. Гогенварта, бо жь такій поглядъ ледво чи давôься погодити съ правдивымъ духомъ конституціи и добре зрозумѣлымъ интересомъ руского народа, наказуючимъ противитись такожь и парляментарному деспотизмови, — однакожь при недостачѣ поясненя зъ стороны пос. Озаркевича що до интенціи єго выступленя и така интерпретація — некористна для нашого посла — моглабы появитись и дѣйстно появляєся. Тожь не можемо сказати, щобы мовчанье пос. Озаркевича въ тôмъ послѣднôмъ случаю було совсѣмъ политичне.

Понимаємо однакожь причины, задля котрыхъ пос. Озаркевичь доси не выступивъ съ явною манифестацією, опертою на авторитетѣ голосу народного, манифестацією програмовою съ знаменемъ рѣшучого звороту на нову дорогу. Мы вже попередъ и неразъ указовали, що и голосъ трехъ рускихъ послôвъ, а евентуально навѣть голосъ одного посла, мôгбы мати вагу голосу цѣлого руского народа, неправно выпертого зъ ôтповѣднои и єму приналежнои репрезентаціи, але до того треба передовсѣмъ, щобы въ голосѣ тыхъ послôвъ дѣйстно озывався голосъ цѣлого народа, єго житье, єго сила, єго бажаня и жаданя. Можнажь се сказати, если трехъ рускихъ послôвъ иде въ трехъ, часто навѣть впростъ противныхъ направленяхъ, если ихъ голосы сходятся що найбôльше хиба лише въ тôмъ однôмъ случаю, если треба высказати якѣ жалѣ и жалобы, але майже николи тогды, если ходитъ о то, щобы ясно выказати, якою именно дорогою думаєступати рускій народъ напередъ, яке становище думаєônъ зайняти до другихъ народôвъ державы, якъ ôтнестись до ихъ правъ и жадань, и якъ думаєуладити внутрѣшнѣ межинароднѣ ôтношеня тои державы, на якôмъ станути принципѣ державного житя и якій принципъ пôддержувати и боронити? Яку поруку политичнои надѣйности и постôйности рускихъ послôвъ, тревалости и непохитливости политики руского народа можутъ мати заступники якого нибудь другого народа або якои партіи державнои, если навѣть трехъ рускихъ послôвъ представляєся такъ рôжнородными въ своихъ политичныхъ пересвѣдченяхъ и стремленяхъ, если вся давнѣйша минувшôсть руского посольства въ Вѣдни въ своєй сущности представилась передъ ихъ лицемъ простою мизерією и чимсь майже въ родѣ сумоглядного жебрацтва, а теперь пôсля такъ сумного досвѣду не може выдвигнутись на ясну дорогу розумнои политики и набрати тои поваги, якабы була до лиця заступникамъ бôльше якъ 3 мил. Русинôвъ? Въ яку акцію, въ якій союзъ може впуститись яке нибудь сторонництво съ нашими репрезентантами и съ котрымъ именно репрезентантомъ? Можежь якій политикъ далеко стоячій ôтъ нашихъ домашныхъ справъ знати, за кимъ именно стоитъ рускій народъ, чи за А, чи за В. чи за С., чи маєкотрый зъ тыхъ трехъ представителѣвъ за собою бодай яку активну партію, и чи въ загалѣ можна середъ руского народа числити на яку партію, коли навѣть цѣлôсть — цѣла репрезентація сего народа не представляла собою ніякого одноцѣльного, сильного и надѣйного фактора политичного?

Чи мôгъ отже пос. о. Озаркевичь середъ такихъ обстоятельствъ выступити съ якимъ ширшимъ, програмовымъ заявленьемъ звороту рускои политики на нову дорогу и яку вагу моглобы було мати таке выступленье? Чи не сталось бы такъ, якъ съ послѣднымъ выступленьемъ пос. Ковальского? Такъ отже здержаннôсть пос. о. Озаркевича съ такою манифестацією єсть не тôлько совсѣмъ зрозумѣла, але навѣть середъ даныхъ обстоятельствъ дуже политична.

Зъ тыхъ самыхъ причинъ буде такожь понятно, длячого пос. Озаркевичь не може розвинути ніякои акціи парляментарнои, длячого въ загалѣ политика, котру ônъ заступає, не може повеличатися ніякими успѣхами такъ само, якъ и политика двохъ другихъ послôвъ. Не розумѣємо тутъ акціи политичнои въ великôмъ значеню того слова, акціи справдѣ парляментарнои, бо о такôй акціи зъ стороны рускихъ послôвъ при ихъ микроскопичнôй малочисленности въ загалѣ теперь не може бути мовы, але акцію такъ сказати приготовляючу, навязуючу симпатіи и звязи съ сторонництвами, прієднуючу прихильнôсть заступникôвъ другихъ народôвъ для интересôвъ и жадань руского народа, розъясняючу усилія руского народа передъ лицемъ другихъ народôвъ — и приготовляючу на будучнôсть поле для акціи и союзництва рускихъ послôвъ. Не можна сомнѣватися, що пос. Озаркевичь маєяко посолъ особисту симпатію у значнои части правицѣ, и єму одному удалось пересадити свою резолюцію противъ кривдячого поступованя правит. органôвъ въ Галичинѣ. Однакожь особиста симпатія для одного посла такъ довго не може бути пôдставою тревалыхъ комбинацій политичныхъ, якъ довго поза тымъ посломъ не уладятся и не скрѣпнутъ такожь самѣ обстоятельства, котрѣбы надавали особѣ посла значенье бодай партійнои силы и самѣ собою могли такожь послужити за основу укладôвъ политичныхъ. Говорячи нагляднійше, одинъ посолъ рускій такъ довго не може входити въ политичнѣ комбинаціи сторонництвъ автономистичныхъ, якъ довго они не маютъ певности, що при спріяючихъ для Русинôвъ обстоятельствахъ зъ выборôвъ выйшлибы рускѣ послы рѣшучого автономистичного направленя, а не новѣ союзники централистôвъ, що въ загалѣ автономистична партія позыскаєсобѣ въ рускôмъ народѣ и ихъ заступникахъ вѣрного и надѣйного союзника. Такои певности не може подати дотеперѣшна политика рускихъ послôвъ, а всѣ усилія пос. Озаркевича въ тôмъ взглядѣ мусятъ розбиватись о усилія пос. Ковальского въ просто противнôмъ направленю. Такъ отже акція пос. Озаркевича вже задля самои розъѣднанои политики рускихъ послôвъ муситъ оставатись лише дѣятельностію одинокого посла, не входячою въ рахубу кооперації сторонництвъ. До того еще и сама ситуація политична не спріяєскорому полагодженю внутрѣшно-державныхъ спорôвъ межинародныхъ. Цѣла внутрѣшна политика повертаєся въ якômсь зачарованôмъ кôльци, не може поступити напередъ; поступованье гр. Таффе не объявляєніякои рѣшимости, а знôвъ партія автономистôвъ еще за слаба и за мало сконсолидована въ собѣ, щобъ могла смѣло и безвзглядно ступати напередъ дорогою правдивого помиреня народôвъ. Если въ теперѣшныхъ обстоятельствахъ навѣть Чехи не можутъ выказатись дуже свѣтлыми успѣхами

своєи политики, кромѣ однои справы праского университету, єли Словѣнцѣ все єще выжидаютъ осущеня своихъ жадань, — то щожь дивного що єщѣ дальше приходится стояти Русинамъ въ програмѣ автономистичнои партіи.

Чехи и Русины.

IV.

Мы видѣли, що и Чехамъ не ишло такъ гладко, якбы многимъ здавалося. Ихъ литература була оточена перешкодами. И у Чехôвъ були початково писателѣ рѣдкій, но они були сильній духомъ и характеромъ. Тіи писателѣ були такожь змушенй неразъ роздумувати, чи не стоятъ они при остатныхъ хвиляхъ своєи народности? Однакожь они не опускали рукъ, не впадали въ ôтчаянье и въ праци не уставали; имъ ходило о тоѣ, щобы коли возможно, ôтвернути грозящу народови погибель.

Щастьемъ було для Чехôвъ, що тогды житя политичного не було, цѣла ихъ политика оберталася около розбужденя народа, они длятого всѣ свои усилія сосредоточали около розвою почутя народного, що имъ вповнѣ удалось. За тоѣ коли прійшлось Чехамъ въ 1848 выступити на поле политики, они були до того приготовленй, мали за собою народъ, они мали на кôмъ опертися. Чехи не спускалися на никого, они числили на свои силы.

Инакше було у Русинôвъ. До 1848 р. мало було руху навѣть межи интелигенцією, а о народѣ и не споминати. Коли людъ рускій не симпатизовавъ съ польскою народностію, то се не було въ почутя своєи народности, але въ того, що въ Полякахъ видѣвъ тыхъ, на котрыхъ робивъ панщину. Въ 1848 р. Русинôвъ покликали выпадки до дѣланя неприготованыхъ и мимоволѣ Русины зôстали поставленй на полю политичнôмъ. Они замѣсть хоть ôтъ теперь взятися щиро до просвѣты народа, залишили тоє поле и задившися на Чехôвъ, нужь бавитися въ высоку политику. Спустившися на правительство, були певнй, що оно Русинôвъ пôдтримувати не перестане. На тôмъ дуже завелися.

Другимъ щастьемъ було для Чехôвъ, що они ôтъ разу поняли тую правду, що хотѣвши будити и розвивати почутье народне, треба до народа говорити на єго языцѣ, и на тôй дорозѣ они незмѣнно поступали. Щожь ту сказати о Русинахъ? Послухаймо, що говорятъ о насъ другій. Пыпинъ на пр. въ своѣй „Исторіи славяньскихъ литературъ“ (т. II. стор. 1109) пише: „Галицкй Южно-Руссы не рѣшили до сихъ поръ, держаться ли имъ русского языка, или своего народного, которымъ начинали писать въ Малороссіи; до сихъ поръ не рѣшили и вопроса правописанія.“ Такъ оно и єсть, замѣсть взятися щиро всѣма силами до просвѣты народа, то они спôръ о повысшихъ пытаняхъ, хоть вже менше разящо, ведутъ и до нынѣ. Тымъ способомъ трійцять лѣтъ утрачено, въ котрыхъ, где небуло єще такого напору противникôвъ, можна було много здѣлати. Тымчасомъ зôставлено людъ темный на обаламученя и интриги. О насъ можнабы сказати, що говоривъ Колярь, взываючи до єдности Славянъ: „Все маємо, мовивъ ôнъ, що потреба для ролѣ въ чоловѣчествѣ; єсть земля и вода, хлѣбъ и сôль, искусній руки, рѣчь и пѣснѣ; недостае лишь одного — згоды и просвѣты“.

У Чехôвъ, безъ взгляду на непріятній внѣшній обстоятельства, появлялося що разъ бôльше дѣлателѣвъ. Правда, и тамъ були люде, у котрыхъ патріотизмъ объявлявся бôльше словами. О тыхъ говоривъ Гавличекъ: „Булабы пора тому патріотизмови перейти ôтъ языка въ руки и въ дѣло, т. є. щобы мы зъ любви къ своему народови бôльше дѣлали, нѣжь о тôй любвѣ говорили. Противно, мы говоримъ о патріотизмѣ, а забуваємъ о просвѣтѣ народа“. Чи тіи слова не придалобыся и до насъ приложити?

Просвѣта єсть сила; жадна народнôсть не остоится безъ тои силы, особливо народнôсть, окружена ворогами. По тôй причинѣ мовивъ Паляцкій: „Нашь народъ, говоривъ ôнъ, находится въ великôмъ небезпеченьствѣ, окруженый доокола ворогами. Я однакъ не ôтчаюю и надѣюсь, що народъ потрафитъ всѣхъ одолѣти, коли тôлько захоче. Не досыть однакожь сказати: „я хочу“, но кождый повиненъ брати участь, працювати, жертвувати, що може, для общого блага, особливо для охороны народности. Ческій народъ маєе за собою свѣтлу минувшôсть. Часы Гуса, то славнй часы; тогды ческій народъ духовымъ образованьемъ перевышавъ всѣ прочй народы Европы. Потреба, щобы мы теперь такожь себе образували и по указаню образованого розуму поступали. То єдина рада, котру я умираючи оставивбы свому народови“. И тіи слова дотыкаютъ такожь и насъ. Хочемо покликатися на Чехôвъ, то наслѣдуймо ихъ наперед въ вытреваломй праци и жертволюбію для просвѣты народа.

Стеф. Качала.

ДОПИСЬ.

Зъ Стрыя. (*П. Гавзнеръ и его выборцы. — Бенкетъ въ честь єго. — Наше мѣщаньство. — Справа парохіи тутешнои. — Бурса. — Касино руске.*)

Дня 27-го н. ст. червня прибувъ до насъ п. Гавзнеръ, щобъ здати справу зъ своєи дѣятельности въ думѣ державнôй. Содержанье сего справозданя помѣстило „Дѣло“ въ 48 ч. Кождый цѣкавый мôгъ зъ сего справозданя довѣдатись, що посолъ Стрыйскій выступавъ въ оборонѣ правъ и Чехôвъ и Словѣнцѣвъ, а лишь не народу, котрому остаточно завдячуе свôй мандатъ, бо предсѣ що найменьше половину голосôвъ, якй при выборахъ получивъ, становили голосы нашихъ мѣщанъ. Запопадливо ходивъ п. Гавзнеръ и коло желѣзницѣ трансверзальнои, и коло факультету медичного во Львовѣ, но не около справъ жизненныхъ для нашого народу, а єго удѣлъ въ справѣ грунтового податку ограничився на тôмъ, що, якъ самъ высказавъ, єму належитъ завдячити, що захôдна Галичина, маюча грунта яловй (Краковске?!) менше буде платити, а натомѣсть бôльшій тягаръ спаде на грунта подôльскй и вехôднои Галичины. Выборцѣ, мѣжь котрыми було троха жидôвъ и кôлькохъ мѣщанъ, приняли мову Гавзнера съ великимъ восторгомъ, и дали єму вотумъ довѣрія. Интерпеляцій не було ніякихъ крôмъ интерпеляціи п. учит. Пьеньонжка: чи Коло польске не вчинило якихъ крокôвъ, щобы права польского языка, наданй въ дорозѣ администраційнôй, обезпечень зôстали ôтповѣдными уставами. На се ôтповѣвъ п. Гавзнеръ: що порушенье сеи справы зô взгляду на подôбнй претенсіи Чехôвъ не було єще на часѣ, тымъ бôльше, що Коло польске не єсть въ станѣ придбати до ухваленя такои уставы потрѣбного числа $^2/_3$ голосôвъ.

Вечеромъ тогожь дня ôтбувся въ сали касина бенкетъ на честь посла. Въ бенкетѣ взяло удѣлъ надъ 30 осôбъ, и то урядникôвъ, жидôвъ и властителѣвъ бôльшихъ посѣлостій. Першу чарку пôднѣсъ п. Стояловскій на честь Гавзнера. Другу п. Гавзнеръ на честь мѣста. Ôтакъ п. Иванъ Майрановскій, начальникъ суду, знаный въ ширшихъ кругахъ яко контркандидатъ п. Ковальского при выборахъ 1879 р., взносячи тоастъ на честь Кола польского выразивъ свôй жаль, що послы рускй не солидаризуютъ съ Коломъ польскимъ, а народъ рускій ôткидаe братну долоню, котру єму подаютъ Поляки зъ щирого серця. Слова єго медовй такъ вхопили за серце всѣхъ зôбраныхъ, та мабуть выкликали такъ сумнй думки, що по сѣй промовѣ замѣсть оплескôвъ запанувала въ сали гробова тишина. Повѣяло холодомъ, бо мабуть кождый зъ присутныхъ бувъ вповнѣ пересвѣдченый о нещирости сихъ слôвъ. На що выкликувати якйсь мары! подумавъ п. Пеньонжекъ, на тематъ „kochajmy się“ промовивъ пару слôвъ, лиця розъяснѣлись и вже весело закôнчилось торжество.

Згадую за сей бенкетъ зъ тои причины, бо за кôлька день появилась въ дневникахъ польскихъ телеграфична звѣстка, будьтобы въ нѣмъ взяло удѣлъ и руске мѣщаньство. Єсть се одна зъ неизчислимыхъ помылокъ, якими кореспондентъ Стрыйскій кормитъ польску публику, коли доводится єму писати про нашй ôтношеня на народнôмъ поли.

Коли всѣ стараня комитету, уряджуючого бенкетъ, втягнути интелигенцію руску до удѣлу оказались безъуспѣшными, ба и поважнѣйшй мѣщане почастували добродѣвъ-комитетовыхъ гарбузомъ, то тогды презесъ, п. Фрухтманъ, по примѣру зъ причты евангельскои въ послѣдный день, „розбславъ слуги своя на распутія и стогны мѣста“ съ росказомъ приставити на обѣдъ доконче якихъ небудь Русинôвъ. Пощастилось симъ разомъ, — найшлось двохъ мѣщанъ, мабуть голодныхъ, пп. Васильчишинъ и Мазякъ, котрыхъ съ великою атенцією засаджено за стôлъ, кормлено даромъ паньскою стравою, та котрыхъ п. Гавзнеръ по кôлька разôвъ цѣлымъ засобомъ красныхъ слôвъ упевнявъ о щирôй своѣй прихильности для справъ мѣщаньства. Однакъ ани п. В. ани п. М. не можутъ бути уважанй за представителѣвъ рускаго мѣщаньства.

У Полякôвъ єсть то свойственнымъ, що не умѣютъ чи не хочутъ выпукати властивои причины своихъ неудачь, — тожь и цѣлковите усуненьеся рускаго мѣщаньства ôтъ удѣлу въ згромадженю и въ бенкетѣ приписуютъ злобнôй намовѣ и агитаціямъ „ворохобникôвъ и борителѣвъ“, якъ то имъ подобався называти кôлькохъ тутешныхъ интелигентныхъ Русинôвъ. Нехай впрочѣмъ толкуютъ они собѣ якъ имъ угодно, мы же зъ нашои стороны на похвалу тутешныхъ мѣщанъ рускихъ мусимо сконстатувати съ радостію, що тая ихъ неприсутнôсть въ згромадженю и на бенкетѣ була выплывомъ самостôйнои ихъ волѣ, розбуджуючогося мѣжь ними самопôзнаня и почутя обовязкôвъ взглядомъ народа. Фактъ сей многоважный одушевляе насъ надѣею, що нашй мѣщане, хочь Поляки для ихъ пріеднаня позаводили рôжнй товариства и брацтва, свѣдомй своихъ обовязкôвъ и въ почутю своєи силы не дадутся вже такъ легко обаламучувати людямъ несовѣстнымъ, працюючимъ надъ ихъ здемо-ралізованьемъ и вынародовленьемъ, а во всѣхъ важнѣйшихъ справахъ будутъ поступати самодѣльно, солидарно и съ пожертвованьемъ, якого ôтъ нихъ рускій народъ домагатися маe право. — Двѣ рѣчи спиняютъ сей поступъ на дорозѣ такъ для нашои справы пожаданôй. Перша рѣчь, се недостача руки, котра спомучилабы нашихъ мѣщанъ въ гармонійну цѣлôсть и вправно провадила. Провôдникомъ такимъ при теперѣшныхъ обстоятельствахъ може бути лишень парохъ мѣстцевый. Томужь съ немалымъ несупокоемъ, а навѣть съ тревогою выжидаємо обсадженя тутешнои парохіи, котре мабуть небавомъ наступитъ. Парохія тутешна єсть одною зъ тыхъ, що вымагаютъ щирои и неутомимои працѣ, тымъ бôльше, що за пок. о. Бѣлявского зъ поводу єго старости и немочи въ неоднôмъ була занедбаною. Пôднести отже духа религійного у мѣщанъ, выкоренити богато перестарѣлыхъ и шкодливыхъ звычаѣвъ, пріеднати наново для церкви нашои тыхъ, котрй повписувались до рôжныхъ брацтвъ, при лат. костелѣ истнуючихъ — се буде задачею будучого пароха, а задача тая такъ трудна, що не можь ви кому будь повѣрити. Въ рукахъ Всесв. Консисторіи спочиваe въ першôмъ рядѣ розвязка сеи важнои справы; маємъ длятого повну надѣю, що представитъ тутешнôй радѣ мѣйскôй яко патронови до запрезентованя тôлько найспособôнѣйшихъ, дѣятельныхъ, свого пôсланництва свѣдомыхъ, а до пожертвованя и працѣ охочихъ кандидатôвъ.

Другою перепоною на дорозѣ здвигненя нашого мѣщаньства зъ упадку — се байдужнôсть наша. Єще минувшого року кôлькадесять зъ интелигентнѣйшихъ мѣщанъ постановили завязати при церквѣ парохіяльнôй на мѣстцѣ давнѣйшихъ безъ ніякои провôднои идеи истнуючихъ кôлькохъ брацтвъ нове брацтво св. Николая на взорець тыхъ, якй существуютъ по гдекотрыхъ нашихъ мѣстахъ, якъ пр. въ Перемышли, Станиславовѣ и Золочевѣ. Уложенй статута потвердило ц. к. Намѣстництво єще въ сѣчню съ тымъ застереженьемъ, що завязанье брацтва може наступити лишень по апробатѣ статутôвъ черезъ власть духовну. И отъ Всесв. Консисторія на прошенье, предложене єще передъ 8-ма мѣсяцями, недала до сегодня ніякого отвѣта! Що зволѣканье сеи справы будитъ у мѣщанъ певного рода знеохоченье, легко догадатися. Колибы знали, що не одержатъ призволеня на завязанье брацтва, булибы вже давно приступили до заснованя читальнѣ або якого иншого подôбного товариства.

Не дуже великимъ поводженьемъ тѣшатся товариства, заснованй черезъ тутешну и околичну интелигенцію. Филія общества Качковского спитъ сномъ праведника; не дае ніякои ознаки житя. Справа построеня Буресы не поступае наперед задля недостачи потрѣбныхъ фондôвъ, чого причины належитъ глядати въ великôй апатіи, съ якою ôтносится околиця до сеи такъ въ нашихъ сумныхъ часахъ хосенной институціи. Число членôвъ скупе, а и зъ тыхъ бôльша часть не уплачуе правильно своихъ вкладокъ. Що доси призбирано, належитъ завдячити неутомимымъ трудамъ и заходамъ предсѣдателя тогожь товариства бурсы и пожертвованю подальшихъ сторôнъ: деканатôвъ Перегиньского и Долиньского, а не повѣту Стрыйского.

Съ такъ великимъ шумомъ и съ такъ великими надѣями заповѣджене отворенье рускаго Касина зôстало ôтложене до осени, сирѣчь ad calendas graecas задля недостачи отвѣтного льокалю, — якъ каже Выдѣлъ, — а якъ намъ здаeся задля обавы компромитаціи въ очехъ нашихъ дорогихъ сосѣдôвъ. Товариство сего рода, щобы могло належито розвинутись и процвѣтати, потребуе доконечно кружка людій, котрйбы не лишь морально, но и матеріяльно ишли єму въ помôчь. Чижь можна мати певнôсть, що зъ поважного числа членôвъ, якй оказали охоту приступити до товариства, всѣ вытреваютъ, коли прійдеся Выдѣлови заинтерпелювати до ихъ кармана? Чи не одинъ не ôткаже тогды своѣ помôчнои руки? Недостача вытревалости, пожертвованя, — тіи пороки нашои интелигенціи, дали упасти вже не однôй спасеннôй думцѣ, не одно спасенне дѣло загнали передчасно въ могилу. Що институція подôбного рода для сконсолидованя духа рускаго въ Стрыйщинѣ булабы богато помôчною, уважаю злишнымъ доказувати. Одинъ доказъ наведу, а нимъ єсть велике заинтересованьеся нашихъ непрошеныхъ покровителѣвъ сею справою. Щобы спинити дѣло въ єго розвою, одинъ изъ сихъ панôвъ, займаючій досыть вплывове становище взглядомъ певного кружка людій ôтъ него зависимыхъ, инспекторъ школъ народныхъ п. Скиржиньскій, пôдчасъ своихъ госпитаційныхъ поѣздокъ по селахъ, ut fama fert, надъуживаe поваги свого уряду, вывѣдуючись дуже пильненько, чи котрый зъ учителѣвъ не вписався до рускаго Касина. Мы зъ щирого серця и жичливости радимо п. инспекторови въ єго власномъ интересѣ сидѣти мовчки, а Вп. учителямъ, котрымъ доведеся бути интерпелёваными на сей тематъ, сказати сему добродѣеви отверто, що се не належитъ до ресорту справъ школьныхъ, що впрочѣмъ всѣ мы жіемо въ державѣ конституційнôй, где кождому свобôдно належати до кождого черезъ правительство потвердженого товариства.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Безпорядки въ Празѣ*) набрали далеко бôльшого значеня, нѣжь на яке они по правдѣ заслугуютъ. О кôлько дастьса осудити зъ ôтзывôвъ, оговорôвъ и справозданъ газетныхъ обохъ таборôвъ, ческого и нѣмецкого, то мусится прійти до пересвѣдченя, що обѣ стороны, Чехи и Нѣмцѣ поповняли вину и суть бôльше-менше рôвно виновній за уличнй безпорядки въ столици Чехіи. Розумѣесь, що и Чехи и Нѣмцѣ не признаются до вины, одинъ спыхаютъ єи на другихъ и тôлько по выслуханю обохъ сторôнъ можна обѣ стороны такъ осудити, якъ се мы власне учинили. Чехи озлоблений въ послѣдныхъ часахъ на Нѣмцѣнъ за выборы до палаты торговельно-промысловои, въ котрыхъ побѣдили Нѣмцѣ. Кромѣ того и загальне теперѣшне положенье внутренно-политичне въ Австріи не єсть того рода, щобы Чехи съ Нѣмцями могли хочь якотако въ мирѣ жити. Звѣстно, що законъ о университетѣ ческôмъ, ухваленый въ палатѣ послôвъ, застрягъ въ палатѣ панôвъ; звѣстно, що гр. Таффе справу ческого университету уважавъ одною зъ найважнѣйшихъ, а предсѣ мусѣвъ закрыти несподѣвано сессію палаты панôвъ передъ ухваленьемъ закона о университетѣ, а се именно длятого, що складъ палаты бувъ того рода, що не дававъ поруки, чи законъ зможе бути ухваленый, чи партія централистична не буде въ бôльшости и єго не ôткине.

Въ загалѣ сказати, взаимна ненависть Чехôвъ и Нѣмцѣвъ въ послѣдныхъ часахъ єще бôльше взмоглася. Понятно, що при такôй горячôй температурѣ не потрѣбно було якого тамъ дуже доносимого случаю, щобы ненависть тая показалась и на дѣлѣ чиномъ, напастями, бôйкою, бурдами уличными, выбиваньемъ шибъ и т. д. Ôтакъ же такъ и сталось. По побѣдѣ Нѣмцѣвъ при выборахъ до праскои палаты торговельно-промысловои почали нѣмецкй студенты— „буршѣ“ дуже провокаційно всюда выступати, говорити высокопатріотичній бесѣды о культуртрегерствѣ нѣмецкôмъ, спѣвати патріотичній пѣсни и т. д. Тоє роздразнило Чехôвъ, у котрыхъ, якъ звѣстно, патріотизмъ такожь дуже горячій и палкій и — прійшло до першои бôйки межи нѣмецкими студентами а ческою ремесничою молодежію. Чехи напали на нѣмецкихъ буршѣвъ

и порядно оббили ихъ. По тôй бôйцѣ прійшло до дальшихъ біятикъ, поки цѣла Прага не закипѣла и поки не почали Чехи товпами ходити по улицяхъ и выбиватиôкна въ нѣмецкôмъ театрѣ и т. д.

Нѣмецкій централистичній газеты въ Чехахъ, въ Вѣдни и въ цѣлôй Австріи наробили дуже богато крику и галасу, що мовьбы то въ Чехахъ выбухла вôйна домашна межи Чехами и Нѣмцями, що Чехи хотятъ выгнати всѣхъ Нѣмцѣвъ зъ краю, або всѣхъ вытовчи. Почали тіижь газеты подавати въ драстичный способôбъ описы поодинокихъ біятикъ и представляти дѣло такъ, що справдѣ здавалобся, що въ Празѣ, ба и по провинціи закипѣла страшенна вôйна домашна, съ грôзнымъ и злорадным проливомъ крови. Розумѣешь, що централистичній газеты мали дуже политичну цѣль пôдбурити всѣхъ Нѣмцѣвъ противъ Чехôвъ и въ загалѣ противъ Славянъ австрійскихъ, а посередно и противъ теперѣшного правительства, котре будьтобы було причиною тыхъ розрухôвъ. Нѣмецкій газеты почали просто писати, що виновникомъ праскихъ безпорядкôвъ есть гр. Таффе, котрый запровадивъ своею политикою систему выгублювания Нѣмцѣвъ въ Австріи. Кромѣ газетъ нѣмецкихъ еще и послы централистичній не занедбали наручнои хвилѣ напасти на правительство. На Parteitag-ахъ въ Празѣ и Вѣдни ухвалили послы нѣмецкій резолюціи вымѣрені власне противъ правительства. Правительство почало конфискувати нѣмецкій газеты и резолюціи и зъ ôтси пôднѣсся новый крикъ на правительство.

Газеты чеcкій въ свою чергу почали ôтгрызатися ôтъ нападôвъ и инсинуацій зъ стороны централистôвъ и всю вину за непорядки складали на Нѣмцѣвъ. Чеcкій послы рôвножь зôбрались на нараду и ухвалили резолюцію, котра протестуе противъ инсинуацій централистичныхъ дневникôвъ и резолюцій и бере въ оборону гр. Таффе и правительство.

Доси представленый фактичный станъ дѣлъ праскихъ безпорядкôвъ, ихъ розвою и ихъ толкованя черезъ Нѣмцѣвъ и Чехôвъ. Але треба замѣтити, що безпорядками праскими заинтересовався и ширшій свѣтъ, а въ першôмъ рядѣ Нѣмеччина и Мадяры. Нѣмецкій офиціяльній газеты съ великимъ докоромъ австрійскому правительству ôтзываются о безпорядкахъ, обстаютъ за Нѣмцями въ Австріи, а навѣть домагаются, щобы нѣмецке правительство постаралося о свôй конзулятъ въ Празѣ. Въ загалѣ, якъ голосятъ не тôлько централистичній але и автономистичній газеты, кабинетъ гр. Таффе черезъ послѣдній безпорядки въ Празѣ, мавъ стратити на симпатіи въ нѣмецкихъ кругахъ правительственныхъ. Рôвножь Мадяры выступили при сѣмъ случаю противъ гр. Таффе. Мадяры не люблятъ ни Нѣмцѣвъ ни Славянъ, але все таки зъ двохъ золъ выбирати мусятъ менше зло; Нѣмцѣ для Мадярôвъ не суть такъ небезпечній, якъ Славяне зъ совсѣмъ простыхъ причинъ: въ Залитавіи не богато Нѣмцѣвъ (въ Семигородѣ), а Славянъ есть дуже много, а еще треба взяти на увагу, що тіи Славяне маютъ опору въ сусѣдныхъ славяньскихъ земляхъ. Мадяры пôзнались такожь на стремленю Чехôвъ до такого самого становища въ Австріи, яке маютъ Угры. Чехи опираютъ своє право до того на тôмъ обстоятельствѣ, що Чехія прилучена до Австріи не способомъ военного пôдбою, але черезъ звязи супружескій. Угры ôтъ довшого часу завистнымъ окомъ глядятъ на тое, що престолонаслѣдникъ архикн. Рудольфъ просиджуе въ своєй резиденціи въ Празѣ, а ôткликанье торжественного въѣзду до Праги архикнязя съ супругою по весѣлю, приписували газеты власне вилывамъ угорскимъ. Словомъ, въ интересѣ Мадярôвъ есть, не бачити Славянъ въ силѣ и въ мысль того интересу высказали они свôй судъ о безпорядкахъ въ Празѣ на некористь Чехôвъ и гр. Таффе. При такихъ обстоятельствахъ почали централистичній газеты голосити упадокъ кабинету гр. Таффе, о тôмъ, що централисты зновъ возьмутъ верхъ въ Австріи и т. д. Хотяй справдѣ безпорядки праскій наробили немало клопоту правительству и пôдтяли троха его новагу, то однакожь поки що о упадку гр. Таффе не можна говорити. Дуже неполитично поступили собѣ Чехи, що дались пôрвати страстямъ, допустивши до такихъ ексцесôвъ и тымъ чиномъ подавши оружіе въ руки централистамъ, котрій — се имъ всѣ вризнаютъ — умѣли случайнôсть дуже добре выхôснувати въ свою користь. Черезъ тое Чехи можутъ много потерпѣти.

Наслѣдствомъ найблизшимъ безпорядкôвъ праскихъ було кромѣ арештованъ такожь именованье нового губернатора для Чехъ, генерала Кравза на мѣстце Вебера. Губ. Веберъ пôдчасъ безпорядкôвъ въ Празѣ сидѣвъ въ Карльсбадѣ на купеляхъ и не прибувъ навѣть до столицѣ. Тое обстоятельство дало причину до рôжныхъ толкôвъ. Кореспондентъ вѣденьского TagBlatt-у доносивъ, що межи Веберомъ а гр. Таффе зайшли непорозумѣня по поводу впростъ ôтмѣнныхъ инструкцій, якій выдавъ Веберъ для придушеня розрухôвъ, а якій зновъ поручивъ директорови полиціи гр. Таффе. Веберъ мавъ наказати безвзглядну строгôсть, гр. Таффе же наказавъ полиціи старатись усмирити безпорядки лагôдными мѣрами. Таке донесенье Tagblatt-у мало на цѣли зробити графа Таффе отвѣчательнымъ за сумній пригоды праскій и представити его такъ, будьтобы ôнъ поблажавъ Чехамъ, щобы пустили троха крови нѣмецкимъ буршамъ. Офиціяльній газеты однакожь здементували толкованье Tagblatt-у. Фактъ есть, що гр. Таффе завôзвавъ намѣстника Вебера, щобы удався до Праги а Веберъ ôттелеграфувавъ, що ôнъ задля слабости не може купелѣвъ покинути. Тогды наступило именованье тымчасовымъ губернаторомъ Чехъ ген. Кравса, президента высшого суду военного, котрый зъ авдитора дôйшовъ до того достоиньства. Кравсъ родомъ зъ мѣста Пардубицъ въ Чехахъ, зъ роду жидъ, чоловѣкъ здôбный, енергичный а при тôмъ справедливый, впрочѣмъ яко уроженець ческій обзнакомленый съ ôтношеніями ческими. Его именованье приняли обѣ стороны досыть спокôйно. Одна ческа газета написала: „Сталося; однакожь волимо вже мати губернаторомъ генерала, анѣжь бюрократа старои школы (Вебера)“. Ген. Кравсъ маe задачу старатись недопустити на будуще до подôбныхъ борбъ и ексцесôвъ межи обома народностями въ Чехахъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Генералъ губернаторъ кіевскій Дрентеленъ зарядивъ, щобы дальшій процесы противъ обжалованыхъ участникôвъ жидôвского погрому не ôтбувались передъ судомъ военнымъ, але передъ звычайными, мировыми судіями.

Газета „Страна“ доноситъ, що петербурска рада полиційна додана до помочи градоначальникови петербурскому зôстане сими днями урядово закрыта. О тôй радѣ впрочѣмъ ôтъ давна вже ничого не чути, такъ що она de facto давно вже перестала существувати.

Франція. Зъ всѣхъ державъ европейскихъ одна тôлько Франція теперь провадитъ вôйну и то въ Африцѣ. Выправа до Тунисъ, якъ звѣстно, выпала щасливо для французского оружія. Бей Тунису пôддався пôдъ протекторатъ Франціи и въ столици Тунису посадила Франція свого резидента. Здавалось, що на тôмъ буде и конець. Але Туреччина, котра на дармо протестувала противъ експедиціи французкои до Тунису, не покинула вызивати що разъ новій непріятности противъ Французôвъ. И такъ губернаторъ турецкій въ Триполисъ пôдбунтовавъ въ полуденно-всхôднôй сторонѣ Тунису музулманôвъ противъ Французôвъ Европейскій кольонисты мусѣли хоронитись до Сфаксу. Музулмане кôлькохъ европейцѣвъ убили, много покалѣчили, межь тыми и консуля французского. Минувшои суботы французка рада министрôвъ рѣшила выслати новій силы военній на загроженый берегъ африканьскій. Тымчасомъ панцирники военній знаходячйся вже въ Африцѣ збомбардували мѣсто Сфаксъ и твердиню. Около 15.000 повстанцѣвъ обсадили окрестнôсть Сфаксу. Войско корабельне однакожь чуеся поки що за слабымъ, щобы могло выйти на берегъ, ожидае отже помочи зъ Франціи.

Болгарія. Сегодня, т. є. 13 липня, рѣшится въ Систовѣ судьба княжества болгарского. Скупштина буде голосувати надъ предложеніями князя. Результатъ голосованя нынѣ-завтра буде звѣстный, тымчасомъ всѣ напередъ предвѣщаютъ, що князь добeся таки свого — необмеженои диктатуры на 7 лѣтъ. Маe ôнъ розпоряджати $^2/_3$ голосôвъ, бо тôлько потрѣбно для змѣны конституціи. Мы вже доносили, що выборы до скупштины ôтбулись при дуже тяжкихъ прессіяхъ зъ стороны правительства, що приходило до розливу крови и убійствъ и що въ многихъ сторонахъ, где выборцѣ були противъ князя, оголошувано станъ облоги и въ такôмъ станѣ переводжено выборы. Князь имовѣрно побѣдитъ, але чи така побѣда, выйде на користь для него и княжества, се пытанье дуже важне и завдаютъ собѣ его всѣ дальше въ будучнôсть глядаючій люде.

Греція. Ôтступленій Туреччиною территоріи Греція по части вже заняла и обсадила своими войсками. Округъ Арта вже въ рукахъ Грекôвъ. Жителѣ тамошній съ восторгомъ приняли Грекôвъ. Дальша передача ôтступленыхъ территорій зôстала, якъ доноситъ найновѣйшій телеграмъ, на 40 днѣвъ вздержана. Зъ тои причины делегаты европейскій вертаютъ до Константинополя.

Вашингтонъ. Президентъ Гарфіельдъ щоразъ бôльше приходитъ до здоровля, хотяй куля доси не вытягнена зъ тѣла. Есть надѣя, що президентъ цѣлкомъ поздоровѣe.

НОВИНКИ.

Cz. 10.690.

W Imeny Jeho Wełyczestwa Cisaria!

C. k. Sud krajewyj w sprawach karnych wo Lwowi riszył na podstawi §§. 489 i 493 post. karn. i §. 37 zak. pras., szczo osnowa artykułu umiszczenoho w cz. 46 czasopysy „Diło“ z dnia 13 (25) czerwca 1881 pod napysom: Dopysy „Z Peremyszla“ w ustupach od sliw: „Jeszcze musyt buty“ do „jakto każut w łob“ i od sliw „Pry tom wsim“ do „szkolnoi własty w kraju“ mistyt w sobi znamena wystupku z §. 300 zak. karn., szczo pro toje zariadżena czerez c. k. prokuratoryju derżawnoju konfiskata tohoż czysła czasopysy: „Diło“ jest usprawedlywłenoju, dalsze rozprostranenije inkryminowanych ustupiw jest wzboronene i szczo zabranyj nakład maje buty znyszczenyj.

Powody:

W inkryminowanych ustupach usyłuje autor zakidajuczy krajewoj radi szkilnoj nesprawedływoje i parcialnoje postupowanie wozbudyty wzhordu protyw tojże własty derżawnoj, szczo stanowyt znamena wystupku z § 300 z k. i dlatoho zastosowano powyższyi prypysy zakoniw.

Lwiw, 1 łypcia 1881. *Lidl.*

— **Церкви и книги грунтовій**. При закладаню новыхъ книгъ грунтовыхъ були случаѣ, що церкви и будынки парохіяльній записувано яко власнôсть гром. або добро публичне. Таке невластиве поступованье здаeся на першій поглядъ рôвнодушнымъ, особливо тамъ, где громада чисто руска, але оно въ наслѣдствахъ своихъ може оказатися для нашого народа и нашои церкви дуже шкôдливымъ, оно може допровадити до спорôвъ межи душпастыремъ и громадою, котрій то споры противники нашій вызискувати можутъ; а въ громадахъ, въ котрыхъ людноcть мѣшана, може допровадити до того, що ключѣ ôтъ нашихъ рускихъ церквій будутъ спочивати въ рукахъ людій иншои вѣры, а може и въ рукахъ нашихъ ворогôвъ. Звертаемъ отже на сю справу увагу нашихъ консисторій и нашого духовеньства, щобы злому запобѣгли, доки еще часъ, будьто въ дорозѣ реклямацій, будьто въ иншій ôтновѣдный способъ.

— **Выдѣлъ „Рускои Рады“** ôтнѣсся въ сихъ дняхъ до министерства внутренныхъ дѣлъ съ жалобою на повѣтову раду въ Жовквѣ, що она пôдтягаe народныхъ учителѣвъ свого повѣту пôдъ свою власть и накидаe рускимъ школамъ за рускій грошѣ такій газеты, якъ „Switło“, наказуючи имъ притôмъ розширяти тій газеты межи нарôдъ и молодѣжь и здавати зъ того радѣ повѣтовôй справу. Рада повѣтова въ Жовквѣ мѣшаeся тутъ очевидно до внутренныхъ дѣлъ школы, що до неи не належитъ. Згадати такожь належитъ, що есть то стара рада повѣтова, позаякъ нова не уконституовалась еще зъ причины рôжныхъ ворожихъ намъ интригъ.

— (**Дрôбній вѣсти.**) 1) Полтавска губернска земска управа получила ôтъ правительства росс. позволенье збирати складки на устроєнье школы им. Ник. Гоголя въ селѣ уродженя славного писателя, въ Полтавскôй губ., въ Миргородскôмъ уѣздѣ. — 2) Въ Минску згорѣло до 2.000 домôвъ. — 3) Проф. черновецкого университета др Кляйнвехтеръ, выбраный ректоромъ тогожь универс. на сей рôкъ, зрѣкся, якъ пише Neue fr. Pr. того достоинства. Ходитъ поголоска, що ôнъ маe бути покликаный на професора економіи сосноôльнои въ универс. въ Празѣ. — 4) ✝ Упокоився Михаилъ Кордасевичъ, учитель при семинаріи учительскôй въ Станиславовѣ. — 5) На посаду асистента катедры будовництва на суши розписуе ректоратъ школы политехничои во Львовѣ конкурсъ съ речинцемъ до кôнця серпня с. р. Платня выноситъ 480 зр. рôчно. — 6) Убійцѣвъ матери ген. Скобелева увôльнено въ Филипополи ôтъ кары смерти и засуджено ихъ на доживотну вязницю. — 7) Въ Бѣлôй Церквѣ на Украинѣ ôтбудеся небавомъ выстава машинъ и знарядôвъ господарскихъ. — 8) Въ Перемышли дня 7 л. с. м. лютилася велика буря съ густымъ дощомъ, при чѣмъ ударивъ два разы грôмъ: разъ въ Сянъ, а другій разъ въ землю новыше замку. Ôтъ давныхъ лѣтъ не запамятали люде такои бурѣ. 9) Кн. Милянъ сербскій съ женою пріѣхавъ дня 7 с. м. до Вѣдня, зъ ôтки удався до Праги для ôтвѣданя архикн. Рудольфа и Стефаніи, по тôмъ кн. Милянъ выѣхавъ до Емсъ, а княгиня съ сыномъ до Франценсбаду. — 10) Галицкій выдѣлъ краевый переноситься съ днемъ 25 л. с. м. до новозбудованого будынку соймового. — 11) Россійскій министеръ просвѣты занимаeсь выданьемъ документôвъ и писемъ Петра В., на тую цѣль презначило правительство 6.000 рублѣвъ. — 12) Въ Англіи пануе теперь нечувана тамъ спека.

— **Пожары**. Въ Топоровѣ въ пов. бродскôмъ знищивъ пожаръ три хаты; шкода неубезпечена выноситъ надъ 2.000 зр. Причина пожару незвѣстна. — Въ Гачевѣ въ пов. березôвскôмъ погорѣло 5 господарѣвъ, зъ котрыхъ 4 були убезпечені. Шкода выноситъ 3.683 зр. Потягнено до ôтвѣчательности одного чоловѣка, на котрого падаe пôдозрѣнье пôдложеня огню.

— **Градъ** вытовкъ тамтого тыждня збôже въ пов. львôвскôмъ, а именно въ Малинôвцѣ, Мосткахъ, Островѣ, Милошовичахъ, Маличковичахъ, Нагôрянахъ и Наваріи. Такожь въ Стенятынѣ въ пов. сокальскôмъ наробивъ градъ великои шкоды; рôвночасно лютилась страшна буря съ зливою, котра пôрвала на поли 11-лѣтного хлопця и унесла его съ водою. О градѣ въ окрестностяхъ Львова пишутъ намъ зъ Милошовичъ: У насъ въ недѣлю, дня 3 н. с. липня о $1^1/_2$ г. по пол. упавъ градъ величины лѣсковыхъ орѣхôвъ, а гдекотрый доходивъ величины волоскихъ. Шкоду зробивъ намъ не надто велику, бо не падавъ довше якъ 10 минутъ; ушкодивъ жито, ячмѣнь, горохъ черезъ половину, а огороднину, коноплѣ и по части льны буйнѣйшій вынищивъ совсѣмъ. Найбôльше ушкодивъ гречку, зъ неи лишилась на поли сама сѣчка. Тожь бачите, що шкода есть, однакъ мы гадали, що еще бôльша буде. Травы у насъ хорошій, та годѣ сѣна зробити, бо неустанній дощѣ перепадаютъ. — Кто скорше покосивъ, не може дати рады, що пересушитъ, то зновъ дощ упаде, и нема якъ зôбрати въ копицѣ — найбôльше пропадаe таки на покосахъ.

— **Коло Городка** падавъ минувшои недѣлѣ густый градъ и подѣлавъ въ кôлькохъ громадахъ дуже значній шкоды на поли и огородѣ.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыи** даe въ четверъ 14 лат. липня представленье „Медовій дни“, комедія-шутка въ 1. актѣ; „Переходъ Венеры“, лекція астрономична въ 1. актѣ, зъ французского; „Для одного лику повна хата крику“, комедія въ 1. актѣ зъ французского.

— **Въ Солотвинѣ** ôтбулися 17 (29) червня с. р. новій выборы до рады громадскои. (Намѣстництво звалило переднослѣдній выборы, при котрыхъ були выбраній 1 Русинъ, а 23 жидôвъ. Прим. Ред.) Въ першôмъ колѣ выбрано 4 христіянъ мѣжь тыми 1 Русинъ, т. є. мѣстцевый священикъ о. Головацкій, и 4 жиды; въ другôмъ, где жиды въ великôй перевазѣ, выйшло зъ урны 7 жидôвъ, а 1 христіянинъ, а въ третôмъ 8 мѣщанъ Русинôвъ. Цѣкава рѣчь, що въ часѣ голосованя третого кола чекало 113 жидôвъ управненыхъ до голосованя въ тôмъ колѣ въ поблизькôй божници, щобы дожидати, чи мѣщане прійдуть въ великôмъ числѣ и чи будуть солидарно голосувати. Але тій прійшли загрѣтій своимъ священикомъ о. М. Головацкимъ съ готовою листою въ силѣ 145 людей, а коли зъ нихъ уже 114-ый ôтдавъ свôй голосъ на тыхъ самыхъ 8 радныхъ, дали знакъ до божницѣ, и всѣ жиды порозходилися, не бравши удѣлу въ голосованю. Така то ревнôсть нашихъ жидôвъ въ выконуваню правъ обывательскихъ. Тій права, то мовбы не для добра мѣста чи загалу, але на тое, щобы взяти всюды верхъ, а все въ свои руки а где не можна запанувати, тамъ имъ байдуже, бо kein Geschäft.

— **Быстрыця** солотвиньска такъ прибула 1 липня, що заляла поля, огороды, луги и перервала въ одномъ мѣстци гостинець. Зъ лѣсôвъ солотвиньскихъ уносили волны дуже много дерева. Двацять лѣтъ вже, якъ Быстриця була такъ сильно прибула.

— **Въ селѣ Лядскôмъ**, пов. товмацкого ударивъ грôмъ въ шопу одного господаря и спаливъ съ шопою такожь 240 зр. банкнотами, котрій господарь переховувавъ въ шопѣ.

— **Инспекторъ зъ Перемышлянъ п. Подгаличь** визитуючи школы народній съ рускимъ языкомъ выкладовымъ, допытуeсь учителѣвъ, чи „nie dał by się zaprowadzić język polski“ въ тыхъ школахъ. Розумѣешь, що таке запытанье, звернене до учителя, значитъ: „Бери Петре на розумъ, коли хочешь мати у мене добре око!“ П. Подгалича, видко, дуже затревожило послѣдне справозданье рады шк. краевои, пôсля котрои Русины зъ ласки кр. рады школьнои (sic!) маютъ бôльше шкôлъ, якъ имъ належится, и длятого стараeсь въ своемъ окрузѣ зарадити тому... Чи мавбы ôнъ то чинити на пôставѣ якихъ инструкцій зъ горы, чи отъ преизбытка власнои ревности?

— **Въ церквѣ св. Юра** поповнивъ недослѣдженый злодѣй въ день св. Іоана Крестителя крадѣжь, забравши въ ночи кôлька-найцять гульденôвъ зъ скарбонки коло олтаря Матери божои. Коли рано ôтворено церковь, злодѣй якъ найспокôйнѣйше выйшовъ.

— **Именованя**. Владисл. Мадейскій, судія повѣтовый въ Снятынѣ, именованый секретаремъ при судѣ окружнôмъ въ Самборѣ.

— **Въ Новоселици** зрабувала шайка жидôвъ зъ Черновець и Снятына тамошну божницю, забравши серебро вартости кôлькохъ тысячѣвъ зр. Шайку тую выловлено и увязнено заразъ на другій день.

— **176 арештантôвъ**, ôтсиджуючихъ кару въ рôжныхъ закладахъ карныхъ, улас-

кавивъ сими днями Цѣсарь. Во Львовѣ увôльнено вже 34 осôбъ, а въ Висничи 9 осôбъ.

— **Зъ пôдъ Щирця** пишутъ намъ: Вѣрній взнеслôй цѣли, т. є. просвѣтѣ нашого народу, задумали гдеякій у насъ люде основати читальню въ Островѣ, до чого прихилились дуже радо мѣстцевій честній господарѣ. Найшлось лише трехъ господарѣвъ, котрій противились тому, а именно Н. Курпасъ, И. Микитка и И. Мокрый (вôйтъ). Сумна се вправдѣ рѣчь, але людямъ тымъ можь о стôлько борше простити, що они, якъ чутно, не зъ своєн волѣ роблятъ тое. Насъ дивує бôльше, що суть гдеякій люде, маючій претенсію до образованя, котрій предсѣ выступаютъ ворожо противъ основаню читальнѣ. Такимъ єсть п. Бергардъ, нотарь щирецкій, котрый ось такими словами ôтозвався до селянъ: „Na co wam czytelni? Jakby to było co dobrego, to i my by do tego przystąpili.“ Пытаємось чи таке поступованье п. Б. єсть на мѣстци и чи оно совѣстне? Але не досыть на тôмъ. Навѣть въ „Dzien. Polsk.“ появилась въ ч-ѣ 143 кореспонденція зъ Щирця, где кидаесь болотомъ на людій, бажаючихъ щиро просвѣты свого народу. Ба, але авторъ тои кореспонденціи допустився навѣть чистои ложи, позаякъ заявивъ, що основателѣ маючося завязати читальнѣ брали ôтъ гдеякихъ членôвъ по 10 кр. вкладки. Предсѣ такого противзаконного поступованя булобъ не перепустило намѣстництво и потягнуло винныхъ до ôтвѣчательности. Мы однакъ спокôйній и можутъ посвѣдчити всякій свѣдки, що се лише ложь. За таке ложне оклеветанье можна часомъ опинитись за желѣзными кратками. . . .

— **Въ краковскôмъ университетѣ** має бути отвореный съ рокомъ шк. 1882/3 выдѣлъ для наукъ агрономичныхъ.

— **Дръ Юліянъ Охоровичь**, доцентъ университета робивъ дня 5 и 12 л. липця с. р. въ авли университетскôй цѣкавій досвѣдченя зъ магнетизму звѣрячого въ присутности професорôвъ, лѣкарѣвъ, академикôвъ и иншихъ гостій. Досвѣдченя свои доконувавъ на кôлькохъ академикахъ, впроваджуючи ихъ въ станъ гипнотичный. Всѣ досвѣдченя удались д-рови Охоровичеви и присутна публичнôсть могла наглядно нересвѣдчитися, що магнетизмъ звѣрячій не єсть жадною выдумкою ани шчучкою шарлятаньскою, за яку єго гдеякій доси уважаютъ.

— **На славяньскôмъ концертѣ** въ Римѣ деклямовано стихи въ честь св. ап. Кирила и Методія въ всѣхъ славяньскихъ языкахъ. Рускій ôтдеклямованый тамже стихъ написавъ о. Іоанъ Гушалевичь.

— **Путники славяньскій въ Римѣ** зняли зъ себе на жаданье италійского правительства трибарвній червоно-сино-бѣлій кокарды, а то зъ тои причины, що то суть барвы штандару французского, на котрій по послѣдныхъ розрухахъ въ Марсилiи неконче мило споглядаютъ Италійцѣ.

— **Убійства.** Въ Вербовѣ коло Бережанъ убито коломъ въ суперечцѣ на весѣлю селянина Ивана Дуду. Убійцю увязнено. — Въ Валкôвцяхъ пôдъ Борщевомъ забивъ селянинъ Гриць Довганюкъ свою жѣнку, трунувши єи зъ стрыху. До того чину привели єго любовній ôтношеня поза домомъ. Винного увязнено. — Въ Скоморохахъ коло Бучача пробивъ въ гнѣвѣ ножемъ на смерть господарь Якôвъ Баглый свою жѣнку. Противъ винному выточено слѣдство.

— **Въ Кієвѣ** выдавъ недавно судъ военный вырокъ на пяту зъ ряду серію участникôвъ антижидôвскихъ розрухôвъ. Засуджено двохъ на 5 лѣтъ тяжкихъ робôтъ въ фабрикахъ, а трехъ на 4 лѣта, двохъ на 3 лѣта, одного на 2 лѣта, одного на рôкъ; и по одному на 6 и 4 мѣсяцѣ вязницѣ. Трехъ увôльнено.

— **Вовки** такъ розмножились въ гдеякихъ околицяхъ Угорщины, що тамошне правительство устроило на нихъ сими днями великій ловы.

— **Въ Будапештѣ** пôдчасъ послѣдныхъ выборôвъ утратило 5 осôбъ житье въ борбѣ о кандидата на посла.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Дѣйстнымъ деканомъ теребовельскимъ именованый о. І. Залускій, приходникъ въ Теребовли.

Декреты емеритованыхъ деканôвъ одержали: оо. П. Мандычевскій въ Зарваници и М. Глѣбовицкій въ Бережанахъ.

Завѣдателемъ деканата бережаньского именованый о. Ю. Онишкевичь въ Конюховѣ.

Завѣдательство одержавъ о. Ю. Дорожиньскій въ Борысовѣ.

Въ пропозицію на приходъ Воля Задеревацка дек. болехôвского принятô: оо. 1) Е. Мокрицкій зъ Бобщанъ, 2) И. Яновичь зъ Витвицѣ, 3) Ю. Рожанковскій зъ Ольховець, дальше Ю. Лучаковскій зъ Тухольки и Д. Вахнякъ зъ Протесъ.

Конкурсъ.

Выдѣлъ рускои Бурсы въ Тернополи розписує симъ конкурсъ на принятье питомцѣвъ до реченои Бурсы до дня 29 липня (10 серпня) 1881. Желаючій бути помѣщеными въ Бурсѣ маютъ до того дня на руки п. предсѣдателя д-ра Лучаковского надôслати свои поданя, заосмотренй въ свѣдоцтва школьній, родженя и крещеня, убожества и декларацію, скôлько обовязуются доплачувати, и въ якихъ ратахъ. Примѣчаєся, що:

1. по наведенôмъ дни надôсланй прошеня не будутъ увзглядненй;

2. безплатне мѣстце лишь одно опорожнене;

3. не пріймеся никого, кто зъ обычаѣвъ має низшу ноту якъ похвальну, зъ пильности низшу якъ задоволяючу, и такъ само зъ рускаго языка, такожь кто находится въ вѣцѣ, щобы єще передъ укôнченьемъ низшои гимназіи, реальнои школы и семинаріи учительскои бувъ покликаный до асентерунку. Неоплачено надôсланыхъ подань не пріймеся. На завѣдомленье и зворотъ прилогъ належитъ надôслати марки почтовій, разомъ точно подати адресъ, куда маютъ письма высылатися. За страту писемъ выдѣлъ не ручитъ, прото добре буде додати на рекомандацію письма.

Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы. Въ Тернополи дня 8 червня 1881.

Дръ В. Лучаковскій.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Р. Л. въ М. „Святый вечеръ“ выслано. Що до другого, то поручаємо Вамъ: „Книжный Магазинъ Ф. А. Іогансона“ въ Кієвѣ. — Цѣны не знаємо.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На Руску Антольогію: о. И. Х. Коробникахъ 1·50 зр., дръ М. П. въ Болеховѣ 1 зр., Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., А. З. въ Бялôй 1 зр., о. А. Н. въ Пôдгайцяхъ 1·50 зр., В. П. въ Чортковѣ 1·50 зр., І. М. въ Старôмъ мѣстѣ 1·50 зр., о. Е. М. въ Новосѣлкахъ 1·05 зр., о. И. Д. въ Радеховѣ 1·50 зр., Т. Г. въ Коломыи 1 зр., о. И. Г. въ Зарубинцяхъ 1·65 кр., І. Б. въ Увислѣ 1·50 зр., Т. Р. въ Садагорѣ 0.50 зр., о. Л. Л. въ Пилипчу 1 зр., Т. З. въ Тысьменици 1·50 зр., Е. К. въ Ляшкахъ гор. 1.50 зр.; для Зорѣ: въ Станиславовѣ 2 зр., Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., о. И. Г. въ Зарубинцяхъ 2 зр., В. Г. въ Стрыю 1 зр., о. В. въ Грабовôй 2 зр., Т. З. въ Тысьменици 2 зр., о. И. Г. въ Милошовичахъ 1 зр.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Для предплатителѣвъ „Рускои Антольогіи“!

Оздобній окладки зъ англійского полотна на выдану товариствомъ „Дружній Лихварь“

Руску Антольогію

съ прегарными ôттисками и съ вызолочеными написями поручає

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО,

во Львовѣ,

по цѣнѣ **55** кр. съ долученьемъ **5** кр. на марку почтову. Упрашаєся Пчт. П. Т. Замовляючихъ зазначити, на якôмъ папери дотычный примѣрникъ Р. Антольогіи, щобы знати, яку окладку выслати.

(1—?) Съ почтенiемъ

М. Спожарскій.

Правдивый

ЦЕМЕНТЪ ПОРТЛЯНДСКІЙ

гварантуючи за найлучшу сорту,

поручаютъ

F. C. PROKSCH & BAYER

во Львовѣ, улиця Гетманьска ч. 8.

Домѣшавши до однои части цементу **три части пѣску**, одержуєся зъ нашого цементу тяглу сталу масу о

23 до 29½ кильограмахъ на квадратовый центиметеръ.

(2—?)

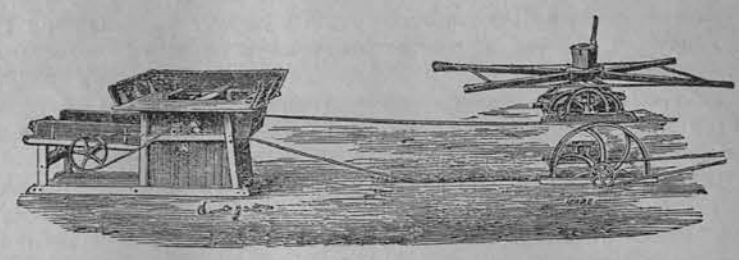

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовій

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наарочно конструованй

новій тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничій штифтовій, сталій и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничій цѣповій до перевоженя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня зôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованій цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (3—16)

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякій замовленя выповняются якъ найскорше.

Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ

якъ такожь единый складъ комисовый для Галичины

Перкалѣвъ, Шертингôвъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЄРÔВЪ

Великій выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ також значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

и бѣля для дамъ и мужчинъ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(7—8)

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

переносится ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаєсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимає всякій замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдає Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (3—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 52. Львôвъ, Субота 4 (16) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяца.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочався другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрѣ лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новоприступаючѣ ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а єсли зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

Рускі послы въ радѣ державнôй.

(*Дальше.*)

III.

Супротивъ неясности и нерѣшимости акціи правительства, супротивъ слабои переваги партіи автономистôвъ и мало успѣшности ихъ дотеперѣшнои политики, — насуваєся пытанье, чи не лучше держатись лѣвицѣ и съ нею разомъ ити противъ теперѣшнои системы правительственнои? Правительство попирає Полякôвъ, въ самôй радѣ министерскôй засѣдає двохъ министрôвъ-Полякôвъ, правиця йде рука въ руку съ Поляками, а руска политика доси майже все держалась тои засады йти по противнôй сторонѣ якъ Поляки, — такъ отже чи не слѣдує власне для того йти съ централистами? И справдѣ, якъ вже по переду сказано, пос. Ковальскій вже не разъ и не два заявивъ своє союзництво съ централистами навѣть въ справахъ або совсѣмъ необходячихъ або мало що дотыкаючихъ Русинôвъ, якъ пр. въ справѣ горѣшно-австрійскихъ выборôвъ, въ справѣ Линбахера и т. п. Тая политика пос. Ковальского єсть безперечно передовсѣмъ наслѣдствомъ майже двацятилѣтнои традиціи сего посла, наслѣдствомъ навычки посольскои и бюрократичнои льояльнои традиціи рускои, котра все бачила въ Нѣмцяхъ своихъ союзникôвъ. Однакожь не дасться и то заперечити, що въ теперѣшнôй ситуаціи политичнôй здаются промовляти за сею политикою єще и иншѣ причины. Политика лѣвицѣ єсть политикою опозиціи противъ тоижь системы, котра въ Галичинѣ пôддержує верховодство Полякôвъ надъ Русинами. Крôмъ тои головнои засады можна єще указати на взгляды практичнѣ. Одна лише лѣвиця попирає рускѣ голосы въ радѣ державнôй: попирала интерпеляціи рускихъ послôвъ, голосовала противъ потвердженя выборôвъ въ Галичинѣ р. 1879 несправедливо переведеныхъ, централистичнѣ послы самѣ выступали съ бесѣдами противъ покривдженя Русинôвъ и т. п. Вязатися съ лѣвицею значитъ отже, позыскати собѣ союзника до якоитакои акціи въ радѣ державнôй. И справдѣ треба признати, що зъ всѣхъ аргументôвъ, якѣ пôдносятся за союзництвомъ рускихъ послôвъ съ централистами, сей послѣдный взглядъ практичнои тактики политичнои єще найбôльше заслугує на увагу и розвагу. Якъ нибудь доси єще не доказано, що безъ помочи лѣвицѣ в с я к а акція зъ стороны рускихъ послôвъ въ радѣ державнôй була неможлива, то все жь таки єсть фактомъ неоспоримымъ, що майже всѣ манифестаціи рускихъ послôвъ находили доси майже єдину пôдпору лише у лѣвицѣ, — кажемо „майже“, бо бували случаѣ, що и члены правицѣ голосували за рускими послами. Можна отже въ становища политики пос. Ковальского спытати, чи годится рускимъ посламъ, розрывати союзництво съ централистами и тымъ способомъ завязати собѣ руки до всякои акціи въ радѣ державнôй?

Не беремося рѣшати сего пытаня, бо тутъ єдино компетентну ôтповѣдь могливы дати лише самѣ нашѣ послы. Всякѣ выводы посторонныхъ людій, необзнакомленыхъ съ внутрѣшною ситуаціею рады державнои, могли бы бути въ найлучшôмъ случаю лише здогадами, менше або бôльше удатными.

Для насъ лишаєся тôлько подальше пытанье: о скôлько таке союзництво съ централистами може выказатися практичными результатами, о скôлько политична спôлка съ централистами може мати для нашои справы правдиву, тревалу вартôсть и надѣйнôсть и чи справдѣ въ тôмъ союзѣ може почивати наша будучнôсть политична?

Не хочемо ôтмовляти практичнои вартости такимъ справамъ, якъ внесенье интерпеляціи о конскрипціи, розъясненье справы выборôвъ сумнои памяти р. 1879 а именно выбору кн. Пузыны и т. п. справъ пôднесеныхъ при помочи централистôвъ, не хочемо навѣть ставляти пытаня, чи тіи справы не були бы далися пôднести и безъ союза съ лѣвицею и о скôлько сей союзъ бувъ тутъ conditio sine qua non, а укажемо лише на то, що властива сущнôсть цѣлого пытаня почиває въ тôмъ, о скôлько така политика союзництва съ централистами може мати постôйну вартôсть и тревалôсть? Божь мимо того, що тіи справы пôдношено и такъ ярко и всесторонно выказовано, безъôтрадный станъ Русинôвъ, сей станъ въ ничѣмъ не змѣнився, а противно остаєся доси незмѣненымъ и такъ довго не змѣнится, якъ довго звѣстна спеціяльна система въ Галичинѣ не змѣнится на лучше? Централисты теперь за слабѣ, щобъ могли що нибудь позитивного перевести въ радѣ державнôй, а тымъ самымъ и ихъ помôчь для рускихъ голосôвъ має остаточно лише пасивный характеръ. Голосы рускихъ послôвъ, чи попертѣ чи не попертѣ голосами централистôвъ все таки остаются въ меншости, суть отже голосомъ вопіющихъ во пустины — и можутъ лише сповняти ту задачу, яку мы попереду вже зазначили нашимъ посламъ с. е. подавати знакъ житя рускаго народа, пôдносити нашѣ кривды и жаданя и знакомити заступникôвъ другихъ народôвъ съ стремленями и бажанями рускаго народа. Чи жь змѣнивбыся сей станъ на лучше, єслибы централисты мали верхъ въ радѣ державнôй?

На се пытанье маємо вже ôтповѣдь въ парляментарнôй исторіи нашôй, а и теперѣшна ситуація указує дуже ясно таку ôтповѣдь. Несправедливѣ для насъ ординаціи выборчѣ, на котрѣ такъ часто и такъ справедливо жалуємося, — та найперша причина нашои малоуспѣшности парляментарнои; введенье польского языка урядового въ судахъ и урядахъ, введенье польского языка въ школахъ, утвореньe кр. рады школьнои — все тоє и тому подôбне єсть же дѣломъ политики централистôвъ, дѣломъ централистичныхъ министерствъ, плодомъ союзництва Русинôвъ съ централистами, ôтплатою за вѣрну службу рускихъ послôвъ централистичнôй партіи и централистичнымъ министерствамъ. И совсѣмъ природно! Нѣмцѣ вже самѣ по собѣ стоятъ въ меншости супротивъ славяньскихъ народôвъ Австріи, а тымъ бôльше въ меншости єсть єще партія централистôвъ, за котрою стоитъ далеко не вся люднôсть нѣмецка. Верховодство Нѣмцѣвъ въ Австріи дасться удержати тôлько штучно и на дѣлѣ доси лише штучно пôддержувалось. За цѣну ôтданя угорскихъ Славянъ пôдъ гегемонію Угрôвъ, пріѣднали собѣ централисты въ Мадярахъ союзникôвъ для пôддержаня централистичнои политики въ Австріи и при ихъ помочи довели до упадку министерство гр. Гогенварта, котре ставило собѣ за задачу рôвноуправненьe всѣхъ народôвъ Австріи, и перше всего бачило практичну дорогу до осягненя сеи цѣли въ уложеню закона о народностяхъ, нормуючого межинароднѣ ôтношеня и споры, и обезпечаючого меншости національнѣ противъ покривдженя черезъ бôльшôсть. Въ внутрѣ Долитавіи могли централисты окуплювати своє верховодство надъ другими народами лише союзомъ съ Поляками и уступствами въ ихъ користь а въ некористь Русинôвъ. Высше згаданѣ уступства въ користь Полякôвъ,

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

(Дальше.)

А чейже авторъ того славетного высше згаданого пашквилю на нашихъ священикôвъ antiquae educationis, помѣщеного свого часу въ вступнôмъ артикулѣ польскои газеты не выссавъ зъ пальця тои вѣсти о выпусканю рускихъ церковь жидамъ черезъ самыхъ рускихъ священикôвъ, бо и самъ покликуєся на книжку якогось Нѣмця зъ часôвъ Іосифа II? Такъ єсть, знаходится тая вѣсть въ книжцѣ „Briefe über den jetzigen Zustand von Galizien“, выданôй безъименнымъ авторомъ въ Липску р. 1786 и на тôмъ жерелѣ оперся письмакъ зъ ред. тои газеты. Справдѣ, треба бути крайнымъ фарисеемъ, щобы удавати, будьто не знаєся, кому приписуютъ тіи аренды с о ч а с н ѣ и то п о л ь с к ѣ, а до того єще в с ѣ безъ выняткy жерела, и кому въ слѣдъ за тымъ, приписуютъ тую аренду и в с ѣ новѣйшѣ п о л ь с к ѣ историки, якъ н. пр. Szujski, — т. е. самôй польскôй шляхтѣ, и щобы для впровадженя въ блудъ своихъ читателѣвъ, ôтгривати часомъ ролю наивного недоука и „beati simplicis“. Рѣчь ясна, що авторъ того пашквилю добре знавъ, що Нѣмець захожій, а єще до того за часôвъ вже австрійскихъ, (за панованя Іосифа II), коли вже певно не вôльно було згнущатися надъ рускою церквою, оповѣдавъ, якъ чувъ и не дочувъ и якъ розумѣвъ: чувъ ôнъ протѣ аренды, чувъ про неуцтво и невѣжество рускаго духовеньства и якъ стôй приписавъ тому духовеньству вину, що рускѣ церкви арендовано жидамъ. Священикъ єсть господаремъ церкви, ктожь отже мôгъ тою церквою розпоряджати? Не звѣдався Нѣмець о тôмъ, що бувало и таке, що рускій пôпъ бувъ иногдѣ парубкомъ паньскимъ, а церковь руска стайнею двôрскою.*) Одну лише увагу позволимъ собѣ зробити, и то не яко ôтповѣдь негôдному пашквилянтови, бо на подôбнѣ безъ сорому и съ повнымъ знаньемъ фалшу голошенѣ ложи не годится ôтповѣдати, але для поясненя нашимъ читателямъ: чому тойже пашквилянтъ не доноситъ, що въ тôй нѣмецкôй книжцѣ пишеся о шляхтѣ и о латиньскôмъ духовеньствѣ? Не хочемъ ôткривати того чорными красками на чорнôмъ днѣ малёваного образу, бо лице поломенѣє, серце бурится а розумъ стає недовѣрчивый, и мимохôть читатель сомнѣваєся, чи то правда, чи можна до того степени зледачѣти и здичѣти. Радо припускаємъ, що все тамъ пересаджено и не хочемъ навѣть того репродуковати, бо остаточно булибысьмо въ клопотѣ, якъ переводити по руски такѣ выразы, якъ Despot, Rohheit, Unmenschliches, Herrschsucht, Blutiges, Ziegellosigkeit, Schandvolles, Raub, Schändung, grausamste Misshandlung, Robbot, elende Kost, ermüdende Schanzarbeit, rauhe Behandlung, prügeln, zu Tod martern, verabscheuungswürdigster Wildling, ohne Grundsätze, ohne Unterricht, weil unter aller menschlicher Empfindung, unter allem Triebe für Tugend und Ehre, elender Sklav aller tollen Leidenschaften, durch grobe, wilde, grausame Handlungen bis zur tiegerartigen Fühllosigkeit verhärtet, gewöhnt Spielen, Saufen.... alles Unedle, Kleine, Erniedrigende zur einzigen Beschäftigung seines Lebens zu machen, gegen den Landmann ein beispielloser Despot и цѣлый легіонъ подôбныхъ слôвъ. Чому не вспôмнено, що́ въ тôй книжочцѣ писано о лат. монастыряхъ н. пр. о Доминиканахъ, чому не згадано о прилученôй тамъ илюстраціи представляючôй коршму передъ монастыремъ Доминиканôвъ въ Рогатынѣ або о другôмъ образку, якъ въ келіяхъ латиньскихъ монастырѣвъ кару за покуту вымѣрювано? По щирости и отвертости треба було такожь згадати о тôмъ латиньскôмъ пралатѣ зô Львова, що своимъ пôдданымъ лише двѣ годины спати позволявъ, а якъ котрый где инде выпивъ чарку горѣвки, а не въ єго коршмѣ, то казавъ єму за тоє вычислити сто рôзокъ. Той тиранъ казавъ одного разу въ коршмѣ пôсля того безъименного автора 12 хлопôвъ по пôдъ пахи повѣсити, обвинути ихъ ôттакъ гороховиною и тую пôдпалити. Попареныхъ бѣдакôвъ казавъ ôттакъ здôймити и вымѣрити кождому повныхъ 100 рôзокъ, а що найгôрше, що при тыхъ операціяхъ мавъ самъ той достойникъ бути присутнымъ, всему тому приглядатися и усмѣхатися.

Съ якимъ жежь лицемъ мôгъ той славетный пашквилянтъ, чура польско-шляхотского деспотизму 18 вѣка зъ тои книжки вырывати и наводити уступъ — єдиный уступъ, въ котрôмъ мѣстится якійсь закидъ рускому духовеньству — и то змысленои, неправдивои вины? Що рускій священикъ бувъ темный, непросвѣченый, се правда, але чія въ тôмъ була вина? Чижь не мусѣвъ доперва Іосифъ II для рускаго духовеньства закладати семинарію? Що духовеньство руске жило въ крайнôй нуждѣ, занедбаню и пониженю, що можна було подыбати священика, шкандыбаючого зъ батогомъ за худобою, и то правда, але чія въ тôмъ знôвъ вина? Чія то рѣчь забезпечити священика ôтъ голодовои смерти? не державы? Чижь не

*) Гляди высше наведеный уступъ зъ Antirezis.

ôтданье Русинôвъ на ласку и неласку Полякôвъ и позаконституційною дорогою признана гегемонія Полякôвъ въ Галичинѣ — все то було необходимымъ наслѣдствомъ пôддержуваня централистичнои системы правленя державы. Нѣмцѣ-централисты лише о стôлько часами пôддержували Русинôвъ, о скôлько се було потреба для присмиреня ажь до крайности посуваныхъ жадань Полякôвъ, котрî добивались майже цѣлковитои ôтрубности для Галичины, съ осôбнымъ канцлерствомъ польскимъ. За цѣну ôтданя Русинôвъ пôдъ гегемонію Полякôвъ пôддержовали централисты довгій часъ свое верховодство надъ другими народами, держали въ станѣ облоги Чехôвъ, кривдили Словенцѣвъ, Дальматинцѣвъ и т. д. — и управляли державою такъ довго, поки сама система централистична не розбилась о свою неприродноôсть, поки централистична партія сама не обезсилилась въ своихъ внутрѣшныхъ роздорахъ и не оказалась неспособною, дальше управляти и верховодити.

Сей упадокъ централистичнои партіи, объявився за часôвъ министерства гр. Таффого еще бôльше наглядно и теперь вже навѣть голосы зъ централистичного обозу признаются до того щораз бôльшого упадку централистичнои партіи и до ей неспособности управляти дѣлами державными. Коли партія автономистôвъ не есть е щ е сконсолидованою и ôтповѣдно въорганизованою, и есть властиво доперва въ зародѣ, то партія централистична, колись то сконсолидована и единодушна, сталася партією в ж е пережитою, здряхлѣлою и до дальшого взросту неспособною; а коли автономисты, хоть на теперь лише въ теоріи, стремлятъ до помиреня всѣхъ народôвъ и до природного уладженя державы на основѣ згоды тыхъ народôвъ, централисты не можутъ выказатися ніякою спôльною програмою позитивною, котрабы привела до правдивого ладу и розвою державного. Чижь порадно вязатися съ такою партією, котра вже сама себе уважає сказаною на загибель, чи таке сôюзництво може пророкувати намъ яку будучноôсть и чи справдѣ можна намъ Русинамъ надѣятись звороту на лучше, колибъ централисты прійшли до правленя? Щô можутъ и чи можутъ намъ що дати централисты?

Сежь ясно, що на случай повороту централистôвъ до правленя, моглибъ они при правительствѣ удержатись знôвъ лише пôдмогою Полякôвъ, такъ само якъ и нынѣ централисты вразъ съ Поляками моглибъ творити парляментарну бôльшôсть. Чижь въ такôмъ случаю получшалобы для насъ? Чи не зажадалибы Поляки еще дальшого скрѣпленя своихъ прерогативъ? Если отже централистична политика такъ для насъ Русинôвъ, якъ и для цѣлои державы не вѣщує ніякои будучности, — то чижь годится съ нею вязати нашу долю?

Ось чому и тамтогорôчне руске вѣче народне рѣшучо высказалось противъ централизмови и союзництву съ вѣрноконституційными. Та впрочѣмъ, якъ вже попереду замѣчено, самъ сов. Ковальскій, хоть на власну руку поставився въ суперечности съ I-шою резолюцією руского вѣча народного, не мав повного довѣрія въ щиру прихильноôсть централистôвъ для Русинôвъ, скоро не рѣшився повѣрити реформы грунтового податку въ руки централистôвъ, а навѣть зъ обавы еще бôльшои неприклонности централистичного правительства для Галичины, голосовавъ за теперѣшною реформою.

Такъ отже розглянувшись въ дотеперѣшнôй политицѣ нашихъ рускихъ послôвъ бачимо, що она розплываєся въ неясностяхъ и суперечностяхъ и ступає по совсѣмъ непроглядныхъ дорогахъ. Судити ей и розсуджовати, по котрôй сторонѣ бôльше слушности, такъ довго не можна, якъ довго не высказались еще самî послы и не пояснили своеи политики. Якажь до сего дорога?

(*Конецъ буде.*)

Чехи и Русины.

V.

Въ статяхъ попередныхъ мы видѣли, що и Чехамъ не ишло такъ гладко въ розбудженю народности и розвою литературы, якбы многимъ зъ нашихъ здавалося. Не робили мы однакожь бôльше увагъ порôвнательныхъ, бо тîи може кождый самъ собѣ зробити. Ту тôлько належитъ звернути увагу на мнѣнія ошибочнî, якî у насъ появляются.

Гдекто думає, що розвôй литературы ческои датуєся ôтъ р. 1848, ôтъ тогды, якъ нашои. Мы видѣли, що пробудженьеся Чехôвъ розпочалося зъ часôвъ Іосифа II.

Чувство народне будилося у нихъ, хоть поволи, але безъупинно, не тôлько въ жителяхъ сельскихъ и мѣскихъ, оно мелькнуло въ Іосифиньску епоху навѣть въ ческôй аристократіи. Посередъ аристократіи найшлось хоть два, три мецената, котрыхъ соспôльне становище пôддержувало народнî предприняття. Такими були н. пр. графы Кольовратъ, Ностицъ, Штернберги...

Такъ 1770 р. основано въ Празѣ учене товариство для наслѣдованя ческои старины, котре вже 1784 перетворилося въ королевске товариство наукъ.

Въ р. 1792 въ праскôмъ университетѣ отворена була катедра ческого языка и литературы.

Въ 1818 графъ Кольовратъ завôзнавъ любителѣвъ отеческихъ наукъ до жертвъ на цѣль заложеня ческого музея. Музей бувъ ôткрытый, и графъ Касперъ Штернбергъ ставъ першимъ предсѣдателемъ наукового товариства, котре завязалося при музею.

Ту въ 1830 р. повставъ ôтдѣлъ для усовершеня ческого языка и литературы.

Въ 1831 р. основана въ Празѣ Матиця ческа, особлившими трудами графа Франца Штернберга.

Где було тôлько ученыхъ товариствъ, тамъ мусѣли бути и ученî, а такожь и ученî писателѣ; а тîи занимались не тôлько ческими справами, они занималисъ такожь и интересами Славянъ. Вже 1842 Шафарикъ выдавъ мапу Славянщины и объясняючу тужь мапу народопись.

Такъ у Чехôвъ розвинене було почутя народности вже тогды, коли мы еще глубокимъ сномъ спочивали.

Стеф. Качала.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Генералъ Кравсъ*) новоименованый намѣстникъ Чехъ прибувъ вже зъ Вѣдня до Праги и замешкавъ въ будынку намѣстничôмъ. Дня 13 липня представились ему урядники и всякî власти духовнî, свѣтскî и войсковî. Вицепрезидентъ намѣстництва въ Празѣ, Гринеръ, зôставъ заразъ по именованю ген. Кравса зъ посады усуненый. Централистичнî газеты дуже озлобленî на гр. Таффе за усуненье двохъ найвысшихъ достойникôвъ въ Празѣ. Централисты въ загалѣ побачились теперь въ дивнôмъ положеню. Своимъ попереднымъ крикомъ и гармидеромъ думали они скинути правительство Таффого, тымчасомъ такъ сталось, що гр. Таффе еще ихъ покаравъ, приславши до Чехъ на губернатора жовнѣра-генерала, котрый вже зъ самого свого становища привыкъ до субординаціи и буде „орудіемъ теперѣшного правительства гр. Таффого“, якъ каже Neue fr. Presse. Таяжь газета потѣшуєсь въ теперѣшнôй тяжкôй (?) для Нѣмцѣвъ хвили въ Австріи тымъ, що гр. Таффе черезъ именованье губернаторомъ ген. Кравса доказавъ, що ôнъ боится Нѣмцѣвъ. Дальше высказує Neue fr. Pr. надѣю, що часы еще можутъ змѣнитися для Нѣмцѣвъ и централисты выйдутъ на верхъ. „Огъ, каже Neue fr. Pr., Андраши стався сильнымъ дипломатомъ австрійскимъ, мимо того, що его образъ бувъ передъ чверть вѣку на шибеници; на лавѣ министрôвъ сидитъ сегодня чоловѣкъ, котрый свою молодоôсть простогнавъ въ казаматахъ; ческî провôдники, котрыхъ Байстъ назвавъ зрадниками краю, теперь въ великихъ ласкахъ; навѣть Угры, колись пострахъ для державы, нынѣ принятî сердечно, якъ той евангельскій блудный сынъ, для котрого чуже ягня рѣжеся. Дличого жь еще не може такъ статися, що и Нѣмцѣ (централисты), теперь кривдженî, возьмутъ еще колись въ Австріи верхъ?“ Нехай потѣшаєсь органъ централистичный надѣею, що колись запануютъ еще централисты въ Австріи, однакожь нынѣ здаєсь вже, що ихъ панованье въ Австріи пропало. Тымчасомъ гр. Таффе, щобы забезпечити свое становище а централистôвъ зробити нешкôдными, усуває помалу централистичныхъ бюрократôвъ. Въ послѣдныхъ дняхъ окрôмъ бар. Вебера и Гринера въ Чехахъ зôставъ такожь усуненый (газеты пишутъ, що нѣбы на власну просьбу) дръ Вильгельмъ Б о с с и-Федруготти зъ посады начальника краевого въ Тиролю.

(*Сенатъ университетскій въ Празѣ.*) перепровадивъ вже дисциплинарку противъ студентôвъ, бравшихъ участь въ бôйкахъ уличныхъ, и по выслуханю справозданя проф. Рульфа рѣшивъ выключити одного студента зъ всѣхъ университетôвъ австрійскихъ, трехъ зъ университету праского на завсѣгды, трехъ на кôлька курсôвъ, а прочимъ студентамъ дано нагану. Всѣ тîи студенты суть народности ческои. Рôвножь и на техницѣ выключено зъ тои самои причины кôлькохъ студентôвъ.

(*Соймъ кроатскій*) зôставъ передъ кôлькома днями закрытый. Рескриптъ цѣсарскій замыкаючій соймъ королевствъ Кроаціи, Славоніи и Дальмаціи высказує всѣмъ посламъ признанье за ихъ дѣятельноôсть. Соймъ кроатскій ôтбувъ въ протягу минувшого трилѣтного періоду 122 засѣдань и залагодивъ 21 проектôвъ.

(*Именованье архіепископомъ въ Сераєвѣ*) проф. дра Іос. Штадлера показуєсь результатомъ щасливо переведеныхъ переговорôвъ межи Австріею и римскою столицію взглядомъ управильненя ôтношень церковныхъ въ Босніи и Герцоговинѣ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До Kölnische Ztg. доносятъ зъ Петербурга, що жиды на великî розмѣры емигруютъ зъ Россіи. Дуже богато ихъ пріѣздитъ желѣзницію до Нѣмеччины, щобы зъ ôттамъ переѣзжатя до Америки, где, якъ доносятъ, має бути заложеныхъ кôлька кольоній для россійскихъ жидôвъ. Правительство россійске не то що не повздержує жидôвскои емиграціи, але противно, еще помагає. Однакожь въ тôмъ лихо, що теперѣшна емиграція есть тôлько частковою, бо емигруютъ тôлько богатшî жиды, котрî маютъ чимъ оплатити подорожь до Америки, бѣднѣйшî же остаютъ въ краю. Зъ тои причины небогато выграютъ полуденно захôднî губернія россійскî, бо хотяй на часокъ буде имъ и легше, то небавомъ жиды съ такою самою силою пôдоймутъ свое „хищничество“ и лихву. Жиды кіевскî, котрымъ наказано опустити мѣсто, подали до Петербурга просьбу о продовженье речинця. Прошеня ихъ не увзгляднено. Розпорядженя выданî зô взгляду на жидôвъ кіевскихъ маютъ бути розтягненî на всѣ бôльшî мѣста въ царствѣ россійскôмъ.

Газета щоденна „М о с к о в с к і й Т е л е г р а ф ъ“, зôстала за свôй либерализмъ покарана заказомъ продажи поодинокихъ чиселъ на улицяхъ.

Межи Россією а Ватиканомъ велись, якъ звѣстно, переговоры въ цѣли дипльоматичного уладженя дѣлъ католицко-церковныхъ въ царствѣ. Дипльоматами зъ стороны россійскои були Бутеневъ и Мосоловъ. Коли австрійскî богомольцѣ славяньскî мали зъѣхатись на торжество св. Кирила и Методія въ Римѣ, оба дипльоматы опустили Римъ и ôтъѣхали до Петербурга. Въ гдеякихъ газетахъ росс. заразъ появились вѣсти, що переговоры съ Ватиканомъ вже совсѣмъ зôрванî, що правительство ôткликало разъ на завсѣгды дипльоматôвъ, а причиною того кроку було власне кирило-методіевске торжество, котре обчислене на сполученье всѣхъ католицкихъ Славянъ въ одну религійну федерацію пôдъ протекторатомъ Австріи. Однакожь, якъ доходятъ вѣродостойнî вѣсти зъ Россіи, правительство россійске не зôрвало переговорôвъ съ Ватиканомъ а дипломаты прибули до Петербурга, щобы лично одержати инструкціи ôтъ правительства. Россія зъ своеи стороны заручає церквѣ католицкôй повну свободу науки религіи и обрядôвъ, а тôлько не хоче дати ніякои гарантіи, що папа не будетъ вмѣшуватися въ внутрѣшни справы Россіи. Ватиканъ не хоче на то пристати, бо папа не може зрезигновати зъ своихъ правъ, якî ему дає католицкій каноническій законъ. Такъ отже переговоры не повели ни до чого, и дипломаты вернули до Петербурга.

Іосифъ II доперва направивъ и той грѣхъ погибаючои тогды Польщѣ тои збутвѣлои Рѣчи-посполитои, що предсѣ не забула на свое латиньске духовеньство, котре маючи дуже богате вывѣнованье, въ доходахъ своихъ дорôвнювало магнатамъ и про тое въ кождôмъ бôльшôмъ мѣстѣ закладало собѣ крылосы и колегія крылошаньскî, мѣжь тымъ коли владика галицкій Левъ Шептицкій, описуючи 1761 р. папѣ римскому свою ôтъ 50 лѣтъ въ уніи зôстаючу епархію, сумный пôдъ тымъ взглядомъ о нѣй подав образъ. Въ цѣлôй діецезіи, пише владика, есть заледво 100 такихъ рускихъ приходôвъ, котрî можутъ удержати своихъ парохôвъ зъ власныхъ фондôвъ, а хоть вправдѣ тутъ и тамъ суть церковнî кусники поля и сѣножати, то священики мусятъ ихъ, не маючи пôдданыхъ, власными руками управляти. До того приходитъ и другій клопôтъ, бо дѣдичѣ „надутî своимъ могуществомъ“, забираютъ безъ жадныхъ правныхъ доказôвъ кусники земель, наколи пароxи не можутъ выказатися грамотами на ихъ посѣданье, а хоть и покликуются на уживанье ôтъ давенъ-давна, то рѣдко коли що годнî учинити, и мусятъ приходы покидати, по чѣмъ и тî приходы упадати мусятъ*). Ось якихъ патронôвъ мала церковь руска и то по принятю уніи!

Легко догадатися, що становище такого бѣдного руского священика, одягненого въ кучмиско и сермягу а обутого въ „**дегтяни чоботы**“ мусѣло бути особливо тамъ прикре и понижене, где була латиньска парафія, где ôнъ отже яко унитъ по конечности зноситися мусѣвъ часомъ съ своимъ сусѣдою, латиньскимъ ксёндзомъ вгомосцемъ. Въ старôй метрицѣ одного руского прихода увѣдомляє **Їерей Василій**, що для сопрѫжества **Михаила Полѧка**, сына **Яна Дроздовского** изъ **вчтивою панною на имя Софіею Рѫскою дочкою... заповѣдн были три по шкычаю Косцїола свѣнтего спорадженн** отъ **Пребелебного Вгомосцѣ Ѯендза Яна Колендовского Проборща Косцїола.....** На иншôмъ мѣсци знаходимъ въ тôй самôй рускôй метрицѣ вписане якесь дѣйство церковне, доконане латиньскимъ ксёндзомъ мѣсцевымъ а зачинаєся оно ось якимъ шумнымъ титуломъ: Anno Dni 1712 d. 17 Aprilis. Ego fr. Auertanus a S. Chrystophoro Ordinis ff. B. M. V. de Monte Carmeli strict. Observ. existens pro tunc Capellanus G. ac. M. D. Mierżełowski и т. д. А що, чи не смирився передъ нимъ **Їерей Василій**? Нехай же не примѣрюєся до латиньского вгомосцѣ, та нехай буде радъ, що не довелося еще взяти торбы, та пôйти по пôдъ хаты просити у чужихъ насущного хлѣба. Бувало часомъ и таке. Для примѣру наведемъ документъ, якій въ актахъ парохіяльныхъ одного села, ôтдаленого ôтъ приходу о. Василія и того кармелита лише пôвъ милѣ:

Anno Dni 1786 15 Martii.

My niżej podpisani dajemy nasz ten zapis Wielebnemu ks. Bazylemu Dronowiczowi Parochowi . . . . . na grunt nasz własny, leżący na błotach i łoziskach, którego jest orania na dni ośm, ten grunt jest w jednej pozycyi miejsca i przez czasy nie małe od nas wyczyszczany od łóz, jalic, smerek i innych chaszczów, a że na nic się nam przydać nie może, ponieważ nie dosyć na tym, żeśmy go przez lat kilkanaście wyczyszczali, ale trzebaby przez tyle lat sprawiać, chciawszy mieć jaki pożytek z niego. Przeto ustępujemy i oddajemy go wiecznymi czasy (pańszczyznę od niego zastępując) jako własną pracę rąk naszych Wielebnemu księdzu Bazylemu parochowi . . . . . , gdyż sami widzimy, że z nas parafianów żadnego pożytku niema ani wspomożenia przez zubożenie nasze i upadek już prawie z nami niezrówna wspomniony paroch w żebraniu chleba... ale są świadkiem wsi postronne, jako co roku im się naprzykrza, szczególnie z żebraniny wsi przyległych żyje a zatem ażeby przynajmiej kawałek ziemi miał swojej i nie żebrał, ustępujemy mu naszej po kawałku. Druga racya, że z posagu Cerkiewnego wzięliśmy ogród u Wielebnego księdza Bazylego parocha . . . . . na cmentarz nowy. Co dla lepszej wagi, wiary i waloru My, jako nieumiejąc pisma kładziemy znak Krzyża Swiętego. Gromada . . . . .

Teodor Wirut wójt (†)
Petro Bohon † przysiężny
Wasyl Tymkow † stary przysięgły.

(*Дальше буде.*)

*) Листъ Льва Шептицкого до курія римскои. Зоря яко Альбумъ ст. 263.

кихъ правъ политичныхъ костелови католицкому.

Буджетъ росс. министерства вôйны зôстане зниженый, якъ пишутъ газеты, о 33 мілiоны рублéвъ. Десять милiонôвъ мае бути вычеркнено зъ буджету призначеныхъ на фортификаціи граничнй зъ стороны Австріи и Нéмеччины. Минист. вôйны, Ванновскій, уважае той выдатокъ непотрéбнымъ, бо Россія зъ тыхъ бокôвъ безпечна и не гадае запускатись въ якúнебудь вôйны, але звернеся всéми силами для уладженяôтношень у внутрé державы.

Въ Россіи прокидаются на пôвночи страшнй епидеміи на людій и худобу. „Голосъ“ доноситъ, що въ селé Городецкое появилася **кровава бéгунка**. На тéлé захоровавшого рôвночасно показуются чорнй плямы. Въ губ. новгородскôй и петербурскôй выбухла сибирска зараза на худобу и конé. Зараза удéлюесь такожь людемъ — було вже кôлькадесять случаéвъ такои хоробы межи людьми.

Болгарія. Скупштина болгарска дня 13 липня приняла, якъ то можна було надéятись, предложеня князя черезъ аклямацію, по чéмъ сесія скупштины зôстала тогожь таки дня закрыта. По голосованю черезъ аклямацію кн. Александеръ ôтчитавъ проклямацію до народа болгарского, въ котрôй дякуе своимъ пôдданымъ за довéріе, якимъ его обдарили. Дальше заявивъ князь, що не мае никои цéли, якъ тôлько забезпечити свободу и права народа. При помочи удéленои ему власти буде ôнъ старався усунути всé перешкоды, якй стоятъ на завадé добрôй и тревалôй организаціи краю и положити конецъ всякôй самоволи и утискови. Князь обéцявъ бути справедливымъ и безстороннымъ, и шанувати права кождого чоловéка. Конституція и на дальше остане основою права публичного. Що року и въ надзвычайныхъ потребахъ буде князь скликувати послôвъ для ухваленя буджету, податкôвъ и т. д. Голосъ рéшаючій буде мати скупштина. Правительство съ енергіею и вытревалостію буде заводити въ организаціи болгарского краю реформы, якихъ потребу выказавъ досвéдъ ôтъ часу повстаня княжества болгарского, зарадитъ безнастанной змéнé урядникôвъ и въ загалé службу державну поставитъ на тревалыхъ основахъ правныхъ. Князь буде старався при именованяхъ урядникôвъ, именно въ высшôй администраціи передовсéмъ о тое, щобы урядники були патріотами, мали праведный характеръ и були здôбнй положити конецъ борбамъ партійнымъ, котрй ôтъ двохъ лéтъ суть нещастьемъ для краю. Наконецъ князь звертаеся до всéхъ, кому добро краю лежитъ на серци такъ якъ ему, щобы помогли ему довершити великого дéла, котрого теперéшна епоха ôтъ Болгаріи домагаесь. Обéтницé князевои проклямаціи справдé хорошй — побачимъ тôлько, чи они щирй, а коли такъ, то чи вытревае довго князь въ тôй щирости для болгарского народа. До **нового кабинету** покликанй: Стойковъ (мин. дéлъ загр.), ген. росс. Крыловъ (мин. вôйны), полковникъ Ремелингенъ (м. дéлъ внутр.), Ялесковичъ (м. финансôвъ) и Теошаровъ (м. правосудія).

Нéмеччина. Цéсарь нéмецкій мае небавомъ съéхатись съ цéс. австрійскимъ. National-Ztg. звéщае, що остаточнй диспозиціи въ тôмъ взглядé еще не выданй, але зъéздъ обохъ монархôвъ наступитъ имовéрно въ Гастайнъ въ половинé серпня. Яку цéль буде мати тая стрéча двохъ монархôвъ не знати, бо въ теперéшнôй хвили нема впрочéмъ нiякого замéчательно-видного факту, на котрый можна навéрно всказати, що ôнъ буде предметомъ порозумéнь межи обома монархами.

Чимъ близше до выборôвъ въ парлямент нéмецкій, тымъ енергичнéйше выступае правительство противъ соціялистôвъ. Въ Липску, где недавно обвéщено малый станъ облоги выарештовано и выгнано вже всéхъ провôдникôвъ соціялистичныхъ; арештовано пôдъ позоромъ, що они ширятъ заказанй письма. Въ Липску, якъ звéстно, при всякихъ выборахъ выходили послы соціялистичнй. Рôвножь такій станъ облоги якъ въ Липску мае бути незабавомъ обвéщеный въ Дрезднé и Вроцлавé, где соціялисты такожь маютъ велику силу.

Прускій Шлескъ, се край дуже убогій, нужденный; голодъ тамъ гôсть звычайный. Для зарадженя нуждé въ Шлеску ухвалено окрему уставу на пôдставé котрои министерство яко власть выконуюча призначила 150.000 марокъ на субвенціи для пôднесеня господарства и промыслу домашного а милiонъ марокъ призначено на выбудованье и урядженье шкôлъ народныхъ въ тыхъ громадахъ, котрй еще шкôлъ не маютъ.

Франція. Якъ що рôкъ такъ и сего року обходжено въ столици республики французкои дня 14 липня рôчницю **взятя Бастилiи** дуже торжественно. Въ лéску Бульоньскôмъ ôтбувся пересмотръ войска въ присутности президента республики, всéхъ министрôвъ, президентôвъ палатъ, сенаторôвъ, депутованыхъ и послôвъ заграничныхъ. Вечеромъ цéлый Парижъ бувъ илюминованый. Черезъ цéлый день порядокъ всюда бувъ взорцевый.

НОВИНКИ.

— Дня 12 липня ôтбулося 8 зъ ряду **засéданье тов. „Просвéта“ во Львовé** пôдъ проводомъ д-ра Ом. Огоновского. Рéшено оголосити въ „Дéлé“ завôзванье до тыхъ, котрй взяли ôтъ товариства книжки на выплату и до теперь еще не сплатили, щобы якъ найскорше тую справу съ центр. выдéломъ залагодили; перечитано и принято до вéдомости письмо филiи тов. въ Станиславовé, предкладаюче кôлька новыхъ членôвъ до принятя въ товариство; ухвалено поручити о. В. въ Настасовé сталу агентуру товариства; принято до вéдомости и одобрено гдеякй ухвали комитету литературного тов., ôтносячйся до выдаваня слéдуючихъ книжокъ товариства и дано комитетови тому въ тôмъ взглядé гдеякй инструкціи; принято 6 новыхъ членôвъ; въ кôнци залагоджено еще кôлька справъ чисто администраційныхъ.

— Зъ Войнилова доносятъ до „Батькôвщины“, що **въ селé Дороговé** мéстцева рада школьна ухвалила на внесенье члена Іосифа Кашубы, переписуватись съ всéми властями по руски и все внутрéшне дéловодство провадити тôлько по руски.

✝ Дня 22 червня (4 липня) с. р. **упокоилася въ Ясени пов. калуского, бл. п. Леопольдина Турчиньска** супруга томошного пароха о. Вас. Турчиньского, по довгôй хоробé въ 50 р. житя. Покôйница ôтзначалась многими чеснотами, зъ котрыхъ пôднести належитъ єи трудолюбіе, милосердіе для ближныхъ и патріотизмъ рускій заявленый не тôлько словомъ но и дéломъ, такъ якъ не одна лепта подавалась щедрою єи рукою бурсамъ и иншимъ добродéтельнымъ заведенямъ, — и умираючи еще осталась вéрною дочерію матери Руси, переказуючи зъ незначного имéня свого слéдуючй жертвы на цéли народнй: бурсé стрыйскôй на коренный фондъ 200 зр.; дéвочому воспиталищу во Львовé 100 зр.; бурсé станиславскôй 50 зр.; коломыйскôй 50 зр.; золочéвскôй 50 зр.; громадé Ясень на заснованье касы пожичковои 100 зр. — Ото женщина щиро любяща свою ôтчину, Русь бéдну. Вéчная память и блаженный упокôй душé єи!

— **Въ Язловци** обôкрали дня 7 липня невыслéдженй доси злочинцé касу громадску. Выломали стéну канцеляріи громадскои, ôтбили замокъ ôтъ скринки съ грôшми и забрали 312 зр. готôвкою.

— **Хрестоматію староруску** дра Ом. Огоновского одобрила кр. рада шк. для ужитку школьного въ 5-ôй и 6-ôй гим. клясé.

— **(Дрôбнй вéсти)** 1) Въ середмéстю Львова появилася недавно ôспа съ характеромъ епидемичнымъ. 2) Впр. митрополитъ, еп. суфраганъ и всé прочй путники повернули дня с. м. зъ поéздки въ Римъ. — 3) Професоръ догматики на университетé Загребскôмъ о. Іосифъ Штадлеръ именованый архіепископомъ лат. въ Сераевé. — 4) Сов. суду краéвого бар. Канне покликаный зôставъ до министерства юстиціи и выéде до Вéдня. — 5) Директоръ школы господарства лéсового п. Генр. Стшелецкій зачне въ зимовôмъ курсé 1881/2 р. выклады зъ енцикльопедіи лéснои въ львôвскôй политехничнôй школé.

— **Русины долиньского повéта** выслали адресъ довéрія рускимъ посламъ за ихъ дéятельнôсть въ радé державнôй.

— **Результатъ клясификаціи ученикôвъ въ академичнôй (рускôй) гимназіи во Львовé** съ кôнцемъ року шк. 1881. Въ клясé приготовляючôй на 29 клясификованыхъ учен. одержало: I степень зъ ôтзначеньемъ 1, I степ. 20, II ст. 1, III ст. 3, поправити по феріяхъ одинъ предметъ маютъ 4. Въ клясахъ: I. А. I ст. съ ôтзн. 2, I ст. 14, III ст. 6, поправ. 8 (на 30 учен. к.); I. Б. I ст. съ ôтзн. 4, I ст. 13, II ст. 1, III ст. 2, поправ. 7 (на 27 уч. 1 некл.); II. А. I ст. съ ôтзн. 7, I ст. 13, II ст. 2, поправ. 7 (на 29 уч. кл.); II. Б. I ст. съ ôтзн. 3, I ст. 13, II 4, III 1, поправ. 4 (на 25 уч. кл.); III. I ст. съ ôтзн. 4, I ст. 19, II ст. 1, III ст. 1, поправ. 10 (на 35 уч. кл.); IV. I ст. съ ôтзн. 3, I ст. 15, III ст. 2, поправ. 7, 1 испытъ доповняючій (на 28 кл. а 32 запис.); V. I ст. съ ôтзн. 7, I ст. 21, II ст. 1, III ст. 5, поправ. 6 (на 40 уч. кл.); VI. I ст. съ ôтзн. 1, I ст. 18, III ст. 2, поправ. 9 (на 30 уч.); VII. I ст. съ ôтзн. 5, I ст. 12, поправ. 5. (на 22 уч.); VIII. I ст. съ ôтзн. 2, I ст. 20, поправ. 5 (на 27 уч.). — Разомъ: 323 уч. клясиф.

— **Учителями гимназіяльными** именувавъ министеръ просвéты суплентôвъ Артура Єловицкого въ Бережанахъ и Михаила Кусёновича въ Коломыéе.

— **На посады учителéвъ народныхъ** розписуе окружна рада шк. въ Новôмъ Сончи конкурсъ, а именно 1) въ пов. новосандецкôмъ: въ Мушинé на посаду молодшого учителя съ платнею 270 зр., въ Тыличи съ платнею 200 зр., (въ обохъ школахъ рускій языкъ выкладовый), въ Язовску, Лабовôй (рускій яз. вык.), Хомранцяхъ, Вельоголосахъ, Верхомли великôй, Жегестовé, (въ обохъ рускій яз. вык.), Железниковôй — всюды съ платнію по 300 зр., въ Андрéвцé (рус. яз. в.), Якубовицяхъ, Яструбилу, (рус. яз. в.), Єльнôй, Лелюховé, Розтоцé великôй (въ обохъ рус. яз. в.) Рожневé, Седлцяхъ, Збышицяхъ, Чорнôмъ потоцé, Либрантовôй, Мохначцé (рус. яз. в.), — всюды съ платнію 250 зр.; 2) въ пов. лишанôвскôмъ: въ Лимановôй на посаду старшого учителя съ платнію 300 зр., и молодшого съ плат. 200 зр., въ Добрôй, Недведю, Пришевôй, Скшидльнôй — всюды съ плат. 200 зр., и въ Писаревôй съ плат. 250 зр., Речинець поданя до 15 л. серпня с. р.

— **Бл. п. Людвикъ Гаєвскій**, бувшій презесъ магистрату въ Яворовé, установивъ тестаментомъ двé добродéтельнй фундаціи, а именно одну однорôчну **стипендію** въ сумé 345 зр. 8 кр., призначену для бéдного укôнченого правника, родомъ зъ Яворова, безъ рôжницé вéроисповéданя, — и **два вéна** по 159 зр. 63½ кр., призначенй для бéдныхъ яворôвскихъ дéвчатъ христіяньскои вéры, котрй укôнчили 8-ый, а не переступили 20-ого року житя. Поданя на стипендію и вéна належитъ предложити въ першôй половинé серпня с. р. радé громадскôй въ Яворовé, котра мае право надаваня. Льосованье вéнъ наступитъ 25 л. серпня с. р. Єслибы на стипендію не було ôтповéдныхъ кандидатôвъ, то могутъ єи одержати такожь ученики шкôлъ середныхъ, родомъ зъ Яворова.

— Перемыска газетка **„San“** помéстила въ ч. 28 статейку пôдъ заг. „Agitacya w szkole“. Фактъ мавъ бути такій: на испытé дня 8 липня въ школé дéвочôй въ кляшторé на Засаню презесъ комисіи екзаминаційнои кс. каноникъ Глязеръ роздававъ дéвчатамъ нагороды польскими книжечками. Коли кс. Глязеръ давъ таку книжечку однôй дéвчинé-Русинцé, присутный рускій катихитъ, о. Зах. Подляшецкій ôтнявъ ôтъ дéвчины польску книжочку и положивъ на стôлъ а давъ éй ôтъ себе руску. Сей фактъ окрестивъ „San“ назвою „agitacya“, розумéючи агитаторомъ о. Подляшецкого, а не кс. Глязера, котрый дéвчинé-Русинцé накидае польску и то може яку высоко-патріотичну книжочку, або польскій молитвословъ, не апробованый рускою консисторіею. Кс. Глязеръ повиненъ о тôмъ знати, що для рускихъ дéтій кр. рада шк. затвердила и препоручила много прехорошихъ книжочокъ выданыхъ тов. „Просвéтою“ и рускій молитвословъ, повиненъ бувъ отже ôнъ, чи кто иншій постаратись о такй дарунки для рускихъ дéтій. Поступокъ о. Подляшецкого, яко катихита руского, мы мусимъ вповнé похвалити. Ôнъ выступивъ тôлько смéло противъ польонизаційнои агитаціи кс. Глязера и сповнивъ свôй обовязокъ.

— **Мéщанинъ зъ Збаража**, Теодоръ Панасюкъ, пожертвувавъ 1000 зр., на построенье церкви въ честь св. ап. Кирила и Методія на передмéстю Збараскôмъ, Базаринцé. Панасюкъ пріобéцявъ по жнивахъ зложити на тую цéль еще 2000 зр.

— **Три стипендіи** зъ фунд. бл. п. о. П. Черлюнчакевича одержали Иванъ Пелехъ, слух. правъ IV р. во Львовé (100 зр.,) Миронъ Черлюнчакевичь уч. V кл. и Кирилъ Черлюнчакечичь уч. 3 кл. нéм. гим. во Львовé (оба по 50 зр.,).

— **Зъ Молотова.** Выдéлъ тов. „Просвéта“ жертвувавъ даромъ 12 книжочокъ своего выданя на нагороду для ôтличныхъ учениковъ народнои школы въ Молотовé. За той даръ складае зарядъ школы Выдéлови „Просвéты“ прилюдну подяку. *Из. Давидовичь*, учитель.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: При недавныхъ испытахъ въ выдéловôй дéвочôй школé въ Перемышли выявилась знов ясно якъ сонце звéстна читателямъ „Дéла“ метода выхованя и образованя дéвчатъ, метода польонизаціи и вщеплюваня въ молодй серця жéночй зъ однои стороны загорéлого псевдо-патріотизму польского а зъ другои ненависти до другихъ народностій. Не було испыту ни въ однôй клясé, гдебы ученицé въ деклямаціяхъ не побили на прахъ „moskali“ а одна дéвчина навéть деклямовала якъ Болеславъ потовкъ Rusinów въ Кіевé. Чули мы на испытé одну деклямацію зъ Красéньского, переповнену éдію слово за словомъ: knuty, podły carat, potwarz ludzkości, od morza do morza; і т. д. Чи годится напоювати молодй душé такою жовчію — се нехай осудитъ кождый здоровомыслячій чоловéкъ. Рускій же языкъ на испытахъ бувъ унослéдженый. Немовь для ôтчéнного казано деклямовати однôй „Чумацкй дéти“, перекладъ зъ Мицкевича, немовбы то не було рускихъ оригинальныхъ утворôвъ поетичныхъ, гôдныхъ до деклямаціи. Ôтпоручника руского Вп. Литыньского мы надармо глядали на испытé!!

— **Для участникôвъ Кирило-Методіевского** празника въ Римé поручивъ папа Леонъ XIII выбити памятный медаль зъ срéбла и бронзу. — Руске священьство, що пріймало участь въ обходé було двократно запрошене на авдіенцію до папы и дôзнало ôтлично сердечного принятя.

— Послéдными часами появилися анонсы въ газетахъ препоручаючй яко дуже добру **„каву Франка“** (Franck-Kaffee) зъ славнои фабрики въ Людвигсбургу. Напередъ дивною намъ выдаеся тая рéчь, що се мае бути кава зъ фабрики, коли тымчасомъ мы знаемо, що кава росте на деревé такъ якъ черешнé и вишнé. Отжежь есть то обманьство, бо такъ звана „Кава Франка“ есть лишь звычайна цикорія описана въ 7 числé сегор. „Школьнои часописи“. Найпôдлéйша сорта цикоріи называеся въ торговли Franck-Kaffee.

— **Вéденьска прокураторія** сконфискувала одного дня 8 газетъ нéмецкихъ за тое, що газеты тіи подали справозданье зъ збору урядженого нéмецкимъ товариствомъ вандруючимъ дня 10 л. с. м. въ Пукерсдорфъ. Збôръ ухваливъ резолюцію вымéрену противъ Славянъ; забирали голосъ послы централистичнй: Копъ, Барайтеръ, Менгеръ и др.

— **Мощи Пія IX** перенесено вô второкъ въ ночи до гробу въ костелé св. Лаврентія extra muros, сповняючи послéдну волю п. Пія IX. При походé на площади Термôвъ Діоклеціяна почулися наразъ свистаня и посыпались камéня на участникôвъ походу. Три особы були зраненй. Арештовано 10 людій и ôтдано судови полиційному. Въ сенатé заразъ слéдуючого дня пôднеслись зъ того поводу интерпеляціи.

— **Велика туча** навéстила дня 3 л. липня громады: Бéрчу стару, Маляву и Липу въ повéтé добромильскôмъ. — Гôрскй рéчки, що перерéзуютъ просторы тыхъ громадъ прибули дуже сильно и поробили великй спустошеня по поляхъ.

— **Панахида по Гусé.** Дня 24 (6 липня) въ день мученическои смерти Іоана Гуса отправлена була въ казаньскôмъ соборé въ Петербурзé торжественна панихида за всéхъ россійскихъ и инославяньскихъ дéятелéвъ и борцéвъ за вéру. Межи зôбрану публичнôсть роздавано безплатно по молитвé образъ Іоана Гуса, съ короткимъ описомъ его жизни и судебъ ческого народа.

— **Румуны** починаютъ твердо стояти за своимъ языкомъ и вытискаютъ на кождôмъ кроцé чуже слово. Такъ недавно мéска рада въ Букарештé наложила 100 франкôвъ рôчнои оплаты на кождый шильдъ, писаный въ чужôмъ языцé.

— **Гарфіельдъ** президентъ амер. Державъ Сполученыхъ приходитъ все бôльше до здоровля.

— **Межинародный конгресъ литератôвъ** ôтбудеся сего року въ Вéдни въ днéхъ 19 до 24 л. вересня. Конгресъ той, четвертый вже зъ ряду, мае на цéли управильнити и забезпечити власнôсть литературку, а такожь пôдпомагати всякй вспôльнй дéла литературôвъ.

— **Въ Москвé** взялися жиды-пришельцé на штуку. Въ тôмъ мéстé вôльно позôставати лише такимъ жидамъ, котрй занимаются ремесломъ; тожь всé прибувшй жиды, чи ремесникъ чи нé, заявили въ полиціи що они ремесники. Але палата ремесничa звернула на се увагу полиціи и тая переконавшись о фалшивôмъ мельдунку, выпросила жидôвъ зъ мéста.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Въ Кіевé тôлько що появилась книжка малоруска **„Пéснé и думы“** (Зъ давнёго зшитку), переклавъ М. Старицкій. Выданье Луки Ильяцкого. Оригинальныхъ поезій въ збôрнику есть тôлько двé: „Заспéвъ до Мазепы“ (Байрона) и „Вечéрь“. Прочй поезіи переводы зъ Байрона, Гайне, Мицкевича, Сирокомлé и сербскихъ народныхъ пéсень жéночихъ. Рецензентъ въ кіевскôй „Зарé“ дуже прихильно высказуесь якъ о выборé утворôвъ такъ и о самôмъ перекладé. Выданье хороше и стоитъ не дорого, бо тôлько 50 копéекъ.

— **Въ Харковé**, якъ пишутъ россійскй газеты, буде выходити ôтъ жовтня с. р. часопись п. н. „Миръ“ пôдъ редакціею п. Шимкова.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **О сегорôчнôмъ урожаю** доносятъ въ першôй половинé липня: Неустанй слоты, котрй вже цéлый мéсяць тягнутся, наробили богато шкоды. Особливо пшеница, котра сего року дуже буйна, а мéстцями такожь жито и ячмéнь повылягали и если въ скорé не настане погода, то въ многихъ мéсцяхъ буде лихій урожай. Зъ Коломыйского и зъ пôдъ Галича доносятъ навéть, що на збôжу, осовливо на пшеници, зачинаеся вже снéть показувати и кинулася ржа. Всежь таки **пшеница** въ загалé добре выглядае; найгôршй вéсти надойшли зъ Жовкôвского, зъ Каменки Струмéловои и зъ пôдъ Куликова, такожь по части ôдъ Пôдгаецъ, Бучача, и Збаража. **Жито** кепске; въ однихъ

сторонахъ богато пустого колося, якъ доносятъ зъ надъ Сяну ôтъ Дубецка, ôтъ Пôдгаєць и Бурштына, въ иншихъ повылягало; найгôршй жита коло Балигороду, Радехова, Цѣшанова и Куликова, въ Коломыйщинѣ, коло Отынѣ, и на Подôлю коло Хоросткова и Залѣщикъ. Рѣпакъ всюды поправився. Ячмѣнь въ загалѣ не удався; найгôршй ячмена коло Бродôвъ, Олеська, Каменки Струмѣловои, Комарна, Бѣрчѣ и въ Золочôвскѣмъ. Овесъ добре тримаєсь. Горохъ порѣдкій, але въ остатныхъ часахъ въ многихъ сторонахъ поправився; найлѣпше удався коло Судовои Вишнѣ и Пôдгаєць, найгôрше коло Балигороду, Бродôвъ, Олеська, Камѣнки Струмиловои и пôдъ Збаражемъ. Гречка середна, трохи поправляеся; найгôрша тамъ, где зъ весны довга посуха не допускала ей посѣяти а ôттакъ добре посходити, а то въ цѣлôмъ поясѣ ôтъ Угнова, Каменки Струмиловои, Радехова, Жовквы, Бродôвъ, Олеська ажь пôдъ Жидачѣвъ. Выка черезъ дощѣ въ многихъ сторонахъ повылягала. Кукурудзы не можна добре обробити черезъ слоту, такъ само и бараболю; однакъ въ загалѣ кукурудза поправилася; бараболя же выглядає вправдѣ красно, але гдекуды зачали вже показуватися чорнй плямы на листю и бадылє зачало сохнути, отже боятся, щобы не псувалася. Ленъ и коноплѣ всюда добрй, тôлько въ многихъ мѣсцяхъ слота повалила ихъ на землю. Капусту гдекуды понищили блохи земнй, такъ що треба ей було другій разъ насаджувати. Бураки хибли дуже, особливо тамъ, где зъ весны була посуха. Хмѣль поправився значно, и цѣна его пôшла въ гору. Сѣнокосамъ перешкаджають неустанній дощѣ, они єще и въ половинѣ не покôнчень; багато сѣна и конюшины гніє на покосахъ або въ коницяхъ; якбы не тое, зôбранобы дуже богато сѣна. Въ многихъ сторонахъ наробили шкоды бурѣ и грады.

— **Почтовй касы щадничй.** Пôсля донесень уряд. „Wiener Abenpost“ ôтбувалися послѣдными днями въ минист. торговлѣ обрады надъ проєктомъ закона о почтовыхъ касахъ щадничихъ. На 4 засѣданяхъ передисмутовано цѣлый проєктъ, котрый пересланый буде поодинокимъ министерствамъ, а тій маютъ высказати о нѣмъ свои мнѣнія а евентуально выступити съ пропозиціями потрѣбныхъ змѣнъ. Ôттакъ предложеный буде згаданый проєктъ радѣ министрôвъ. Институція касъ почтовыхъ, котрои ôтчиною уважати належитъ Англію, где єще передъ 20 лѣтами вôйшла она въ житье, розвиваеся дуже хорошо такожь въ другихъ державахъ Европы. Касы почтовй оказуются дуже пожиточными особенно тамъ, где єсть бракъ щадниць заснованыхъ приватными товариствами а суть загаломъ достойнй препорученя зъ того взгляду, що дѣйствуючи въ найменшихъ мѣстцевостяхъ, где тôлько знаходятся почты, подаютъ случайнôсть до капитализаціи такимъ людямъ, котрй значнимъ ôтдаленьемъ ôтъ касы знеохочуются до вношеня вкладокъ.

— **Межинародна конференція монетарна**, котра зôбралася зъ иниціятивы французкого правительства сего року въ Парижи и радила надъ заведеньемъ системы грошевои, котрабъ улегчала оборотъ въ ôтношеняхъ межинароднои торговлѣ, розъѣхалася дня 8 лат. липня не порѣшивши сеи многоважнои справы, понеже ôтпоручники поодинокихъ державъ не могли порозумѣтися.

— **Посады управителѣвъ почтъ** будутъ утворенй въ Бродахъ, Тернополи, Дрогобычи, Ицканахъ, Ярославю и Пôдволочискахъ. Въ першихъ двохъ мѣстахъ будутъ именованй управителѣ-начальники.

Надôслане.

Особа въ середнôмъ вѣку бажає обняти приватну лекцію удѣлювання початковои науки фортепяну (1—3 рокôвъ). Нагорода умѣренна; вымоги совсѣмъ домашній. Интересованй родичѣ зволятъ ôтноситись въ тôй справѣ до о. Стефановича, катихита при львôвскихъ учительскихъ семинаріяхъ, мешкаючого теперь въ Новици, почта Калушь, подавати заразомъ приближительну скôлькôсть рôчнои надгороды и довжности, якй тая учителька сповнити має.

Обвѣщенье.

Взываеся всѣхъ, котрй товариству „Просвѣта“ винній суть сплату за книжки, взятй ôтъ того товариства на выплату або на розпродажь, щобы рахунки або належитôсть въ якъ найкоротшôмъ часѣ до центр. выдѣлу того товариства (во Львовѣ улиця Краковска ч. 14) надôслали, бо въ противнôмъ случаю буде мусѣвъ выдѣлъ на иншôй дорозѣ о зверненье ему єго належитостій упоминатися.

Ôтъ центр. выдѣлу тов. „Просвѣта“ у Львовѣ.

Потяги желѣзниць.

Приходятъ до Львова.

Зъ Пôдволочискъ (*на двор. головный*): о год. 10, мин. 10 вечеромъ (пот. посп.); о г. 3 м. 30 рано (пот. особ.); о г. 3 м. 52 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Кракова: о г. 5 м. 20 рано (пот. посп.); о г. 9 м. 7 вечер. (пот. особ.); о г. 11 передъ пол. (пот. мѣш.).

Зъ Черновець: о г. 9 м. 40 веч. (пот посп.); о г. 3 м. 45 рано (пот. мѣш.); о г. 3 м. 32 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Станиславова (на Стрый): о г. 8 м. 5 рано и о 8 г. вечеромъ.

Ôтходятъ зô Львова.

До Кракова: о г. 10 м. 30 въ ночи (пот. посп.); о г. 4 м. 33 рано (п. особовый); о г. 4 м. 49 по пол. (п. мѣшаный).

До Черновець: о г. 6 м. 10 рано (п. поспѣшн.); о г. 11 м. 50 въ пол. (пот. мѣшан.); о год. 10 м. 50 въ ночи (п. мѣщан.).

До Станиславова (на Стрый): о г. 6 м. 45 рано и о г. 6 м. 35 вечеромъ.

До Пôдволочискъ (*зъ двôрця головного*): о г. 5 м. 40 рано (пот. посп.); о г. 12 м. 10 въ пол. (пот. мѣш.); о г. 10 м. 11 въ ночи (пот. мѣш.). — *Зъ двôрця въ Пôдзамчи*: о г. 10 м. 39 въ ночи (пот. мѣш.); о г. 12 м. 32 въ полудне (пот. мѣш.).

Курсъ збôжа зъ дня 14 л. лип. 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	10	20	11	75
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	25	10	—
Ячмѣнь	6	—	7	50
Гречка	6	75	7	—
Овесъ	5	50	6	50
Горохъ до варки	7	50	9	50
„ паст.	6	25	7	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	6	25	6	75
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтвый	—	—	—	—
Ржѣй (Линянка)	—	—	—	—
Насѣнье ляняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	18	—	34	-
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—		—	—

Курсъ львôвскій зъ дня 14. л. лип. 1881.

	платятъ (безъ текущого куп.) р.	кр.	жадаютъ австр. валютою р.	кр.
1. Акціи за штуку.				
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	320	75	324	—
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	183	—	186	—
Банку гип. галиц. по 200 р.	309	—	313	—
2. Листы заст. за 100 р.				
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101	85	102	85
„ „ „ по 4% ав.	96	15	97	15
„ „ „ по 5% ав. період.	101	85	102	85
Банку гип. галиц. 6% ав.	103	50	104	50
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	103	—	105	—
3. Листы довжній за 100 р.				
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92	—	94	—
4. Облиги за 100 р.				
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101	50	102	50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	102	50	103	50
Пожички кр. въ р. 1873 по 6%	103	—	104	25
5. Лосы мѣста Кракова	19	50	21	50
„ „ Станиславова	24	—	26	—
6. Монеты.				
Дукатъ голендерскій	5	43	5	52
„ цѣсарскій	5	44	5	53
Наполеондоръ	9	28	9	38
Пôвимперіялъ	9	52	9	62
Рубель россійскій срѣбный	1	50	1	65
„ „ паперовый	1	19¼	1	21¼
100 марокъ нѣмецкихъ	56	75	57	50
Серебро	99	50	100	50

Шукаючи порады, переглядає неодинъ хорый газеты и пытаеся, котрому зъ многихъ анонсованыхъ уздоровляючихъ средствъ має завѣрити? Одно або друге завѣдомленье импонуе своимъ богатымъ содержаньемъ, тожь ôнъ выбирає, хотяй найчастѣйше — совсѣмъ неôтповѣдне! Кто хоче отже уникнути такихъ похибокъ и не выдавати дармо грошій, тому радимо, спровадити собѣ брошуру **Karl Gorischek** „Krankenfreund“, (k. k. Universitäts-Buchhandlung, Wien I, Stefansplatz 6), такъ якъ въ тôй книжочцѣ суть обговорений подрôбно и точно найбольше уживанй средства, такъ що кождый хорый може съ всякимъ спокоемъ переглянути и выбрати собѣ найлѣпше средство. Тая брошура, котра вже появилась въ 450-ômъ накладѣ, посылаеся **gratis** и **franco**, — не має отже замовляючій жадныхъ выдаткôвъ, якъ тôлько 2 кр. на карту кореспонденційну.

Пошукуеся

РУСИНКИ СЕМИНАРИСТКИ

способнои удѣлювати науки початковй одной 7-лѣтнôй дѣвчинѣ, а именно науку языка рускаго, польскаго, початки языка нѣмецкаго (по можности и французскаго) такожь науку гры на фортепянѣ у священика за вынагородженьемъ рôчнымъ 200—250 зр. а в.

Зголошуватися належитъ пôдъ адресою: о. Л. С. Озеряни post. rest.

Для предплатителѣвъ „Рускои Антольогіи“!

Оздобній окладки зъ англійского полотна на выдану товариствомъ „Дружній Лихварь“

Руску Антольогію

съ прегарными ôттисками и съ вызолочеными написями поручае

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХ. СПОЖАРСКОГО,

во Львовѣ,

по цѣнѣ **55** кр. съ долученьемъ **5** кр. на марку почтову. Упрашаеся Пчт. П. Т. Замовляючихъ зазначити, на якôмъ папери дотычный примѣрникъ Р. Антольогіи, щобы знати, яку окладку выслати.

(2—2) Съ почтенiемъ

М. Спожарскій.

Der Pain-Expeller

mit „Anker“

есть дуже добрымъ средствомъ домашнымъ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (3—?)

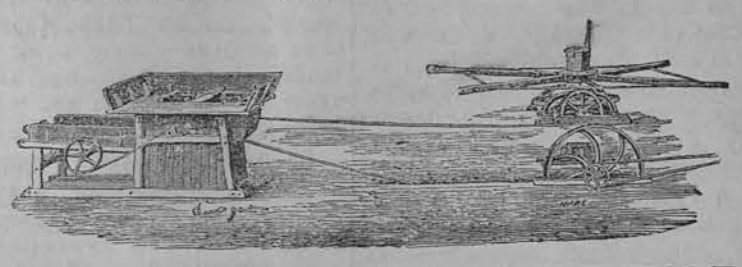

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнчень, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлювання молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ нарочно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничй штифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **А. Чеконьского** въ Чортковѣ. (4—16)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 25—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручній и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тильтна.

Раты тыждневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльній направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальній американьскій, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

перенеслася ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаєсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимае всякій замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдае Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (4—?)

Выдаютъ: Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій. — За редакцію ôтповѣдае: Володим. Подляшецкій.

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 53. Львôвъ, Середа 18 (20) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукониси не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѝ листы, посылки и реклямаціи.

☞ Съ днемъ 1 (13) липця розпочався другій пôврôкъ нашого выдавництва, тожь просимо о скоре ôтновленье предплаты. Тыхъ ВП. читателѣвъ, котрѝ лише замовили були „Дѣло“, або котрымъ въ протягу чвертьроку предплата вже скôнчилася, просимо о скоре надôсланье залеглостій.

Новоприступаючѝ ВП. предплатники на „Библ. найзн. повѣстій“, дôстанутъ даромъ початокъ повѣсти „Дымъ“, а єсли зложатъ предплату на „Дѣло“ до кôнця року, то отримаютъ на жаданье повѣсть „Въ оборонѣ чести“ за цѣну пренумераційну 2 зр. а. в.

Чехи и Русины.

VI.

Инше пытанье пôднесено и поставлено єго яко нерозъяснене: „Чому въ 1848 р. не старанося пріеднати рускои шляхты для рускои справы? Рускѝ аристократы — говорится дальше — не були єще певно такъ сполячены, якъ були онѣмеччены ческѝ аристократы... а мимо того знѣмченье ческои аристокраціи не спиняло ческихъ патріотôвъ ôтъ тяжкихъ и довголѣтныхъ заходôвъ, щобы повернути ческу аристокрацію для ческого національнѣму. У насъ противно, спольщена шляхта сама признавалася до рускои народности, обѣцяла тую попирати, пôдъ условіемъ вспôльнои кооперації съ Поляками (якобы въ цѣли мирного пожитя)...“

Поясненье на повысше пытанье даютъ факты, кто ихъ хоче розумѣти.

Вже въ мартѣ 1848 р., коли завôзвано Русинôвъ до пôдписаня адресу до трону, въ котрôмъ стояло: въ школахъ, судахъ и администрації языкъ урядовый польскій, Русины зажадали додати: и рускій. Тогды крикнено: „Niema Rusi! Tu Polska!“ Тое Русинôвъ обурило и сталося поводомъ рускаго адресу до трону.

Коли завязано Раду народову польску для пильнованя интересôвъ чистопольскихъ, Русины видѣлися споводоваными завязати Раду Руску для справъ рускихъ. Спольщена шляхта, котра до народности рускои почала признаватися, противъ оклику: „Niema Rusi!“ не протестувала а пôднесла протестъ противъ Рады Рускои, съ цѣлію щобы єи парализовати, вяжеся въ Соборъ и голоситъ, що тôлько той має право Русь заступати. До Собору переважно належали Поляки рускаго роду. Соборъ выдає манифестъ, въ котрôмъ заявляє вспôльну кооперацію съ Поляками.

Умѣренѝ Русины вагалися зъ початку приступати до Собору, они жадали полученя Собору съ Радою Рускою. Въ маю 1848 р. уповажнивъ бувъ вправдѣ Соборъ панôвъ А. Домôчаньского и Зенона Поглодовского до трактованя въ тôй справѣ съ Радою Рускою, але безъ результату. Ту показалося, що интересôвъ Руси съ пересадными интересами Польщѣ погодити годѣ. Уклады розбилися и умѣренѝ Русины, котрѝ єще не були утратили надѣи, що Поляки прійдутъ до умѣркованя, выступили зъ Рады Рускои и вступили до Собору. Ту почала справа розъяснятися. Въ вересню 1848 р. ôтбувся во Львовѣ зъѣздъ Русинôвъ, въ котрôмъ взяла удѣлъ Рада Руска, але Соборъ, хотяй умѣренѝ Русины такожь того жадали, рѣшивъ удѣлу не брати. Небавомъ потому, дня 6 жовтня графъ А. Голеєвскій предсѣдатель Собору, скликає згромадженье, котре мимо опозиціи членôвъ рускихъ, ухваляє розвязати Соборъ, уважаючи себе тôлько за филію Рады народовои польскои; черезъ що умѣренѝ Русины зôстали скомпромитованѝ.

Ту оказалася цѣль Собору — и того облудного признаваняся до народности рускои. Ту показалося, що вспôльна кооперація съ Поляками не значила мирне пожитье межь обома народностями, котре тôлько на справедливости опиратися може: значило тое все парализовати Раду Руску, щобы не клала перешкодъ, але противно, щобы Русины помагали до будованя Польщѣ на Руси.

Мы видѣли, що посередъ ческои аристокраціи знаходилося єще завсѣгды кôлькохъ меценатôвъ, котрѝ пôдтримували справы ческѝ, чого у насъ на дармо шукаємо. Тожь ческѝ патріоты не щадили довголѣтныхъ заходôвъ, щобы знѣмчену шляхту для ческои народности позыскати, алежь жаденъ зъ повертаючихъ не ставивъ условія н. пр. вспôльнои кооперації съ Нѣмцями. Розумѣеся, шляхта народна єсть для народу потрѣбна, и Русины радобы такую повитали, але выродовлена, съ чужими цѣлями, єсть шкодлива. Правда, можна не одинъ замѣтъ Русинамъ зъ 1848 р. и дальшихъ лѣтъ робити, а именно, що кинувшись на поле политики, залишили просвѣту народа; але николи того, що не дали Русь ужити за матеріялъ для Польщѣ.

Мы критикуємъ тыхъ Русинôвъ, але чи бôльше ôтъ нихъ рукъ прикладаємъ для просвѣты народа, чи бôльше жертвуємо для справъ народныхъ, о тôмъ най буде вôльно усомнитися.

Стеф. Качала.

ДОПИСИ.

Зъ Щирця. (*Польонизація рускихъ шкôлъ народныхъ.*) Много то вже разôвъ въ рускихъ часописяхъ подыбували мы жалобы и протесты зъ всѣхъ сторонъ галицкои Руси противъ польонизаціи школярѣвъ рускихъ въ всѣхъ школахъ, въ тôмъ числѣ навѣть въ школахъ народныхъ, где польонизація муситъ вже бути уважана простымъ забôйствомъ моральнымъ дитины. Однакожь ôтъ жалобъ намъ совсѣмъ нема полегшеня а на протесты нашѝ никто не зважає и все иде по давному. Отъ н. пр. бувъ я на испытахъ въ чотыроклясовôй школѣ въ Щирци и въ народныхъ школахъ т. зв. на Пѣскахъ и на Ланахъ въ половинѣ липня с. р. Въ школѣ на Пѣскахъ було всѣхъ ученикôвъ 77; зъ тыхъ було 74 Русинôвъ греч. обр. а 3 Русинôвъ лат. обр., котрыхъ офиціяльно называютъ для звѣстныхъ цѣлій Поляками. Ктобы смѣвъ о тôмъ сомнѣватися, що въ школѣ на Пѣскахъ рускій языкъ повиненъ бути выкладовый? Однакожь такъ не єсть; въ школѣ на Пѣскахъ єсть языкъ выкладовый польскій и въ тôмъ языцѣ ôтбувся испытъ! Слухайте и вздержте въ грудехъ праведне свое обуренье: для 3 рускихъ дѣтій лат. обряду, псевдо-Полякôвъ, муситъ 74 рускихъ дѣтій греч. обряду, цвенькати по польски!!! Въ выказахъ статистичныхъ певно стоитъ: на Пѣскахъ *руска* школа... Такъ, на папери! О, у насъ єсть рôвноуправненье, тôлько, пожалься Боже, часто того рôвноуправненя никто не бачитъ! Єсть оно — lucus a non lucendo, тай годѣ.

До якого степеня може такъ понимане и въ дѣло переведене рôвноуправненье школьне здеморализовати молодѣжь, побачивъ и почувъ я на тôмъ славетнôмъ испытѣ на Пѣскахъ. Поминувши тое, що дѣти ничь а ничь не умѣли, що на всѣхъ молоденькихъ лицяхъ дѣтій видко було печать якогось заголомшеня, крôмъ того єще — на печаль батькамъ рускихъ дѣтій мусимъ сказати, — що дѣти ихъ навѣть на запытанье руске ôтповѣдали дуже понѣвеченою, покалѣченою, польонизмами спогапеною рускою мовою! А що вже й казати о понятяхъ рускихъ дѣточокъ!

Лучше вже пôйшовъ испытъ на Ланахъ, бо тутъ учитель выкладавъ по руски. Дѣти рôднымъ своимъ языкомъ ôтповѣдали ясно, розумно, при тôмъ радо и охочо.

Що же до самои щирецкои чотыриклясовои школы, то испытъ зъ всѣхъ предметôвъ ишовъ не зле, тôлько при рускôмъ языцѣ показалося, що той предметъ бувъ страшенно упослѣдженый въ школѣ щирецкôй. Въ I клясѣ *А.* дѣтій навѣть не пытали зъ рускаго, въ I кл. *Б.*

Мы задоволенѝ, що мы перестерегли читателѣвъ и выказали, на яку вѣру заслугуютъ пашквилянты, що дописуютъ до гдеякихъ польскихъ газетъ въ нашôмъ краю. Не добра то справа, за котру вставляются рыцарѣ ложи и котру лише ложею пôдперти можна. Про самыхъ пашквилянтôвъ намъ не ходитъ и маємъ надѣю, що чейже и сама польска читаюча публичнôсть колись пôзнасть, що тая мнима муза, промовляюча въ довгôй тозѣ зъ высокого педесталю — єсть собѣ проста, але роззухвалена кума зъ лычакôвского передмѣстя въ коротенькôмъ кожушку и съ болотомъ въ рукахъ.*)

В.....ь, въ маю 1881 р. *К.*

*) За присланѝ менѣ Свѣтлою Редакцією книжки, котрѝ менѣ до уложеня сеи статіи придалися, складаю ѣй прилюдно сердечну подяку. *К.*

Гдещо про бувальщину

рускои церкви и про нашихъ давныхъ священикôвъ.

(*Конецъ.*)

Такъ то велося давно священикамъ нашимъ. Гнобленѝ, погорджены, позбавленѝ дôбръ церковныхъ и зголодженѝ переходили они „сквозѣ огнь и воду“ и мусѣли часомъ ити за ласкавымъ хлѣбомъ; рускій селянинъ надѣлює єго землею а польскій шляхтичъ-патронъ ôтберає єму єи. Доперва патентъ Іосифиньскій и конгруа забезпечили єму житье.

Треба отже крайнои коррупціи, щобы, — якъ то польскѝ письмаки учинили, — очищувати винного, въ тôмъ разѣ польского шляхтича, ôтъ вины, а другого, невинного, т. є. рускаго священика, котрый бувъ власне жертвою тои вины, обмазувати и плюгавити ѣдкою жовчію. Мы имъ не боронимо, нехай собѣ величаютъ давну сваволю своихъ магнатôвъ, нехай чванятся своими князями Каролями Радзивилами, що то середъ степôвъ творили въ кôлькохъ дняхъ великаньскѝ лѣсы, напускали въ нихъ грубого звѣря и забавлялися въ нихъ ловами, або своими Браницкими, що будували середъ лѣсôвъ терасы зъ дощокъ, наганяли на нихъ медведôвъ и вовкôвъ, щобы ихъ, спадаючихъ зъ высокого берега въ лету якъ пташкôвъ застрѣлювати, але нехай не плюгавятъ памяти тыхъ мученыхъ но въ недоли крѣпкихъ духомъ и выдержалыхъ страстотерпцѣвъ, що горювали за свою вѣру и народнôсть, и тымъ своимъ горемъ уратовали потомкамъ часть незагарбанои єще батькôвщины. Они терпѣли, але и побѣдили. Справедливо каже одинъ ученый Италіянецъ, що ангелъ мукъ и ангелъ побѣды, то рôднѝ браты а крыла обохъ розтягаются зарôвно надъ колыскою житя въ будучности. Кто не умѣє въ другôмъ пошанувати вѣрности, ôтваги и чести, той самъ не має тыхъ честнотъ и готовъ кожду справу зрадити.

Погляньмо еще на ôтворотну сторону медалю. Маємъ пôдъ рукою одну пѣснь народну, котрои предметомъ єсть одинъ епизодъ зъ часôвъ, коли Барскѝ конфедераты далися и нашôй галицкôй Руси въ знаки, отже зъ того самого періоду, коли власнѝ парохіяне ратували свого Отця Василія Дроновича ôтъ голодовои смерти. Нехай буде въ досаду сказано, що пѣснь тую спѣваютъ въ тôмъ самôмъ селѣ, въ котрôмъ и той въ горѣ наведеный документъ знаходится, такъ що она кидає свѣтло на тое, якъ народъ задивлявся на сваволю паньску, такъ якъ тамтой документъ выясняє намъ ôтношеня тогожь народа до свого духовеньства передъ стома роками. Текстъ тои пѣсни єсть такій:

„Ой поѣхавъ Якôвничко а въ млынъ за [мукою,
„За нимъ Ляхи-гайдамахи зъ мечекомъ зъ [лукою...
„Помагай-Бôгъ, Якôвничку, якъ же намъ [ся маєшь
„Дай намъ того кониченька, що самъ на [нѣмъ граешь!
„Не дамъ Ляхи-гайдамахи, коня вороного,
„Збавилисьте здоровечко и коника мого.
„Якъ зачали Якôвничка бити-мордувати,
„Ой то зачавъ Якôвничко всѣ чтыри давати
„Берѣтъ Ляхи-гайдамахи и всѣ чтыри конѣ,
„Лишень менѣ ударуйте житя и здорове!
„Положили Якôвничка грудьми на колоду,
„О ту й лежи Якôвничку за хорошу вроду!
„Положили Якôвничка грудьми на камѣнцѣ
„И зачали му здирати червонѝ ремѣнцѣ.
„Прилетѣла зазулечка, не повстигла сѣсти,
„Ой чи хочешь Якôвничку пити або ѣсти?
„Нѣ, не хочу, зазулечко, нѣ пити нѣ ѣсти,—
„Лети, лети зазулечко, матѣнцѣ вповѣсти.
„Прилетѣла зазулечка, тай стала кувати,
„Выйди, выйди, на подвôрє, Якôвцева мати!
„Покинула стара мати у дѣжи мѣсити,
„Выйшла, выйшла на подвôрє, тай стала [тужити.
„Ой не тужи, стара мати, не завдавай тугу,
„Зроби свому Якôвцеви кедровую трумну,
„Кедровую, каже, трумну, а тисове гвôздье,
„И завезѣтъ до Галича, где ся паны зъѣздятъ.
„Выкопайте, братя мои, глубокую яму
„Та най ваша слава буде, що въ Галичи [я мру.
„Высыпѣте, братя мои, высоку могилу,
„То най ваша слава буде, що въ Галичи гину!

Мы задоволенѝ, що мы перестерегли читателѣвъ и выказали, на яку вѣру заслугуютъ пашквилянты, що дописуютъ до гдеякихъ польскихъ газетъ въ нашôмъ краю. Не добра то справа, за котру вставляются рыцарѣ ложи и котру лише ложею пôдперти можна. Про самыхъ пашквилянтôвъ намъ не ходитъ и маємъ надѣю, що чейже и сама польска читаюча публичнôсть колись пôзнасть, що тая мнима муза, промовляюча въ довгôй тозѣ зъ высокого педесталю — єсть собѣ проста, але роззухвалена кума зъ лычакôвского передмѣстя въ коротенькôмъ кожушку и съ болотомъ въ рукахъ.*)

В.....ь, въ маю 1881 р. *К.*

*) За присланѝ менѣ Свѣтлою Редакцією книжки, котрѝ менѣ до уложеня сеи статіи придалися, складаю ѣй прилюдно сердечну подяку. *К.*

— **Дивоглядне дитя** прійшло недавно на свѣтъ въ однôмъ селѣ на Моравѣ. Дитя тое мало двѣ головы, зъ посередъ котрыхъ выставала третя рука; оно ôтдыхало и выдавало голосы обома устами. Бѣдне тое сотворѣнье жило лишь двѣ годины.

— **Число жителѣвъ Великои Бристаніи** выноситъ надъ 35,000.000; женщинъ єсть о 700.000 бôльше ôтъ мужчинъ.

дѣти ледви знаютъ розо̂знати буквы рускій, отже, розумѣвсь, не читаютъ, але ледви стогнутъ... Въ II, III и IV кл. ученики знаютъ читати, але чи що бо̂льше знаютъ, не можемъ ручити, бо коли н. пр. граматику польску выпытували учителѣ дуже основно, то при рускомъ язы̆цѣ того не було.

Якъ бачимо отже зъ результату испытовъ въ Щирци, польонизаційна пропаганда въ двохъ школахъ горою... А зъ сего выходитъ, що рускій дѣти туманѣютъ и стаются мовбы зачумленими... особливо въ школѣ на Пѣскахъ.

Дивує насъ дуже, длячого мѣсцева рада школьна, котрои предсѣдателемъ есть рускій священикъ, о. Бубликъ, не зарадитъ лихови, не рѣшится разъ освободити рускій дѣти о̂тъ проклятои чумы — злорадноі польщины, котра, якъ се по кождо̂й дитинѣ видко, ѣдь свою запускає глубоко въ молодый умъ дитячій! Доки жь терпѣти?!...

Зъ по̂дъ Сокаля. (*О сокальско̂й радѣ повѣтовой.*) Въ ч. 42 часописи „Дѣло“ знайшовъ я допись зъ по̂дъ Сокаля, въ котро̂й дописователь высказавъ ко̀лька слово̂въ о господарцѣ рады повѣтовои въ Сокали. Але того всего єще дуже мало було сказано, а понеже тая рада повѣтова бо̂льше всѣхъ радъ пов. заслугує на тое, щобы свѣтови выкрыти на верхъ єи дѣла а притомъ щобы гдеякимъ нашимъ братямъ очи о̂творити, тожъ рѣшився я зо̂бравши всѣ важнѣ доказы о̂тъ околичныхъ людій о нѣй такожъ нынѣ написати.

Зачинаємъ свою рѣчь о̂тъ выбо̂ро̂въ зъ минувшои осени. Въ тыждень передъ выборами бувъ збо̂ръ всѣхъ тыхъ осо̂бъ, котрѣ участвували въ польско̂й депутаціи до Кракова на принятье Цѣсаря. Въ той день збору окро̂мъ запрошеноі депутаціи були такожъ и начальники гдеякихъ громадъ, котрѣ тримаются Ляхо̂въ за полу, и тамъ бувъ уложеный цѣлый плянъ, щобы совсѣмъ не допустити до выбору кандидато̂въ, представленыхъ народомъ рускимъ, але просто такихъ, котрѣ служатъ орудіемъ польско̂й политицѣ. Тіи запрошенѣ гостѣ до̂стали тогды медалѣ въ память своеи поѣздки въ Крако̂въ, а при то̂й спосо̂бности выможено о̂тъ всѣхъ нихъ тамъ бувшихъ письменне зарученье съ по̂дписами, що на никого иншого не дадутъ голосо̂въ, якъ то̂лько на тыхъ кандидато̂въ, котрѣ рада пов. представила. Єщежъ передъ тымъ дня 12 червня 1880, одинъ изъ любимцѣвъ пана Поляновского, А. Сѣрко сказавъ въ Кристинополи выразне слово, що Романъ Лоза зъ Завишня а Симеонъ Ващукъ зъ Нѣсмичь не до̀ждутъ бути выбраными. Прійшовъ день выбору, котрого собѣ всѣ здоровомыслящѣ на добро желали. — Въ радѣ повѣтово̂й, якъ звычайно, понаварували досыть для трактаменту слабодушныхъ выборцѣвъ. Прибуло досыть народа, котрому вже надоѣла своевольна господарка рады повѣтовои, щобы конечно поставити на своѣмъ и выбрати такихъ радныхъ, котрѣбы могли и схотѣли постояти за добро свого народа. Тутъ зачались драки и перемовы въ противнои стороны, тутъ вырывано зъ рукъ выборцѣвъ рускій картки, навѣть и священикъ одинъ, такожъ любимець п. Поляновского — жалься Боже згадати, що рускій—выдиравъ съ великимъ крикомъ картки зъ рукъ выборцямъ. На останокъ сторона наша справедлива восторжествовала. П. Поляновскій видячи неудачу грѣшныхъ своихъ замысло̂въ допавъ своеи кариты, всѣвъ и коло святого креста по̂днявши шапку до горы, на цѣлый локоть, зъ цѣлои груди застогнавъ надъ „biednym ludkiem, zbałamuconym przez popów“... По всѣмъ вже выйшовъ до своихъ п. Адольфъ Маєвскій, рады пов. секретарь, котрый есть бичемъ для „непослушныхъ“ то̂й радѣ, заплакавъ го̂ркими слезами крокодиля, що може по тако̂й неудачи прійдеся єму пращатись съ радою повѣтовою, а ту єще нема готового дому для „kalek patriotów“. О̂нъ почавъ выкидати тымъ, що дали письменне зарученье, що будутъ голосовати за Поляновскимъ, а не голосовали. Ко̀лькохъ „слабыхъ“ Русино̂въ таки зрушили слезы п. секретаря, они вернулися и роскаявшися способомъ разбойника лѣвои стороны, уложили въ имени польскои стороны протестъ. Одинъ очевидець объяснивъ намъ цѣль и содержанье сего протесту.

Не трудно представити собѣ, якихъ по̀дступныхъ спосо̀бо̂въ въ Сокальско̀мъ повѣтѣ ужито при насилованю до по̀дписо̂въ на то̂мъ протестѣ. Весь трудъ за по̀дписами по̀днявъ на себе п. секрет. Адольфъ Маєвскій, бо̀жь то кажу Вамъ поч. читателѣ, никому вже такъ не дѣвсь, якъ єму, вже маб̀уть и турецкій рай бо̂льшихъ роскошій немає. Всадженый въ раду пов. якъ Пилатъ въ „символъ вѣри“, хоче въ нѣй бути на вѣки. Намъ доносили дуже сумнѣ факты, якъ зо̀бирались тіи по̀дписы; тутъ страхано радою повѣтовою и паномъ Поляновскимъ, якобы муками пекельными, тамъ староствомъ, тамъ зновъ притиснено во̂йта въ такій тѣсный кутъ, що о̂нъ не мо̂гъ ни просьбою ни угрозою о̂тмогчися о̂тъ п. секретаря. Наведу одинъ фактъ въ селѣ Лубовъ, якъ менѣ єго очевидецъ вѣры достойный чоловѣкъ таки Полякъ по̀дъ клятвою росказавъ.

Одного дня п. секретарь заѣхавъ въ Лубо̂въ, а не заставши начальника въ дому, поскакавъ въ коршму и заставъ єго въ коршмѣ въ алькирѣ. Во̂йтъ мавъ повертати до дому. П. секретарь заступивъ єму выхо̀дъ зъ алькиря на само̂мъ порозѣ, не пустивъ ани сюды ани туды, пригласкуючи єго, то обѣцянками, то угрозами, и таки вымо̂гъ на нѣмъ по̀дписъ и печать на сво̂й протестъ.

Що п. Поляновскій и Маєвскій присвоюютъ собѣ вѣчно̂сть панованя въ радѣ пов., то вже рѣчь неоспорима, самі Поляки тое твердятъ. Въ всѣхъ верствахъ жителѣвъ сокальского повѣту були по̀дношенѣ голосы, щобы секретаря Маєвского яко недостойного о̂тдалити зъ служобы. То п. Поляновскій пересвѣдченый о то̂мъ, що никто не може бути маршалкомъ то̂лько о̂нъ, сказавъ своимъ выборцямъ Полякамъ розмысльно и выразно, що коли Маєвскій не буде секретаремъ, то о̂нъ не буде маршалкомъ. Такъ ото двѣ душѣ Господь Богъ злучивъ до купы, а обѣ однои мысли, якъ жиды.

Дня 28 жовтня 1880 р. зо̂бралась конференція польскихъ выборцѣвъ до столицѣ п. Поляновского въ Шмѣтковѣ на нараду, щобы трехъ радныхъ зъ меншихъ посѣлостій выкинути зъ рады пов., а именно Луку Михальчука зъ Торокъ, Александра Гериновича зъ Сокаля и Романа Лозу зъ Завишня. Всѣ три посѣдаютъ грунта и податокъ оплачуютъ, ба першій зъ нихъ, якъ довѣдуємось, має бо̂льше якъ 30 морго̂въ, другій такожъ сто̂лько, и навѣть красну реально̂сть съ млыномъ має въ Сокали, а третій посѣдає до 6 морго̂въ свого власного грунту, господарує вправдѣ яко старшій сынъ при о̂тци, але податокъ о̂тъ трехъ лѣтъ оплачує. Але на то̂мъ не конець: п. Поляновскому забаглося такожъ и прочихъ 9 радныхъ выкинути зъ рады длятого, що мовьбы то они по̂сля протесту незаконно выбранѣ. Нічого не помогли представленя Вп. п. графа Рыльского зъ Выгринова, котрый представлявъ въ ясно̂мъ свѣтлѣ несправедливо̂сть вопіющу, яка намъ дѣєся. „Со́ż chcecie od tego narodu? — говоривъ гр. Рыльскій — pędzicie go jak bydło z jednego chlewa do drugiego, a jeszcze i tego wam za mało! Co mogą szkodzić wam ci radni?“ Але благоразумнѣ представленя того почитаного графа нічого не вдѣяли; порѣшено таки, щобы выбо̀ръ всѣхъ радныхъ уневажнити.

Настигъ день затвердженя выбо̀ро̂въ. До̀стали всѣ выборцѣ цертификаты, якобы на вальный соймъ польскій до Варшавы. Но руска сторона, якъ намъ звѣстно, була вже увѣдомлена о всѣхъ затѣяхъ повѣтовцѣвъ. Повстало пытанье: чи ити, чи не ити? Гдекто казавъ резигновати, смѣлѣйшій и ученѣ нашій отцѣ-патріоты сказали, що треба ити. Обчисливши ся по̀знали они, що пок. о. Діонизія Лавровского зъ Себечева межи ними нема, смерть немилостива забрала намъ єго. Коли рускій раднѣ вступили въ салю нарадъ, привитали ихъ Поляки студено, но съ легкимъ єзуитскимъ усмѣхомъ. Незадовго розпочато дѣло. П. староста о̂тчитавъ зо̀браню, що о̂тдає акта выборчѣ до пересмотру, а притомъ заявляє, що по изслѣдованю выбо̀ръ 3 радныхъ має бути уневажненый. Романа Лозы яко немаючого жадного маєтку а Михальчука и Гериновича, хотяй посѣдаютъ маєтки, длятого, що суть писарями гром., отже яко слуги не можутъ бути радными. Наступивъ выбо̀ръ предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ; потомъ выбрано комисію для пересмотру выбору. Въ складъ тоиже во̂йшовъ дръ Филиповскій, адвокатъ и душа цѣлои рады и политики польскои, Ан. Малюця, писарь громады Осердова и єще одинъ помѣщикъ. Пересмотръ недовго тревавъ, до 5 минутъ. Не було ту пересмотру, а то̀лько проста намова. Ан. Малюцѣ, членови комисіи сказали, що хотяй о̂нъ належитъ до меншихъ посѣлостій, то напротивъ него не есть внесеный протестъ, и о̂нъ буде все членомъ рады пов. яко выбраный 120 голосами, щобы то̀лько сказавъ, що выбо̀ръ тыхъ 3 членовъ есть неважный. Приступлено до самого голосованя о важно̂сть выборо̂въ перше зъ бо̀льшихъ посѣлостій, о̂ттакъ зъ мѣстъ, и узнано важно̂сть обохъ. Коли прійшла черга на менші посѣлости, то намаганося конечно заразъ уневажнити выбо̀ръ 3 членовъ, а по̀знѣйше, коли зменшится число членовъ сельскои куріи о 3 члены, легше буде уневажнити и позо̀сталыхъ семохъ съ выняткомъ пок. Діонизія Лавровского и Ан. Малюци писаря зъ Осердова, котрѣ получили такожъ и зъ ихъ стороны много голосо̂въ. Началась тутъ росправа бесѣдою о. декана сокальского Яюса зъ Стенятына, котрый въ яскравыхъ краскахъ показавъ всѣ несправедливости, якихъ допускаются Поляки противъ Русино̂въ такъ при выборахъ до думы державнои, до сойма и рады повѣтовои. О. Яюсь сказавъ: „Доки вы вже будете опѣкуватись нами! Мы самі добре знаємъ повести себе, мы о̂тъ васъ ничого не потребуємъ, мы повнолѣтнѣ, покиньте вже разъ ваше брудне поступованье зъ нами!“ На тое дръ Филиповскій сказавъ, що о̂нъ и всѣ єго пріятелѣ скоро згодилибыся на тое, але они не маютъ поруки, чи Русины попровадилибы наро̀дъ рускій до „równości, braterstwa i miłości“, однакъ якъ теперь рѣчи стоятъ: „my nie możemy spuścić się na was“. Дальше выступало бо̂льше Русино̂въ съ бесѣдами переконуючими, но всѣ они були тое, що о стѣну горохъ. Пото̂мъ зажадано о̂тчитаня протесту, котрый, о ско̂лько могу спамятати, якъ менѣ очевидець росказовавъ, звучавъ такъ:

„My niżej podpisani włościanie pow. sokalskiego, przybywszy d. 28 paźdz. 1880 r. na miejsce wyboru do Rady pow., zastaliśmy już kilku księży ruskich z kilkoma diakami, którzy uwijając się pomiędzy wyborcami, rozdawali kartki. My czekali na swych pisarzy, na których pokładaliśmy nadzieję, że przybywszy na miejsce wyborów, zaopatrzą nas kartkami z kandydatami, których my sobie i wszyscy dobrzy ludzie (sic!) życzymy, a których znamy za ich godność i patryotyzm. Tymczasem nasi pisarzy pozachodzili na szynki pić, a nas pozostawili bez żadnych kartek. Dowiedziawszy się o tem ruscy księża, zaczęli nam wciskać swoje kartki, przedstawiając nam, że na nich ci sami kandydaci są popisani, których my sobie życzymy. Kartki były pisane ruskiem pismem, do tego tak ciemnem, że nie można było przeczytać. Daliśmy się przeto namówić, pokładając wiarę na ich godność duszpasterską, a po skończonym wyborze przekonaliśmy się, że nas zbałamucili. Na taki fałsz powołujemy Pana Boga na świadka“ и т. д., по чѣмъ слѣдує 120 по̀дписо̂въ, котрыхъ не хотѣвъ ни референтъ комисіи, ни предсѣдатель позволити прочитати. Прибули тамъ такожъ зъ Острова правыборцѣ, котрыхъ умовивъ Маєвскій, щобы они такожъ свѣдчили за неважностію выбору, — но тѣ люде хотяй Поляки прибули умысне за по̀зно, бо имъ надо̀ѣла господарка п. Поляновского въ ихъ селѣ. Маєвскій поглянувши немило на нихъ сказавъ: „żebym był wiedział, że tak późno przyjedziecie, byłbym po was swoją furę posłał.“

(*Конець буде.*)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Прилученье войскового Пограничa до королевства Кроаціи и Славоніи.*) О̂тъ давна проваджене дѣло включеня Пограничa войскового до королевства Кроаціи и Славоніи зо̂стало предсѣ вже разъ уко̂нчене. Въ дневнику урядово̂мъ знаходимъ вже умѣщенѣ дотычащѣ документы и манифестъ цѣсарскій слѣдуючого содержаня:

„Коли теперь на по̀ставѣ мого манифесту зъ дня 8 серпня 1873 р. переведене зо̂стало ро̂вноуправье Пограничa съ прочими народами краєвъ моеи угорскои короны такожъ по̀дъ взглядомъ уставы войсковои, а администрація Пограничa зо̂стала зреорганизована, сполучивъ я той край съ моимъ королевствомъ кроацкимъ и славоньскимъ, а тымъ самымъ и съ краями моеи угорскои короны. Тымъ чиномъ важна епоха розвою публичного Пограничa зо̂стала замкнена.“ Дальше згадує цѣсарь въ манифестѣ о войсково̂й хоробрости жителѣвъ Пограничa, о традиційно̂й ихъ привязанности и о то̂мъ, що имъ була повѣрена сторожа полуденноі границѣ австрійско-угорскои монархіи. „Тую задачу — стоитъ въ манифестѣ — сповняли вы вѣками съ пожертвованьемъ... И длятого я склонився сповнити вашій справедливо заявлюваній бажаня и впровадити васъ въ уживанье вспо̂льныхъ правъ обывательскихъ, въ котрыхъ всѣ мои по̀данѣ користаютъ.“

Такъ отже о̂тъ ко̀лькохъ днѣвъ перестало Пограниче войскове существувати яко самосто̂йна область администраційна и у внутри Австріи нема вже сегодня ни одноі територіи, въ котро̂йбы войсковый абсолютизмъ бувъ державно-правною формою правленя. То̀лько въ окку̀пованой Босніи и Герцоговинѣ существуютъ анальогичнѣ о̂тношеня до тыхъ, якѣ теперь власне зо̂стали усуненѣ въ войсково̂мъ Пограничу.

Зъ причины прилученя Пограничa войск. до Кроаціи запанувала межи жителями кроатскими велика радо̂сть. Мѣсто Загребъ цѣле украшено дня 17 липня хоругвами. Всюда чути було гро̂мкѣ клики въ честь цѣсаря за єго манифестъ. Дня 18 липця була илюминація мѣста и о̂тбувся похо̀дъ съ факлями.

(*Делегаціи вспо̂льнѣ*) будутъ имовѣрно скликанѣ на 25 жовтня, а рада державна має зо̂братись 10 жовтня.

(*Праскій судъ краєвый*) засудивъ дня 16 липця шѣстёхъ участнико̂въ непорядко̂въ уличныхъ въ Празѣ на острый арештъ о̂тъ 10 днѣвъ до 3 тыжднѣвъ. Засуджѣ суть ремѣсниками.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До вѣденьскихъ газетъ доноситъ зъ Петербурга, що тамъ о̂тъ ко̂лькохъ днѣвъ ходятъ вѣсти въ кругахъ правительственныхъ и дипльоматичныхъ о новом покликаню гр. Лорисъ-Меликова на якесь высоке становище въ кабинетѣ. Дня 14 липця царь мавъ выслати вже телеграму завзываючу Меликова. Яке се становище въ кабинетѣ має обняти гр. Меликовъ, на певно не звѣстно; одні догадуются, що министерство дѣлъ внутрѣшныхъ, а въ тако̂мъ случаю гр. Игнатьевъ обнявбы министерство дѣлъ заграничныхъ, другі догадуются, що гр. Меликовъ обо̂йме предсѣдательство рады министерскои. Вѣсти о новом покликаню Л. Меликова вызвали загальну радо̂сть въ Россіи. И справдѣ, колибы гр. Меликовъ обнявъ министерство дѣлъ внутренныхъ, а гр. Игнатьевъ дѣлъ заграничныхъ, — булибы дуже добре обсаджѣ тіи два важнѣ становища министерскѣ.

Россійска полиція має бути зреорганизована особливо въ столицяхъ и о то̂мъ теперь дуже много пишутъ и говорятъ.

По̀сля донесень зъ Риму, переговоры межи Россіею и Ватиканомъ будутъ уко̂нчѣ єще передъ коронаціею царя въ Москвѣ. День коронаціи єще не опредѣленый.

Министерство дѣлъ внутренныхъ занялось теперь справою кольонизаціи Закаспійского краю. Закаспійскій край дуже хорошій, богатый въ поклады минеральнѣ, має много дуже добрыхъ мѣстець купельныхъ, а то̀лько страшно нужденно администрованый. Администрація того богатого въ природнѣ дары краю коштує може десять разъ то̀лько, ско̀лько приноситъ доходу. Длятого то вже о̂тъ давна праса россійска взыває правительство, щобы занялось реформою администраціи Закаспійского краю и кольонизовало єго. Теперь, якъ бачимъ зъ часописій росс., правительство справдѣ услухало публичного мнѣнія, що выйде то̀лько въ користь державѣ.

Во̂ второкъ минувш. тыжня знайдено на кладбищи Смолѣньско̂мъ въ Петербурзѣ трупъ чоловѣка съ о̂трѣзаною головою. Се бувъ трупъ агента полиційного, Прима. Примъ вывѣдавсь, що нигилисты маютъ збо̂ръ на кладбищи и удався тамъ перебраный за робо̂тника. Нигилисты однакожъ єго спо̂знали, о̂трѣзали єму голову и пропали.

Римъ. Тамтого разу мы вже доносили о то̂мъ, що по̀дчасъ перенесеня мощій, бл. п. Папы Пія IX часть жителѣвъ Риму напала на похо̀дъ, обкидала єго камѣньемъ, при чѣмъ покалѣчено двое людій. Арештованыхъ засудивъ судъ полиційный на ко̀лькамѣсячну вязницю и кару трошеву. Але той фактъ набравъ бо̀льшого значеня. Папа Левъ XIII зво̂звавъ кардинала Якобиніого и поручивъ посламъ заграничнымъ завѣдомити дотычнѣ правительства о то̂мъ, що теперѣшный Папа чуеся черезъ зневагу мощій Пія IX глубоко до̂ткненымъ, що теперь чуесь єще бо̂льше вязнемъ, нѣжь коли небудь впередъ и що теперь єму совсѣмъ неможливо о̂тправляти службу божу въ характерѣ головы церкви въ котро̂й небудь зъ 5 базиликъ римскихъ. Въ то̂мъ дусѣ выдавъ Папа такожъ обѣжникъ до нунціѣвъ поручаючи имъ, щобы о̂тписъ тогожъ доручили правительствомъ. — Правительство же италійске завѣдомило зъ своеи стороны своихъ репрезентанто̂въ заграничныхъ о цѣло̂мъ фактѣ.

Столиця римска звернула въ теперѣшно̂й хвили найбо̀льшу свою увагу на краѣ славяньскѣ и съ всѣми пануючими въ слав. державахъ позавязувала або стараєсь завязати переговоры для скрѣпленя свого значеня и вплыву въ славяньскихъ земляхъ. И такъ, Ватиканъ веде переговоры съ Россіею и есть надѣя, що тутъ прійде до порозумѣня. По̀дчасъ побыту кн. сербского Миляна въ Вѣдни нунцій папскій Вануτелли мавъ довгу авдієнцію у князя, потомъ князь о̂тдавъ єму визиту. На визитахъ тыхъ була мова о урегульованю о̂тношень церкви католицкои въ Сербіи. Нунцій одержавъ зъ Риму инструкціи выєднати у князя, щобы въ Сербіи було позволено закладати католицкѣ парохіи и будувати костелы. Нунцій стрѣтивъ у

князя дуже сердечне принятье, въ чого загально надѣются, що князь буде поперати пропозиціи Паны. Рôвножь и съ Чорногорою веде Ватиканъ переговоры, однакожь поки що не знати, якъ дѣло стоитъ съ тыми переговорами.

Франція. Въ Тунисѣ неспокои треваютъ дальше. Въ дни 14 липня ескадра француска прибула нôдъ Сфаксъ, 15 липня бомбардувала мѣсто а 16-того припустила штурмъ до муру окружаючого мѣсто и проломила єго. Опôръ жителѣвъ Сфаксу бувъ упертый; они стратили 400 людій убитихъ а 800 раненыхъ. Въ полуденнôмъ Тунисѣ панує межи Тунетанцями сильне взбуренье противъ Франзуцôвъ.

Въ сенатѣ французскôмъ ухвалено не брати нôдъ дискусію внесеня Толена, домагаючогося ревизіи конституціи французскои въ дусѣ бôльше либеральнôмъ. Якъ звѣстно, и Гамбета єсть противный тому зô взгляду на теперѣшну ситуацію въ Франціи.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти**) 1) Дръ Кар. Дрба, дотеперѣшный професоръ звычайный на черновецкôмъ университетѣ зôставъ именованый професоромъ минералогіи на ческôмъ университетѣ въ Празѣ. 2) Испыты въ краєвôй школѣ лѣсничôй во Львовѣ ôтбуваются ôтъ 16 липня до 1 серпня. 3) Цѣсарь нѣмецкій Вильгельмъ пріѣхавъ вже дня 15 с. м. до Гастайнъ. 4) Ректоромъ черновецкого университету выбрано на мѣстце дра Кляйнвехтера проф. Гольдбахера. 5) Намѣстникъ гр. Альфредъ Потоцкій выѣде въ першихъ дняхъ будучого тыждня въ свои добра на Украинѣ. 6) Перемыскимъ епископомъ польскимъ має бути именованый каноникъ зъ Голомуца, графъ Адамъ Потулицкій. 7) Дръ Ант. Брикъ, проф. хирургіи въ краковскôмъ универс. умеръ въ 63 р. житя. 8) Мѣсто Черновцѣ затягає милiонову пожичку, котру має зреализовати тамошна щадниця. 9) Стипендію зъ фунд. Маріи Крушевскои въ сумѣ 200 зр. надавъ Выдѣлъ краєвый Фр. Ксав. Крушельницкому слух. 2 року правъ, стипендію же зъ тои самои фунд. въ сумѣ 160 зр. Ант. Глодиньскому учен. I курса школы агроном. въ Дублянахъ. 10) Король ищи. Альфонсъ именованый властителемъ 28 полку пѣхоты, котрый давнѣйше носивъ имя Бенедека. 11) Маршалокъ краевый Зыбликевичь пріймавъ дня 5 (17) с. м. депутацію рады мѣйскои въ Дрогобычи, котра прiѣжала въ справѣ шпиталю тамошного. 12) Адъюнктови суд. Бесядзкому поручено начальство суду въ Калуши. 13) Въ Дрезнѣ ôткрыто банду фальшерôвъ австр. 50 гульд. банкнотôвъ. Єи начальникомъ бувъ фотографъ Борнъ. 14) Дръ Василій Кравичь именованый сталымъ ветеринаремъ въ Рогатынѣ. 15) Цѣсарь удѣливъ громадѣ Чайковицѣ въ пов. Рудецкôмъ 500 зр. на погорѣльцѣвъ а 100 зр. гром. Криве, пов. Лиского на ôтновленье церкви.

— **Цѣсарь** жертвовавъ зъ приватныхъ фондôвъ: погорѣльцимъ громады Лошнева въ пов. бродскôмъ 500 зр. запомоги.

— Много заслуженый педагогъ и дидактикъ **Дръ Амвр. Яновскій**, директоръ II (нѣмецкои) гимназіи во Львовѣ прощався сими днями съ своими учениками и тѣломъ учит. Овації на честь Дра Я. уряджені, були выразомъ чувства вдячности и узнаня за всегдашне тактовне и ôтцѣвске веденье школы. Директуру нѣм. гимназіи поручила рада шк. провизорично проф. Адльофови.

— **Рускій народный театръ** нôдъ дирекцією Ом. Бачиньского дае теперь представленя въ Конопкôвцѣ, мѣсци купелевôмъ коло Микулинець въ Тернопôльщинѣ.

— **Испыты для гр. кат. катихитôвъ** для гимназій и реалокъ **не** ôтбулися въ дняхъ 18 и 19 липця, а новый речинець призначитъ консисторія.

— **Русинôвъ ѣздило въ Римъ** 66. Зъ того 56 священикôвъ, 9 селянъ и 1 учитель.

— **Намѣстникъ Галичины гр. Потоцкій** подавъ посредствомъ россійского амбасадора въ Вѣдни Убриля прошенье до министерства дѣлъ заграничныхъ въ Петербурзѣ, щобы ему правительство россійске позволило закупити 5.000 десятинъ (10.000 моргôвъ) лѣса въ губерніи волыньскôй для розширеня фабрикъ цукру. Въ Россіи, якъ звѣстно, обовязує выданый по повстаню польскôмъ указъ, заборонюючій Полякамъ набувати землѣ въ полуденно-заходныхъ губерніяхъ. Убриль вставлявся за гр. Потоцкимъ, щобы ему выняткôво позволено набути добра разъ длятого, що ôнъ єсть высокимъ достойникомъ въ пріязнôй Россіи державѣ а по друге, що рôдъ Потоцкихъ знаный зъ прихильности для Россіи. Графъ Игнатьевъ однакожь постановивъ ôткинути чи вже и ôткинувъ прошенье гр. Потоцкого длятого, що колибъ ôнъ купивъ такій великій просторъ землѣ, понастановлявбы всюды урядниками самыхъ Полякôвъ, много ихъ спровадивбы зъ Галичины, а галицкій Поляки, нôсля завѣрюваня кіевского генералъ-губернатора суть дуже непріязни Россіи.

— **Въ ц. к. школѣ вправъ** съ рускимъ выкладовымъ язикомъ во Львовѣ було дѣтей съ кôнцемъ року школьного въ мужескихъ клясахъ, въ I. 40, въ II. 34, въ III. 42, въ IV. 61; а въ женьскихъ клясахъ, въ I. 38, въ II. 23, въ III. 36, въ IV 23, въ V+VI 10+8, отже 177 хлопцѣвъ и 138 дѣвчатъ, а всѣхъ разомъ 315. Нôдчасъ року школьного 30 дѣтей опустили школу, або зъ якихъ другихъ причинъ не могли бути клясифікованій. Фреквенція школы на очевидно взмагаєся, бо въ першôмъ роцѣ було дѣтей клясифікованыхъ съ кôнцемъ року 195, въ другôмъ 278, въ третôмъ 292, а теперь, т. е. въ четвертôмъ 315.

— **Директоръ львôвского театру польского**, п. Милашевскій хотѣвъ на лѣто выѣхати съ трупою до мѣстъ полуденнои Россіи на представленя. Удався протое до губернатора волыньского, щобы ему позволивъ давати польскій представленя въ Житомирѣ. Губ. волыньскій ôтмовивъ. П. Милашевскій удавсь телеграфично до министра внутр. дѣлъ гр. Игнатьева, а той ôтославъ єго до ген.-губернатора кіевского. Той наконець позволивъ п. Милашевскому пріѣхати до Житомира и давати представленя на всѣхъ язикахъ — кромѣ польского! Розумѣесь, що зъ тои великодушности губернаторскои п. Милаш. не користувъ и оставъ во Львовѣ.

— **Пожаръ** великій навѣстивъ 12 липня громаду Бобятинъ пов. сокальского. Въ нôвъ годины згорѣло майно 19 господарѣвъ, школа и шпихлѣрь громадскій. Пожаръ повставъ зъ нôдпаленя. Сынъ одного господаря, капраль ôтъ уланôвъ, посварився съ батькомъ и нôдпаливъ стодолу.

— **Начальникъ бюра техничного** въ намѣстництвѣ гал. Фр. Томекъ уступивъ на пенсію. Ôнъ належавъ до урядникôвъ старои бюрократичнои системы, котра выходячи зъ становища ультра-фискального запôзнає часто задачѣ администраціи и черезъ тое наноситъ великій шкоды. Томекови закидаютъ, що нôдъ єго администрацією роблено ощаднôсть въ департаментѣ будовництва съ шкодою для загальныхъ интересôвъ, щобы зъ грошій призначеныхъ на будôвлѣ водяній и дороги выказати съ кôнцемъ року администр. т. зв. „касовѝ решты“.

— **Въ справѣ вывозу телятъ** до Вѣдня выдало намѣстництво циркулярь до старостôвъ, въ котрôмъ забороняє транспортовати телята, котрѝ не маютъ єще 6 недѣль, бо мясо такихъ телятъ дуже нездорове. Зъ тои самои причины заказало намѣстництво рѣзати молодщѝ телята и въ Галичинѣ.

— **Межинародный торгъ на збôже** має ôтбутися и сего року во Львовѣ рôвно якъ двохъ попередныхъ лѣтъ а именно въ дняхъ 19 и 20 лат. вересня и буде сполученый съ выставою розплодового скота и хмелю краєвого. — Кто хоче взяти участь въ торзѣ або въ выставѣ хмелю муситъ зголоситися до комнаты устроюючои выставу до 1 вересня а получитъ карту участи, заплативши 1 зр. Участники, котрѝ хочутъ переслати свои оказы на торгъ або выставу маютъ въ тôмъ самôмъ речинци переслати комисіи свои заявленя.

— **Смерть въ поломѣни.** Въ однôмъ селѣ на Украинѣ зажадали робôтняцѣ высшои заплаты за роботу. Панъ замкнувъ 119 жѣнокъ и дѣвчатъ въ стодолѣ и ôтъѣхавъ, а парубки нôдпалили стодолу. Зъ 119 женщинъ ни одна не выратовалась, всѣ згорѣли въ огни.

— **О антижидôвскихъ безпорядкахъ** на полудни Россіи зновъ зъявилась вѣсть въ россійскихъ газетахъ. Кіевска „Заря“ доноситъ, що въ Переяславѣ збурено 30 домôвъ жидôвскихъ. Порядокъ приверненый силою войсковою.

— **Въ одескôй газетѣ „Пчелка“**, котра дуже спріяе австрійскимъ Русинамъ, находимъ въ ч. 16 зъ 16 липня с. р. кореспонденцію зъ Черновець, въ котрôй Россіянинъ ôтвѣдавшій Черновцѣ, пише о дѣлахъ рускихъ въ буковиньскôмъ головнôмъ мѣстѣ. „Въ Черновцяхъ — пише кореспондентъ — я познакомився съ п. Онышкевичемъ, професоромъ малорускаго язика въ университетѣ. Ôнъ дуже симпатичный и роботящій чоловѣкъ, предпринявъ дуже пожиточне выданье „Руска Библіотека“. Доси выйшли два томы. Въ першôмъ помѣщенѝ писаня И. Котляревского, Василя Гоголя и П. Артемовского-Гулака, въ другôмъ всѣ творы Квѣтки-Основяненка. П. Онышкевичь намѣряє дальше выдавати „Р. Библіотеку“, хотяй муситъ много жертвовати зъ свого власного скудного жалованя. Россійска публика повиннабы нôддержувати тое выдавництво, закупуючи выйшовшій два томы“. — „Въ Буковинѣ — пише въ другôмъ мѣстци кореспондентъ — бôльше якъ половина жителѣвъ Малорусины; они мало розвитѝ въ національнôмъ и общественнôмъ взглядѣ, якъ видно зъ того, що они не въ станѣ выбрати хочбы одного посла въ соймъ: Румуны буковиньскѝ нôдъ тымъ взглядомъ стоятъ далеко высше. Черновецкѝ рускѝ патріоты стараются пробудити самопôзнанье въ народѣ, они дѣйствуютъ на народъ черезъ политичне товариство „Руска Рада“ и черезъ читальнѣ, котрѝ устроенѝ вже въ многихъ мѣстцевостяхъ. . .“

— **Въ Сучавѣ** зôставъ утвореный судъ окружный и обôймає собою суды повѣтовѝ въ Сучавѣ, Радôвцяхъ, Сольцѣ, Горигоморѣ, Кимполюнгу и Дорнаватрѣ. Тіи суды повѣт. вынято зъ нôдъ зверхности суда краєвого въ Черновцяхъ.

— Во Львовѣ завязалося **товариство опѣки надъ вязнями**, выпущеными зъ закладôвъ карныхъ. Цѣль того товариства видко вже въ самôй єго назвѣ. Сѣдище товариства во Львовѣ, а по мѣстахъ провинціональныхъ будутъ филіи. Опѣка має бути двояка: моральна и матеріяльна. По мѣстахъ товариство буде удержувати льокалѣ, до котрыхъ будутъ сходитися взятѝ въ опѣку увольненѝ вязнѣ на уморальняючій ôтчиты, выклады и забавы. Помôчь матеріяльна має бути удѣлювана: одежію, бѣлизною, помешканьемъ, закупномъ потрѣбныхъ до господарства и ремесла знарядôвъ и матеріялôвъ, умѣщеньемъ въ службѣ, чи варстатѣ, умѣщеньемъ въ шпитали и похороном и т. д. Товариство буде що року ôткладати часть своихъ доходôвъ на фондъ желѣзный на устроенье „Закладу и дому працѣ“. Членъ звычайный товариства платитъ рôчно вкладку 2 зр., въ протягу першихъ 3 мѣсяцѣвъ року. Добродѣемъ же товариства буде той, кто пожертвуе найменше 100 зр., наразъ або зъобовязжесь що року давати 10 зр. *(П. надпрокураторъ Зданьскій надôславъ Редакціи обширный статутъ товариства — годъ однакожь намъ задля недостачи мѣстця его въ цѣлôй основѣ помѣстити. Ред.)*

— **Въ селѣ Ступници** загнавъ злѣсный пару волôвъ господаря Рудницкого зъ зрубу паньского. Панъ-посесоръ Мадейскій казавъ собѣ зложити 20 зр. и поти не выпустивъ волôвъ, поки бѣдный селянинъ не нôдписавъ векселя на 20 зр. Такожь „dobrodziej ludku rusińskiego“!

— **Торжественне отворенье ческого національного театру** назначене на 11 вересня с. р. Ческѝ газеты напечатали покликъ до всѣхъ Чехôвъ и другихъ Славянъ, въ котрôмъ завзываютъ до участи въ торжествѣ. Того дня ôтбудесь въ Празѣ т. зв. торжественный похôдъ (Festzug). Дръ Ригеръ буде промовляти. — Єще передъ тымъ будутъ мати Чехи случай народнои манифестаціи, а именно дня 14 серпня буде торжественно отвореный дôмъ, въ котрôмъ родився Палацкій въ Годславицъ въ Моравіи.

— **Военный судъ въ Москвѣ** засудивъ 20-лѣтного студента моск. унив. Ивана Старинкевича на лишенье єго всѣхъ правъ и на 20 лѣтъ каторжнои роботы въ Сибѣри за тое, що давъ студентови гимназіяльному проклямаціи нигилистичнѝ выданѝ по убійствѣ царя.

— Въ Россіи, якъ звѣстно, команды войсковѝ высылаютъ въ лѣтѣ **цѣлѝ партіи воякôвъ на польнѝ роботы.** Якъ доноситъ „Одесскій Вѣстникъ“ послѣдными днями выходитъ на роботы въ одесскôмъ военнôмъ окрузѣ що-день множество салдатôвъ зъ самои Одессы и другихъ мѣстъ Херсоньскои, Бассарабскои, Екатеринославскои и Таврицкои губерніи. Командирѣ ôтдѣлôвъ войсковыхъ дôстали сего року множество предложень ôтъ великихъ землевладѣльцѣвъ, щобы нôдъ даными условіями ôтпускали салдатôвъ. Салдаты жь дуже охочо ѣдутъ на роботы, неразъ можна бачити на поли цѣлу роту салдатôвъ, працюючихъ дуже добре и совѣстно.

— **Станъ здоровля президента Гарфіельда** съ кождымъ днемъ робится лучшимъ.

— Въ Кишиневѣ зголосився **товаришъ прокуратора окружного суда** до испыта зрѣлости въ гимназіи, але не чуючись въ силѣ єго здати, ôтступивъ. Той почтенный урядникъ скôнчивъ лишь нормальну школу.

— **Передъ судомъ** военнымъ въ Кіевѣ стававъ тамтого тыждня прапорщикъ 132 полку пѣхоты, обжалованый за тое, що въ часѣ безпорядкôвъ жидôвскихъ помимо выразного приказу свого начальника, щобы боронивъ жидôвъ — не дозволявъ своимъ воякамъ арештовати эксцедентôвъ а навѣть бивъ жовнѣрѣвъ, що обставали за жидами.

— **Жидамъ** въ Новочеркаску въ земли козакôвъ доньскихъ дозволено пробувати тôлько до 1 (13) вересня с. р. По тôмъ речинци не повинно бути въ згаданôмъ мѣстѣ ани одного жида.

— **Управа университетска** въ Одессѣ получила завѣдомленье ôтъ министра просвѣты, що надзôръ полиційный надъ студентами заведеный передъ кôлькома роками зносится.

— **Субстанція кометы** появившоися у насъ передъ кôлькома тыжднями складаєся, якъ дослѣдили ученѝ при помочи спектральнои анализы, зъ алькоголю.

— **Якъ велика** муситъ бути библіотека Британского Музея, можна мати понятье зъ того факту, що на друкъ найновѣйшого каталогу сего книгозбору выдано 70.000 фунт. штер. с. є. 840.000 зр., а цѣну одного примѣрника установлено на 200 фунтôвъ штерл. або 2400 зр.

— **Гдѣщо зъ результатôвъ послѣднои конскрипціи.** Зъ вѣденьского журнала „Deutsche Rundschau für Geographie und Geschichte“ д-ра Арендта выймаємо слѣдуючѝ цѣкавѝ даты о числѣ жителѣвъ въ мѣстахъ Галичины и Буковины, даты тымъ цѣкавѣйшѝ, що побôчь нихъ суть поставленѝ такожь цифры жителѣвъ въ рр. 1857 и 1869. Въ Галичинѣ було въ 1869 мѣстъ съ 2000—5000 жителями 299 а въ 1880 р. було вже 373, о 74 мѣстъ бôльше. Въ Буковинѣ було такихже мѣстъ въ 1869 р. 62 а въ 1880 р. 68. Зъ мѣстъ надъ 10.000 жителѣвъ числятъ:

Мѣсто	1857	1869	**1880**	Прирôст въ % отъ р. 1869
Львôвъ	70384	87109	110250	26·5 %
Краковъ	41086	49835	60679	21·7
Черновцѣ	26345	33884	45600	34·6
Тернополь	17210	20087	25018	24·5
Коломыя	14839	17679	24662	39·5
Тарнôвъ	8459	21779	23853	9·5
Перемышль	9806	15185	21984	44·8
Броды	18743	18733	19804	5·7
Станиславôвъ	13047	14479	18084	24·9
Стрый	9184	9880	12587	27·4
Ярославъ	8773	11166	11914	6·7
Радôвцѣ	7249	9007	11160	23·9
Решôвъ	6723	9183	11142	21·2
Снятынъ	10663	10688	10832	1·3
Бережаны	4734	9290	10812	16·4
Борыславъ	621	4956	10287	107·6
Бучачь	8523	8173	10224	25·1
Сучава	6012	7450	10104	35·6

Зъ того бачимо, що зъ мѣстъ галицкихъ найбôльшій взрôстъ жителѣвъ выказуе на першôмъ мѣстци Борыславъ, дальше Перемышль, Коломыя, Стрый и т. д.

— *(а)* **Нова форма еманципаціи женщинъ.** Одна берлиньска часопись звѣщає: „Доси здавалось, що еманципація осягнула найвысшій степень мѣжь американьскими женьщинами. Тымъ часомъ нашѝ землячки перейдутъ мабуть небавомъ въ тôмъ взглядѣ заокеаничнѝ дамы, якъ о тôмъ свѣдчитъ слѣдуюче справозданье. Въ понедѣлокъ о 6 год. вечеромъ зôбралось въ однôй льокальности въ улици Brunnenstrasse около 25 жѣнокъ и дѣвчатъ, щобъ утворити союзъ въ цѣли знесени спôдниць. Предсѣдателька нôдносила именно въ своѣмъ рефератѣ, що головно розходится тутъ о усуненье всякихъ нездоровыхъ и докучливыхъ одежій, котрыхъ доси уживавъ рôдъ жѣночій, а замѣсть того завести „дуалистичну форму одежи для нôгъ и рукъ“. Иншими словами, приклоннички нового руху бажаютъ стати соединенымъ народомъ сестеръ и братôвъ и ничого не хотятъ знати о довгихъ одежахъ съ хвостами и иншихъ модныхъ выдумкахъ; споднѣ бажаютъ они мати, бо лишь таку одѣжь уважаютъ они гôдною чоловѣка. Одна лишь п. П. выступала въ оборонѣ зненавидженого женьского костюму, заявляючи, що сукня съ хвостомъ надае женщинѣ бôльше принады, якъ пантальоны. Однакъ голосъ єи заглушено въ бурѣ опозиціи, а резолюцію противъ ношеню спôдниць принято превеликою бôльшостію“.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Украиньскій альманахъ **„Луна“** (ехо) почався вже печатати накладомъ звѣстного книгаря-выдавателя украиньскихъ книгъ Луки Ильницкого. Въ „Лунѣ“ будутъ помѣщенѝ творы Ив. Левицкого (Нечуя), Коniского, Старицкого, Щоголева и др.

— **„Пріятель дѣтей“**, котрый до теперь разъ въ мѣсяць выходивъ, буде въ другôмъ нôвроку вже що 14 днѣвъ яко „илюстроване двунедѣльне письмо“ выходити. Предплата рôчна выноситъ на р. 1881 лишь 2 зр. 50 кр. Новѝ пренумеранты могутъ получити всѣ дотенерь выйшовшѝ числа. Редакція постаралася о новѣ илюстраціи и спроваджуе таковѝ зъ Вѣдня. Всякѝ пересылки и листы адресувати належитъ: До-Администраціи „Пріятеля дѣтей“ въ Коломыѣ.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

На конкурсъ выст. приходъ Тылява, Дукляньского дек. Речинець подаваня до 18 (30) липня с. р.

Канонічну інституцію на прих. Бѣла получивъ о. В. Манастырскій прив. сотр. зъ Равы Рускои.

Сотрудниками поставленѝ оо. Север. Войновскій (зъ холмск. еп.) въ Шклѣ и Волод. Мосевичь (зъ холм. еп.), учитель въ Варяжи въ тôйже мѣстцевости.

На приходъ Бѣлина, Мокряньск. дек. подалось 13 а на капел. Нусмичѣ Варяжск. дек. 2 священики.

Упокоився 18 (30) червця о Клим. Сальвицкій, капел. въ Малковичахъ въ 67 р. житя а 37 священьства.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляє свою щирѣйшу подяку:** по 20 кр., П. Т., Паславска, Капевскій, Таубе Лайнкратъ, Абрамовичь, Дуткевичь, Гр. Б. М., Б. М. Н., А. С., А. Д., М. С., С. Р., А. Л., С. Л., Д. Є, А. І., М. Пр., М. М., Ц. Г., І. В., І. Ц., Дембиньскій. І. Ц., Б. Б., С. Г., Ф. О., В. В., Гжибовскій и 200 особъ Н Н., Н. Н. 17 кр., Н. Н. 16 кр., 6 особъ Н. Н. по 15 кр., Н. Н. 14 кр., 6 особъ Н. Н. по 12 кр., — п. 10 кр. П. Т. Кудосевичь Анна, Кратцеръ, Арматовичь, Стольбергеръ, Войцѣковскій, Пательскій, Крудовскій, Михаловска, М. А., І. Д., М. Л., І. Р., В. и 216 особъ Н. Н., по 2 особы Н. Н., по 5 кр., и 3 особы Н. Н., по 4 кр., — разомъ 572 зр. 53 кр; 154) Впр. о. Жуковскій крилошанинъ и схоластикъ митр. кап. 25 зр.; 155) Черезъ Редак. „Галицкій Сіонъ“ Всеч. оо. Чепѣло зъ Прошниôтъ себе и прихожанъ 6 зр., Авдыковскій Михаилъ зъ Добрянъ ôтъ себе и парохіянъ 7 зр., Маханюкъ зъ Павшôвки ôтъ себе и парохіянъ 8 зр., Мелешкевичь зъ Ôкна 3 зр., Колянковскій зъ Хомчина 15 зр., Боцюркôвъ зъ Золотникъ ôтъ брацва и сестриць 5 зр., — разомъ 44 зр.; 156) Всч. о. Глиньскій Климентій деканъ скалатскій ôтъ себе 5 зр., ôтъ церк. брацтва Камянокъ 6 зр., ôтъ Всч. оо. Чачковского Михаила зъ Товстого 5 зр., Авдыкови за сотрудника въ Товстôмъ 2 зр., ôтъ церк. брацтва въ Товстôмъ 10 зр., ôтъ церков. брацтва Кутъ 5 зр., ôтъ церков. брацтва Турôвки 5 зр., Кривого 5 зр., Буцыкъ 5 зр., Лежанôвки 5 зр., ôтъ Всч. о. Мелешкевича зъ Ôкна 5 зр., ôтъ церк. брацтва Ôкна 5 зр., Остапя 5 зр., Орѣховця 7 зр., Чернелôвки 5 зр., Рожискъ 7 зр., Кокошинець 5 зр., Козина 5 зр., ôтъ Всч. о. Ляховича, пароха Кокошинець 6 зр., ôтъ Всч. о. Ляховича пар. Калагарôвки 5 зр., ôтъ церк. брацтва Дудковець 1 зр., Раштовець 1 зр., Сороки 1 зр., ôтъ церковного провизора Гринька Гудзъ зъ Сороки 1 зр., ôтъ Всч. оо. Ганкевича Юл. зъ Красного 5 зр., ôтъ церк. брацтва Красного 5 зр., Саджавки 5 зр., ôтъ Всч. о. Познаньского Волод. завѣд. Борокъ 5 зр., ôтъ церк. брацтва Борокъ 5 зр., Новосѣлки 5 зр., ôтъ Всч. о. Луцыка пар. Познанки 5 зр., ôтъ церк. брацтва Познанки 5 зр., Зарубинецъ 5 зр., ôтъ Всч. о. Лужницкого зъ Сороцка 5 зр., ôтъ церк. брацтва Сороцка 5 зр., Илавча 8 зр., Глѣбова 5 зр., Жеребокъ вел. 5 зр., Зеленои 5 зр., Качановки 5 зр., Иванôвки 8 зр., ôтъ Всч. о. Пацлавского пар. Ивановки 2 зр., ôтъ церк. брацтва Старомѣщины 10 зр., Дорофіѣвки 5 зр., — разомъ 226 зр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: о. Е. С. въ Куропатникахъ 1·20 зр., Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., Ю. Д. въ Золочевѣ 4·02 зр., о. М. К. въ Радчи 3·20 зр., о. И. Л. въ Саноговѣ 6 зр.; для Батькôвщины: о. Е. С. въ Куропатникахъ 2.50 зр., М. М. въ Чернôвцяхъ 1.30 зр., І. Б. въ Увислѣ 1·30 зр., о. В. Г. въ Грабовôй 1.30 зр.; Т. З. въ Тысьменици 1·30 зр.; для бѣдныхъ учен.: руск. гимн.: о. И. Хотынецкій въ Коровникахъ 2 зр.; для Сіона: о. И. Х. въ Коровникахъ 2 зр., о. И. Т. въ Дзвинячу 2 зр.; для Світа: І. Л. въ Билинѣ 0·22 Е. Ж. въ Станисл. 2·44 зр., Т. Г. въ Коломыи 1 зр., Т. Р, въ Садогорѣ 1·22 зр.; на нам. К. Климковича: А. Заячкôвскій въ Бялôй 1 зр., о. И. Герасимовичь въ Зарубинцяхъ 1·15 зр., В. Гузарь въ Стрыю 1 зр.; для Шк. Помочи: В. Прокопчичъ въ Чортковѣ 1 зр., М. Кульчицкій въ Чортковѣ 1 зр.; на могилу Шевченка: о. И. Герасимовичь въ Зарубинцяхъ 1 зр.; на Хрестоматію дра Огоновского: о. И. Г. въ Зар. 2·20 зр.; на Проломъ: о. И. Л. въ Саноговѣ 2 зр., Т. Г. въ Коломыи 1 зр.; о. Г. въ Милошовичахъ 2 зр., о. Д. въ Ярычевѣ 2 зр., Ур. гром. въ Дзвинячи 2 зр.; на Раду руску: Бр. церк. въ Лучинцяхъ 3 зр.; на крейц. Библ. о. Наумовича: о. Д. Л. въ Винятинцяхъ 1 зр.

Завôзванье.

Завзываєся вторично п. М. Валѣцкого, маляря зъ Рогатына, щобы явився въ Бышкахъ для докôнченя малёваня церкви, — въ противнôмъ бо случаю удамося на дорогу права. — Всечестныхъ же душпастырѣвъ умильно прошу донести менѣ листовно, єоли п. Валѣцкій где малює церковь або дôмъ, чи ôнъ тамъ есть, и чи не згодився на яку роботу — а заразомъ перестерѣгаю передъ обманьствомъ, бо въ Бышкахъ перебравши часть грошій и забравши образъ одинъ и 4 полотна на образы — до нынѣ тутъ не показуеся.

Ôтъ комитета церковного.
Ю. Серогичковскій, парохъ.

Потяги желѣзниць.

Приходятъ до Львова.

Зъ Пôдволочискъ (*на двор. головный*): о год. 10, мин. 10 вечеромъ (пот. посп.); о г. 3 м. 30 рано (пот. особ.); о г. 3 м. 52 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Кракова: о г. 5 м. 20 рано (пот. посп.); о г. 9 м. 7 вечер. (пот. особ.); о г. 11 передъ пол. (пот. мѣш.).

Зъ Черновець: о г. 9 м. 40 веч. (пот посп.); о г. 3 м. 45 рано (пот. мѣш.); о г. 3 м. 32 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Станиславова (на Стрый): о г. 8 м. 5 рано и о 8 г. вечеромъ.

Ôтходятъ зô Львова.

До Кракова: о г. 10 м. 30 въ ночи (пот. посп.); о г. 4 м. 33 рано (п. особовый); о г. 4 м. 49 по пол. (п. мѣшаный).

До Черновець: о г. 6 м. 10 рано (п. поспѣшн.); о г. 11 м. 50 въ пол. (пот. мѣшан.); о год. 10 м. 50 въ ночи (п. мѣшан.).

До Станиславова (на Стрый): о г. 6 м. 45 рано и о г. 6 м. 35 вечеромъ.

До Пôдволочискъ (*зъ двôрця головного*): о г. 5 м. 40 рано (пот. посп.); о г. 12 м. 10 въ пол. (пот. мѣш.); о г. 10 м. 11 въ ночи (пот. мѣш.). — *Зъ двôрця въ Пôдзамчи*: о г. 10 м. 39 въ ночи (пот. мѣш.); о г. 12 м. 32 въ полудне (пот. мѣш.).

Курсъ львôвскій зъ дня 19. л. лип. 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	324 —	327 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	183 —	187 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	309 —	313 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 15	97 15
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 40	104 40
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	103 —	105 —
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 50	102 50
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	103 —	104 50
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 43	5 54
„ цѣсарскій	5 44	5 55
Наполеондоръ	9 27	9 37
Пôвимперіялъ	9 52	9 62
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 19¾	1 21¾
100 марокъ нѣмецкихъ	56 80	57 50
Серебро	99 50	100 50

(Безъ текучого куп., безъ купону)

Правдивый

ЦЕМЕНТЪ ПОРТЛЯНДСКІЙ

гварантуючи за найлучшу сорту,

поручаютъ

F. C. PROKSCH & BAYER

во Львовѣ, улиця Германьска ч. 8.

Домѣшавши до одной части цементу **три части пѣску**, одержуєся зъ нашого цементу тяглу сталу масу о

23 до 29½ кильограмахъ на квадратовый центиметеръ.

(3—?)

Съ днемъ 1 липня с. р. ôтворивъ я

ГОЛОВНЫЙ СКЛАДЪ МУКИ

въ Бережанахъ

въ рынку, въ домѣ п. Рапапорта „пôдъ Золотымъ львомъ“.

Спроваджуючи муку тôлько зъ найславнѣйшихъ млынôвъ паровыхъ, буду мôгъ совсѣмъ задоволити П. Т. Публичнôсть тымъ бôльше, що спродаю туюже по цѣнахъ якъ найдешевшихъ и найлучшого сорта.

Въ надѣи, що Высокоповажна Публичнôсть не ôткаже менѣ своихъ взглядôвъ, остаю съ высокимъ поважаньемъ

1—1 **Емануель Кризъ.**

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (4—?)

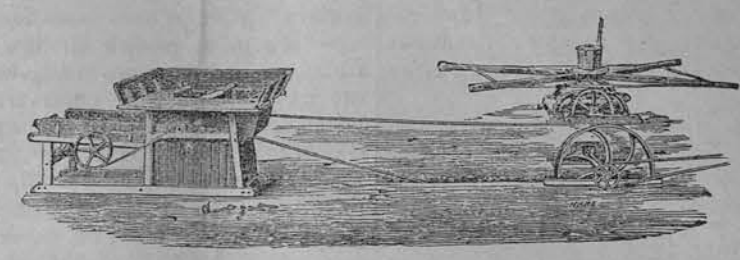

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наročно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничій штифтовій, сталій и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничій цѣповій до перевоженя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованій цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (5—16)

ВО ЛЬВОВѢ

ВЕЛИКІЙ ВЫБôРЪ

КОНФЕКЦІИ ДЛЯ ДАМЪ

пôсля найновѣйшихъ моделѣвъ,

по сталыхъ и низькихъ цѣнахъ.

Всякій замовленя ВЫПОВНЯЮТСЯ ЯКЪ НАЙСКОРШЕ.

Цѣнники и пробки на жаданье ôтворотною почтою franco.

МАГАЗИНЪ

Найбôльшій складъ фабричный найлучшихъ

ПОЛОТЕНЪ и БѢЛЯ

якъ такожь единый складъ комисовый для Галичины

Перкалёвъ, Шертингôвъ и Калико

зъ найслави. ц. к. уприв. фабрики

B. SCHROLL-A и СЫНА въ BRAUNAU.

ШАЄРôВЪ

Великій выбôръ модныхъ

товарôвъ блаватныхъ,

МАТЕРІЙ ШОВКОВЫХЪ,

аксамитôвъ, перкаликôвъ французскихъ, оксфордôвъ, фулярдъ, Салинъ, Сефиръ и т. д.,

якъ такожь значный добôръ выробôвъ панчошковыхъ

И БѢЛЯ ДЛЯ ДАМЪ И МУЖЧИНЪ.

ул. Кароля Людвика, ч. 3.

(8—8)

Змѣна льокало!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

перенеслася ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаєсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимає всякій замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдає Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (5—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 54. Львôвъ, Субота 11 (23) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрациі „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрациі час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

☛ **Нынѣшне число и „Бібліотеку найзнам. повѣстій“ розсылаємо тôлько тымъ П. Т. предплатникамъ, котрѣ заплатили за III кварталъ.**

Рускі послы въ радѣ державнôй.

(Дальше.)

IV.

У всѣхъ скôлько нибудь бôльше свѣдомыхъ, бôльше розвиненыхъ народôвъ есть звычай, що послы стаютъ передъ своими выборцями и здаютъ справу зъ своеи дѣятельности. При тôмъ послѣдуе обмѣна гадокъ, рôжнѣ погляды вымѣнюются и выровнуются, а послы выслухавши голосу своихъ выборцѣвъ, скрѣпленѣ ихъ довѣрiемъ тымъ смѣлѣйше и певнѣйше проводятъ народнôй политицѣ.

У насъ лише пос. о. Озаркевичь придержуеся сего у всѣхъ цивилизованыхъ народôвъ практикованого звычаю. Прочѣ послы такъ до рады державнои якъ и до сойму зъ непоясненыхъ причинъ мимо накликуваня прилюднои опиніи все еще чи боятся показатись передъ своими выборцями, чи уважаютъ се низше свого достоиньства здавати справу зъ своеи дѣятельности передъ тыми, котрѣ ихъ покликали до сего достоиньства. Мы вже неразъ указовали на ту велику шкоду, яка выходитъ зъ того для народнои справы нашои и для самыхъ послôвъ и ихъ политики. Нынѣ лише констатуемо сей сумный фактъ и на ново пригадуемо всѣмъ нашимъ посламъ ту традиційно переховану хибу нашои политики посольскои взглядомъ власныхъ выборцѣвъ и свого народа.

Однакожь для поясненя и рѣшеня справы, котру мы теперь обговорюемо, одинѣ посольскѣ справозданя передъ выборцями вже не выстарчатъ. Если бы ходило лише о то, щобы оживити выборцѣвъ, розбудити у нихъ интересъ для нашои парляментарнои и позапарляментарнои политики, навязати тѣснѣйшу звязь межи выбираючими а выбраными и черезъ голосъ выборцѣвъ надати бôльшои ваги голосамъ нашихъ послôвъ, — то мы поперестalибы лише на тôмъ, жадати ôтъ нашихъ послôвъ, щобы они скликали своихъ выборцѣвъ и здали передъ ними справу зъ своеи дѣятельности. Теперь однакожь ходитъ еще о щось бôльшого, далеко важнѣйшого и пильнѣйшого. Треба положити конецъ путаницѣ нашои посольскои политики, треба пояснити суперечности межи самыми послами, пояснити цѣлу ситуацію политичну и вынайти ту дорогу, котрою можнабы выйти зъ дотеперѣшнои безвыхôдности и безнадѣйности, котрою можнабы уратовати повагу нашихъ послôвъ, — а що бôльше — уратовати честь народну. Такъ, отверто кажемо: уратовати честь народну, бо не думаемо, щобы политика суперечностій и неясностій, блуканина по традиційныхъ бездорожахъ, явна незгода трехъ рускихъ послôвъ — приносила честь и повагу для нашого народа. Честь народна наказуе выйти зъ того лабиринту, станути на ясну дорогу, объединатись и съ объединаными силами станути впередъ. Тутъ вже не ходитъ о политику одного посла, о его тѣснѣйшу або слабшу звязь съ своими выборцями, ба навѣть не лише о голосъ выборцѣвъ одного посла, але о цѣлôсть не тôлько нашои посольскои трôйцѣ, але нашои парляментарнои политики въ загалѣ, такъ райхсратовои якъ и соймовои. Не потребуемо широко выказовати, що мимо ôтрубности рады державнои ôтъ поодинокихъ соймôвъ, межи политикою райхсратовою а соймовою заходитъ тѣсна звязь, особливо при теперѣшныхъ ôтношеняхъ въ Галичинѣ. Не безъ основы уважаютъ Поляки своихъ райхсратовыхъ послôвъ хоть не de jure, але de facto делегацією сойму, а радше краю, въ ихъ розумѣню сего слова. При малочисленности нашихъ послôвъ еще тымъ бôльше повинна существовати органична и себе свѣдома звязь межи соймовою а райхсратовою политикою нашихъ послôвъ, бо всяка суперечнôсть въ тôмъ взглядѣ може лише ослабляти нашу силу, силу выступленя рускихъ послôвъ.

То, о що теперь розходится въ нашôмъ политичнôмъ положеню, що творитъ объясненье и объеднанье нашои парляментарнои акціи такъ необходимымъ и неôтрочимо пекучимъ, — се есть загальнымъ интересомъ всѣхъ Русинôвъ, цѣлого рускаго народа. Цѣла Русь жива, себе свѣдома, дѣятельна маe найживѣйшій интересъ въ тôмъ, взяти участь въ полагодженю и рѣшеню народнои политики. Тымъ самымъ выдвигаеся тая справа повыше трибуналу выборцѣвъ поодинокаго посла, бо она стаe передъ трибуналомъ цѣлои Руси.

Такъ отже скликати нове вѣче народне? Чуемо вправдѣ голосы, котрѣ въ новôмъ вѣчу народнôмъ видятъ ключь розвязаня сеи безперечно тяжкои ситуаціи, способôвъ розъясненя и полагодженя нашои парляментарнои политики. Если однакожь пôдъ народнымъ вѣчемъ слѣдуе розумѣти всенародный збôръ при можливо якъ найбôльшôй участи народа, якъ се було вѣче минувшого року, то мы вправдѣ першѣ давно вже пôдносили и безнастанно пôдносимо наглячу потребу скликуваня такихъ всенародныхъ зборôвъ, але видимо для нихъ совсѣмъ иншу задачу. Такѣ зборы народнѣ складаются въ значнôй части зъ елементу еще не вповнѣ политично выобразованого, съ широкимъ житьемъ политичнымъ мало обôзнаного, не тôлько съ парляментарною тактикою але и въ загалѣ съ цѣлымъ нашимъ парляментаризмомъ и конституціонализмомъ мало зжитого, потребуючого политичнои просвѣты, розъясненя и поученя. Тому то и цѣль такихъ зборôвъ почиваe головно въ тôмъ, щобы масы народнѣ политично образовати, поучати и до національно-политичнои свѣдомости доводити. Що тутъ обговорюся и ухвалюся, се все есть вже менше-бôльше готовымъ, ôтъ довшого часу всесторонно объясняванымъ, вже майже напередъ загально одобренымъ субстратомъ, котрому народный збôръ надаe тôлько бôльшого розголосу середъ многочисленнои масы народнои. Если вже зъ того взгляду такій збôръ народный не надаeся до того, щобы на нѣмъ доперва розглядатись въ ситуаціи политичнôй не тôлько самого краю але и цѣлои державы, розглядатись не тôлько въ нашихъ краевыхъ ôтношеняхъ, але и въ ôтношеняхъ до другихъ народôвъ и сторонництвъ нашои державы, розглядатись въ комбинаціяхъ политичныхъ и оцѣнювати ихъ стôйнôсть, выслухати поясненя нашихъ послôвъ и выровнати ихъ суперечности, словомъ, всесторонно и холоднокровно розглянутись въ цѣлôмъ нашôмъ положеню и погодитись на одну нову а спôльну акцію, — то кромѣ того всего еще и самъ короткій часъ, зазначеный такимъ зборамъ не позволяe на то, щобы на нихъ могла бути успѣшно полагоджена та задача, яка пôсля высше сказаного дожидаe у насъ теперь свого рѣшеня. Всяка поспѣшнôсть, всякѣ ентузіястичнѣ порывы, всяка гонитва за ефектовностію — були бы тутъ совсѣмъ не на мѣстци, а навѣть просто шкодливѣ.

При тôмъ всѣмъ треба еще памятати, що намъ приходится полагодити не лише одну нашу парляментарну политику. Не требажь много доказовати, що наша позапарляментарна политика потребуe еще бôльше поправы и обновы якъ парляментарна. Що бôльше, безъ внутрѣшнои реорганизациі радикальна змѣна парляментарнои политики стаeся если не злишною то бодай безнадѣйною. Въ нашôмъ внутрѣ почиваютъ головнѣ причины нашихъ неудачь и булабы вже крайна пора совѣстно, ничого не закрываючи и не затаюючи, не окрашуючи и не обманюючи самыхъ себе, заглянути въ насъ самыхъ, въ нашу домашну дѣятельнôсть чи бездѣльнôсть и супротивъ що разъ бôльше непріязныхъ внѣшныхъ обстоятельствъ взятися до радикальнои змѣны нашои домашнои политики, нашои организациі а радше безъорганизациі, нашои апатичности, нашои бездѣльнои крикливости.

До сего вже совсѣмъ не надаeся публичный збôръ народный, тутъ вже сама цѣль нарадъ наказуe прибрати форму менше розголосну и остентаційну, а за то для зрѣлои розваги и основныхъ обговорôвъ бôльше придатну. Та впрочѣмъ чижь не годится рускôй интелигенціи попередъ самôй съ собою порозумѣтись, межи собою выровнати свои внутрѣшнѣ рôжницѣ и споры, хотьбы се були рôжницѣ и споры поодинокихъ единиць, поодинокихъ послôвъ, чи не годится попереду самôй интелигенціи зближитись и злучитись съ собою тѣснѣйше, розглянути передовсѣмъ свôй власный станъ, обчислити свои силы а пôсля тыхъ силъ розложити и помежи себе роздѣлити працю около политичного здвигненя рускаго народа, а пôзнавши свои силы и обдумавши ôтповѣднѣ средства пояснити собѣ дорогу до ясно означеныхъ и осягаемыхъ найблизшихъ цѣлій, чи не годится попереду приготовити всѣ дотычащѣ справы и спытати себе, съ чимъ маемо выступити передъ народомъ, съ чимъ маемо ити въ народъ и якъ ити?

Власне для того, що у насъ все такъ еще не приготоване, не усистемизоване, не зъорганизоване а порозрыване, що у насъ такъ много говорится а мало дѣлаeся, такъ много шуму а мало пожитку и правдивои працѣ, такъ много ексцентричности на словахъ, а такъ мало радикальности на дѣлахъ, — власне тому слѣдовалобы вже разъ взятися до органичнои працѣ, взятися справдѣ за народне дѣло и скôлько можна выстерѣгатись невчасныхъ „файерверкôвъ“.

Збôравши разомъ все попереду сказане думаемо доходячѣ до насъ жаданя загалу Русинôвъ сформулувати якъ слѣдуе:

1) Не поперестаемо жадати, щобы рускѣ послы скликали своихъ выборцѣвъ и передъ ними здали справу зъ своеи дѣятельности,

2) щобы о скôлько можна якъ найчастѣйше и по всѣхъ головнѣйшихъ мѣстахъ були скликуванѣ народнѣ вѣча, котрѣ бы политично просвѣщали и образовали народъ до живои и свѣдомои участи въ житю конституційнôмъ; — але надъ все жадаемо:

3) щобы рускѣ послы такъ райхсратовѣ якъ и соймовѣ скликали скôлько можна якъ найобширнѣйшій збôръ рускои интелигенціи, котрый бы полагодивъ попереду указанѣ суперечности нашои парляментарнои политики, основно розглянувся въ цѣлôмъ теперѣшнôмъ положеню народнôмъ и обдумавъ средства и дороги нашои дальшои народнои организациі и дѣятельности политичнои.

4) Доперва по укôнченю тыхъ приготовляючихъ працъ слѣдовалобы скликати загальне вѣче народне, котре повело бы дальше працю розпочату тамтогорôчнымъ вѣчемъ народнымъ.

Не думаемо тутъ обговорювати формы, въ якôйбы рускѣ послы могли сповнити тую задачу скликаня збору рускои интелигенціи. Булобы найôтповѣднѣйше, еслибы найстаршій вѣкомъ зъ послôвъ Дръ А. Яновскій схотѣвъ взяти тутъ иниціятиву и въ порозумѣню съ прочими рускими послами въ першихъ початкахъ надходячои сесіи соймовои скликавъ такій збôръ до Львова. Суть однакожь можливѣ еще и иншѣ способы, якъ перевести пôднесену гадку въ дѣло. Се однакожь рѣчь певна, що всѣ Русины почуваютъ наглячу потребу такого збору и такои консолидациі нашихъ силъ — и що переведенье сеи гадки въ дѣло есть обовязкомъ патріотичнымъ нашихъ послôвъ а при тôмъ едино можливымъ выходомъ зъ теперѣшнои непораднои ситуациі.

Не дивимося оптимистично и обавляемось, що може и сего разу пôднесена нами гадка останеся лише проектомъ, якъ се сталося минувшого року съ нашимъ ôтзывомъ до соймовыхъ рускихъ послôвъ, взглядомъ подôбнои жь конференціи. Мимо того смѣло пôдносимо тую гадку, безъ взгляду на тое, чи она осущится, чи нѣ, бо тымъ способомъ сповняемо лише нашь публицистичный обовязокъ, даемо выразъ широко замѣтному жаданю загалу Русинôвъ. Если жь рускѣ послы не довершилибы сего дѣла и еслибы и на дальше схотѣли поступати старою дорогою и потопати въ безнадѣйнôй, хочь традиційно переданôй безпрограмовости и безвыходности, то тогды они самѣ будутъ поносити всю отвѣчальнôсть за безъуспѣшнôсть нашои парляментарнои политики, а вся добромысляча интелигенція руска мусѣла бы сама звернути цѣлу свою дѣятельнôсть на поле позапарляментарнои працѣ народнои и сповнити то, чого нынѣ еще выжидаемо ôтъ иниціятивы нашихъ послôвъ. Тожь caveant consules....

Свѣтлый Совѣтъ „Народного Дому“ нехай выяснитъ!

Въ „Словѣ“ ч. 72 въ 9 (21) липня находимъ напечатане справозданье заряду бурсы „Народного Дому“ о клясификаціи питомцѣвъ тоижь бурсы, пôдъ заг. „Успѣхи воспитанниковъ бурсы „Народного Дома“ за II теченіе шк. года 1881 въ публичныхъ школахъ“.

Зъ справозданя бачимъ, що всѣхъ питомцѣвъ тоижь бурсы було 25, а именно принятыхъ „на обыталище и пропитаніе“ 18 а на само „пропитаніе“ безъ „обыталища“ 7-охъ.

Зъ всѣхъ 25-ёхъ питомцѣвъ учащало:

до **нѣмецкои** гимназіи: 1) Юліянъ Ставничій VIII кл. 2) Теод. Давидчакъ, VI кл. 3) Адамъ Лоєвскій, VI кл. 4) Володимиръ Литыньскій, V кл. 5) Людв. Пôдгородецкій, V кл. 6) Петро Соловѣй, V кл. 7) Мих. Ортиньскій, III кл. 8) Ив. Насальскій, III кл. 9) Григ. Боднарукъ, II кл. 10) Вол. Липецкій, II кл. 11) Дим. Маркôвъ, II кл. 12) Зено Дудиньскій, I кл. 13) Григ. Косарь, I кл. 14) Григ. Прешлякъ, I кл. 15) Игн. Стасина, I кл. 16) Венед. Черняньскій, пригот. кл. 17) Вас. Олѣйникъ, VI кл. 18) Ил. Лагола, V кл. 19) Іос. Винницкій, III кл. 20) Вас. Козловскій I кл.;

до **рускои** академичнои гимназіи: 1) Филем. Тарнавскій, VIII кл. 2) Ив. Обушкевичь VII кл. 3) Теодоръ Козакъ, V кл. 4) Конст. Кульчицкій, I кл.;

до семинарiи учительскои 1) Григ. Бѣликъ.

Зъ перепечатаного нами справозданя кождого муситъ застановити и здивовати тое, що въ питомцѣвъ „Народного Дому“ въ помѣжь 24 гимназіястôвъ учащає до **нѣмецкои** гимназіи **20** а до гимназіи **рускои** тôлько **4**, а навѣть въ тыхъ чотырохъ тôлько два маютъ „обыталище и пропитаніе“, прочій два не маютъ „обыталища“. И то еще треба зазначити, що на рôкъ шк. 1881 бурса „Народного Дому“ умѣстила на мешканю и стравѣ 4 уч. I-ои кл. и одного въ приг. кл. — всѣхъ 5 въ нѣмецкои гимназіи, ученика же одинокого въ I кл. рускои гимназіи не умѣстила навѣть на мешканю. Дальше въ справозданя видко, що въ прочихъ питомцѣвъ рускои гимназіи кождый ходитъ вже до высшои клясы (до VIII, VII и V), значитъ:ôтъ кôлькохъ вже лѣтъ бурса „Народного Дому“ або не посылала питомцѣвъ до рускои гимн. або въ послѣдныхъ кôлькохъ рокахъ той „кукôль“ прочистила.

— Зъ 24 гимназіястôвъ „Народный Дôмъ“ шле 20 до нѣмецкои школы, маючи руску школу таки въ своѣмъ забудованю! — скрикне съ обуреньемъ читатель по разъ десятый-сотый.

— „Ну, фактъ, — сумный, дуже сумный, але фактъ!“...

— Такъ се якійсь „Nationalhaus“ а не „Народный Дôмъ!“

— „Нѣ, якій тамъ „Nationalhaus“, се той „Народный Дôмъ“, котрый здвигъ весь галицко-рускій народъ для свого „народного“ просвѣценя и самопôзнаня, на тое — скажемъ золотыми словами бл. п. Льва Трещаковского, першого и найревнѣйшого дѣятеля коло здвигненя тои величавои народноі будовы, — щобы *„рускій кости чужимъ мясомъ не наростали...*“

— Коли такъ, то чомужь „Народный Дôмъ“ не сповняє заповѣту першихъ своихъ патріотôвъ основателѣвъ? И „нѣмеччина“ предсѣ „чуже мясо“, а въ рускои дитины выхованои по нѣмецки выйде „ни песъ ни вовкъ“, ни Русинъ ни Нѣмець — слабый характеръ... Выхованье жь, звѣстно, притискає сильно свою печать на душу чоловѣка, а національне выхованье и образованье молодого поколѣня — се завѣтне бажанье всѣхъ народôвъ, бажанье, котре неразъ кровію окупуєсь... И сегодня предсѣ въ Австріи Чехи и Словенцѣ всѣми силами борются за свои національній школы, щобъ тôлько дѣти ихъ не вынародовлялись въ нѣмецкихъ гимназіяхъ, въ такихъ самыхъ, до якихъ руска народна институція шле руски дѣти — на вынародовленье!

— Такъ на такій спосôбъ на що намъ рускои гимназіи во Львовѣ, одинокои въ Галичинѣ, нехай замѣсть неи буде друга нѣмецка! Такъ на щожь намъ въ загалѣ рускихъ школъ! Такъ на такій спосôбъ на що обманювати самыхъ себе и писати всякій петиціи за рускими школами, ухвалювати резолюціи вѣчевій, говорити шумній бесѣды въ радѣ державнôй и соймѣ, — на що? При фактичнôмъ станѣ дѣла се все выглядає на мизерне, дитиняче самообманьство. Найперша руска институція повинна жь примѣръ и провôдъ давати въ всякôмъ народнôмъ дѣлѣ, а тымчасомъ якій она дає примѣръ? Чижь въ тôмъ случаю, якôбы всѣ рускій родичѣ глядѣли на „Народный Дôмъ“ и поступали по єго примѣру, чи булабы во Львовѣ руска гимназія? Нѣ. Чи може въ нѣмецкôй гимн. руска дитина научится бôльше свого національного языка? Алежь въ тôмъ взглядѣ нѣмецка гимн. стоитъ совсѣмъ на рôвнѣ съ польскою: ту и тамъ двѣ-три годины на тыждень рускаго языка, — такъ якажь рôжниця? А рускій послы предсѣ все плачутъ на тое, що по гимназіяхъ галицкихъ всего тôлько двѣ годины рускаго языка! Чи коли цѣлому рускому народови двѣ годины на тыждень за мало, для „Народного Дому“ се ажь надто досыть?!

— Га, се нехай совѣтъ „Народного Дому“ выяснитъ! „Имѣетъ возрастъ“...

ДОПИСИ.

Зъ пôдъ Сокаля. (*О сокальскôй радѣ повѣтовôй.*) (*Конецъ*). По ôтчитаню того такъ лукавого протесту повстали не тôлько Русины, но и гдекотрій Поляки. О. Роздѣльскій вставъ и съ повагою сказавъ: „Єсли такъ неправно Русины поступили съ тымъ выборомъ, єсли то дѣйстно дѣялось съ такими интригами, то я совсѣмъ не хочу сидѣти на тôй лавѣ, щобы менѣ никто не сказавъ, що я неправнымъ поступованьемъ моихъ выборцѣвъ стався членомъ рады повѣтовои. Длятого желаю и всѣ тутъ присутній, щобы той протестъ урядово бувъ перепровадженый“. Але панове Поляки не мали охоты єго перепровадживати, а на конець нѣбы згодились, но якъ чуємъ, правдѣ таки лобъ скрутили. Вп. Рожанковскій поставивъ внесенье, щобы съ выборомъ маршалка здержатись доти, доки не будутъ всѣ члены вповнѣ затверджені. Однакожь п. Поляновскій горячкою жадавъ конечно, щобы таки того дня выбрати маршалка, „dlatego, ponieważ rok kończy się, rachunki nie ukończone, budżet na rok 1881 nie uchwalony, a zresztą większa połowa członków w swym wyborze potwierdzona...“ Коли сей предметъ дано пôдъ голосы, показалася бôльщôсть за выборомъ. Тогды нашій члены выйшли всѣ, и за ними такожь п. графъ Рыльскій, котрый цѣлкомъ справедливій домаганя нашій попиравъ, а навѣть и зрѣкся сейчасъ выбору. П. Ващукъ Симеонъ сказавъ: „Дякуємъ вамъ, що запросили вы насъ тутъ яко панôвъ, а честуєте насъ яко псôвъ“. Ничого на тое не ôтказано и Русины пôйшли кождый въ свое. Було щось зо двохъ глухихъ польскихъ членôвъ, котрій сидѣли тихо, не чуючи ничого зъ цѣлои тои розправы, а тôлько взоры ихъ були обернені на Поляновского, коли вставати, а коли сѣдати.

По ôтходѣ нашихъ зостало само „polskie kółko czyste“ тôлько 11 членôвъ. Они охолоднѣли по першôмъ запалѣ злости, здалися на оборотну голову дра Филиповского, и якобы то ничого имъ не шкодило, выбрали п. Поляновского знова маршалкомъ и прочихъ членôвъ якъ давнѣйше. Однакожь до ухвалы буджету скликавъ п. Поляновскій старыхъ членôвъ зъ першои каденціи, котрій знаютъ „рôвнôсть, вôльнôсть и братерство“. Буджетъ выказавъ страшну суму давного довгу, бо ажь 15 тысячъ зр., котрій таки на нашихъ каркахъ тяжать, а не на Поляновскôмъ, Маєвскôмъ и Филиповскôмъ.

Таке то господарство рады повѣтовои, котра до сихъ поръ въ тайнѣ крылася, а теперь выйшла на верхъ. П. Поляновскій хвалився во Львовѣ, що нема одного крейцаря довгу на повѣтовôмъ маєтку, а Маєвскій въ часѣ посвященя шпиталю передъ всѣми сказавъ, що такъ красный дôмъ якъ шпиталь, набулисьмо безъ всякого довгу. Се вамъ правда, — вѣрте дальше „poczciwi Rusinki!“ Що дальше дѣвся съ тыми выборами, позôставляю другимъ до изслѣдованя правды, а я еще яко старый практикъ, пôйду слѣдомъ за дальшимъ токомъ дѣлъ господарства повѣтовцѣвъ.

Ôтъ давна въ Сокали бажали собѣ не тôлько мѣщане, но и окрестній села конечно заложити гимназію низшу, щобы для красного молодого цвѣта рускихъ дѣтій могло хотяй таке училище утвердитись, а школу выдѣлову теперѣшну въ Сокали яко непотрѣбну знести, бо тая дуже мало хôсна приносить. Плянъ той бувбы удався якъ найкраще, — вже и бурмистръ мѣста Сокаля, добрый чоловѣкъ, за тое дѣло енергично принявся, вже громады поприсылали свою готовôсть помогчи якъ найчисленнѣйше, щобы така потрѣбна школа конечно була заведена, бо кождый селянинъ мôгбы що тыждень до своєи дитины довѣдатись. Но тая добродѣтельна гадка до сихъ часъ спочиває въ коши, бо знайшла опôръ у панôвъ повѣтовцѣвъ и п. Поляновского, котрый мавъ сказати, що тая школа булабы упадкомъ для „Polski, — gdyż namnożyłoby się ruskiej inteligencyi, a zatem wszczęłby się nihilizm i nieposłuszeństwo starszej braci“. Но тымъ еще не все выказавъ п. Пол., бо введеньемъ гимназіи розтворилибысь бôльше очи Русинамъ, и переломилибы силу „ковбасъ и шинокъ“ польскихъ. Того то боятся нашій повѣтовцѣ. Они хотятъ народъ держати въ тьмѣ, и зъ него користати. Ото маєте „братерство“ и грунтъ управленый до „братнои милости“, коли за свôй кровавый грôшь не можна у панôвъ и того доступити, що намъ потрѣбне и миле, а передовсѣмъ — просвѣта!

Обернѣмъ свôй взôръ теперь до самого будынку рады повѣтовои. Будынокъ досыть просторонный, съ широкимъ подвôрьемъ, съ огородомъ и съ стайнями, — все тое въ уживаню п. секретаря Маєвского. Покоєвъ до 5 просторныхъ, на послузѣ цѣлый Бабинець (передмѣстье), всѣ возьній, подорожники и писарѣ. Кромѣ грубои пенсіи п. Маєвскій бере еще за т. зв. „сесіи“, на котрій ѣздитъ съ п. старостою до Белза и Кристинополя, за кождый разъ до кождого мѣста 25 зр.! Се еще не все. Скажѣтъ, чи найбѣднѣйшій погорѣлець дôставбы запомоги ôтъ сойму 300 зр. в. а., якъ се дôстала дочка п. Маєвского умѣюща грати на фортепянѣ? Чи есть лѣпше еще якому урядникови трудолюбивому, трудящомуся кôльканацять лѣтъ въ якôмъ цѣсарскôмъ урядѣ?

Погляньмо теперь, якъ водится нещастно тымъ громадамъ, що не идутъ „ręka w rękę“ съ радою повѣтовою. Такій громады дотыкає тяжка рука рады повѣтовои. Тамъ вынаходятъ рѣзати дороги черезъ пекло, черезъ болота, якъ напримѣръ на Потурѣчи. Я мавъ случай съ начальникомъ Потурѣча мати розмову; ôнъ не дає николи голосу на польского кандидата: „Wszystko będzie dobrze, tylko, wójcie, przyjdźcie do mnie, aby my się porozumieli, — słowo honoru!“, такъ сказавъ тому начальникови п. секретарь.

Запытайте Конотопскои громады, або Завишеньскои, скôлько пѣску вывезутъ на гостинець за „Богъ святый заплать“, — до 3000 фѣръ пѣску рôчно иде на гостинець! Чуємъ, що выдѣлъ краєвый много дає на удержанье дорôгъ, но за фѣры ни за пѣсокъ за тыми громадами нема кому обôзватись, бо „te gminy nie popierają sprawy“... На гостинци краєвôмъ въ Завишнѣ, якъ знаємъ, на рѣчцѣ есть старый мôстъ, котрый грозитъ упадкомъ, довгій 8—9 сяжнѣвъ; репарація коштовалабы щонайменше около 1500 зр. Мôстъ той излишный для громады, понеже тая має въ поле иншій дороги, но люде зъ далека ѣдучій, котрій уплачуютъ рогачки, по упадку того моста не моглибы дôстатись въ потрѣбній стороны. Рада повѣтова не уважає на тое, щобы помôчь дати громадѣ тôлько чуємъ, наказано вôйтови до 8 днѣвъ начинати мôстъ будовати власнымъ громадскимъ грошемъ. А тутъ громада Завишня стягаєсь на докôнченье церкви и не має до згаданого дѣла жадного спосôбу. Выдѣлъ пов. пропонує „jechać i przeprosić p. Polanowskiego, to może on wam co pomoże, da pomoc. Kiedyż to wy nigdy nie dacie głosu na p. Pol-ego, wy zawsze idziecie stroną przeciwną“ — такъ сказано Завищенцямъ.

Громада Острôвъ хотѣла запровадити крамницю громадску. П. Пол. заборонивъ. Тая же громада мала вôльный приступъ до рѣки съ худобою до воды; чуємъ, що и тое вже заборонивъ п. Поляновскій.

Зъ того всего маєте науку, братя Русины, чимъ пôдпомагає васъ рада повѣтова, а длячого все всѣхъ спосôбôвъ уживає, щобы ни до сойму, ни думы державнои, ани рады повѣтовои не бувъ никто въ Русинôвъ допущеный. „Hej Rusyne, ruka w ruku!“ — кричатъ намъ, але мы зъ того не будемъ сытій. Всѣми силами возьмѣмся до просвѣты, навертаймо себе посполу зъ лихого блуду и всѣ соєдинеными силами возьмѣмся до дѣла, щобы въ предстоячихъ выборахъ побѣдити противникôвъ и выбрати своихъ. Мабуть оно вже не далеко до того, що въ Сокали выборы новій наступятъ.

Ѣ. Ѣ.

Зъ Бережанъ. Въ послѣднôмъ часѣ Русины бережаньскій не даютъ о собѣ найменшого знаку житя народного, нигде не слѣдно ніякого руху — така рôвнодушнôсть до всего свого насъ опановала, що ажь сумно погадати. Существує у насъ общество Качковского, завязалося товариство „рускои бурсы“, ба мы загадали перетворити церковне брацтво въ статутарне, але въ жаднôмъ направленю ничого не робимъ. Общество Качковского ôтъ непамятного часу не мало ни загального збору, ни засѣдань выдѣлу, а члены нарѣкаютъ, що не получаютъ книжочокъ, и зъ тои причины членьскихъ вкладокъ не уплачуютъ. Филіи тов. Качковского отже въ Бережанахъ вже такъ якбы не було. Не лучше стоитъ дѣло и съ бурсою рускою. Коли еще товариство не завязалося було, то зъ всѣхъ сторôнъ давалися чути, и то поважній, голосы, що такои институціи въ Бережанахъ конечно потреба и то зъ многихъ а многихъ причинъ; а навѣть дѣлано въ присутности Впреос. митрополита въ часѣ послѣднои єго у насъ каноничнои визиты вплывовымъ Русинамъ упреки, що основаньемъ бурсы рускои не займутся. Теперь же, коли маємо вже статутъ ц. к. Намѣстництвомъ затвердженый, мы не тôлько що заложивши руки ничого не робимъ, щобы бурсу чимъ скорше отворити, але еще и самій часомъ за ворогами нашими говоримъ, що намъ просвѣты не треба, бо такъ „газеты“ пишутъ, та и министеръ такъ хоче. Чи дѣйстно у насъ вже такъ много свѣтла, — розводитись надъ тымъ не гадаємъ и, здаєсь, нема потребы. Тымъ, що гадаютъ, що у насъ за много вже людій „ученыхъ“, ôтповѣмъ запытаньемъ: А чомужь Поляки и жиды въ нашôмъ краю, у котрыхъ кто знає чи не бôльше есть умѣючихъ читати и писати, власне теперь бôльше якъ передше горнутся до школы? Чому они стараючися всякими способами помогчи въ образованю своѣй молодшôй братіи, говорятъ о рускôй дитинѣ, коли тая борючися съ нуждою, учитися хоче: „Kiedy nie ma o czem, to niech się nie pcha do szkoły, niech idzie do rzemiosła, do roboty, na co mnożyć proletaryat inteligentny etc.“ чому, мовлю, не ôтзываются такъ до и о своѣй молодежи? Чомужь у нихъ есть тôлько фундацій стипендійныхъ и иншого рода заведень, маючихъ на цѣли вспиранье молодежи школьнои, и тіи съ кождымъ днемъ взмагаются, и никто зъ нихъ на збытокъ науки не нарѣкає, а противно всяке, якъ довго може, въ школѣ держится?

Но наша байдужнôсть иде дальше; мы вже можемъ съ спокоємъ придивлятися, якъ навѣть зъ стороны властій нашій торжества зневажаются. Въ Бережанахъ войско ходитъ на муштры въ свята урочистій по обр. греческому, въ судѣ ôтбуваются розправы и множество христіянъ (межи тыми и греч. обряда) залягає передъ будынкомъ судовымъ улицю, котрою зъ передмѣстя вѣрній спѣшатъ до церкви на богослуженье; въ Бережанахъ можь побачити магистратскій возы, ѣдучій съ тягаромъ якимсь черезъ рынокъ въ часѣ, коли зъ церкви выйшла процесія на тойже рынокъ на обхôдъ, — однымъ словомъ: роботы публичній въ свята рускій не устаютъ. Чи вѣдоме тое все пароху Бережаньскому, и якій мѣры предпринявъ ôнъ, щобы положити конецъ тымъ надъужитямъ въ стороны властій?

Що до реорганизаціи братства церковного, такъ потрѣбного — именно въ мѣстѣ, — то тая гадка упокоилася вже въ самôмъ зародѣ, бо (якъ зачуваємъ) выбраный для уложеня статутôвъ комитетъ еще гдесь передъ великимъ постомъ доси ни одного не ôтбувъ засѣданя (здаєся, гадаютъ, що статутъ самъ зложится).

Отъ вамъ въ коротцѣ образецъ житя а радше не-житя народного нашого; яка будучнôсть Бережаньску окрестнôсть жде, коли такъ дальше пôйде, не тяжко ôтгадати.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зъѣздъ цѣсарѣвъ*) австрійского и нѣмецкого наступитъ запевне въ Зальцбургу. Цѣс. Вильгельмъ ôтвѣдає небавомъ архикнязя Рудольфа въ лѣтнôмъ замку пôдъ Зальцбургомъ, куда зъ Праги переѣхавъ архикн. съ женою на лѣтне мешканье. Бар. Гаймерлье, котрый теперь пробуває на купеляхъ надъ Реномъ, посѣтитъ кн. Бисмарка въ Кissингенъ.

(*По скôнченыхъ выборахъ въ Угорщинѣ.*) Сего року не дуже съ великимъ занятьемъ слѣдила печать австрійска и европейска выборы до парляменту угорского, якъ се бувало давнѣйше. Впередъ, особливо передъ 1868 р. выборы угорскій мали интересъ европейскій, бо ôтъ результату ихъ залежала политика Австріи въ ôтношеню до питань европейскихъ. По державно-правнôй угодѣ мѣжь Австріею и Уграми, по 1868 р., выборы угорскій хочь вже не мали важности европейскои, але мали еще велику доносимôсть для обохъ половинъ монархіи, бо все таки межи Передъ- и За-Литавією заходили важній рôжницѣ въ питаняхъ економично-господарскихъ. Послѣдній же, согорô-

чнй выборы, якъ сказано, мали вже интересъ чисто угорскій, такъ сказати, чисто домашный. Длячого жь се? Политики удержуютъ, що се разъ длятого, що Европа занята теперь на полудни бôльше питаньемъ балканьскимъ и болгарскй вынадки бôльше интересовали печать европейску, якъ угорскй выборы, а по друге, що и въ Передлитавіи ненормальнй внутрѣшно-политичнй ôтношеня (пр. бôйки въ Чехахъ) ôттягли увагу Европы ôтъ выборôвъ угорскихъ.

Фактомъ есть, що Тисса ôтнёсъ побѣду надъ опозиціею и партія правительственна одержала о 50 голосôвъ бôльше, якъ всѣ прочй опозиційнй партіи и фракціи. До такои бôльшости прійшла партія правительственна черезъ гдеякй уговоры и уступки въ корысть скрайнои лѣвицѣ, щобъ тôлько ослабити наймогущнѣйшу свою соперницю, умѣренну опозицію. Се есть характеристичне, що тая умѣренна опозиція, котра посередъ себе мае найздôбнѣйшихъ политикôвъ, якъ Сенніей, Аппоній, Селль, Шилягій и др., найбôльше при послѣдныхъ выборахъ пôдъупала а скрайна лѣвиця, котра передъ 6 роками числила лишь 30 голосôвъ, теперь взросла до 80 гол. Обѣ скрѣпленй въ послѣдныхъ выборахъ партіи не маютъ однакожь здôбныхъ проводирôвъ; въ партіи правительственнôй Тисса стоитъ самъ одинъ, и всѣ слѣпо за нимъ однымъ идутъ, а въ партіи скрайнôй суть тôлько два виднѣйшй люде: Еетвесъ и Мочари, прочй самй мѣрнй головы.

Теперь иде питанье найважнѣйше, якъ се дôйшовъ министеръ-президентъ угорскій Тисса до такого результату выборôвъ? Ôтповѣдь на тое знайдемъ, коли приглянемось тому, якъ ôтбулись выборы. Отожь выборы ôтбулись пôдъ страшеннымъ натискомъ урядовымъ. Въ Уграхъ выборы такъ ôтбуваются: Коли вже выборы розписанй, тогды въ комитатѣ цѣла администраційно-политична ба навѣть судова власть ôтсуваe своє урядованье на другій плянъ, а на першій ставитъ переведенье выборôвъ въ духу правительственнôмъ. Якъ бачимъ, въ Угорщинѣ дѣесь дуже подôбно, якъ у насъ въ Галичинѣ. Якъ у насъ такъ и тамъ ôтъ начальника повѣта до пандура (жандарма) все агитуе за кандидатомъ правительственнымъ. Пандуры пôдкупуютъ а нѣ, то тероризуютъ выборцѣвъ всякими можливыми средстами, щобъ тôлько якъ найбôльше голосôвъ прав. кандидатови добути.

Коли въ загалѣ натискъ урядовый практикуесь при выборахъ въ Угорщинѣ,— то въ найбôльшôй мѣрѣ досягае ôнъ выборцѣвъ не-Угрôвъ, але иншои якои народности. Въ округахъ такихъ дѣются нечуванй рѣчи. Се звѣстна рѣчь, що послы партіи правительственнои выходятъ найбôльше зъ не-угорскихъ округôвъ, бо чисто-мадярскй округи даютъ скрайно-лѣвыхъ послôвъ. Найбôльше однакожь натискъ урядовый даесь въ знаки пôвнôчнымъ комитатамъ заселенымъ Русинами и Словаками. Тутъ паны мадярскй пануютъ надъ славяньскимъ простолюдiемъ и просто гонятъ его до урны выборчои за правительствен. кандидатомъ. Симъ разомъ Словаки поставили своихъ народныхъ кандидатôвъ и малижься они за тое! Въ однôмъ такôмъ окрузѣ выборчôмъ войско выступило съ набагнетованымъ карабинами и многихъ выборцѣвъ покалѣчило, мѣжь тыми одного 80-лѣтного старця. При такôмъ поступованю Мадярôвъ годѣ було що вдѣяти, ожь не диво, що Словаки и Русины не выбрали ни одного народного кандидата. Єщежь що правда, Русины не старались о тое, але Словаки дуже много робили. Не лучше пôшло и Румунамъ семигородскимъ и угорскимъ; на $2^1/_2$ милiонôвъ выбрали заледво 3 послôвъ. Дуже тяжку борбу противъ мадярского насилія точили Сербы въ полуденнôй Угорщинѣ. Що тутъ дѣялось — писала недавно одна нѣмецка газета, то ледви мôгбы кто навѣть въ фантазіи собѣ представити, коли не видѣвъ на власнй очи. Особенно дуже сильно правительствомъ була пôддержувана агитація противъ выбору Свѣтозара Милетича, теперѣшного редактора „Заставы“, того самого, що то его пôдчасъ балканьскои вôйны засудили були на 5 лѣтъ вязницѣ а цѣсарь его уласкавивъ. Мимо того ôнъ таки побѣдивъ дякуючи великôй, незрôвнанôй солидарности и енергіи Сербôвъ. Въ Банатѣ належавшôмъ перше до Погранича войскового власть комитатска зареквировала до выборôвъ тôлько войска, що здавалось радше що се не иде о выборы, але о выгранье якои военнои битвы. Газеты описуютъ, що выборцѣвъ, старыхъ воякôвъ, пріоздобленыхъ медалями хоробрости пандуры кольбами товкли, а въ день выборôвъ староста выборчого мѣста казавъ оголосити черезъ выбубнюванье, що кто не буде голосовати на правит. кандидата, той заплатитъ 15 зр. кары. Грозьбъ, зневагъ и арештованъ вже не хибло. Коли однакожь все тое не помогло, тогды казавъ староста знищити одинъ аркушь выборчого протоколу. Але и тое ему не могло вже помогчи, бо протоколъ провадився на три руки.

Се суть все факты, позбиранй зъ справоздань выборчихъ, въ котрыхъ всякй не-угорскй народности оплакуютъ упадокъ своихъ кандидатôвъ зъ вины правительственныхъ органôвъ, якъ по кождôмъ выборѣ въ Галичинѣ мы, Русины, разнаразъ жалуемось на несчислимй неправности и насилія, вымѣренй противъ рускихъ кандидатôвъ, и що побудило нашого посла о. Озаркевича внести въ радѣ державнôй передпослѣднои сесіи резолюцію, щобы органы правительственнй не мѣшались въ звѣстный способъ до выборôвъ. Въ такй факты зъ выборôвъ въ Угорщинѣ або въ такій фактъ якъ выборъ кн. Пузыны у насъ, ледви увѣритъ европейска публика. Тымчасомъ факты остаютъ фактами. Въ Угорщинѣ еще передъ выборами поставили угорскй газеты паролю: „Ни одинъ національный посолъ не повиненъ бути выбраный до угорского сойму!“ а „Pesti Hirlog“ сказала, що противъ народностій въ взглядѣ выборôвъ „всякй средства дозволенй“. При такихъ обстоятельствахъ не диво, що зъ всѣхъ народностій въ Залитавіи выйшло всего-на-всего 13 послôвъ: 3 Румунôвъ, 3 Сербôвъ и 7 Нѣмцѣвъ-Саксонцѣвъ.

Такимъ то чиномъ побѣдила правительственна партія при выборахъ; цѣкавй тутъ двѣ рѣчи: одна рѣчь, що Тисса притлумивъ совсѣмъ народности славяньскй а натомѣсть мае въ соймѣ 80 членôвъ скрайнои лѣвицѣ, котра прямо бажае ôторвати Угорщину ôтъ Австріи а друга рѣчь, то характеръ политики Передъ- и За-Литавіи. Въ Передъ-Литавіи-горою теперь Славяне а въ За-Литавіи Мадяре Славянъ душатъ — а кабинетъ Таффе и кабинетъ Тиссы маютъ одну цѣль: добро и розвôй державы.

ЗАГРАНИЦЯ.

Нѣмеччина. Въ Новôмъ Штетинѣ (Neu-Stettin) повстали передъ кôлькома днями великй забуреня христіянъ противъ жидôвъ. Початокъ забурень пôйшовъ зъ того, що одинъ будовничій, членъ товариства антисемитского, ударивъ ни зъ сего ни зъ того редактора жидôвскои Neu-Stettiner Ztg. въ лице. Редакторъ пôмстився на будôвничôмъ въ той способъ, що съ своимъ братомъ и зецерами друкарнѣ засѣвъ на будôвничого и злапавши его затягли до одныхъ сѣній и „зецами“ стовкли немилосердно — на тое вже жиды майстры. Самъ редакторъ товкъ его ключемъ по головѣ. Вѣсть о побитю будôвничого розôйшлась блискавицею по мѣстѣ и о 7 год. вечер. хмары народу вылягли на рынокъ, розъюшенй на жидôвъ. Полиція вырушила и замкнула улицѣ, ведучй до рынку. Товаришѣ вынесли побитого, покровавленого будôвничого, щобы показати его народови, але полиція забрала покалѣченого и ôтдала бурмистрови. Вѣсть о мнимôмъ арештованю покалѣченого таке взбуренье выкликала межи народомъ, що вже ни полиція ни жандармы не могли дати рады. Полетѣли шибы зъ ôконъ всѣхъ домôвъ жидôвскихъ а въ друкарни жидôвскôй народъ выломивъ дверѣ и ôкна, розкинувъ всѣ кашты съ письмомъ, потрощивъ прасы и машины друкарскй. Розрухъ тревавъ цѣлу нôчь, повторився и другои ночи, поки зненавидженый редакторъ не забрався зъ мѣста. Всѣ домы жидôвскй ушкодженй, що найменьше тымъ, що остали безъ шибъ.

Италія. Въ теперѣшнôй хвили ôтбуваесь якійсь зворотъ политики италійского королевства въ тôмъ направленю, що Италія мае приступити до звязку Австріи и Нѣмеччины. Ся рѣчь выплыла досыть нагло на ясный свѣтъ, але о нѣй вже дуже много заговорили. Доси, якъ звѣстно, Италія не дуже пріязно ôтносилась до обохъ державъ, съ котрыми теперь мае звязатись. Италія доси звычайно симпатизовала съ Россіею а такожь съ Англіею, бо интересы ей на пôвъостровѣ балканьскôмъ того вымагали. Теперь пытанье балканьске для Италіи, якъ впрочѣмъ и для другихъ державъ, стратило значенье первостепенного европейского пытаня, якъ се показалось и при змѣнѣ конституціи въ Болгаріи, пытанье балканьске ôтложено на якійсь часъ на бôкъ. Але для Италіи мае важнôсть инша политична „злоба дня“ — а именно выпадки въ пôвнôчнôй Африцѣ и соперництво Италіи съ Францією. Коли прийшлось Италіи глядати союзника противъ интересôвъ французскихъ, такъ чижь диво, що выбôръ ей выпавъ на Нѣмеччину а тымъ самымъ и на союзницю Нѣмеччины, Австрію. Такъ тôлько можна собѣ вытолкувати зворотъ политики италійскои и розголошеного звязку съ Австрією и Нѣмеччиною. „Diritto“ витае радôстно вѣсть о такôмъ звязку и высказуе надѣю, що бажаемый той звязокъ осуществится въ интересѣ европейского мира. Ôтъ якогось часу ходятъ также поголоски о зъѣздѣ трехъ монархôвъ: австрійского, нѣмецкого и италійского. Однакожь вѣсть що до участи послѣдного въ зъѣздѣ монаршôмъ здаесь невѣродостойною.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнй вѣсти**) **1**) Цѣсарь мае сегодня вернути зъ Ишль до Вѣдня а 25 и 28 с. м. буде дававъ авдiенціи. **2**) Грôмъ забивъ въ Ператынѣ пов. каменецкого пастуха и пару коній. **3**) Цѣсарь жертвовавъ зъ приватныхъ фондôвъ 100 зр. для громады Люча, въ повѣтѣ коломыйскôмъ на реставрацію церкви. **4**)Шаранча появилася тамтого тыждня въ Кіевщинѣ.

— **Львôвскій рускій народный театръ** пôдъ зарядомъ п. Омеляна Бачиньского переѣхавъ минувшои суботы зъ Улашковець до Конопкôвки, мѣстця купелевого коло Тернополя и въ недѣлю розпочавъ давати представленя. Забавитъ тамъ найбôльше 3 недѣлѣ а опôсля завитае на короткій часъ до Теребовлѣ и Бучача — а въ другôй половинѣ жовтня с. р. до Львова. Въ тôмъ то власне дѣлѣ товариство „Руска Бесѣда“ во Львовѣ, пôдъ котрои опѣкою стоитъ згаданый театръ, робитъ ôтповѣднй приготованя — и есть повна надѣя, що ей заходамъ и звѣстнôй енергіи директора театру п. Ом. Бачиньского удастся, заманифестувати нашь театръ въ столици галицкои Руси якъ найкрасше. Поки що, поручаемъ нашь театръ патріотичнôй публицѣ околиць Конопкôвки, Теребовлѣ и Бучача, щобы численнымъ посѣщуваньемъ представлень дала наглядный выразъ узнаня тôй народнôй институціи и адептôвъ ей заохотила до щирои та вытревалои працѣ.

— **Кр. рада школьна** одобрила и препоручила до ужитку школьного „Христіяньско-католицкій катехизмъ написаный о. Ал. Торôньскимъ катихитомъ при ц. к. высшôй школѣ реальнôй въ Дрогобычи.

— **Въ Ставропигіи** мае бути съ слѣдующимъ рокомъ школьнымъ отвореный ôтдѣлъ бурсы для помѣщеня 4 хлощѣвъ, котрй будутъ учитись ремесла.

— **Посвященье будынку соймового** ôтбулося нынѣ дня 11 (23) липня о 9-ôй годинѣ рано майже тôлько въ присутности самыхъ членôвъ Выдѣлу краевого. — Характеристичне „забуваньеся“ представителѣвъ нашои автономіи, где ходитъ о руску народнôсть повторилося такожь и нынѣ при торжествѣ посвященя, котрого довершивъ тôлько польскій парохъ зъ прихода Маріи Магдалены, а на котре неуважавъ Выдѣлъ краевый ôтповѣднымъ запросити хочь дного рускаго священика.

— **Николай Костомарôвъ** укôнчивъ обширну историчну монографію гетьманьства Мазепы. Рукопись переписуеся и скоро ôтдана буде до печати. Газета „Заря“ доноситъ, що знаменитый историкъ нашь въ послѣдныхъ часахъ дуже пôдъупавъ на силахъ. — Теперь якійсь часъ проживае Н. Костомарôвъ въ своѣй маетности недалеко Прилукъ, Полтавскои губ.

— **Пожары**. Въ селѣ Носôвцѣ въ пов. тернопôльскôмъ погорѣло 14 господарѣвъ. Неубезпечена страта 12.000 зр. — Въ Кальнôмъ пов. золочôвского згорѣла двôрска горальня.

— **Галичина вылюднюеся!** Вѣденьска центральна комисія статистична оголосила недавно въ особнôй брошурѣ, що важнѣйшй даты ôтносячйся до спису народонаселеня зъ минувшого року. — Зъ циферъ публикованыхъ стат. комисiею малобы выходити, що при нормальнôмъ збôльшуванюся людности въ другихъ провинціяхъ Австріи — народонаселенье въ Галичинѣ въ остатнôмъ десятьлѣтнôмъ періодѣ релятивно зменшилося. Галичина выказуе вправдѣ абсолютный прирôсть народонаселеня въ ôтношеню до цифры зъ року 1869, такъ що людность въ Галичинѣ при списѣ зъ р. 1869, 5,444.689 головъ, взросла теперъ до цифры 5,953.170. Але прирôстъ сей пôсля правилъ нормального розвитя популяціи повиненъ бы бути о 407.799 головъ бôльшій. Застерѣгаючи собѣ поговориги о причинахъ сумного сего обяву пôзнѣйше, обмежаемся теперь на занотованю тыхъ характеристичныхъ циферъ, котрй кидаютъ ярке свѣтло на станъ нашого народа.

— **Банкъ для краевъ** (Länderbank) получивъ концесію на основанье акційнои спôлки для пôдпомаганя промыслу гôрничого въ краяхъ альпейскихъ.

— **На двѣ стипендіи** зъ фунд. им. Францъ Іосифа и Елисаветы по 300 зр., зъ котрыхъ одна призначена для слух. университета львôвского а друга для академіи краковскои розписаный конкурсъ съ речинцемъ до 19 (31) серпня с. р. Поданя маются вносити до дирекціи фондôвъ приватныхъ и фамилійныхъ въ Вѣдни.

— **Зъ Самбора** доносятъ намъ: Недавно читали мы въ „Дѣлѣ“ вѣрну допись о господарствѣ директора нашои гимназіи кс. Томаша Баревича. Бракъ такту, переслѣдованье ученикôвъ, конфиската рускихъ книжокъ и т. д., все то не може надати директорови належнои поваги, и кто сѣе бурю — бурю збирае. Дня 15 липня с. р. стався сумный, сожалѣня достойный фактъ съ кс. Баревичемъ. Ученикъ VII клясы ударивъ кс. директора въ лице въ канцеляріи и въ присутности одного професора и ученикôвъ. То еще треба додати, що тойже ученикъ бувъ до сего часу протегованый кс. директоромъ а навѣть товаришѣ его стереглись, бо мавъ славу доносчика директорского. Сей сумный фактъ не случивбыся певно съ директоромъ, котрыйбы заслуживъ собѣ на повагу и любовъ своеи учащоися молодежи.

— **Въ Краковѣ** ôтбулись сими днями два зъѣзды: одинъ педагогичный а другій лѣкарѣвъ и природознавцѣвъ. Зъѣздови педагогичному прислявъ папа телеграфично черезъ кс. Дунаевского, епископа краковского, своє блогословеніе. Зъѣздъ ôттелеграфувавъ свою вдячнôсть и преданнôсть папѣ. Пôдписались чотыри члены зъѣзду два лат. а два греч. обряду, а именно греч. обр. звѣстный русиноѣдъ Зигм. Савчиньскій и дръ Анатоль Левицкій, проф. польскои гимназіи во Львовѣ.

— **Градъ** значнои величины разомъ съ вихрами и зливою починивъ вô второкъ много шкоды въ земледлодахъ на поляхъ 22 громадъ повѣта добромильского. — Власти зарядили ликвидацію стратъ въ цѣли признаня улегшеня въ податкахъ для пошкодованыхъ.

— **Ôтъ Збаража** пишутъ намъ: Дня 2 (14) червня с. р. вечеромъ ѣдучи черезъ село Б.....у, въ пов. Збараскôмъ, побачивъ я хороше весѣльне товариство, идуче до церкви. Поспѣшивъ и я за другими въ церковь и ставъ собѣ зъ далека. Але якъ я зачудувався, коли священикъ звязавши епитрахилемъ руки молодятамъ почавъ выразно и голосно присягу зъ рускаго требника выголошувати по польски... Я зразу еще думавъ, що заневно молодй суть лат. обр., але що на дворѣ було мрачно и болотисто, отже просили руск. священика, щобы ихъ повѣнчавъ. Але по вѣнчаню роздалось межи весѣльнымъ товариствомъ руске „многая лѣта“ и всѣ заговорили по руски. Выйшовши зъ церкви заберався я дальше ѣхати, але отець молодои заступивъ менѣ дорогу и щиро запросивъ до себе въ гостѣ. Дома заразъ довѣдавсь я, що молода есть дочкою рускихъ родичѣвъ (народного учителя) и выходитъ за мужь такожь за народного учителя въ школѣ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. — Побачивши все тое, годѣ було менѣ вытолковати собѣ, длячого рускій священикъ вѣнчавъ молодыхъ по польски? Справдѣ, годѣ таку загадку ôтгадати.

(*Л.*) **Русинъ рѣзьбяръ во Львовѣ**. Въ тыхъ дняхъ були мы случайно въ робôтни п. С. Чернявского, рѣзьбяра во Львовѣ и бачили рôжнй прехорошй роботы, якй выйшли зъ рукъ его и его сынôвъ. Були тамъ арки до престола, части престола и иконостаса гарно выконанй, ôлтарики процесіональнй, кресты ручнй до походу и напрестольнй, рамы до образôвъ рôжнои величины и т. п. — а все гарне и дешеве. П. Чернявскій есть Русиномъ, а притôмъ, якъ сказано, дуже добрымъ и дешевымъ рѣзьбяремъ, тожь можемъ поручити его освѣдчаючи заразомъ, що робôтня его мѣстится *при ул. галицкôй ч. 42 на долинѣ*. Бôльшй роботы пріймае на сплату ратами.

— **Войсковй приналежнй до австрійскои арміи** потребуютъ пôсля найновѣйшого розпоряженя узыскати спеціяльне позволенье ôтъ министерства вôйны, если хочутъ за границями монархіи выступати въ войсковôмъ мундурѣ.

— **Царь уласкавивъ** засуджену на смерть Єссе Гельфманъ и змѣнивъ ей кару смерти на дожизненну каторгу.

— **Варварство**. Судъ мировый въ Богуславѣ розпôзнававъ недавно справу одного чоловѣка, котрому за выкорчованье кôлькохъ пенькôвъ зъ лѣса скарбового выбрали сторожѣ лѣснй очи.

— **Зъѣздъ соціялистôвъ** ôтбудесь сего року въ Лондонѣ. Зъѣздъ мавъ ôтбутись въ Цириху, але власть кантональна заборонила.

— **Донъ Карлосъ**, претендентъ до трону ишпаньского зôставъ выгнаный зъ Франціи и переселився до Лондону.

— **Въ парлямантѣ французскôмъ** поставивъ пос. Распайль внесенье, щобы депутованй не могли брати участи въ товариствахъ финансовыхъ. Внесенье буде вѣроятно приняте.

— **Правительство россійске** постановило выдавати письмо для народа. Редакторами его маютъ бути князь Мещерскій и цензоръ Богушевичь.

— **Въ Познаньщинѣ** перейшло сего року, якъ доносятъ газеты, 60.000 моргôвъ землѣ зъ рукъ Полякôвъ на власнôть Нѣмцѣвъ.

— **Ческй товариства академичнй** оголосили ôтозву до всѣхъ студентôвъ ческои народности, щобы численно записувались въ слѣдующôмъ пôвроцѣ на ческій университетъ, въ Празѣ.

— **Гр. Игнатьевъ** завôзвавъ, пôсля донесеня „Московского Телеграфа“, земства всѣхъ губерній, щобы высказали свои мнѣнія що до петиціи земства черниговскои губерніи, котра жадае щобы, жидамъ можна було поселитися въ цѣлôй Россіи, щобы тымъ чиномъ жиды розôйшлись а не сидѣли въ купѣ великими масами. Земства маютъ заявити, чи се не повліялобы шкôдливо на еко-

номичнй ôтношеня россійского населеня. — Министеръ самъ уважае таку концесію на теперь не ôтповѣдною.

— **По поводу народного свята** обходженого въ Франціи дня (2) 14 с. м. въ память здобутя Бастиліи получивъ кождый урядникъ въ день празника даръ ôтъ 80 до 250 франкôвъ.

— **Рукописи** лишившйся по Биконсфилдѣ продано сими днями въ Лондонѣ за 7000 фунтôвъ штерлингôвъ.

— **Фата моргана.** Въ однôй ирляндскôй мѣстцевости недалеко Дублина указався нагло въ воздусѣ дня 6 л. липня с. р. въ вечеръ въ мнимôмъ ôтдаленю 12—15 миль англійскихъ образъ хорошои окрестности съ деревами, нивами и домами. На першôмъ плянѣ образа виднѣли три морскй лѣхтарнѣ, зъ котрыхъ одна мовбы стояла на пѣчастôй куминѣ врѣзуючôйся въ море, а двѣ другй на самôмже березѣ. — Въ полуденнôй сторонѣ рысувалися совсѣмъ выразно два скалистй острови, а въ нôвнôчно западнôй сторонѣ горѣло на небѣ дивне свѣтло, въ котрôмъ мовь въ зеркалѣ ôтбивалися кораблѣ, але переверненй, маштами долôвъ. Явища того рода случаются дуже рѣдко въ згаданôй околици. Симъ разомъ було явище не тôлько дуже выразне, но и тревало досыть довго.

Всячина.

— **За городецкою рогаткою** во Львовѣ стався недавно такій цѣкавый случай: Дня 28 л. червня бувъ на торзѣ за рогаткою гандлярь Дм. Петрушка, селянинъ-господарь зъ Рудна пôдъ Львовомъ. Той Петрушка мавъ хорошй вуса. Пôдходитъ до него рѣзникъ Марцѣнковскій и каже: „Спшедай мнѣ свое венса“! Той отвѣчае: „Купи“! Рѣзникъ пытае: „Кильо хцешь?“ „Дай 30 зр.“—„Маешь 20 зр.“—„Нѣ!“ И такъ торговалися, ажь М. купивъ за 23 зр., вытягнувъ при свѣдкахъ 23 зр. и давъ Петрущѣ. А той взявши грошѣ каже: „Слухайте, пп. свѣдки, я даю свои вуса панови М. за 23 зр. — але п. М. маѣ собѣ ихъ такъ взяти, щобъ я жадного болю не терпѣвъ...“ Тогды рѣзникъ скочивъ и зачавъ его за вуса рвати, але ôнъ ôтопхнувъ его ôтъ себе... А 23 зр. взявъ при свѣдкахъ съ вымовою, щобы рѣзникъ взявъ собѣ безъ болю его вуса — (обголивъ и до паперу завинувъ). Рѣзникъ удався до ц. к. суду во Львовѣ, бо ôнъ хотѣвъ вуса вырвати.

— **Кôлько зъуживаеся сѣрникôвъ?** Ктось обчисливъ, що на цѣлôмъ свѣтѣ зъуживаеся що року пересѣчно 2,160.000 милiонôвъ штукъ сѣрникôвъ, до котрыхъ выробленя треба бôльше миліона кубичныхъ метрôвъ дерева.

— **Цѣкавый анонсъ.** Одинъ ножôвникъ въ Чернôвцяхъ, котрый що йно ôтворивъ свою робôтню, написавъ такій анонсъ: „Инструменты до пусканя крови для высокои шляхты“.

— **Выказъ вкладокъ членьскихъ на „Бурсу дѣвочу въ Перемышли“.** Впр. крыл. Левъ Кордасевичь яко основатель бурсы зложивъ два листы довговй рôль. кред. заведеня для Галичины и Буковины 6% по 500 зр., разомъ 1000 зр.; о. Игн. Кучиньскій, пар. въ Склѣ, яко учредитель, книжочку львôвскои щадницѣ на 300 зр.; дръ І. Ильницкій, яко учредитель 171 зр. 50 зр., о. І. Бриттанъ, пар. въ Торчиновичахъ, яко учредитель 100 зр.; п. Ник. Кульчицкій, проф. гимн. яко учредитель 100 зр.; крыл. Гр. Шашкевичь 50 зр. — Приступивши дѣйстнй члены зложили рôчну вкладку 3 зр. а. в. за р. 1881 а именно: дръ Лужецкій, дръ Антоневичь, дръ Литыньскій, о. Куцерыбъ, п. Чайковскій, о. Іо. Пастернакъ, о. Инокентій Козаневичь, о. Вас. Мокрицкій, о. Юст. Желеховскій, о. Іоа. Криницкій, о. Пав. Матковскій, о. Макс. Лукашевичь, о. Викт. Решетыловичь, о. Яковъ Лукашевичь, о. Кир. Пасѣчиньскій, панѣ Блоньска, п. Теодоз. Лихицкій, дръ Л. Коссакъ, п. Б. А. Дѣдицкій, о. Ант. Копыстяньскій зъ Павлокома, проф. Николай Лисикевичь, о. И. Санчицъ, о. Іоа. Лукашевичь зъ Сѣльця белзкого, о. проф. Пав. Ясиницкій 4 зр, о. Марк. Мигуловичь, о. Іоа. Негребецкій, о. Ал. Чайковскій, о. Іос. Копыстяньскій, о. Иляр. Туна. — На рахунокъ членьскои вкладки за р. 1881 зложили: о. Зах. Пôдляшецкій 1 зр., о. Іоа. Хотинецкій 2 зр., о. Ростиславъ Висневскій 1 зр.; п. Ник. Клишь 1 зр., о. Ант. Колпачкевичь 2 зр., о. Мих. Грушкевичь 1 зр., о. Теоф. Скобельскій 1 зр., о. Вик. Кмицикевичь 1 зр., о. Генр. Поляньскій 50 кр., о. Вик. Матюкъ 50 кр., панѣ Дереньовска 1 зр., п. Леонтовичь 25 кр., п. Игн. Маликъ 1 зр., п. Ем. Давидовичь 1 зр., п. Пав. Дудыкъ 1 зр. — Добровôльно вплынувшй жертвы: о. Ром. Ковшевичь, дек. куликôвскій зложивъ ôтъ содеканальныхъ священикôвъ 18 зр., о. Іос. Лозиньскій, дек. яворôвскій ôтъ содекан. свящ. 18 зр. 50 кр.; о. Влад. Комарницкій дек. комарняньскій ôтъ содекан. свящ. 25 зр., о. Зах. Пôдляшецкій зôбранй жертвы на соборчику декан. въ Перемышли 11 зр. 50 кр., о. Тымкевичь 3 зр., о. І. Бѣрецкій 1 зр., о. Юл. Билиньскій 1 зр., о. М. Зятыкъ 1 зр., о. А. Виханьскій 1 зр., Ол. Поляньскій 50 кр., п. Котысъ 1 зр., п. Кон. Грушкевичь 1 зр., Впр. Куйловскій 1 зр., ôтъ 9 Русинôвъ перемыскихъ дра Антоневича, дра Лужецкого, дра Литыньского, о. п. Волошиньского, о. Куцерыба, п. Лисенецкого, дра Людкевича, п. Чайковского и о. Кобрына по 1 зр., разомъ 9 зр. Зъ давнѣйше вплынувшихъ жертвъ на руки крыл. Льва Кордасевича доручивъ тойже касѣ бурсы: а) дванацять штукъ листôвъ заставныхъ гал. тов. кред. зем. 5% по 100 зр., всего 1200 зр.; б) облигацію державного довгу 5% на 300 зр.; в) готовыми грôшми въ двохъ книжочкахъ щадничихъ общ. роль. кред. заведеня квоту: 1449 зр. 12 кр. а. в. (*Д. б.*)

Ôтъ выдѣла бурсы дѣвочои въ Перемышли дня 20 липця 1881.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** Всч. о. Дудыньскій зъ Высиловець ôтъ себе и парохіянъ 7 зр.; 158) Всч. о. Гуменный зъ Рожанки 6 зр. 30 кр; 159) Всч. о. Хоминьскій деканъ роздôльскій ôтъ себе 1 зр., ôтъ Всч. о. Горникевича зъ Дроговижа 1 зр., ôтъ церк. брацтва въ Дроговижу 2 зр., ôгъ Всч. о. Батога зъ Устя 1 зр., — разомъ 5 зр., 160) Всч. о. Шустъ Л. зъ Струлова зъ квесты въ церквѣ ôтъ церк. брацтва и себе 9 зр. 9 кр.; 161) Всч. о. Гавацкій зъ Перемылова ôтъ себе 10 зр., ôтъ Всч. п-ѣ Емиліи Габацкои 5 зр., ôтъ церк. брацтва 2 зр., — разомъ 17 зр.; 162) Всч. о. Терлецкій Антоній зъ Полнятичь епар. перем. 1 зр.; 163) Всч. о. Строцкій зъ Рудникъ ôтъ себе 1 зр., ôтъ церк. брацтва 2 зр., а ôтъ парохіянъ 2 зр.; — разомъ 5 зр.; 164) Всесвѣтл. и Всеч. о. дръ Кл. Сарницкій протоигуменъ Чина св. Вас. вел., ректоръ университету ôтъ себе 100 зр., ôтъ Всч. о. Красницкого Оргенія 100 зр., ôтъ монастырѣвъ: бучацкого 50 зр., добромыльского 20 зр., дрогобыцкого 10 зр., гошôвского 10 зр., краснотуряньского 10 зр., крехôвского 25 зр., крыстинопольского 10 зр., львôвского 10 зр., лавровского 10 зр., пôдгорецкого 5 зр., улашковецкого 10 зр., золочѣвского 10 зр., жовкôвского 10 зр., ôтъ Всч. о. Коссака Емиліяна игумена 25 зр., ôтъ Всч. о. игумена Лободича Модеста 5 зр., ôтъ Всч. о. игумена Пилиньского Павла 2 зр., Пр. о. Березовского Іоакима 1 зр., Пр. о. Фльоряньского Теодозія 1 зр., Пр. о. Лонкевича Маріяна 20 кр., — разомъ 434 зр. 20 кр., 165) Всч. о. Чировскій Іос. зъ Кального жертвуе запомогу припадаючу вдовѣ своеи матери бл. п. Елисаветѣ за р. 1876 на дѣвоче восп. въ квотѣ 50 зр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. Солт. въ Мѣж. Астрономія Пулюя стоитъ 22 кр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Просвѣты: о. И. Б. въ Стрыю 1 зр., о. И. Т. въ Бортникахъ 1 зр., А. Ш. въ Болшôвцяхъ 2 зр., Брацтво цер. парубоцке въ Сернкахъ дол. 1 зр.; для Батькôвщины: К. П. въ Золочевѣ 1·30 зр., о. И. Т. въ Бортникахъ 1·30 зр., о. Н. въ Порохнику 1·30 зр., о. Д. въ Сеньковѣ 1·42 зр, о. К. въ Варяжу 1 зр., о. Л. П. въ Городенцѣ 1·30 зр., о. М. Л. зъ Сѣвки 1·30 зр., о. Г. въ Соботовѣ 20 кр., о. М. Ц. въ Сорокахъ 1·30 зр., о. Т. въ Хлѣбчинѣ 1·30 зр., о. М. въ Ожидовѣ 1·30 зр., о. К. Ч. въ Девятери 1·30 зр., о. Ю. О. въ Сенеголôмъ 1 зр., о. І. Н. зъ Жужель 1·30 зр., о. А. И. въ Гаяхъ нижнихъ 1·30 зр.; для Зорѣ: о. К. Б. въ Лôвчицяхъ 2 зр., о. Д. К. въ Лупковѣ 2·30 зр., о. П. въ Олеську 2 зр., о. П. Д. въ Ванёвичахъ 2 зр., о. В. П. въ Глиньску 2 зр, о. М. М. въ Скоморохахъ 2 зр., о. Е. Д. въ Бôбрцѣ 1 зр., о. М. въ Ожидовѣ 2 зр., о. А. Б. въ Викторовѣ 1 зр., о. К. С. въ Жужели 2 зр., о. Т. въ Дрогобычу 1 зр.; для Свѣта: дръ М. П. въ Болеховѣ 4 зр., о. Т. К. въ Кимполюнгъ 1 зр.; на памятникъ Климковича: Р. В. К. 1 зр., Е. Желехôвскій въ Станиславовѣ 1 зр.; для бѣдныхъ ученикôвъ рускои гимназіи: о. М. Соневицкій въ Волкôвцяхъ 5 зр.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. пов.“, котрй зложили предплату за 3 чвертьрôкъ, 4 и 5 аркушь повѣсти Тургенева „Дымъ“.

Курсъ львôвскій зъ дня 21. л. лип. 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	322 50	326 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	183 50	186 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	309 —	313 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 15	97 15
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 25	104 25
Листы дов. гал. рust. банку п. 6%	103 50	105 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 25	102 25
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	103 —	104 25
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 43	5 52
„ цѣсарскій	5 44	5 53
Наполеондоръ	9 27	9 37
Нôвимперіялъ	9 52	9 62
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21¼	1 22¼
100 марокъ нѣмецкихъ	56 90	57 50
Серебро	99 50	100 50

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (5—?)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

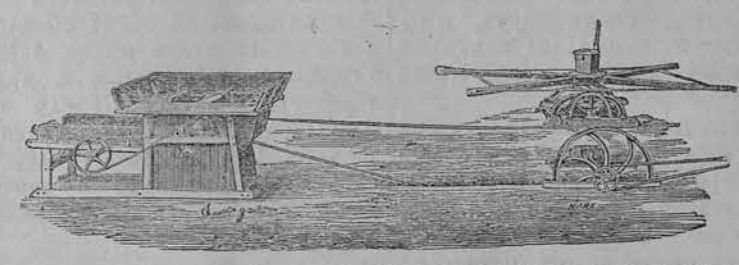

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наарочно конструованй

новй тутешнй вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничй штифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ Чортковѣ. (6—16)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 26—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыжднев по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

перенеслася ôтъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаюсь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимае всякй замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдае Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (6—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 55. Львôвъ, Середа 15 (27) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанâ вôльнâ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѝ листы, посылки и реклямаціи.

Свобода личности.

Позавчера одержала Редакція „Дѣла“ слѣдующу допись зъ Пôдгаєць:

Сконфисковано.

Сконфисковано.

Е. Г.

Въ послѣдныхъ часахъ галицкѝ власти политичнѝ почали въ рôжныхъ сторонахъ рускои части Галичины робити ревизіи такъ у интелигентныхъ Русинôвъ, якъ и у письменныхъ селянъ. Поводомъ до ревизій у рускихъ обывателѣвъ краю були во всѣхъ случаяхъ доносы и то доносы фалшивѝ. Намъ звѣстно, що всякѝ ревизіи оставали бе́зъ результату — и власти николи не знаходили у пôдозрѣного чоловѣка того, чого шукали. Звѣстна примѣромъ нашимъ читателямъ ревизія у п. Бѣлоуса, властителя друкарнѣ въ Коломыѣ. На него неожидано впала ревизія ôтъ староства и забрала-сконфисковала великій накладъ „Дзвона“ — тôлько не „Дзвона“ выданого свого часу во Львовѣ п. Павликомъ, але „Дзвона“ Шилерового въ перекладѣ на рускій языкъ, — книжку, якъ звѣстно, совсѣмъ невинну. Такъ само и въ всѣхъ прочихъ случаяхъ ревизій у рускихъ людій, власти забирали самѝ лишь дозволенѝ книжки въ Австріи и Галичинѣ, перейшовшѝ черезъ руки ц. к. прокураторіи. Се були звычайно выданя товариства „Просвѣты“ або выданя общества „имени Качковского“ або наконецъ руска яка газета, найчастѣйше „Батькôвщина“, такожь пропущена черезъ ц. к. прокураторію, значитъ: дозволена кождому обывателеви державы для всякого довôльного ужитку. Тіи то книжки и газеты конфискуютъ власти политичнѝ або черезъ жандармôвъ, або навѣть черезъ своихъ урядникôвъ. Сконфискованѝ друки найчастѣйше пропадаютъ, не доходятъ вже до рукъ властителѣвъ а кромѣ того властителѣ выставленѝ на многѝ непріятнѝ протоколы а навѣть на слѣдчій арештъ. Намъ звѣстнѝ такѝ случаѣ (на теперь зô взгляду на особы интересованѝ промовчимо имена и назвы), що староство вывѣдувалось черезъ почты, кто дôстаєякѝ книжки, и на тôй пôдставѣ заряджувало ревизіи. Одинъ учитель-Русинъ дôставъ почтою зô Львова пачку книжокъ, совсѣмъ незаказаныхъ. Въ кôлька днѣвъ приѣздитъ ревизія зъ староства. „Jakie pan książki dostał?“ — ревидуєпомешканье и забирає всѣ книжки друкованѝ рускими черенками. Не досыть того, заряджуєревизію у родичѣвъ того учителя, жіючихъ далеко ôтъ сына. Забранѝ книжки и доси лежатъ въ дотычнôмъ староствѣ, хотяй вже около пять мѣсяцѣвъ тому, якъ забранѝ. Чи будутъ коли зверненѝ властителеви, не знати.

Всѣмъ читателямъ „Дѣла“ и „Батькôвщины“ вѣдомо, якъ звѣстный вôйтъ Сень (той що дôставъ ордеръ при случаю вѣнчаня архикнязя Рудольфа) въ асистенціи жандармôвъ ходивъ по селу и конфисковавъ „Батькôвщину“. Наконецъ пригадуємъ отъ и недавно нами поданый фактъ, що въ Руднѣ пôдъ Львовомъ жандармъ молодцеви сконфисковавъ зъ рукъ „Батькôвщину“ и „Новость“ а єму замѣсть того уткнувъ „Dziennik dla Wszystkich“. Молодець явився лично въ нашôй редакціи и намъ тое розказавъ. Вже мѣсяць минувъ, а молодцеви не звертаютъ забраныхъ газетъ. Все то суть факты, незапереченѝ дотычными ц. к. властями, значитъ: правдивѝ.

Мы представляємъ справу ревизій въ правдивôмъ свѣтлѣ не длятого, щобъ пôдрывати довѣріе рускогонарода до нашихъ властій политичныхъ, але длятого, щобы зъ однои стороны заспокоити нашѝ политичнѝ власти, що якъ вже самъ досвѣдъ ихъ показавъ, ничого нелегального и небезпечного Русины въ Галичинѣ не дѣяли и не дѣютъ, а зъ другои стороны, щобы такожь звернути увагу высшои власти на тое, що чинятъ по провинціи гдеякѝ староства и жандармы.

Нынѣшный случай съ учителемъ зъ Середного есть такожь однымъ зъ звычайныхъ примѣровъ въ тôмъ взглядѣ, тôлько съ закраскою бôльшои драстичности. Такъ само тутъ якъ и всюда яко corpora delicti увязненого учителя являются книжки выданя „Просвѣты“ и „Батькôвщина“.

Сконфисковано.

О рыбарствѣ.

(Пише **Ант. Барта**, учитель.)

Рыбарство належитъ до области господарства краєвого якъ н. пр. рôльництво, пщôльництво, ховъ товару. Приноситъ оно властителямъ не малѝ користи тамъ, где провадятъ взорцеве господарство рыбне, якъ н. пр. на западнôй окраинѣ Галичины, на Шлеску, въ Чехахъ, Англіи, Франціи, Нѣмеччинѣ, або въ Америцѣ. Зъ рахункôвъ такихъ господарствъ, оголошуваныхъ въ рыбарскихъ часописяхъ показуєся: разъ, що посесіи за рыболовство на плывучихъ водахъ суть значнѝ и съ кождымъ рокомъ пôдносятся, по друге, що одинъ моргъ ставу дає 5 разôвъ тôлько доходу, що одинъ моргъ землѣ пшеничнои. Прикладôвъ въ тôй мѣрѣ не потреба и приводити, хиба тôлько наведу фактъ, котрого свѣдкомъ бувъ проф. унив. кракôвск. дръ М. Новицкій, чоловѣкъ дуже заслуженый на поли науки; ôнъ то видѣвъ въ жовтни 1880 р. на Шлеску, якъ посесоръ спустивъ одинъ ставъ 90-морговый и спродавъ зъ него красныхъ коропôвъ шляхотнои расы 168 сотнарôвъ за 4000 зр. а до того нарѣкавъ еще на злый рôкъ, бо завсѣгды мавъ зъ того ставу 180 сотнарôвъ коропôвъ.

Господарство рыбне причинявся отже до помноженя доходôвъ а тымъ самымъ до пôднесеня добробыту такъ поодинокого господаря якъ и цѣлого краю. Длятого не годится его занедбувати або навѣть уважати за щось маловажного, пôдрядного а особливо при великôй бѣдотѣ въ краю и застрашуючôмъ упаданю маєткôвъ бôльшихъ и меншихъ. Противно, въ публичнôмъ интересѣ треба старатися привести до того, щобы рыбъ ловлено якъ найбôльше, а помимо того, щобы ихъ николи не уменшалося, щобы рыба сталася танымъ мяснымъ покармомъ а властителѣ або посесоры водъ, чи то цѣлѝ громады чи поодинокѝ люде, щобы мали зъ рыбного господарства тревалѝ и ôтповѣднѝ користи.

Щобы тое осягнути, потреба належнои опѣки черезъ уставу рыбарску и урегулѣваня нею права власности рыболовства на плывучихъ водахъ, ôтповѣдного уряджения ставôвъ, господарского ловленя рыбъ и спожиткованя, зарыбнюваня ставôвъ и рѣкъ, опертого на знаню природы водъ и рыбъ, а въ тôй цѣли треба розширюваня въ краю практичного знаня рыбного господарства черезъ науку рыбарства въ нашихъ господарскихъ школахъ.

Ôтношеня нашого краю и иншѝ обстоятельства спріяютъ пôднесеню нашого рыбного господарства: въ Галичинѣ въ часахъ давнѣйшихъ цвило рыбне господарство.

Цѣла поверхнôсть нашого краю есть богата въ воды, котрѝ творятъ рѣки съ потоками, багна, озера, галявы и ставы. Всѣ воды суть рыбнѝ, переважно тіи, що еще не взятѝ въ услуги промыслу, отже до рыбного господарства придатнѝ такъ, якъ рѣдко где въ котрôмъ иншôмъ краю. Жерела и гôрскѝ доплывы Вислы, Днѣстра и Прута спріяютъ рыбамъ належачимъ до родины лососевыхъ рыбъ (Salmonoidei); дальшій бѣгъ тыхъ рѣкъ и ихъ польнѝ доплывы маютъ иншѝ роды, такъ що наша галицка сѣть водна обôймує всѣ три краини рыбнѝ, на котрѝ ученѝ дѣлятъ рыбнѝ рѣки, а особливо: а) краину пструга, о быстрыхъ и переважно плыткихъ гôрскихъ потокахъ съ дномъ камѣнистымъ; б) краину марены (brzany, Barbus) о рѣкахъ глубшихъ и быстрыхъ съ дномъ переважно камѣнистымъ а мѣстцями тôлько пѣщистымъ або намулистымъ; в) краину леща, о рѣкахъ тоже глубокихъ але помалу плывучихъ съ дномъ пѣсковымъ або намулистымъ, съ пôдъкраиною карася и лина, до котрои належатъ старѝ ложиска, мертвѝ ôтноги рѣчнѝ и т. п. воды. Старыхъ ставискъ у насъ не мало и вымагаютъ они тôлько ôтновленя; гдеинде зновъ воды представляютъ знамениті мѣстця для уряджения ставôвъ; а колибы двохъ тыхъ рѣчій довершено, то рыбнѝ господарства цвилибы якъ давнѣйше въ краю нашôмъ и якъ до нынѣ еще цвитутъ надъ Бѣлою, Солою, Скавою и горѣшною Вислою; дике рыболовство булобы тôлько на водахъ плывучихъ и не даючихся спустити озерахъ. Воды Галичины зливаются до двохъ морей а именно: Висла съ своими доплывами вплываєдо моря Балтійского, а Днѣстеръ до моря Чорного, тамъ вплываєтоже Стиръ черезъ Припеть и Днѣперъ, а Прутъ съ Черемошемъ черезъ Дунай. Тое то власне обстоятельство спріяєвспôльнôй нашôй праци около господарства рыбного съ краями, лежачими надъ долѣшнымъ бѣгомъ нашихъ рѣкъ, — що бôльше, робитъ навѣть краѣ тіи залежными ôтъ насъ зъ поводу, що у насъ власне знаходятся жерела тыхъ рѣкъ. Видимъ отже, що воды нашѝ придаются дуже до культуры рыбнои, и треба тôлько властивости ихъ знати, а особливо: ихъ спадъ, глубину, чистôсть, якôсть дна, зарôстъ, теплоту пôсля пôръ року и верствъ а особливо: чи отеплюются ажь до дна чи тôлько при поверхности и чи зимою замерзаютъ ажь до дна чи нѣ; дальше, чи суть завсѣгды воднѝ чи може часомъ высихаютъ, чи где въ своѣмъ бѣгу не гублятся пôдъ землю, якѝ маютъ доплывы и ôтплывы, чи

☛ Другій накладъ. ☚

Сконфисковано.

Въ польскихъ часописяхъ, особливо въ „Czas-ѣ“ и „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ стрѣчаємось мы съ доносами на Русинôвъ и съ взываниями правительства, щобы оно примѣнило острй мѣры (?) противъ Русинôвъ — а все то пôдъ якимсь выгрѣтымъ въ фантазіи плащикомъ: чи соціялизму, чи низмы, чи москальофильства. Мы вже неразъ мали случай выказати безъосновинôсть такихъ очернень — а для добра и спокою въ краю булобъ пожаданымъ, щобы правительство и политичнй нашй власти схотѣли серіозно взятись до розôзнаня правды польскихъ доносôвъ на рускихъ просвѣтителѣвъ народа, на просвѣтнй нашй товариства и въ загалѣ на руску народнôсть. Тогды певно правительство прійде до пересвѣдченя, що Русины ничого безвакономного не дѣютъ. Въ иншôмъ краю, не въ Галичинѣ, колибъ якого обывателя арештовано, чи то несправедливо (и се може случитись) чи черезъ недорозумѣнье (н. пр. якійсь староста мôгбы думати, що товариство „Просвѣта“ або „Батькôвщина“ существуютъ гдесь за границю: або въ шизматицкôй Москвѣ або въ революцій-нôй Женевѣ) — отже, якъ кажемъ, колибъ гдеинде таке арештованье случилось, то вся печать безъ взгляду на народнôсть обсталабъ за обывателемъ краю, постаралабыся дѣло выяснити, выпровадити дотычну власть зъ блуду и тымъ самымъ пôддержати ей повагу, — у насъ же того нема. Польскй газеты, коли щось подôбного станесь, або мовчанкою забиваютъ дѣло, або еще юдятъ... Мы пригадаємъ одну недавну справу самовôльнои ревизіи въ рускôй гимназіи во Львовѣ черезъ цѣлу громаду полиційныхъ агентôвъ. „Gazeta Narod.“ цѣлый фактъ заперечила. На се вже треба совѣсти и сорому не мати за зломаный шелюгъ.

Такъ отже мы мусимъ самй себе боронити, и боронѣмъ себе на кождôмъ кроцѣ. А найенергичнѣйша оборона наша повинна бути въ такихъ случаяхъ, где ходитъ о личну свободу нашого брата, о свободу, забезпечену основными законами державными.

ДОПИСИ.

Зъ Пôдгаєцъ. Читателямъ „Дѣла“ звѣстно вже зъ попередныхъ дописій, що выборы въ Пôдгаєцку раду громадску выпали для рускихъ мѣщанъ лихо, бо коли на 600 управеныхъ до голосованя зъ стороны латинникôвъ выбрано чотырнадцять радныхъ, то тымчасомъ зъ рускои стороны на 965 управеныхъ до голосованя выбрано на радныхъ двохъ и то плохихъ рускихъ мѣщанъ.

Противъ того выбору внесли Пôдгаєцкй Русины протестъ до выс. ц. к. Намѣсництва пôдпертый многими фактами. Русины въ протестѣ закидали, що списъ передвыборчій черезъ цѣлый часъ призначеный для реклямацій обертався въ рукахъ противнои стороны а головно д-ра Цвиклицера и пп. Михаила Боровского и инспектора податкового, и що доперва въ послѣднôмъ дни передъ выборами зôставъ тойже списъ вразъ съ реклямаціями черезъ нихъ сфабриковаными ôтданый заступникови бурмистра. Дальше навели Русины, що ôтъ часу, ôтъ коли автономія, практиковалося въ Пôдгайцяхъ, що для неумѣючихъ письма выборцѣвъ ôсьмь днѣвъ напередъ оголошувано черезъ выбубнюванье день выборôвъ, — а на сей разъ бубнено тôлько на годину передъ самыми вже выборами и то лише въ самôмъ рынку. Дальше звернулись Русины въ протестѣ противъ такимъ неправильностямъ, що чудомъ чуднымъ при выборахъ до рады громадскои дня 24, 25 и 27 мая голосовали небôщики, котрй давно вже перенеслися на тамтой свѣтъ и ніякои чутки не було, щобы они воскресли изъ мертвыхъ. Въ протестѣ такожь сказано, що се лат. священикъ зъ Пôдгавець, кс. Кершка, намовлявъ до того мѣщанъ якъ такожь, що тойже ревный польскій патріотъ и дѣятель выдававъ неправильнй повномочія до голосованя, щобы тôлько будь-що-будь перевести выборы по своѣй мысли. Дальше закидаютъ Русины комисарю староства, котрый бувъ при выборахъ, п. Щуровскому (Русинови), що ôнъ не хотѣвъ звернути своеи уваги на тое, що въ самôй сали выборовôй властитель пôдгаєцкои пропинаціи, єврей Лилинфельдъ, щирый союзникъ пôдгаєцкои Польщи, прилюдно, въ живй очи выдиравъ своимъ шинкарямъ и гдеякимъ мѣщанамъ картки и впихавъ имъ картки комитету, до котрого належали майже самй урядники. Межи 10 кандидатами того комитету умѣщено нарочно ц. к. надъинспектора податкового и страшено жидкôвъ и мѣщанъ, що если не будутъ на тую картку голосовати, то дôстанутъ бôльшій податокъ. Той комитетъ бувъ очевидно пôдпираный ц. к. урядниками староства, якъ се можна льогично выводити разъ зъ поступованя п. Щуровского при выборахъ, а по друге зъ того, що по поданю протесту зъ стороны Русинôвъ одинъ концептовый урядникъ староства п. Брудницкій стрѣтивши на дорозѣ двохъ лат. мѣщанъ: Зайста и Мондрецкого, публично пытавъ ихъ: „Dlaczego wy jako Polacy podpisali się?“ Отжежь розумѣвсь, коли такй силы якъ властитель пропинаціи, урядникъ ц. к. староства и кс. шамбелянъ Кершка, котрый каптувавъ мѣщанъ обѣтницію роздѣлу громадскои толоки, старалися пересадити своихъ кандидатôвъ,— то Русины не могли перевести выбору по своѣй вольнôй непримушенôй воли.

Теперь Поляки на тую точку зъ нашого протесту, що выборы не були такъ якъ звычайно напередъ бубномъ оголошенй, ôтказуютъ, що предсѣ много выборцѣвъ и безъ бубненя прибуло до голосованя. Однакъ самй Поляки мусятъ въ духу смѣятись зъ того свого замѣту, бо предсѣ они такъ добре а навѣть лучше еще якъ мы знаютъ, якъ „прибули“ тіи выборцѣ — попросту зôгнали ихъ корифеи головного агитатора, властителя пропинаціи на мѣстце голосованя. Агитаторы другои руки брали картки съ печаткою самозваньчого комитету (розумѣвсь печать на карткахъ уважано за „урядову“), роздавано выборцямъ, лякано ихъ, що якъ не ôтдадутъ сеи картки, то тяжко пожалуютъ... Така грозьба значила дуже много для якого небудь шинкаря, зависимого ôтъ пропинатора або хочьбы и для мѣщанина, увидѣвшого, що не съ Грицемъ справа, — бо на карткахъ выписанй урядники, надъинспекторъ податковый и т. д.

На протестъ Русинôвъ до ц. к. Намѣстництва прійшовъ рескриптъ до ц. к. староства съ порученьемъ, щобы оно пересвѣдчилось, о скôлько въ протестѣ правды. Староство поручило референтъ самому п. Щуровскому, що переводивъ выборы, а ôнъ, розумѣвсь, пересвѣдчився, що протестъ неправдивый, пододававъ еще гдещо для характеристики Русинôвъ, н. пр. що що купець Теодоръ Досинчукъ маѣ слѣдство криминальне за ширенье „Посланника св. Владиміра“ и т. д. Для пôдписаня списаного протоколу закликавъ п. Щуровскій тымчасового заступника бурмистра, вельможного пана Ляйбка Ротенбергера. П. Ляйбко, розумѣвсь, пôдписавъ протоколъ. Такъ отже справа протесту прôграна.

Але на всякій спосôбъ п. Щуровскій, хотяй есть Русиномъ и комисаремъ ц. к. староства, (сего никто ему оспорювати не смѣе и не буде) не есть неомыльный и длятого Русины Пôдгаєцкй желаютъ собѣ, щобы выс. ц. к. Намѣстництво зволило наказати протоколъ еще разъ перевести и Русинôвъ для переведеня доказу правды покликати. Въ имени многихъ *Т. Д.*)*

*) За нынѣшну допись авторъ ей бере всяку отвѣчальнôсть на себе. *Ред.*

знаходятся на нихъ тамы або гроблѣ утрудняючй рыбамъ тягъ пôдъ водою и т. п., — все тое треба знати, щобы не робити на ослѣпъ и не наражатися черезъ тое на неповоженя.

Въ водахъ Галичины жіе надъ пятьдесять родôвъ рыбъ. Цѣнѣйшими зъ нихъ для рыбнои культуры суть: коропъ, лосось, петругъ, пыръ, угорь, судакъ, щупакъ, линъ, лещъ, фатъ, марена, рыбецъ, вырозубъ, пôдуства, клень, язь, карась, чечуга, головатиця, отже немало родôвъ, межи котрыми можна еще выбôръ зробити, ôтповѣдный водамъ. Бôльше значенье для рыболовства на плывучихъ водахъ маютъ крôмъ щупака н. пр. въ Днѣстрѣ: чечуга, вырозубъ и судакъ, въ Бугу угорь, въ Дунайцю лосось и марена, въ Вислѣ марена, цирта, клень, пôдуства и лосось, въ озерахъ судакъ. Хищными рыбами суть: щупакъ, окунь, сандачь, судакъ, сумъ, мнюхъ, петругъ, перій, головатиця; они жіютъ иншими рыбами. Рыбами властивыми дорѣча Вислы суть: лосось, угорь, осетръ, судакъ, колючка; для Днѣстра: судакъ, вырозубъ, язгарь, чечуга, шипъ, сапа, а для Прута: головатиця; въ кôнци для Днѣстра и Прута: бабки, гвозды, чопы, чечуга; решта рыбъ есть вспôльна нашимъ балтійскимъ и чорноморекимъ доплывамъ. Вандрующими рыбами суть: лосось, угорь, осетръ, чечуга, шипа; иншй суть мѣстцевй або розсѣдленй пôсля сказаныхъ краинъ: петруга, марены, леща; при тôмъ однй тримаются стало певныхъ мѣстець побыту, другй тягнутъ зъ одныхъ водъ до другихъ будьто за жиромъ, будьто якъ н. пр. пôдуства и цирта до мѣстець на терло способôныхъ. Фавна рыбна поодинокихъ водъ змѣняєся часомъ, такъ н. пр. въ Вислѣ, якъ кажутъ рыбаки, була давнѣйше тôлько маренка, а марена появилася ажь коло 1860 р.; въ Соколіи пôсля свѣдоцтва д-ра Соловья выгинувъ сумъ передъ 15 лѣтами на якусь заразу; въ Стрвяжа пôдъ Хировомъ пропали, пôсля оповѣданя п. Ганкевича, мнюхъ и пôдуства ôтъ часу урегулёваня рѣки; зъ гôрскихъ потокôвъ лѣсныхъ уступае петругъ всюды тамъ, где потоки черезъ вырубанье лѣсôвъ зôстали выставленй на дѣланье лучѣвъ сонѣчныхъ; въ ставахъ западнои части краю переважае теперь коропъ надъ линомъ, а въ всходнôй части линъ надъ коропомъ.

Дальше въ области рыбарства пороблено вже дотеперь розличнй досвѣдченя, зъ котрыхъ тôлько користатибы. Такъ наученося заплоднювати и розсылати икру, вылягати и живити нарыбень, перевозити его, зарыбняти нимъ воды або ховати на свôй ужитокъ. Вымыслено до выхову рыбъ дивно-простй и танй выягарнѣ и уряджено заклады рыбнй, въ котрыхъ можна дôстати икру або нарыбень. Справджено практикою, що и якъ робити належитъ, щобы пôднести рыболовство рѣчне и ставове, помножити станъ рыбный, дати перевагу родамъ рыбъ шляхотныхъ надъ пôдлѣйшими, переселити рыбы поплатнй зъ ихъ водъ родинныхъ до ôтповѣдныхъ иншихъ, ушляхотнити и тучити хованй рыбы, закладати ставы, зъужиткувати всѣ воды и т. п.

Въ кôнци повстали товариства рыбарскй до пôднесеня рыбарства и идутъ въ помôчь властителямъ водъ радою и чиномъ. Подôбно и галицке товариство рыбарске маѣ головну цѣль зарыбнювати воды въ интересѣ загалу, отже сѣяти не пытаючи о тое, кто овочѣ збирати буде. Товариство увзгляднюѣ дорѣча въ ихъ цѣлости а не въ границяхъ политичныхъ, котрыхъ рыбы не знаютъ; поодинокй ôтдѣлы маютъ радити въ своихъ округахъ.

Рôжнй обстоятельства спріяютъ у насъ рыбнôй культурѣ, а навѣть сталася она популярною въ широкихъ кругахъ жителѣвъ Галичины. Соймъ, якъ звѣстно, присудивъ галицкому товариству рыбацкому субенцію на три роки по 600 зр. рôчно.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Централисты и дръ Гербстъ.) Мы вже выяснили свого часу значенье страшенной компромитаціи централистôвъ по поводу праскихъ непорядкôвъ. Централисты, якъ звѣстно, задумали крикомъ и гармидеромъ въ своихъ газетахъ пôднести праскй біятики межи буршами нѣмецкими а ремесниками ческими до дуже великого значеня; зъ бурдъ уличныхъ выкликаныхъ самими жь поступками буршѣвъ хотѣли они порушити небо и землю противъ правительства и противъ Славянъ и мали досыть певну надѣю, що въ наслѣдство ихъ гармидеру упаде теперѣшный кабинетъ, якъ упали стѣны Єрихону ôтъ трубъ израильскихъ. Але надѣе ихъ завели, не тôлько що правительства не звергли, але еще потеряли намѣстника и виценамѣстника въ Чехахъ а натомѣсть дôстали генерала Кравса, котрый при принаймаю выдѣлу краєвого и при всякôй оказіи заявлявъ, що ôнъ буде безстороннымъ а справедливымъ такъ для Нѣмцѣвъ якъ и для Чехôвъ, — а се для централистôвъ вже дуже тяжка неудача, бо въ Чехахъ хотѣлибы Нѣмцѣ панувати, якъ за добрыхъ часôвъ.

По такôй неудачи централисты, поснускали, якъ то кажутъ, носы, а що бôльше въ ихъ таборѣ счинився розладъ. Наставъ для нихъ по довгôмъ розгорячёню часъ рефлексіи и они почали пытати себе: кто виненъ тôй цѣлôй неудавшôйся комедіи, тому фіяскови? Очевидно, що се вже натура людска, — вышукати якогось козла жертвенного, на котрого можнабы зложити вину неудачѣ. Такимъ козломъ жертвеннымъ стався любимець и провôдникъ централистôвъ дръ Гербстъ. Треба бо знати, якои хитрои тактики держится и на сей разъ держався дръ Гербстъ. Ôнъ умѣе взбурити, выкликати страстнй порывы своихъ сторонникôвъ, удержуватн ихъ пôдчасъ цѣлои акціи въ бурнôмъ настрою духа, а самъ глядитъ, слѣдитъ, якій конець дѣло буде мати. Коли дѣло наближаєсь до доброго кôнця, то дръ Гербстъ съ тріюмфомъ стоитъ смѣло на своѣмъ становищи; коли жь зновъ змѣркуе що конець буде лихій, вже передвчасно ôтсуваєсь ôтъ роботы своихъ поклонникôвъ все на бôкъ, а коли дѣло скôнчилось компромитацією, — то Гербста вже совсѣмъ не видко. Такъ сталось и на сей разъ. Колибъ по непорядкахъ праскихъ кабинетъ Таффого бувъ упавъ, дръ Гербстъ бувбы заразъ першимъ претендентомъ до опорожненого достоиньства; колижь однако инакше сталося, дръ Гербстъ замовкъ и стався совсѣмъ рôвнодушный. Того не могутъ ему простити централистичнй газеты и его сторонники. „Wiener Allg. Ztg.“ и „Deutsche Ztg.“ накинулись за тое на него и почали его ганьбити. Тôлько жь не знати, кого централисты поставилибы зъ помѣжь себе провôдникомъ партіи, бо, що правда, никотрый зъ нихъ не дорôсъ здôбностію и новагою дрови Гербстови. На всякій спосôбъ централисты що разъ бôльше компромитуются и тратятъ на новазѣ не тôлько у противникôвъ, але и своихъ дотеперѣшныхъ прихильникôвъ.

(Австрійскй министры), котрй теперь на урльопахъ, зъѣдутся въ Вѣдни съ початкомъ серпня, щобы уложити програму праць парляментарныхъ а именно зъ областій: торговлѣ, комуникаціи, промыслу и економіи. Ся вѣсть уважаєсь правдивою, бо доноситъ ей Polit. Correspondenz.

(Въ Тъшинъ шлескôмъ) завязався польскій комитетъ для скликаня народного вѣча. Комитетъ выдавъ ôтозву, въ котрôй подае точки, надъ котрыми маѣ ôтбуватись нарада. Межь иншими поставленй точки: щобы старатись о змѣну уставы выборчои въ дусѣ справедливѣйшого увзгляденя людности селяньскои; щобы було переведене рôвноуправненье языкôвъ польского, ческого и нѣмецкого въ судѣ и урядахъ; щобы въ княжествѣ Тѣшиньскôмъ бувъ заведеный въ школахъ людовыхъ и въ учительскôй семинаріи въ Тѣшинѣ языкъ польскій яко выключно выкладовый; щобы знесено примусъ легализаційный и заведено улекшеня въ оплатахъ спадковыхъ, на конець щобы высказано вотумъ довѣрія для кабинету гр. Таффого.

(Конгресъ церковный сербскій) зберется въ вересни с. р. до Карловця для выбору митрополита на мѣстце помершого митроп. Иваковича. Выбôръ той о стôлько политично важный, що митрополитъ Карловицкій розтягаю свою власть духовну такожь на цѣле княжество сербске.

(Въ *Босніи и Герцеговинѣ*) будутъ утворенй три католицкй епископства, а именно архіепископство въ Сераєвѣ и два епископства въ Баналюцѣ и Мостарѣ. Епископы для Сераева и Мостару будутъ преконизованй вже на найблизшôмъ консисторѣ а для Баналюки буде именованый провизорично администраторъ апостольскій, епископъ in partibus infidelium. Епископъ хорватскій зъ Діаковару Штросмаєръ зая-

вивъ, що ôнъ зрѣкаєсь всякихъ претенсій, якѝ має епископъ діаковарскій зъ титулу епископа Босніи и Сирміи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Слѣдячи за ходомъ дѣлъ внутрѣшного розвою въ теперѣшнôй хвили въ Россіи, мусить кождый зауважати, що бурнѝ волны выкликанѝ убійствомъ пок. царя Александра II мало по малу улягаются. О нигилистичнôмъ движеню нагадавъ намъ недавно фактъ замордованя агента-шпѣгуна на Смоленьскôмъ кладбищи въ Петербурзѣ. Той агентъ пошився въ шкôру революціониста и вкрутився межи революціонистôвъ, — тôлькожь не выйшло ему тое на добре. Революціонисты вывѣтрили, що той товарищь якійсь неневный, выслѣдили его, пересвѣдчились, що ôнъ шпѣгунъ, зарѣзали и кинули на Смоленьске кладбище. Въ наслѣдство того арештовано, якъ доносятъ кореспонденты петербурскѝ до заграничныхъ газетъ, до 40 людій и еще на тôмъ не конець, арештованя маютъ ити дальше. Розумѣєсь, що межи арештоваными буде много невинныхъ. Коли бесѣда вже о нигилистмчнôмъ руху, то при случаю повернемъ и до того факту, що царь уласкавивъ жидôвку Гесю Гельфманъ, котра була засуджена на шибеницю въ процесѣ 6-ти цареубійцѣвъ; ей булабы стрѣтила доля Перовскои, колибъ не тое обстоятельство, що она була бременна. Ôтложено ей кару смерти на пôзнѣйше, а тымчасомъ дôждалась уласкавленя. Рескриптъ царскій о уласкавленю Гесѣ Гельфманъ бувъ напечатаный въ „Правительственнôмъ Вѣстнику“. Гесею Гельфманъ дуже интересовався свѣтъ революціонный всякои барвы; звѣстно, що комунисты въ Франціи, радикалы въ Бельгіи, Швайцаріи а навѣть въ Америцѣ скликали митинги, на котрыхъ протестовали противъ страченя Гесѣ Гельфманъ. И въ самôй Россіи интересованося нею, а щобы сосиôльность россійска довѣдалась правды, що дѣся съ нею, то власти допустили до неи кореспондента „Голоса“ и той въ „Голосѣ“ оповѣвъ свою розмову съ выжидающою тогды еще смерти Гельфманôвною. Характеристичне однакъ тое, що самѝ нигилисты не крушили копіи за Гесею, а то зъ тои причины, що тая жидôвка мала много повыдавати, подôбно якъ свого часу жидъ Гольденбергъ выкрывъ цѣлу организацію нигилистичну, а о котрôмъ и доси нигилисты думаютъ, що ôнъ запевно за границю гдесь жіе, а не умеръ въ вязници. Але на всякій способъ царске уласкавленье Гельфманôвнои, певно на россійскôй сосиôльности зробило добре впечатлѣнье.

Якъ высше сказано, правительство уporавшись потроха съ „крамолою“ нигилистичною взялось теперь до розслѣджуваня внутрѣшного стану Россіи. Всѣ дотеперѣшнѝ роботы правительства маютъ характеръ збираня датъ и информацій до переведеня реформъ. Ба вже и теперь одна дуже важна рѣчь для селянъ зôстала залагоджена. Доси министерство державныхъ маєткôвъ выарендовувало скарбовѝ (казенныѝ) землѣ капиталистамъ и спекуляторамъ за дуже таниѝ грошѣ, а тіи доперва ôтъарендовували частки землѣ селянамъ и розумѣєсь тягнули великѝ зыски. Теперь комитетъ министрôвъ ухваливъ а царь потвердивъ ухвалу, щобы казенныѝ землѣ не ôтдавати въ аренды капиталистамъ и спекуляторамъ, але безпосередно селяньскимъ обществамъ. Торги на аренду тыхъ земель маютъ ôтбуватись въ волостныхъ (громадскихъ) правленяхъ; землѣ можутъ бути дѣленѝ на дрôбнѝ частки и т. д.

Дальше, теперѣшне правительство працює надъ переведеньемъ въ дѣло ôтъ давна вже пôднятого пытаня раціональнои колонизаціи. Якъ звѣстно, въ Россіи єсть дуже много земель обширныхъ и плодородныхъ або богатыхъ въ копальнѣ, а населенье тыхъ земель дуже рѣдке, коли тымчасомъ въ другихъ сторонахъ населенье надто погустѣло и селянамъ стало „тѣсно и скрутно жити“. Згадати хочьбы богатый Закаспійскій край, — той край потребуе рукъ робочихъ а приносивбы и для людій и для скарбу великѝ доходы. Словомъ, для добра Россіи кольонизація рѣчь первостепеннои ваги и чимъ скорше буде рѣшена, тымъ лучше.

Великои важности суть такожь намѣренѝ реформы въ области министерствъ финансôвъ, желѣзныхъ дорôгъ и вôйны. Государственный банкъ має бути зреформованый на способъ англійского банку „Bank of England“. Россійска грошева валюта має бути привернена пôдвысшеньемъ цѣнности кредитного рубля. „Bank of England“ представляє акціонерне товариство съ правомъ емисій кредитныхъ билетôвъ, гварантованыхъ ôтповѣдными фондами золота. — Земства маютъ дôстати право строити малѝ линіи т. зв. узкоколѣйныхъ желѣзниць при помочи правительственнои субвенціи. Перша проба буде здѣлана въ губ. Курскôй. — Военный министеръ Ванновскій намѣряє перевести въ арміи реформу мѣжь иншимъ и въ тôмъ взглядѣ, щобы чины гвардіи були зрôвнанѝ съ чинами арміи.

Найновѣйшій телеграмъ зъ Парижа доноситъ, що царь незабавомъ вже буде короноватись въ Москвѣ.

Царь пробуває теперь съ родиною въ замку лѣтнôмъ въ Петергофѣ. Замокъ окруженый дуже сильною сторожею особливо зъ стороны моря. Начальство надъ ескадрою морскою держитъ генералъ Бутаковъ, маючій велике довѣріе у царя и сливучій за чоловѣка дуже прозорного. Передъ кôлькома днями царь выѣздивъ съ царевою до Царского села на осмотръ войска. Въ таборѣ витали царя такожь заграничнѝ войсковѝ достойники.

За границею въ Липску выйшла книга якогось безъимеиного автора пôдъ заг. „Письма о настоящемъ состояніи Россіи“. Книжка тая, написана очевидно черезъ якогось высокого достойника, мѣститъ въ собѣ критику на теперѣшне правительство и на разѣ зôстала заказана въ Россіи, дуже скоро однакожь знесено ей заказъ. Авторъ тои книжки жадае реформы въ тôмъ дусѣ, щобы розширити кругъ дѣланя земствъ черезъ перенесенье гдеякихъ чинностій министерствъ на земства. Авторъ противный всякôй конституціи въ Россіи на взорець европейскихъ конституцій, а стоитъ на тôмъ, що царь мусить бути самодержавный, повиненъ лишь мати при боцѣ кôлькохъ поважныхъ дорадникôвъ, котрѝбы посѣдали довѣріе у народа. Авторъ жадае еще знесеня превенційнои цензуры и хоче, щобы переступства прасовѝ не пôдлягали юриздикціи администраційнôй, але судовôй. О найважнѣйшôй рѣчи однакожь, о свободѣ личнôй въ царствѣ россійскôмъ авторъ „Писемъ“ ани словомъ не згадуе. А свободы личнои власне всѣ бажаютъ якъ найгорячѣйше. Длятого то, здаєся, и надумалось правительство россійске пустити книжку до Россіи, що въ нѣй нема жаданя свободы личнои, знесеня административнои ссылки.

Вѣсти о покликаню Льорисъ-Меликова, на якусь важну посаду въ кабинетѣ, затихли и, здаєся, були безпôдставнѝ.

Передъ тыжднемъ вѣденьскѝ газеты дôстали телеграму зъ Лондону, що будьтобы Англія, Австрія и Голяндія написали зборову ноту до кабинету россійского въ дѣлѣ переслѣдованя жидôвъ въ Россіи. Agence Russe однакожь заявила, що кабинетъ россійскій доси о тôй нотѣ не має жаднои вѣдомости а дальше дає зрозумѣти, що чужѝ державы не маютъ права мѣшатися въ тую внутрѣшну справу Россіи.

Румунія. Въ Румуніи починає вытворюватись партія ирридентистôвъ румуньскихъ, на взорець ирридентистôвъ италійскихъ, бажае получити всѣхъ Румунôвъ, пôдъ чіимъ бы владичествомъ они теперь не знаходились, въ одну державу, котра сягалабы ôтъ Днѣстра до Тиссы и обнимала кромѣ частій нынѣшнои Румуніи еще такожь Бассарабію, Буковину, Семигородъ и Банатъ темешварскій. Що така партія ирридентистôвъ въ Румуніи появилась, — се не єсть ніяке диво; звѣстно, що въ кождôмъ народѣ суть такѝ самѝ бажаня у великои части патріотôвъ а неразъ перейдутъ и въ ширшѝ круги а навѣть въ масы народа, але все треба на тое глядѣти, чи така партія ирридентистична буде въ силѣ що небудь въ практицѣ вдѣяти, перевести свои думки и бажаня въ житье. Огжежь що до ирридентистôвъ румуньскихъ, то напередъ можна о нихъ сказати, що они ничого не вдѣютъ. Се навѣть смѣшно подумати, щобы Румунія хотѣла ôтбирати Бассарабію ôтъ Россіи а Буковину, Семигородъ и Банатъ ôтъ Австріи. Огъ Сербы, ôтъ коли вже бажаютъ получитись въ одну цѣлôсть — се бажанье и нынька кождый Сербъ носитъ въ груди своѣй и була навѣть случайнôсть по повстаняхъ и по недавнôй вôйнѣ россійско турецкôй хочь по части зреализувати таку думку черезъ сполученье въ одну цѣлôсть хотяйбы лишь Сербôвъ турецкихъ, — а чи допустила до того европейска дипльоматіа? Нѣ, не допустила, — Боснію и Герцоговину ôтдала Австріи. Длятого то, якъ кажемъ, о якôмсь практичнôмъ значеню ирридентистôвъ румуньскихъ на теперь и довгѝ еще лѣта мовы бути не може.

Туреччина. Якъ мы вже доносили Порта розпочала передавати Греціи ôтступленѝ територіи. Наразъ Порта заявила, що перерве дальшу передачу земель на 14 днѣвъ, чи пôсля другихъ информацій, на мѣсяць длятого, що наступає мѣсяць турецкій „Рамазанъ“, въ котрôмъ магометане не можутъ переноситись зъ мѣсця на мѣсце. Греція протестуе противъ тôй проволоцѣ. Чи ôтпоручники державъ згодятся на пропоновану Портою проволоку, до сеи поры не звѣстно.

Англія. Полиція въ Ливерполю сконфисковала на покладѣ двохъ паровыхъ кораблѣвъ прибувшихъ зъ Нового-Йорку двайцять адскихъ машинъ, набитыхъ динамитомъ и заосмотреныхъ въ шестигодинныѝ зигары. Машины були укритѝ въ бочкахъ съ цементомъ. Тіи адскѝ машины були очевидно милымъ подарункомъ, котрый партія революційна мала одержати ôтъ своихъ пріятелѣвъ американьскихъ для евентуального ужитку.

Пôвнôчна Африка. Въ пôвнôчнôй Африцѣ розрухи треваютъ дальше. Въ Альгирѣ Бу-Амема переполохавъ своими нападами европейскихъ кольонистôвъ ишпаньскихъ, и они масами покидаютъ Африку и вертаютъ до Ишпаніи. Пôсля урядовыхъ донесень вже надъ 20.000 Ишпанцѣвъ опустило Альгиръ.

Звѣстно, що Франція закиды чинитъ Турціи, що тая зъ Триполисъ бунтуе музулманьскихъ жителѣвъ на полудни Альгиру. Турція заперечила той закидъ. Однакожь найновѣйшими часами доноситъ Agence Havas, що поступованье властій мѣсцевыхъ въ Триполисъ не совсѣмъ згôдне съ заявленьемъ кабинету константинопольского. Въ самôмъ Триполисъ, констатуе Agence Havas, дѣютъ власти турецкѝ такѝ рѣчи, котрѝ мовбы нарочно мали на цѣли пôдбурити фанатизмъ музулманôвъ противъ чужоземцѣвъ. Въ многихъ выпадкахъ власти турецкѝ переслѣдували Французôвъ або чужоземцѣвъ остаючихъ пôдъ опѣкою французкою.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнѝ вѣсти**) **1**) Цѣсарь затвердивъ выбôръ дѣдича Маріяна Мазаракого на предсѣдателя а Винк. Вѣтославского начальника обшару двôрского въ Велдѣжи на заступника предсѣдателя рады повѣтовои въ Долинѣ. **2**) Градъ потворивъ много шкоды въ земледплодахъ въ кôлькохъ селахъ бережаньского повѣта, а въ Слободѣ рунгурскôй въ коломыйскôмъ пов. хмароломъ зробивъ великѝ шкоды въ копальняхъ нафты. — **3**) Пенсіонованый майоръ-авдиторъ Кароль Зелигеръ именованый нотаремъ въ Бродахъ. — **4**) Архивъ манъ катастру котрый дотеперь мѣстився въ будынку напротивъ Валôвъ Гетманьскихъ перенесено зъ причины, що въ тôмже будынку зарисувалися муры, до забудованя, где мѣстится кр. Дирекція скарбу. — **5**) Президентъ мѣста Львова др. Гноиньскій выѣзджае на двомѣсячный урльопъ. — **6**) Кустошъ ц. к. библіотеки надворнои Іосифъ Гавитъ умеръ въ Вѣдни въ 61 р. житя. — **7**) Историчне мѣсто зъ часôвъ речипосполитои польскои Городло згорѣло въ ночи зъ 14 на 15 лат. липня майже до тла. — **8**) Староство въ Старôмъ мѣстѣ оголосило конкурсъ на отворенье публичнои аптики въ Хировѣ. — **9**) На посаду нотаря въ Комарнѣ розписано конкурсъ. — **10**) Сензаційный процесъ Гиртлера, убійцѣ милионера бар. Сотена закôнчився недавно въ Вѣдни засудомъ обжалованого на смерть. — Судъ вѣденьскій постановивъ просити у Цѣсаря уласкавленье. **11**) Марш. Зибликевичъ выѣхавъ до Щавницѣ. — **12**) Коло Озѣрнои вышавъ градъ и наробивъ много шкоды.

— **О. Іосифъ Парыловичъ** гр. к. парохъ въ Фульштынѣ упокоився въ 63 р. житя а въ 38 р. священьства. Вѣчная ему память!

— **Зъ Нѣжнева** пишутъ намъ: Дня 12 (24) липця с. р. ôтбулись у насъ въ Нѣжневѣ першѝ загальнѝ зборы мѣсцевои читальнѣ. Доси вписалось 44 членôвъ.

— **Питомцѣвъ** духовнои семинаріи зъ діецезіи перемыскои має бути пôсля розпоряджения намѣстництва принятыхъ тôлько 65.

— **Въ канцеляріи товар. „Просвѣта“** (ул. Краковска, ч. 14, першій поверхъ) можна набути **льосы товариства „Рускихъ Дамъ“**, зъ котрыхъ добутѝ грошѣ ужіе товариство на добродѣтельну цѣль. Поручаемъ П. Т. Родимцямъ закупномъ тыхъ льосôвъ прійти въ помôчь благородному замыслови товариства „Рускихъ Дамъ“.

— **Зъ Самбора**. Ученикъ 7 кл. гимназіяльнои, котрый ударивъ въ лице директора кс. Томаша Баревича, зôставъ выключеный (пôсля другихъ вѣстій поставлено доперва внесенье на выключенье его) зъ всѣхъ школъ середныхъ австрійскои монархіи. Але що зробитъ Выс. краєва Рада школьна съ кс. директоромъ, котрый такъ прилюдно зôставъ зневаженый. Чи кр. рада школьна думае его и на дальше держати въ Самборѣ на посадѣ директора, щобы тую гимназію до цѣлковитого вже привести упадку?! Кс. Баревичеви впрочѣмъ вже тяжко буде навѣть дати яку другу директорску посаду въ всхôдноѝ Галичинѣ, бо его повага пôдорвана по цѣлôй всхôдноѝ Галичинѣ, — може еще где на Мазурахъ знайшлобыся для него мѣстце и то сомнѣваємось. Мы думаємъ, що по такôмъ фактѣ для кс. Баревича не буде ничого лучшого, якъ — „квитовати“. Отъ еще одинъ фактъ зъ нетактовного поступованя кс. директора Баревича случившійся два дни передъ катастрофою. Дня 13 липня кс. директоръ велѣвъ кôлькомъ ученикамъ гимназіи въ часѣ призначенôмъ на сповѣдь прійти до канцеляріи и ни зъ сего ни зъ того пытавъ ихъ латиньского, грецкого и нѣмецкого явыка. Испыты, розумѣєсь, ôтбувалися въ неприсутности тыхъ учителѣвъ, котрѝ тыхъ предметôвъ учили. Чи и така нелегальнôсть и безтактовнôсть кс. дир. Баревичеви єсть позволена? Незнаємъ, але въ короткôмъ часѣ побачимъ.

(*Г.*) **Клясификація въ гимназіи Сяноцкôй** съ кôнцемъ 1881 року. Въ Сяноку, якъ звѣстно, отворено съ рокомъ шк. 1880/81 низшу гимназію. Сего року була тôлько 1-ша кляса и дѣлилась на два ôтдѣлы. Въ ôтдѣлѣ *А* було 32 ученикôвъ, зъ котрыхъ одержали: 5 добру кл. съ ôтзнач., 18 добру, 3 другу а 6 поправку; въ ôтдѣлѣ *Б* було 30 уч., зъ котрыхъ одержали: 7 добру съ ôтзнач., 16 добру, 1 другу, 3 трету, а 3 поправку. На 62 ученикôвъ було тôлько 7 Русинôвъ, зъ котрыхъ одержали: 2 добру кл. съ ôтзнач. (Новакъ Ив. и Ладижиньскій Кир.), 3 добру кл. (Криницкій Ант., Сехъ Ад. и Мѣйскій Алекс.), 1 поправку а 1 другу клясу. Диво дивне, длячого въ Сяноцкôй гимн. такъ дуже мало рускихъ дѣтій въ гимназіи! Вправдѣ дириґуючій учитель Ямрогевичь, якъ ходитъ вѣсть, не однаку мѣру прикладавъ до Русинôвъ и Полякôвъ при вступнôмъ испытѣ, но хочь ажь 10 ôтпало при вступнôмъ испытѣ, то все таки число зголосившихся ученикôвъ-Русинôвъ въ ôтношеню до народности дуже а дуже мале. Надѣемось, що съ слѣдуючимъ рокомъ бôльше рускихъ дѣтій впишеся; буде отворена вже и 2 га кляса. Чи не далобыся въ Сяноку основати яку бурсу руску або хочь товариство „школьнои помочи“, котребы уможливило фреквенцію сынамъ бѣднѣйшихъ мѣщанъ, зарôбникôвъ та селянъ Сяноцкихъ и окрестныхъ. Въ гимн. Сяноцкій святъ рускихъ не святкуютъ. Всѣхъ учителѣвъ було 3., всѣ Поляки. Руского ясыка зачали учити доперва ôтъ цвѣтня с. р. и учивъ рускій провизоріяльный катихитъ.

— **„My nie czytamy po rusku“**, смѣло, голосно и отверго ôтповѣла намъ дня 10 (22) л. липня с. р. експедиторка почты въ Винникахъ, п. Кравсъ на наше запытанье, длячого рускій часописи не ôтдае точно адресатамъ, но передае тѣ кому нибудь, першому лѣпшому, кто лишь зголосится по яку руску часопись. И такъ часописи, адресованѝ до Дмитровичь передае до Лисеничь, адресованѝ до Лисеничь дае до Миклашова, а адресованѝ до Пôдборець посылае до Пôдберезець. Пренумеранты рускихъ часописій зъ окрестности Винникъ дивуются, чому не одержуютъ газетъ правильно; реклямуютъ и приводятъ редакціи до страты, а дѣсь се зъ тои причины, що панѣ почты въ Винникахъ по руски не читаютъ. Маючи на сей фактъ свѣдкôвъ и corpus delicti въ рукахъ, удаємося рôвночасно до свѣт. Дирекціи почтъ во Львовѣ о зарадженье злому и вылѣченье панѣ експедиторки зъ сваволѣ . . .

— **Русиноѣдъ Рольофъ!** Читателѣ нашôй и не догадуются, що се єсть панокъ въ Чижиковѣ пôдъ Львовомъ. Въ патріотичнôй своѣй заѣлости супротивъ Русинôвъ не соромится ôнъ голосити, що „przy następujących wyborach postaramy się, żeby nie wybrać żadnego Rusina. Pieniądze na ten cel znajdą się i Rusini nie będą nam przeszkadzać.“ Пане Рольофъ, будьте запевненѝ, що Русины не будутъ вамъ перешкаджати въ organicznej pracy вашôй що до игнорованя насъ. Мы привыкли вже до вашихъ великодушныхъ супротивъ насъ ласкъ и знаемъ вашѝ золотѝ обѣтницѣ а гôркѝ дѣла; однакъ радимо вамъ, непрошеный опѣкуне, занятися радше власною судьбою въ будучности зъ уваги, що въ збѣднѣлôмъ селѣ Чижиковѣ, маючôмъ ледво сто кôлкадесятъ домôвъ мешкальныхъ, есть вже теперь 15 корчемъ и 17 жидôвскихъ родинъ, посѣдаючихъ грунта. Господаруйте лишь такъ дальше, а знайдете небавомъ съ певностію перешкоды вже не въ Русинахъ але въ Полякахъ mojżeszowego wyznania.

— **На зъѣздѣ педагогичнôмъ въ Краковѣ** п. Ж. Савчиньскій, презесъ педагогичного товариства державъ на пирѣ прощальнôмъ бесѣду, въ котрôй ни зъ сего ни зъ того почавъ доказувати, що „Kraków zarówno do Polaków jak do Rusinów (?) należy“ а дальше сказавъ: „Żyjemy w czasach, w którychby chciano przeprowadzić rozbiór chemiczny krwi naszej i oddzielić polską od ruskiej. Ale gdyby chciano rozebrać na atomy krew moją (!!!)... nie znalazłby się taki chemik, któryby zdołał powiedzieć ile w niej jest atomów polskich a ile ruskich“. На тое якійсь „współbiesiadnik“ учитель зъ Мазурôвъ обернувшись до свого сосѣды сказавъ: „Pats, pats, tak mu sie pomiesało!“

— **Рада державна** має зôбратися пôсля донесеня газетъ вѣденьскихъ 10 лат. жовтня. На тôй сессіи має правительство предложити буджетъ на рôкъ 1882 а крôмъ того маютъ прійти пôдъ обрады уставы о убогихъ и о податку ôтъ приходôвъ.

— **Сесіи соймôвъ** въ Долитавіи маются розпочати 3 (15) вересня. Правительство має предложити проектъ закона, що до ограниченя подôльности грунтôвъ селяньскихъ.

— Редакція часописи литературнои **„Зорѣ“** зановѣла въ 14 числѣ зъ 15 (27) липня

своимъ предплатникамъ, що замѣсть припадаючого на першу половину серпня числа выдасть и розо̂шле предплатникамъ окремою книжочкою двѣ повѣсти Николая Гоголя въ перекладѣ на нашь языкъ а именно повѣсти: „Старосвѣтскій помѣщики“ (перекладъ проф. Н. Вахнянина) и „Веснянои ночи“, (перекладъ Олены Пчо̂лки).

— **Конець свѣта.** Межи народомъ на Подо̂лю, въ Буковинѣ, межи заро̂бнымъ народомъ во Львовѣ а такожь, якъ видно зъ россійскихъ часописій, и въ Россіи, панує пересвѣдченье, що вже небавомъ наступитъ конець свѣта, може еще сего року. Зъ Пôдгаєць пишутъ намъ, що на Подо̂лю тую вѣсть ширятъ жиды-коршмарѣ, щобы нарôдъ пивъ передъ кончиною міра. И на Буковинѣ збаламученѝ селяне проводятъ дни и ночи по коршмахъ, все спѣваютъ „Прійде година, для всѣхъ єдина“, а жѐники плачутъ, приготовляючися на смерть.

— **Выстава образо̂въ** во Львовѣ отворена що дня въ авли политехники на Ново̂мъ Свѣтѣ о̂тъ 9-ои год. рано до 7 вечерь. Вступный билетъ стоитъ 20 кр.

(*Е. Г.*) **Зъ Городка по̂дъ Львовомъ.** У насъ выставлено сего року иконостасъ въ мѣско̂й церквѣ та о̂тновлено церковь дуже красно. Се закололо дуже латинянъ, и они старались всѣми силами еще закимъ тое дѣло зачиналось, о̂твести прихожанъ рускихъ о̂тъ ставленя иконостасу. Пôдмовляли они всѣми способами Русино̂въ, щобы оперлись, що они не хотятъ такого тягару на себе брати, кажучи: отъ лучше справте собѣ заслону до о̂лтаря великого, и таке инче. Однакъ сильна воля бо̂льшости прихожанъ рускихъ на чолѣ съ своимъ пароxомъ поставила на своемъ. Такъ то вже не то̂лько въ житю публично̂мъ але и по церквахъ нашихъ панове Поляки агитуютъ и хотятъ газдувати.

— **На засѣданю рады громадскои въ Перемышли** дня 21 липня с. р. по̂днесено думку знести мѣску школу выдѣлову, бо она не „сповняє своєи задачѣ“, учащає до неи дуже мало ученико̂въ, а и тыхъ по просту треба нѣбы „асентерувати“. Натомѣсть малабы бути по̂днесена мѣска школа промыслова, котра выказує хорошѝ наслѣдки а удержуєсь зъ датко̂въ и пожертвованя учителѣвъ. Впрочѣмъ въ школѣ выдѣлово̂й перемыско̂й заходитъ одна цѣкава анормально̂сть. Зъ сѣмохъ сталыхъ учителѣвъ тои школы пять занимаютъ посады инспекторо̂въ школьныхъ, такъ що кромѣ директора суть при школѣ то̂лько два сталѝ учителѣ а тамтыхъ пятёхъ заступаютъ супленты. Додатки однакожь до пенсіи, котрѝ мѣсто обовязане платити учителямъ, инспекторы побираютъ.

— **Народна пявка.** По̂дъ тымъ заголовкомъ знаходимо въ выходячо̂й во Львовѣ газетѣ польско̂й „Sztandar polski“ описъ дуже характеристичного факту, илюструючого въ драстичный спосо̂бъ кривды нашихъ селянъ о̂тъ проворныхъ жидо̂въ-лихварѣвъ, котрѝ помимо вопіющихъ до неба надъужитій, завсѣгды умѣютъ вывинутися зъ рукъ властей, а заохоченѝ тымъ, що удалося имъ вызыскати безкарно темного чоловѣка, практикуютъ потому свое ремесло еще зъ бо̂льшою безчельностію и на що-разъ то бо̂льшу скалю. Прототиномъ такихъ експлоататоро̂въ въ Ярычевѣ коло Львова есть Гершко Зильберштайнъ. Дня 8 лат. серпня, пише цитована нами газета, явився разомъ съ всходомъ сонця Гершко Зильберштайнъ въ Цепаровѣ по̂дъ Ярычевомъ у господаря Тымка Бартыша и то въ товариствѣ ц. к. жандарма зъ Ярычева и ц. к. возьного судового зо̂ Львова. Жандармъ запытуе его чи не виненъ жидови грошій, бо прійшла на него екзекуція. Тымко Бартышъ о̂тповѣдае, що не виненъ въ загалѣ никому а тымъ самымъ и Гершкови, котрый его ани позывавъ ани неупоминався о якѝ грошѣ, — и жадае, щобы показали ему ухвалу суду або другои якои власти, за що мае бути грабленый. Такои ухвалы однакожь ему не показано, але замѣсть того куе жандармъ Тымкови руки, веде до двора и саджае въ шпихлѣрѣ до арешту. Жѐнка и дѣти Тымка утѣкаютъ зо̂ страху зъ хаты а Зильберштайнъ доконуе при помочи возьного, жандарма и присяжного грабѣжи. Тымкови забрали корову, половину кованого воза, три штуки полотна, свиту зъ скрынѣ, а Тымка самого ведутъ до Ярычева и зновъ запираютъ его въ арештъ. Подержавши три годины въ арештѣ въ Ярычевѣ, веде жандармъ Тымка до Львова и вписуе въ карно̂мъ судѣ повѣт. секціи III-ои и саджае въ арештѣ при Рурахъ, — где Тымко сидитъ о̂тъ 8 до 15 липця. По переслуханю выпущено вправдѣ Тымка дня 16 на волю, о̂нъ однакожь доси не знае, за що мусѣвъ зносити то̂лько прикростій и ограниченя особистои свободы тымъ бо̂льше, що кро̂мъ жида въ то̂й справѣ мали участь такожь делегаты властій. Коли се правда, що пише „Sztand. pol.“, то власти, до котрыхъ то належитъ, подѣмося, поступлятъ съ всею енергіею противъ виннымъ.

— **Зъ Самбо̂ршины** доносятъ намъ, що дикѝ свинѣ въ окрестностяхъ Старого Мѣста чинятъ великѝ шкоды по поляхъ, засадженыхъ бараболями. Староство зарядило недавно облаву стрѣлецку, але тая мало що помогла, бо заразъ на другу но̂чь дики ушкодили тіи самѝ поля.

— **Малорускій театръ въ Одессѣ.** Минувшого и сего року даются любителями штуки драматичнои въ Одессѣ представленя въ малорусkôмъ языцѣ. Режисерство обнявъ п. Чернишевъ. На сценѣ представляются окро̂мъ штукъ звѣсгныхъ и нашо̂й галицко̂й публицѣ, такожь и утворы новѣйшѝ. „Одесскій Вѣстникъ“ доноситъ въ ч. 152 зъ 10 (22) липня с. р., що незабавомъ буде поставлена на сценѣ „Доля“, драма въ 5 актахъ Стеценка и оперетка „Гануся“, музика Лядова. — Мы мали случайно̂сть говорити о то̂й малорусkôй трупѣ театрально̂й съ проѣзжими зъ Одессы и довѣдались, що публика одесска дуже радо и численно учащае на малорускѝ представленя, що самъ режисеръ п. Чернишевъ есть дуже енергичный и здо̂бный акторъ и одна то̂лько хиба, а именно, що число представлюваныхъ штукъ есть досыть скупе. Одинъ проѣзжій зъ Одессы по̂знавши по троха нашь галицкорускій театръ и его репертуаръ дуже пожаловавъ, що нема о̂тповѣдныхъ зношень межи Галичанами а россійскими Украинцями. При живыхъ зношеняхъ и звязяхъ могливы Украинцѣ одесскѝ набути собѣ о̂тъ Галичанъ гдеякѝ дуже цѣнніѝ штуки драматичніѝ особливо штуки, до котрыхъ уложили музику нашѝ галицкѝ композиторы: Вербицкій, Воробкевичь, Матюкъ и др

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Зъ Увся** пишутъ намъ по̂дъ днемъ 23 липця: У насъ жнива еще не зачались. О̂тъ 17 до 22 с. м. була спека велика. Пожитокъ для пчо̂лъ по гречкахъ такъ красный показовавъ, що нашѝ стороны не памятаютъ такого. Та щожь, коли слота настала и пчоламъ треба вертати забраный мѣдъ. До 20 липця повинно трѣнанье меду ко̂нчитись, а сего року до того дня зимно було. Роямъ робленымъ треба було меду давати, а ро̂йка натуральна зачалась 18 с. м. Также вѣтры неустанніѝ понищили много робо̂тницъ и длятого матки то̂лько въ тыхъ ниях трачено, котрѝ до касованя призначенѝ, бо въ другихъ була слаба сила. Непотѣшна новина, кобы хоть жнива не були слотавѝ. Гичка на бульбѣ пожовкла. Гречки въ цвѣтѣ краснѝ. *И. Д.*

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Льво̂вскои.

Презенту на прихо̂дъ Гарасимо̂въ получивъ о. В. Хойнацкій зъ Бережницѣ.

Введенѝ въ душпастырства оо.: М. Винницкій яко сотрудникъ въ По̂дгайцяхъ, П. Мандзикъ яко завѣдат. въ Горигладахъ.

Завѣдательство получивъ о. І. Высочаньскій зъ Сморжа въ Ивачевѣ, дек. Зборо̂вского.

Въ пропозицію принятѝ на Боршѣвъ, дек. бобрецкого оо. Богачевскій зъ Сельця І. Мазановскій зъ Сѣхова (холмск.), І. Каминьскій зъ Водникъ, дальше: В. Сельскій зъ Борусова, Скоморовскій зъ Якимова. На капел. Покропивну дек. бережаньского оо. Ю. Величковскій зъ Зборы, І. Дымушевскій зъ Золотникъ и И. Литиньскій зъ Бѣлявинець.

Конгруу на 420 зр. по̂двысшило ц. к. министерство вѣроисповѣдань о. А. Рудеському зъ Яблôнки.

Почетными крылошанами съ правомъ ношеня о̂тличій именованѝ оо. Л. Шанковскій зъ Дулибъ и Г. Шведицкій зъ Стинявы.

О̂трочено до осени перемѣщенье о. А. Тымуса зъ Теребовлѣ до Переволоки.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

И. Б. въ Римѣ. У насъ звычай такій, що на чужѝ выдавництва *присланѝ* грошѣ передаются дотычнымъ редакціямъ — инакше не вспѣлибы мы всѣхъ интересо̂въ позала годжувати. — Календарь и Антольогію высылаеся другій разъ. — О̂тголоски еще не розсылаются.

Обвѣщенье.

Въ наслѣдство рѣшеня выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ“ зъ дня 16 червня (4 липня) с. р. о̂тверае тоежь товариство платну бурсу для дѣвчатъ, або лучше сказати, пріймае на мешканье, страву и проче ученицѣ хотячѝ посѣщати школы публичнѝ, за условлену якъ найприступнѣйшу плату а при то̂мъ по можности средствъ буде удержувати ко̂лька спро̂тъ своимъ коштомъ.

Родичѣ и опѣкуны, котрѝ хотѣлибы въ то̂й новôй бурсѣ помѣстити свои дочки, зволятъ найдальше до 27 липня (8 серпня) с. р. увѣдомленье на руки предсѣдательки Вп. Елены Ковальскои (ул. О̂рменьска ч. 3.) заслати.

Надо̂слане.

Довѣдуюсь зъ вѣродостойного жерела, що люде интересованѝ дописями „Зъ по̂дъ Мартинова“ умѣщеными недавно въ „Дѣлѣ“ посуджуютъ мене о ихъ авторство. Примушеный отже заперечити прилюдно тое посудженье, заявляю, що я за кождый разъ, коли що пишу, даю сво̂й по̂дписъ.

Иванъ Дурбакъ, парохъ Увся.

Курсъ збо̂жа зъ дня 24 л. лип. 1881.

(*Справозданье львовскои комнаты торговельной.*)

Цѣна за 100 кильограмо̂въ.

	о̂тъ зр.	о̂тъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	10	60	12	—
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	9	25	10	—
Ячмѣнь	6	—	7	25
Гречка	6	75	7	—
Овесъ	5	50	6	25
Горохъ до варки	7	50	9	—
„ паст.	6	—	6	75
Выка	5	50	6	—
Кокорудза стара	6	25	6	50
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	11	50	11	75
„ лѣтный	10	70	11	—
Ржѣй (Лянка)	9	—	9	50
Насѣнье липяне	11	50	12	—
Конюшина (передна)	17	—	34	—
Кминъ	18	—	19	—
Анижъ	26	—	27	—
„ плоскій	22	—	32	50

Слѣдуюче число вышлеся то̂лько тымъ П. Т. предплатникамъ, котрѝ або заплатили або выразно и на дальше часопись замовили.

Курсъ льво̂вскій зъ дня 24. л. лип. 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	324 —	327 —
„ льво̂в.-черн.-яс. по 200 р.	183 —	186 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	310 —	314 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 15	97 15
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	103 25	104 25
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	103 50	105 50
3. Листы довжнѝ за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 50	102 50
Облиги комунальнѝ Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	103 —	104 25
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 44	5 52
„ цѣсарскій	5 45	5 53
Наполеондоръ	9 27	9 37
Цѣвимперіялъ	9 52	9 62
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 21	1 23
100 марокъ нѣмецкихъ	57 —	57 60
Серебро	99 50	100 50

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,

образовавшися за границію, звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнѝ образы ро̂жнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львоеи, ул. Крако̂вска, ч. 20.* (1—10)

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецко̂мъ 8 зр. 40 кр.)

До̂стати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійско̂й. (6—?)

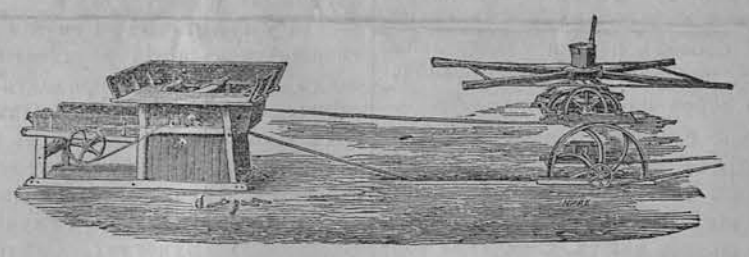

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецко̂й ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованѝ и докладно выко̂нченѝ, а що до дѣятельности незро̂внанѝ

патентованѝ кераты и молотѣльнѣ кератовѝ

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наарочно конструованѝ

новѝ тутешнѝ вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничѝ штифтовѝ, сталѝ и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничѝ цѣповѝ до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнѝ,
млынки до чищеня зоо̂жа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованѝ цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (7—16)

Змѣна льокало!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА

перенеслася о̂тъ дня 10 л. с. м.

на улицю Академичну ч. 8.

(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаесь Друкарня ласкаво̂й памяти П. Т. Публики. Принимае всякѝ замовленя на друки книгъ, рахунко̂въ купецкихъ, плякато̂въ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польско̂мъ и нѣмецко̂мъ. Именно для друко̂въ въ языцѣ руско̂мъ посѣдае Друкарня якъ найбо̂льшій выбо̂ръ черенокъ. (7—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію о̂тповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, по̂дъ зар. К. Беднарокого

Ч. 56. Львôвъ, Субота 18 (30) липця 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ 12 зр. на пôвъ року 6 зр. на чверть року 3 зр.

на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ зр. 5·— на пôвъ року зр. 2·50 на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

Польска теорія
а польска практика.

Довгій часъ передъ торжествомъ Кирило-Методіевскимъ въ Римѣ всѣ польскѣ газеты въ одинъ голосъ трубѣли въ великѣ трубы о тôмъ, що тое славяньско-церковне торжество мае для Славянъ значенье не лишь церковне и обрядове, але и политичне, що подорожь австрійско-славяньскихъ паломникôвъ до Риму буде початкомъ федераціи всѣхъ австрійскихъ Славянъ въ одну цѣлôсть, буде початкомъ австрійского панславизму католицкого въ противставленю до россійского панславизму. Розумѣесь, що польскѣ газеты такъ галицкѣ якъ такожь познаньскѣ и варшавскѣ велику вагу клали и на тое, що вспôльна подорожь до Риму на Кирило-Методіевске торжество приверне згоду и любовь взаимну межи обома славяньскими народами въ Галичинѣ — межи Русинами а Поляками. Однакожь вже передъ подорожію зауважали мы въ ôтзывôвъ польскихъ газетъ, що Поляки навѣть при тôмъ случаю берутъ Русинôвъ въ свою опѣку; въ ôтзывôвъ ихъ выходило, що се не галицко-рускій митрополитъ Впреосв. Сембратовичь, але польскій комитетъ съ кс. Стояловскимъ на чолѣ повезе Русинôвъ до Риму. Якъ жежь показалося, що наша досыть поважна депутація заманифестовалась такъ въ дорозѣ якъ и въ Римѣ пôдъ взглядомъ народности совсѣмъ самостôйною и ôтъ никого другого независимою депутацією,—тогды гдеякѣ польскѣ газеты почали кидатись въ злости и выговоры чинити, що депутація галицка була зле организована, що Русины не повиннѣ були бути представленѣ папѣ Леонови XIII окремо, але вкупѣ съ Поляками яко Поляки — тôлько уніяты.

О значеню подорожи до Риму на Кирило-Методіевске торжество всякѣ люде и народы всяко глядѣли. Поляки всѣ безъ вынятку приписували тому торжеству значенье политичне такъ само и часть Чехôвъ, теперѣшныхъ союзникôвъ Полякôвъ. Длячого, се друга рѣчь. Мы же стояли все при тôмъ поглядѣ, що подорожь и торжество маютъ неоспоримо значенье церковне, але значеня якогось видимого, безпосередного политичного мати не можутъ. Мы знали и знаемъ, що вспôльна подорожь до Риму Русинôвъ съ Поляками галицкими (о скôлько ей вспôльною можна назвати) не змѣнитъ ôтношень межи Поляками а нами въ Галичинѣ и — „вовкъ съ ягнятемъ не зживеся“, якъ каже наша народна пословиця. Кождый въ насъ бачитъ се на свои живѣ очи, чи ôтъ часу подорожи до Риму въ чѣмъ небудь змѣнились нашѣ сумнѣ ôтношеня до Полякôвъ, або чи проявилась хоть одна яка марна признака, котрабы казала намъ надѣятись на яку небудь змѣну. Въ ничôмъ и нигде не слѣдно ніякои змѣны и надѣи нема, щобъ яка змѣна и настала. Полякъ галицкій гнете Русина и буде гнести — а Русинъ за тое мае хиба статистомъ стояти въ панславизмѣ австрійскôмъ? Нѣ, сего Русинъ не схоче, и поки въ Австріи однѣ народы славянскѣ будутъ упривилеёванѣ, якъ теперь Поляки и Чехи, а другѣ будутъ упослѣдженѣ, якъ Словаки а еще бôльше Русины, — доти не може бути й бесѣды о якôмъ тамъ панславизмѣ австрійскôмъ. Въ сегорôчнôмъ „Вѣстнику Европы“, поважнôмъ журналѣ петербурскôмъ, появилась статія „Россія, Австрія и Славяне“, въ котрôй авторъ на серіо говоритъ, що въ Австріи приготовленый грунтъ пôдъ „панславизмъ“ въ противеньствѣ до панславизму россійского. Сего не говорибы ôнъ певно, колибъ зважывъ тое обстоятельство, на котре мы въ горѣ вказали, именно, що панславизмъ неможливый тамъ, где однѣ Славяне гнетутъ другихъ.

По поворотѣ въ Риму написавъ „Przegląd Lwowski“, органъ латиньского духовеньства слѣдуючѣ слова на тему згоды съ Русинами: „Powinniśmy korzystać (sic) z tej sposobności (вспôльнои подорожи до Риму), poprzestać raz na zawsze oskarżać Rusinów o dążności schyzmatyckie i branie pieniędzy z Rossyi. Porzucić paszkwilady i wyśmiewanie się z ruskich księży. To sposób wojowania niegodny zacnej sprawy.... Szkalowania zostawmy „Słowu“ a nienawiść „Diłu“. Тыми словами органъ католицкій признае, якъ глядятъ Поляки на Русинôвъ, на руске духовеньство и якъ съ ними поступаютъ. Тôлькожь спытатибы, чи той покликъ „Przegląd-y Lwowsk-ogo“ буде услуханый, чи Поляки и на дальше якъ доси не будутъ чернити Русинôвъ и ихъ духовеньство, чи не будутъ сыпати пашквилядами и шкальованями. Мы увѣренѣ въ тôмъ, що все буде йти старымъ порядкомъ и не ручимъ за тое, чи той самъ „Przegl. Lw.“ за мѣсяць, два не помѣстить якои пашквиляды, на руске духовеньство. Звѣстно, що у Полякôвъ тôлько той Русинъ греческого обряду чоловѣкъ честный и благонадеждный, котрый выречеся рускаго роду и стане gente Polonus въ родѣ Черкавского, Савчиньского и др. Колижь кто побôчь своеи правовѣрности и хочбы и найбôльшои привязанности до Риму остае таки Русиномъ, свѣдомымъ своихъ обовязкôвъ для рускои народности, той вже ворогъ Полякôвъ и польскаго духовеньства. На тое маемъ доказъ дуже новои даты.

По сегорôчныхъ доповняючихъ выборахъ въ львôвскаго округа выборчого до рады державнои и сойму появились во всѣхъ рускихъ часописяхъ дописи съ жалобами на о. Бублика въ Щирця, що ôнъ агитуе въ користь польскихъ кандидатôвъ, ворожихъ рускôй народности, що яко предсѣдатель школьнои рады мѣстцевои для Щирця и приселкôвъ позволяе на страшенну польонизацію рускихъ дѣтій въ школѣ и т. д. За о. Бубликомъ почали вступатися Поляки а навѣть недавно скрушивъ копію въ его оборонѣ лат. свящ. въ Щирця въ однôй львôвскôй польскôй газетѣ. Се еще не булобы ничого великого, хочь все таки то диво нечуване въ галицкôй Руси, щобы лат. священикъ вступався за рускимъ, але мы знаходимъ въ „Dziennik-y Poznańsk-ômъ“ (ч. 169 въ 27 липня с. р.) допись зô Львова, въ котрôй дописователь дуже обширно занявся о. Бубликомъ и представивъ его яко жертву „rządów pasterskich ks. metropolity Sembratowicza“. Допись тая такъ характеристична, що мы мусимъ навести що важнѣйше въ неи бодай въ переводѣ рускôмъ. „О скôлька миль ôтъ Львова — пише дописователь — лежитъ стародавне мѣсточко Щирець, колись мѣсто старостиньске, съ замкомъ оборонньымъ, захованымъ до сегодня“ (*сей додатокъ мае значити: chociaż na ruskiej ziemi, ale gród polski — starościński*). ...При выборахъ Щирець иде все передомъ на чолѣ селянъ, голосуючихъ „samodzielnie“, а що Щирчане „roztropni, wymowni i dzielni“, отже порываютъ за собою цѣлый повѣтъ. Коли въ лютôмъ с. р. ôтбувався выбôръ посла до рады державнои, то въ щирецкôмъ повѣтѣ не упавъ ани одинъ голосъ на „świętojurskiego“ кандидата. Пôзнѣйше при выборѣ посла до сойму такожь щирець переважывъ важку въ користь кандидата народового центрального комитету... Консисторъ митрополитальный замысливъ тогды Щирець „переробити“ и высылае до Щирця двохъ „wikarych“, котрѣ заразъ розпочинаютъ тамъ „nieznane dotąd polityczne wichrzenia“. Головною жертвою тыхъ „викарыхъ“ стався „sędziwy proboszcz ks. Aleksy Bublik“, котрый самъ походячи съ селяньскои родины на передмѣстю Острôвъ вѣрно переховуе до днесь „starodawne tradycje tamtejszego ludu, t. j. nie rozróżnia narodowości podług obrządków“ (*отъ о що ходитъ Полякамъ!*) ... Ледви кôлька мѣсяцѣвъ пробули въ Щирци „emissaryusze świętojurscy“ а вже заколотили цѣлу парохію а на о. Бублика спровадили комисію слѣдчу въ консисторіи за тое, що „Lachów“ попирае при выборахъ. Бѣдный „starowina“, страшенно згрызся, бо еще якъ жие, не бувъ въ такихъ „opałach“ зъ всѣхъ сторôнъ, бо зъ однои стороны повстае въ его парохіи противъ нему руска патріотична партія молодежи (*славно!*), збунтованои черезъ „викаріюшѣвъ“, котра кинулась до рускихъ газетъ (*двычи славно!*) а зъ горы зновъ тисне „ks. Bublika ciężka prawica świętojurskiego konsystorza!...“ А все то дѣесь „pod rządami pasterskimi ks. metropolity Sembratowicza (*розумѣй: того самого, що кôлька днівъ тому вернувъ съ рускою депутацією зъ Риму!*)

Бѣдный о. Бубликъ! Если то правда, що его такъ зъ всѣхъ сторôнъ тиснутъ, то справдѣ жаль намъ его дуже! Але намъ, наводячимъ допись католицкого „Dziennik-a Pozn-ого“ не иде о о. Бублика, але о тое фарисейство, лицемѣрство польске, котре „цѣлуючи устами — въ серци зло помышляе“. Поляки смѣютъ кидатися вже и на нашого архипастыря тôлько для того, що ôнъ подôбно якъ епископъ хорватскій Штросмаеръ есть патріотомъ, и дбае о благо и повагу своеи народности, — они смѣютъ мѣшатися въ дѣла административнѣ нашои консисторіи и диктовати ѣй, кому она мае давати посады душпастырскѣ! Такъ то розумѣютъ Поляки тую „згоду и єдностъ“ Русинôвъ съ Поляками. „Ѣдьмо равомъ до Риму — але за тое выречѣтся рускаго имени и ôтдайтесь намъ — на польонизацію!“ Що Поляки такъ а не инакше розумѣютъ згоду и єдностъ, на тое маемъ еще одинъ доказъ: Ксьондзы Змартвыхвстанцѣ выдали во Львовѣ въ день св. Кирила и Методія ôтозву въ польскôмъ языцѣ, въ котрôмъ обвѣщаютъ, що отворили „Internat ruski we Lwowie“, що 25 червня епископъ краковскій кс. Дунаевскій посвятивъ вже камень угольный дому, въ котрôмъ буде мѣститись той интернатъ для „młodzieży grecko-katolickiego obrządku“ и выразно заявляютъ, що той интернатъ мае на цѣли вырôвнати „uprzedzenia i niechęci, jakie objawiają się między dwiema narodowościami na polu religijnem, politycznem a nawet towarzyskiem“. Щобы надати свому дѣлу бôльшои авреолѣ уважали Змартвыхвстанцѣ потрѣбнымъ совсѣмъ неумѣстно покликатись на тое, що ихъ намѣры попирае Е. В. Цѣсарь, надѣливши ихъ жертвою въ приватныхъ фондôвъ, хочь кождому звѣстно, що нашъ Монарха удѣляе въ своеи великои добродѣтельности жертвы всякôй въ основѣ добрôй институціи, — тôлькожь рѣчь въ тôмъ, що интернатъ Змартвыхвстанцѣвъ бôльше сповнитъ задачу свою и довѣріе удѣлене ему Монархомъ, коли буде выховувати молодѣжь польску а не руску. Сама ôтозва Змартвыхвстанцѣвъ констатуе, що „всѣ часописи рускѣ выточили противъ нихъ вôйну“, а мимо того накидаются съ своимъ интернатомъ Русинамъ. Ласка стае прикростію, коли конче накидаесь тому, кто ей ôткидае. И Христосъ же сказавъ: „Где васъ не пріймутъ, обтрясѣте порохъ зъ сапогôвъ и идѣтъ дальше.“ Рускій же народъ длятого не принимае Змартвыхвстанцѣвъ, бо знае, що ôнъ мае своихъ учителѣвъ въ дѣлѣ церковнôмъ, рôвно свѣдомыхъ своеи задачѣ якъ тамтѣ, а въ взглядѣ національнôмъ заслугуючихъ на повне довѣріе, коли тымчасомъ Змартвыхвстанцѣ идутъ очевидно въ помôчь польонизаторамъ рускаго краю... Рускій народъ дальше знае, що для христіянства далеко бôльшу заслугу принеслибы Змартвыхвстанцѣ, колибъ свою мисійну дѣятельнôсть перенесли въ стороны, где народы погибаютъ въ темнотѣ язычества, и ôтдались выключно просвѣщеню религійному тыхъ народôвъ; въ такихъ сторонахъ они совсѣмъ не потребовалибы повнити мисію „na polu politycznem“, якъ се, пôсля ôтозвы, хотятъ у Русинôвъ противъ ихъ волѣ повнити!

Идѣмъ дальше за примѣрами „згоды и єдности“, голошеои Поляками. Въ варшавскôй газетѣ „Nowiny“ напечатана допись якогось галицкого Поляка, котрый въ тôй дописи каже, що Русины зъ рôжныхъ сторôнъ галицкои Руси спокою не давали Выдѣлови краевому, все дерли ему очи, щобы конче заложивъ польску газету призначену для рускаго народа. Выдѣлъ розумѣесь, услухавъ безнастанныхъ просьбъ рускихъ громадъ — и такъ повстало въ Коломыѣ „Switło“, котре дôстало, якъ звѣстно, субвенцію ôтъ Выдѣлу — безъ ухвалы сойму — и ôтъ всѣхъ майже радъ повѣтовыхъ. Коломыю выбрано длятого, що Коломыя у рускаго народа мае славу рускаго мѣста, въ котрого выходятъ рускѣ книжки и газеты, значитъ, селянинъ подумае: „Switło выходитъ въ Коломыѣ — ну, се муситъ бути наша газета!“ Що се було хитро обдумано, мусимъ признати. Вѣсть о тôмъ, що рускѣ громады просили Выдѣлъ краевый о польску народну газету, подана въ варшавскихъ „Nowinach“, засмутила гдеякѣ часописи россійскѣ прихильнѣ рускôй народности въ Галичинѣ. Кіевскій „Трудъ“ н. пр. посвятивъ тому сумному объявови довгу вступну статію розбираючу причины сумного факту. Алежь мы знаемо, що „Nowiny“ помѣстили тенденційну ложь — ніяка громада не удавалась николи до Выдѣлу кр. съ подôбною просьбою. Мы знаемъ, якимъ способомъ „Switło“ удержусь; мы знаемъ, що его накидаютъ Выдѣлы повѣтовѣ рускимъ громадамъ и школамъ, мы знаемъ, що оно у нашихъ людій не мае за пôвъ

феника довѣрія; мы съ сожалѣньемъ глядимо тôлько на тіи грошѣ, котрѝ марно Выдѣлъ кр. и Выдѣлы пов. горстями ссыпуютъ въ кишеню редактора „Switła“! Такъ дѣло выглядае въ практицѣ, але въ теоріи польскôй оно инакше, а все то для того, щобы свѣтови показати „згоду и єднôсть“. Гôрка та згода! Дорого она насъ коштуе!

„Wszystko jedno — Polak a Rusin! Jedna krew! Pokażcie mi chemika, któryby zdołał rozebrać krew moją na atomy i pokazał, który atom polski a który ruski! Kraków należy do Rusinów!“ Такъ кричавъ на педагогичнôмъ съѣздѣ въ Краковѣ Жигмонтъ Савчиньскій, директоръ педагогичнои семинаріи, а тысячь педагогôвъ били єму брава.

Але троха въ иншôмъ густѣ говоривъ коломыйскій инспекторъ окружный на конференціи учительскôй въ Коломыѣ. Прочитаймо, що въ тôмъ дѣлѣ пише „Głos Stanisławowski“ (ч. 34 въ 24 липця с. р.) P. Słoniewski przemówił: „Oświadczam tu publicznie, że jestem Rusinem z dziada pradziada. Jeżeli atoli posądzacie mnie, że wprowadzam łacińskie litery do ruskiego pisma, to nie mogę tego zaprzeczyć, a muszę nie skrywać prawdy i zapytać się: gdzie jest ten język ruski, o którym tyle krzyku robią czasopisma ruskie? Gdzie ruska literatura? Stanowczo i otwarcie powiadam: **niema ruskiego języka, niema ruskiej literatury!** Obecni temu przemówieniu russcy skonfundowani (*що за безчельвôсть*!) widocznie, pospieszyli czemprędzej zwrócić uwagę mowcy, że temat tej mowy odstępuje od rzeczy, na co p. Słoniewski: „To, co ja mówię — jest do rzeczy!“ Такъ! Слоневскій мавъ рацію! Ôнъ говоривъ — do rzeczy... Ôнъ говоривъ на тематъ „єдности и згоды“, подôбно якъ и п. Савчиньскій — а той тематъ все — do rzeczy!

Але признай, честный рускій Читателю, що при копіованю повышои бесѣды ц. к. инспектора п. Слоневского въ польскои газеты и тобѣ вздрожалабы рука въ святого обуреня въ груди твоѣй, якъ отсе въ тôй хвили намъ перо въ рукъ выпало, коли переписало слова: „niema ruskiego języka, niema ruskiej literatury!“ Але заразъ прійшла намъ на думку пословиця: „песъ бреше, вѣтеръ несе“ и рука знôвъ взяла за перо... але все якъ перше дрожитъ и ледви година написати кôлька слôвъ: ц. к. рада школьна — — п. Слоневскій, ц. к. инспекторъ, — — бѣдный ты, народе рускій — — єднôсть и згода — — польска теорія а польска практика!....

ДОПИСИ.

Зъ Долиньского. (*„Обѣжникъ“ ц. к. старосты въ Долинѣ.*)

Читателѣ „Дѣла“ мабуть добре еще мають въ памяти, якъ то минувшого року по рускôмъ вѣчу нашѝ bracia тысячками розкидували патентъ Іосифиньскій за таксы церковнѝ, хотячи тымъ способомъ засѣяти зерно незгоды межи нашимъ священьствомъ а народомъ; пригадуютъ собѣ може и тое, якъ то поодинокѝ органы власти безпеченьства кольпортовали тіи патенты не безъ приказу свыше, и що тое именно лучалось на нашôмъ Пôдгôрю, где ц. к. жандармы розносили по селахъ и читали людямъ тіи патенты, а п. секретарь Староства (Шеферъ) лично трудився роздачію тыхъже, по єго думцѣ многоспасаемыхъ друкôвъ, межи нарôдъ. Все тое дѣялось съ вѣдомостію п. старосты. П. староста пôйшовъ дальше на дорозѣ охороны рускихъ селянъ передъ мнимымъ утискомъ священикôвъ и ось якій выпустивъ обѣжникъ:

L. 76 pr.

Okólnik.

Do wielebnych Urzędów parafialnych gr. kat. i rz. kat. obrządku.

Z powodu doniesień i wielokrotnych zażaleń tak ze strony naczelników gmin, jako też ze stron prywatnych przeciw wielebnym kierownikom Urzędów parafialnych o przekroczenie przepisów co do taks kościelnych, badałem w ogóle przez moje organa prawdziwość tych doniesień.

Z wyniku tych badań przyszedłem niestety do przekonania, że niektórzy wielebni kierownicy urzędów parafialnych dopuszczają się przekroczeń pod względem taks kościelnych.

Objąwszy niedawno kierownictwo c. k. Starostwa dolińskiego i zastawszy już (jak zbadałem) taki stan rzeczy, nie chcę na razie występywać stanowczo przeciw takiemu nieprawnemu i powadze stanu duchownego wielce uwłaczającemu postępowaniu ze strony wielebnych kierowników Urzędów parafialnych.

Ażeby jednak na przyszłość zapobiedz, a względnie położyć tamę takim nadużyciom ze strony Wielebnych kierowników Urzędów parafialnych i w ten sposób chronić powagę stanu duchownego, zwracam uwagę Wielebnych Urzędów parafialnych na postanowienia ustawy państwowej i $^{7}/_{5}$ 1874 D. p. p. N. 50 a w szczególności na przepisy zawarte w §§. 23 25 i 26 tejże ustawy, i oznajmiam uprzejmie, iż na przyszłość w razie gdyby takie nadużycia ze strony Wielebnych kierowników Urzędów parafialnych doszły do mojej wiadomości, zmuszonym będę o wykonaniu ciążących na mnie obowiązków służbowych zastosować w każdym wypadku jak najściślej postanowienia powyż powołanej ustawy państwowej.

Przy sposobności przeprowadzenia czynności urzędowych odnoszących się do spraw konskrypcyjnych i regulacyi podatku gruntowego przekonałem się również, — (o czem już poprzednio doniesienia mnie dochodziły) że niektórzy Wielebni kierownicy urzędów parafialnych — (nie wchodząc w to, czy w dobrym czyli też w złym zamiarze) mieszają się niepowołanie w agenda Zwierzchności gminnych, wpływają częstokroć na załatwienie spraw należących do zakresu urzędów gminnych lub też tymże ze strony przełożonych władz poruczonych i w pojedyńczych wypadkach utrudniają naczelnikom gmin ich urzędowanie czasem nawet, (jak to się przy tegorocznej konskrypcyi i regulacyi podatku gruntowego przekonałem) — udaremniają wykonanie poleceń i rozporządzeń wyższych władz.

Zdarzyły się nawet pojedyncze wypadki, że relacye urzędu gminnego były redagowane a nawet przez Wbnego kierownika urzędu parafialnego własnoręcznie pisane, o treści których to relacyi zapytawszy w c. k. Starostwie dotyczący naczelnik i pisarz gminny nie mógł i nie był w stanie dać potrzebnego wyjaśnienia. — Jak z jednej strony z obowiązku mego służbowego gotów jestem i będę zawsze i wszędzie strzedz i podnosić powagę i godność duchowieństwa, tak też z drugiej strony w wykonaniu ciążących na mnie obowiązków strzedz będę zakresu działania tak Zwierzchności gminnych jakoteż W-bnych Urzędów parafialnych i nie dopuszczę nieprawnego i niekompetentnego mięszania się W-bnych kierowników urzędów parafialnych do praw należących do zakresu Zwierzchności gminnych i postąpię w razie niestosowania się do wskazówek niniejszego mego okólnika według postanowień §. 60 powołanej wyżej Ust. państ.

Spodziewam się że Wielebni kierownicy Urzędów parafialnych, których mój niniejszy okólnik dotyczy, zechcą na przyszłość zastosować się ściśle do powyższych wskazówek opartych na postanowieniach powołanej ustawy państwowej i uwolnią mnie tym sposobem od niemiłego a nawet przykrego wykonania rygoru w tej ustawie wyrażonego.

Dolina dnia 20 maja 1881.

C. k. Starosta Barański m. p.

Не входимо близше въ розбôръ сего „обѣжника“ бо говоритъ ôнъ самъ за себе такъ що не потребуе жадныхъ коментарѣвъ. Звернемъ хиба лишь увагу на тое обстоятельство, що въ тôмъ „обѣжнику“ нема на учиненѝ закиды рускому духовеньству наведеного ни одного факту. „Dowiedziałem się, przekonałem się“ — се не аргументы. Длятого то не диво, що той обѣжникъ дôткнувъ дуже оскорбляючо Долиньске духовеньство и оно добачуе въ „обѣжнику“ п. старосты якусь утаену цѣль.

Цѣкавѝ мы, що скаже на тое наша свѣтла Консисторія, що наша „Рада руска“?

Зъ львôвского повѣту. (*П. нотарь Бергардъ. — О. Бубликъ. — Дѣло Читальнѣ въ Щирци.*) Въ 51 ч. „Дѣла“ въ 1 (13) липня с. р. жалуеся дописователь зъ пôдъ Щирця, що п. Бергардъ, нотарь щирецкій, выступае ворожо противъ основаню читальнѣ. Не велике се диво! Тажь мы всѣ добре знаемо, що кождый рухъ къ лучшому межи Русинами, есть солію въ оцѣ нашимъ сосѣдамъ-добродѣямъ! Имъ забажалося на зруйнованôй Руси ихъ кôлькасотлѣтнымъ панованьемъôтбудовати Польщу, томужь то они не дбаючи совсѣмъ о просвѣту польского народа, кидаются мовь дикѝ люде на все, що руске и въ своѣй горячцѣ не перебераютъ въ средствахъ, у нихъ „cel uświęca środki“! Такъ захотѣли вы, п. дописователю, щобы вашь нотарь п. Б. дивився черезъ вашѝ окуляры на просвѣту народа и не бувъ противный основаню читальнѣ. Тожь мы зважившы тое, покинемо обвиняту п. нотаря въ тôй справѣ, а позволимо собѣ попробовати дôбратись еще до когось иншого, кто зъ уваги на єго становище взглядомъ Русинôвъ щирецкихъ и рускои народности бôльше виноватый якъ п. нотарь.

Напередъ спытаемъ, кто повиненъ взятись за таке дѣло, якъ закладанье читальнь межи нашимъ народомъ, чи то на селѣ чи въ такôмъ мѣсточку, где рускои интелигенціи майже жаднои нема? Кто якъ не тѝ, котрѝ на тое поставленѝ, щобы межи народомъ ширити религійно-моральне образованье, кто якъ не тѝ, котрыхъ єдиною задачію довжно бути: за помочію просвѣты двигати нарôдъ зъ упадку, очищувати єго зъ налогôвъ, забобонôвъ, приводити єго до самопôзнаня, показувати єму дорогу до добробыту, кто отже довженъ принятись за тое дѣло, якъ не рускій священикъ?

Тымчасомъ що дѣеся? Коли гдекотрѝ священики не зважаючи на всякѝ противности, съ правдивымъ пожертвованьемъ берутся за дѣло просвѣщеня народа, а немаючи неразъ сталого мѣсця и не страхаючися переслѣдовань коляторôвъ и всякого рода „dobrodziej-ôвъ смѣло и крѣпко приступаютъ до тяжкого дѣла, то противно многѝ другѝ сидячи на добрыхъ приходахъ та не клопочучись хлѣбомъ насущнымъ, закладаютъ руки и съ сожалѣня достойною рôвнодушностію приглядаются, якъ сосѣды-dobrodzieje заводятъ у нихъ свою господарку.

Точнѣсенько такъ стоитъ справа и съ читальнею въ Щирци. Одинъ въ сотрудникôвъ щирецкихъ о. Кончевичь загадавъ при помочи свого товарища о. Обрѣзкова основати читальню. Взявся заразъ енергично до дѣла — знайшлись прихильнѝ мѣщане и селяне, треба було тôлько еще комусь зъ щирецкои интелигенціи рускои приложити до того рукъ. Въ Щирци нема никого зъ Русинôвъ интелигентныхъ крôмъ трохъ священикôвъ, тожь треба було, щобы и парохъ о. Бубликъ заинтересовався основаньемъ читальнѣ. Мы радôбы були бачити, щобы и иниціятива до того дѣла выйшла була ôтъ о. пароха, котрый есть заразомъ и ординаріятскимъ комисаремъ для шкôлъ. Но коли вже такъ сталось, що оо. сотрудники щирецкѝ показали бôльше ôтваги и пожертвованя якъ ихъ парохъ, такъ нехайбы о. настоятель прихода не пожаловавъ бувъ труду, хоть загрѣти своихъ молодшихъ братѣвъ и помôчникôвъ до спасеннои роботы, нехай бы бувъ самъ вступивъ до читальнѣ яко членъ и тымъ чиномъ давъ примѣръ своимъ прихожанамъ. Але где! Пароxъ щирецкій не здѣлавъ въ тôй мѣрѣ ничого, а еще въ додатку жалуеся передъ своими неôтступными другами, що ôнъ нещасливый мае такихъ сотрудникôвъ, котрѝ дорѣкаютъ єму польскимъ вплывомъ и т. д. (Гляди „Dziennik polski“ Ч. 143 зъ 24 червня с. р.) Зъ того очевидно выходитъ, що мы мусимо уважати о. Бублика чоловѣкомъ непріязно успособленымъ всякому рускому рухови, бо ôнъ не только що самъ ничого не робитъ, але еще другимъ щирымъ до працѣ людямъ стаеся кулею на ногахъ. Мы бы могли тое еще нагляднѣйше показати, але понеже справа тая сталабы дуже розмазуватись, такъ поперестанемъ на тôмъ однôмъ досыть яснôмъ примѣрѣ показуючôмъ, що о. парохъ щирецкій въ прихильности до Русинôвъ стоитъ на рôвнѣ съ своимъ знакомымъ п. нотаремъ.

И чомужь то о. Бубликъ не рядъ засноваю читальнѣ въ своѣмъ приходѣ? Чи може о. парохъ пересвѣдченый, що єго прихожане стоятъ вже на такъ высокôмъ степени просвѣты, що имъ ничого читати и учитись не треба? Намъ здаеся що противно; мы зауважали въ приходѣ щирецкôмъ гдекотрѝ дуже тяжкѝ хибы межи прихожанами, хибы, котрѝ заложеньемъ читальнѣ легко можнабы усунути. О. Бубликъ о нихъ може не знае, то нехай выбачитъ смѣлости нашôй, що мы зважимось єму на сей разъ одну вказати. Отъ въ приходѣ щирецкôмъ практикуеся поганый звычай, що по поминальныхъ службахъ та похоронахъ, запиваютъ люде горѣвкою таки на кладбищи „вѣчную память“. Справдѣ, се дуже незвычайне явище въ теперѣшныхъ часахъ, коли тверезôсть запановала межи нашимъ народомъ, то бодай чи се не єдине явище въ цѣлôй діецезіи! Тожь дивуе насъ дуже тая рôвнодушнôсть чи недогляднôсть пароха щирецкого, що въ єго приходѣ щось подôбного може дѣятись.

Прикро намъ дуже, щиро кажемо, порушати такѝ справы, но годѣжь намъ знôвъ все спыхати на чужихъ. Коли свôй завинивъ, то кажѣмъ єму правду въ очи, бо коли будемъ укрывати нашѝ власнѝ грѣхи, то и николи не дôйдемъ до цѣли, и вѣчно будемъ дурити самыхъ себе. Кто дезертиръ — на того заразъ вскажѣмъ пальцемъ, щобъ мы самѝ межи собою знали, съ кимъ маемо дѣло.

Мы не тратимо еще надѣи, що справа читальнѣ въ Щирци не заснѣтится, а навѣть надѣемось, що чей и о. парохъ тамошный порозумѣе наконець, яку цѣль мае читальня и не буде стояти на завадѣ такому спасенному дѣлу. Въ конець загрѣваемъ о. Кончевича съ єго товарищемъ щирымъ словомъ „щасть Боже!“

Ѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Зѣздъ монархôвъ*) Франць-Іосифа и Вильгельма вже рѣшучо постановленый на день 4 серпня с. р. въ Зальцбургу. Зѣздови тому одниѝ приписуютъ тôлько объявъ чистои куртоазіи, другѝ добачуютъ въ нѣмъ и значенье политичне, а именно скрѣпленье союза межи обома державами. Давнѣйшими часами звычайно бувавъ еще третій коронованый членъ зѣзду, покôйный царь Александеръ II. Симъ разомъ царя россійского не буде. Газеты розпустияи були вѣсть, що царя на зѣздѣ буде репрезентовати якій делегатъ, — однакъ тая вѣсть оказалася неправдивою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Коли противжидôвскѝ непорядки въ полудневыхъ (украиньскихъ) губерніяхъ Россіи притихли, выслало правительство графа Кутайсова въ Кіевъ, Елисаветградъ, Одессу и другѝ мѣста, щобы ôнъ выслѣдивъ коренниѝ причины противжидôвскихъ непорядкôвъ. Гр. Кутайсовъ донесъ правительству, що тіи безпорядки були выкликаниѝ не стôлько хвилевымъ взбуреньемъ простонародія противъ шинкарѣвъ и тымъ подôбныхъ промысловцѣвъ-жидôвъ, скôлько економичнымъ положеньемъ народа, страдаючого ôтъ широкои експльоатаціи всякихъ т. зв. „кулаковъ“, розумѣеся, въ тôмъ числѣ и жидôвъ, котрѝ найбôльше заслугуютъ на назву кулаковыхъ пявокъ. Мы вже такожь недавно згадували о тôмъ, що появився проектъ розселеня жидôвъ по цѣлôй Россіи въ тôй цѣли, щобы жиды въ тыхъ провинціяхъ, где ихъ теперь дуже густо, зрѣдли и не высисали такъ дуже крови хлѣборобôвъ а знôвъ зъ другои стороны, щобы черезъ розсыпку по широкôй Россіи они поволи вынародовлялись и амальгамувались съ христіяньскимъ робучимъ миромъ. Тая гадка вызвала много толковъ pro и contra. Гр. Кутайсовъ зъ своеи стороны высказався противъ такому розселюваню жидôвъ; пôсля єго мнѣнія, тая мѣра не може дати успѣшныхъ результатôвъ, если дальше будутъ тревати такѝ економичнѝ ôтношеня, якъ ось теперѣшнѝ, котрѝ выкликали погромъ жидôвскій.

„Московскому Телеграфу“ доносятъ зъ вѣродостойного жерела, що гр. Лорисъ-

Меликовъ, котрый тенерь пробуває въ Нѣмеччинѣ, не поверне вже сего року до Россіи а на зиму поселится або въ Италіи або въ полудневой Франціи. Се донесенье заперечує поголоску, будьтобы гр. Лорисъ-Меликовъ мавъ бути покликаный на якесь важне становище въ кабинетѣ гр. Игнатьева.

Нова газета для народа, котру має выдавати правительство, буде называтися „Правительственный Сельскій Вѣстникъ“. Дѣло основаня правительственной газеты для народа обговорює вся праса россійска дуже обширно и всесторонно. Правительство буде выдавати тую газету для народа всеи Россіи тôлько въ однôмъ оффиціяльнôмъ россійскôмъ языцѣ. Розумѣеся, що така газета (поминувши ей содержанье) задля самого вже пытаня языкового не буде мати великого ходу и значеня. Правительство очевидно перецѣнює практичне значенье тои газеты.

Великій князь Константинъ Николаевичь (стрый теперѣшного царя) зôставъ царскимъ указомъ увôльненый зъ достоиньствъ предсѣдателя: государственного совѣта, головного комитету о сельскôмъ состоянію, особого присуствія для войскового управленія, фльоты и морского вѣдомства. Достоиньство предсѣдателя тыхъ урядôвъ поручивъ царь вел. князю Алексею Александровичу, свому братови. — Якъ се загально звѣстно, кн. Константинъ Николаевичь не тѣшится довѣріемъ свого братанка теперѣшного царя и увôльненье его ôтъ тыхъ достоиньствъ було давно вже предвиджуване.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ ведесь тенерь завзята агитація передъ выборами до парляменту: На выборахъ очевидно дуже много залежитъ кн. Бисмаркови, ôнъ стараесь агитаціею зъ своеи стороны черезъ свои органы придбати бôльшôсть парляментарну, котрабы попирала его пляны и ухвалила особливо его соціôльно-господарскій внесеня. „Vossische Ztg.“ подала, що будьтобы кн. Бисмаркъ має думку такъ довго розвязувати парляментъ, доки не одержитъ своеи бôльшости. Чи то правда, не знати. Однакожь здаєся дуже имовѣрнымъ, що кн. Бисмаркъ при найблизшихъ выборахъ не выйде съ побѣдою, бо партія центра (католицка) симъ разомъ здаєся буде скрѣплена послами зъ Альзаціи и Льотарингіи и зъ Баваріи. При недавно переведеныхъ выборахъ до сойму баварского выбрано бôльшôсть послôвъ католицкихъ, — очевидно, що такъ само станесь и при выборахъ до нѣмецкого парляменту. Въ Альзаціи и Льотарингіи ведесь завзято агитація противнѣмецка длятого, що правительство нѣмецке въ послѣдныхъ часахъ почало выкурювати зъ тыхъ, передъ десяти лѣтами забраныхъ французскихъ провинцій, духа французского, кладучи на все печать германизаціи.

Италія. Слухи о приступленю Италіи до союза Австріи и Нѣмеччины все еще дуже интересує дневникарство европейске. Въ тôмъ дѣлѣ звернула на себе загальну увагу статія умѣщена въ италійскôй газетѣ „Diritto“, котра есть органомъ италійского заграничного министерства. Въ статіи тôй „Diritto“ радуесь зъ звороту италійскои политики заграничнои въ направленю союза съ Австрією и Нѣмеччиною и заявляє, що той союзъ опираєбыся на згôдномъ дѣланю и береженю интересôвъ трехъ державъ а не мавбы ніякихъ военныхъ цѣлій, — словомъ, характеръ союза бувбы чисто дефензивный, ба що бôльше, союзъ дбавбы о удержанье европейского спокою.

Коли такъ Италія глядитъ союзникôвъ будьтобы для удержаня мира, Франція не може выпутатись зъ клопотôвъ, въ якій попала въ Африцѣ. Габинетъ французкій, щобы вздержати Италію ôтъ союза съ Австрією и Нѣмеччиною, мавъ предкладати ей якісь пропозиціи взглядомъ турецкои провинціи въ Африцѣ, Триполисъ. Але Италія не тôлько що не приняла тыхъ пропозицій, але еще дала знати Туреччинѣ, що задумує Франція и въ наслѣдство того Туреччина рѣшилася для свого безпеченьства въ Африцѣ удержувати тамъ 60.000-ну армію. Войска ôтплыли до Триполисъ, высѣдали зъ кораблѣвъ дуже остентаційно и черезъ тое лишь додали охоты музулманамъ триполитаньскимъ и полудневo-альгирскимъ, котрі, якъ звѣстно, выступаютъ ворожо противъ Французôвъ и въ загалѣ противъ европейскимъ кольонистамъ.

НОВИНКИ.

— **Ц. к. прокураторія** сконфисковала послѣдне число „Дѣла“ и мы опустивши инкриминованій мѣсця выдали число въ другôмъ накладѣ и розôслали зъ причины спôзненои поры ажь другого дня рано. Сконфисковано намъ въ цѣлости допись зъ Пôдгаєць о арештованю учителя зъ Середного, п. Мирона Савицкого.

— (**Дрôбній вѣсти.**) 1) Правительство удѣлило 30.000 зр. на будову оранжеріи въ ботаничнôмъ огородѣ въ Краковѣ. — 2) Сов. Ганкевичь обôймивъ начальство президіяльного бюра въ министерствѣ финансôвъ. — 3) Дирекція телеграфôвъ ôткрыває дня 3 (15) серпня курсъ науки телеграфіи для мужчинъ. — 4) Цѣсарь затвердивъ выбôръ Иполита Чайковского властителя дôбръ на предсѣдателя а Северина Генцля пенсіонованого капитана на заступника рады повѣт. въ Бôбрцѣ. — 5) Астрономъ Брунсъ умеръ въ Липску. — 6) Министерство торговлѣ удѣлило школѣ кошикарскôй въ Ярославѣ 500 зр. субвенціи. — 7) Князь Августъ Кобургъ умеръ въ Вѣдни дня 28 (16) л. липця. — 8) Градъ надѣлавъ много шкоды на полихъ громады Галущинцѣ и Жеребки шляхоцкій пов. Скалатского — 9) Звѣстный адвокатъ и публицистъ зъ Петербурга Володимиръ Спасовичь пробуває ôтъ кôлькохъ днѣвъ у Львовѣ — 10) Во Львовѣ має бути ôткрыта школа гончарства; чи наука розпôчнеся еще сего року залежати буде ôтъ того чи Рада мѣста Львова прійме на себе кошта помѣщеня школы, палива и услуги. — 11) Є. Впр. Митрополитъ выѣхавъ дня 16 (28) до Перегиньска.

— **Речинець** до рукоположеня въ станъ духовный назначеный для кандидатôвъ перемыскои дієцезіи на день 3 лат. серпня.

(*Л*) **Спôръ о. Антонія Левицкого**, пароха Нѣжнева съ староствомъ Товмацкимъ о языкъ урядовый скôнчився въ користь о. Левицкого. Высоке ц. к. Намѣстництво во Львовѣ розпорядженьемъ зъ 8 липця 1881 до ч. 3756 рѣшило, що урядъ пароxіяльный може сторонамъ выдавати выказы родинній (до реклямацій) въ языцѣ рускôмъ.

— **Въ Снятынѣ** постановивъ Выдѣлъ краєвый заложити школу кошикарску на взорець существуючои школы кошикарскои въ Ярославѣ.

— **Коломыйске „Świtło“** предплатили найновѣйшими часами въ значнôмъ числѣ примѣрникôвъ (по кôлькадесять) выдѣлы повѣтовій: въ Бережанахъ, Мостискахъ, Богородчанахъ, Решовѣ и Горлицяхъ.

— **Въ Коссовѣ** згорѣвъ дня 20 липня латиньскій костелъ. Огонь выбухъ зъ середины и швидко охвативъ собою цѣлу будову, такъ що ратунокъ бувъ надаремный. Замѣтна рѣчь, що жиды коссôвскій ôттягались ôтъ ратунку костела. Костелъ бувъ на 3000 забезпеченый, а шкода выноситъ 6000 зр.

(*Л*) **Зъ Нижнева**. Дня 7 (19) липня с. р. выбухъ о 8 год. вечеромъ огонь въ нашôмъ мѣстечку. Згорѣло 4 великихъ хатъ жидôвскихъ, котрі були забезпеченій.

— **Въ Богородчаньскôмъ** удалось жандармеріи выслѣдити шайку злодѣѣвъ, котра чинила напады по улицяхъ и крадѣжи въ коморахъ и стайняхъ. До тои шайки належали яко головній проводирѣ: Войцехъ Каменьскій, Комунецкій, Сенюкъ и Заторскій. Всѣхъ чотырохъ и еще пятёхъ арештовала жандармерія и ôтдала въ руки справедливости. При ревизіяхъ по домахъ тыхъ злодѣѣвъ познаходжено много краденыхъ рѣчій.

— **Недалеко села Рѣчки** коло Коссова знайдено въ лѣсѣ дня 18 липня трупъ жида съ розтрѣсканою, очевидно обухомъ сокиры, головою и обдертого до нитки.

— **Въ интернатѣ Змартвыхвстанцѣвъ** есть теперь на науцѣ вже 6 хлопцѣвъ, всѣ Русины. Съ слѣдуючимъ школьнымъ рокомъ має ихъ бути значно бôльше.

— **О рускихъ почтовыхъ друксортах.** Редакція наша дôстає щодня жалобы ôтъ своихъ предплатникôвъ зъ рôжныхъ сторôнъ, що по почтахъ нема рускихъ друксортôвъ. Сегодня дôстала наразъ два донесеня въ тôмъ взглядѣ; одно зъ Старого мѣста: „Въ цѣлôмъ Старôмъ мѣстѣ нема ни однои рускои карты кореспонденційнои!“, друге зъ Медики: „Въ Медицѣ почмайстрова панѣ Б. не пôдписує рускихъ переказôвъ и реценисôвъ по руски. — Ст. П., селянинъ“. Хотяй допоминаньеся рускихъ жителѣвъ о рôвноуправненье пôдъ взглядомъ картокъ кореспонденційныхъ и пôдписôвъ на реценисахъ здаєсь рѣчію маловажною и при частôмъ повторяню навѣть смѣшною, — то все таки оно показує собою одну дуже свѣтлу черту въ нашôй народнôй боротьбѣ за рôвноуправненье языкове. Якъ звѣстно, генеральный директоръ почтъ галицкихъ п. Шифнеръ, якъ чоловѣкъ дуже справедливый, наказавъ разъ на завсѣгды всѣмъ своимъ пôдвластнымъ урядамъ въ Галичинѣ, щобы рускимъ сторонамъ выдавали всякій друксорты рускій и тімжь рускимъ письмомъ и языкомъ выповняли. О тôмъ знаютъ всѣ Русины и тымъ бôльше чудує и обурює ихъ поступованье гдеякихъ урядникôвъ почтовыхъ, особливо почмайстрôвъ по меншихъ почтахъ въ всхôднôй Галичинѣ, котрі зъ свого звѣстного ультрапатріотизму не хотятъ повиноватися наказови директора п. Шифнера. Кождый Русинъ, гнетеный и кривдженый на кождôмъ кроцѣ, обурюєсь на учинену ему кривду вправдѣ дрôбну, але все таки кривду. И тутъ то причина тыхъ частыхъ писемъ съ жалобами до редакцій рускихъ газетъ. Але мы зъ своеи стороны мусимъ заявити покривдженымъ въ почтовыхъ дѣлахъ, що они далеко борше будуть удаватися съ своими жалобами до самои ц. к. Дирекціи почтъ, анѣжь до рускихъ часописій. Зъ другои стороны пожаданымъ булобы щобы Вп. п. директоръ Шифнеръ еще разъ пригадавъ почтовымъ урядамъ ихъ обовязанности.

— **Зъ Чернигова** доносятъ кіевскôй „Зарѣ“, що графъ Гр. А. Милорадовичь, одинъ зъ давныхъ украиньскихъ родôвъ магнатскихъ, подаровавъ свою дуже велику приватну библіотеку мѣсту Чернигови. Въ библіотецѣ гр. Милорадовича есть дуже богато рѣдкихъ книгъ а що важнѣйше рукописій. Библіотеку тую зберавъ и самъ жертвователь и его предки, еще навѣть его прадѣдъ. Гр. Милорадовичь поставивъ радѣ мѣста Чернигова условіе, щобы дарована нимъ библіотека мѣстилась въ окремôмъ домѣ и на построенье такого дому дає половину коштôвъ.

— **Градъ** наробивъ много шкоды въ Настасовѣ тернопôльского повѣта въ четверъ минувшого тыждня.

(*Б*) **Господарка въ львôвскôмъ выдѣлѣ повѣтовôмъ.** Вчера стрѣтили мы двохъ селянъ зъ Кукизова пôдъ Львовомъ, котрі намъ таку рѣчь оповѣли: Рада повѣтова зô Львова прислала громадѣ свого делегата для переведеня реклямацій грунтовыхъ. За тую роботу почислено ей 62 зр. и 23 кр., сплатити до фонда повѣтового. На конто тои сумы заплатила громада 20 цвѣтня 10 зр., а 9 червня решту 52 зр. 23 кр., на що дôстала поквитованье пôдписане черезъ секретаря пов. п. Меруновича. Несподѣвано дня 9 липня дôстає громада завôзванье платити другій разъ 52 зр. 23 кр., а на завôзваню зновъ пôдписаный п. Меруновичь. Мы надѣемось, що се сталось тôлько черезъ неладъ въ веденю книгъ, урядовыхъ, алежь зновъ нехай львовскій выдѣлъ повѣтовый уважає, щобы безпотрѣбно не непокоивъ людій.

— **Конкурсъ** на посаду директора II (нѣмецкои) гимназіи во Львовѣ розписаный съ речинцемъ до 19 (31) серпня 1881.

— **Именованя.** Надзвычайній професоры дръ А. Будиньскій и дръ Едвардъ Тангль именованій звычайными професорами въ университетѣ черновецкôмъ.

— **Египетске запаленье** очій панує епидемично въ Станиславôвскôмъ баталіонѣ ляндверы, котрый прійшовъ до Львова на маневры. Зъ того баталіону ôтдано кôлька-найцять людій до войскового шпиталю.

— **Дотепній злодѣй.** Недавно приѣхавъ до Львова селянинъ съ сѣномъ и ставъ собѣ на пляцу. Не успѣвъ ще селянинъ розглянутися якъ ему вже потягъ злодѣй зъ воза полотнянку. Мужикъ лишає фѣру и бѣжитъ за злодѣемъ. Въ тôй самôй хвили пôдходитъ до воза спôльникъ злодѣя, що утѣкавъ съ полотнянкою, пôдцалює сѣно на возѣ и кричитъ „сѣно горитъ“. Розумѣеся, що селянинъ вернувся гасити сѣно а тымчасомъ оба злодѣѣ съ полотнянкою пощезали.

— **Продукція соли** пôсля донесеня уряд. „Газ. Львôвскои“ выносила продукція соли въ Галичинѣ въ мѣс. червцю с. р. 107.598 метричныхъ сотнарôвъ а продажь въ тôмъ часѣ 101.992 метр. сотн. Въ порôвнаню съ рокомъ минувшимъ збôльшилася продукція о. 2253. сот. метр. продажь же зменшилася о 2033. метр. сотн.

— **Жертвою пожару** сталася громада Ванôвъ въ пов. Сокальскôмъ. При сильнôмъ вѣтрѣ обнявъ огонь, выбухнувшій на обôйстю приходскôмъ, скоро такожь сосѣдскій домы и будынки господарчій такъ, що въ короткôмъ часѣ 24 газдôвствъ стояло въ поломѣни. Причиною огню мала бути неосторожнôсть. Шкода выноситъ близько 24.000 зр. — Въ Осередовѣ того самого пов. погорѣло 5 господарѣвъ. — Въ громадѣ Дубю пов. бродского навѣстила пожежа 10 господарѣвъ, котрі ледво могли съ житьемъ утѣчи. — 8 домôвъ съ будынками згорѣло въ Поморянахъ пов. Золочѣвского, где огонь розширився зъ стайнѣ Авраама Райса.

— **Пожары.** Въ Жабю коссôвского пов. згорѣло одно обôйстье. Въ Березовици великôй коло Тернополя згорѣло 6 господарѣвъ; шкода выноситъ 3000 зр.

— **Архіепископомъ вѣденьскимъ** именованый опатъ Бенедиктинôвъ въ Кремсминстеръ Целестинъ Гангльбауеръ (Ganglbauer) — Новый достойникъ котрого вѣденьска праса дуже прихильно витає уродився 17 серпня 1817 числитъ теперъ 64 лѣтъ.

— **Св. синодъ** въ Петербурзѣ має переглянути всѣ книги употребляемій духовенствомъ православнымъ въ цѣли переведеня ихъ зъ языка церковного на мову жіючу.

— **Въ Кіевѣ** прійшло 19 (7) липня опять до бôйки межи жидами и христіянами, котра могла прибрати розмѣры безпорядкôвъ шаленыхъ, єслибы правительство не було скоро заинтервеніовало войскомъ и полиціею. — Симъ разомъ зачѣпка выйшла ôтъ жидôвъ.

— **По позоду выборôвъ** до французского парляменту выдавъ министеръ справъ внутрѣшныхъ Констансъ циркуляръ до пôдвластныхъ префектôвъ и урядôвъ, въ котрôмъ препоручає имъ щобы при выборахъ заховувались цѣлкомъ неутрально и грозитъ заразомъ суспензією тымъ котрібы поступали противъ его розпорядженя. Нотуючи сей фактъ мимоволѣ нагадуємо собѣ нашій ôтношеня выборчій илюстрованій непрактиковаными и нечуваными може нигде инде надъужитями, зъ стороны органôвъ правительственныхъ.

— **Робôтники и селяне** въ Ирляндіи ухвалили на митингу уряджонôмъ передъ тыжднемъ завязати товариство, котре має жадати лучшихъ помешкань для робôтникôвъ, ограниченя деннои працѣ до 8 годинъ и пôдвышеня платнѣ о 8 шилингôвъ тыжднево.

— **Жидамъ** проживаючимъ въ Петербурзѣ приказало правительство выдалитися зъ мѣста. Розпорядженье тое ôтносится навѣть до такихъ жидôвъ, котрі суть замельдованій яко ремѣсники и займаются ремесломъ.

— **Зъ Петербурга** доносятъ о проектахъ великихъ улегченій въ корысть прасы. Гр. Игнатьевъ має бути приклоннымъ свободѣ печати, невидячи однакожь можности переведеня на разѣ радикальныхъ реформъ въ тôмъ направленю, бажає усунути гдеякій непотрѣбній ограниченя и есть за тымъ щобы праса обговорювала всѣ бѣжучій справы.

— **Кôлько жидôвъ въ Одессѣ?** Въ 1830 р. выказала конскрипція лишь 7.100 душь, а конскрипція въ 1880 р. выказала вже ажь 69.500 душь!

— **Мѣсто Корець на Волыни** погорѣло дуже сильно. Згорѣло самыхъ тôлько хатъ 800, а кромѣ того много иншихъ будынкôвъ. Близько 2.000 родинъ лишилось въ нуждѣ пôдъ голымъ небомъ.

— **На пораженье ôтъ сонця** умерло сими днями 7 людій въ Верлинѣ.

— **Почитателѣ таланту Лермонтова** завязалися въ комитетъ, котрый буде въ Пятигорску обходивъ память смерти поета. На памятникъ для Лермонтова, котрый має бути здвигненый въ згаданôй мѣсцевости, мали пôсля донесеня „Голосу“ зôбрати вже въ дорозѣ складокъ 18 тысячь.

— **Межинародный конгресъ** геольогôвъ маєся зôбрати въ мѣсяцю вересню въ Больонiи. Король италійскій ôтдавъ ему значній фонды до розпорядимости. Комитетъ призначивъ 5.000 лѣръ на премію за найлучшу працю о графичнôмъ укладѣ картъ геольогичныхъ — и получивъ 6 працъ въ тôмъ предметѣ, котрі теперь оцѣняютъ судіи покликаній зъ помежи знаменитостій фаховыхъ рôжныхъ народностей.

— **Въ Лондонѣ** есть теперь 12.000 фіякрôвъ, котрі маютъ концесію. Цѣкава рѣчь, що 3.000 зъ помежи нихъ слюбовало тверезôсть.

— **Дитяче войско.** Париска рада муниципальна ухвалила, щобы въ школахъ учено обовязково всѣхъ дѣтей рухôвъ войсковыхъ и тымъ способомъ приготовлювано молоде поколѣнье до сповнюваня въ будучности обывательского обовязку служби войсковои. Войско таке має бути выеквиповане въ мундуры и карабины а коштъ организаціи обчислено на 250.000 фр.

— **Агенты полиційній** въ Атенахъ зъорганизували змову зъ причинъ невыплаченя имъ пенсіи на способъ робôтникôвъ и ажь тогды зачали повнити свою службу коли имъ выплачено залягаючу плату.

— **Складъ матеріялôвъ треновыхъ** въ Краковѣ буде съ днемъ 1 л. серпня звиненый а урядники рахунковій будутъ перенесенй до Львова.

— Дня 18 липня умеръ въ Москвѣ професоръ економіи на университетѣ **Ив. Бабстъ.** Въ области економіи бувъ ôнъ звѣстный ученому свѣтови а яко приватный чоловѣкъ и учитель лишивъ по собѣ добру память.

Всячина.

— **Диво природы.** Въ Линици долѣшнôй Рогатыньского пов. мала звычайна кôтка двоє котенятъ а одно зъ нихъ дивовижнои подобы. Довге 16 цнт., ваги 105 гр. Голова и груди котяти звычайній а живôтъ ôтъ половины дѣлится на двоє и на кôнци обохъ животôвъ по парѣ заднихъ нôжокъ. На хребтѣ одна нôжка а пôдъ грудьми двѣ передній. Кôтка-родителька по породѣ того котяти обурилась, взяла его заразъ драпати, бити лапками и не давала соати, хотяй никому зъ людій не дозволила приближитись до дивовижного дитяти. Котя впрочѣмъ всѣ части тѣла мало правильній, могло жити, и тôлько черезъ якійсь выпадокъ погибло.

— **Вплывъ красокъ на нервы.** Директоръ низшоавстрійского закладу для божевôльныхъ, дръ Шлягеръ, котрый ôтъ 3 лѣтъ робивъ студіи и експеримента застановляючися надъ пытаньемъ вплыву красокъ въ хоробахъ нервовыхъ, дôйшовъ на пôдставѣ обсерваційзрѣланыхъ на 60 хорыхъ до результату, що сина краска вліяє успокоюючо коли противно краска червона дѣйствує побуджуючо и дразнитъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Урожаѣ въ всходнôй Галичинѣ въ першôй половинѣ липня.** *(Пôсля справоздания галицкого Товариства господарского.)* — Жито зачали вже жати. Сегорôчнй жнива опôзнятся зъ причины неустаючихъ дощевъ, котрй вздержуютъ дозрѣванье збôжа. Доперва въ половинѣ липня заблысла на кôлька днѣвъ погода, котра спріяе польнымъ роботамъ. Слота пошкодила значно зборови рѣпаку, сѣна и конюшины. Много сѣна зогнило на покосахъ а суть такй околицѣ, где шкоды черезъ тое великй. Тôлько вчасно скошене сѣно можна було зôбрати безъ великои страты. Конюшина выдавалася дуже буйною и предсказувала хорошй зборы, скошена однакожь въ многихъ мѣсцяхъ зогнила чи то на покосахъ чи вже въ копицяхъ. Другій збôръ вже не заповѣдаеся такъ хорошо.

Зъ причины слоты не можна було обробити бараболѣ и кукурудзы, що може такожь некорыстно повліяти на скôлькôсть плоду. Що до другихъ родôвъ збôжа слота не наробило тôлько шкоды якъ сподѣванося и есть надѣя, що рôкъ сей, коли тôлько жниво поведеся, буде можна назвати урожайнымъ.

Рѣпакъ не всюда еще доси зôбраный, загаломъ середный, мало видно стручкôвъ здоровыхъ. Зъ причины, що хрущъ нищивъ цвѣты, дозрѣвавъ рѣпакъ дуже нерôвно а черезъ то жниво було утруднене и опôзнилося значно. Найлѣпшій результатъ жнива рѣпаку выказуютъ околицѣ Рудокъ, Хирова, Дубецка и Сѣнявы. Середный рѣпакъ зôбрано въ околицяхъ Бродôвъ, Калуша, Жидачева и Станиславова. Найгôршій рѣпакъ въ Тернопôльщинѣ.

Пшениця обѣцюе въ загалѣ хорошй жнива, хотяй на лучшихъ грунтахъ майже всюды повылягала, особенно банатка; пшениця звычайна менше. Черезъ слоту кинувся подекуды снѣтій, якъ доносятъ зъ пôдъ Угнова и Судовои Вишнѣ. Въ Перемыскôмъ и Золочѣвскôмъ повѣтахъ появилася ржа. Такй самй вѣсти доходятъ такожь зъ пôдъ Городенки и Калуша.

Жито мѣсцями а именно на Подôлю лучшеôтъ пшеницѣ, хочь такожь сильно повылягало; середне жито коло Угнова, Судовои Вишнѣ и Балигорода такожь въ Коломыйщинѣ, коло Отыніи и Залѣщикъ. Впрочѣмъ всюда жита хорошй.

Ячмѣнь всюда гôршій якъ пшениця и жито, хочь мѣсцями именно тамъ где була посуха, значно поправився. Середный ячмѣнь коло Угнова, Камѣнки Струмиловои, Куликова, въ Золочѣвщинѣ коло Глинянъ и Красного, въ Перемыскôмъ коло Судовои Вишнѣ, дальше почавши ôтъ Рогатына ажь до Отыніи, Товмача и Калуша, коло Залѣщикъ, Борщева, Копычинець, Бучача и Пôдгаецъ. Найгôршй вѣсти о ячменю надôйшли зъ Городенки, Коломыѣ, Олеська и Балигорода.

Овесъ всюды дуже хорошій, вынявши околицѣ Угнова, Олеська, Турки и Балигорода.

Горохъ поправився по дощахъ и загаломъ добрый. Найгôршій горохъ въ околици Камѣнки, Бжозова и Балигорода; середный въ Золочѣвщинѣ коло Олеська и коло Судовои Вишнѣ. Бôбъ найгôршій коло Балигорода; середный въ Коломыйщинѣ.

Гречка цвите хорошо и обѣцюе добре жниво. Найгôршй гречки коло Угнова, Судовои Вишнѣ и Щуровичъ, коло Залѣщикъ и Бурштына; середнй коло Олеська; впрочѣмъ всюда добрй. Выка загаломъ добра. Кукурудза въ часъ оброблена хороша. Бараболѣ зачинаютъ гнити, якъ доносятъ ôтъ Рудокъ, Турки, Старого мѣста, Жидачева и Бурштына; псуются именно ранній. — Въ Коломыйщинѣ и коло Товмача на низинахъ много повымакало. Бураки обѣцюютъ хорошій плôдъ. Где була зъ весны посуха якъ коло Збаража, Золочева, Коломыѣ и Куликова, тамъ бараболѣ дрôбній. Капуста много утерпѣла ôтъ блохи земнои. На цѣлôмъ пôдгôрскôмъ просторѣ ôтъ Бжозова, Старого мѣста ажь до Турки капуста лиха. Ленъ всюда хорошій; мѣстцями повылягавъ. Хмѣль утерпѣвъ много ôтъ слоты и зимна. Сады на Покутю зле выглядаютъ. Яблокъ и грушокъ мало, сливокъ совсѣмъ нема.

— **Трiестеньска Аціенда Ассикуратриче.** Пôсля донесень вѣденьскои „Tribüne“ (ч. 198 зъ 20 липня с. р.), котра заручае, що информаціи свои бере зъ жерела вповнѣ автентичного, малися переправы Аціенды пôднятй въ Парижи въ цѣли збôльшеня капиталу акційного, совершенно розбити. Въ наслѣдство тои неудачѣ пôднесе зарядъ — якъ думае „Tribüne“ питанье выплаты акцій а евентуально зъамальгамованя съ другимъ якимъ товариствомъ австрійскимъ. Передъ рокомъ пôднесли мы були сумный станъ економичный сеи институціи и звернули увагу нашои публики на небезпечнôсть, якою грозитъ захитана рôвновага финансова того заведеня, въ котрôмъ многй у насъ доси убезпечовалися. — Обавы, высказанй нами справдилися. Теперь мусимо сконстатовати въ друге встрясенье сеи институціи асекураційнои, котра яко найстарша ôтъ многихъ лѣтъ въ краю нашôмъ съ великимъ успѣхомъ оперовала. — Вѣсть о неудачѣ справдѣ не мило вразити муситъ убезпеченыхъ. — Чи выплатою акцій можна буде осягнути пожаданый результатъ, треба сомнѣватися, если зважимо, що финансованье въ Парижи, въ котрого успѣсѣ институція тая видѣла спасенье, и котрый въ газетахъ заѣдно проклямовала, теперь на ничѣмъ скôнчилося. — Щожь бо могло склонити французке консорціюмъ до ôтмовленя Аціендѣ капиталôвъ? Груна каниталистôвъ, съ котрою трактовала Аціенда, нѣмъ рѣшилася вôйти въ стосунки съ нею — мусѣла перестудіювати всѣ ситуаціи Аціенды и переконатися о властивôмъ станѣ рѣчій, бо Французы знанй суть въ справахъ финансовыхъ зъ своеи осторожности. Припустивши евентуальнôсть фузіи съ другою институціею, не можна о самостôйности Аціенды и говорити: Въ тôмъ случаю або перейде она на другій институтъ, а тогды выйдутъ добре хиба тôлько акціонеры, котрй увôльнятся ôтъ своихъ обовязкôвъ — або Аціенда зôстане еще Аціендою, але тôлько зъ имени, бо по такôмъ зъамальгамованю станеся зависимою ôтъ другои институціи. — Якъ выглядае въ практицѣ стосунокъ такои фузіи, учатъ примѣры многихъ институцій австрійскихъ якъ пр. „Victoria“, „Europa“, котрй скоро зникли зъ горизонту. — Фаза, въ котрôй Аціенда теперь знаходится, каже на кождый спосôбъ серіозно застановитись надъ еи будучностію“.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 166) Всч. о. Губчакъ деканъ и парохъ калускій черезъ о. Третяка Григ. зôбранй жертвы ôтъ парохіянъ въ Краснôмъ 10 зр., Всч. о. Шкургана 2 зр., ôтъ Всч. п-ѣ Громницкои 50 кр., ôтъ Вп. Петра Салищина 40 кр., ôтъ Вп. парохіянъ Пôйла и Сѣвки 5 зр. 69 кр., ôтъ Всч. о. Воєвудки 2 зр., ôтъ Ч. парохіянъ Рôвня 3 зр. — разомъ 23 зр. 76 кр.; 167) Всч. о. Сохацкій новопост. пресвитеръ ôтъ Всч. о. Геор. Сохацкого зъ Ищкова 5 зр., ôтъ повоп. пресв. оо. Волод. Левицкого, Порайка, Литвиновича, Воєвудки, Войнаровского, Жилавого, Радзѣкевича, Гутковского, Дзеровича, Лукашевича, Зафіовского и ôтъ себе по 1 зр. — разомъ 17 зр.; 168) Ч. Редакція „Галицкій Сіонъ“ ôтъ о. Кумановского, завѣдателя Побережа ôтъ него и парохіянъ 2 зр. 20 кр.; 169) Всч. о. Калинюкъ Адамъ зъ Стрыя ôтъ себе 1 зр. 70 кр., ôтъ комитета при церквѣ Успенія Пресв. Бог. 10 зр., изъ складки въ церквѣ 9 зр. 30 кр., ôтъ церк. брацтва 2 зр. — разомъ 23 зр.; 170) Всч. ур. дек. Пѣстиньскій ôтъ чч. парохіянъ Березовои 10 зр. 17 кр., Испаса 2 зр., Молодятина 2 зр., ôтъ Всч. о. Левицкого Ипол. 5 зр. — разомъ 19 зр. 17 кр.; 171) Всч. о. Алеко. Юрикъ, завѣдат. Илева ôтъ себе и парохіянъ 3 зр., ôтъ церк. брацтва 2 зр. — разомъ 5 зр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Всч. И. Д. въ Дараховѣ: 17 сѣчня отримали мы 3 зр., 8 цвѣтня 2 зр., а нынѣ 2 зр.; до кôнця року припадае еще 5 зр.

Всч. Л. Лушпиньскій зъ Пилипча: Жадане выслано и доплачено еще 8 кр.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На руску антольогію: о. С. Т. въ Нанчôвцѣ в. 1 зр., К. П. въ Золоч. 1·50 зр., дръ И. К. въ Сераевѣ 1·50 зр., о. К. Б. въ Лôвчицяхъ 1·50 зр., о. Д. К. въ Лупковѣ 1 зр., о. К. В. въ Бужку 1·50 зр., о. И. А. въ Нижневѣ 1·60 зр., Д. Л. въ Опавѣ 1 зр., о. И. Н. въ Тернополи 1·50 зр., о. Л. П. въ Городенцѣ 2 зр., В. Сѣдоровичъ въ Борщевѣ 1 зр., о. Т. К. въ Кимполюнгъ 1 зр., о. А. М. въ Видыновѣ 1 зр., И. Л. въ Молодятынѣ 1·50 зр., дръ В. Л. въ Тернополи 1·50 зр., Касино въ Заставнôй 1 зр., І. Л. въ Мухавцѣ 1 зр., о. Т. Ф. въ Сокали 1·20 зр., о. К. С. зъ Жужель 1 зр., Р. Л. въ Магляй 2·10 зр., для Сіона: о. К. Б. въ Лôвчицяхъ 2 зр., о. С. К. въ Ветлинѣ 2 зр., А. Г. въ Грималовѣ 2 зр., о. Е. Х. въ Малашôвцѣ 2 зр., о. Е. П. въ Торкахъ 2 зр., о. Е. В. въ Нановѣ 1 зр., о. И. Т. въ Дзвинячу 2 зр., о. С. въ Мѣжиньцю 1 зр., для Науки: о. И. Т. въ Бортникахъ 2 зр., о. М. въ Суходолахъ 2 зр., о. Т. въ Хлѣбчинѣ 2 зр., о. Г. въ Смолинѣ 2 зр., о. К. С. зъ Жужель 2 зр.,; для Пролома: о. И. Т. въ Бортникахъ 2 зр., о. І. М. въ Суходолахъ 2 зр., о. Л. П. въ Городенцѣ 2 зр., о. М. М. въ Скоморохахъ 2 зр., о. Т. въ Хлѣбчинѣ 2 зр., о. Г. въ Смолинѣ 2 зр., о. И. Н. въ Монастирску 2 зр., о. Т. Л. въ Должневѣ 2 зр., о. І. К. въ Валявѣ 1 зр., о. В. М. въ Торкахъ 1 зр., о. Ю. О. зъ Сенегола 2·20 зр., о. І. Б. въ Илавчи 1 зр.

Потяги желѣзниць.

Приходятъ до Львова.

Зъ Пôдволочискъ (*на двор. головный*): о год. 10, мин. 10 вечеромъ (пот. посп.); о г. 3 м. 30 рано (пот. особ.); о г. 3 м. 52 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Кракова: о г. 5 м. 20 рано (пот. посп.); о г. 9 м. 7 вечер. (пот. особ.); о г. 11 передъ пол. (пот. мѣш.).

Зъ Черновець: о г. 9 м. 40 веч. (пот посп.); о г. 3 м. 45 рано (пот. мѣш.); о г. 3 м. 32 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Станиславова (на Стрый): о г. 8 м. 5 рано и о 8 г. вечеромъ.

Отходятъ зô Львова.

До Кракова: о г. 10 м. 30 въ ночи (пот. посп.); о г. 4 м. 33 рано (п. особовый); о г. 4 м. 49 по пол. (п. мѣшаный).

До Черновець: о г. 6 м. 10 рано (п. поспѣшн.); о г. 11 м. 50 въ пол. (пот. мѣшан.); о год. 10 м. 50 въ ночи (п. мѣшан.).

До Станиславова (на Стрый): о г. 6 м. 45 рано и о г. 6 м. 35 вечеромъ.

До Пôдволочискъ (*зъ двôрця головного*): о г. 5 м. 40 рано (пот. посп.); о г. 12 м. 10 въ пол. (пот. мѣш.); о г. 10 м. 11 въ ночи (пот. мѣш.). — *Зъ двôрця въ Пôдзамчи*: о г. 10 м. 39 въ ночи (пот. мѣш.); о г. 12 м. 32 въ полудне (пот. мѣш.).

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаеся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуеся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Института“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (9—?)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,

образовавшися за границію, звѣстный зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (2—10)

ВАРСТАТЪ МЕХАНИЧНЫЙ
ГЕНРИКА ЄНИ
(H. JENY)
ул. Жовквска, ч. 74, во Львовѣ,

принимае всякй репараціи машинъ и знарядôвъ рôльничихъ, якъ такожь посередничитъ при закупнѣ и продажи новыхъ и уживаныхъ машинъ.

Можна набути такожь слѣдуючй знаряды господарскй: **Паровй машины, Локомобилѣ, Молотѣльнѣ, Кираты, Жниварки. Косѣвники, Екстерпаторы, Плѣвники, Обгортачѣ** и т. д., и т. д. (6—?)

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (7—?)

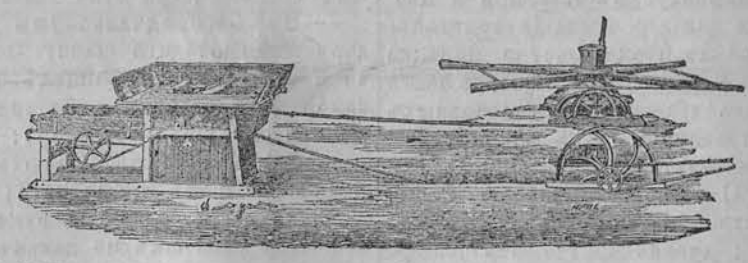

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH
во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,
поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй
патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй
англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.
Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ наročно конструованй
новй тутешнй вѣяльнѣ.
Поручаемъ такожь
гарнитуры молотѣльничй штифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.
Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (8—16)

Змѣна льокалю!

ДРУКАРНЯ ТОВ. ИМ. ШЕВЧЕНКА
перенеслася ôтъ дня 10 л. с. м.
на улицю Академичну ч. 8.
(напротивъ Касина мѣщаньского).

При случаю поручаесь Друкарня ласкавôй памяти П. Т. Публики. Принимае всякй замовленя на друки книгъ, рахункôвъ купецкихъ, плякатôвъ, табель господарскихъ и т. д. въ языцѣ рускôмъ, польскôмъ и нѣмецкôмъ. Именно для друкôвъ въ языцѣ рускôмъ посѣдае Друкарня якъ найбôльшій выбôръ черенокъ. (8—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 57. Львôвъ, Середа 22 липця (3 серпня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякй листы, посылки и реклямаціи.

Католицка и славяньска мисія Австріи.

Послѣдными часами много говорится о католицизмѣ и славяньствѣ въ Австріи особливо ôтъ часу, коли зъ одной стороны министерство гр. Таффе поставило въ теоріи свою програму помиреня всѣхъ народôвъ Австріи, отже передовсѣмъ народôвъ славяньскихъ, доси нѣмецко-польскою гегемонією централистичною упослѣженыхъ, а зъ другои стороны католицкій рухъ австрійскихъ Славянъ наглядно вызначився въ Кирило-Методіевскôй богомольнôй подорожи до Риму. Зъ того часу говорится о католицкôй и славяньскôй мисіи Австріи, якъ о якôмъ догматѣ нашои державнои вѣры политичнои.

Австрія завсѣгды уважалась охоронителькою католицкихъ христіянъ на всходѣ. О скôлько се ôтносится до католикôвъ въ малôй Азіи, Сиріи и Палестинѣ, то тутъ охоронною силою католикôвъ являеся въ першôмъ рядѣ Франція, а доперва въ другôмъ рядѣ выступае Австрія. Се навѣть симболично зъображено въ ротундѣ Святого Гробу въ Єрусалимѣ тымъ, що тутъ замѣщено портреты (натуральнои величины) Люи-Филипа и Наполеона III, тымчасомъ коли такогожь портрету цѣсаря Францъ-Іосифа тамъ совсѣмъ не умѣщено. Щожь до католицкихъ христіянъ на балканьскôмъ пôвостровѣ, то Австрія вже наслѣдствомъ самого географичного положеня являеся яко ихъ найблизша охоронна сила и маѣ навѣть въ певнôй мѣрѣ до сего историчне право первеньства, божь австрійскй цѣсарѣ въ кождôмъ мирнôмъ договорѣ съ Туреччиною застерегали въ осôбнôмъ параграфѣ ненарушимôсть вѣры католикôвъ и пошанованье правъ, якими користалась католицка церковь на всходѣ. Сей параграфъ майже однозвучный въ всѣхъ договорахъ Австріи съ Туреччиною, заключеныхъ въ XVIII вѣцѣ. За тымъ примѣромъ Австріи послѣдовала ôттакъ Россія заключаючи договоръ съ Туреччиною въ Кучукъ-Кайнарджи и застерегла такужь ненарушимôсть вѣры и церкви для православныхъ христіянъ на всходѣ. Зъ сего, якъ вѣдомо, выводитъ Россія для себе родъ зверхного права покровительства надъ православною церквою на всходѣ. Тымъ чиномъ одержали православнй христіяне, а именно Греки далеко сильнѣйшого и бôльше дбалого охоронителя, якъ католики. Въ Россіи не тôлько правительство але и сама людностъ живо и енергично принялась за то, щобъ получшити долю своихъ братій по вѣрѣ — Грекôвъ; Австрія обмежалась на малозначну пôдмогу для католицкихъ церковь и монастырѣвъ въ Босніи и Альбаніи, при чѣмъ все єще боялась своєю католицкою мисією вступити въ рѣзку суперечностъ съ православною бôльшостію населеня. Доперва передъ менше-бôльше двацяти роками надумались въ Австріи гдещо зробити такого, що булобъ похоже на дѣятельну пропаганду многочисленныхъ товариствъ основаныхъ въ Россіи для охороны и пôдмоги православныхъ христіянъ на всходѣ. Тогды то основано въ Вѣдни товариство для пôдмоги католикôвъ на всходѣ („Verein von der unbefleckten Empfängniss zur Unterstützung der Katholiken im türkischen Reich und im Orient“), на чолѣ котрого ставъ баронъ Майзенбергъ, пенсіонованый молодшій секретарь министерства заграничныхъ справъ. Въ першихъ лѣтахъ свого существованя розвивало се товариство дуже малу дѣятельнôсть. Але послѣдне рôчне справозданье, що ино теперь оголошене, зазначаѣ вже дуже значный поступъ въ прирôвнаню до попередныхъ лѣтъ. Въ Сулинѣ и Тульджѣ основано католицкй школы, а такъ само въ Рущуку и въ кôлькохъ болгарскихъ селахъ навколо Систова. Въ Болгаріи тожь само вже дѣйствуе католицка мисія, однакожь найживѣйше ведеся католицке дѣло въ Босніи.

Єсли въ згаданôмъ справозданю говорится, що христіяньскй племена балканьского пôвъострова прійшли до свѣдомости, що они далеко остались въ своѣмъ розвою поза народами заходу — то противъ сего певно никто не буде спорити. Не такъ легко однакожь можна згодитись на дальшй выводы сего справозданя, що полудневй Славяне вызволившись зъ пôдъ Исляму прилучатся по примѣру своихъ предкôвъ до осередка католицкои єдности, щобы тымъ способомъ дôйти до правдивои цивилизаціи и до нового розцвѣту. Таку саму надѣю высказавъ послѣдными часами такожь епис. Штросмаєръ въ своѣй промовѣ до папы представляючи на Кирило-Методіевскôмъ торжествѣ славяньско-католицкихъ путникôвъ зъ Австріи. Се совсѣмъ природно, що австрійскй католики бажаютъ „наверненя“ православныхъ христіянъ на Балканѣ; але они не переставаютъ на тôмъ, они хотѣли бъ єще бôльше: щобы Австрія приняла на себе головну ролю навертати тыхъ православныхъ. Ось чому такъ часто теперь чути въ католицкихъ дневникахъ и товариствахъ деклямаціи о славяньскôй и католицкôй мисіи Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ.

Се все тѣсно вяжеся съ новымъ станомъ справъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Послаництво Австріи латинизовати и перевести на католицизмъ балканьскихъ христіянъ, выводятъ просто зъ нового становища, яке заняла Австрія на всходѣ, ба навѣть говорится, що Австрія муситъ принятись сего послаництва, скоро хоче скрѣпити своє становище. Се правда, що акція Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ дасться въ тôмъ дусѣ интерпретовати. Австрія, розширяючи свои границѣ ажь по Лимъ, объявила тымъ самымъ въ очахъ славяньскихъ политикôвъ свою волю, статися славяньскою державою, злучити свои найжизненшѣйшй интересы съ интересами Славянъ и тымъ способомъ статися новымъ осередкомъ славяньского свѣта. Зъ другои стороны зновъ жежь и то правда, що Австрія зайнявши Боснію и Герцоговину и замѣряючи навѣть єще дальше на Митровицу посуватись, хотѣла черезъ то зрôвноважити вплывъ Россіи на балканьскôмъ пôвъостровѣ — и се бувъ головный замѣръ тыхъ державъ, котрй на берлиньскôмъ конгресѣ попирали окупацію Босніи и Герцоговины черезъ Австрію. Славяньска мисія Австріи выводилабся отже зъ самого даного фактичного стану такъ самои Австріи и окупованыхъ краѣвъ, якъ и зъ замѣренои цѣли противважити вплывови Россіи на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Щобы осягнути тую цѣль, говорятъ дальше католицкй политики, повинна Австрія принятись за католицку мисію, а спеціяльно взяти въ свôю охорону и опѣку католикôвъ на всходѣ, сполучити ихъ пôдъ одною хоругвою и супротивъ православнои пропаганды выступити съ католицкою; єслибъ удалося Австріи пріѣднати православныхъ христіянъ Балкану для католицкои церкви, тогды була бъ Россія побита. Ничого правдивѣйшого надъ тй послѣдній выводы католицкихъ политикôвъ, — розходится лише о ту малу дрôбницю, чи велика схизма дасться устоpонити черезъ католицку пропаганду, — иншими словами, чи католицизмъ може выперти православіе на балканьскôмъ пôвъостровѣ?

Папа Левъ одушевився идеєю навернути христіянъ всходу до католицизму, — тожь и не диво, що и католики Австріи одушевляются для тоижь самои идеи. Вправдѣ треба бы поробити гдеякй уступства що до богослужебного языка, бо безъ того ани думати о якôмъ нибудь успѣху, але єслибы зробленo такй уступства, то енергичный епископъ зъ Діяковару и борець за введенье славяньскои литургіи въ всѣхъ славяньско-католицкихъ краяхъ, на стôлько увѣреный въ побѣдѣ католицизму надъ православіемъ на балканьскôмъ пôвъостровѣ, що готовъ ручитись за успѣхъ.

Не кождый буде такъ оптимистично и сангвинично споглядати на успѣшнôсть такои акціи якъ епископъ Штросмаєръ, а противно не одинъ готовъ въ такôмъ замѣрѣ и въ такъ благихъ надѣяхъ доглянути велику порцію авантурничои очайдушности. Рѣчь жежь ясна, що така католизуюча акція на балканьскôмъ пôвъостровѣ вызвалабы найперше живый опôръ православного населеня; о то вже постаралабся Россія, щобы вѣра стала противъ вѣры, православіе противъ католицкои єдности. Не можна ніякъ упоюватись надѣею, що православнй христіяне добровôльно и съ отвертыми раменами ôтдадутся въ обнятя католицизму. Єще менше можна тутъ надѣятись на насильну акцію, на акцію съ оружіемъ въ рукахъ. Выступаючи съ католицкою пропагандою Австрія ôтъ разу наткнеся на опôръ и непріязнь Сербôвъ, Румунôвъ, Болгаръ и т. д. А чи можна при такôмъ станѣ думати о успѣшности славяньскои акціи Австріи на балканьскôмъ пôвъостровѣ? Що Австрія моглабы зыскати своєю славянофильскою акцією на Балканѣ, то стратилабы она своєю католицкою пропагандою. Масса балканьскихъ Славянъ вызнаѣ православіе и Россіи було бъ совсѣмъ не тяжко вывести чи до культурного чи навѣть до крôвавого бою незрôвнано бôльшу силу Славянъ, якбы се могла учинити Австрія.

Такимъ чиномъ побѣда все осталабыся при Россіи а не при Австріи. До того єще православнй Славяне и Россія маютъ и ту користь, що они остаются въ дефензивѣ, тымчасомъ коли Австрія мусѣлабы выступити офензивно, що, якъ знаѣмо зъ досвѣду, николи не було сильною стороною Австріи. Годится такожь спытати, о скôлько оправдана надѣя, що папскій престолъ наклонится до того уступства въ користь Славяньства, якого жадаѣ еписк. Штросмаєръ, щобы въ всѣхъ славяньско-католицкихъ краяхъ завести славяньску литургію? Таке уступство булобы незвычайно великои ваги, оно зробилобы великій проломъ въ дотеперѣшнôй єдности католицкои церкви и въ дальшôй консеквенціи вызвалобы подôбнй жаданя другихъ народôвъ католицкихъ. А коли папскій престолъ не наклонився до сего уступства при такъ остентаційно святкованôмъ торжествѣ памяти св. Кирила и Методія — сихъ творцѣвъ славяньского богослуженя, — то чижь може бути яка надѣя на тоѣ въ пôзнѣйшихъ часахъ? А однакожь якъ великою выдаѣся така уступка зъ становища римского престола такъ малозначною ѣсть она єще въ прирôвнаню до трудностій, якй высуваются на балканьскôмъ пôвъостровѣ католицкôй пропагандѣ.

Єсли отже Австрія хоче съ успѣхомъ провести на балканьскôмъ пôвъостровѣ свою славяньску мисію, єсли хоче статися другимъ осередкомъ славяньского свѣта и зрôвноважити вплывъ Россіи, то до сеи цѣли всего менше може довести католицка пропаганда. Австрійскй политики державнй зробилибы о много лучше, єслибы католицку мисію оставили єи природному розвоєви и заходамъ католицкихъ товариствъ. Власне длятого, що балканьскй Славяне остаются єще на низькôмъ степени цивилизаційного розвою, булобы дуже небезпечно розбуджувати религійный фанатизмъ, котрый напевно довѣвбы до упадку всѣ усилія Австріи приклонити до себе балканьскихъ Славянъ.

Але и сама славяньска мисія Австріи маѣ мало выглядôвъ и надѣй посередъ балканьскихъ Славянъ Австрія просто не приспособилась до такои мисіи и немаѣ дотеперь ни условій, ни розумѣня сповнити таку мисію. Чи можутъ балканьскй Славяне повѣрити въ щирôсть славянофильскои политики Австріи, скоро австрійскй Сербы мусятъ безъусловно хилити голову передъ безпощадною гегемонією Угрôвъ, скоро Австрія въ Далмаціи доси покровительствовала меншôсть италіяньского населеня противъ бôльшости славяньского, а навѣть въ новозанятôй Босніи и Герцоговинѣ пôдпомагаѣ магометанизмъ, въ урядахъ и судахъ заводитъ нѣмецкій языкъ и въ загалѣ здаѣся якбы съ замѣромъ выстерѣгаѣся всего, що моглобъ зъѣднати для неи симпатію у балканьскихъ Славянъ? Въ Долитавіи ôтъ часу министерства гр. Таффе много говорится о „славяньскôй ерѣ“, але тôлько per nefas. Доси не тôлько далеко ôтъ того, щобы Славяне верховодили въ Австріи, але єще навѣть не вынайдено каменя мудрости, якбы погодити и уладити всѣ народы и якбы на дѣлѣ обезпечити имъ рôвноправный розвôй въ державѣ. Дотеперѣшнй неясній експерименты довели доси лише до одного видного результату: они до крайности розбудили національну вражду межи Чехами а Нѣмцями, межи Русинами а Поляками, межи Словенцями а Нѣмцями и т. д. Подальше сего не видно ніякои выхôднои дороги, ніякои ясноі цѣли, до котрои змѣрялабы теперѣшна „политика насилованя“ одныхъ другими. Въ Залитавіи въ найлучше процвитаѣ мадярскій централизмъ съ вопіющою кривдою всѣхъ другихъ народôвъ, а именно народôвъ славяньскихъ. Гдежь можна доглянути щирости мнимои славяньскои политики Австріи и чи може она выказатися передъ славяньскимъ свѣтомъ подôбнымъ фактомъ, якъ подвигъ Россіи въ послѣдньôй турецко-россійскôй вôйнѣ для высвободженя балканьскихъ Славянъ зъ пôдъ турецкого ярма? Австрія не навчилась навѣть ôтъ свого нѣмецкого союзника тои политики, якъ

пріедновати для себе поменшй державы, якъ прихилити до себе Сербію, Чорногору и Болгарію — въ родѣ, якъ се зробивъ кн. Бисмаркъ съ полудневыми державами нѣмецкими. Ось чому и славяньска мисія Австріи выдаєся такъ неясною и такъ єще далекою, що о нѣй ледви чи дасться серіозно говорити.

Рускій языкъ въ Холмщинѣ.

Довѣдуємось зъ достовѣрного жерела, що святѣйшій синодъ въ послѣдныхъ дняхъ червня розпорядивъ, щобы въ цѣлôй холмскôй епархіи священики проповѣдовали слово боже „на народномъ языкѣ“, отже въ языцѣ малорускôмъ. Рѣчь се великои ваги и не малыхъ послѣдствій, тымъ бôльше, що незабавомъ — якъ се вже хотѣла передъ рокомъ зробити славна рада мѣста Львова — може комитетъ organicznej pracy выклопоче — где треба —, щобы нашй священики въ Галичинѣ проповѣдали въ języku ojczystym. Дай Боже, щобы зъ-за границѣ приходили до насъ частѣйше такй добрй вѣсти, може выйде зъ того яка емуляція?

Збôръ выборцѣвъ въ Турцѣ.

На желанье своихъ выборцѣвъ и политичныхъ прихильникôвъ рѣшився Всч. о. Павло Ясиницкій катихитъ зъ Самбора и посолъ до сойму краєвого явитись **въ середу дня 29 липця (10 л. серпня) с. р. о 3 годинѣ съ полудня** въ Турцѣ въ сали ратушевôй, щобы здати справу зъ своєи посольскои дѣятельности. Въ тôй цѣли запрашає пос. о. Ясиницкій всѣхъ своихъ выборцѣвъ, щобы зволили въ означенôмъ дни явитись въ ратушевôй сали о высше згаданôй годинѣ.

Не потребуємо зъ нашои стороны єще разъ звертати уваги на важнôсть зôбраня выборцѣвъ. Въ теперѣшнôй хвили, коли незадовго має зновъ зôбратися соймъ краєвый, справозданье посла соймового, котрый бравъ живу участь въ всѣхъ справахъ соймовыхъ, набирає дуже великои важности. Тожь ôтзываємося до всѣхъ выборцѣвъ Турчаньского повѣту, щобы зволили якъ найчисленнѣйше явитись на зборѣ для выслуханя справозданя Вп. пос. о. Ясеницкого и обговореня нашихъ соймовыхъ справъ. Добрый примѣръ потягне за собою и добрй наслѣдства.

ДОПИСЬ.

Зъ Турчаньского. (*Илюстрація нашихъ краєвыхъ ôтношень.*) Читателямъ „Дѣла“ вже доволѣ звѣстна исторія выборôвъ турчаньскои рады повѣтовои. Турчаньскій повѣтъ ôтзначаєся ôтъ многихъ повѣтôвъ Галичины не тôлько тымъ, що має компактне, майже выключно руске населенье, але такожь и тымъ, що має живу свѣдомôсть своєи народности и дѣятельныхъ, щиропатріотичныхъ мужѣвъ. Тожь ничого дивного, що при выборахъ новои рады повѣтовои мимо несправедливости выборчои ординаціи выйшла зъ выборôвъ бôльшôсть руска. Що така рада повѣтова зложена въ бôльшости зъ Русинôвъ, муситъ ad infinitum ждати на затвердженье выбраного маршалка и на дозволенье розпочати свою дѣятельнôсть, — се моглобы бути дивнымъ и нечуваным въ всѣхъ иншихъ краяхъ, тôлько не въ Галичинѣ, где вже и такй рѣчи сталися щоденьщиною и хлѣбомъ насущнымъ нашои краєвои господарки. Замѣтнымъ и дуже характеристичнымъ єсть лише способ, въ якій нашй галицкй Поляки силятся окрасити свои макхіявельскй махинаціи противъ нововыбранои рады повѣтовои. Въ тôмъ взглядѣ подає Dziennik pol. дуже цѣкаву допись зъ пôдъ Турки. Зъ сеи дописи дôзнаємось, що Русины и Поляки могли бъ були тутъ жити въ згодѣ, ба польскій патріотъ признає навѣть, що самй Русины и „zajadli moskalofile“ предкладали Полякамъ згоду, якъ колись Хмельницкій, побивши Полякôвъ пôдъ Зборовомъ, пôдъ тымъ условіємъ, щобы бôльшôсть въ радѣ була руска и языкъ урядовый такожь рускій, — „ale taką bezczelną propozycyą odrzuciła polska partia (sic!) z oburzeniem“. Прошу зважити, що якъ высше сказано, турчаньскій повѣтъ майже выключно рускій. Если отже супротивъ сего факту польска „partia“ уважає „bezczelnym“ жаданье, щобы въ чисторускôмъ повѣтѣ бôльшôсть рады складалась зъ Русинôвъ и языкъ урядовый бувъ рускій, то зволятъ жежь Поляки, котрй вѣчно кричатъ о непримиримости Русинôвъ, намъ сказати, на якôй пôдставѣ булабы єще можлива згода съ Поляками?

Але вернѣмся до самыхъ выборôвъ. При уконституованю выдѣлу, якъ вѣдомо, выбрано о. Ясеницкого маршалкомъ о. Сембратовича заступникомъ, а до выдѣлу оо. Яворского и Фидика, 1 селянина и 2 Полякôвъ. Се все стало сôлею въ очахъ не тôлько „partyi polskiej“, але и самого старосты, котрый просто заявивъ, що не предложитъ нововыбраного маршалка до потвердженя. Dzien. pol. вслѣдъ за старостою силится теперь доказати, що выбôръ о. Ясеницкого на маршалка „jest nielegalny, gdyż ks. Jasienicki wstąpił jako pełnomocnik konwentu OO. Bazylianów, któremu, chociaż jest właścicielem większej posiadłości w Wysocku wyżnem, jako osobie moralnej nie przysłuża prawo wstąpienia do rady powiatowej“. Шкода, що дописователь Dzien. pol. не указавъ намъ §., на котрôмъ можнабы оперти такій вывôдъ, котрый доси чулисьмо лише зъ устъ п. старосты и то доперва тогды, якъ рада не выбрала маршалкомъ Поляка але Русина. Мы за то укажемо на §. 3 ордин. выбор., котрый выразно постановляє: „если въ групѣ бôльшихъ посѣлостій число особъ до выбору управненыхъ єсть зарôвно велике або менше, якъ число членôвъ рады повѣтовои на ту групу припадающихъ, тогды кожда зъ тыхъ особъ, если єсть выбиральною, має право вступити безъ выбору до рады повѣтовои, або дати себе заступити черезъ повномочника“. Єсть отже рѣчію ясною, що навѣть особа зъ бôльшихъ посѣдателѣвъ заступлена черезъ повномочника, отже такожь и особа моральна, може бути членомъ рады повѣтовои. Тои самои гадки бувъ передъ тымъ и самъ п. староста, бо не тôлько, що втягнувъ монастырь оо. Василіянъ въ листу выборцѣвъ зъ бôльшои посѣлости, але самъ єще заявивъ письменно, що повномочникъ чина оо. Василіянъ о. Ясеницкій зъ уваги на §. 3 орд. выб. входитъ безъ выбору до рады повѣтовои. Доперва, коли п. старостѣ стало яснымъ, що рада повѣтова хоче выбрати Русина маршалкомъ, а дотычащимъ кандидатомъ єсть о. Я., тогды доперва почавъ п. староста заявляти свои сомнѣнія и говорити, що о. Ясеницкій не може бути выбраный маршалкомъ, що очевидно не має ніякои законнои пôдставы, бо пôсля §. 30 орд. выб. рада выбирає маршалка зъ своего лона безъ всякого обмеженя. Выбôръ о. Ясеницкого бувъ отже на всякій случай легально совсѣмъ важный. Але що маршалокъ-Русинъ єсть въ очахъ Полякôвъ и пôсля теперѣшнои польскои системы „bezczelnością“, — такъ и приложено всѣхъ усилій, щобы звалити выбôръ о. Ясеницкого. А понеже выбôръ о. Я. на маршалка бувъ легальный, отже треба пôдорвати цѣлу раду, котра була такъ „bezczelną wybrać Rusina marszałkiem“. „Всѣ протоколы дотычащй выборôвъ, — пише дальше Dziennik pol. — предложено ц. к. Намѣстництву, котре въ порозумѣню съ кр. Выдѣломъ рескриптомъ зъ 23 червця узнало, що выбôръ рады повѣтовои въ многихъ взглядахъ бувъ нелегальный а именно: 1) выбôръ цѣлого выдѣлу ôтбувся черезъ устне голосованье, а не картками, якъ сего жадає устава; 2) що на листѣ выборцѣвъ бôльшои посѣлости умѣщено ажь 9 такихъ выборцѣвъ, котрй маютъ право вôйти до рады безъ выбору и для того тôлько двохъ членôвъ рады зъ бôльшои посѣлости выбрано. Жалуємо, що Dzien. pol. не подавъ бôльше зъ тыхъ „wielu względów“, задля котрыхъ выбôръ має бути неважный, бо высше наведенй два взгляды совсѣмъ не суть уневажняючй. Не входимо на разѣ въ тое, зъ якого „взгляду“ листа выборцѣвъ зъ бôльшои посѣлости уложена самымъ п. старостою и вже правосильна мала бы бути наразъ неважною, для чого именно легитимаціи выданй тымже п. старостою теперѣшнымъ членамъ рады зъ бôльшои посѣлости малибы бути неважнй, констатуємо лише той фактъ, що якъ зъ однои стороны не подано ніякои законнои причины мнимои неважности выборôвъ зъ групы бôльшои посѣлости, такъ зъ другои стороны подана причина мнимои неважности выбору цѣлого выдѣлу — будьтобы для того, що голосованье пôсля устава въ §. 30—33 орд. выб. ôтносячихся до выбору выдѣлу совсѣмъ не приписує голосованя картками, а противно голосованье, якъ се ясно выплыває зъ §. 25 орд. выб., може совсѣмъ законно ôтбуватись устно. Та шкода заходу, выводити тутъ приписы устава, бôжь очевидно тутъ не ходитъ о взгляды на уставу, але о совсѣмъ иншй далеко незаконнй „взгляды“. Dziennik pol. дає се добре розумѣти, коли при кôнци своєи статіи съ такою запеклостію кидаєся съ клеветами на рускихъ священикôвъ, а именно на о. Саламона, котрому приписує всѣ можливй калюмніи, якй лише польска фантазія выдумати може. На щастье о. Саламонъ надто добре звѣстный зъ своєи честноты и многихъ щиропатріотичныхъ заслугъ, щобъ потребувавъ обороны передъ польскими пашквилянтами. Згадую о тôмъ лише для того, щобъ подати нову характеристику стану нашои краєвои господарки и польскихъ махинацій, котрй все бôльше ôтдаляются ôтъ законности а що разъ дальше грязнутъ въ сквернôй деморализаціи.

Члены теперѣшнои рады подали рекурсъ до министерства противъ рѣшеня Намѣстництва, а Dziennik pol. подôймаєся труднои задачѣ, клеветливостію ôтстрашити Русинôвъ ôтъ законного доходженя своихъ правъ. Сподѣємося, що нашй патріоты турчаньского повѣту, якъ не одно вже перенесли, такъ и се перенесутъ на собѣ и устоятъ на своимъ тяжкôмъ становищу.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Згъзды монархôвъ и подорожь Цъсаря до Тиролю.*) Австрійскій Цѣсарь по зъѣздѣ съ нѣмецкимъ цѣсаремъ въ Гаштайнѣ, куда має такожь приѣхати кн. Бисмаркъ, удасться до Монахіюмъ, где ôтвѣдає свою дочку Архкн. Гизелю, а ôттамъ удасться въ подорожь до Форальбергу и Тиролю. Подорожь по обохъ тыхъ краяхъ коронныхъ розпôчнеся, пôсля програмы поданои черезъ Presse, дня 7 серпня и буде тревати до 15 серпня. Въ часѣ сеи подорожи має Цѣсарь зъѣхатись съ королемъ саскимъ и вирtемберскимъ и съ Вел. княземъ баденьскимъ. Централистичнй дневники вже зъ горы застерѣгаются противъ того, щобы объявôвъ льояльности тирольскои и форальберскои людности для дому цѣсарского не уважано яко доказъ довѣрія сеи людности для теперѣшного министерства. Нема ніякои пôдставы цѣсарскôй подорожи до Тиролю и Форальбергу приписовати якій нибудь замѣры политичнй. Пôсля того, якъ Цѣсарь въ послѣдныхъ лѣтахъ звидѣвъ всѣ краѣ коронні съ выняткомъ Тиролю и Форальбергу, посѣщенье сихъ послѣдныхъ краѣвъ черезъ Цѣсаря єсть лише довершеньемъ розпочатого дѣла посѣщеня цѣлои своєи монархіи. Подорожь до Тиролю и Форальбергу моглабы мати лише политичне значенье зô взгляду на пропаганду иредентистôвъ въ Полудневôмъ Тиролю, єслибы для присмиреня агитаціи иредентистôвъ було достаточно одныхъ льояльныхъ объявôвъ для пануючои династіи Габсбургôвъ.

(*Клопôтъ съ ческими 10-гульденовыми банкнотами.*) Агитація Нѣмцѣвъ противъ 10-гульденовыхъ банкнотôвъ, на котрыхъ выбивали Чехи штампилями ческй написы, закôнчилась, якъ вѣдомо, тымъ, що мин. Дунаєвскій особным розпорядженьемъ наказавъ всѣмъ урядамъ безъ перешкоды принимати тіи десятки съ ческими написами. Тымчасомъ угорскій министеръ финансôвъ заказавъ зновъ принимати такй десятки и выдавъ розпорядженье впростъ противне розпорядженю дра Дунаєвского. Офиціозный „Pester Lloyd“ выступивъ дуже рѣзко противъ десятокъ съ ческими написами и заявляє, що Угры не думаютъ робити якихъ нибудь уступокъ для Чехôвъ задля „національнои гецы“ и будутъ строго держатись законного припису, пôсля котрого написы на банкнотахъ маютъ бути лише въ угорскôмъ и нѣмецкôмъ языцѣ. Сей случай кидає ярке свѣтло на безъôтрадность теперѣшного внутрѣшного положеня въ Австріи, бо ôнъ показує, якъ навѣть въ самыхъ малозначущихъ питаняхъ нема згоды и порозумѣня межи обома правительствами, безъ чого годѣ надѣятись на яку нибудь успѣшность всякои акціи правительственнои. Спôръ межи до- и залитавскимъ министромъ финансôвъ має рѣшитись на спôльнôй конференціи обохъ министерствъ пôдъ проводомъ самого Цѣсаря. Въ чію нибудь користь ôнъ рѣшится, все жь таки одинъ зъ министрôвъ выйде скомпромитованый.

(*Внутрѣшнй споры. Середня партія. Дръ Гербстъ и дръ Вурмбрандтъ.*) Pokrok — органъ Ригера — на ново пôдноситъ справу внутрѣшныхъ спорôвъ державныхъ. Кто близше приглядаєся политичнôй борбѣ въ Австріи — пише Pokrok, сей муситъ пôзнати, що борба межи Нѣмцями а Чехами єсть головною перешкодою привернення миру въ державѣ. Нѣмцѣ хочутъ насъ германизовати, а мы зновъ боремося противъ германизаціи. Скоро мы дôйдемо до рôвныхъ правъ съ Нѣмцями, заперестанемо дальшу борбу. Неразъ вже заявлявъ ческій народъ свою охоту помиритись съ Нѣмцями. Але всѣ тй усилія були безъуспѣшнй. Централисты перше всего жадаютъ ôтъ насъ, щобъ мы выреклися министерства гр. Таффого. Министерство гр. Таффого намъ совсѣмъ не по серцю, але всежь оно лучше для насъ ôтъ всѣхъ централистичныхъ министерствъ и мы не можемо єго вырѣкатись. Вѣрноконституційна партія оказалась непримиримою. А тымчасомъ згода муситъ бути, бо безъ того не можна думати о ніякôмъ розвою и поступѣ. Не лишаєся нічого иншого, якъ выглядѣти зъ посередъ самои нѣмецкои людности такй елементы, съ котрыми можнабы договоритись до такого миру. Такй елементы вже находятся середъ нѣмецкои людности и они починаютъ помало ôтрыватись ôтъ централистичного обозу и самй въ собѣ кристализоватись. Тая нова партія буде стояти на тôмъ либеральнôмъ становищу, що и теперѣшна вѣрноконституційна, але съ тою рôжницею, що она оставитъ кождôй народности свободу, рѣшати о своихъ справахъ народныхъ и не позволитъ, щобы одна народнôсть кривдила другу. Она буде далека ôтъ клерикализму и реакціи, а живо переймеся почутьемъ жизненныхъ интересôвъ Австріи. — Се все дуже красно сказано, тôлько поки-що еще не видко, щобы така партія творилася. Безперечно зароды до такои партіи даются доглянути, якъ се показали зборы нѣмецкихъ селянъ, але нема руки, котрабы зôбрала разомъ тй пороскиданй елементы и „скристализовала“ ихъ въ одну партію „середну“, съ котрою булабы можлива згода. Тымчасомъ появляются голосы, котрй указуютъ на можливôсть реакціи. Пос. дръ Вурмбрандтъ здаючи справу передъ своими выборцями указавъ выразно, що узнає можливôсть реакціи, що именно пôсля упадку министерства гр. Таффого може послѣдовати министерство зъ урядникôвъ, котре буде дѣлати въ дусѣ реакційнôмъ. Пос. Вурмбрандтъ повитавбы таке министерство радше, якъ министерство гр. Таффого, бо оно булобъ справедливѣйше (?). Дръ Гербстъ, здаєся въ наслѣдство немилыхъ для него нападôвъ нѣмецкихъ дневникôвъ, о чѣмъ мы вже давнѣйше згадували, скликає своихъ выборцѣвъ до Тѣшина, щобы передъ ними здати справу зъ своєи дѣятельности и теперѣшного положеня политичного. Єго ôтзывъ буде безперечно великои ваги политичнои а именно розъяснитъ думки и замѣры вѣрноконституційнои партіи, котрои головою ôнъ все еще уважаєся.

(*Соймы и рада державна.*) Пôсля вѣдомостій ческихъ дневникôвъ установлено на послѣднôй радѣ министеріяльнôй остаточнй термина для скликаня соймôвъ и рады державнои. Пôсля того рада державна має зôбратись съ кôнцемъ (26 або 28) жовтня. Соймы маютъ бути скликанй на 24 вересня. Если тіи термина правдивй, то соймомъ лишавбыся дуже короткій часъ для обрадъ, котрый ледво выстарчивбы на то, щобъ полагодити що найважнѣйшй справы бѣжущй.

(*Вѣденьскій Архіепископъ.*) Именованье Кремминстерского настоятеля монастыря Бенедиктинôвъ — Гангльбавера архіепископомъ вѣденьскимъ приняли всѣ дневники дуже симпатично и видятъ въ новомъ архіепископѣ достойного наслѣдника Равшера и Кучкера, котрый буде ити ихъ слѣдомъ а омпнати спорôвъ межи державою а церквою.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Подорожь царя до Москвы*) Дня 17 (29) липця прибувъ царь вразъ съ родиною въ супроводѣ вел. кн. Алексея и ген. Игнатьева до Москвы. На привѣтъ рады мѣской, котра повитала царя хлѣбомъ и сôлею, сказавъ царь слѣдующу промову: „Переживши тяжкій смутокъ, якій погрясъ мене, мою родину и цѣлу Россію, чуюся наконець щасливымъ, що можу сповнити

бажанье мого серця и посѣтити старинну першу столицю. Сердечно дякую вамъ за щиросердечный привѣтъ, якій вы объявили менѣ, царевôй и моимъ дѣтямъ. Môй покôйный отець не одинъ разъ дякувувъ Москвѣ за єи преданнôсть. Москва була завсѣгды примѣромъ для цѣлои Россіи; надѣюсь, що она тымъ останеся и на будуще Якъ давнѣйше такъ и теперь дае Москва доказъ, що въ Россіи царь и народъ творятъ єдинодушу, крѣпку цѣлôсть". — Подорожь царя до Москвы держано до послѣднои хвилѣ въ найбôльшôй тайнѣ. По желѣзнôй дорозѣ, куда проѣздивъ царскій поѣздъ уставлено сильнй ряды войска. Привѣтъ царя въ Москвѣ бувъ дуже ентузіястичный. Сама цѣль царскои подорожи тожь само незвѣстна. Супротивъ того, що донедавна єще такъ живо обговорювано пытанье перенесеня царскои столицѣ зъ Петербурга до Москвы, не можна дивуватись, що гдекотрй видятъ въ тôй царскôй поѣздцѣ до Москвы сповненье бажаня московскихъ дневникôвъ такъ завидныхъ на Петербургъ. Другй зновъ голосятъ, що царь поѣхавъ до Москвы, щобъ лише сповнити давну обѣтницю, посѣтити славный монастырь старинный коло Москвы. Якъ показуеся теперь зъ промовы, царь не думае бодай на теперь переносити стало своеи столицѣ до Москвы, хоть зъ другои стороны дуже сердечно высказавъ свою симпатію для Москвы и нôднѣсъ єи понадъ всѣ инши мѣста Россіи. Царь маe зôстати въ Москвѣ ажь до часу своеи коронаціи.

(Агитаціи противъ жидôвъ.) Зъ Кіева пишутъ дня 16 липця: Движенье противъ жидôвъ, котре здавалось вже совсѣмъ притихло, починае на ново оживати. Минувшого тыжня найдено на Подолѣ зновъ нôдбурюючй листы, въ котрыхъ грозятъ жидамъ смертію и огнемъ, єсли они чимскорше не опустятъ Кіева. Кромѣ того розôслано подôбнй листы съ погрозами до поодинокихъ жидôвъ на Подолѣ. Въ наслѣдство сего дня 10 и 11 с. м. зновъ розставлено войско по всѣхъ головнѣйшихъ улицяхъ мѣста а именно Подолу, а кôнний патролѣ неперестанно переѣздили по улицяхъ. Може бути, що задля того обôйшлись жиды сего разу на однôмъ страху. Не такъ щасливо обôйшлись въ Переяславѣ, где дôйшло вже до дѣйстныхъ розрухôвъ противъ жидôвъ (о чѣмъ мы вже давнѣйше згадовали. *Ред.*) Розрухи розпочалися 12 с. м. тымъ, що народъ порозбивавъ всѣ жидôвскй шиньки. Ôттакъ почала товпа выбивати ôкна, вырывати дверѣ и всѣ рѣчи выкидати зъ жидôвскихъ домôвъ, такъ якъ се свого часу дѣялось въ Кіевѣ. Полиція арештувала около 60 бунтôвникôвъ. На другій день повторились розрухи въ єще бôльшихъ розмѣрахъ. Знищено цѣлу часть мѣста заселену жидами. Зруйновано около 100 жидôвскихъ домôвъ и всѣ синагоги. Доперва 14 с. м. прибувъ губернаторъ зъ Полтавы и войско привернуло спокôй. Причина розрухôвъ противъ жидôвъ въ тôмъ, що жиды страшно здирали народъ лихвою.

До N. Fr. Presse телеграфуютъ зъ Петербурга дня 17 (29) липця: Пôсля именованя вел. кн. Михаила предсѣдателемъ державного совѣту узнано потребу утворити посаду заступника предсѣдателя. Задля того ведутся переговоры съ бувшимъ министромъ финансôвъ Абазою, щобы принявъ тую посаду. Єсть однакожь мало надѣй, щобы Абаза, уступившій задля манифесту зъ 11 мая с. р. принявъ таку посаду.

Англія. *(Справа ирляндска.)* Дня 17 (29) с. м. приняла низша палата аграрный законъ для Ирляндіи (Land-Bill) 220 голосами противъ 14 въ третôмъ читаню. Сторонники Парнеля и велика часть консервативнои партіи здержались ôтъ голосованя. Законъ складаeся зъ трехъ головныхъ частій. Перша часть ôтносится до найму землѣ, до высокости и оплаты чиншу державного. Друга часть дотычитъ установленя краевои комисіи для рѣшаня спорôвъ межи властителями а чиншôвниками. Третя часть дотычитъ установленя нормъ, пôсля котрыхъ чиншôвники можутъ землю набувати на власнôсть. Ôттакъ слѣдуютъ еще додатковй приписы о подаваню помочи при переселеню робôтникôвъ до иншихъ краевъ. Зваживши, що пôсля сего закона чиншôвникъ може ôтпродати своe право найму, не есть отже бôльше привязаный до землѣ, якъ се доси було, що дальше краeва комисія маe право на случай спору рѣшати о высокости чиншу и евентуально єго обнижати, що по одноразовôмъ пôдвысшеню чиншу державный чинш въ протягу слѣдующихъ 15 лѣтъ не може бути безъ згоды чиншôвника пôдвысшеный, що всѣ контракты найму на бôльше якъ на 31 лѣтъ мусятъ бути черезъ краeву комисію ратификованй, зваживши наконець, що краeва комисія маe въ загалѣ опѣкуватись долею чиншôвникôвъ и брати ихъ въ охорону противъ вызыскуваня, якъ такожь неменше улекшати имъ закупно землѣ а навѣть въ тôй цѣли подавати имъ грошеву помôчь и на случай спору рѣшати о высокости цѣны купна, — треба признати, що ухваленый законъ (Land-Bill) заключае въ собѣ много облегчень для чиншôвникôвъ и може ихъ долю значно полѣпшити, єсли тôлько новоутворена комисія краeва схоче дѣлати въ дусѣ справедливости и приклонности для чиншôвникôвъ. Цѣлый законъ муситъ бути еще прійнятый высшою палатою. Не знати однакожь, чи прійме она сей законъ безъ значныхъ змѣнъ. Єслибы сей законъ остався незмѣненый, то можнабы тогды говорити бодай о частковôмъ рѣшеню ирляндскои справы. Тôлькожь супротивъ дотеперѣшного ходу дѣлъ можна все еще сомнѣватися о такôмъ полагодженю ирляндскои справы. Доси все еще надходятъ вѣсти о крôвавыхъ стичкахъ межи полицією а ирляндскою людностію и о тайнôй агитаціи революційнôй. Дня 14 (26) с. м. звѣщаютъ зъ Дублину, що въ графствѣ Гальвай застрѣлено полиціянта. Убійцѣвъ увязнено. О незрôвнано бôльше сензаційнôмъ случаю доносятъ зъ Ливерпулю дня 13 (25) с. м. Цловй урядники въ Ливерпулю ôткрыли на двохъ корабляхъ прибувшихъ зъ Америки дванацять пекольныхъ машинъ наповненыхъ динамитомъ. Машины наданй въ Нюйорку въ бочкахъ деклярованыхъ яко цементъ. Сила знищеня тыхъ пекольныхъ машинъ, устроeныхъ на взôръ годинникôвъ, где пôсля означеного часу молотокъ силою машины ударяе въ динамитъ и поводуе експльозію, есть страшна. Дѣйствіе дванацяти такихъ машинъ було бъ страшне надъ всяке выображенье. Тожь понятно, що сей фактъ вызвавъ надмѣрне обуренье въ цѣлôй Англіи, где всѣ почали тутъ догадуватись дѣланя фенійско-ирляндскихъ революціонерôвъ, котрй вже ôтъ довшого часу покушались на подôбнй насильнй средства нищеня Англіи. Министеръ внутренныхъ справъ, В. Гаркуртъ завѣдомляючи о тôмъ случаю палату низшу отверто заявивъ, що высылка тыхъ страшныхъ машинъ пекольныхъ муситъ походити ôтъ фенійско-ирляндскихъ революціонерôвъ. Доси однакожь не успѣли дослѣдити, кто надавъ тіи машины. Противно єсть пôдозрѣнье, що се тôлько пôдступъ выкликаный самымъ англійскимъ правительствомъ, котре, тымъ способомъ обурюючи загальну опинію противъ ирляндскихъ емигрантôвъ въ Америцѣ, хотѣлобы убити ихъ дѣланье въ користь высвободженя Ирляндіи зъ пôдъ Англіи. Єсть майже доказанымъ фактомъ, що англійске правительство зôстало завѣдомлене о высланю тыхъ машинъ рôвночасно съ ихъ наданьемъ въ Нюйорку, чимъ стверджаeся пôдозрѣнье, що правительство було въ порозумѣню съ надавцями тыхъ машинъ, тымъ бôльше, що машины не були приладженй до експльозіи.

(*Конгресъ соціялистôвъ.*) Въ Лондонѣ ôтбувався ôтъ дня 2 (14) до 7 (19) с. м. конгресъ соціялистôвъ, на котрôмъ явилось 45 делегатôвъ съ 80 мандатами зъ всѣхъ краевъ, мѣжь тыми такожь зъ Россіи, Нѣмеччины, Австріи, Сербіи, Туреччины, Италіи, Франціи, Бельгіи, Ишпаніи и т. д. На тôмъ конгресѣ було заступленыхъ 59 соціяльныхъ федерацій съ 320 секціями. Яко програму поставлено соціяльну революцію и всѣ предложеня о пôдмозѣ соціяльнои революціи прійнято одноголосно. Яко спôльну назву тайного товариства прійнято „Интернаціональна асоціяція робôтникôвъ."

Нѣмеччина. Хоть еще незвѣстный речинець выборôвъ до нѣмецкого парляменту, а вже въ цѣлôй Нѣмеччинѣ ведеся горяча агитація передвыборова. Всѣ партіи укладаютъ свои новй програмы, лагодятся до завзятои борбы при выборахъ, а ихъ органы ведутъ вже теперь страшно завзяту борбу. Тôлькожь при всѣмъ тôмъ замѣтно, що дезъорганизація поодинокихъ партій, а именно партіи либеральнои и поступовои що разъ бôльше взростаe и що кн. Бисмаркъ и тутъ дуже зручно веде политику такъ, щобъ на дѣлѣ не було ни однои сильнои, скристализованои партіи, котрабы була противна правительству и щобы бôльшôсть все була по сторонѣ канцлерскои политики. До сеи цѣли доводитъ власне та горяча, безпощадна и майже до крайности простаковата полемика органôвъ поодинокихъ партій и тй пôдозрѣваня, якими правительственна праса обкидае всѣ партіи противнй внутрѣшнôй политицѣ кн. Бисмарка. Недавно оповѣстила Norddeut. allg. Zeitung листъ съ угрозами, якій мавъ одержати кн. Бисмаркъ. Въ безъименнôмъ листѣ, розумѣeся, обкидае незвѣстный авторъ кн. Бисмарка всѣми погаными епитетами и грозитъ не тôлько самому Бисмаркови але и цѣлôй єго родинѣ безпощадною смертію. Що могла найтися нужденна единиця, котра уложила такій листъ, се нычого дивного, але дивно то, що офиціозный органъ кн. Бисмарка Nord. all. Ztg. оголосила сей листъ и приписала посередно єго авторство поступовôй партіи нѣмецкôй. Именно напады поступовцѣвъ на политику кн. Бисмарка мали пôсля думки Nord. all. Ztg. вызвати такій листъ съ угрозами противъ канцлера. Никто зъ холодномыслячихъ не схоче поговорювати яку нибудь нѣмецку партію, съ выняткомъ хиба одныхъ соціялистôвъ, о замѣры убійства кн. Бисмарка, такъ якъ всѣ, навѣть опозиційнй партіи не запôзнаютъ превеликихъ заслугъ Бисмарка для нѣм. народа. Єслижь мимо того органъ Бисмарка обвиняе партію нѣм. поступов. въ моральнôмъ авторствѣ сего листу, може бути впрочѣмъ навѣть скомпонованого въ тайнôмъ бюрѣ прасовôмъ самого кн. Бисмарка, то се дѣлаeся очевидно съ тымъ злобнымъ замѣромъ, щобы партію поступовцѣвъ до крыхты скомпромитовати передъ лицемъ народа и пôдôрвати всякй надѣю на якій нибудь успѣхъ поступовцѣвъ при надходячихъ выборахъ. Зъ тои то причины розгорѣлась нова полемика межи органомъ кн. Бисмарка а органами партіи поступовцѣвъ и либералôвъ. Єсть се доказъ, що кн. Бисмаркъ не перебирае въ средствахъ, щобы лише осягнути свою цѣль и побороти своихъ противникôвъ. Чи однакожь такій спôбъ поступованя не деморализуe нѣмецкои соспôльности, — се друге пытанье.

Франція. Палата депутованыхъ закôнчила свои засѣданя дня 17 (29) с. м. Выборы до новои палаты зôстали вже урядово оголошенй на 9 (21) серпня. Противъ сего речинця пôднесено замѣты зъ многихъ сторôнъ именно зъ того взгляду, що теперь уступаюча палата выйшла зъ выборôвъ дня 2 (14) жовтня 1877, отже єи мандатъ гасне доперва съ днемъ 2 (14) жовтня 1881 и новй выборы не повиннй бути переведенй передъ днемъ 4 (16) жовтня 1881. Сей доволѣ софистичный вывôдъ можна однакожь въ той спосôбъ ominути, що нова палата розпôче свои обрады доперва въ другôй половинѣ мѣсяця жовтня. Властива причина, для чого мин. Ферри поспѣшився съ розписаньемъ выборôвъ, почиваe въ тôмъ, що черезъ дальшу проволоку зыскалибы лише радикалы и монархисты. Уступаюча палата послôвъ оставляе третю французску республику въ далеко спокôйнѣйшôмъ, погôднѣйшôмъ и певнѣйшôмъ видѣ, якъ се було р. 1877, коли теперѣшна палата розпочала свою дѣятельнôсть. Тогды то министерство Брогли-Фурту носилось съ замѣромъ замаху противъ республики, а маршалокъ Мак-Магонъ совсѣмъ не бувъ щирымъ республиканцемъ а противникомъ монархичнои реставраціи. Французска республика боролась тогды о своe бути або не бути, а покликомъ при выборахъ зъ стороны республиканцѣвъ бувъ лише одинъ голосъ: выбирайте щирыхъ республиканцѣвъ. Нынѣ существованье республики вже обезпечене и теперь ходитъ вже о дальшій розвôй республиканьскихъ институцій. Тутъ вже входятъ въ гру ôттѣны поодинокихъ республиканьскихъ партій и теперь покликъ при выборахъ иде вже глубше въ есенцію республиканизму: выбирайте такихъ республикацѣвъ, котрй способнй переводити мирный а успѣшный, не авантурничій розвôй французкои республики. Тожь и акція выборова повертаeся теперь о много спокôйнѣйше и розважнѣйше, якъ се було въ р. 1877.

НОВИНКИ.

— **Соймъ галицкій** маe бути пôсля донесеня „Czas u" скликаный дня 14 вересня отже 10 днѣвъ скорше якъ другй соймы. Сегорôчна сесія маe тревати 6 недѣль.

— **Выборцѣ пос. сов. Ковальского** выготовили до свого посла письмо, въ котрôмъ просятъ, щобы скликавъ зôбранье своихъ выборцѣвъ и здавъ справу зъ своеи посольскои дѣятельности. Письмо се пôдписали въ значнôй части самй селяне, котрй якъ звѣстно еще въ часѣ выборôвъ бажали побачити свого посла, котрого черезъ тôлько лѣтъ и такъ однодушно выбираютъ. Єсть се новый доказъ, якъ нашь народъ щоразъ бôльше набираe свѣдомости политичного житя. А зборы выборцѣвъ якъ разъ надаются до того, щобы тую свѣдомôсть еще бôльше розвивати и образовати.

— **Речинець** до принятя кандидатôвъ въ духовне сѣменище во Львовѣ назначеный на 13 (25) вересня; до испыту зъ спѣву и уставу церковного на день 15 (27) вересня. — Въ вѣденьскôмъ сѣменищи духовнôмъ опорожненй будутъ въ сѣмъ роцѣ 4 мѣсця а речинець до принятя означеный на 1 (13) вересня. с. р.

— **Конкурсъ** на посады катихетôвъ при учит. семинаріяхъ въ Тернополи и Станиславовѣ розписаный съ речинцемъ до 19 (31) серпня с. р.

— **Зъ Перемышля** доносятъ намъ, що тамже ôтбулася дня 19 (31) липця с. р. институція дра Юліяна Пелеша на достоиньство крилошанина при тамошнôмъ катедральнôмъ храмѣ. — Актъ той доконаный зôставъ при великôй участи народа — и съ властивымъ нашому обрядови торжествомъ.

— **Въ Куликовѣ** ôтбувалася дня 19 (31) липця инсталяція знаного ex-єзуита кс. Стояловского на тамошный латиньскій приходъ. Актъ инсталяціи не маe самъ собою жадного для насъ интересу и не стоялобы о нѣмъ згадувати, колибъ разомъ съ нимъ не вязався сумный фактъ, що глубоко вразивъ всѣхъ мѣстцевыхъ и доокрестныхъ жителѣвъ. Въ домѣ приходскôмъ кружляла весело чарка, ллялись дорогй вина, спивалися шумнй тоасты, а по за стѣнами „резиденціи" гремѣли голоснй моздѣровй сальвы та пôдносили величавôсть торжества. Але поза стѣнами резиденціи стоявъ такожь „poczciwy ludek", котрому мабуть велику ласку учинено, позволяючи придивлятися паньскôй забавѣ. И „poczciwy ludek" бувъ щасливый, поки зловѣщій гукъ моздѣря не заспѣвавъ лебединои пѣснѣ кôлькомъ людямъ зъ „товпы". Ôтломокъ переладованого моздѣря, котрого слабй стѣны не могли опертись силѣ експанзивнôй пороху, перервавъ въ однôй хвилѣ нитку житя молоденькои дѣвчины, одинокои доньки господаря куликовского Василя Малкуса, перешиваючи грудь нещастнои. Прочй жертвы, межи котрыми есть такожь и властитель фôльварку въ Жовтанцяхъ, покалѣченй дуже небезпечно. Гдеякй жертвы сеи експльозіи, перевезенй до львôвского шпиталю, остаются безъ надѣи житя.

— **Гр. Еронимъ Мансфельдъ-Коллоредо** бувшій министеръ рôльництва въ габинетѣ Аверсперга умеръ дня 17 (29) серпня въ купеляхъ въ Блянкенбергъ по 4 дневій хоробѣ. Умершій родився 1842 року и бувъ однымъ зъ замѣтнѣйшихъ членôвъ вѣрноконституційнои партіи въ долитавскôмъ парляментѣ.

✠ О. Дамянъ Кустыновичь, парохъ въ Ростокахъ, дек. Коссôвского, померъ по довшôй недузѣ дня 14 (28) липця въ 71 роцѣ житя, а 45 священьства. Похоронъ ôтбувся минувшои суботы. Вѣчная єму память!

— **Министерство** рôльництва выделеговало проф. Геке до объѣзду Галичины и дослѣдженя ôтношень рôльничихъ въ нашôмъ краю зô взгляду на замкненье границѣ для перевозу товару, яке маe наступити въ слѣдующôмъ роцѣ. Професоръ Геке зачне свôй объѣздъ на початку серпня и буде въ своихъ студіяхъ зноситись непрерывно съ краевыми товариствами господарскими.

— (**Дрôбнй вѣсти**) Дръ Алекс. Яновичь адвокатъ во Львовѣ именованый доцентомъ австрійского процесу цивильного на львôвскôмъ университетѣ. — Крилошанинъ о. Павликôвъ именованый комисаремъ школьнымъ для шкôлъ во Львовѣ а о. Бажанскій въ округѣ замѣскôмъ. — Ог. Шанковскій професоръ гимн. въ Черновцяхъ именованый репрезентантомъ обряда гр. к. въ черновецкôй радѣ школьнôй. — Маршалокъ краевый дръ Зыбликевичь получивъ ôтъ короля италійского командорскій крестъ ордеру Италійскои короны. — Е. Преосв. Епископъ-суфраганъ выѣхавъ дня 20 липця (1 серпня) до Угнова.

— **Зъ Стрыя.** Дѣлимось съ вами ôтрадною вѣсткою, а такихъ вѣстокъ нынѣ на нашôй Руси мало, разъ черезъ то, що Русь не скора до дѣла, а въ друге, що при нынѣшнôмъ складѣ рѣчій — лишь не конфискуйте мене — не одинъ слабшій духомъ забьеся въ куточокъ та мовчитъ. У насъ инакше! У насъ чимъ бôльше дощу, тымъ чистѣйше въ мѣстѣ, чимъ бôльше грошей въ касѣ мѣйскôй, тымъ бôльше емигрантôвъ, а Русины зновъ, чимъ бôльше противный вѣтеръ вѣe, тымъ бôльше рухаются. Та еще кобы се интелигенція рухалась, оно бы байдуже, але то самъ народъ, саме мѣщаньство стрыйске! Отсе бѣда, та не намъ!

Послѣднои недѣлѣ лучилось менѣ въ переѣздѣ бути въ церквѣ. Я прійшовъ по проповѣди. Церковь ничого собѣ чистенька а людій повно. Читано оповѣди, а я симъ часомъ розглядаюсь за крилосомъ: думаю — поможу дякови; коли по першій ектеніи, скажу правду, загремѣвъ чистый, дôбраный и видко численный, мѣщаный хоръ. Чижь бурса львôвска загостыла сюды думаю? Такъ нѣ: се стрыйске мѣщаньство, якихъ трійцять люда, дѣвчата, хлопцѣ и поважнй старшй мужѣ спѣваютъ и то зъ нотъ, на голосы! Я здивовався и поступивъ на хоры. Тутъ дôзнався я, що професоръ Герусъ всему виноватый, а при нѣмъ добра воля нашихъ рускихъ людій За пультами, при нотахъ, побачивъ я самыхъ мѣщанъ, най имъ буде честь, а Руси слава! И тй люде спѣвали и Бортнянського и Вербицкого квартеты, та еще перебирали, що бы заспѣвати? Все шило якъ найточнѣйше, безъ найменшои похибки, чисто, гармонійно, якъ не можна лучше. „Яко да царя" Вербицкого въ f-dur вымагае бôльшои вправы, але и сей кусень пôшовъ якъ зъ платка. Диво, думаю, и тѣшусь заразомъ, пересвѣдченый, що въ насъ Русинôвъ при добрôй воли найдутся способности, якихъ добрй сусѣды и другй народы могутъ намъ позавидовати. А скôлько то зыскуе черезъ то повага нашого обряду! Межи мѣщаньствомъ заглянувъ я и кôлькохъ людій зъ интелигенціи рускои и зъ гарнизону тутешного, и подумавъ собѣ, чи довго вы, панове, поѣсте каши стрыйскои. Та якъ про вашу працю дôзнаются панове ôтъ organicznej pracy, то они розженутъ васъ на чотыри вѣтры. А може се правда, що Русина хочь якъ дави, та не здавишь? Я бъ вамъ подавъ и имена сихъ честныхъ мѣщанъ, що спѣваютъ на хорахъ, та не посмѣвъ спытати, тымъ бôльше, що тамъ и гарнй молодй дѣвчата були але якъ

розвѣдаю, то таки звеличу ихъ передъ всею галицкою Русею. Се нашій стрыйскій соловѣй. Поки що однакожь складаю симъ подяку професору Герусови за его великій, неоцѣненій труды для нашои церкви. Дай вамъ, паноньку, доброго здоровля за Вашу честну працю!

— **Зъ Долины** Жандармерія дбає о наше безпеченьство. Передъ днями лучилась менѣ дорога зъ Болехова до Долины. Я ѣхавъ возкомъ. Въ дорозѣ надогнавъ жандарма. Мы попадамдонкались, жандармъ присѣвся до мене. Зъ ôтки? пытаю. Зъ Болехова. За злодѣемъ? Нѣ, каже, бувъ емисарь россійскій. Емисарь? говорю здивованый. Ті недобрі люде задаютъ вамъ працѣ? Зловилисьте его? пытаю дальше. Нѣ, була ôтповѣдь. Староство дôстало телеграму зъ Кракова, що сюда ѣде якійсь тайный агентъ россійскій, але показалось, що се священикъ зъ холмскои епархіи пріѣхавъ до своеи родины. Шкода! кажу, я бы сихъ емисарôвъ на рожни пѣкъ, кобы ихъ лишь зловити. Жандармъ придивився менѣ съ недовѣріемъ и злѣзъ зъ воза. Мы змову попадамдонкались!

Доминика зъ Билиньскихъ Барвѣньска, вдова по священику въ Шляхтинцяхъ, упокоилася въ часѣ свого тымчасового побыту въ Нестерôвцяхъ дня 16 (28) с. м. въ 68 р. свого житя. Ранною весною сего року прощалась покôйниця съ прихожанами Шляхтинець, для котрыхъ черезъ 50 лѣтъ була правдивою матерію и покровителькою, а вже несповна въ пôвроку розпрощалась съ симъ свѣтомъ пôдъ ударомъ незавиднои долѣ вдовицѣ священичои, що якъ билина насильно ôторвана ôтъ мѣсця свого житя мусить вянути передвчасно. Смерть Покôйницѣ вызвала правдивый а глубокій жаль въ всѣхъ кругахъ, середъ котрыхъ дѣлала єи благодатна рука, а родину, зъ котрои выйшло много трудящихъ для добра Руси, сповила неукоеною печалію. Була се рôдка женьщина, що разомъ съ трудами для родины умѣла неусипно трудитись для добра народа и поручь свого мужа черезъ пôвъ вѣку остатися правдивою утѣшителькою всѣхъ скорбящихъ, доброю порадницею и помôчницею всѣхъ потребуючихъ прихожанъ, богатою въ добродѣйства матерію своихъ громадянъ. Вѣчна ей память!

— **Сегорôчна спека** особливо далася въ знаки въ Парижи. Директоръ обсерваторіи парискои сконстатовавъ именно, що термометеръ показовавъ дня 5 л. липця бôльше якъ 35° на 15 липця навѣть близько 38 степенѣвъ. — Найвысша температура, яку въ тôмъ вѣцѣ доси нотовано, була въ лѣтахъ 1803, коли доходила 37°, 1808 коли термометеръ выказувавъ 36° степенѣвъ.

— **Холєра** мала появитися пôсля найновѣйшихъ донесень въ Штульвайсенбургу.

— **Велика буря** лютилася пôсля донесеня „Pester Lloyda“ въ Угорщинѣ и въ многихъ мѣстцевостяхъ починила много шкоды. Въ Сегединѣ позрывавъ нпр. множество дахôвъ зъ новопобудованыхъ домôвъ и позавалювавъ кôлькадесять коминôвъ. Гдеякій домы деревляній въ Новôмъ-Сегедынѣ знищенй и порознощенй. Село Альбанія-Санто знищене до тла. Много домôвъ зникло безъ слѣду а бôльше якъ 150 такъ ушкодженй, що не можна въ нихъ мешкаги. Жителѣ майже совсѣмъ поутѣкали. Въ Россіи знищила буря мѣстцевôсть Аштъ. 125 домôвъ 8 мостôвъ, 3 магазины и 8 млынôвъ зникло безъ слѣду.

— **Ген. Мольтке** пробуваючій теперь на пускôмъ Шлеску зробивъ екскурзію до Австріи и посѣтивъ Татры зъ стороны угорскои. Прибувши до Шмексу выбрався зъ ôттамъ пѣшки до Зимнои воды и звидѣвъ цѣлу околицю, где пробувъ черезъ ôсьмь день.

— **Розрухи противъ жидôвъ** повстали въ мѣсточкахъ Борисполѣ и Березанѣ Полтавскои губерніи дня 13 (25) липця. Въ першôмъ мѣсточку збурено 30 жидôвскихъ домôвъ. Донерва войско привернуло порядокъ.

— **Запомогу** за рôкъ 1881 въ квотѣ 300 зр., а. в. призначило министерство рôльництва для учителя агрономіи въ львôвскôмъ духовнôмъ сѣменищи.

— **Нова комета**. Професоръ Валентинеръ въ Карльсруге ôткрывъ нову комету, котра въ половинѣ серпня знайдеся найблизше сонця. Въ тôмже часѣ буде можна якъ здаеся выдѣти нову комету голымъ окомъ.

— **Землетрясенье** далося чути дня 10 (22) липня въ Женевѣ. Встрясенье повторилося 6 разôвъ. Два послѣдній були такъ сильній, що всѣ посуды въ мешканяхъ рушилися зъ мѣсця а жителѣ въ переляку повыбѣгали на улицѣ. Днемъ передъ тымъ була въ Женевѣ нечувана спека бо термометеръ показувавъ въ холодѣ 35° R. — Зъ вечера небо затягнулося хмарами а съ настаньемъ потрясеній зôрвалася сильна буря. — Сего року навѣстило Женеву вже третье землетрясенье.

— **Арештованя соціялистôвъ** ôтбулися сими днями якъ доноситъ „Praca“ въ Вѣдни на предмѣстю „Favoriten“, — котре заселене майже выключно робôтниками. На тайный доносъ, що на згадане предмѣстье має надôйти транспортъ брошуры „Naszemu narodu“, впала полиція нечаянно до одного льокалю, въ котрôмъ збиралися знанй робôтники-соціялисты и арештовала 5 робôтникôвъ, котрій тогды тамъ знаходилися. Двома же днями передъ тымъ арештовано въ кавярни „Sappe“ цѣле товариство робôтникôвъ, котре однакожь съ выняткомъ бляхаря Конрада и Гриса выпущено на волю.

— **Конгресъ астрономôвъ** збереся сего року въ Штрасбургу и буде вести свои засѣданя ôтъ дня 22 до 24 вересня. Зъѣзды межинародного товариства астрономичного ôтбуваются що два роки. Товариство основано р. 1865 въ Гайдельбергу, числитъ теперъ 285 членôвъ.

— **Въ Єрусалимѣ** мали пôсля донесеня газетъ выкопати скрыню, о котрôй жителѣ переконанй, що се есть стара, черезъ Мойсея выконана „арха завѣта“. Турецкій губернаторъ въ Єрусалимѣ запитувався въ тôмъ взглядѣ о мнѣніе жидôвскихъ ученыхъ, зъ ихъ ôтповѣди оказуеся однакожь, що таке предположенье не має жаднои пôдставы.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Въ Кієвѣ** выйшла зъ печати нова малоруска книжочка п. з. **Ганна** поэма-былыця *Е. Ластивкы*. Есть се оповѣданье въ стихахъ, котре розказуе сумну долю дѣвчины-красавицѣ, що ôтъ молодыхъ лѣтъ не зазнала щастя-долѣ и пôсля многихъ сумныхъ случаѣвъ и нещасть стаеся божевôльною. Кіевскій „Трудъ“ згадуючи о тôмъ невеличкôмъ творѣ высказуеся похвально особливо о чистотѣ языка и легкости складу. Появленье сеи новои книжочки показуе, що нашій закордоньскій братя починаютъ щоразъ живѣйше трудитись на рôднôй нивѣ литературнôй.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію принятй на приходъ Потôкъ, деканата рогатыньского, оо: І. А. Стефановичъ зъ Потока, П. С. Стисловскій зъ Волѣ гологôрскои, ІІІ. С. Березовскій зъ Загоречка, Е. Яворскій зъ Марковець.

О. А. Медвецкій дек. и пар. въ Вербилôвцяхъ, назначеный ординаріятскимъ ôтпоручникомъ при конкуренційнôй розправѣ въ Потоцѣ.

Сотрудничество приватне, зъ религійного фонду платне, еригулюеся для прихода въ Ланахъ, деканата бобрецкого.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Личный додатокъ 100 зр., на дальшій три лѣта зъ фонда религійного получили: Михаилъ Ридзай парохъ въ Фльоринцѣ дек. Мушиньского; Мартинъ Кишакевичъ, парохъ въ Яструбичахъ дек. Сокальского.

Розтиславъ Ник. Вишневскій парохіяльный сотруд. въ Радымнѣ дек. Перемыского перенѣсся на пар. сотрудника и катихита въ Ярославлю тогоже дек.

Презенту получили: Александеръ Саноцкій, капелянъ зъ Теглова дек. Угнôвского на парохію въ Мацошинѣ дек. Жовкôвского; Викторъ Кравичъ, завѣдатель капеляніи въ Залужу дек. Яворôвского на тужь капелянію.

Речинцъ до испытôвъ конкурсовыхъ на рôкъ 1881 назначенй на день І 28, 29, 30 червця ІІ 4, 5, 6 жовтня.

До конкурсу приступили слѣдуючій кандидаты а то: Бѣлиньскій Юліянъ, Бѣрецкій Іоанъ, Вѣханьскій Александеръ, Гарасовскій Теофиль, Затекъ Максимъ, Калужняцкій Болеславъ, Копыстяньскій Іосифъ, Кравичъ Викторъ, Низовый Юліянъ, Негребецкій Іоанъ, Поляньскій Александеръ, Решетыловичъ Викторъ, Сенета Николай, Солтысъ Михаилъ, Стецишинъ Алексей, Туна Иларіонъ, Тымкевичъ Андрей, Чайковскій Александеръ, Шеленетко Мих.

Обвѣщенье. Кандидаты духовного званія окôнчившій науки богословскій завзываются явитись дня 3 серпня въ консисторскôй канцеляріи для вступного испыту въ цѣли полученя єрейского рукополаганя. Дотычащій поданя слѣдуе вносити до консисторіи, заосмотренй свѣдоцтвами окôченыхъ наукъ богословскихъ, норостественности и убожества потверждеными черезъ дотычне ц. к. Староство.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ-малярь,
образовавшися за границію, звѣстный зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львоеѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (3—10)

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. П. Л. въ Бѣлявинцяхъ: Жадане выслано; высылку перервано для того, понеже безъ замовленя не можемо знати, хто и на дальше пренумеровати хоче, а высылка кождого числа съ коштами получена.

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**
Miraculo=Injection 1—9
heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.
Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.
Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt uwd empfohlen.

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:
„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (8—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 27—?
найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручній и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôднаго переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.
Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.
Гваранція 5-тилѣтна.
Раты тыждневй по 1 зр.
Замѣна и спеціяльній направы.
Човенка, части складовй, иглы и олива.
Поручае
ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ
механикъ,
въ готелю Жоржа во Львовѣ.
Машины Зингера въ фабрики въ Глясговѣ, въ Англіи, котрій такъ шумно продаются за оригинальній американьскій, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Для П. П. ловцѣвъ
нехибній
ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличній Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберта**, якъ и всѣ приборы ловецкій
поручае найдешевше
Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ
АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО
во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.
Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**
Замовленя выконуются безпроволочно. 1—10

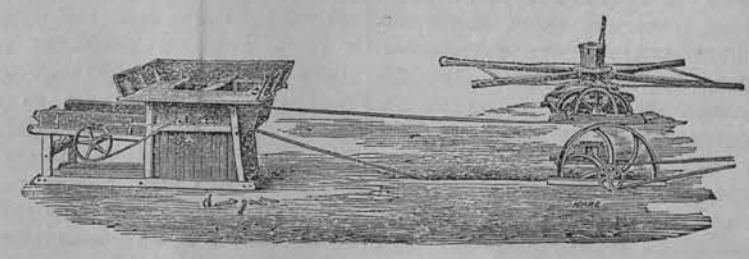
CLAYTON & SCHUTTLEWORTH
во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,
поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй
патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй
англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.
Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ наскоро конструованй
новй тутешній вѣяльнѣ.
Поручаемъ такожь
гарнитуры молотѣльничій шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничій цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.
Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чорткові.** (9—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 58. Львôвъ, Субота 25 липця (6 серпня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякѣ листы, посылки и реклямаціи.

Просвѣтѣмся!

IV.*)

Демонстрація въ р. р. 1866 була не тôлько крайно неполитична и легкодушна, супротивъ нашои внутрѣшнои безсильности ажь до дитинности нерозважна, для народа непонятна, а нашому историчному житю совсѣмъ противна, — але що важнѣйше, она була для насъ самыхъ найбôльше шкодлива. Ôтъ сего демонстраційного року 1866 починаєся на нашôй Галицкôй Руси цѣлый рядъ найсумнѣйшихъ братныхъ межиусобиць, що на кусники розшарпали нашу и безъ того малочисленну интелигенцію, подѣлили ви на таборы, далеко бôльше враждебнѣ и непримиримѣ якъ самѣ найлютѣйшѣ вороги нашѣ, и отрую напоили цѣле наше житье народне. Почавши ôтъ р. 1866 ведеся черезъ довгѣ лѣта найзавзятѣйша, до крайности розъярена борôа межи сынами нашои нещаснои Руси Галицкои, котра заглушуе и убиваe всяку практичну працю для народа, ôтрываe увагу интелигенціи ôтъ жизненныхъ справъ народныхъ, а веде ви на поле пустои формалистики або мрачнои абстракційности, въ котрои не могло бути ніякого хôсна не тôлько для народа але и для самыхъ спорючихъ. Супротивъ суперечности межи новоздвигненою тевою демонстраціи р. 1866 а дѣйстнымъ станомъ нашого народа, нашои интелигенціи и ви литературнои квалификаціи, замовкла съ рокомъ 1866 навѣть дотеперѣшна плодноôсть на литературнôй нивѣ, хоть она и безъ того була дуже мала, народъ остався безъ всякои духовои поживы, а читаюча публика руска приучовалась помало погорджувати своею питомою словесностію а навыкати до чужои, звычайно польскои лектуры. Кромѣ того стояла насъ тая демонстрація еще и много мужѣвъ, до того часу дуже дѣятельныхъ, а що важнѣйше, матеріяльно майже совсѣмъ обезпеченыхъ и независимыхъ, — мужѣвъ въ силѣ вѣку, котрѣ оставшись въ Галичинѣ, моглибъ були еще дуже много трудитись для добра народа. До того всего тая демонстрація инавгуровала у насъ нову еру фалшивого патріотизму — ту нещасну политику лише нарѣкати а ничого не дѣлати и съ загненими руками ждати якогось невѣдомого Мессіи. А тымчасомъ нашѣ вороги затирали руки, дивлячись, якъ Русины самѣ межи собою завзято борются, самѣ собѣ взаимно задаютъ раны и забуваютъ на практичну працю около свого народа. И справдѣ було чого имъ радоватись, бо до всеи нашои бездѣльности прибула еще имъ пригожа покрывка, помовляти Русинôвъ о нельояльнѣ замѣры, пôдкопати въ мѣродайныхъ сферахъ всяке довѣріе до Русинôвъ, а самымъ Русинамъ при всякôй нагодѣ на всякѣ ихъ жаданя цвѣркати въ очи незгодою самыхъ же Русинôвъ.

Сей безъôтрадный станъ нашои интелигенціи бувъ необходимымъ наслѣдствомъ того, що загалъ интелигентныхъ Русинôвъ пробудившись р. 1848 чимъ дальше тымъ бôльше забуваввъ на свôй народъ, ôтъ него ôтдалявся и навѣть не задавъ собѣ труду, хоть троха бути реальнымъ въ своѣй политицѣ.

Рѣчь ясна, що таке схибленe направленье нашои народнои политики и очевидна безплоднôсть сеи политики мусѣли остаточно вызвати реакцію середъ Русинôвъ. И она справдѣ появилась. Се озвались голосы, щобъ „Галицко руска Матиця“ вже разъ уподобилась свому прототипови — ческôй „Matice lidu“ и за ви прикладомъ щиро занялась просвѣтою народа. Голосы озывались и замовкали, але скоро взросли до такои силы, що вызвали основанье новыхъ товариствъ для просвѣты народа — найперше „Просвѣты“, а ôттакъ въ 5 лѣтъ пôзнѣйше „Общества им. Качковского“.

Основанье сихъ товариствъ по справедливости можна уважати новою добою въ нашôмъ житю народнôмъ. Именно же основанье товариства „Просвѣта“ р. 1868 вызвало новый и въ певнôй мѣрѣ рѣшучій зворотъ въ нашôй працѣ и политицѣ народнôй. По перше тутъ наново съ цѣлою силою слова пôднесено потребу и вагу народнои просвѣты для нашого житя и розвою и ясно указано на масу народну якъ на єдину певну и правдиву основу сего житя. Тутъ дальше въ першій разъ хоть лише теоретично але ясно зазначено цѣль и условія нашои працѣ просвѣтнои. Перше условіе просвѣтнои працѣ — се пôзнати народъ, а цѣль просвѣтнои працѣ: пôднести масу народа до такои степени просвѣты, щобы тая маса народа пôзнала себе членомъ народного организму, почула свое обывательске и національне достоиньство и узнала потребу существованя своеи народности яко окремѣшнои индивидуальности. Все тое коротко зазначено въ §. 1 статутôвъ, высказуючôмъ цѣль товариства: пôзнавати и просвѣщати р у с к і й народъ. Такъ ясно сформулована и вже на першихъ загальныхъ зборахъ „Просвѣты“ широко пояснена задача нашои просвѣтнои працѣ була другимъ важнымъ объявомъ нашого звороту. А наконець, ôтъ сего часу починаeся новый рухъ литературный, зверненый головно на просвѣту народа. Се появляются першѣ популярнѣ книжочки „Просвѣты“, ôттакъ появляeся „Наука“ о. Наумовича и иншѣ часописи и книжочки вже безпосередно зверненѣ до самого народа. Такъ отже просвѣта народна доперва въ тôй новôй добѣ починаe выдвигатись яснѣйше на першій плянъ. Коли р. 1874 основано „Общество им. Качковского“, то се було вже новымъ доказомъ тои щоразъ ширше почуванои потребы народнои просвѣты и здвигненя самогоже народа до живои дѣятельности. Дѣятельноôсть „Просвѣты“ и выдавництво „Науки“ розбудили вже въ широкихъ кругахъ рускои интелигенціи живый интересъ для просвѣты народа, а хоть существованье двохъ новыхъ товариствъ просвѣтныхъ було въ тіи часы передовсѣмъ выразомъ партійного групованя Русинôвъ, то однакожь въ становища народного можна було лише радоватись, що Русины починаютъ такъ живо трудитись коло просвѣты. Приглянувшись близше обомъ товариствамъ легко було замѣтити, що тутъ одна и та сама цѣль, бо и „Общество им. Качковского“ вызначило собѣ задачу: „розширенье наукъ, обычайности, трудолюбія, тверезости и ощадности, гражданьского сознанія и всякихъ честноть межи рускимъ народомъ въ Австріи*).“ Рôжниця була хиба въ тôмъ“, що „Общество им. Качковского“ не ставило своею задачію: пôзнавати р у с к і й народъ, — та и въ тôмъ, що межи средствами до осягненя цѣли вычислено еще кôлька практичныхъ задачъ, якъ основанье обществъ рукодѣльникôвъ и тверезости, касъ пожичковыхъ и зсыпôвъ збôжа, якъ и устроюванье выставъ господарско-промысловыхъ. Але на дѣлѣ оба товариства, бодай въ першихъ часахъ своеи дѣятельности, обмежались лише на выдаванье популярныхъ книжочокъ и на скликуванье заборôвъ своихъ членôвъ. Та при тôмъ всѣмъ и се еще треба пôднести, що оба товариства навѣть, що до языка, якимъ писались книжочки, совсѣмъ сходились съ собою, чимъ найлучше було доказано, що сама практична потреба житя заставляe Русинôвъ бути едиными и единодушными и що ничого имъ спорити, а тымъ менше ажь до безпамятности боротись задля пытань далекихъ, для теперѣшного житя народа совсѣмъ непригожихъ. Пôзнавши вагу просвѣты мы вже близькѣ були до того, станути разомъ до спôльнои працѣ и прійнятись за велике дѣло правдивого здвигненя нашого народа. Мы вже станули на дорозѣ — ити — зближатись до народа. Чи дôйшли мы? Чи бодай зблизились? (*Дальше буде.*)

*) Гл. Ч. 48.

ДОПИСИ.

Зъ Самбôрщины. (*Перший зборы читальнѣ сельскои.*) „Чи се сонъ, чи се на явѣ?“, тѣ слова вырывались зъ устъ запрошеныхъ гостій на зборахъ членôвъ новоутворенои читальнѣ въ селѣ Черхава. И дѣйстно годѣ було йняти вѣры, що се нашѣ селяне выступаютъ съ такимъ житьемъ, съ такимъ жаромъ патріотичнымъ. А предсѣ се було на явѣ, се були живѣ люде и тутъ *можна було наглядно* пересвѣдчитись, якъ нашъ селянинъ горячо любитъ свою рôдну мову, пѣсню та бувальщину!

Заходомъ ревного и о добро парохіянъ дбалого мѣстцевого душпастыря О. Н. Боберского завязалось въ тôмъ сельци товариство народнои читальнѣ, а коли Намѣстництво потвердило статута, ôтбулись першѣ загальнѣ зборы сеи читальнѣ дня 2 липня с. р.

По торжественнôй соборнôй службѣ Божôй зобрався народъ громадно до старои школы, котра по укôнченю новои буде домомъ громадскимъ а заразомъ и мѣстцемъ читальнѣ. Тутъ явились такожь и запрошенѣ священики числомъ шесть. По ôтспѣваню „Днесь благодать сонъ и веселый образъ пана староты, такъ радѣючого пропинаційному зростови Корытъ, дався наконець намовити ще и до сеи жертвы.

Такъ то перебороли панны Гуляйпольскѣ найтяжшу запору лекше, якъ могли того надѣятись. Теперь вже на добре почали готовитись до балю. Не багато часу лишалось, щобъ все приготовити, все довести до ладу. Три недѣль, а тутъ треба було все готовити, все ôтъ першого до послѣднёго. Всего не доставало, все треба було доперва придбати. Треба було выступити свѣтло, приманюючо, чаруючо. А тутъ сукня á la Pompadour, що мала до нестямы довести пана Прачиньского и всѣхъ адораторôвъ панны Кордулѣ, спочивала ще въ сповиточку, нескроена, навѣть невыторгувана у маломѣскои моднярки Шпринцѣ; тамъ ще блыщали пекуплены шкляны „брилянты“, що мали окрасити ви буйне волосье, ви думне чоло, надати огню ви блыскучимъ очамъ; тамъ ще на торговôй лавѣ спочивала коронкова намѣтка, що мовь чорною мракою мала окрыти костистѣ плечѣ панны Уршулѣ и чарôвнои приманы надати ви сукнѣ „belle orange“, тамъ ще треба було роздобути блыскучій діядемъ Діянового полумѣсяця съ стрѣлою, — а тутъ ще въ господарствѣ було порожно и пусто и ключниця въ голову заходила, где

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

IV.[1])

(*Дальше.*)

„А Прачиньскій що?“ съ досадою говоривъ Гуляйпольскій дальше, „Прачиньскій, — ха, ха, ха, — прачка, праникъ! Щó за антенаты, якій родовôдъ?! Фі, фі! Куда ему до Гуляйпольскихъ, моспаненьку, куда?“

„C'est vrai, mon cher“, — озвалась Уршуля, „c'est un homme de bas aloi, — c'est à dire, un parvenu, mais un homme à son aise.“ *)

„Et la belle plume fait le bel oisau“,**) якбы зъ нехочу втрунула Дульця.

„Такъ, такъ, коханый Зигмундзю, намъ не пора теперь высоко лѣтати. Il faut hurler avec les loups***). Вже теперь такѣ часы настали.“

[1]) Гл. Ч. 12. Задля недуги автора и навалу статій политичныхъ мусѣли мы „Безталанне сватанье“ на довшій часъ перервати. Надѣемось однакожь, що теперь зможемо подати цѣлу повѣсть безъ перервы.

(*Дрим. Ред.*)

*) Се правда, мôй дорогій, — се чоловѣкъ низького роду, се есть парвеній, але чоловѣкъ маючій.

**) По красныхъ порахъ пôзнати красного птаха.

***) Треба выти вразъ съ вовками.

„Та и никто не каже тобѣ поклоны бити передъ Прачиньскимъ“, зновъ озвалась Дульця и якось легко покраснѣла. „Тутъ треба ратуватись якъ можна. Sauve, qui peu!“ *)

„Якъ мы будемо такъ всѣхъ цуратись, ôтстрашувати“.... присѣкалась зновъ Уршуля.

„Яка жизнь наша, яка доля“.... щебетала Дульця.

„Qui trop choisit prend les pis“.**)

„Якій конецъ нашъ?“...

„Але жь добре, добре, про мене можна и съ чортомъ одружитись“, грубо ôтрѣзавъ Гуляйпольскій; его вже троха подразнила та французщина такъ не въ пору пôдôбрана та якось немило ховстѣла въ его ухахъ. „Кобы тôлько полекшало! Про мене! Тôлько не знаю, чи зъ тои муки буде хлѣбъ“.

„Але буде, буде, братчику милый, душа моя чуе, що буде. Тôлько мусишь до него поѣхати, якъ сусѣдъ его ôтвѣдати, щиро запросити“...

„А, га, га!“ перебивъ Гуляйпольскій трѣпаючи руками. „Майте жь милосердіе надô мною. Розтрясете мои старѣ кости.“

*) Най помагаe, кто може.

**) Кто дужо перебираe — якъ найгôрше выбираe

„Ахъ, братчику, тажь такъ недалечко.“

„Та й на чѣмъ? На зломанôмъ колесѣ?“ ôтпекувався Гуляйпольскій. „Ще на Збараскôмъ ôтпустѣ розлетѣвся нашь повôзъ, — ледво доѣхали назадъ“.

„Але можна поладнати, можна пожичити.“

„Ну, мы вже се беремо на себе, все зладимо, тôлько ѣдь“.

„Поѣдь, братчику любый, поѣдь“.

„Поѣдь, поѣдь“.

„Ну, най вже стане на вашôмъ, поѣду, въ послѣдній разъ поѣду, але се вже моя и послѣдня жертва. Листу не напишу ніякого, нѣ до кого, хочь плачте. Робѣтъ собѣ, що хочете, моя рука вже не до шаблѣ и не до пера“.

„Мы вже зробимо все за тебе, Зигмундзю, понаписуемо листы, порозсылаемо, навѣть поробимо всѣ справунки за тебе. Ты ничимъ не клопочися, тôлько можебы ты ще самъ запросивъ старосту, а бодай значнѣйшихъ урядникôвъ зъ староства. Всежь то люде зъ обывательскихъ домôвъ, люде выховання и доброго тону, а, якъ знаешь, тобѣ неразъ може що придатись до староства въ твоихъ справахъ. Черезъ знакомство можна часто скорше дôйти свого, якъ черезъ право и процесы.“

Гуляйпольскій зновъ скривився, заохавъ, але згадавши на свôй солодкій сонъ и веселый образъ пана староты, такъ радѣючого пропинаційному зростови Корытъ, дався наконець намовити ще и до сеи жертвы.

Такъ то перебороли панны Гуляйпольскѣ найтяжшу запору лекше, якъ могли того надѣятись. Теперь вже на добре почали готовитись до балю. Не багато часу лишалось, щобъ все приготовити, все довести до ладу. Три недѣль, а тутъ треба було все готовити, все ôтъ першого до послѣднёго. Всего не доставало, все треба було доперва придбати. Треба було выступити свѣтло, приманюючо, чаруючо. А тутъ сукня á la Pompadour, що мала до нестямы довести пана Прачиньского и всѣхъ адораторôвъ панны Кордулѣ, спочивала ще въ сповиточку, нескроена, навѣть невыторгувана у маломѣскои моднярки Шпринцѣ; тамъ ще блыщали пекуплены шкляны „брилянты“, що мали окрасити ви буйне волосье, ви думне чоло, надати огню ви блыскучимъ очамъ; тамъ ще на торговôй лавѣ спочивала коронкова намѣтка, що мовь чорною мракою мала окрыти костистѣ плечѣ панны Уршулѣ и чарôвнои приманы надати ви сукнѣ „belle orange“, тамъ ще треба було роздобути блыскучій діядемъ Діянового полумѣсяця съ стрѣлою, — а тутъ ще въ господарствѣ було порожно и пусто и ключниця въ голову заходила, где

☛ **Другій накладъ.** ☚

св. Духа насъ собра“ и „Царю небесный“, прочитавъ о. Н. Б. зобранымъ членамъ статутъ товариства и выголосивъ прекрасну промову, въ котрой коротко але ядренно и переконуючо пояснивъ потребу и хосенъ читальнѣ яко дальшои школы-учительки практичнои для дорослыхъ, яко жнива по веснѣ-школѣ, яко порадницѣ та наставницѣ въ кождой потребѣ, яко розрадницѣ и потѣшительницѣ въ тяжкой хвили, яко повздержницѣ отъ налогу піяньства. Оттакъ передавъ о. Н. Б. предсѣдательство зборовъ Впр. о. декану Нестеровичу, яко найстаршому вѣкомъ, котрый подяковавши за удѣлену почесть, промовивъ сердечно и указавъ на добродѣйство наданя законовъ конституційныхъ черезъ нашого Найя. Монарха и заохочувавъ, користати зъ правъ наданыхъ, зъ свободы, якъ другій народы въ той самой державѣ користаютъ, та не сидѣти съ заложеными руками, але братись вже разъ до дѣла просвѣты та поступу, щобысьмо на нашой родной землицѣ не були наймитами, але абы „въ своѣй хатѣ була своя правда и сила и воля!“

Съ великою увагою и вдоволеньемъ выслухали згромаджені селяне поважныхъ та щирыхъ промовъ, на котрй одинъ зъ помѣжь нихъ вѣкомъ найстаршій И. Пѣхота, упросивши собѣ голосъ, отповѣвъ щиро-сердечною промовою, дякуючи теплыми словами Монарсѣ за надану свободу, а оттакъ и священикамъ, зволившимъ даромъ послужити, а особенно мѣстцевому душпастыреви за то, що такъ ревно и щиро потрудився, щобы положити тревалй подвалины подъ такъ хорошу будову духову — просвѣты въ селѣ, и въ концы заохочуючи своихъ побратимовъ працювати и користати зъ читальнѣ, кликавъ до плачу порушаючимъ голосомъ: „Покиньмо братчики отъ теперь коршму та келѣшокъ и спѣшѣмъ до читальнѣ та до книжки!“

По отспѣваню „Многая лѣта“ Цѣсареви приступлено до выбору выдѣлу, котрый и заразъ уконституовався. Затымъ заразъ таки приступили еще новй члены до читальнѣ, що було яснымъ доказомъ, якъ добрй слова скоро пріймаются въ добрыхъ серцяхъ.

Голова товариства отчитавъ згромадженымъ имена членовъ читальнѣ, котрыхъ було 38.

Теперь треба було послухати кождому, кто лише сомнѣваеся о нашой будучности и голоситъ, що все для насъ уже пропало, — съ якимъ одушевленьемъ заспѣвали члены-селяне пѣсню:

„Дай намъ Боже добрый часъ
„Якъ у людій такъ у насъ
. . . . . .
„Най счезае вся бѣда,
„Най жіе намъ свобода
„Най жіе нашъ рускій край
„Руска мова и звычай!!“

а съ певностію переставбы такъ зле думати, полюбивбы свой народъ, бо въ нѣмъ почувбы силу непобѣдиму.

По той пѣсни выголосивъ одинъ парубчакъ удачно стишокъ И. Пасѣчиньского: „Колись а теперь“, що еще больше скрѣпило духа присутныхъ членовъ; по томъ отспѣвано пѣсню: „Миръ вамъ братя“ и зновъ задеклямовано стишокъ: „Наступила чорна хмара“... По перемѣнныхъ меншихъ промовахъ, где найбольше селяне забирали голосъ, заспѣвали еще члены: „Где есть руска отчина“, — „Имнъ народный“ и „Многая лѣта“ Цѣсареви, присутствуючимъ гостямъ и всѣмъ членамъ и съ невысказанымъ одушевленьемъ розойшлися домовъ. — Отходячи зъ отси кождый собѣ подумавъ: кобы то въ кождой громадѣ повстало таке товариство читальнѣ, тогды певно нашъ народъ провидѣвбы, любивбы свое, познавбы, кто ему ворогъ а кто другъ, не давбыся манити хитрощами въ пропасть, але злучившись житьемъ духовымъ утворивбы силу, котрои и врата адовй непреодолѣютъ. Томужь братя до дѣла — бо ворогъ не спитъ. Sapienti sat!

Одинъ зъ гостій.

Зъ Самбора. (*Еще о кс. директорѣ Баревичу.*) Отъ дня 15 липня сталася афера съ кс. Баревичемъ „злобою дня“ въ нашомъ мѣстѣ. Всюда богато о томъ бесѣды и констатуемъ фактъ, що мабуть ни у однои людины въ Самборѣ кс. Баревичь не встрѣтивъ сочувствія по случаю свого нещастя, — але противно, що найменше индиферентизмъ. Се дуже сумно, але щожь дѣяти, — фактъ фактомъ. Коли недавно „Дѣло“ записуючи сожалѣня достойне приключенье съ кс. Баревичемъ приложило до подвиговъ того славного директора причту: „кто бурю сѣе, бурю збирае“ — то не могло лучше вже зъилюстровати причины факту. Справдѣ кс. Баревичь сѣявъ бурю за весь часъ своеи дѣятельности учительскои и директорскои. На тое не потрѣбно навѣть примѣровъ наводити, бо ихъ назбиралабыся немѣра а впрочѣмъ тою сѣвбою бурѣ кс. Баревичь и ставъ славный-преславный на цѣлу Русь. Алежь не треба думати, що только одній Русины не люблятъ кс. Баревича. Где тамъ! Чувства для кс. Баревича однаковй у Русиновъ, якъ и у Полякovъ и Жидовъ. Здавалобыся, що кс. Баревичь яко перевертень повиненбы бути любленый черезъ тыхъ, на чій бокъ перевернувся, — але на нѣмъ, якъ може на никомъ другомъ, справдилось въ повной мѣрѣ мудре вырeченье, що „зраду люде люблятъ, але зрадника ненавидятъ и нимъ погорджуютъ“. И справдѣ, кс. Баревичь въ Самборѣ не мавъ ни одного прихильника, ни одного щирого товариша.

Молодѣжь, котрои онъ мавъ бути поважнымъ, совѣстнымъ и пріязнымъ провоникомъ и наставникомъ глядѣла на него якъ на свого непріятеля — розумѣвсь, вся молодѣжь безъ рожницѣ народности чи вѣроисповѣданя, хочь руска молодѣжь мала причину нелюбити его подвойно, разъ за то, за що не любила его и польска и жидовска молодѣжь, а по друге за то, що прочистивъ зъ рускихъ книжокъ библіотеку гимназіяльну, що конфисковавъ на вѣки вѣчній ученикамъ рускй найневиннѣйшй книжки и т. д. Кс. Баревичь знавъ о томъ, що онъ не маe найменшои симпатіи у молодѣжи, могъ знати о томъ, що его чекае якась сумна катастрофа, — а предсѣ не змѣнявъ свого поступованя, бувъ консеквентный и постоянный до самого сумного конця. Що его удержувало въ той консеквенціи и постоянности, чи тй похвальній грамоты, котрй достававъ отъ ц. к. Рады школьнои краeвои, чи якій другій повodъ, — сего не можемъ отгадати.

Причину безпосередну чинноі оскорбы кс. Баревича всѣ знаютъ, але о причинѣ дальшой, посереднй всяко говорятъ и то самй цѣкавй рѣчи. Тольковж се поки що не выяснене, може при розправѣ судовой выяснится.

Фактичный станъ дѣла бувъ посля оповѣдань очевидцѣвъ ось якій: Дня 15 липня принѣсъ господарь VII-ои клясы свѣдоцтва породавати ученикамъ. Выступае ученикъ Л-кій и жадае, щобы ему першому було дане свѣдоцтво. Учитель наконець приставъ на тое, але сказавъ Л-ому подати собѣ руку, що не допустится ніякого екцесу. Л-кій глянувши въ свѣдоцтво выйшовъ. По роздачи свѣдоцтвъ Л-кій явився въ канцеляріи директорскій, за нимъ войшла въ канцелярію и половина семои клясы оставивши дверѣ незапертыми, а друга половина клясы стовпилась передъ дверми канцеляріи на коритари. Въ канцеляріи бувъ такожь проф. Лашкевичь. Л-кій приступивъ до кс. Баревича и запытавъ его, за що онъ казавъ ему дати злу ноту зъ нѣмецкого, коли онъ заслуживъ на добру. Кс. директоръ не хотѣвъ ему выяснити и збувъ его словами „w świadectwie masz napisane! Тогды Л-кій ударивъ кс. директора въ лице такъ сильно, що онъ ажь похитнувся а прійшовши до себе вырѣкъ съ чувствомъ памятнй слова: „Tego aż musiałem się doczekać na swym urzędzie!“

По той катастрофѣ кс. Баревичь заскарживъ ученика до суду и скликавъ конференцію учительску, щобы зробити протоколъ для Рады шк. краeвои.

Мы подали коротко описъ факту не для вдоволеня цѣкавости читателѣвъ „Дѣла“, але длятого, щобы представити его въ вѣрномъ свѣтлѣ, бо, якъ знаемъ въ досвѣду, всякй дивовижній а невѣрній толки ходятъ по людяхъ.

Годится на останокъ еще высказати нашь судъ о моральной сторонѣ факту, котрый у насъ не лучався доси, а котрый могбы повторитися. Отже заявляемъ, що зъ моральноі точки погляду—удареня директора въ лице никто не похвалитъ и кождый муситъ сожалѣти надъ такимъ сумнымъ и деморализуючимъ фактомъ.

С к о н ф и с к о в а н о.

Мы поки що еще ждемо, якимъ чиномъ схоче рада школьна уратовати самборску гимназію отъ дальшого упадку.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Делегаціи.*) Спольній делегаціи маютъ бути скликанй тъ концемъ жовтня. Повъ-

---

*) Всѣ дробнѣйшій урядники маютъ свой власный подѣлъ мѣсяця на три поры: перша пора звеся „Maria-Empfängniss“ и обнимае першій день выплаты пенсій, діюрны и т. п. та еще колька першихъ днѣвъ мѣсяця, о скольно кто зъ початкуючихъ урядниковъ-„аспирантовъ“ надѣеся якои помочи грошевои отъ родины; друга пора: „Maria-Reinigung“ починаеся посля сеи першои блаженноі добы и треваe такъ довго, якъ довго що бренчитъ ще въ кишенѣ зъ першои поры; а третя пора: „Maria-Hilf!“ обнимае конецъ мѣсяця, звычайно вже отъ 20-го або й отъ 15-ого, коли то вже треба запожичатись або „брындзю бити“.

офіціяльный „Pester Lloyd“ звѣщає, що войсковый буджетъ и сего року має бути пôдвысшеный.

(*Новѝ союзы державъ.*) Пôдъ вплывомъ послѣдныхъ подѣй въ Африцѣ и въ Афганистанѣ переводится, о скôлько замѣтно, нове групованье союзництва европейскихъ державъ. Якъ вѣдомо, пôсля упадку габинету Биконсфильда новонаставленый першій министеръ Англіи Глядстонъ повѣвъ англійску политику въ совсѣмъ противнôмъ направленю — дуже неприхильнôмъ для Австріи. Глядстонъ досыть отверто выступивъ противъ взросту австрійского вплыву на балканьскôмъ пôвъостровѣ, ôнъ нѣбыто уймався за независимостію славяньскихъ народôвъ на Балканѣ, а на дѣлѣ старався тамъ скрѣпити политичный и торговельный вплывъ Англіи, пôдбурювавъ Сербію и Румунію противъ Австріи, ôттягавъ ихъ ôтъ заключеня торговельныхъ и желѣзно-дорожныхъ договорôвъ съ Австрією и всякими способами старався робити Австріи перешкоды въ ѥи переговорахъ съ придунайскими княжествами що до уладженя плавбы по Думаю. При тôмъ старався Глядстонъ зближитись до Россіи и вразъ съ нею подѣлитись користями при подѣлѣ Туреччины на балканьскôмъ пôвъостровѣ. Скоро однакожь йдучи за такою политикою отямилась Англія майже совсѣмъ зъизолованою. До сего головно причинилась туниска а теперь триполитаньска справа въ Африцѣ. Зъ самого початку, коли Франція що ино забиралась осадитися въ Тунисѣ, Англія найбôльше пôдбурювала Італію противъ Франціи въ соперництвѣ опановуваня пôвнôчнои Африки. Однакожь коли прійшло до рѣшучои хвилѣ и Французы осадились въ Тунисѣ, Англія оставила Італію на леду, черезъ що и ѥи до себе зразила. Зайнята вôйною съ Боерами и непорядками въ Ирляндіи, загрожена въ Азіи взростомъ россійскихъ заборôвъ, Англія не могла и не мала съ чимъ выступити противъ Франціи. А однакожь Франція посуваючись до Тунису вразила не тôлько италійскій, але и англійскій интереси на середземнôмъ морю, бо жь опануваши Тунисъ, а теперь зновъ замѣряючи загорнути и Триполисъ Франція тымъ самымъ совсѣмъ пôдрывае панованье Англіи на середземнôмъ морю, а навѣть може ѥго совсѣмъ знищити будучи въ можности кождои пригожои хвилѣ заволодѣти сицілійскимъ просмикомъ и Мальтою. Супротивъ такъ грозячихъ обстоятельствъ оглядаѥся теперь Англія за союзниками. Британійскій дипломатъ Гешенъ, бувшій посланникъ Англіи въ Царгородѣ, державъ на сихъ дняхъ передъ своими выборцями въ Рипонъ мову, въ котрôй дуже прихильно высказався о орієнтальнôй политицѣ Австріи. Позаякъ Гешенъ яко чинный дипломатъ англійскій не зробивъ сего на власну руку, то въ тôмъ ѥго заявленю добачаютъ рѣшучій зворотъ англійскои политики до Австріи. Однакожь австрійскій офиціозній дневники приняли сей „любезничаючій“ объявъ Англіи дуже холодно и можна сомнѣватися, чи Австрія такъ скоро поквапится до союзу съ змѣнною Англіею. Не менше дивный зворотъ объявляется такожь и въ италійскôй политицѣ. Италійскій дневники, якъ Diritto и Popolo Romano, стоячи близько италійского правительства, заговорили дуже прихильно о союзѣ Италіи съ Австрією, а властиво о скрѣпленю австрійско-нѣмецкого союза приступленьемъ Италіи. Гадка така выйшла безперечно зъ обуреня, яке теперь панує въ Италіи противъ Франціи, и можна сомнѣватися, чи союзництво на такôй основѣ оперте, могло бъ бути тревале, однакожь и то рѣчь ясна, що кн. Бисмаркъ готовъ выкористати новонародженый антагонизмъ межи Італією и Франціею противъ сеи послѣднои, яко свого небезпечного ворога.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Подорожь царя.*) Царь посѣтивши Москву и сергійскій монастырь (сергіеву Лавру) удався слѣдуючого дня 20 липця (1 серпня) вразъ съ родиною до Нижнёго Новгорода, где ôтбуваѥся теперь великій ярмарокъ. Въ Новгородѣ посѣтивъ царь новый соборъ (катедру) и ярмарокъ. Нѣмецко-австрійскій дневники видятъ въ тôй царскôй подорожи замѣръ, розбудити староруссійскій инстинкты и розвинути панславистичну политику. Однакожь царска подорожь сама собою не дає ніякихъ наглядныхъ пôдставъ до такихъ выводôвъ.

(*Нигилистичнѝ заходы.*) Вѣденьска „Presse“ въ кореспонденціи зъ Петербурга звѣщае, що петербурскій градоначальникъ Барановъ одержавъ вѣдомôсть о новыхъ заходахъ нигилистичныхъ убити царя. Нигилисты мали выслати зъ Ковна свою висланницю „Józef-y“ вразъ съ товаришомъ, поручаючи ѥи дôбратись до царского оточеня и убити царя засудженого нигилистами. Петербурска полиція мала вже схопити товариша „Józefy“, але сама „Józefa“ гдесь счезла. Такожь скрытій убійства полиціянтôвъ стоятъ на дневнôмъ порядку въ Петербурзѣ. Недавно знайдено двохъ полицейскихъ повѣшеныхъ на тôй самôй улици на лѣхтарняхъ. Въ тôйже самôй кореспонденціи „Presse“ говорится, що Барановъ одержавъ сими днями листъ пôдписаный буквою *К.* Авторъ сего листу признаѥся, що бувъ выбраный нигилистами, щобы на царю сповнити нигилистичный засудъ смерти, однакожь не мôгъ перенести на собѣ, щобы убивати царя, котрый, вступивши недавно на престолъ, не мавъ ѥще доволѣ часу перевести якій нибудь реформы. Обавляючись пôмсты своихъ товаришѣвъ-нигилистôвъ авторъ листу рѣшився покôнчити своѥ житье. Въ листѣ була подана точна адреса автора. Барановъ выславъ полицейскихъ и справдѣ въ указанôмъ домѣ найдено въ однôй кôмнатѣ неживого чоловѣка молодого, котрый ôтобравъ собѣ житье выстрѣломъ зъ пистолету водою, що якъ звѣстно, не робитъ ніякого гуку.

(*Листы о положеню Россіи.*) Въ Липску выйшли недавно „Листы о теперѣшнôмъ положеню Россіи“. Авторомъ сихъ листôвъ маѥ бути самъ Катковъ. Въ тыхъ листахъ выводитъ авторъ тую гадку, що для Россіи не треба конституціи, а противно, що Россія може бути тôлько пôдъ абсолютнымъ самодержцемъ свобôдною и щасливою. Тôлько въ постепеннôмъ розвою земствъ може почывати конституція пригожа для Россіи. Причину зла бачитъ авторъ въ страшно здеморализованôй бюрократіи россійскôй, котра потребуе радикальнои реформы и обновы. Бюрократія роздѣлюе народъ ôтъ царя, она вводитъ въ блудъ найвысшій сферы правительственній, а зъ другои стороны такъ само обманюе народъ, фалшуе царску волю и обдираѥ людій. Критика россійскои бюрократіи занимае найбôльшу часть сеи брошуры и ôтзначаѥся безперечнымъ знаньемъ дѣйстного стану бюрократіи. Замѣтно такожь и то, що та брошура, мимо своеи безпощадно остроі критики протавъ россійскои бюрократіи, зôстала цензурою въ Россіи допущена. Зъ сего догадуются, що ген. Игнатьевъ самъ носится съ гадкою радикальнои реформы россійского бюрократизму.

(*Облегченя заграничнои цензуры.*) Якъ звѣщаютъ „Биржив. Вѣдомости“, послѣдовало съ кôнцемъ мая значне облегченье цензуры для заграничныхъ книгъ и журналôвъ. Доси треба було удаватись до министра внутренныхъ справъ, а взглядно до предсѣдателя головного комитету по дѣламъ печати — о позволенье выдачѣ зборонеиыхъ книжокъ. Теперь оставлено право рѣшати о тôмъ предсѣдателямъ цензурныхъ комитетôвъ. Се звôльненье особливо важне для провинціи Россіи, котра доси все мусѣла ôтноситись ажь до Петербурга. Загранична цензура може такожь „безъ разсмотрѣнія“ призволяти на выдачу часовыхъ выдавництвъ немаючихъ широкого круга читателѣвъ. Выданя на малорозширеныхъ языкахъ совсѣмъ звôльняются ôтъ цензурного перегляду.

Нѣмеччина. (*Выселенье людности.*) „Norddeutscher Lloyd“ подае обчисленье, зъ котрого оказуѥся, що въ першôмъ пôвроку 1881 черезъ Бременъ выѣхало 72.303 выселенцѣвъ зъ Нѣмеччины до Америки (о 29.876 бôльше въ прирôвнаню до минувшого року). Дочисливши до того ѥще выселенцѣвъ переѣхавшихъ зъ Нѣмеччины на Гамбургъ до Америки за пôврôкъ 1881 въ числѣ 75.633 — оказуѥся, що въ першôмъ пôвроку 1881 переселилось зъ Нѣмеччины до Америки 155.936 людій, що отже рôчно выйде надъ 200.000 людности зъ Нѣмеччины до Америки. Зваживши, що тутъ выходятъ самій здоровѣйшій и працёвитшій люде, котрій творятъ силу господарскои людности Нѣмеччины, почисливши дальше, що кождый зъ выселенцѣвъ забираѥ съ собою до Америки бодай 70—80 талярôвъ, бачимо, що Нѣмеччина на рôкъ тратитъ кромѣ що найменше 200.000 здоровыхъ робочихъ людій такожь около 14—16 миліонôвъ въ готовыхъ грошахъ. Єсть се дуже сумный фактъ, надъ котрымъ не безъ пôдставы жалѣютъ всѣ нѣмецкій дневники, тымъ бôльше, що американьскій Нѣмцѣ не зôстаютъ въ ніякôй органичнôй звязи съ своимъ матернымъ краемъ, якъ французскій або англійскій кольонисты, а розсыпаются по цѣлôй Америцѣ и зъ ôттамъ навѣть пôдпомагаютъ конкуренцію Америки противъ Европы, а именно противъ Нѣмеччины.

Англія. (*Аграрный законъ для Ирляндіи.*) Палата льордôвъ приняла аграрный законъ для Ирляндіи въ третôмъ читаню. Салисбуры остро критиковавъ цѣлый законъ, заявивъ однакожь, що супротивъ теперѣшного положеня въ Ирляндіи буде голосовати за тымъ закономъ, а застерѣгае собѣ лише поправки при третôмъ читаню. Єсть отже надѣя, що цѣлый законъ буде скоро прійнятый и введеный въ житье.

(*Клопоты въ Афганистанѣ.*) До клопотôвъ, якій непокоятъ Англію зъ причины поступу Французôвъ въ пôвнôчнôй Африцѣ прибуваѥ ѥще новый клопôтъ зъ Азіи. Протегованый Англією володѣтель Афганистану Абдрур-Раманъ Ханъ зôставъ побитый черезъ свого соперника Еюба, почёмъ войска Еюба заняли дня 15 (27) липця Кандагаръ. Еюбъ зробивъ велику здобичь около 2—5 миліонôвъ вартости. Не можна сомнѣватися, що Еюбъ незадовго займе и Кабуль. Єсли бъ Англичане хотѣли бути вѣрными своѣй давнѣйшôй политицѣ, то ихъ ждалабы теперь нова вôйна въ Афганистанѣ. Однакожь до того они теперь не дуже поохочуютъ и англійскій дневники потѣшаются тымъ, що буде можна Афганистанъ подѣлити на двѣ части. Гератъ, Кандагаръ и Кабуль припавбы Еюбови, а Абдураманъ оставбыся за Гундукушь въ Балокъ и Бадакшанъ.

Франція. (*Нова устава прасова.*) Дня 18 (30) липця обвѣщено въ Франціи нову уставу прасову. Всѣ давнѣйшій уставы прасовій и приписы законній такъ въ многôмъ тяжкій для прасы зносятся. Черезъ то привернено повну яснôсть прасового законодавства, котре доси опиралось часто на розпорядженяхъ сягаючихъ ажь до часôвъ французкои революціи. Нова устава прасова зноситъ кавцію политичныхъ дневникôвъ и ясно означае провины прасовій, котрій тожь само що до числа дуже значно зменшено и ясно означено. Въ всѣхъ случаяхъ прасовыхъ провинъ рѣшае судъ присяжныхъ. Нова французка устава прасова ѥсть безперечно найлиберальнѣйшою въ цѣлôй Европѣ.

(*Выборча акція.*) Выборча акція ѥще слабо ведеся въ Франціи. Доси лише одинъ кн. Жеромъ Наполеонъ выдавъ свôй манифестъ до французского народа. Пôсля ѥго думки въ Франціи такъ довго не буде добра, поки французкій народъ не выбере собѣ черезъ загальне голосованье головы въ особѣ наслѣдника Наполеона I, чимъ, розумѣеся, ôнъ самъ себе уважае. Длятого жадае Жеромъ Наполеонъ ревизіи конституціи, очевидно въ дусѣ монархистичнои реставраціи. Цѣлый сей манифестъ зробивъ комичне враженье, божь не ѥсть тайною рѣчію, що Жеромъ Наполеонъ не маѥ за собою навѣть всѣхъ бонапартистôвъ. Дотеперѣшный головный сподвижникъ бонапартизму Ругеръ заявивъ отверто своимъ выборцямъ, що усуваѥся ôтъ политичного житя. Министеръ внутрѣшныхъ справъ выдавъ розпорядженье до всѣхъ префектôвъ, котрымъ наказуе не мѣшатися до выборôвъ и тôлько дбати о порядокъ. „Сильне правительство“, сказано въ тôмъ розпорядженю — „не потребуе мѣшатись до выборôвъ, оно може спокôйно выжидати суду опиніи краю. Вправдѣ бажае правительство, щобы край одобривъ ѥго политику, але се одобренье не малобъ ніякои вартости, єслибы було вымушене!“ Коли бъ то такъ у насъ въ Австріи!

(*Переглядъ партій.*) Въ передодню выборôвъ не буде безъ интересу зробити хоть короткій переглядъ партій у Франціи. Партія монархистôвъ, колисьто такъ небезпечна для републики, роздѣлена межи собою на три партіи: легитимистôвъ, орлеанистôвъ и бонапартистôвъ. Партія бонапартистôвъ роздѣлилась до того ѥще пôсля смерти молодого Люи-Наполеона въ краю Зулюсôвъ на партію цѣсаревои Евгеніи и партію „червоного князя“ Жерома Наполеона. Незгода монархистôвъ робитъ ихъ неспособными до всякои позитивнои дѣятельности. Межи републиканами ѥсть три партіи: партія Ферристôвъ (прихильникôвъ теперѣшного министерства Ферри), партія Гамбетистôвъ и партія радикалôвъ. Позаякъ однакожь партія Ферристôвъ не рѣжнится ессенціонально ôтъ Гамбетистôвъ и обѣ партіи творятъ разомъ сторонництво умѣркованыхъ републиканцѣвъ, то властиво можна говорити лише о двохъ партіяхъ републиканьскихъ. Програма Ферристôвъ иде до того, удержати Францію въ теперѣшнôмъ станѣ съ умѣркованымъ поступомъ. Именно обстаютъ они за удержаньемъ дотеперѣшного закона выборчого и дотеперѣшныхъ правъ такъ палаты послôвъ якъ и сенату. Гамбетисты змѣряютъ до змѣны выборчого закона въ дусѣ засады голосованя на листы (scrutin de listes), хотятъ змѣнити дотеперѣшный способъ выбору сенаторôвъ и обмежити права сенату. Радикалы хотятъ знести сенатъ и завести лише одну палату послôвъ, а кромѣ того въ всѣхъ справахъ економичныхъ и культурныхъ йти дорогою основнои змѣны теперѣшнои суспôльности.

НОВИНКИ.

— **Соймъ галицкій** скликаный вже урядово цѣсарскимъ рескриптомъ на день 2 (14) вересня.

— **Зъ Роздолу.** Дня 13 (25 лат.) липця ôтбулося торжество ôтвореня школы кошикарскои, заложеноі и удержованои коштомъ гр. Кароля Лянцкороньского. На 7 ученикôвъ ѥсть 6 Русинôвъ а 1 Полякъ.

— **Дирекція доменъ и лѣсôвъ** маѥ бути съ днемъ 1 лат. жовтня перенесена зъ Болехова до Львова. Начальный зарядъ буде спочивавъ въ рукахъ намѣстника.

— **Министерство вôйны** выдало до докторôвъ всѣхъ наукъ лѣкарскихъ ôтозву, въ котрôй заохочуе ихъ до записованяся на курса спеціяльній для службы войсковои.

— **О. Теодоръ Курилло,** приходникъ въ Хащевѣ, деканата жукотыньского въ перемыскôй дісцезіи надъадминистраторъ жукотыньского деканата, упокоився дня 13 (25) липця с. р. въ 66 роцѣ житя а 33 священства. Покôйникъ бувъ одинъ зъ тыхъ людій, що не шукаючи голосноі славы, успѣшно трудятся для добра народноі справы. — Вѣчна ѥму память!

— **Въ Кривчицяхъ пôдъ Львовомъ** ôтбулося дня 19 (31) липця освященье новоздвигненои рускои церкви. Село Кривчицѣ, котрого жителѣ передъ кôлькадесяти роками були выключно Русинами и мали свôй власный прихôдъ, вынародовилися по малу до тои степени, що зъ помежи близько 700 душъ того села лишилося тôлько 40 при греческôмъ обрядѣ, остаючи вѣрными своѣй народности. Кривчицѣ прилучено до Знесѣня. Стара камѣнна церковъ грозила завалѣньемъ и була вже засуджена на запечатанье. Но гадка воздвигненя новои церкви пôднята ревными господарями и патріотами, якъ: Теодоромъ Кликуномъ, Квинтюкомъ и Дудою, Предримірскимъ учителемъ мѣстцевымъ а при помочи честныхъ громадянъ кривчицкихъ и при невсыпучôй енергіи комитета, завязавшогося въ тôй цѣли — помимо найнепріязнѣйшихъ обстоятельствъ дôйшла до осущеня, а на горбѣ, окруженôмъ зеленю деревъ, стоитъ теперь хороша церковь и свѣдчитъ вымовно о заслугахъ высше названыхъ мужѣвъ, котрій не боялися трудôвъ, щобы разъ зачате дѣло, довести до кôнця. — Освященье нововоздвигненои церкви, на котре прибули брацтва зъ Знесѣня, Збоискъ и Пôдборець довершивъ офиціялъ митр конс. о. Малиновскій въ асистенціи о. Бѣлинкевича зъ Знесѣня и богослова п. Глѣбовицкого, а величавôсть сего памятного для Кривчиць торжества, при котрôмъ выголосивъ о. дръ Бартошевскій зô Львова хорошу проповѣдь, все тоѥ зробило дуже добре враженье на всѣхъ участникахъ.

— **Пожаръ** въ селѣ Путятичахъ повѣта городецкого знищивъ 5 газдôвствъ. Страта выноситъ 3.000 зр., — Въ громадѣ Баранычицяхъ въ пов. самбôрскôмъ погорѣло 12 господарѣвъ. Страту оцѣнюютъ на 12.000 зр.

— **Грôмъ** запаливъ хату селянина въ громадѣ Выгнанцѣ пов. чорткôвского. Въ Цыгановицяхъ пов. новосандецкого впавъ грôмъ черезъ коминъ до хаты и забивши господаря вôйшовъ въ землю не запаливши хаты. Въ селѣ Шпиклосахъ въ пов. золочёвскôмъ ударивъ грôмъ въ часѣ тучи въ двôрску коршму, забивъ одного чоловѣка, а чотирехъ людій тяжко ушкодивъ и запаливъ будынокъ, котрый згорѣвъ съ цѣлымъ урядженьемъ.

— **По примѣру Чехôвъ** хотятъ такожь и Хорвати мати написы на новыхъ банкнотахъ въ своѣмъ языцѣ. Якъ довѣдуѥся „Dziennik polski“ знайдено вже кôлька банкнотôвъ, на котрыхъ була выбита печать: „To plati deset forinti“.

— **Семинарія филологична** въ Липску удержована фондами россійского правительства не буде закрыта, а противно средства на ѥи удержанье ѥще збôльшилися.

— **Стипендію** им. Иліи и Рожи Горецкихъ, въ рочнôй сумѣ 100 зр., а. в. получивъ Володимиръ Зарицкій ученикъ 4 клясы школы народ. въ Бережанахъ.

— **Новѝ линіи телеграфичнѝ** маютъ бути ôткрытій межи Краснымъ а Бускомъ, межи Белзомъ и Угновомъ, дальше маѥ ставитись линія зъ Тарнова до Грибова вздовжь желѣзницѣ лелюхôвскои, а въ кôнци зъ Грималова до Жовтого. — На сихъ линіяхъ будутъ урядженій стаціи въ Буску, Угновѣ, Суховѣ, Ценжковицяхъ, Вобовôй, Товстôмъ и Береску. — Згаданій линіи телеграфичнѝ вôйдутъ однакожь въ житье, доперва тогды, єсли громады и особы интересованій загварантуютъ кождôй стаціи рôчный дохôдъ въ сумѣ 300 зр., brutto — и зъобовяжутся конкуровати до коштôвъ будовы. — Минимумъ доходу для стаціи въ Товстôмъ означено вынятково на 180 зр.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ зъ своихъ приватныхъ фондôвъ громадѣ Бѣлокерница въ повѣтѣ пôдгаецкôмъ 100 зр. а. в. на украшенье церкви и громадѣ Лужокъ долѣшный въ пов. дрогобыцкôмъ таку саму на будову школы. — Сов. суду краевого высшого во Львовѣ Паславскій именованый президентомъ суду окружного въ Станиславовѣ. — Ив. Высоцкій именованый нотаремъ въ Кросцьенку. — Дѣйстными учителями шкôлъ етатовыхъ именованій: Данiилъ Петрицкій въ Яблоницѣ, Казимиръ Полякевичъ въ Завишнѣ и Игнатій Костырскій въ Пôдгôрцяхъ; дѣйстными же учителями шкôлъ филіяльныхъ: Юрій Михаловскій въ Пôдбережу, Михаилъ Балько въ Ванёвѣ и Тымотей Серкеса въ Никонковицяхъ.

— **Нашѝ памятники историчнѝ** зменшаются съ кождымъ днемъ. Въ Скигѣ манявскôмъ розобрано минувшого року муру на 10 м. Середна вежа небезпечно попукала. Образъ Преп. Іова при входовôй брамѣ минувшого року въ серпню добре видный, якась злобна рука такъ ушкодила, що головы совсѣмъ невидно, бо гипсъ вырваный ажь до цеглы. Найбôльше дѣло штуки малярскои и рѣзьбярскои зъ 17 вѣку ѥсть иконостасъ зъ церкви манявскою монастыря, котрый

теперь находится въ церквѣ богородчаньскôй. Ôнъ такожь есть въ великôмъ небезпеченьствѣ именно ôтъ ôгню, бо церква деревлана старенька стоитъ помежи жидôвскими домами.

— **Зъ Нѣжнева** пишутъ намъ: Въ недѣлю дня 31 липця устроювавъ выдѣлъ читальнѣ въ Нѣжневѣ выклады для своихъ членôвъ. Присутныхъ членôвъ горожанъ нѣжнѣвскихъ було надъ 60. Зôбраныхъ привитавъ промовою предсѣдатель читальнѣ мѣстцевый нарохъ о. А. Левицкій. Першій выкладавъ п. Романъ Заклиньскій, учитель семинаріи учительскои во Львовѣ, про Кирила и Методія. Предметомъ другого выкладу, котрый державъ п. Корнило Заклиньскій, суплентъ академичнои гимназіи во Львовѣ, була исторія нападу Татарôвъ на Пôдгôрье наддністряньске въ р. 1594 и участи козакôвъ въ вôйнѣ цѣсаря Рудольфа II съ Турками. Третій выкладавъ Константинъ Левицкій, правникъ 4 року вѣденьского университету, о процесахъ провизоріяльныхъ и о уставѣ противъ шкоды на полю. Въ кôнци говоривъ еще Р. З. о землетрясеню въ Загребѣ и о причинахъ трясеня землѣ въ загалѣ. — Выклады принято дуже радо и видно заинтересованьеся предметомъ.

— **Новй тягары на нашь народъ „pa patryotyczne cele“**. Урядова „Gazeta Lwowska“ помѣстила въ ч. 158 с. р. обширный артикулъ яко справозданье товариства педагогичного за минувшій рôкъ. Зъ того довѣдуемся, що товариство педагогичне загадало закладати на Руси „towarzystwa przyjaciół dzieci“ и що таке товариство вже заложене въ Болеховѣ. Дальше жалуеся „zarząd główny“, що соймъ краевый вычеркнувъ въ буджетѣ на рôкъ 1880 позицію „краевй конференціи“, на котрй ишло 60.000 зр. Подивѣмся, якъ дотепно порадивъ собѣ той славетный „zarząd“. Ось приказавъ ôнъ, щобы „zarządy oddziałowe“ скликували сего року дуже часто „zgromadzenia oddziałowe“ свого товариства, а тематы укладали въ порозумѣню съ окружными инспекторами. Въ практицѣ було се инакше, бо инспекторы розсылали урядово ôтъ себе тй тематы приватного товариства и приказовали, що учитель муситъ ихъ выробити и привѣхати на таке згромадженье. Але понеже учителѣ не мали чимъ оплачувати фѣры до мѣсточка кôлька миль ôтдаленого, то головный зарядъ удався до радъ школьныхъ окружныхъ и радъ повѣтовыхъ, такожь до рады школьнои краевои, щобы вôйтамъ выдано приказъ за кождый разъ, коли того учитель зажадае, давати ему стôйку („форшпанъ“). Отже такъ и було, а „zarząd główny“ тѣшится, що удѣлъ въ згромадженяхъ бувъ дуже численный, але не говоритъ, чiмъ коштомъ? Такимъ то чиномъ маемо новый тягаръ на нашь народъ, котрый мусить давати форшпаны, коли тôлько товариству пед. захочеся; неразъ и такъ бувало, що патріотичнй учителѣ зъѣдутся, поконферуютъ троха, а потому цѣлу нôчь охочо забавляются, а ты стôйко — стôй, чекай на дворѣ! Що такъ було, маемо на то доказы. Найбы собѣ педагоги ѣхали и щоденно на такій „zjazd patryotyczny“, тôлько най се не робится на кошть и велику кривду нашого народа. — Дальше довѣдуемся, що газета „Szkoła“ мала въ р. 1880 пренумерантôвъ 1050, бо инспекторы накидали ей рускимъ учителямъ, а сего року вже менше було пренумерантôвъ, бо соймъ вычеркнувъ зъ буджету „kwoty na środki naukowe“ для шкôлъ народныхъ. Не однôй школѣ недостае еще машъ географичныхъ и зоольогичныхъ, збôрникôвъ минеральогичныхъ и физик., такъ що наука не може бути наглядна, а ту для школы par force замѣсть того всего даютъ ялову газету Szkoł-у. Гдекотрй рады окружнй выдавали приказъ радамъ школьнымъ мѣстцевымъ, щобы пренумеровали Szkoł-у, однакожь не всѣ рады мѣстцевй були послушнй. Выдѣлы повѣтовй такожь и ôтъ себе накидали Szkoł-у. Наконець довѣдуемся зъ того справозданя, що утримованй товариствомъ высшй школы женьскй въ Стрыю и въ Коломыѣ берутъ субвенціи по 600 зр. зъ выдѣлу краевого, школа промыслова въ Перемышли 500 зр., часопись „Szkoła“ рôчно 500 зр., а zarząd główny 200 зр.

— **Соблазнь.** Зô Львова пишутъ намъ: Дуже се немило вразило кождого Русина, що редакторъ однои зъ бôльшихъ рускихъ часописій при карнôй розправѣ, яка велась дня 16 (28) липня с. р. противъ него задля неумѣщеня спростованя холмского емигранта о. М. зъ Куликова, — послуговався выключно языкомъ польскимъ а не рускимъ, хотяй въ своѣй часописи давнѣйше завзывавъ, щобы всѣ Русины передъ судомъ уживали лише руского языка и рускй поданя вносили. Чи ôтступаючи ôтъ сеи засады и цвенькаючи передъ судомъ по польски надѣявся може п. редакторъ тымъ зыскати благосклоннôсть суду?! Судъ мимо того засудивъ редактора на 10 зр. кары, а до того всего Русь соблазнилась, а така соблазнь тымъ бôльше обурюе, що передъ львôвскимъ судомъ вже неразъ ôтбувались розправы по руски. Гдежь консеквенція, где неустрашимôсть обороны правъ рускои народности? Не штука зза плота стрѣляти, треба самому бути патріотомъ и дати добрый примѣръ! - къ.

— **Дирекція галицко-угорскои желѣзнои дороги** заявляе, що по поводу торжества св. Стефана, котре маѣ ôтбутися дня 8 (20) серпня въ Пештѣ, будутъ выдаватися для участникôвъ тогожь торжества въ днях: 17., 18. и 19. л. серпня билеты 2-ои и 3-ои клясы съ опустомъ 50%-овымъ. — Зъ Перемышля до Пешту буде стоявъ билетъ: 2 кл. 19 зр. 42 кр., — 3-ои клясы 10 зр. 21 кр.; зъ Хирова 2-ои кл. 18зр. 31 кр.; 3-ои кл. 9 зр. 65 кр.; Зъ Загôря: 2-ои кл. 16 зр. 25 кр.; 3-ои кл. 8 зр. 65 кр.; зъ Дрогобыча: 2-ои кл. 20 зр. 73 кр.; 3-ои кл. 10 зр. 87 кр.; зъ Стрыя: 2 кл. 21 зр. 60 кр.; 3-ои кл. 11 зр. 31 кр. — Кто купитъ билетъ на однôй зъ повышихъ стацій до Пешту, буде мавъ право за тымъ самымъ билетомъ вертати безплатно до первôстнои стаціи. Билеты тіи будутъ важнй тôлько до 26 лат. серпня.

— **Урожай въ Россіи** сего року прекрасный, особливо на Украинѣ. Ôнъ перевышаѣ дотенерѣшнй обчисленя купцѣвъ, пôсля котрыхъ надѣялись, що Россія сего року выпродукуе 30 до 35 міліонôвъ четвертей збôжа. Тôлькожь розмôрно вывôзъ не буде дуже великій тому, що въ Россіи черезъ послѣднй два лѣта неурожаѣвъ вычерпались всѣ запасы збôжа та и задля браку насѣня незасѣяно стôлько, якъ звычайно.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенту получивъ о. Кушикъ зъ Черновець на Бабинцѣ.

Комисаремъ для розпôзнаня спору межи парохомъ и сотрудниками въ Щирци назначеный крыл. о. В. Бачиньскій.

Въ душпастырство введенй слѣдуючй священики: В. Жилавый, яко сотрудникъ въ Ганусôвцяхъ; И. Алексевичъ, яко сотрудникъ въ Нижневѣ; И. Воляньскій, яко завѣдатель въ Темерôвцяхъ; І. Левицкій, яко завѣд. въ Гаврилôвцѣ.

Замѣну зъ приходами запропоновано: о. О. Самiонови зъ Кабаровець съ о. Целевичемъ зъ Подусова и о. С. Бѣлиньскому зъ Березовець съ о. Лихновскимъ зъ Сельця.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 172) Ч. Редакція „Школьнои Газеты“ ôтъ Всч. о. Рожанковского зъ Ôльхôвця 3 зр. 3 кр., ôтъ церк. брацтва въ Ольхôвци 2 зр., **въ Рымятôмъ 1 зр.** — разомъ 6 зр. 3 кр.; 173) Всч. о. Темницкій Алекс., сотруд. въ Ходоровѣ жертвы зôбранй нимъ самымъ при помочи чч. Марія Салякъ, Катерины Салякъ, Параскевы Любѣнецкои, Анастазіи Каминьскои, Татіянны Любѣнецкои, Маріи Кучеревои и Пелягіи Ганущакъ ôтъ чч. парохіянъ въ Волчатичахъ 3 зр. 26 кр., чч. Марія Салякъ 1 зр., Пелягія Олѣйникъ 1 зр., Параска Любѣнецка 50 кр., Анастазія Каминьска 50 кр., Татіянна Любѣнецка 50 кр., Марія Кухарска 30 кр, Всч. о. Григ. Левицкій 1 зр., п-ѣ Мальвина Левицка 1 зр., п. Конст. Старосольскій, ц. к. начальникъ 2 зр., п. Романъ Стебельскій, ц. к. суд. адъюнктъ 2 зр., п. Клим. Воляньскій, ц. к. суд. авскультантъ 1 зр., п. Рафаилъ Федоровичъ, ц. к. канцел. 1 зр., п. Іоанъ Колначкевичъ, ц. к. почмайстеръ 1 зр., п. Николай Стельмахôвъ, прив. офиц. 1 зр., ôтъ себе 2 зр. — разомъ 27 зр. 36 кр.; 174) Всч. о. Игнатій Дзеровичъ, деканъ товмацкій ôтъ брацтвъ церк. въ Делявѣ 2 зр., въ Сконôвци 1 зр. 60 кр., въ Гостовѣ 10 зр., въ Прибыловѣ 2 зр., въ Отыніи 4 зр., въ Надорожи 2 зр., въ Пужникахъ 2 зр., въ Товмачи 2 зр., ôтъ Всч. о. Иляріона Руденьского 50 кр., ôтъ себе 5 зр. — разомъ 31 зр. 10 кр.

Курсъ збôжа зъ дня 5 л. серпня 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	10	25	11	50
„ бѣла	—	—	—	—
„ жовта	—	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	8	75	9	40
Ячмѣнь	5	50	7	—
Гречка	6	25	7	—
Овесъ	5	50	6	25
Горохъ до варки	8	—	9	—
„ паст.	6	—	7	—
Выка	5	50	6	—
Кокорудза стара	6	—	6	50
„ нова	5	50	6	25
Рѣпакъ зимовый	—	—	—	—
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржѣй (Лнянка)	—	—	—	—
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	—	—	—	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижь	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

Всячина.

— **Американьскій аеронавтъ.** Кингъ робитъ приготовленье до пробы, щобы пересвѣдчитися, чи можна ôтбути воздухомъ подорожь зъ Америки до Европы. На тую цѣль конструуе Кингъ величезный бальонъ, котрый маѣ обôймати 100.000 стôпъ кубичныхъ газу.

— **Чудный цвѣтъ.** Въ Люзенталь надъ Сарою можна теперь бачити миленькій дивоглядъ, котрый належитъ до найособливѣйшихъ играшокъ природы. Въ осередку совсѣмъ розвитои рожѣ выросла друга, троха менша але такожь правильно розвита, а зъ неи зновъ выцвила пупинка здорова и повна. Въ близнючихъ комбинаціяхъ чудова цариця цвѣтôвъ родится досить часто, але ей троячки въ родѣ повыше описаныхъ треба зачислити до найбôльшихъ рѣдкостій.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (9—?)

Илюстрованй цѣнники на рôкъ 1881 28—?

найновѣйшихъ и поправленыхъ машинъ до шитя.

Зингера ручнй и ножевй, поправленй и патентованй (съ выключеньемъ колеса при намотуваню нитокъ), для выгôдного переношеня на кôлцяхъ и съ прирядомъ, котрый самъ навиваеся.

Вильзона, Гове, Цилиндровй, Саксонія, Ренанія, Принцесъ, Експресъ.

Гваранція 5-тилѣтна.

Раты тыждневй по 1 зр.

Замѣна и спеціяльнй направы.

Човенка, части складовй, иглы и олива.

Поручае

ІОСИФЪ ИВАНИЦКІЙ

механикъ,

въ готелю Жоржа во Львовѣ.

Машины Зингера зъ фабрики зъ Гляговѣ, въ Англіи, котрй такъ шумно продаются за оригинальнй американьскй, пріймаю до переробленя на Зингера поправленй за оплатою 15 зр.

Для П. П. ловцѣвъ

нехибнй

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал. 10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—	за 100 шт.
	зр. 2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	
LANCASTER	кал. 10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—	
	зр. 2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	

Игличнй Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.

Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.

Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберта**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручае найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 2—10

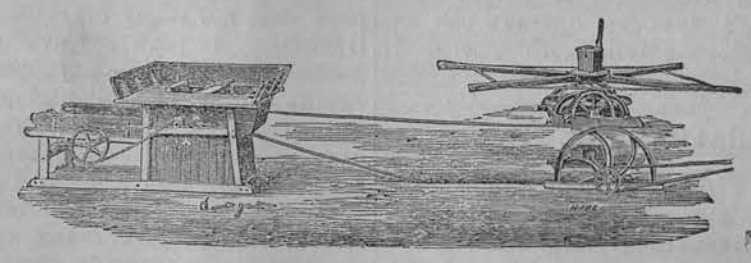

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнчень, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраевого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ наарочно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаемъ такожъ

гарнитуры молотѣльничй штифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (10—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 59. Львôвъ, Середа 29 липця (10 серпня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перепеслася съ днемъ 10 *л.* липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякй листы, посылки и реклямаціи.

Нашй народнй хибы и потребы.

(Замѣтки Подолянина.)

„Поправь, поки часъ!“

Нашу народну справу можна справедливо прирôвнати до лихои будôвлѣ, пôдъ котру не положено добрыхъ пôдвалинъ, не зроблено грубыхъ и тревалыхъ стѣнъ та людянои стелѣ, не поприпасовувано якъ слѣдъ окôнъ и дверій, тай крôвлю поставлено якъ занапасть. Отже розумный господарь и не подивує, що при першôмъ лѣпшôмъ подувѣ вѣтру возьмеся студѣнь въ хатѣ, крôвля стане затѣкати и загнивати, пôдвалины и сохи трупѣшѣти, а ôттакъ и цѣла хата буде хилитися та валити. Не помогло бъ тутъ нич ого нарѣкати на вѣтеръ, дощь та метелицю, бо якôбы будовничій бувъ давъ добрый матеріялъ та все зробивъ якъ треба, то тогды могла бъ она опертись всѣмъ непріязнымъ елементамъ. Чи жь инакше рѣчь мается съ нашою народною справою? Мы часто любимо нарѣкати на нашихъ ворогôвъ, складаємо всю вину то на Полякôвъ, то на правительство и думаємо, щосьмо доказали великого геройства и причинились до спасенія народа, якъ написалисьмо крикливу статію въ якôй часописи, або выголосили огненну бесѣду о кривдахъ нанесеныхъ нашôй народности. Въ почутю нашои покривдженои справедливости загинаємо звычайно руки и забуваємо о тôмъ, що намъ никто чужій не поможе, ани Чехи, ани Нѣмцѣ-централисты, ани правительство, що никто чужій не поправитъ нашои справы. Ба, що гôрше! Такй неустанний жалѣ и нарѣканя тратятъ навѣть свою ôтпорну силу, никто не хоче вже ихъ слухати, а для насъ выходитъ зъ того еще й та шкода, що ôтвертаємо свою увагу ôтъ національнои працѣ около поправы народнои справы, а въ нашôй народнôй будôвлѣ появляється що разъ бôльше хибъ и недостаткôвъ. Неразъ и не два ôтзывалися у насъ голосы о потребѣ поправы народныхъ хибъ и недостаткôвъ, о залагодженю пекучихъ потребъ для подвигненя нашои народности. Однакъ голосы тѣ по бôльшôй части перегомонѣли майже незамѣтно, а если що и зробилося у насъ на тѣ публичнй зазывы, то звычайно скôнчилося на першихъ порывахъ до дѣла, на пôдготовленяхъ до властивои органичнои працѣ, а давна бездѣльнôсть, сонливôсть и рôвнодушнôсть вертела знов до насъ.

Сповняючи обовязокъ журналистичный, бажаємо звернути бачнôсть родимцѣвъ на гдеякй народнй хибы и потребы и подати на то ôтповѣднй способы, а ôтзываємось загально звѣстнымъ покликомъ: „Поправь, поки часъ!“ Не оглядаймося на чужу пôдмогу и не теряймо часу, бо всяка проволока приноситъ намъ неôтжалованую втрату и шкоду. Не пишемо тѣ замѣтки въ пересвѣдченю, будьтобы они були абсолютно непохибнй, а руководимось засадою: Гадка гадку родитъ. Будемо отже радй, если кто зъ родимцѣвъ спонуканый нашими замѣтками подастъ здоровшу гадку або раду. По тыхъ загальныхъ замѣткахъ звертаємось до пôдвалины нашои народности, щобъ розглянутись якй тамъ хибы, а якй потребы. Тою пôдвалиною есть нашъ простый народъ, або якъ звуть инакше людъ, — наше мѣщаньство и селяньство.

I.

(Моральне и матеріяльне подвигненье народу. Духовеньство а школы народнй. Потреба бюра школьного въ консисторіи. Тверезôсть народу а читальнѣ. Народнй рады. Банки и щадницѣ. Щадницѣ церковнй и товариства задатковй.)

У насъ доволѣ писалося и говорилося на тему морального и матеріяльного подвигненя рускаго народа. Зъ теоретичного становища можна бы спорити о тôмъ, чи перше и важнѣйше есть подвигненье моральне, чи матеріяльне, однакъ никто не заперечитъ, що одно и друге зôстає въ тѣснôй звязи, одно безъ другого не дасться осягнути и тревало скрѣпити. Думаємо отже, що такъ въ однôмъ, якъ въ другôмъ направленю належитъ намъ трудитись съ однаковою ревностію и тому розглянемося, що доси у насъ на однôмъ и другôмъ поли зроблено а що еще зробити треба.

Заразъ съ початкомъ добы нашого народного ôтродженя бачимо, що наше духовеньство ревно бралося до морального подвигненя народу и розбудженя народнои свѣдомости. Правда, що не все поступовано въ тôмъ дѣлѣ пôсля пляну наперед обдуманого, не всюда съ потрѣбною консеквенцією и вытревалостію. А все жь заходомъ рускаго духовеньства повстало середъ непріязныхъ обставинъ около 1000 народныхъ школъ, въ многихъ громадахъ заведено тверезôсть, а численнй рады народнй пôдмагали розбудженье свѣдомости народнои. Вправдѣ многй школы не розвивалися ôтповѣдно, громады по бôльшôй части ôтпали ôтъ тверезости, а рады народнй порозвязовались, однакъ мимо того фактъ позôстає фактомъ, що духовеньство стыкаючись безпосередно съ народомъ моглобы при належито обдуманôмъ плянѣ и организаціи, при сякôйтакôй ревности и вытревалости дуже багато здѣлати для морального подвигненя народа.

Коли съ утвореньемъ рады шк. кр. ôтнято консисторіямъ надзôръ надъ школами народными, тогды и консисторіи и духовеньство ôтсунулись совсѣмъ въ сего поля и вступили неразважно на дорогу пасивнои опозиціи. Кажемо — неразважно, бо справдѣ не подумано у насъ надъ тымъ, що и въ рамахъ новыхъ законôвъ школьныхъ може духовеньство а взглядно и консисторія мати великій вплывъ на народнй школы, може стояти на сторожи нашои народнои самостôйности въ школѣ. Небавомъ бо показалось, що где священикъ не придержувався пасивнои опозиціи а бравъ живу участь въ всѣхъ справахъ школьныхъ, на скôлько ему сего дозволяли новй законы, то и громада не втратила свого вплыву на школу и польонизація не мала тамъ приступу. Самй Поляки змѣрковали въ практицѣ, що новй уставы школьнй при ревности и вытревалости Русинôвъ багато мѣстятъ въ собѣ перепонъ до осягненя польонизаційныхъ цѣлій и для того польска анкета школьна провктує ôтповѣднй въ тôмъ дусѣ змѣны, якъ то еще иншимъ разомъ выкажемо. Вправдѣ консисторія наша поняла небавомъ свою хибу и ступила на дорогу активну, препоручаючи таке жь поступованье и духовеньству. Однакъ не все тутъ робится такъ, якôбы треба. Неразъ вже пôдношено зъ рôжныхъ сторôнъ въ „Дѣлѣ“, що гдеякй священики (отъ примѣромъ въ найновѣйшихъ часахъ о. Бубликъ зъ Щирця) яко члены або предсѣдателѣ радъ шк. мѣсцевыхъ, яко ординаріятскй комисарѣ для школъ, яко заступники гр. к. обряду въ радахъ шк. окружныхъ, не сповняютъ ôтповѣдно вложеныхъ на нихъ обовязкôвъ и уважаютъ тѣ достоиньства лишь почетными або дѣлаютъ навѣть на шкоду рускои народности. А кôлько то разôвъ пôдношено справедливй жалѣ, що заступникъ ординаріяту нашого въ радѣ шк. кр. есть мертвою фигурою и навѣть справъ дотыкаючихъ покривдженя самого обряду не пôдноситъ въ радѣ шк. кр. (примѣромъ конференціи окружнй въ рускй Зеленй свята пôдчасъ служôбы божои)?! Жадаємо отже конечно, щобы въ консисторіи утворено осôбне бюро школьне, котре стояло бъ на сторожи правъ нашого обряду и народности въ школахъ, давало духовнымъ заступникамъ въ радахъ шк. мѣсцевыхъ, окрушныхъ и въ краевôй ôтповѣднй инструкціи, щобы хоронили нашй школы ôтъ неправного накиданя польского языка выкладового и пильнували, щобъ признаный школѣ рускій языкъ выкладовый не остававъ лишь на папери, а недбалыхъ потягало до строгои отвѣчальности и усувало сей часъ зъ школьного уряду; доси бо тѣ заступники або сидятъ бездѣльно або если що дѣла-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(Дальше.)

V.

Кôнчився день. На заходѣ червонѣло небо яркимъ свѣтломъ, мовьбы облялось плавкимъ золотомъ, а огняне сонце неначе розпаленый золотый казанъ величезный потопало въ тôмъ жарѣ, та сыпало навкруги плавкимъ золотомъ. По горахъ, та по высокихъ лѣсахъ кармазиномъ розливались сонячнй промѣня, золотыми искорками меркотѣли, ярѣли, мовь золотымъ пѣскомъ пересыпались зъ листка на листокъ, зъ билинки на билинку, зъ галузки на галузку, меркотѣли, жеврѣли и — пропадали. А по долахъ, долинахъ, по глубокихъ ярахъ вже розливалась вечѣрня прохолода, высувались широкй тѣни, налягали туманы, сивѣли, бовванѣли, густою мракою колысались.

Сонце прощалось съ дворомъ въ Корытахъ. Послѣднй сонячнй промѣня блыщали на верхôвяхъ высокихъ деревъ, михкотѣли, неначе перегравались въ широколистыхъ вѣтяхъ, жеврѣли на высокихъ коминахъ, якôбы золоту намѣтку накидали поверхи двора. Затремтѣло листье, зашепотѣло, мовь ôтъ леготу затряслось и — обсыпалось зъ золотои ряски. Вечѣрнй сумерки сповили весь дворъ, запахло вечѣрнымъ холодомъ, залягла тишина.

А въ двôрскои свѣтлицѣ крôзь розчиняннй ôкна зъ посередъ шумного гамору выбився голосный баритонъ пана Прачиньского, мовь далекимъ громомъ загоготѣвъ и розлявся середъ вечѣрнои тишины. За нимъ озвались голоснй крики веселыхъ гостій, якъ дикй гусы заячѣли, озвався гуркôтъ стôлцѣвъ и крѣселъ, дзвенькôтъ келѣшкôвъ. Въ присѣнкахъ старый Янкель съ своею бандою музикъ вдаривъ здорового туша и загравъ веселого марша. Се кôнчився паньскій обѣдъ, се бувъ послѣдный тоастъ Прачиньского: „Kochajmy się!“ — „Vivat, vivat!“ „Kochajmy się! скрôзь озывались голоснй крики и рѣзко выбивались зъ посередъ брязкотливои музики. Всѣ гостѣ обôймались, цѣлувались и кланялись на всѣ боки та съ гуркотомъ розсували свои крѣсла. Выхилено послѣднй чарки „starego węgrzyna“, затихли музики, пôднявся голосный гамôръ.

Гостѣ попереходили въ свѣтлицѣ у другй кôмнаты, где подано морожене и чорну каву. Всѣ гуторили, живо розправляли, смѣялися и веселилися та все ще розкланювались. Жѣнки, якъ рожѣ румянй ôтъ спекоты, розмахували вахлярями, мужчины червонѣли ôтъ напиткôвъ и розмахували руками. Музики заграли тужливого польонеса Огиньского, мовьбы хотѣли злагодити верескливый гамôръ, тугою сповити розвеселенй головы та заколысати ихъ до солодкого сну пообѣдного. Жоржь въ гранатовôмъ фраку съ червоными вылогами та блыскучими гузиками, съ обсмаленымъ лицемъ и рапатыми руками звивався середъ гостій якъ муха въ мазѣ, наздоптуючи панямъ на довгй сукнѣ, а панамъ на пекучй нагнѣтки. Уршуля и Кордуля, якъ двѣ ясочки веселй, съ розрадуваным лицемъ припрошували гостій до холодощѣвъ и зъ боку сѣпали Жоржа за полы, потягаючи его то сюды то туды нести тяжко заставлену тацу. А Гуляйпольскій розъохотившись послѣднымъ тоастомъ, затягавъ всѣхъ „друзякъ“ до осôбнои кôмнаты на люльки и дальшій пропôй „потай гарныхъ очій“.

Зъ помежи гурту мужчинъ надъ всѣхъ вызначалась одна видна постать. Се бувъ рослый мужчина, доволѣ ще молодый, не бôльше сорокъ лѣтъ. На нѣмъ була гарна одежа, новѣсенька, якôбы що ино ôтъ кравця, сорочка бѣла, якъ найбѣлѣйшій папѣръ, ажь выблискувалась и свѣтло ôтôивала ôтъ новенького чорного фрака, ôтъ бѣлои атласовои краватки. На грудяхъ та при рукавцяхъ блыщали золотй спинки съ кôньскими и песячими головками, а зва камизельки, бѣлои якъ снѣгъ, выглядавъ кôнчикъ шовковои хустинки рожевои. На широкихъ плечахъ гордо держалась подовгаста пласката голова, въ горѣ широка, у дôлъ щоразъ вужа, кôнчаста, неначе широкій клинъ або праникъ, до котрого причѣплено ишпаньску бородку. Гляньвши зъ боку на ту головку на довгôй шіи, на широкй плечѣ и тонкій станъ, що немовь клиномъ вбивався у двѣ тонкй та высокй ноги, здавалось, що се на тонкихъ нôжкахъ поставлено два праники, одинъ на другôмъ, одинъ величезный вкрытый довгополымъ фракомъ, а другій меншій налѣпленый добре намащеным волосьемъ, роздѣленымъ по серединѣ. Вся постать хиталась якъ на пружинахъ и въ куцôмъ фраку съ довгими кôнчастыми полами здавалась ще бôльше острою, кôнчастою, мовьбы всюды выбѣгала острыми кôнцями. Се бувъ панъ Альфредъ Прачиньскій. Его лице було поважне, немовьбы сердите, темно-глинястй очи остро выглядали зъ пôдъ густыхъ темныхъ бровъ, а стисненй уста, здалося, дрожали ôтъ гнѣву и були готовй, що хвилѣ розсыпатись тучею громôвъ. Прачиньскій мавъ славу страшного чоловѣка. Его боялись сусѣды-паны, боялись селяне, боялись и всѣ урядники. Съ сусѣдами бувъ онъ готовъ заводити споры и процесы, робити троха чи не старопольскй наѣзды на ихъ

ютъ, то на власну руку, безъ пляну и отповѣднои поддержки зъ стороны ординаріяту.

Не досыть однакъ того, щобъ духовеньству привернути вплывъ можливый на школы въ рамахъ теперѣшныхъ законовъ школьныхъ. Тымъ способомъ обойме духовеньство правну опѣку лишь надъ незначною частію народа, надъ школьнымъ поколѣньемъ. Еще большои ваги есть вплывъ на старшихъ громадянъ, а тымъ лекшій, понеже тутъ никто не має права обмежати вплыву духовеньства.

(*Дальше буде.*)

Въ справѣ читальнѣ въ Островѣ

(подъ Щирцемъ)

одержуємо отъ п. Берхарда, нотаря въ Щирци, слѣдуюче спростованье дописи въ ч. 51 „Дѣла“ п. з. „Зъ подъ Щирця“ и дописи въ ч. 56 „Дѣла“ — п. з. „Зъ львовского повѣту“ — съ просьбою о умѣщенье:

„Чисту неправду уложили дописователѣ, що я противъ основаню читальнѣ въ Островѣ ворожо выступаю и що селяне зъ Острова, котрѣ читальнѣ спротивляются, не зъ своеи волѣ се роблять.

Нѣ съ селяниномъ Мыкеткою, съ котрымъ отъ 5 мѣсяцѣвъ цѣлкомъ не видѣвемся, нѣ съ начальникомъ громады Мокрымъ, нѣ съ его заступникомъ Курыласомъ, нѣ съ якимъ будь селяниномъ зъ Острова не мавемъ цѣлкомъ способности о читальнѣ народнѣй перше говорити и не говоривемъ, коли они основаню читальнѣ безъ моеи извѣсти противилися. Ажь въ два тыжднѣ познѣйше здыбавемся съ Мокрымъ и тогды ему сказавемъ, що „читальня то дуже добра рѣчь и всѣ образованѣ люде зъ Щирця и округа до неи приступилибы, лишь не часъ передъ жнивами ей основати, бо не збереся задля нужды господарѣвъ зъ селянъ така сила членовъ, щобы можна було утримати хату, сторожа, свѣтло, паливо и пр., а крѣмъ того священики Кунцевичь и Обрѣзковъ, котрѣ читальню основати думають, не знайшли еще для короткого свого туперебуваня только довѣрія у народа, щобы гадку свою перевели!“ На тое отповѣвъ менѣ Мокрый: „Еслибы мы мали 1 зр. 20 кр. що року давати на читальню, то легше бы кождому зъ насъ за тѣ грошѣ на 50 зр. заасикуроватися отъ огня“. Таку саму бесѣду мавемъ съ Курыласомъ и Книшомъ а больше съ никимъ о томъ не говоривемъ.

Не можу ворожо выступати противъ основаня читальнѣ, понеже передъ 4 лѣтами самъ гадкою тою спольно съ почтаремъ п. Гричманьскимъ, приходникомъ о. Бубликомъ, адъюнктомъ судовымъ п. Рекомъ и кандидатомъ нотаріяльнымъ п. Сидоровичемъ займавемся, больше якъ 50 книжокъ польскихъ и рускихъ на ту цѣль зобралисьмо, 17 зр. на оправу тыхъ книжокъ выдалисьмо, ино понеже лѣта 1878—1880 дуже нужденнѣ для селянъ були, встримались мося съ докончененьемъ дѣла до теперѣшного року, где мы лѣпшого часу надѣялися.“

Кароль Берхардъ,
ц. к. нотарь въ Щирци.

Се спростованье относится властиво лише до першои дописи въ ч. 51 „Дѣла“, бо авторъ другои дописи въ ч. 56 въ ничѣмъ не обвиняе п. Берхарда. Якъ нибудь не усомнѣваємося въ достовѣрности нашого дописователя и припускаємо лише, що ошибка могла зайти зъ непорозумѣня словъ п. Берхарда черезъ селянъ, а въ кождомъ случаю мусимо отперти замѣтъ злонамѣреного фалшованя правды, радо замѣщаємо повысше заявленье п. Берхарда, що онъ не есть противный основаню рускои читальнѣ и (якъ се пише въ дальшомъ своимъ письмѣ) готовъ згодитись на тое, „щобы въ руской читальнѣ не було ни однои книжки польскои — лишь не згодивбыся на тое, щобы безъ всеи контролѣ книжки ажь зъ Москвы спроваджовати“. До сего заявленя можемо зъ нашои стороны объявити лише бажанье, щобы слова сталися дѣломъ и щобы руска читальня, котра не потребуе „ажь зъ Москвы спроваджовати книжокъ“, найшла прихильну подмогу у всѣхъ добромыслящихъ. Бажаємо також, щобы и счезла тая неохота а навѣть неприхильность, яка пробиваеся зъ словъ п. Берхарда: „що свящ. Кунцевичь и Обрѣзковъ, котрѣ читальню основати думають, не знайшли еще у народа (?) только довѣрія, щобы гадку свою перевести“, и зъ дальшои полемики п. Берхарда противъ обохъ Панотцѣвъ, котру яко совсѣмъ не належачу до предмету, опускаємо. Впрочѣмъ опѣка п. Берхарда надъ читальнею въ Островѣ есть для всѣхъ совсѣмъ непонятна, а навѣть неприродна.

XV. Загальный зборъ
польского товариства педагогичного
въ Краковѣ

отбувся дня 18, 19 и 20 л. липця, а взяло въ нѣмъ участь надъ 1000 учителѣвъ, учительокъ, професоровъ, окруж. инспекторовъ, священиковъ и особъ иншихъ заводовъ. При той случайности подаємъ гдеякѣ данѣ оголошеня въ сегорочномъ справозданю. Педаг. товариство мае 2709 членовъ, 40 отдѣловъ (филій) и 79 локальныхъ кружковъ. Взрость сей и розвой товариства треба приписати его повъ офиціяльному характерови. Се признае навѣть Gaz. Nar. въ Ч. 161. „Zgromadzenia oddziałowe i kółek pedag. lokal., jakie odbywały się w tym roku, odznaczały się szczególném ożywieniem, gdy rząd zwinął odbywane dawniéj oficjalne konferencye nauczycieli szkół lud.*), udzielając natomiast poparcia swojego za pośrednictwem okręgowych inspektorów szkolnych zgromadzeniom oddziałowym Towarzystwa ped.“ Съ подмогою сего офиціяльного poparcia могло педагогичне товариство завести въ кольохъ мѣстахъ высшѣ школы женьскѣ, зъ котрыхъ еще лишь Коломыйска и Тарновска не перейшли на фонды публичнѣ, а въ Перемышли, Ярославлю и Решовѣ (отъ 1-го вересня с. р. и въ Тарновѣ) основало школы промысловѣ, котрѣ числятъ около 500 учениковъ. Черезъ таке саме poparcie зъ фондовъ краевыхъ уможливилось выдавництво „Szkoły“ яко органу товариства, котрый накидаеся рускимъ школамъ за вплывомъ окружныхъ инспекторовъ, и иншихъ выдавництвъ товариства. Однакъ мимо такого poparcia, констатуе администраторъ справозавець тыхъ выдань дръ Бенонѣ upadek wydawnict ludowych, котрый дал wiele do myślenia, (видно людъ нашь не рвеся за такого рода свѣтломъ польонизаторскокультурнымъ!) а такожь w dziale Biblioteki dla nauczycieli czuć się daje rażący upadek, хочь референтъ признае, що ze strony inspektorów szkolnych wydawnictwo doznawało wielkiego poparcia. (Gaz. Nar. Nr. 166.)

Мы не дорѣкали бъ педаг. товариству, если бъ оно ишло въ подмогу національному выхованю молодѣжи польскои, бо зарѣвно домагаємось, щобъ и руска молодѣжь выховувалась въ дусѣ народномъ рускомъ; однакъ годѣ не замѣтити, що товариство педаг. отъ якогось часу дѣлае въ дусѣ польонизаційномъ, въ томъ добачае свою мисію и користуесь офиціяльнымъ poparciem. Мы еще добре тямимо рѣчь дра Згурского, члена тов. пед., выголошену въ реставраційно-польскомъ дусѣ на второчномъ загальномъ зборѣ педаг. товариства и напечатану въ „Szkoł-ѣ“. Звѣстнѣ також читателямъ „Дѣла“ напады дра Герстмана на Русиновъ въ тойже „Szkoł-ѣ“ по поводу промыслово-господарскои выставы рускои въ Коломыѣ. А чи жь не мавъ и теперѣшный съ такою выставою зааранжованый съѣздъ въ Краковѣ такои цѣхи? Ходило тутъ именно о то, щобы привезенымъ, за вплывомъ окр. инспекторовъ, численнымъ рускимъ учителямъ показати огнище польскои славы и величія и заслѣпити ихъ блескомъ старинноі польскои столицѣ, щобъ оттакъ тымъ лекше всѣми звѣстными у насъ средствами польонизаційными поробити зъ нихъ апостатовъ и замѣнити въ ревныхъ апостоловъ польскои идеи. Цѣль та ясно пробиваеся и въ прощальной рѣчи презеса товариства и рады шк. кр. Савчиньского: „Panowie i Panie! Rzucajcie to światło ludowi, rzucajcie nad Bugiem i Wisłą, a może i **w tych dawnych granicach** stanie pod działaniem tego światła **gmach wielki**, świetlany, wspaniały“. Слова тѣ не потребуютъ коментаря, а надъ тыми фактами повиннѣсьмо задуматись. Годѣ намъ съ заложеными руками приглядатись, якъ мѣжь нашу руску пшеницю сѣютъ польскій куколь. На рускій анкету введеньемъ въ житье рускаго товариства школьнаго, а рускій учителѣ и любителѣ рускои просвѣты нехай щиро трудятся коло его розвою. До того треба лишь праці и пожертвованя: не закладайме рукъ, не глядѣмъ кареры, не лякаймось ниякого прослѣдованя!

Подолянинъ.

*) Що до сего року помыляесь Gaz. Nar., бо конференціи окружнѣ отбувались сего року официяльно подъ проводомъ ц. к. окружныхъ инспекторовъ въ **рускій Зеленій свята**!!

тѣ школьной выбраной въ второчномъ вѣчу народномъ тяжить велика отвѣчальность. Отже нехай ревно займеся анкета введеньемъ въ житье рускаго товариства школьнаго, а рускій учителѣ и любителѣ рускои просвѣты нехай щиро трудятся коло его розвою. До того треба лишь праці и пожертвованя: не закладайме рукъ, не глядѣмъ кареры, не лякаймось ниякого прослѣдованя!

Подолянинъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Скликанье соймовъ.*) Цѣсарскимъ патентомъ зъ 2 п. с. серпня скликано соймы, а именно: соймъ Дальмаціи на 22 серпня, соймы Истріи, Горицiи и Градиски на 23 серпня, соймъ Тиролю на 27 серпня, соймы Галичины и Стиріи на 14 вересня, соймы Чехъ, горѣшнои и долѣшнои Австріи, Зальцбурга, Каринтіи, Краины, Буковины, Моравіи, Шлеска, Форальбергу и Трієсту съ округомъ на 24 вересня.

(*Програмы для соймовои працы.*) Всѣ галицко-польскѣ дневники заговорили теперь о соймовой працѣ и всѣ згодно подносятъ, що галицкій соймъ повиненъ вже разъ взятися до важнѣйшихъ справъ, якѣ отъ довшихъ лѣтъ остаются неполагоджены. „Такъ пише „Czas“ — мае обовязокъ и задачу всѣма силами старатись, щобы соймовѣ сесіи сталися памятными своею плодностію и черезъ то набрали ваги. Плодность соймовъ сталасьбы найтяжшимъ ударомъ для вѣрноконституційныхъ, бо черезъ таку плодность взрослобы и саме автономистичне сторонництво. Годитись на дотеперѣшну безплодность соймовыхъ сесій, значилобы столько, якъ абдикація автономистичного табору на власномъ смѣтю“. „Czas“ не подае однакожь, якою малабы бути тая плодность галицкого сойму, а взывае лише пословъ, щобы вчасно порозумѣлися що до соймовыхъ праць. — „Dziennik pol.“ обчисляе, що галицкій соймъ буде мавъ лише 40 день, а взглядно по отчисленю святъ — 31 день до розпорядимости, бо вже 28 жовтня зберся рада державна. Такій часъ за короткій для систематичнои працѣ органичнои. Мимо того и Dz. pol. накликае, щобы якъ найбольше выкористовати сей часъ соймовои сесіи. Перше мѣстце въ обрадахъ соймовыхъ займутъ административнѣ справозданя и внесеня кр. Выдѣлу. Межи предложеніями кр. Выдѣлу найважнѣйшѣ будутъ внесеня що до школьництва и промыслу. Въ обохъ сихъ справахъ двѣ особнѣ анкеты готовили дотычащѣ матеріялы. Однакожь промыслова анкета еще не готова съ своими працями. Въ справахъ школьныхъ приготовлено три предложеня: 1) о основаню и удержованю народныхъ школъ, 2) о правныхъ отношеняхъ учителѣвъ и 3) о школьныхъ надзорахъ. Поволя новѣйшихъ вѣдомостій предложеня въ справахъ школьныхъ не маютъ прійти сего року подъ обрады сойму, бо не суть еще достаточно выготовленѣ. И справдѣ булобы порадно, щобы въ такъ важныхъ справахъ не дѣлати съ надмѣрнымъ поспѣхомъ, и щобы попереду замѣренѣ реформы

грунта, селянъ онъ страшно катувавъ, где лише запопавъ, а на урядниковъ при першой лучшой нагодѣ готовъ бувъ писати доносы и статѣ до „Narodówki“. Родовѣдъ п. Прачиньского бувъ закрытый густою темрявою. Никто не знавъ его батька, не знавъ, зъ якого гнѣзда вывелась ся горда птиця паньска. Лише одинъ Гуляйпольскій знавъ, що Прачиньскій бувъ сыномъ колисьто убогого и нужденного окомана, що при своимъ графѣ доробився маетку. Панъ ѣздивъ за границю, гулявъ по европейскихъ столицяхъ, а старый Прачиньскій господаривъ. Графъ попавъ въ величезнѣ довги, до крихты протратився и его добра перейшли въ жидовскѣ руки, а старый окоманъ таки догосподарився для себе маетку. У него було шесть дочокъ, всѣ повыходили замужь съ добрыми статками за частковыхъ обывателѣвъ — подпанковъ. Бувъ и сынъ, одинъ однѣсенькій — Альфредъ. Ще за „тяжкихъ“ часовъ посылавъ его батько у школы. Альфредъ хитривъ учителѣвъ, подлещувався, крутився, мантивъ и съ порожною головою переходивъ зъ класы до класы. За те привчився Альфредъ зъ молодыхъ лѣтъ вертѣтись навколо богатыхъ паничѣвъ, имъ въ всякой пригодѣ у помочь ставати, съ ними дружитись и вразъ съ ними заживати паньскимъ житьемъ та набирати паньскои оглады. Перейшовши до Львова на права Альфредъ и тутъ повертався больше на лѣво якъ на право. Онъ ставъ паньскимъ погоничемъ, правою рукою „золотои молодѣжи“. Паничики не розбираючи говорили ему всякѣ простацтва, насмѣвались зъ него якъ зъ прихвостня, бавились нимъ якъ чорнымъ муриномъ, та все жь таки держали его при собѣ, навѣть съ нимъ тыкались и разъ-вразъ посылали за всякими орудками. Альфредъ вертѣвся вколо нихъ якъ муха коло солодкого меду. Онъ неразъ палавъ гнѣвомъ на образливѣ докоры и насмѣшки та въ его душѣ було лише одно бажанье, статись и собѣ „золотымъ молодцемъ“, правдивымъ паничемъ. Тутъ попавъ онъ мѣжь дневникарѣвъ, познакомився съ ними и почавъ подавати цѣкавѣ пригоды зъ „высшого свѣта“. Онъ ставъ письмакомъ „доброго тону“ и золотои молодѣжи, складавъ стишки окрашенѣ дотепомъ и выгадами золотыхъ молодцѣвъ, привчився троха по французски у боны одного свого пріятеля-панича и ставъ щоразъ частѣйше писати статейки до дневниковъ. На зборахъ академиковъ все голоснѣйше выбивався его голосъ, а всякій разъ въ оборонѣ золотыхъ паничѣвъ противъ негеробованого гурту. Тутъ вправлявся онъ въ вымовѣ та острыхъ дотепахъ, тутъ стававъ голоснымъ „речникомъ золотои молодѣжи“, тутъ здобувавъ перші лавры своеи вымовы. Такъ черезъ довгѣ лѣта барашкувавъ, водився съ паничами по гулятикахъ и забавахъ, гулявъ по баляхъ и вечерахъ, засѣдавъ по всѣлякихъ выдѣлахъ и — верховодивъ посполу съ золотою молодѣжію. Скоро добрався онъ и до краевого выдѣлу на добре платну діюрну. И тутъ подъ покровомъ добрыхъ пановъ барашкувавъ, бравъ добрѣ грошѣ и ще больше буявъ. Легкій хлѣбъ розбудивъ въ нѣмъ охоту ще довшій часъ побувати на академіи и заправлятись до дневникарскои писаріи. Такъ минали лѣта за лѣтами, ажь ось лучилась смерть старого Прачиньского. Показалось, що старый скряга, що цѣле свое житье бѣдкався на трату здоровля для графского добра, добре обобрався коло свого графа, послѣдного потомка славнои колись то родины каштеляньскои. Въ спадщинѣ по старомъ Прачиньскомъ лишилось село вартости надъ сто тысячъ. Село мало розпастись на сѣмъ головъ, але молодый Прачиньскій, пошпыртавши въ паперахъ по батькови, найшовъ чимъ сплатити всѣ свои сестры. Село осталось за молодымъ Альфредомъ. Оттеперь оселився онъ на селѣ и заживъ веселымъ, справдѣ паньскимъ житьемъ. Завелись гулятики съ давными знакомыми паничами, покотились грошѣ якъ горохъ по гладкій дорозѣ. Недобромъ нажите майно розбивалось неначе срѣбна пѣна по бурливому морю. Ставали прегарнѣ баньки рожноцвѣтнѣ веселого жита и трѣскали якъ мыляны баньки. Съ годомъ-перегодомъ почали на Дардановцѣ выростати довги, якъ плѣсняны грибы. Побольшѣ паны, давнѣйшѣ други, почали отскакувати отъ Прачиньского. Они и безъ того не радо съ нимъ дружились, дознавшись про нечестне жерело сего маетку. Прачиньскій ставъ спадати зъ аристократичнои вышины та почувати свою самотность. Счезли его буйнѣ надѣѣ на богате подруже съ высокородною жѣнкою, почавъ пустѣти его голосный дворъ Дардановскій. Теперь то згадавъ онъ свои столичнѣ знакомства, згадавъ и тѣ часы, коли то стававъ трибуномъ молодѣжи и верховодивъ середъ лѣнивыхъ молодцѣвъ золотыхъ. Погорда, съ якою отекочили теперь отъ него его колишнѣ золотѣ други, вразила до живого его палку душу. Подорваный маетокъ засувався щоразъ дальше у пропасть и немовьбы самъ кликавъ помочи. Прачиньскій розглянувся по повѣтѣ, въ его душѣ заблысла нова гадка. Отъ кобы стати маршалкомъ въ повѣтѣ, коли бъ попасти въ послы, выплысти на широке поле политики, оттогды бъ зажилось зновъ широкимъ житьемъ, поклонились бы давнѣ други, було бъ зъ чого почерпати для нового

стали ширшимъ кругамъ звѣстний и основно обговорений. — Дальше надѣеся Dz. pol., що правительство выступитъ передъ соймомъ съ предложеньемъ о знесеню дуализму администраційно-политичного устрою краю, отже въ дусѣ сполученя автономистичныхъ и правительственныхъ властій. Єслибы правительство не выступило съ такимъ предложеньемъ, то соймъ — думае Dz. pol. — мусѣвбы о тое упомнутись. Разомъ съ тымъ лучитъ Dzien. po. також реформу закона громадского и дорожного. Однакожь доси еще годѣ найти реформатора громадскои уставы! Се менше больше мае бути програма соймовыхъ праць партій „поступовцѣвъ“, котру Dz. pol. обчисляе на 36 послобъ. Отакъ надѣеся Dz. pol. що до „поступовцѣвъ“ прилучится партія „Ateńczyków“, около 20 послобъ, и що такъ значна група послобъ буде въ силѣ скорше рухати „соймову машину“, якъ се доси бувало. Проектъ Dz. pol. сполученя автономичныхъ и правительственныхъ властій краевыхъ, якъ нибудь пригадуе колишный проектъ дра Дунаєвского въ томже предметѣ, есть на столько неясный, що о нѣмъ годѣ що певного сказати, бо не въ самой гадцѣ сполученя обохъ властій краєвыхъ, але въ єи переведеню почиваe головна вага, котра може перехилитись на добру и на злу сторону. Замѣтно такожь, що Gaz. Nar. горячо выступила противъ сего проекту Dzien. pol.

(*Отновленье краковского замку*) До N. fr. Presse пишутъ зъ Кракова, що польска партія замѣряе при обрадахъ надъ буджетомъ поставити внесенье, щобы цѣлый край (отже и руска часть Галичины) причинився даткомъ на отновленье краковского замку, яко колишнои столицѣ польскихъ королѣвъ. Позаякъ нашь край вже и безъ того понадъ свои силы жертвувавъ на всѣлякѣ величавѣ будынки, якъ пр. на выставный будынокъ соймовый, то не думаемо, щобы такій замѣръ нового обтяженя краю жертвами на выставнѣ будовы бувъ на часѣ и знайшовъ прихильный отголосъ въ краю. Отновленье краковского замку есть передовсѣмъ бажаньемъ самои польскои шляхты и не принесе для краю ніякои користи, тожь було бъ порадно, щобы польска шляхта своимъ коштомъ обновила свою историчну памятку. Рускій и польскій народъ маютъ еще о много цильнѣйшѣ потребы свого житя, на котрѣ и безъ того краєвый буджетъ не выстарчае.

(*Взростъ нѣмецкого селяньства.*) Обявы житя нѣмецкого селяньства, якѣ зазначились съ початкомъ сего року на политичномъ виднокрузѣ нѣмецкого народа въ Австріи, не були хвилевѣ, они стали основою справдѣшнои политичнои организаціи нѣмецкого селяньства. Основанѣ товариства селяньскѣ розвиваютъ щоразъ дальше свою дѣятельность и выступаютъ яко самостойна селяньска партія. Именно горѣшно-австрійске товариство селяньске заявилось такою самостойною партією селяньскою при новорозписаныхъ доповняючихъ выборахъ въ Линцу и въ Шпайеръ. Въ отозвѣ, выданомъ до выборцѣвъ, зазначае се товариство выразно свое отрубне становище такъ отъ партіи вѣрноконституційнои, якъ и отъ партіи клерикальнои и звѣщае, що нѣмецкѣ селяне будутъ теперь самѣ вступатись за свои права и ихъ боронити. Въ отозвѣ взываеся попирати лише такихъ кандидатовъ, що належатъ до партіи селяньскои. Оборона селянъ — се покликъ сего сторонництва. Сей объявъ житя нѣмецкого селяньства есть безперечно дуже важный и мае въ собѣ зароды нового великого сторонництва селяньского въ цѣлой Австріи.

(*Колотеча межи Чехами а Нѣмцями*) Въ Берлѣ зновъ прійшло до бойки межи нѣмецкими а чешскими молодцями. Колотечу вызвали самѣ Нѣмцѣ почавши съ галасомъ и демонстраціею спѣвати: „Die Wacht am Rhein“ и кричати „hoch Deutschland“. На се обурились Чехи и почалася бойка, котру перервала полиція. Розъяренье межи Чехами а Нѣмцями всюда еще объявляеся, але вже починае притихати. Самѣ нѣмецкѣ часописи признаютъ, що Чехи заховуются теперь дуже здержано и що въ краю вертае спокой.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Подорожь царя*). Царь вразъ съ родиною посѣтивши Нижный Новгородъ отбувавъ дальшу подорожь по горѣшной Волзѣ пароходомъ „Отважный“. Всюда стрѣчали царя депутаціи селянъ съ хлѣбомъ и солею. Коло села Могильно высѣла царица вразъ съ дѣтьми на берегъ и посѣтила село. Прибувши до Костромы звидѣла царска родина то мѣстце, где передъ 269 лѣтами молодый Михаилъ Федоровичь Романовъ пріймавъ послобъ, звѣщаючихъ ему, що россійскій народъ покликавъ его на царскій престолъ. Дня 6 н. с. серпня вернувъ царь до Петербурга. — Якъ звѣщаютъ до „Presse“ партія Аксакова и Каткова старалась подчасъ царского побыту въ Москвѣ навязати царскому правительству свою програму старо-россійскои реакціи. Царь казавъ собѣ письменно предложити програму, але прочитавши єи, сказавъ „се неможливе“. Тымъ мали закончитись усилія Катковско-Аксаковскои партіи статись партією правительственною.

(*Новѣ проекты.*) Въ министерствѣ финансовъ готовится ревизія цловои тарифы, щобы привернути большу єдность въ торговельной политицѣ и роздобути больше доходовъ для державы зъ цловыхъ зборовъ. — „Новости“ звѣщаютъ, що въ правительственныхъ сферахъ поднесено гадку привернути церковно-приходскѣ школы, знесенѣ за министерства гр. Толстого. Зъ державного скарбу маe бути асигнованый кредитъ на плату для духовеньства за науку и надзоръ въ тыхъ школахъ.

(*Россійскѣ часописи.*) Министеръ внутренныхъ справъ удѣливъ петербурскому „Голосови“ трете остереженье и завѣсивъ его выдавництво на повъ року. Голосъ належитъ до найбольше розширеныхъ дневниковъ столичныхъ. Его розходилось въ дорозѣ преднлаты и щоденнои розпродажи 34.000 прим. „Голосъ“ належавъ до либеральнѣйшихъ дневниковъ, а при томъ прихильно относився до польскои справы. За „Голосомъ“ найбольше розходится „Новое Время“ — въ сколькости 18.000 прим. „Порядокъ“ щиролиберальный дневникъ розходится въ 7.000 прим., а консервативнѣ и официознѣ „Петербурскѣ Вѣдомости“ въ 2.000 прим. Посля задержаня выдавництва „Голосу“, збольшится имовѣрно число читалелѣвъ „Порядка“.

(*Памятникъ Хмельницкого а рускій языкъ.*) „Страна“ а за нею и „Порядокъ“ пишутъ: „Хмельницкій бувъ Малоросъ (Русинъ); памятникъ здвигаeся ему за прилученье до Великои Россіи — Малои Россіи с. є. за добровольне злученье двохъ самостойныхъ народовъ „яко вольного съ вольнымъ, ровного съ ровнымъ“... Прилучившійся народъ говоритъ своимъ малорускимъ языкомъ и маe вже свою доволѣ прекрасну, а въ многихъ взглядахъ дуже замѣтну литературу. Дня 18 мая 1876 р. особна комисія (Тимашевъ, Толстой, Потаповъ) съ сповудѣломъ М. В. Юзефовича выѣднала звѣстный заказъ малоруского языка, существуючій и нынѣ, безъ взгляду на то, що о его внесенье передъ поврокомъ высланѣ просьбы и черниговского земства и бувшого кіевского генералъ-губернатора М. И. Черткова... Повстае пытанье, чи при откритю памятника Хмельницкому буде его родне слово привернене въ правахъ „вольного и ровного“ съ великорускимъ? Чи не буде зборонено почтити память „свободителя Украины“ словомъ на его роднѣмъ языцѣ, на томъ языцѣ, що нимъ теперь славленый гетьманъ писавъ свои думы, оживлявъ свою Русь?“ — Такъ пишутъ великорускѣ петербурскѣ часописи, загально поважанѣ въ цѣлой Россіи.

Болгарія. Посля того, якъ силою переводились выборы до народного собранія по волѣ и приказу князя, о чѣмъ мы вже попереду звѣщали, не тяжко було отгадати, що народне „собраніе“ згодится на волю князя, завѣсити болгарску конституцію. Дня 12 липця прибувъ кн. Александеръ до Систовы на пароходѣ „Голубчикъ“, и якбы для довершеня иронія, казавъ торжественно прибрати мѣсто, а вечеромъ свѣтло плюминувати. Се мало показати, що ось то болгарскій народъ такъ сердечно любитъ свого князя, такъ дуже радуеся въ навечеріе похоронъ своеи молодои свободы. Только мимо тои „любови“ и „радости“ побоявся князь Александеръ остатись въ Систовѣ, а пошовъ ночувати на „Голубчика“, где середъ вѣрныхъ слугъ бувъ безпечнѣйшій, якъ середъ свого „вѣрнопреданого“ народа. На другій день при асистѣ войска згодилось „собраніе“ на волю князя и кн. Александеръ заразъ таки того самого дня (13 липця) выдавъ проклямацію до народу. Дякуе въ нѣй за доказане „довѣріе“, и звѣщае, що отъ сего дня розпочинаеся „нова епока“. Справедливость, безсторонность, охорона свободы и т. д. — се все маютъ бути принципы новои епоки, только они пропали вже передъ нею, коли неправдою, насильемъ и оружіемъ переводились выборы до „собранія“. Князь завѣряе навѣть, що „собраніе“ и на дальше буде мати рѣшаючій голосъ, скольки разовъ прійдеся призволити новѣ податки и данины! Що „собраніе“ ихъ призволитъ, скольки князь захоче, се рѣчь певна, божь оно зложене зъ креатуръ самого князя, чи однакожь на тое згодится Болгарія — се инше пытанье. Отъ вже й теперь, недовго посля першого початку „новои еры“ доходятъ вѣсти, що народъ не хоче платити податковъ и проганяе княжихъ высланниковъ. Особливо мѣста, въ котрыхъ громадится интелигентнѣйша часть болгарского народа, дуже неприхильно относятся до княжихъ поборцѣвъ податковыхъ и князеви не останеся ничоге иншого, якъ збройною силою выдобувати грошѣ отъ болгарского народа.

Рововочасно съ похоронами болгарскои свободы настало нове министерство: министеръ-президентъ — россійскій генералъ Криловъ, министеръ внутр. справъ россійскій полковникъ Ремлингенъ, министеръ загр. справъ — бувшій секретарь князя Стоиловъ, молодець 20-лѣтный, министеръ финансовъ — Єлесковичь, бувшій урядникъ банковый въ Румуніи, министеръ правосудія — дръ Теошановъ, министеръ просвѣты — дръ Иречекъ, Чехъ. По такомъ министерствѣ ледво чи можна надѣятись богато добра для Болгаръ.

Франція. (*Бесѣда Гамбеты.*) Дня 4 л. серпня прибувъ Гамбета до Туръ сердечно вытаный тамошною людностію. На бенькетѣ, даномъ въ его честь, державъ онъ свою давно заповѣджену бесѣду. На вступѣ згадавъ онъ о нещастяхъ, якѣ навѣстили Францію передъ десяти лѣтами, — о французско-прускій войнѣ. „Се бувъ блудъ отдаватись одному чоловѣкови въ руки. При пожарѣ сего мѣста познали всѣ, що народъ, отдаючи себе одному въ руки, майже все кончитъ упадкомъ збройнои силы на внѣ, а непорядками и анархіею у внутрѣ. Франція опинилась надъ пропастію, але власный геній Франціи выратувавъ єи зъ упадку. По десятьохъ лѣтахъ здвиглася Франція мимо интригъ вороговъ, бо дойшла до республики, сеи правдивои формулы суспольного щастя. Руины обновлено, финансы скрѣплено, збройну силу отзыскано. Франція отзыскала свою моральну и матеріяльну силу подъ знаменемъ республиканьскимъ, въ имя суверенноп демократіи, що теперь непохибно утвердилась въ краю. Всяка дѣяльность, всякій поступъ можливѣ лише подъ знаменемъ и правами республики. Монархичнѣ руины укрываютъ дороги, а побѣжденѣ знамена монархичнѣ находятся еще только въ безсильныхъ рукахъ“. Дальше высказуеся Гамбета похвально о президентѣ Греви. Не примирима опозиція въ республицѣ була бъ злочинствомъ. Гамбета надѣеся, що республиканцѣ зыскаютъ при выборахъ сто новыхъ голосовъ посольскихъ. Отакъ высказуеся Гамбета похвально о уступившой палатѣ послобъ. Гамбета заявляе, що есть приклонникомъ системы двохъ палатъ (сенату и палаты послобъ). Потреба лише змѣнити способъ выбору сенаторовъ и права сенату. Коли бъ бувъ сенатъ принявъ реформу выборчу (scrutin de listes) и законъ школьный, — то реформа сенату не булабы нагляча. Администрація не есть еще достаточно свободна и независима. Голосованье листами при выборахъ высвободитъ власть правительственну отъ мѣстцевыхъ вплывовъ. Гамбета жадае безплатности школьнои науки, реформы доходового податку, убезпеченя отъ огню, граду, отъ неурожаю и на случай смерти, реформы закона о стоваришеняхъ. Подъ взглядомъ политичнымъ жадае Гамбета, щобъ замѣсть дробныхъ партій утворилось велике сторонництво, въ котромъ бы познала Франція себе саму, где бъ була єдность и ясность цѣлій. Подъ взглядомъ соціяльнымъ и экономичнымъ жадае улучшень на поли научаня, реформы податковъ, поднесеня загального добробыту.

Большость французскихъ дневниковъ выказуеся доволѣ здержано, а навѣть холодно о сѣй бесѣдѣ Гамбеты. Именно подносена реформа сенату и выборового права стрѣчае остру критику. Кромъ того закидаютъ Гамбетѣ неясность програмы и тайный замѣръ стремленя до диктатуры.

НОВИНКИ.

— **Послѣдне ч-ло „Дѣла“** сконфисковала ц. к. прокураторія за послѣдный уступъ дописи зъ Самбора. Другій накладъ Ч. 58 розослано въ Недѣлю.

— **Розрухи противъ жидовъ въ Голоску.** Въ часѣ ярмарку, котрый отбувався въ Голоску подъ Львовомъ дня 6 лат. серпня, прійшло межи жидами а селянами до бойки. Причиною безпорядковъ були въ томъ случаю жиды, котрѣ арогантно кинулися до садовъ мѣстцевыхъ господарѣвъ и наробили тамже шкоды, зрываючи самовольно овочѣ.

— **Якъ на нашихъ почтахъ читаютъ по руски?** Маемо подъ рукою кореспонденційну картку надану во Львовѣ дня 8 липця а адресовану до Вишнева почта Букачовцѣ, котра выслана до Бухаресту, зъоттамъ зробила дорогу до Ясъ, а отгакъ черезъ Россію и Львовъ досталася по 21 днях бо доперва дня 28 липця до рукъ адресата. — Звертаючи увагу Свѣтлои Дирекціи почтъ на той фактъ, думаемо, що знаный зъ енергіи єи начальникъ зробитъ отповѣднѣ кроки, щобы черезъ неувагу або сваволю урядниковъ не поносила шкоды публика.

— **Въ рускомъ аматорскомъ театрѣ въ Коломыѣ** будутъ представленѣ; дня 2 (14) серпня „Верховинцѣ“ (народна драма съ спѣвами и танцями), а 3 (15) серпня „Школярь на мандровцѣ“ и „Майстерь и челядникъ“, — на котрѣ представленя Дирекція Вп. Родимцѣвъ запрашае.

— **Руско-народный театръ подъ дирекцією** О. Бачиньского приѣхавъ дня 9. л. серпня до Теребовлѣ, где замѣряе дати 8 представлень. Представленя будутъ даванѣ въ недѣлю, второкъ, четверъ и суботу.

— **Театръ** подъ дирекцією н. Теофилѣ Романовичь давати буде представленя въ Бурштинѣ.

— **Градъ** величины лѣсковыхъ орѣховъ наробивъ много шкоды на поляхъ громадъ Иванковка, Грабовець и Поховка пов. богородчаньского.

— **Огонь.** Въ недѣлю дня 19 (31) липня, згорѣла середъ полудня, заразъ по великой литургіи, церковь парохіяльна въ Перегиньску. Причиною була неосторожность паламаря. Зъ церкви не уратовано ничого, бо нѣмъ спостережено огонь, обняла поломѣнь вже цѣлу церковь. Шкоду обчисляютъ на 10.000 зр.

— **Пожаръ въ громадѣ Спасѣ**, пов. долиньского, знищивъ обойстя 3 господарѣвъ разомъ съ запасами хлѣба и сѣна, при чѣмъ згорѣло такожь колька штукъ худобы. Страта неубезпечена выноситъ 1804 зр. Причина пожару не звѣстна. — Страшный огонь навѣстивъ громаду Поздячь въ пов. перемыскомъ. Пожаръ, котрого причина невѣдома, розширився при сильномъ вѣтрѣ такъ, що въ короткомъ часѣ знищивъ 40 домовъ и 160 будынковъ господарскихъ. На 40 пошкодованыхъ було 36 асекурованыхъ. — Загаломъ выноситъ шкода 100.000 зр. — Въ селѣ Выкоты въ Самборщинѣ погорѣло 13 господарѣвъ, зъ котрыхъ только 6 було убезпеченыхъ. Огонь мавъ бути подложеный.

— **Великій пожаръ** навѣстивъ мѣсто Ленчну. За три годины згорѣло 149 домовъ, 2 магазины съ амуниціею артилерійскою, магистратъ съ всѣми актами и много другихъ публичныхъ заведеній.

— (**Дробны вѣсти.**) Князь Виртемберскій, головно командуючій въ Галичинѣ, повернувъ въ суботу до Львова. — Директоръ почтъ галицкихъ п. Шифнеръ выѣхавъ на урлопъ. — Сов. министер. Фельнеръ оглядавъ въ недѣлю 7 серпня льокалѣ, въ котрыхъ поумѣщуванѣ во Львовѣ суды и выѣхавъ до Станиславова, щобы оглянути тамошнѣ судовѣ будынки и вязницѣ. — Професоръ института исторично-фильольогичного въ Нѣжинѣ, Будыловичь, именованый професоромъ языка старославяньского въ Варшавѣ.

— **Справы церкви католицкои въ Босніи и Герцоговинѣ** унормовано трактатомъ зъ дня 8 лат. липця с. р. заключенымъ межи Австріею и курією римскою. — Посля згаданого трактату утворене буде въ Сераєвѣ архіепископство, котрому будутъ подлягали епископы обохъ краєвъ яко епископы-суфраганы. Такожь маe бути утворена капитула зъ 4 крилошанъ, зъ котрыхъ кождый маe получати 2000 зр. пенсіи. Въ Банялюцѣ утворене буде епископство. *Герцоговина* буде мала епископство въ Мостарѣ. Дієцезія Требиня зостане подъ начальствомъ епископа въ Рагузѣ. — Пенсія архіепископа въ Сераєвѣ выноситъ 8000 зр.; въ Банялюцѣ 3000 зр., а въ Мостарѣ 6000 зр. — Въ Сераєвѣ буде отворена такожь семинарія. — Право именованя епископовъ застережене австр. Цѣсареви.

житя. И въ повѣтовой и въ краєвой автономіи бачивъ Прачиньскій нове жерело легкои наживы. Онъ ставъ теперь пильно слѣдити житье у повѣтѣ, розвѣдуватись про всѣлякѣ справки и посылати до „Narodówki“ всѣлякѣ дописи, доносы, голосы въ краю и т. д. Всюда накидався на всѣхъ „повѣтовыхъ достойниковъ“, вытягавъ поганѣ справки, додававъ, збольшавъ и весь повѣтъ малювавъ въ чорныхъ барвахъ. Всюда выводилось, що тутъ може помогчи лише одинъ чоловѣкъ, чоловѣкъ новый, чоловѣкъ реформы, „органичнои працѣ“. Всѣ догадувались, кто се той чоловѣкъ — и всѣ тремтѣли: старый маршалокъ, староста, нотарь и судія повѣтовый, що оба славились лихвярскими попихайлами. Всѣ они знали острый языкъ Прачиньского и тремтѣли въ дня на день, чи не досягне ихъ колюче перо повѣтового реформатора. Всѣ они мовчали, якъ Прачиньскій обдиравъ своихъ Дардановцѣвъ, грабивъ худобу громадску на громадскомъ пасовиску, заводивъ порціи и настановлявъ нову паньщину, якъ найнявши за 2 зр. право лововъ въ цѣлой громадѣ вытолочувавъ людскѣ пашнѣ и каравъ селянъ за пойманье заяцѣвъ, що выѣдали капусту по городахъ. Всѣ мовчали и хилили головы, бо й у „достойниковъ“ набирались свои грѣхи, може ще тяжшѣ. А тымчасомъ Прачиньскій, где нѣ появився, всюда вступався горячими словами за загальне добро, проповѣдувавъ реформы, нове житье, нову „працю органичну“.

(*Дальше буде.*)

— **Нигилизмъ въ арміи.** Зъ Пешту доносятъ, що въ Гранъ арештовано пôдпоручника 26 полку пѣхоты Юнгбавера, котрый мавъ знаходитися въ ôтношеняхъ съ россійскими революціонерами. На вѣсть о ôтбутôмъ арештованю, при котрôмъ знайдено много компромитуючихъ паперôвъ приѣхавъ нарочно зъ Коморна архикнязь Сальваторъ, щобы пересвѣдчитися наочно о станѣ справы.

— **Зъ Долины.** Повѣтъ Долиньскій числитъ пôсля послѣднои конскрипціи 78.833 жителѣвъ. Пôсля вѣроисповѣданя: греч. к. 57.502 душь, — рим. кат. 8.154, евангел. 2,127, — жидôвъ 11.037, — иншихъ вѣроисповѣдань — 13. — Пôсля народностій Русинôвъ 59.723, Полякôвъ 7.024, Нѣмцѣвъ 11.936, Чехôвъ 64, Угрôвъ 30, Италійцѣвъ 54, Словенцѣвъ 2. — Всѣхъ мужчинъ 39.112, женщинъ 39.721. — Неумѣючихъ читати и писати 70.501, умѣючихъ читати 1.320, умѣючихъ читати и писати 7.012. Заразъ на першій поглядъ побачитъ кождый, що конскрипцію въ нашôмъ повѣтѣ переведено ошибочно, а именно, що число Полякôвъ 7.024 въ порôвнаню до числа рим. кат. 8.154, а Нѣмцѣвъ 11.936 въ порôвнаню до числа евангел. 2.127 єсть за высоке. Кождый, кому знаный повѣтъ долиньскій, знає добре, чого п. староста и п. комисарѣ конскрипційнй не знали чи знати не хотѣли, що не лишень всѣ селяне, але майже и всѣ мѣщане а навѣть и „bractwa kościelne“, говорятъ не лишень въ дома, але и въ костелахъ по руски, зъ чого оказуеся, що тіи люде, хотяй рим. кат. вѣры, суть Русинами а не Поляками. Рôвно муситъ кождый признати, що ошибочно вписували п. конск. комисарѣ жидôвъ, котрй въ дома уживаютъ жаргона жидôвского, а въ житю публичнôмъ языка рускаго, яко Нѣмцѣвъ.

— Уже давнѣйше було въ „Дѣлѣ“ згадовано, що въ мѣстѣ **Коссовѣ** выкрыто шайку, котра займалася пôдкупствомъ комисіи асентерунковои. Недавно ôтбулася въ сѣй справѣ въ коломыйскôмъ судѣ остаточна розправа. Кромѣ урядникôвъ магистратскихъ (Славницкого и Шапиры) засуджено кôлькохъ жидôвъ, межи ними бурмистра коссôвского Єлтиса на 4 мѣсяцѣ, а вицебурмистра Гертнера на 6 мѣсяцѣвъ вязницѣ.

— **Важнй ôткрытя археологичнй** зробили недавно въ Епидаврос въ Греціи. Правительство зарядило будову желѣзнои дороги зъ Навпліи до згаданого мѣстця, где стояти мала передъ вѣками святыня Аеолеціоса.

— **Новй скарбы археольогичнй.** Пôсля найновѣйшихъ вѣстій, ôткрыто въ Тебахъ много цѣнныхъ памятникôвъ археольогичныхъ, котрй ôтносятся до исторіи старинного Египту. Межи иншими знайдено тамъ 56 домовинъ, зъ котрыхъ 15 мѣстятъ въ собѣ муміи давныхъ королѣвъ египетскихъ. Зъ множества прочихъ предметôвъ заслугуютъ на особлившу увагу 4 листы папирусовй. Одинъ зъ нихъ єсть незвычайнои величины, бо маѣ 4 метры довготы. — Сему ôткрытю, котре дуже заинтересовало всѣхъ ученыхъ археольогôвъ, приписуютъ незвычайне значенье для исторіи Египту и надѣются, що оно зробитъ въ науцѣ великій переворотъ. — Выдобутй скарбы перевезено дня 9 (21) липця съ великимъ торжествомъ до египетского музея въ Буляку, зôстаючого пôдъ зарядомъ проф. Масперо.

— **Зъ Надѣтичь.** Выдѣлъ тов. „Просвѣта“ даровавъ 22 книжочки свого выданя для завязуючоися читальнѣ въ Надѣтичахъ. За той даръ складаю свѣтлому выдѣлови „Просвѣты“ щиру подяку. — *Теофиль Миговичь*, мѣстцевый приходникъ.

— **Чума сибирска** появилася, якъ звѣщаютъ до „Deutsche Ztg.“, въ селахъ уѣзда новгородского. Въ двохъ послѣдныхъ тыждняхъ умерло тамъ надъ 70 людій.

— **Число локомотивъ** знаходачихся теперь въ ужитку на цѣлôй земли выноситъ 150.000. Сила всѣхъ тыхъ машинъ рôвна силѣ 80 милiонôвъ коней.

(*Т.*) **Въ Долинѣ** проживаѣ, якъ чулисьмо, якійсь кольонистъ, котрый збѣднѣвши, поставився на ноги при помочи „ворожбицтва“. Кто приходитъ до него, муситъ принести чорну курку. Єсли однакожъ кто зъ околицѣ не знаючи того, прійде безъ чорнои курки, то муситъ куповати такой въ Долинѣ и платити 2 до 3 зр. Панокъ той читаѣ зъ чорнои книжки, где буквы бѣлй а картки обертаѣ кôнцемъ ножа. Потому ôтрѣзуѣ курцѣ голову и щось муркотитъ надъ мозгомъ курячимъ. Приходитъ разъ до него баба и проситъ, щобы порадивъ ей на гризоту, сварню и бôйку съ чоловѣкомъ. Ворожбитъ даѣ ей фляшку якоись чудотворнои воды и каже: „Якъ твôй чоловѣкъ зачне кричати, возьми тои воды въ губу и тримай доки ôнъ не втихне або пяный не засне“. Жѣнка приходитъ до дому, злагодила вечеру, ажь ту и чоловѣкъ зъ лѣса приѣхавъ. Чоловѣкъ кричитъ на жѣнку, щобы давала ѣсти. Жѣнка дала вечеру, а сама обернулася и тай кôмъ взяла воды зъ фляшки въ губу. Чоловѣкови не вподобалась вечера, давай жѣнку ганьбити, але она не сказала на се ни словечка. Чоловѣкъ здивувавси, що сталося, що жѣнка не ôтворкуѣ, тай еще бôльше розсердився, кричавъ ажь заснувъ. Жѣнка не могла сваритись съ чоловѣкомъ, бо тримала въ губѣ чудотворну воду и поволи настававъ въ хатѣ спокôй. По часѣ приходитъ баба до ворожбита съ подякою и дарунками и каже: „Най Вамъ Паноньку Господь дасть здоровечко и т. д. за вашу раду, бо дуже добре помогло“. — Рецепта проста и практична, якъ показалося, але чи не за дорого заплачена?

— **Бѣла ворона** знаходится въ Добчицяхъ пов. велицкого у якогось Шотовича.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

Пр. о. Антоній Герасимовичь, парохъ въ Городку, дек. Залѣщицкого, умеръ по короткôй недузѣ въ 69 роцѣ житя, а въ 43 священьства. Вѣчна ему память!

Дня 24. руск. липня умерла въ Бережници (коло Жидачева) **Розалія Петрушевичь**, сестра нашого крилошанина, въ 75 роцѣ житя. Покôйниця була доброю Русинкою, ôтзначалася сильнымъ характеромъ и многими прекрасными чеснотами, була высоко поважана всѣми, кто лише ей знавъ. Честь ей памяти и вѣчный упокôй!

ПОСЛѢДНЙ ВѢДОМ. и ТЕЛЕГРАМЫ.

Берлинъ 9 н. с. серпня. Въ Шивельбайнъ въ Помернъ прійшло до розрухôвъ противъ жидôвъ. Кôлька домôвъ ушкоджено и зрабовано.

Цѣсарь нѣмецкій, цѣсарь австрійскій и королѣ Баваріи, Саксоніи и Виртембергіи маютъ предложити Вел. князеви Баденьскому, щобы при обходѣ свого срѣбного весѣля принявъ титулъ короля.

Прага 9 серпня. Politik звѣщаѣ, що италійскій король выразивъ листовно австрійскому цѣсареви свое бажанье, посѣтити его въ Ишль, або пôзнѣйше въ Гедерѣ. Цѣсарь ôтповѣвъ, що съ найбôльшою радостію повитаѣ короля на австрійскôй земли.

Тунисъ 8 серпня. Банда краевыхъ напастникôвъ зрабувала кôлька мѣстцевостій межи Кефомъ а желѣзницею въ долинѣ Меджерды. Французы переслѣдуютъ напастникôвъ.

1200 людій зъ французского ôтдѣлу, стоявшого обозомъ на руинахъ Картагины, маѣ станути залогою въ Тебурка о 40 кильом. на захôдъ Тунису.

Вашингтонъ 8 серпня. Президентъ Гарфильдъ перебувъ щасливо нову операцію.

ПОДЯКА.

Неумолимою судьбою дôткненй тяжкою утратою неôтжалованои матери нашои бл. п. **Доминики** зъ Бѣлиньскихъ **Барвѣньскои** складаемо симъ щиросердечну нашу подяку Вир. о. продекану и Мит. конс. совѣникови Іоакиму Зарицкому пароху въ Озернôй, Вир. о. вицидек. Ф. Жуковскому зъ Олѣева. Вир. о. Іоану Хромовскому приходникови Осташовець, Мит. кон. совѣт. Іосифови Варапучиньскому приходникови Прошовои, Іоану Райтеровскому прих. Бѣлковець, Стефанови Билиньскому прих. Чернехова, Корнилію Монцибовичеви прих. Вертелки, Василію Дудиньскому прих. Исиповець, о. Чин. св. Вас. В. Жуковскому зъ Бучача за ихъ трудъ и торжественну участь въ похоронахъ и за ôтданье послѣднои услуги бл. п. Доминицѣ, именно же дякуемо Вир. Мит. кон. сов. Іоакиму Зарицкому за щиросердечне, до глубины трочаюче надгробне Слово. Спаси-Бôгъ Вамъ Вир. Отцѣ, що незабули на насъ въ найтяжшôй хвили нашого житя и словомъ сердечнои потѣхи облегчили тяжкій ударъ судьбы.

Нестерôвцѣ дня 18 (30) липця 1881.

Иполитъ Барвѣньскій, Иванъ Барвѣньскій, Юлія зъ Барвѣньскихъ Любовичь, Іоанна зъ Барвѣньскихъ Струмѣньска, Іосифъ Барвѣньскій, Александеръ Барвѣньскій, Володимиръ Барвѣньскій.

Подяка.

Пôдписана родина заявляе симъ прилюдну подяку Всечестнѣйшимъ Отцямъ и всѣмъ добрымъ людямъ, котрй дня 5 с. м. брали въ Кулакôвцяхъ удѣлъ при похоронахъ нашого неôтжалованого ôтця бл. п. Антонія Герасимовича, пароха Городка, а передъ всѣмъ Вир. Крилош. о. Лѣсевичеви, котрый не жалѣвъ потрудитись на сей сумный обхôдъ ажь зъ далекихъ Кутъ. Вир. деканови Гаваньскому за хорошу проповѣдь въ церквѣ, Всч. о. о. Ганкевичови и Дольницкому, котрй, якъ правдивй братя во Христѣ навѣщали покôйного отця нашого, що дня въ часѣ его слабости. Всч. о. Книгиницкому за пращальне надгробне слово и Всч. оо. Мацилиньскому, Угрыновскому, Винницкому, Романовскому, Балицкому и ко. Кавецкому, латиньскому сотр. въ Залѣщикахъ.

Не маючи иншого способу ôтвдячитись Вамъ Всечестнѣйшій Отцѣ за Вашь трудъ и щиру участь въ нещастю и смутку нашои родины, просимъ принятй наше щиросердечне: Спасибôгъ!

Въ горести остаюча родина бл. п. Антонія Герасимовича.

Съ симъ числомъ розсылаеся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. пов.“, котрй зложили предплату за 3 чвертьрôкъ, 6 и 7 аркушь повѣсти Тургенева „Дымъ“.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,
артистъ малярь,
образовавшися за границю, звѣстный зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.
Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львоеь, ул. Краковска, ч. 20.* (4—10)

Pollutionen, Impotenz, Schwächezustände
werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten
Oberstabsarzt Dr. Müller'schen
Miraculo-Präparate,
welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.
Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.
Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich ic hganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum emfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Achandlung hierieber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco.

Курсъ львôвскій зъ дня 8. м. серпня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	326 —	329 —
„ львôв.-черн.-те. по 200 р.	185 50	188 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	310 —	314 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 15	97 15
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц 6% ав.	103 25	104 25
Листы дов. гал. рус. банку п. 6%	103 50	105 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 40	102 40
Облиги комунальй Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	103 —	104 25
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендеровій	5 42	5 52
„ цѣсарскій	5 43	5 53
Наполеондоръ	9 29	9 39
Пôвимперіялъ	9 53	9 63
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 23¾	1 25¾
100 марокъ нѣмецкихъ	57 10	57 80
Серебро	99 50	100 50

Курсъ текучого дня купонôвъ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:
„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (10—?)

Для П. П. ловцѣвъ
нехибнй
ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличнй Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ. Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберга**, якъ и всѣ приборы ловецкй
поручаѣ найдешевше
Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ
АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО
во Львовѣ, ул. Короля Людвика ч. 1.
Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**
Замовленя выконуются безпроволочно. 3—10

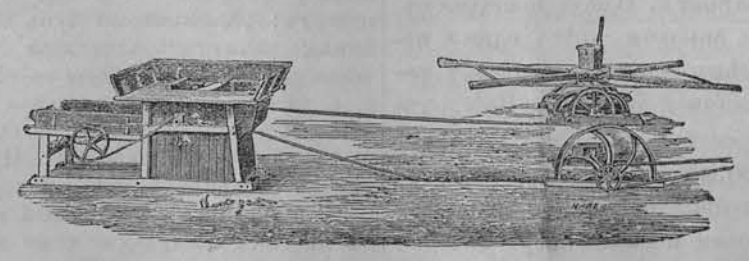

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH
во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,
поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй
патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй
англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.
Для тукраѣвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ нарочно конструованй
новй тутешнй вѣяльнѣ.
Поручаемъ такожь
гарнитуры молотѣльничй шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня зобжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.
Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (11—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдаѣ: **Володим. Подляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 60. Львôвъ, Субота 1 (13) серпня 1881. **Рочникъ IV.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експэдиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Редакція, администрація и експедиція „Дѣла“ перенеслася съ днемъ 10 л. липця с. р. въ каменицю при улици Академичнôй пôдъ ч. 8, куда просимо адресувати всякй листы, посылки и реклямаціи.

Нашй народнй хибы и потребы.

(Замѣтки Подолянина.)

„Поправь, поки часъ!“

I.

(Моральне и матеріяльне подвигненье народу. Духовеньство а школы народнй. Потреба бюра школьного въ консисторіи. Тверезôсть народу а читальнѣ. Народнй рады. Банки и щадницѣ. Щадницѣ церковнй и товариства задатковй.)

(Конецъ)

До морального подвигненя народа и розбудженя свѣдомости можутъ найбôльше причинитися народнй читальнѣ. Товариство „Просвѣта“ порозумѣвши велику важнôсть читалень а знаючи непораднôсть нашихъ людій, выдало готовый статутъ и ôтповѣдну инструкцію що до ихъ закладаня. Свого часу пôдносили мы такожь въ „Дѣлѣ“ наглячу потребу заснованя читалень въ кождôй громадѣ и признати мусимо, що багато у насъ зробилося въ тôмъ взглядѣ минувшого и сего року, однакъ то все еще лишь початокъ. Въ тôй справѣ духовеньство непереречно богато заслужилося; та закладанье читалень ôтбувалося спорадично, було лишене добрôй волѣ и ревности поодинокихъ священикôвъ и не мало пôдмоги и пôддержки въ стороны консисторіи. Але може замѣтитъ кто: якежь дѣло консисторіи до читалень? А вже жь! Загально всѣмъ звѣстно, що иниціятива въ дѣлѣ повторного отвереженя народного выйшла ôтъ ВПр. Митрополита нашого, а пôсля нашои думки закладанье читалень есть въ тѣснôй звязи съ отвереженьемъ. Власне въ тои причины перша въ сороковыхъ рокахъ розпочата пропаганда тверезости не принесла тревалыхъ овочѣвъ, понеже отвережень громады зôставали дальше въ темнотѣ и несвѣдомости. Если жь хочемо, щобъ теперь розпочатй мисіи тверезости не остали безъуспѣшными, а громады не ôтпадали ôтъ присяги, заводѣмъ не тôлько братства тверезости при кождôй церквѣ, въ кождôй громадѣ, але заразомъ засновуймо народнй читальнѣ, котрй станутъ пôдпорою тверезости, та огнищемъ просвѣты и самовѣжи народнои. Ось тому-то бажаємо, щобъ засновуванье народныхъ читалень ôтбувалось пôдъ авспиціями ВПр. Митрополита, та щобы ревнôсть въ тôй справѣ священикôвъ вчислялася имъ въ заслуги душпастырскй, а маємо надѣю, що й народнй учителѣ, а по мѣстахъ и мѣсточкахъ и иншй интелигентнй Русины пôдутъ рука въ руку въ тôй справѣ съ духовеньствомъ.

До розбудженя народнои свѣдомости, образованя политичного и обороны народа передъ покривдженьемъ всякого рода могли бъ неперечно послужити народнй рады, заснованй бодай по мѣстахъ и важнѣйшихъ мѣсточкахъ. Справу ту обговорили мы просторонно въ „Дѣлѣ“ минувшого року, за нами повтаряла то само „Наука“ и иншй рускй часописи, однакъ доси не тôлько ничого въ тôмъ взглядѣ не здѣлано, але навѣть существуюча во Львовѣ „Руска Рада“ не сповняє свого призначеня. Вже сего року при выборахъ послôвъ въ Калуша, въ Коссова и Львова-Щирця показала „Руска Рада“, що не доросла труднôй задачи, що потребує або реформы въ головѣ и членахъ або повинна абдикувати. Пора бъ отже и въ тôй справѣ вже ôтъ слôвъ перейти до дѣлъ, а духовеньство, яко взглядно найбôльше независиме, повинно бъ взятися до основаня такихъ радъ, инакше бо по вѣки зôстанемо дѣтьми на поли политики.

Рôвнорядно съ працею около морального подвигненя народа и робудженя самопôзнаня повиннôсьмо дбати о полѣпшенье матеріяльного добробыту. Правда, що й на тôмъ поли у насъ гдещо робилося, однакъ и тутъ безъ належитого пляну и вытревалости. Закладано у насъ громадскй шпихлѣрѣ та касы пожичковй, а навѣть засновано банки „селяньскй“. Але наша економична практика довôдно показала, що такъ званй „селяньскй“ банки утворенй на погибель нашихъ селянъ и маломѣщанъ. Отже не будемо надъ тымъ слôвъ тратити, а ôтсылаємо читателя до фаховыхъ статій, умѣщеныхъ въ сѣмъ и второчнôмъ рочнику „Дѣла“. Укажемо тутъ лишь на великаньскій зрôстъ касъ щадничихъ пôсля памятного краху и спробуємо выснувати для себе ôтповѣдну науку. Коли льокованье капиталôвъ въ паперахъ стратило пôсля краху довѣріе у публики, скупився цѣлый рухъ грошевый въ мѣскихъ касахъ щадничихъ, котрыхъ доси маємо въ Галичинѣ 16, а на чолѣ ихъ стоитъ львôвска щадниця. Нагромадженье значныхъ капиталôвъ въ щадницяхъ мѣскихъ вплинуло не тôлько на обниженье стопы процентовои ôтъ вкладокъ (а въ гдекотрыхъ и стопы провизіи ôтъ довжникôвъ касы), але спонукало зарядъ гдеякихъ щадниць до розширеня первѣстного круга дѣятельности. Такъ примѣромъ дає теперь Тернопôльска щадниця кредитъ не тôлько своимъ мѣщанамъ, але и хлѣборобамъ та дрôбнымъ ремѣсникамъ, мешкаючимъ въ судовôмъ окрузѣ тернопôльскôмъ.

Передъ кôлькома лѣтами нѣмецкй педагоги кинулись съ великою ревностію до закладаня щадниць школьныхъ, однакъ въ практицѣ показалось, що се не конче педагогично. Не давножь выдавъ нашь министеръ торговлѣ розпорядженье, щобъ закладати щадницѣ почтовй (т. є. при урядахъ почтовыхъ).

Идучи за примѣромъ иншихъ народôвъ або офиціяльныхъ сферъ краєвыхъ и державныхъ, повиннисьмо вытворити питомй институціи повышого рода, котрй бъ, не обмежаючи политично-народнои самостôйности рускаго народа, йшли въ пôдмогу хлѣборобамъ, промыеловцямъ або й незаможнымъ людямъ въ интелигенціи.

Тверезôсть повинна двигати нашъ народъ морально, а церква и читальня будутъ его крѣпити, щобъ вытревало йшовъ тою дорогою. Зъ другои стороны моральнôсть стане основою добробыту матеріяльного, если до неи прилучится ощаднôсть. Що чоловѣкъ тверезый ощадивъ въ своеи тыждневои працѣ, най складає въ недѣлю до щадницѣ, а така повинна бъ находитися при кождôй церквѣ. Письменный вôйтъ, старшій братъ або учитель могли бъ пôдъ надворомъ священика вести щадницю, а яка бъ се була заохота до тверезости, якбы люде бачили, що чоловѣкъ тверезый ощадивъ собѣ якійсь грôшь, котрый стане ему въ пригодѣ, чи на передновокъ, чи въ яку нибудь чорну годину. Щадниця могла бъ удѣляти пожичокъ и ратувати въ пригодѣ иншихъ прихожанъ, а при оглядномъ дѣловодствѣ могла бъ не тôлько оплачувати своихъ дѣловодцѣвъ, але частину резервового фонду уживати, чи то на украшенье церкви, чи на иншй доброчиннй дары.

Еще успѣшнѣйше, якъ церковнй щадницѣ, могли бъ розвиватися товариства задатковй (зъ польска заличковыми званй), опертй на удѣлахъ членôвъ съ необмеженою порукою на взôръ такъ званыхъ Vorschuss-Consortien Вѣденьского Beamten-Verein-у або товариства задаткового въ Коломыѣ. Не можемо сказати, щобъ нарôдъ не бувъ такимъ институціямъ прихильный, бо утворивъ въ власныхъ фондôвъ и вкладокъ значне число касъ громадскихъ, котрй не розбуджуютъ у вкладаючого ніякого интересу. Вкладаючій не побирає ани проценту зъ теперѣшныхъ касъ громадскихъ, якъ то дѣється въ щадницяхъ, ани проценту съ дивидендою, якъ то есть въ товариствахъ задатковыхъ, а вкладає датки до касы громадскои лишь въ тôй надѣи, що колись буде мавъ где запожичитись. Отже якъ пильно кинулись бы люде до такихъ институцій, котрй удѣляли бъ имъ въ мѣстци не тôлько дешевого кредату, але опроцентовували заощаджены грôшь або еще подавали и дивиденду (часть чистого зыску зъ обороту грошій, ôтповѣдно до удѣлôвъ). Домагаємось отже, щобъ „Про-

Безталанне сватанье.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

Отъ и до Корытъ прибувъ ôнъ, щобъ и тутъ середъ товариства пôдняти свôй голосъ, „дати пôзнатись“, пôдготовити для себе сторонникôвъ.

Прачиньскій повѣвъ думнымъ поглядомъ по товариствѣ та побачивши Дульцю съ выхилясами и поклонами пôдôйшовъ до неи.

„Quelle brillante réunion *), Madmoiselle“, заговоривъ ôнъ приязно усмѣхаючись, „вы зворушили, чаромъ приманили цѣлу околицю. Давно вже не збиралось у насъ такъ численне, такъ свѣтле товариство.“

„О, вы дуже ласкавй, пане Альфреде“, ввôчливо ôтповѣла Дульця. „Que c'est aimable à vous Mr. Alfréde de vous rendre à notre visite.“ **)

„О, ласкава панѣ, ваша воля — для мене приказъ.“

„Je ne puis assez vous remercier de votre bonté“ ***), прощебетала Дульця румянѣючись. „Та не всѣ були такъ ласкавй, якъ вы Мг. Альфредъ. И половина нашихъ знакомыхъ не прибула сёгодня до насъ.“

„А, се дуже нечемно зъ ихъ стороны. А все жь дуже численне товариство, дуже численне“, якось задумчиво промовивъ Прачиньскій и зновъ повѣвъ очима по свѣтлицѣ. Его поглядъ запинився на розчиняныхъ дверехъ до городу, зъ ôтколя наплывавъ свѣжій воздухъ, где зеленѣли высокй дерева, где по розкиненыхъ цвѣтникахъ розцвитали буйнй цвѣты, розкôшнй олеандры червонѣли рясным цвѣтомъ, а помѣжь зелену мураву, попôдъ розлогй вѣтя деревъ бѣлѣли крутй стежочки высыпанй бѣлымъ пѣскомъ.

„У васъ богато новыхъ знакомыхъ“, зновъ якось задумчиво проговоривъ Прачиньскій не зводячи своихъ очій ôтъ входовыхъ дверей.

„Ахъ, богато нашихъ найлучшихъ знакомыхъ не прибуло. Всѣ кричатъ жнива, жнива! О, тй нашй господарѣ, тй сидухи, хиба жь у нихъ нема економôвъ? Ось паньство Бжушковскй, Шелѣскй, Дульскй — сидятъ, сидятъ, годѣ ихъ выманити.“ Дульця перечислила мало що не всѣхъ околичныхъ обывателѣвъ та говорила съ такою певностю, мовьбы Гуляйпольскй жили съ всѣма ними въ найблизшôмъ знакомствѣ и найлучшôй дружбѣ. Она змѣркувала, що Прачиньскому „заимпонувало“ численне товариство, та бажала ще бôльше закрасити свôй дôмъ въ его очахъ, показати, що ось то Гуляйпольскй дружатся съ самою добôрною шляхтою.

„О, панъ Бжушковскій! ôнъ не має часу! Жнива? Маршалкôвство — ось за чимъ ôнъ теперь ганяється. Mais c'est question — се ще пытанье, кто буде у насъ маршалкомъ.“ Прачиньскій споглянувъ на свои блискучй черевики, выпростувався якъ струна, вложивъ шкôльце до ока и згорда поглянувъ по просторôй свѣтлицѣ.

„Allons nous faire un tour dans le jardin?“ *) несмѣло спытала, мовьбы прошептала Дульця.

„А, се прекрасно, съ найбôльшою радостю“, ôтповѣвъ Прачиньскій подаючи руку Дульцѣ. „Я думаю, що й цѣле товариство пôде за нашимъ прикладомъ. — Ласкавй панѣ и панове“, звернувся ôнъ своимъ дзвôнкимъ голосомъ до товариства, „вношу, щобъ мы єдинымъ серцемъ и єдиными устами прійняли внесокъ нашои ласкавои хозяйки и громадно удались на романтичну прогульку до городу.“

„Славно, славно! Згода, згода!“ озвались голосы. И Прачиньскій съ Дульцею першй переступили порôгъ. Слѣдомъ за ними пустилась прожогомъ вся молодѣжь до городу. Голосна розмова, смѣхи и хихи, выпещене щебетанье панночокъ, пôдбасковатй голосы молодшихъ и старшихъ паничѣвъ залупали по всему саду, якбы на зеленй дерева налетѣли стада шпакôвъ и горобцѣвъ. Всѣ радувались вечѣрною прохолодою, надыхались свѣжимъ воздухомъ, наповненымъ вонею цвѣтôвъ. Панночки, неначе легкокрылй метелики пурхали навколо цвѣтникôвъ, розплывались въ похвалахъ надъ поетичностю городу, надъ красою цвѣтôвъ и добôрнымъ смакомъ Уршулѣ и Кордулѣ. Мѣжь ними де-де чорнѣли паничѣ въ чорныхъ фракахъ и сурдутахъ, якъ тонконогй бузьки и тожь само клекотѣли свои похвалы. Панночки весело щебетали, якъ спѣвучй пташки, та зъ пôдъ ока поглядали за паничами. Они знали, що незадовго заграютъ музики и розпôчнутся танцѣ, а тутъ, хочь вже и нôчь западала, все ще було мало гулящихъ молодцѣвъ и кожда панночка стиха тремтѣла, чи не прійдеся продавати петрушки на балю такъ гучнôмъ, такъ голоснôмъ на всю повѣтовщину. Чарôвнй, приманливй погляды, легкй зôтханя, солодкй, пôдлестливй слова перелѣтали на всѣ боки, якъ быстрй

*) Що за свѣтлый збôръ.

**) Якъ се кречно зъ вашои стороны, що вы приняли нашй запросины.

***) Я не въ силѣ вамъ надякуватись за вашу доброту.

*) Чи може перейдемось по городѣ?

свѣта“ якъ найскорше выробила статутъ для такои щадницѣ церковнои або товариства задаткового съ инструкцією що до заснованя и дѣловодства, а такожь выдала ôтповѣднѣ касовѣ друксорты. Тымъ приспѣшитъ переведенье сего пляну и причинится певно бôльше до подвигненя народа въ упадку, якъ десяткомъ книжочокъ; народъ бо нашъ чує потребу такихъ институцій, але шукає проводу, пытає дороги!

Промавляємо за щадницями церковными або товариствами задатковыми въ полученю съ церковными брацтвами такожь въ тои причины, що надъ громадскими касами узурповали собѣ надзôръ рады повѣтовѣ, а до церковныхъ не малибъ ніякого дѣла. Церковнѣ щадницѣ и товариства задатковѣ треба бъ поставити пôдъ доглядъ дбалыхъ деканôвъ и консисторіи, а священикôвъ ревныхъ въ закладаню и веденю касъ повиннѣ бъ духовнѣ власти ôтповѣдно вызначати и нагороджати. При значнôмъ розширеню и добрôй организаціи такихъ щадниць и товариствъ могли бъ тіи жь въ резервового фонду при хорошôмъ розвою жертвувати хочь малѣ датки на литературнѣ и иншѣ народнѣ цѣли, а дрôбнѣ датки зôбранѣ въ многихъ громадъ утворили бъ поважну суму.

Зôбравши разомъ нашѣ выводы, ставимо яко пôдвалину народнои працѣ и организаціи:

1. Пильный доглядъ духовеньства надъ розвоємъ шкôлъ народныхъ (о скôлько можливо й середныхъ) и въ тôй цѣли жадаємо утвореня бюра школьного въ Консисторіи.

2. Отвереженье народа (розумне не аскетичне) и пôддержованье тверезости и моральности за помочію читалень, а розбуджованье самопôзнаня за помочію радъ народныхъ, и въ тôй цѣли домагаємось, щобъ Св. Консисторія выдала ôтповѣднѣ поручення до деканатôвъ и пôдвладного духовеньства.

3. Розвôй матеріяльного добробыту народного за помочію щадниць церковныхъ и товариствъ задатковыхъ и въ тôй цѣли домагаємось ôтъ „Просвѣты“ выдання ôтповѣдного статута съ инструкціями и друксортами а ôтъ Св. Консисторіи дотычнои инструкціи для духовеньства.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь цѣсаря.*) Пôсля сердечного звѣданя австр. Цѣсаря съ королемъ Виртемберскимъ и вел. княземъ Баденьскимъ въ Фридрихсгафенъ удався цѣсарь дня 9 серпня въ подорожь по Форальбергу и Тиролю, всюда ентузіястично витаный людностію, якъ сего впрочѣмъ можна було надѣятись. Всѣ дневники годятся теперь на тое, що цѣсарека подорожь по Форальбергу и Тиролю, якъ и зъѣздъ цѣсаря съ нѣмецкимъ цѣсаремъ и малыми князями нѣмецкими, не маютъ ніякого глубшого значеня политичного, кромѣ объяву тревалои пріязни.

(*Школы промысловѣ.*) Вже ôтъ довшого часу почувалась потреба, звернути загальне образованье на поле бôльше спеціяльне, на котрôмъ бы отворено новѣ жерела заробкованя. Промыслъ бувъ найблизшимъ полемъ такого нового а практичного заробкованя спеціяльного. Промысловѣ школы були для того найблизшимъ предметомъ просвѣтнои опѣки надъ новымъ направленьемъ загального образованя. Доси однакожь мало що зроблено въ тôмъ взглядѣ въ Австріи. Само правительство не брало ніякои иніціятивы, а обмежалось на то, щобы промысловѣ школы приватнѣ, вызванѣ до житя практичными потребами, по змозѣ пôдномагати грошевыми запомогами. Однакожь тая помôчь не була ани постôйна, ани систематично уладжена. Министерство торговлѣ и министерство просвѣты занимались доси долею промысловыхъ закладôвъ, але безъ спôльного порозумѣня и безъ всякого пляну. Теперь доперва повстала въ лонѣ правительства гадка основнѣйше и стараннѣйше занятись долею шкôлъ промысловыхъ. Въ тôй цѣли має бути для руководства промысловыми школами утворена особна комисія, котрои члены будутъ именованѣ въ порозумѣню обохъ министерствъ — просвѣты и торговлѣ. Органомъ выконуючимъ буде министерство просвѣты, и кошта на пôддержанье промысловыхъ шкôлъ будутъ вставленѣ въ етатъ министерства просвѣты, але министерство торговлѣ буде також зъ своеи стороны черезъ своихъ комисарѣвъ вилывати на устрôй и направленье шкôлъ промысловыхъ. Пôднесенье шкôлъ промысловыхъ єсть именно зъ того взгляду дуже важне, що доперва тыми школами можна буде по части запобѣгчи надмѣрному и неприродному переповненю шкôлъ середныхъ, на що справедливо жалятся вже ôтъ довшихъ лѣтъ.

(*Прилученье славоньско-кроацкого погранича.*) Цѣсарскимъ манифестомъ зъ 3 (15) липця с. р. обвѣщено остаточно прилученье кроатско-славоньского погранича до королевства Кроаціи и Славоніи. Дня 24—29 липця переведено переданье краєвыхъ фондôвъ, а письмомъ зъ 1 л. серпня обвѣстивъ банъ Кроаціи гр. Пеячевичь, що обнимає яко королѣвскій комисарь управу погранича. Дотеперѣшный управитель погранича ген. Филиповичь съ цѣсарскою ласкою ôтпущеный въ станъ добре заслуженого спочинку. Прилученье Погранича до Кроаціи вызвало велике вдоволенье середъ цѣлои тамошнои славяньскои людности. Кроація набирає черезъ то новои силы въ своимъ розвою яко край славяньскій.

(*Славяньске движенье въ Истріи.*) Пôдъ такимъ шумнымъ заголовкомъ починаютъ централистичнѣ часописи, на чолѣ съ N. fr. Presse, алярмувати свѣтъ, що славяньске движенье починає щоразъ бôльше взростати въ Истріи. „Панкроатизмъ“, старый „илиризмъ“ — кричатъ централисты — починає и тутъ щоразъ пôдносити голову, особливо ôтъ часу прилученя погранича до Кроаціи. Аспираціи Кроатôвъ обгортаютъ теперь не тôлько Дальмацію, але и Истрію. Вправдѣ двѣ третыхъ частій людности самѣ Славяне, се мусятъ признати самѣ централисты, але они мимо того накликаютъ покровительствувати меншôсть Италіянцѣвъ, не зважаючи на то, що агитаціи Italiae irredentae въ Трієстѣ показали, чимъ мусивъ скôнчитись для Австріи неприродне покровительство Италіянцѣвъ противъ славяньскои бôльшости. До такихъ крикôвъ дали причину бôйки межи славяньскими образкарями а однымъ урядникомъ италіяньскои народности въ Пизино!

(*Чехизованѣ 10 реньсковѣ ноты банковѣ.*) Супереčка межи австрійскимъ а угорскимъ министромъ Финансôвъ о „чехизованѣ“ 10 реньсковѣ ноты банковѣ закôнчились, якъ се мы вже попереду надѣялись, тымъ, що мин. Дунаєвскій смирився, ôткликавъ своє давнѣйше розпорядженье и выдавъ нове, пôсля котрого банкноты съ ческими написами (яко ушкодженѣ) маютъ бути пріймани въ касахъ лише до 3 (15) вересня с. р., а по тôмъ часѣ не будутъ бôльше приниматись. Такъ отже дръ Дунаєвскій скомпромитовався, вырвавшись попереду безъ порозумѣня съ своимъ наказомъ, принимати ноты банковѣ съ ческими написами. Чехи теперь придумуютъ, щобы пôдклеювати десятки, роздертѣ на двоє, паперовыми пасками, на котрыхъ буде напечатано: plati devĕt zlatych petadevetdesat krajcaru! (позаякъ за роздерту десятку каса потручує 5 кр.). Такъ отже Чехи будутъ дерти десятки и ихъ пôдклеювати, щобы лише хочь за страто 5 кр. мати на десятцѣ ческій написъ!

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. (*Розрухи противъ жидôвъ въ Нѣжинѣ.*) До кіевскои „Зарѣ“ пишутъ зъ Нѣжина дня 5 серпня (24 липця): „Кôлька день передъ днемъ 2 серпня почали ходити слухи, що готовлятся безпорядки противъ жидôвъ. Однакожь никто не зважавъ на то, навѣть жидамъ було се байдуже. Ажь ось дня 2 серпня о 4 год. съ полудня зôбралось на такъ званôй Ярмарочнôй площади зо два десятки хлопятъ и кôлькохъ троха вже пôдпитыхъ и почали галасувати. Около 7 годины взросла товпа и закричавши „бить жидôвъ“ кинулась на шинокъ и магазинъ лямпъ Дравина. Въ одну хвилю цѣлый дôмъ переповнився народомъ, почали всѣ ломати и выкидати на двôръ. Выбивши ôстакъ ôкна у жида Ерлихмана, повернулася товпа черезъ Мостову улицю до Черниговскои рогачки, где розбила скôлька жидôвскихъ домôвъ и шинкôвъ. Полиція не могла дати рады, войска не було. Коло 10 год. въ ночи товпа народа вже дуже значно збôльшилась и звернулась на розправу съ жидами на „Магеркахъ“ и тутъ бушувала цѣлу нôчь. Въ цѣлôмъ мѣстѣ обгорнувъ діявольскій страхъ жидами. Прибуло войско, але не могло дати рады. Вояки почали стрѣляти до народу, и 4 людій убили, а кôлькохъ ранили, але се не помогло, товпа гуляла по жидôвскихъ домахъ черезъ цѣлу нôчь, рабовала домы и шинки и ломала все, що попало въ руки. Слѣдуючого дня (3 серпня) розрухи противъ жидôвъ достигли свого вершка. Сего дня знищено все, що лише було жидôвского: меблѣ, посцѣль, платье — розграблено, порвано и поломано, ôкна и рамы повырывано, товары зъ склепôвъ повыкидано и розграблено. Бôйка жидôвъ розпочалась на базарѣ, „на горбѣ“, где всѣ жидôвскій домы розбито. Товпа народа двигалась двома ôтдѣлами и по черзѣ нищила всѣ жидôвскій домы и статки. Пôрване платье, поломанѣ меблѣ, купы черепкôвъ зъ всякои посуды и маса пѣря зъ жидôвскихъ перинъ не давали перейти черезъ улицю. Особливо страшна руина була на базарѣ, где звычайно торгуютъ жиды. Тутъ явились навѣть жѣнки и дѣти съ мѣшками и кошиками, рабувати жидôвске добро. Попереду проводило кôлькохъ пôдпитыхъ, але за ними йшли зажиточнѣ мѣщане, селяне, богатѣ ремѣсники, а навѣть були й сурдутовѣ. Въ пôвъ годины були всѣ торговѣ лавки розбитѣ, товары частію порозбирано, частію пôрвано и подоптано. Тутъ то въ другій разъ салдаты дали огня и пять трупôвъ лягло на мѣстци, а двохъ тяжко ранено. Та мимо того безпорядки тревали ажь до самого вечера. Вечеромъ прибувъ черниговскій губернаторъ и ставъ вговорювати народъ. Але се не помогло. Ажь на третій день (4 серпня), коли прибула скадрона гузарского полку и баталіонъ пѣхолы, усмирено товпу народа. Заразъ сегожь дня арештовано 150 людій. Арештованье бунтôвникôвъ продовжаєсь еще дальше, всѣ тюрмы переповненѣ. Розрухи противъ жидôвъ проявились також и по селахъ навколо Нѣжина и подальше, але вже всюда порядокъ привернено“.

(*Новѣ проєкты.*) Въ министерствѣ финансôвъ замѣряютъ завести съ новымъ рокомъ значнѣ ощадности въ всѣхъ галузяхъ державнои управы. „Моск. Вѣдомости“ пôдаютъ, що тѣ ощадности маютъ досягати до 100 міліонôвъ, що въ кождôмъ случаю выдаєся дуже пересадным. — Въ министерствѣ внутрѣшныхъ справъ пôднято пытанье, що слѣдовалобы зробити, щобы спинити взрôстъ лихварства (кулачества) и якъ запобѣгчи штучнôй дорожнѣ збôжа. „Порядокъ“ звѣщає, що „Святѣйшій Синодъ“ працює теперь надъ проєктомъ реформы духовеньства. Звернено особенну увагу на темнѣ стороны духовеньства, котрѣ суть звычайно наслѣдствомъ недостаточного наукового и морального образованя.

Нѣмеччина. (*Похôдъ до Каноссы.*) Звѣстно, що кн. Бисмаркъ, розпочинаючи передъ десяти лѣтами борбу съ Римомъ и католицкимъ духовеньствомъ, такъ званый „Culturkampf“, съ думою высказавъ тѣ слова: „Nach Canossa gehen wir nicht“. Отже теперь пôсля 10 лѣтъ много змѣнилося въ Нѣмеччинѣ, змѣняєся також и церковно-политична борба. Augs. Allg. Zeitung замѣстила 3 серпня дуже замѣтну статю п. з. „In Canossa“. „Загальна обава, що пруске правительство — пише All. Ztg. — пôсля десятилѣтнои культурнои борбы съ ганьбою и соромомъ наверне ся до зворотного походу до Каноссы, починає сповнятись. Мы вже не на дорозѣ до Каноссы, але глубоко въ передѣнкахъ сеи интересовнои замковои твердинѣ, куда канцлеръ пôсля даного приреченя не мавъ насъ ніякимъ чиномъ завести. Се правда, що всѣ добромыслячѣ съ смуткомъ придивлялись довголѣтнôй борбѣ межи державою а церквою и кождый бажавъ и бажає, щобы та безъôтрадна борба закôнчилась. Але никто не мôгъ бажати, а навѣть припускати, щобы се сталось съ оскорбою маєстату державы, и щобы розвязанье сеи

стрѣлы зъ Аморового лука, и вражувались въ палкѣ серця молодикôвъ.

Прачиньскій съ Дульцею перебрались крутыми стежочками ажь на конець саду, где по-пôдъ высокѣ ôльхи и тополѣ журкотѣвъ быстрый потôкъ, а подальше розкрывалась широка долина, вся вкрыта высокою травою, ослонена легкою мракою.

„Якже вы гарно закôнчили нашѣ тоасты, Мг. Альфредъ, ахъ, якъ славно, якъ дôладно“, озвалась Дульця пôсля довгого мовчаня. „Quelle idée! Яка идея, скôлько мысли, глубокои, правдивои мысли въ тыхъ двохъ словахъ: „Kochajmy się!“ Вы, Мг. Альфредъ, справдѣ зъумѣли дôткнути самои живои, правдивои струны товариского житя!“ И споглянула на Прачиньского своими чорными, палкими очима, мовьбы хотѣла прошибнути его душу, огнемъ любови запалити его серце.

„А, се нашь стародавный тоастъ, въ нѣмъ справдѣ гомонитъ невмираюча сила нашого житя. Не слѣдъ его пропустити при такôмъ пирѣ, такъ майже родиннôмъ, та ще въ такъ любôмъ домѣ, у такъ милыхъ господарѣвъ. — Се обовязокъ.“

„О, вы надто добрѣ, вы пôдхлѣбнѣ, пане Альфреде. Скажѣтъ жежь по щирости, чому вы насъ оминаєте, на насъ забуваєте — вы, такъ близькій сусѣдъ?“

„Ахъ, се совсѣмъ безъ замѣру, противно, мимо найщиршои волѣ. Звинѣтъ мене ласкаво, у мене дѣла, дѣла, безъ кôнця и мѣры. Звольте жь, ласкава панѣ, поглянути, якъ у насъ навкруги въ цѣлôмъ повѣтѣ нема ніякого житя, ніякои мысли суспôльнои, ніякои працѣ органичнои. Все спитъ, марнѣє, упадає! Треба жь рухати, будити, накликати, организувати! Не правда жь? Отъ и я роблю, що можу, працюю съ цѣлои силы, потопаю въ працѣ. Я мушу бути и господаремъ и политикомъ и литератомъ и организаторомъ“.

„А, се дуже гарно! Якжежь се любо, якъ пôчестно, якъ геніяльно, чи въ политицѣ, чи въ литературѣ, чи въ товарискôмъ житю стати съ пôднесенымъ знаменемъ и кликати: Любѣмся!“ Дульця прижмурила очи, вымовляючи тѣ слова, якось любо стулила свои рожевѣ уста, а ѣи грудь лебедева якъ легка филя ворушилась, здôймалась и опадала, — дрожала.

„Вы, Мг. Альфредъ“, говорила она дальше зворушенымъ голосомъ, „вы мабудь проводите сей идеальный покликъ въ житю, въ политицѣ, въ литературѣ, всюда, всюда, куда повернеся ваша душа. О, вы щасливѣ.“

„И рожѣ маютъ свои кôльцѣ! И цвѣтôвъ не можна назбирати безъ колячокъ! Хотѣвши мати цвѣты, треба кропиву и лопухи выполоти, вырвати. Кто хоче перевести идею любови, щирои, органичнои, всенароднои, муситъ попереду перополоти нашу зледачѣлу суспôльнôсть. Такъ треба перополоти, хочьбы закрôвавилась власна рука! И ось менѣ припала незавидна доля полоти, выполювати! Я мушу йти на розрѣзъ съ нашихъ суспôльнымъ ледаретвомъ. Я именно й тому вношу сей тоастъ, щобъ нимъ нагадати нашимъ грѣшникамъ, що пора имъ уступити, пора пропасти, пôдъ землю провалитись, щобъ стали на верху новѣ люде, съ новою душею, новою думкою, що щиро и праведно могли бъ выречи се велике слово: Любѣмся! Voila tout!*) Ось въ чѣмъ моє дѣло, тажке дѣло!“

Се все говоривъ Прачиньскій съ такимъ жаромъ, наче бъ ôнъ стоявъ середъ цѣлои громады слухачѣвъ. Ôнъ знавъ, що жѣночѣ языки найскорше рознесутъ его славу, такъ и бажавъ ôнъ заблыснути въ очахъ Дульцѣ, стати рицаремъ въ ѣи очахъ. Навертѣвшись довго середъ жѣночихъ кружкôвъ, знавъ ôнъ, що его горячѣ слова блыскавками полетятъ въ Дульциныхъ усточокъ и скоро будутъ передаватись зъ устъ до устъ по цѣлôмъ повѣтѣ. Теперь ôнъ здержався въ своимъ розгарѣ и повѣвъ рукою по своимъ широкôмъ чолѣ, мовьбы хотѣвъ прогнати свою горячку. Ôнъ схаменувся, що вже доволѣ налепотѣвъ передъ женьщиною о политицѣ, та що требабъ теперь ще пôдлеститись пôдъ дѣвоче серце.

„Справдѣ, якъ тутъ гарно“, озвався Прачиньскій недовго помовчавши. „Скôлько тутъ поезіи въ тôмъ тихôмъ парку, въ тôмъ журкотливôмъ потоцѣ, середъ тыхъ задумчивыхъ деревъ! Се справдѣ тихій закутокъ, щасливый рай середъ нашои пустынѣ. Все тутъ неначе нашептує: любѣмся, любѣмся!“

„И вы розумѣєте ту мову?“

„Ту мову?“

„Ту мову нѣмои природы, тыхъ шипучихъ листочкôвъ, того журкотливого потôчка...“

„И тыхъ рожевыхъ устъ, тыхъ ясныхъ зôрокъ“, додавъ Альфредъ усмѣхаючись та неожидано стиснувъ и уцѣлувавъ ѣи бѣлу рученьку.

„О, якій въ васъ пустяка, Мг. Альфредъ, vous vous moquez de moi*), о вы жартобливче! Чи се такожь входитъ въ вашу политику?“ нѣбы троха сердито, троха ласкаво и нѣжно прошептала Дульця и зъ легка потрѣпала Альфреда вахляремъ по руцѣ. (*Дальше буде.*)

---

*) Ось и цѣла справа.

*) Вы собѣ жартуєте зъ мене.

борбы послужило доказомъ, що держава черезъ 10 лѣтъ вела совсѣмъ безпотрѣбну, безправну и своєвольну борбу. А однакожь именно таке закôнченье сеи борбы стоитъ передъ нашими дверима. Скрайно-ультрамонтанськôй партіи удалось перехитрити правительство и до того наклонити, що оно згодилось на выбôръ такихъ коадъюторôвъ въ Мецъ и Штрасбургъ, котрй доси були душею опору противъ германизаціи Альзаціи и Лотарингіи. Теперь жежь та сама партія посунулась въ своихъ хитрыхъ пôдступахъ еще дальше и пересадила на опорожнене мѣстце епископске въ Трієръ крил. Корума, выхованця єзуитôвъ въ Инсбруку и ихъ найвѣрнѣйшого апостола въ Альзаціи. Корумъ ледво що знае троха по нѣмецки, пише съ страшенными похибками граматичными и належитъ до тои партіи кат. духовеньства, що навѣть не хоче згадувати цѣс. Вильгельма въ своихъ молитвахъ богослужебныхъ, а рôкъ тому назадъ явно сказала: мы не хочемо Нѣмцевъ! Именованье такого ворога нѣмецкои державы епископомъ — се найсумнѣйше и найсоромнѣйше закôнченье „культурнои“ борбы“. Ся статя Aug. Allg. Ztg. наробила превеликого шуму въ Нѣмеччинѣ, але вже за пôзно, бо Корумъ зôставъ дѣйстно именованый епископомъ въ Трієръ. Говорятъ дальше, що се именованье есть лише початкомъ укладôвъ, якй кн. Бисмаркъ мавъ вже заключити съ римскою курією. Коли згадаємо, що Бисмаркъ теперь и въ политичнôмъ взглядѣ стремитъ до того, щобы сполучити партію консерватистôвъ съ ультрамонтанами и зъ того утворити сильну пôднору для своєи политики въ новôмъ парлямент, то треба признати, що политика кн. Бисмарка стаєся не тôлько оригинальною, але и несподѣваною.

(*Розрухи противъ жидôвъ.*) О розрухахъ противъ жидôвъ въ Шивельбайнъ въ Померн (гл. телеграму ч. 59 „Дѣла“) звѣщаютъ дневники: Въ недѣлю коло $8^1/_2$ год. вечеромъ увязнила полиція одного піяного чоловѣка, що галасувавъ по улицѣ и выкрикувавъ: „геп, геп!“ (покликъ Нѣмцевъ, бити жидôвъ). Скоро за тымъ зôбралась товпа около 700 людій передъ ратушемъ и почала домагатись, щобъ увôльнено сего вязня. Полиція добула шабель и призвала до помочи жандармôвъ, але товпа выбила всѣôкна въ ратушѣ, а ôттакъ спѣваючи: „Ich bin ein Preusse“, кинулась на торговицю и почала бомбардувати жидôвскй домы. Склены, ôкна и дверѣ розбивано сокирами. Опôсля почали рабувати и выкидати товары и всякй рухомости на улицю. Вся торговиця була вкрыта подертыми товарами блаватными и цигарами та поломаными меблями. Въ шинкахъ и пивярняхъ порозбивано всѣ бочки и фляшки, одну часть напоївъ выпили, другу выляли на улицю. Навѣть запалено фляшку спиритусу и тôлько щастьемъ задержано огонь. Жиды ховались до пивниць, але ихъ зъ ôттамъ вытягано и страшно масакровано. Полиція була безсильна, а товпа народа взросла надъ тысячь людій. Донерва о пôвночи зôбрались члены войскового стоваришеня и багнетами почали розганяти товпу. Арештовано 19 особъ. Шкоду обчисляютъ на 100.000—120.000 талярôвъ. Жѣнки скрôзь йшли за товпою и розкрадали жидôвске добро, скôлько попало. Такожь зъ инших окрестностій Поморя приходятъ вѣсти о численныхъ розрухахъ противъ жидôвъ. Gazeta Toruńska звѣщае, що 5 серпня въ мѣсточку Бальденбургъ такожь побивали жидôвъ, повытовкали шибы въ всѣхъ жидôвскихъ домахъ и въ божницѣ. Такъ отже не лише въ Россіи, але и въ Нѣмеччинѣ не устаютъ розрухи противъ жидôвъ.

Англія. (*Аграрный законъ для Ирляндіи.*) Палата льордôвъ починила доволѣ значнй змѣны въ аграрнôмъ законѣ для Ирляндіи. Змѣны обчисленй на то, щобы пôдтяти навѣть и тй уступки, якй починено въ законѣ въ користь чиншôвникôвъ. Именно „чиншъ“ мавбы бути „святою, ненарушимою“ рѣчію въ рукахъ властителѣвъ, а не зависимый ôтъ краєвои комисіи. Задля починеныхъ змѣнъ вернувъ цѣлый законъ наново до низшои палаты пôдъ обраду послôвъ. Министерство годится лише на менше важнй змѣны, а ôткидае всѣ важнѣйшй. Маючи запевнену бôльшôсть въ палатѣ послôвъ министерство остоится при своимъ замѣрѣ, такъ що палата льордôвъ, если не схоче доводити до крайности, буде мусѣла прійняти цѣлый законъ съ опущеньемъ своихъ значнѣйшихъ змѣнъ.

(*Шкандалъ съ пос. Брадльо.*) Якъ вѣдомо, пос. Брадльо (Bradlaugh), зачисляючійся до атеистôвъ, нехотѣвъ зложити посольскои присяги, котра кôнчится словами: „такъ менѣ Б о ж е допоможи“. Задля того выключено его зъ посольскои палаты до того часу, поки не зложитъ посольскои присяги. На вôзванье президента, Брадльо не хотѣвъ опустити салѣ и его силою вынесли. Се дѣялось передъ пôврокомъ. Теперь Брадльо, все еще выключеный зъ палаты послôвъ, задумавъ при помочи своихъ выборцевъ засѣсти въ палатѣ. Зôбралось около 500 его выборцевъ передъ посольскою палатою, а на ихъ чолѣ Брадльо. Полиція вчасно о тôмъ завѣдомлена, обсадила палату послôвъ и мимо крику выборцевъ выкинула Брадльо зъ двора посольскои палаты, зъ ôтки ôнъ хотѣвъ передертись до салѣ. Пôсля сеи неудачи веде Брадльо агитацію межи своими выборцями, щобы они вступились за его образу. Выборцѣ заявили на зборѣ одноголосно, що годятся съ поглядами Брадльо и жадаютъ, щобы ихъ посла допущено до палаты посольскои. Цѣкава теперь рѣчь, що дальше станеся. Якъ звѣщаютъ, министерство носится съ гадкою, внести змѣну роты присяги, такъ щобъ присяга не обнимала въ собѣ повышихъ слôвъ!

(*Миръ съ Трансваалемъ.*) Times обвѣщаютъ договоръ заключеный межи комисарями англійскои короны а заступниками краю Трансвааль. Договоръ маєбути въ протягу трехъ мѣсяцевъ прійнятый радою народа. По ратификаціи договору опустятъ англійскй войска край. Головнй точки договору суть: Боеры остаются независимй и можутъ пôсля своєи волѣ управлятись, съ тымъ лише условіемъ, щобы не уживали своєи власти на шкоду мѣстцевыхъ и другихъ народностій. Заграничнй ôтношеня Трансваалю остаютъ пôдъ контролію англійскои короны. Законы дотычащй краянъ потребуютъ потвердженя Англіи, репрезентованои черезъ резидента. Безъ его призволу не може Трансвааль заключати договорôвъ съ другими краями.

Франція. (*Бесѣда министра Ферри.*) Предсѣдатель министрôвъ Ферри мавъ 8 серпня въ Raon l'Etape пôдъ Nancu бесѣду, котру можна уважати яко програму не тôлько теперѣшного министерства, але и цѣлои умѣркованои партіи републиканцевъ. Министеръ маєнепохибну надѣю, що выборы выпадутъ въ дусѣ умѣрковanôмъ. Згода повинна бути евангеліемъ републиканьскимъ. Суть републиканцѣ, котрй ганяются за утопіями — се клерикалы, соціялисты и анархисты. Тіи люде не можутъ сотворити ничого практичного. Поминувши тыхъ людій, суть еще середъ републиканцевъ поступовцѣ и умѣркованй. Републиканцевъ хочутъ дѣлити на поступовыхъ и такихъ, що хочутъ удержати status quo. Однакожь се блудно. Всѣ републиканцѣ суть за поступомъ. Поступованье противъ конгрегацій було найлучшимъ доказомъ, що мы не обстаємо за status quo. Край не буде судити поодинокихъ фракцій републиканьскихъ, але ôнъ здвигне єдиôсть всѣхъ републиканцевъ.

(*Гамбета*) стане еще передъ своими выборцями въ Бельвиль (передмѣстье Парижа) дня 12 и 16 серпня. Дня 12 с. м. здасть справу зъ своєи посольскои дѣятельности, а дня 16 с. м. буде мати велику бесѣду програмову. Робôтники агитуютъ противъ Гамбеты, але никто зъ поважнѣйшихъ не смѣе выступити противъ него. Тожь высуваются лише самй незнанй индивидуа, котрй готовй до всякои компромитаціи.

НОВИНКИ.

— **Турка.** Дня 10 серпня о 3 год. по полудни здававъ о. П. Ясиницкій, посолъ соймовый, въ Турцѣ справу въ своєи дѣятельности посольскои передъ выборцями зъ меншихъ посѣлостій. Саля ратушева доволѣ просторонна була биткомъ переповнена такъ выборцями и правыборцями-селянами, якъ и численно зобравшимися гостями рôжныхъ станôвъ и народностій. Всѣхъ було тристакôлькадесять. О. П. Ясиницкій промовлявъ черезъ пôвтора годины такъ занимательно и важно, що всѣ слухали съ напруженою увагою и часто рукоплесканьемъ и окликами „славно“ свое повне одобренье бесѣдникови заявляли. Помимо великои спекоты и тымъ споводованого утомленя всѣ оставались на зборахъ ажь до кôнця справозданя и ôтповѣдій на численнй интерпеляціи, котрй ставляли переважно самй селяне. Въ справозданю подавъ посолъ свои погляды на справы громадскй, справы дорôгъ, народныхъ шпиталѣвъ, культуры краєвои, а на послѣдокъ высказавъ бесѣдникъ свое мнѣніе о краєвôмъ буджетѣ а то на основѣ бесѣдъ, якй посолъ державъ въ соймѣ краєвôмъ въ трехъ каденціяхъ. Обширнѣйше справозданье подамъ пôзнѣйше. Выборцѣ селяне були дуже задоволенй, що ихъ посолъ здавъ передъ ними справу зъ своєи дѣятельности, подякували ему щиросердечно за сей трудъ и почтили посла живымъ заявленьемъ свого повного довѣрія. Селяне заявили при тôмъ такожь, що погляды посла на нашй справы народнй — якôбы выйнятй имъ зъ душѣ-серця, и що они завсѣгды будутъ вѣрно попирати свого посла въ его подвигахъ для добра народа. Выборцѣ, священики и други политичнй угостили потôмъ скромно справоздателя-посла и скрѣпленй духомъ вернули домôвь. Давбы Богъ, щобы примѣръ о. Ясиницкого заохотивъ и другихъ нашихъ послôвъ такъ само поступити, а тогды смѣло сказали бъ мы, що нашй послы а народъ — се одна душа, одна гадка.

— **Є. В. Цѣсарь** удѣливъ зъ галицкого фонду религійного Петронелѣ Глебовицкôй вдовѣ по свящ. зъ Стратыня, Антонинѣ Клѣтыньскôй вдовѣ по свящ. зъ Гнилои и Розаліи Бачиньскôй вдовѣ по свящ. зъ Негребки даръ зъ ласки рôчно по 60 зр.; Магдаленѣ Яблоньскôй вдовѣ по свящ. зъ Журавицѣ, Маріи Филиповôй вдовѣ по свящ. зъ Керницѣ, Юстинѣ Стрельбицкôй вдовѣ по свящ. зъ Сараньчукъ, Катеринѣ Лотоцкôй вдовѣ по свящ. зъ Желехова и Теофилѣ Гарбачевскôй вдовѣ по свящ. зъ Котузова рôчно по 50 зр., а Маріи Украиньскôй вдовѣ по свящ. при льв. закладѣ карнôмъ рôчно 120 зр. а. в.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Впр. Митрополитъ, котрый теперь пробуває въ Перегиньску, недужный на ревматизмъ. Зъ причины недуги Єго Впр. не ôтбудеся сего року посѣщенье приходôвъ въ стрыйскôмъ деканатѣ и другихъ. — Маршалокъ краєвый Зыблікевичь выѣжджає дня 3 (15) с. м. зъ Щавницѣ, где теперь пробуває, до Кобылянки. — Кароль Мехижиньскій професоръ краковского университету, умеръ въ 81 роцѣ житя въ Пôдгôрю.

— **Именованя.** Кр. Рада школьна именовала дѣйстными учителямѣ школъ етатовыхъ: Андрея Бегена въ Верхнѣ, Петра Тышецкого въ Станиславовѣ, Илію Гизеллю въ Дубкахъ, Ивана Дякова въ Розвадовѣ, Димитрія Хировского въ Стрыю, Павла Худерского въ Грабôвци, Кирила Малицкого въ Щирци, Александра Нагôрняка въ Плотичи, Теодора Лѣсенецкого въ Пробôжнôй, Володимира Трилёвского въ Радеховѣ, Андрея Лотоцкого въ Крылосѣ, Григорія Орловского въ Озерянахъ, Александра Велькопольского въ Роздѣловѣ, Игнатія Цурковского въ Велдѣжи, Іосифа Гурского въ Бѣлцѣ шляхоцкôй, Маркила Новаковского въ Товстôмъ, Павла Чайковского дѣйстнымъ учителемъ завѣдуючимъ школою филіяльною въ Дышковѣ. —

Министеръ просвѣты и вѣроисповѣдань надавъ опорожненй посады учительскй въ середныхъ школахъ державныхъ: професорови гимн. въ Рудольфсвергъ Іосифови Огуркови и гимн. проф. въ Самборѣ Ив. Костецкому посады въ II нѣм. гимн. во Львовѣ, професорови IV гимн. державнои др. Броніславови Кручкевичеви и гимн. професорови въ Яслѣ Феликсови Бачакевичеви посады въ гимн. св. Яцка въ Краковѣ, а професорови гимн. Игнатію Тыховичеви посаду въ гимназіи въ Перемышли. — Министеръ просвѣты и вѣроисповѣдань именовавъ учителями державныхъ школъ середныхъ слѣдуючихъ суплентôвъ: Ивана Кобека въ школѣ реальнôй въ Станиславовѣ, Іосифа Држенецкого въ гимназіи Францъ-Іосифа во Львовѣ, Валентина Врбля въ гимназіи въ Сяноку, Станислава Беднарского въ гимназіи въ Вадовицяхъ, о. дра Іосифа Лясковского (яко катихита) въ школѣ реальнôй во Львовѣ а Владислава Кульчиньского въ гимназіи св. Анны въ Краковѣ.

— **Ставропигія** рѣшила ôткрыти въ Сокали книгарню пôдъ своєю фирмою и мала вже, въ цѣли узысканя концесіи, поробити ôтповѣднй кроки.

— **Борба противъ жидôвъ** въ Прусахъ и на Украинѣ вже розбудила наново въ Gazet ѣ Narod. охоту поописатись новыми усиліями „zespolenia się z żydami“. Якъ вѣдомо, перша проба братерства Gaz. Nar. съ Шомеръ-Исраелемъ и дромъ Быкомъ скôнчилась на ничѣмъ и вызвала лише ироничнй насмѣшки середъ тлумôвъ жидôвства надъ благовонными струями Полтвы. Незражена сею неудачію Gaz. Nar. починае наново толкувати жидамъ, що лише Поляки можутъ спасти жидôвъ ôтъ „зарazы, яка пôднимаєся на нихъ зъ заходу, и всходу“. — „На обохъ границяхъ Польщи (sic!), на всхôднôй и захôднôй, пише Gaz. Nar. — переслѣдуютъ жидôвъ и нищатъ ихъ маєтки. Тымчасомъ у насъ панує совершенный спокôй. Людъ нашъ, повный гуманитарныхъ чувствъ, не думае въ дикій способъ мститись на жидахъ за кривды ему черезъ нихъ заподѣянй. Здавалобыся отже, „że tak jaskrawy przykład okazanego przez nas względem nich humanitaryzmu, nakłoni żydów do pracy nad zlaniem się z naszem społeczeństwem, natchnie ich miłością do tej ziemi, która jest dla nich tak gościnną, i do języka tego ludu, który jest dla nich tak dobrym.“ Gaz. Nar. завелась въ своихъ надѣяхъ, бо „czarne tłumy, żyjące eksploatacyą i obrażające nasze ucho obrzydliwym swoim szwargotem“ ани думаютъ услухати сиреновыхъ спѣвôвъ Яна IV и обрати собѣ его своимъ королемъ. Въ своимъ жалостнôмъ розчарованю грозитъ Gaz. Nar., щобы жиды еще завчасу надумались и услухали ей слôвъ, бо инакше „зараза“ появится и у насъ! Gaz. Nar. оказалась тутъ правдивою „orędowniczką polsko-galicyjskiej kołowaciźny“. Передовсѣмъ, если Gaz. Nar. уважае зъ одной стороны Нѣжинъ и Борисполь, положенй на лѣвобережнôй Украинѣ, а зъ другои стороны Шивельбайнъ и Бервельдъ частями Польщи, взглядно ей границями, то предсѣ борба противъ жидôвъ объявилась вже и внутрь сихъ границъ, въ Кіевщинѣ, на Волыню и Подôлю, а навѣть пôдъ Львовомъ на Голоску, отже „право асилю“, яке ревиндикуе Gaz. Nar. для жидôвъ въ „старыхъ границяхъ“, оказалось совсѣмъ илюзоричнымъ, а бодай „духъ Gaz. Nar.“ не находитъ ôтгомону середъ тыхъ границъ. По другe, не правда есть, якобы жиды не „natchnęli się miłością do tej ziemi“ (спеціяльно до Галичины), бо именно сюда стремлятъ они цѣлыми чорными масами, ôтъ коли тôлько почалась борба противъ жидôвъ. Треба лише поглянути по Львовѣ, переѣхатись до Тернополя, Бродôвъ и Залозець и по окрестныхъ селахъ, щобы пересвѣдчитися, скôлько тутъ прибуло зъ Украины новыхъ „любителѣвъ“ нашои Галичины. По трете жиды такъ перенялися „любовію сеи землѣ“, що щоразъ бôльше єи загортаютъ на свою власнôсть и сѣдаютъ на замкахъ колисьто каштеляньскихъ, старостиньскихъ и т. п., такъ що незадовго обôймутъ „своєю любовію“ цѣлу Галичину якъ правдиву Палестину. Єсли жь Gaz. Nar. хоче знати, для чого „нашь людъ“ не йде за прикладомъ своихъ братій зза кордону, то се совсѣмъ не задля гуманитаризму (котрый впрочѣмъ дивно выдававбыся супротивъ „експлюататорôвъ и кривдителѣвъ народа“, якими остаточно и сама Gaz. Nar. узнае жидôвъ), але власне длятого, що жиды дякуючи системѣ „humanitarnego bratania się z braćmi mojżeszowego wyznania“, пропагованôй Gaz. Nar. и галицко-польскими верховодячими политиками, „зъ любови“ вже такъ сильно взяли „нашь людъ“ и „нашу шляхту“ въ свои обнятя, що людъ муситъ поневолѣ мовчати, а органы „шляхты“ въ родѣ Gaz. Nar. еще примилюются до жидôвъ и радй бъ не тôлько кишенею и тѣломъ, але и душею съ ними „zespolić się!“ Отъ въ чѣмъ властива причина, що „u nas panuje zupełny spokój“. Чи се довго потреваєи до чого доведе, се покажутъ пôзнѣйшй часы.

— **Рада санитарна** во Львовѣ ухвалила на засѣданю зъ дня 12 липця с. р. ôтнестися до намѣстництва, щобы постаралося урегулювати права и обовязки цируликôвъ, въ цѣли запобѣгненя надъужитямъ зъ ихъ стороны.

— **Товариство „Svatobor“** закупило въ Годославицяхъ дôмъ, въ котрôмъ уродився славный чеcкій историкъ Паляцкій. Торжественне ôтданье згаданого дому послѣдуе 14 и 15 лат. с. м.

— **Памятникъ Прокопа великого**, славного отамана Гуситôвъ, буде торжественно ôткрытый дня 4. лат. вересня 1881 заходомъ чеcкого товариства „Prokop“ на горбѣ „Lipske“ недалеко Липанъ, где славный Прокôпъ умеръ въ борбѣ за ôтчину.

— **Король-демократъ.** Гавайскій король Калякава, котрый въ подорожи своєй по Европѣ приѣхавъ недавно до Вѣдня, дуже полюбивъ, якъ здаєся, житье веселыхъ Вѣденьчукôвъ, бо забувши на всякй правила церемоніялу, поступивъ по скôнченôй оперѣ якъ кождый другій смертникъ до кавярнѣ „Renachera“ въ Пратерѣ, где йшли веселй танцѣ. Єго королѣвске Величество не мôгъ довго придивлятись рôвнодушно непримушенôй свободѣ, съ якою зôбранй забавлялись и зробивши знакомство съ одною дамою, котра недалеко него въ льожи сидѣла, рѣшився самъ прійняти участь въ таньцяхъ. Крокъ той Калякави привитали съ початку сыканьемъ, але незадовго заморскій король зъеднавъ собѣ на стôлько симпатій, що зô всѣхъ сторôнъ посыпалися грômкй „брава“ и „виваты“. Король демократъ забавлявся, якъ звѣщаютъ вѣденьскй газеты, дуже охочо до пôзнои ночи.

— **А la дръ Таннеръ.** Зъ Америки доносятъ, що тамже знайшовся послѣдователь умершого недавно, славного Таннера, котрый скôнчивъ дня 12 лат. липця 45 дневый пôстъ, и маєся дуже добре.

— **Засѣданя конференціи полярнои** зачалися дня 20 лип. (1 сер.) с. р. въ Петербурзѣ и радятъ надъ организацією стацій магнетичныхъ, физикальныхъ и метеорольогичныхъ. Репрезентантомъ Австріи на тôй конференціи есть гр. Вильчекъ.

— **Чеcке садôвництво.** Найновѣйша статистика выказуе въ Чехахъ 14 милiонôвъ овочевыхъ деревъ. — Зъ тыхъ росте 10 мил. въ городахъ, 1,600.000 въ ôткрытôмъ полi и бôльше якъ 2-а милiонами обсадженй дорогя. Що року розсаджуютъ Чехи близько 1,500.000 молодыхъ деревець. — Примѣръ достойный наслѣдованя у насъ.

— **Медичный конгресъ** ôткрыто дня 3 лат. серпня въ Лондонѣ въ притомности кн. Валiи и нѣмецкого наслѣдника престола. На першôй сесiи мавъ славный лѣкарь нѣмецкій Вирховъ ôтчитъ о вивисекціи т. є. о операціи живыхъ звѣрятъ.

— **Въ часѣ богослуженя** обôрвалася въ приходскôмъ костелѣ въ Богайнеръ-Файстрицъ въ Краинѣ стеля и завалилася вежа, забивши дуже много людій и засыпала священика.

— **Песъ въ услугахъ нигилистôвъ.** Зъ Новочеркаска звѣщаютъ о слѣдуючôмъ фактѣ, котрый доказуе, до якихъ средствъ

прибѣгаютъ нигилисты, щобы своєи цѣли осягнути. Тамошній богатый купець Ш. получивъ почтою безименный листъ, въ котрôмъ жадаєся ôтъ него пôдъ угрозою смерти 3000 рублѣвъ. Грошѣ мали бути положенй въ ковертѣ на означенôмъ мѣстци кладбища. Купець завѣдомивъ о тôмъ власть полиційну, котра порадила ему мѣсто рублѣвъ вложити въ коверту газетный папѣръ. — Власть постараєся о тоє, що недалеко кладбища скрыеся 20 козакôвъ, щобы того, кто схоче пôдняти коверту, приарештувати. Купець приставъ на предложенье; кладбище було якъ найпильнѣйше стережене; въ засѣдцѣ сидѣли козаки, никто однакожь не показувався, а помимо того не було вже слѣдуючого ранку коверты на своѣмъ мѣстци, хоть никого не було видко на кладбищи. Другого дня получивъ купець далеко острѣйшій листъ съ угрозами, въ котрôмъ ôтсылаючй протестовали противъ всякого обману, а симъ разомъ поклавъ вже купець дѣйстно 3000 рублѣвъ въ ковертѣ на означенôмъ мѣстци кладбища. Полиція зарядила и тымъ разомъ мѣры осторожности, а другого ранку таки вже не було коверты. — Гробарь ôткрывъ въ кôнци загадку. Ôнъ розказавъ, що бачивъ, якъ двохъ молодыхъ людій передъ кôлькома тыжднями учили пса, щобы зъ горбка пакетъ носивъ. Послѣдныхъ двохъ ночій видѣвъ ôнъ такожь якъ собѣ пригадує пса, котрый бѣгъ съ пакетомъ въ писку по при єго хату.

— Факторы асентерунковй передъ судомъ. Передъ судомъ присяжныхъ въ Перемышли ôтбувалася дня 4. лат. серпня с. р. головна розправа противъ Байлѣ Шоръ и Мойсеєви Вайнбергеръ, котрй выдурювали ôтъ многихъ людій грошѣ, обѣцюючи выєднати черезъ пôдкупленье комисіи асентерунковои увôльненье ôтъ войска. Противъ обжалованыхъ внесено до прокураторіи кôлькадесять донесень, по переведеню слѣдства доказано имъ однакожь тôлько три факты, въ котрыхъ прокураторія доглянула знамена обманьства. Мимо найрôжнороднѣйшихъ средствъ, котрыхъ уживано, щобы пôдсудимыхъ увôльнити, а именно мимо якъ найкористнѣйшого складу лавы судій присяжныхъ, межи котрыми було ажь пятёхъ жидôвъ, засуджено Байлю Шоръ, котрый того рода „гешефтамн“ доробився значного маєтку, на 14 мѣсяцѣвъ а Мойсея Вайнбергера на 5 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ.

— 150 родинъ жидôвскихъ выбераєся, якъ доносятъ зъ Жмеринки — зъ Кієва за границю, обавляючися, щобы не повторилися давнѣйшй розрухи.

— Новй стаціи жандармеріи заведено въ Краснôмъ пов. Золочѣвского и въ Калясиндесъ надъ Серетомъ на Буковинѣ.

— Музеумъ им. Дѣдушицкихъ во Львовѣ, котре мѣститъ много цѣкавыхъ оказôвъ ôтносячихся до исторіи натуральнои и етнографіи, замкнене на часъ ферій школьныхъ для публики.

— Межинародный конгресъ лѣкарѣвъ въ Лондонѣ закрытый дня 8 лат. серпня. На послѣднôмъ засѣданю говоривъ Гексли. Слѣдуючій конгресъ ôтбудеся въ Мадридѣ, Христіяніи або Штокгольмѣ. О выборѣ рѣшитъ устроючій комитетъ.

— Конгресъ антропольогôвъ нѣмецкихъ ôткрыто дня 8 лат. серпня въ Регенсбургу. Зôбраню, въ котрôмъ бере участь 225 ученыхъ, проводитъ проф. Фрасъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— О урожаяхъ въ схôднôй Галичинѣ (пôсля справозданя гал. товар. господарского).

Жнива, що зачалися ôтъ половины минувшого мѣсяця, нынѣ вже майже всюды кôнчатся. Зъ початкомъ жнивъ дощѣ непокоили господарѣвъ. Боялися всѣ, щобы не було такъ, якъ съ сѣномъ. — Незабавомъ однакожь настала тревала погода и такъ можна було супокôйно покôнчити жнива, котрй въ сѣмъ роцѣ загаломъ добре выпали. Пшениця именно всюды добра. Мѣстцями кинулася на нѣй по дощахъ ржа, однакожь не зробила великои шкоды. Солома дуже буйна. Вымолотъ выпаде однакожь не совсѣмъ користно въ тыхъ мѣсцяхъ, где въ часѣ дощѣвъ пшениця дуже повылягала. Въ Золочѣвщинѣ и Бродщинѣ зôбрано пересѣчно по 11.000 килогр. зъ одного морга. Въ Тернопôльщинѣ коло Копычинець выдала пшениця по сѣмъ кôпъ зъ одного морга. — Найкорыстнѣйшй донесеня о выдатку пшеницѣ доходятъ зъ сторôнъ Ланцута, зъ окрестностій Канчуги и Сѣнявы. Такожь пôдъ Львовомъ пшениця дуже хороша.

Жито выдало по бôльшій части по десятъ кôпъ зъ морга, але вымолотъ не буде такожь дуже обильный, бо пôдчасъ слоты въ многихъ мѣсцяхъ повылягало и дощѣ ушкодили цвѣтъ. Коло Цѣшанова зôбрано пересѣчно по пять кôпъ зъ морга, коло Бѣрчи по сѣмъ, а зъ пôдъ Копычинець доносятъ, що жита зôбрано тамъ тôлько по чотыри копы зъ морга. — Найкрасшій урожай на жито въ Бережанщинѣ коло Пôдгаєць, где зôбрано 6—12 кôпъ зъ морга. — На ланахъ двôрскихъ жниво житне скорше скôнчилося якъ у селянъ. Селяне нарочно опôзняются съ жнивомъ жита, думаючи, що жито муситъ выстоятися, щобы було выдатнѣйше а мука сухша и пожывнѣйша. — Рѣпакъ найгôршій въ Тернопôлщинѣ коло Збаража. — Зôбрано тамъ мало що бôльше якъ посѣяно. Пересѣчно збираютъ по 16 кôпъ зъ морга, а по два кôрцѣ зерна. — Въ околицяхъ Бурштына и Рогатына рахуютъ пересѣчно по пять кôрцѣвъ зъ морга, коло Бѣрчи до 20 сотнарѣвъ, коло Нижанковиць по 8 до 9 кôрцѣвъ. — Въ повѣтѣ ярославскôмъ на правôмъ березѣ Сяну тôлько по 4 кôрцѣ, коло Судовои Вишнѣ по 350 килгр. зъ морга. Въ цѣшанôвскôмъ тôлько по 5 сотнарѣвъ а въ околицяхъ Олеська зôбрано по 12—14 кôпъ, зъ котрыхъ сподѣваный выдатокъ вынесено 6-8 гарцѣвъ. Въ Коломыйщинѣ зôбрано пересѣчно 2—4 сотнарѣ зъ морга, а надъ Серетомъ по $2^1/_2$ копы ваги, по 72 килгр. Ячмѣнь и ôвсы дозрѣваютъ раптомъ, що не мало справляє клопоту господарямъ, прискорюючи жниво и потягаючи за собою много рукъ наразъ до роботы. Ячмѣнь по бôльшôй части вже зôбраный. Въ загалѣ рѣдкій, менше выдасть зерна, якъ ся сподѣвали. — Ôвсы всюды дуже хорошй: Гречка маєвого посѣву выгорѣла совсѣмъ. Пôзнѣйшй досыть добре обѣцюютъ. — Бараболѣ въ многихъ мѣсцяхъ зачалися псовати, особенно американьскй. Гичка буйна, але зачала чорнѣти а насѣнье воднисте. Коли бъ упали дощй, то требася боятн, що картофлѣ всюды пôпадутъ заразѣ. Зъ пôдъ Турёго, въ горахъ, доносятъ, що тамъ вже всюды бульбы псуются, гичка почорнѣла и усохла; бульбъ пôдъ корчомъ дуже мало а и тіи гніютъ.—Ленъ дуже хорошій, хочь въ многихъ мѣсцяхъ довготреваючй слоты поприбивали єго до землѣ и помотали. — Горохъ всюды добрый. Коноплѣ буйнй.—Кукурудза, тамъ где зъ весны такъ утерпѣла, що треба було насаджувати, вѣроятно вже не доспѣє. Виросчемъ заповѣдає добре жниво. — Выка дуже добра. Тожсамо бôбъ и бобикъ, хочь въ гдеякихъ сторонахъ мушка ушкодила стручки. Сѣно и конюшину зôбрали ось такъ: Въ староствѣ ланцуцкôмъ коло Канчуги моргъ сѣножати выдавъ пересѣчно сѣна 11 сотнарѣвъ; конюшины першого покосу зôбрано 8—10 кôпъ. Коло Цѣшанова зôбрано сѣна 18—20 сотнарѣвъ зъ морга, конюшины 10—18 сотн. Коло Камѣнки струмиловои выдатокъ сѣна и конюшины бувъ дуже нерôвный. Сѣна пôсля якости сѣножати було 3—10 сотн., конюшины 8—30 сотн.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательство получивъ о. Ф. Гавришъ зъ Шишковець въ Сморжу деканата скôльского.

Декретъ на сотрудника въ Соколовѣ деканата бучацкого получивъ о. А. Левицкій зъ Пустомытъ.

Грамоту на системизованого сотрудника въ Монастырискахъ дек. бучацкого получивъ о. М. Дзеровичъ зъ Хмѣльны.

Презенту получивъ о. М. Микитка зъ Утѣховичъ на тойже прихôдъ.

Въ завѣдательство введеный о. Жолевичъ въ Сугровѣ.

Ч. 2366.

Обвѣщенье.

Въ цѣли обсадженя пяти опорожненыхъ мѣстць въ вѣденьскôмъ центральнôмъ клирикальнôмъ сѣменищи, назначаєся день 5 вересня с. р., яко речинець до внесеня дотычныхъ подань, а день 7 вересня с. р. до явленяся подавшихся кандидатôвъ въ канцеляріи еписк. консисторіи до предписаного испыта.

Дотычнй поданя маютъ бути заосмотренй свѣдоцтвами:

1. Всѣхъ перше окôнченыхъ приготовительныхъ шкôлъ съ испытомъ зрѣлости зъ шкôлъ гимназіяльныхъ.

2. Здоровля и щепленяôспы ôтъ ц. к. повѣтового або сѣменищного лѣкаря.

3. Норовственности, ôтъ принадлежного душпастыря, а єслибы сей бувъ ôтцемъ або онёкуномъ кандидата, ôтъ дотычного уряду деканального, єслибы же самъ настоятель деканата бувъ тымъ отцемъ або онёкуномъ, ôтъ мѣсто-декана, або єслибы того не було, ôтъ одного зъ сусѣдныхъ декану душпастырѣвъ, выданого ôтъ взгляднои мѣстцевои власти а затвердженого ôтъ дотычного ц. к. Староства.

5. Увôльненя ôтъ звязи войсковои, а взглядно посвѣдченя выданого ôтъ дотычного ц. к. повѣтового староства, що кандидатъ сповнивъ обовязки що до ставляняся до войска.

Ôтъ Еп. гр. кат. Консисторіи.

Перемышль дня 19 липця 1881.

Гр. Шашкевичъ, ген. вѣкарій и оф.

Ч. 2367.

Обвѣщенье.

До принятя въ духовнй кандидаты, взглядно въ генеральне гр. к. клирикальне сѣменище во Львовѣ, назначаєся день 28 вересня с. р. яко речинець до внесеня дотычныхъ подань, а день 29 вересня с. р. до явленяся подавшихся кандидатôвъ въ канцеляріи еписк. консисторіи до предписаного испыту.

Дотычнй поданя маютъ бути заосмотренй свѣдоцтвами якъ повысше.

Ôтъ Епископскои гр. кат. Консисторіи.

Перемышль дня 19 липця 1881.

Гр. Шашкевичъ, ген. викарій и оф

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. С. Г. въ Бѣлôмъ Камени. Грошѣ присланй Вами на дѣвоче воспиталище помѣстятся вразъ съ иншими датками до редакціи надôслаными.

Курсъ збôжа зъ дня 11 л. серпня 1881.

(*Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	10	—	11	50
„ бѣла	-	—		—
„ жовта	-	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	7	75	9	40
Ячмѣнь	6	25	7	—
Гречка	6	—	6	50
Овесъ	6	—	6	50
Горохъ до варки	7	—	9	—
„ паст.	5	50	7	—
Выка	5	50	6	—
Кокорудза стара	6	25	6	50
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	11	40	11	60
„ лѣтный	—	—	—	—
Ржй (Лнянка)	9	—	9	50
Насѣнье лняне	—	—	—	—
Конюшина (передна)	18	40	—	-
Кминъ	—	-	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	—	—	—	—

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю, звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (5—10)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo-Injection 2—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt uwd empfohlen.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (11—?)

Для П. П. ловцѣвъ

нехибнй

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличнй Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.

Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.

Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберта**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручаєнайдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 4—10

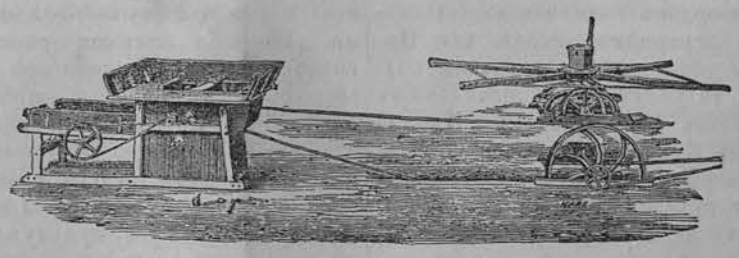

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнчений, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукрасвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наручно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничй шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевожепя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ **Чортковѣ.** (12—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 61. Львôвъ, Середа 5 (17) серпня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Ôтъ Администраціи.

Упрашаемо всѣхъ Вп Предплатникôвъ, котрѣ не успѣли еще вырôвнати своєи залеглости, щобы ен якъ найскорше вырôвнали.

Тожь само звертаемо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрѣ зложили предплату.

Руска дѣвоча бурса.

Кождый щирый патріотъ урадувався вѣстію, що товариство „Рускихъ Дамъ“ во Львовѣ рѣшилось съ новымъ рокомъ школьнымъ ôтворити маленьку бурсу для рускихъ дѣвчатъ. Пôсля новѣйшихъ вѣстій маютъ бути до сеи бурсы прійнятѣ 6 дѣвчатъ за оплатою 25—30 зр. мѣсячно, а двѣ дѣвчинѣ-сироты даромъ.

Вже сама гадка, що ось то наконець дôждемося рускои бурсы дѣвочои, хочь бы и въ миніятурныхъ розмѣрахъ, переповняє серце радостію. Що бôльше, будятся новѣ гадки и хочеся знати, якъ буде выглядати та перша дѣвоча бурса руска, якъ она буде уладжена, чи сповнитъ она хоть въ душѣ тыхъ ôсьмохъ рускихъ дѣвчатъ тѣ надѣи, якѣ обѣцюєсобѣ загалъ патріотичныхъ Русинôвъ въ рускихъ бурсъ дѣвочихъ, чи одушевитъ она хоть ôсьмь рускихъ сердець дѣвочихъ огнемъ рускаго патріотизму, силою рускаго образованя и выхованя?

Мы нѣ на хвилю не сомнѣваємось, що се була головна цѣль, яка одушевляла товариство „Рускихъ Дамъ“ въ здвигненю рускои бурсы дѣвочои; мы пересвѣдченѣ, що лише перша хвиля радôстна новозродженои, а такъ спасеннои гадки не дозволила подрôбно, въ найменшихъ деталяхъ застановитись надъ цѣлымъ спеціяльнымъ устроємъ дѣвочои бурсы. Теперь жежь, коли новозроджена гадка стаєся вже майже довершенымъ дѣломъ и вже недовгій часъ дѣлитъ насъ ôтъ тои хвилѣ, коли дѣвоча бурса прійме пôдъ свою опѣку и пôдъ свôй провôдъ молоду надѣю нашои Руси, — теперь бажали бъ мы, щобы и сама цѣль рускои бурсы дѣвочои, сама ея провôдна идея стала яснѣйше и повнѣйше передъ нашимъ свѣтомъ. Якою буде та бурса дѣвоча? Рускѣ дѣвчата будутъ мати помешканье, страву и проче все потрѣбне для щоденного житя, они маютъ посѣщати публичнѣ школы, будутъ розмовляти въ дома по руски и по нѣмецки, будутъ мати свôй фортепянъ и — конечно — будутъ мати такожь щироматериньску опѣку и материньскій дозôръ надъ собою. Се все було бъ дуже добре и гарно, коли бъ инакше не могло бути. Але зновъ жежь и людска натура така, що все стремится до щораз бôльшои совершенности и мимоволѣ пытаєе, чи не може бути лучше, зазначенôй цѣли ôтповѣднѣйше?

Въ рускôй бурсѣ маютъ выховуватись образованѣ и щирѣ рускѣ патріотки, щобъ колись зновъ они выховували нове щиропатріотичне поколѣнье руске. Чи жь станутся они такими щирыми патріотками въ теперѣшныхъ публичныхъ школахъ? Чи можутъ они тамъ образуватись въ рускôмъ дусѣ патріотичнôмъ? Чи жь не знаємо, що въ теперѣшныхъ школахъ т. зв. публичныхъ, именно женьскихъ, треба звычайно боротись съ убійствомъ рускаго патріотизму? Намъ може скажутъ, що жадаємо за богато, що въ публичныхъ школахъ рускѣ дѣвчата маютъ набратись лише самого наукового, безсторонного, космополитичного образованя, а вже въ дома, въ самôй бурсѣ дѣвочôй наберутся руского духа, рускаго патріотизму.

Може бути такъ, але и не совсѣмъ такъ. Въ дома, въ бурсѣ будутъ рускѣ дѣвчата розговорювати по руски и по нѣмецки, будутъ грати на фортепянѣ, припустѣмъ навѣть и рускѣ пѣснѣ спѣвати, будутъ ôтъ часу до часу въ рускôмъ языцѣ забавлятись и може неразъ почуютъ щиропатріотичну бесѣду ôтъ своихъ наставниць, та все жь таки переважна часть часу муситъ сходити на науцѣ до школы. Та при тôмъ всѣмъ пытаємось, чи всѣ тѣ домашнѣ розговоры и забавы, всѣ тіи можливѣ материньскѣ бесѣды патріотичнѣ — чи они въ силѣ самѣ собою розбудити, розвинути и по конець житя впоити горячій, непохибный патріотизмъ рускій въ дѣвочихъ серцяхъ? Пытаємось, чи можливый щирый и непоборимый патріотизмъ у рускихъ дѣвчатъ, коли передъ ихъ очима не розкрыются широкѣ картины нашои героичнои, страдальнои, але высоко патріотичнои исторіи народнои, коли передъ ихъ душею не розкрыются богатѣ скарбы нашои народнои литературы, коли ихъ ухо не розлюбуєся въ милозвучнôй мовѣ нашого рускаго народа, не наслухаєся нашихъ пречудныхъ пѣсень щиронародныхъ такъ нѣжныхъ и такъ высокопоетичныхъ, коли въ ихъ серцю не озвеся голосна струна нашои патріотичнои поезіи, коли ихъ серце съ цѣлымъ жаромъ не пôзнаєть и не прихилится до того народа, що то они маютъ стати его окрасою и будучностію? Словомъ пытаємось, чи може бути тревалый и непоборимый та справдѣ одушевляючій патріотизмъ, коли ôнъ не выйде въ основнои рôднои науки, въ питомого знаня свого народного достоиньства, коли ôнъ не опреся на твердыхъ основахъ науки?

На всѣ тіи пытаня ôтповѣдаєдотеперѣшный досвѣдъ заперечаючо. Въ всѣхъ нашихъ домахъ, скôлько нибудь патріотичныхъ, ведутся розговоры въ рускôмъ языцѣ, въ нашôмъ домашнородиннôмъ житю єсть мимо всѣхъ непріязныхъ вплывôвъ еще много щируского духа, а если мимо того справедливо почуваємо у нашихъ женьщинъ за мало щирого, неподатливого патріотизму животворного, то се передовсѣмъ тому, що доси не умѣли мы подати нашимъ женьщинамъ питомого выхованя и образованя наукового въ щиронароднôмъ дусѣ, оживотворенôмъ всѣма засобами своѣи рôднои, рускои науки. Наше жѣноцтво доси не образовалось свѣдомо національно!

Сповнити тую задачу національного образованя нашихъ женьщинъ — се обовязокъ нашихъ интелигентныхъ патріотôвъ. Они повиннѣ прійти въ помôчь патріотичному пôчинови товариства „Рускихъ Дамъ“, они повиннѣ такъ хвально розпочате дѣло усовершити и до замѣренои цѣли довести. Во Львовѣ найдеся на стôлько щиропатріотичныхъ и жертволюбныхъ учителѣвъ и учительокъ (згадаємо лише про учителѣвъ рускои гимназіи), котрѣ змоглибы впоити у рускихъ дѣвчатъ всесторонне образованье зарôвно основно-наукове, якъ и щиро національне, свѣдомо руске. Ихъ науки вповнѣ заступили бы потребу публичнои школы для учениць рускои бурсы. Основна наука въ дусѣ щиронароднôмъ сталабы въ повнôй гармоніи съ народнымъ выхованьемъ домашнымъ рускои бурсы дѣвочои. Ходитъ лише о спосôбъ, въ якій бы се далося на дѣлѣ перевести. Не можна сомнѣватись, що при добрôй волѣ трудности не були бъ тутъ надмѣрно великѣ, а тымъ менше непоборимѣ. Може бути, гадка наша за пôзно на сей рôкъ пôднесена, може еще и въ многôмъ не досыть ясно поставлена. Та все жь таки маємо надѣю, що и товариство „Рускихъ Дамъ“ и нашѣ патріоты схотятъ глубше розважити ту справу и не пустятъ ея въ непамять. Єсть се нашимъ спôльнымъ обовязкомъ старатись, щобы всяке народне дѣло ставалось скôлько можна довершенымъ и успѣшнымъ.

Справозданье пос. о. Ясиницкого.

Понизше подаємо допись зъ Турки о посольскôмъ справозданю Впр. о. Ясиницкого. О скôлько ся допись подаєповне представленье головныхъ выводôвъ пос. о. Ясиницкого, застерѣгаємо собѣ въ слѣдуючихъ ч-лахъ подати гдеякѣ нашѣ уваги надъ тымъ справозданьемъ.

Ôтъ Турки. (*Гадки, дотыкаючѣ краєвыхъ справъ народныхъ, высказанѣ въ справозданю Впочт. о. И. Ясиницкого, посла на соймъ краєвый.*)

Намѣряємъ подати Вп. Родимцямъ до вѣдомости и осуду гадки, якѣ высказавъ нашъ посолъ передъ своими выборцями. Не мали мы вправдѣ стенографа, котрый бы бувъ списавъ промову посольску въ цѣлôй ея основѣ, то однакожь ан-

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

„Ахъ, ктожь бы не пôддався сему чарови! Тутъ ще у нашихъ пань можемо бути отвертѣ и щирѣ, тутъ безъ обхожи можемо праведно голосити сей покликъ: любѣмся!“

„Чи и тутъ вы лише выполюєте, вырываєте?“ живо спытала Дульця и засмѣялась весело, ажь ея дзвôнкій голосъ залящѣвъ середъ похилыхъ вѣтей.

Прачиньскій и собѣ засмѣявся, хотѣвъ щось ôтповѣсти, та тутъ же озвалась въ свѣтлицѣ голосна музика веселого польонеса. Вся молодѣжь заворушилась, мовь ôтъ потайнои силы здрôгнулась и якъ на голосный покликъ почала парами звертатись до свѣтлицѣ.

„Ахъ, се починаєся польонесъ“, озвалась Дульця и якось зôтхнула. Не знати, чи жаль було ея, що такъ скоро скôнчилась самотна розмова съ Прачиньскимъ, чи такъ горячо забажалось ея, понестись на легкихъ крылахъ веселого танцю.

„Pourrai-je avoir le plaisir...“*) озвався Прачиньскій и не докôнчивъ, а тôлько споглянувъ ввѣчливо на Дульцю. Дульця обкинула его такимъ поглядомъ, мовьбы цѣла душа запалала радостію въ ея палкихъ очахъ, и любо потакнула головою.

Обов помчались швидко якъ на крылахъ до свѣтлицѣ.

Тутъ охочо та съ повагомъ розплывались голосни звуки повôльного польонеса: то лагôдно гомонѣли мовь тиху пѣсню любовну нашептували, то солодко звенѣли якбы любôй розмовѣ коханкôвъ пригравали, то зновъ тысячными голосами озывались, неначебъ цѣлымъ хоромъ радости розплывались, дразнили, дрочились, залицялись, приманювали и пôдлещувались, то зновъ буньчужно и думно гоготѣли, нездержаною бутою якъ хижимъ вихромъ бушували, галасували и зновъ поважнѣли, стихали и солодкими чарами безжурного щастя розплывались. Пара за парою йшла, якъ по тихôй водѣ плыла, заверталась, закручувалась, мовь у вирѣ потопала и зновъ выплывала, зновъ злучалась, тихо плыла, здержувалась, сама собою любувалась и зновъ пропадала середъ рôжноцвѣтныхъ паръ, шелестячихъ шовкôвъ, що разомъ мѣшались, веселкою грали, — середъ нихъ пропадала, мовь у морекôй пѣнѣ рôжноцвѣтнôй порынала.

Передъ у танцяхъ вѣвъ самъ Гуляйпольскій съ старостихою. Въ чорнôй чемерѣ контушевôй, въ атласовôмъ жупанѣ, що, здавалось, ажь трѣщавъ на здоровôмъ животѣ, пôдперезаный широкимъ бѣлоцяткованымъ поясомъ съ довгими чорными тороками, Гуляйпольскій точився и потрясався на отяжѣлыхъ ногахъ якъ здоровый околôтъ на тарахкотячôмъ возѣ ярмарковôмъ бѣля старои причепуренои бабы. А пухненька старостиха неначе широка перина сунулась якъ чорна хмара по синёму небѣ, зъ пышна пôдобрала трема пальцями одинъ кôнець своєи шовковои сукнѣ и шелестѣла нею якъ порохнава верба сухимъ листьемъ пôдъ погôдну осѣнь. Она була саме пôдъ пару свому пятьдесятьлѣтному товаришевиювилятови, та такъ чепурилась, прйгала, съ ласкою усмѣхалась и свѣтила своими жовтыми очима, наче бъ бажала всему свѣтови сказати: ось глядѣтъ, ось я, я старостиха! — наче бъ ея свитала доперва трійцята весна, а за нею не гуляло вже чотыри дорослыхъ дочокъ!

За Гуляйпольскимъ и старостихою пôдсаджувався у другôй парѣ сухорлявый староста съ панною Уршулею яко хозяйкою дому. Высокій якъ тыка обвита рясным хмелемъ, тонкій, гнучкій та натягненый якъ струна на басолѣ, староста нѣ троха не бувъ похожій на свою пухкеньку подругу житя, ôнъ, здалося, ôтступавъ ея всѣ выгоды свого высокого уряду, а самъ задержавъ тôлько ту горду сановитôсть, що робила его страшнымъ и неприступнымъ для дрôбныхъ урядникôвъ, громадскихъ вôйтôвъ и писарѣвъ та для всего страждущого народу, а такъ липкимъ и запопадливымъ на паньскѣ ласощѣ та крыхкимъ передъ богатыми жидами и купцями. Его лыса, по бокахъ рудава голова, съ вытрѣщковатыми очима, съ острымъ носомъ, обголеными усами, выголеною бородою и пôдстрижеными, рудыми „напорitками“, гордо хиталась на довгôй шіи, якъ порожна макôвка на высокôй, безлистôй бадылинѣ. Уршуля въ довгôй, жовтôй сукнѣ шовковôй съ прозорчастою чорною намѣткою, съ широкими на контушевый ладъ ôткинеными рукавцями, съ напушеною головою въ чорныхъ льокахъ, переплѣтаныхъ рôжноцвѣтными стяжками, съ розпущенымъ вахляремъ у правôй руцѣ, съ блыскучимъ діядемомъ пôвмѣсяця на чолѣ, хиталась, пышалась поручь старосты, неначе высокій, широколистый сонячникъ, та быстро стрѣляла очима на всѣ боки, якбы розсылала промѣня свого горячого серця. Староста съ паньскою думою вѣвъ Уршулю, съ гордовитою ласкою споглядаючи навколо себе и тôлько ôтъ часу до часу якбы ôтъ нехочу озывався до Уршулѣ. Наразъ на скрутѣ доглянувъ ôнъ за собою Прачиньского съ Дульцею и стрясся, мовьбы его холодомъ прошибло. Єму здалося, що быстрый поглядъ

*) Чи можу мати пріємнôсть.

тямили мы и поняли головнѝ гадки пôднесенѝ въ промовѣ.

Нашъ посолъ, представивши себе выборцямъ и подяковавши имъ за довѣріе, заявивъ, що усиліемъ єго яко члена сойму краєвого було — выступати въ соймѣ въ интересѣ меншихъ посѣдателѣвъ безъ рôжницѣ народности и вѣроисповѣданя, щобы въ законодательствѣ краєвôмъ забезпечено добробытъ меншихъ посѣдателѣвъ на рôвнѣ съ бôльшими посѣдателями и городянами особенно тамъ, где жаданя ихъ колидуютъ въ спôльныхъ интересахъ. Тôлько рôвномѣрне признанье правъ и такежъ роздѣленье обовязкôвъ може бути певною порукою мира межи обывателями краю и добробыту краєвого. Кождый обыватель краю бажає кромѣ добра матеріяльного еще другого, неменше важного — національного добра. Поодинокій чоловѣкъ жіе духомъ въ родинѣ и народѣ. Коли кто ôторвеся ôтъ свого народа якъ галузь ôтъ дерева, то вже умирає національно, хотяй бы и причепився до иншого пня. Того добра народа руского боронити и ôтъ нарушеня черезъ сильныхъ противникôвъ охороняти — було провôдною идеею нашого посла; сполученье двохъ народностій въ Галичинѣ Русинôвъ и Полякôвъ прирôвнавъ ôнъ до сполученя штабы желѣза съ штабою мѣдяною, котрѝ въ двохъ противныхъ направленяхъ нагинаются. Таке сполученье неможливе, бо не можна одинъ народъ перетворити въ другій, якъ не можна перетворити желѣза въ мѣдь.

При справозданю зъ своеи дѣятельности посолъ, на основѣ бесѣдъ держаныхъ въ соймѣ, заявивъ свôй погляд̀ъ на краєву автономію и заключивъ, що автономія тогды причинится до добробыту краю, коли права наданѝ громадамъ уставою громадскою не тôлько не будутъ обмеженѝ, але противно розширенѝ. Тôлько свобôдна громада запоручає свободу, а стремленье управляти нею, немовь малолѣтною дитиною, колибы осуществилося, обмежилобы и ослабилобы свободу. Хотяй громады може нынѣ еще не совсѣмъ способнѝ управляти самѝ собою, то предсѣ не належитъ ôтбирати имъ самоуправу, бо, якъ звѣстно въ исторіи, самоуправа всюда усовершувалась въ своѣмъ розвою съ токомъ часу — ошибки учили людій розуму; казати же громадѣ, що ажь тогды дôстане самоуправу, коли научится сама собою управляти, значилобы тôлько, що сказати кому: ажь тогды тебе въ воду пущу, якъ перше научишся на суши плывати. Особенный натискъ клавъ посолъ на тое, що писарь громадскій есть слугою громады и що ôтъ неи всесторонно повиненъ бути зависимымъ. Освобожденье писарѣвъ ôтъ властій громады а пôдчиненье ихъ высшôй власти автономичнôй привелобы съ часомъ до того, що писарѣ булибы тымъ для громадъ, чимъ були давнѣйше злопамятнѝ мандаторы.

Дотычно справъ дороговыхъ заявивъ посолъ свою думку, що до пôднесеня добробыту краю суть необходимо потрѣбнѝ добрѝ дороги громадскѝ и повѣтовѝ, але що на теперь суть совсѣмъ злишнѝ дороги краєвѝ. Ôнъ признавъ, що обовязуюча устава дорожна есть недовершена, для меншихъ посѣдателѣвъ утяжлива, но додавъ, що не можна стару хату валити, если нема пляну и средствъ на построенье лучшои новои. Уставы дороговѝ проектованѝ и въ соймѣ обговореня булибы еще гôршѝ якъ дотеперѣшна. Безвзглядне знесенье всякого рода рогачокъ дороговыхъ кромѣ мостового причинилобыся до бôльшого обороту и добробыту краю. Посолъ выказавъ, якъ „копыткове“ удѣлене мѣстамъ, несправедливо звалює удержанье дорôгъ мѣскихъ зъ богатыхъ жителѣвъ мѣстъ на бѣдныхъ жителѣвъ селъ.

Важну думку высказавъ посолъ дотычно шкôлъ народныхъ, на котру тымъ бôльше ваги кладемъ, бо она выйшла зъ устъ досвѣдченого педагога, занимаючогося кôлькадесять лѣтъ наукою молодежи. Нашъ посолъ сказавъ: „Церковь и школа, то мати и дочка. Дочка не може бути безъ матери щаслива. Церковь есть необходима до спасеня вѣчного, а школа до щастя и добробыту земного. Безъ вѣры не можна бути спасенымъ — безъ науки не можна бути на земли щастливымъ. Суть ложнѝ вѣры — суть непожиточнѝ школы. Нашѝ школы народнѝ приносятъ дуже мало або ніякои користи, бо не выучуютъ дѣтій на ощадныхъ господарѣвъ, зручныхъ ремесникôвъ и трудолюбивыхъ людій. По сѣй причинѣ не маютъ селяне довѣрія до школы. Одинъ селянинъ каже: школа на нищо не здала, бо мôй сынокъ, що ходивъ до школы, не хоче коній пасти — а я єго не хочу выучити на попа або пана, але на доброго господаря. Другій каже: що менѣ по школѣ; мôй сынъ вже четвертый рôкъ ходитъ до школы а не умѣе добре молитвы — не умѣе перечитати апостола въ церквѣ. Третій каже: на що маєе моя дитина ломати собѣ языкъ въ школѣ на польскôмъ языцѣ, а не знати по руски. Якъ неумѣстнымъ булобы жадати, щобы дѣти польскихъ селянъ коло Тарнова училися по руски, такъ само есть неумѣстнымъ учити дѣти на селѣ коло Турки по польски. Кождый урядникъ на Руси повиненъ умѣти промовляти до кождого Русина по руски. „Органична праця“ нашихъ противникôвъ, стремляча до ополяченя Русинôвъ черезъ школу не принесе намъ користи, але и имъ самымъ выйде на шкоду...“

Дотычно добродѣтельныхъ заведенiй въ краю, особенно больниць признавъ посолъ ихъ спасительнôсть, а тымъ самымъ и обовязаннôсть краю ихъ удержовати, але заразомъ выказавъ, що господарка въ нихъ есть занадто коштовна, що строенье будынкôвъ и урядженье такихъ заведенiй ведеся съ неоглядностію и марнотравностію. Посолъ пôднѣсъ, що рѣшучо супротивлявся надѣлюваню частныхъ лиць грôшми зъ фонду краєвого, на цѣли, котрѝ не приносятъ загальнои користи для нашого бѣдного краю, такъ н. пр. бувъ противный запомогамъ на выученье спѣву, музики, гимнастики и т. под.

Дотычно пôднесеня добробыту краєвого черезъ культуру краєву признавъ нашъ посолъ дôалôсть сойму о управильненье бѣгу рѣкъ, пôднесенье лѣсництва, основанье шкôлъ ремѣсничихъ, — но примѣтивъ, що еще дуже мало въ тôмъ взглядѣ здѣлано. Для того то все еще грôшь добутый зъ земледѣльства выходитъ безвзворотно на потребы индустрійнѝ и ремѣсничѝ до иншихъ краѣвъ австрійскои державы, а тое причиняеся до зъубоженя нашого краю.

Цѣкаве було заявленье нашого посла дотычно бюджету краєвого. Яко вступъ до увагъ надъ тымъ предметомъ сказавъ ôнъ селянамъ понятну повѣсть. Одинъ честный а бѣдный господарь повезъ свои землеплоды до мѣста на продажь. Спродавши ихъ, почавъ ôнъ оглядати крамницѣ, а видячи, якъ тамъ богатѝ купуютъ собѣ всякѝ потрѣбнѝ и пожиточнѝ рѣчи, сторговавъ и ôнъ собѣ ихъ ажь стôлько, що не стало єму грошій ихъ оплатити; тожь мусѣвъ ôнъ спродати одного коня и повернувъ одноконно до дому. Притисненый недостаткомъ по якôмсь часѣ продававъ за безцѣнъ закупленѝ рѣчи. Видячи тое богатѝ сусѣды, картали єго нерозумъ и назвали єго марнотравнымъ. Тую повѣсть приноровивъ нашъ посолъ такъ: Коли соймъ ухвалитъ много потрѣбныхъ и пожиточныхъ рѣчій, то оглядаеся при буджетѣ за средствами, котрымибы ихъ оплативъ; а понеже на тое не стае краєвыхъ доходôвъ, то ухвалює додатки до податкôвъ, котрѝ причиняются до зъубоженя селянъ. Не можна сказати, що соймъ ухваливъ непотрѣбнѝ рѣчи, но господарнôсть наказувала обôйтися безъ многихъ, коли не було на нихъ фондôвъ, а не задивлятися на богатѝ краѣ, котрѝ ухвалюютъ великѝ выдатки на краєвѝ пожиточнѝ потребы, але высокихъ додаткôвъ до податкôвъ не накладаютъ. Богатый край Чехôвъ маєе лишь 25% додаткôвъ, а нашъ бѣдный край платитъ ихъ ажь 35%.

Нашъ посолъ пôднѣсъ, а такожь и выборцѣ тое признали, що не податки державнѝ суть утяжливѝ, але рôжнородѝ додатки до податкôвъ на цѣли автономичнѝ, часто два разы бôльшѝ ôтъ податку державного. Зъ того поводу нашъ посолъ все стоявъ за зниженьемъ додаткôвъ до податкôвъ и за опущеньемъ того въ буджетѣ, безъ чого бѣдный обôйтися муситъ. Но бôльшôсть послôвъ навѣть зъ меншихъ посѣлостій була тому зниженю противна.

Въ кôнци своеи рѣчи заявивъ посолъ, щобы зôбранѝ выборцѣ заявили єму потребы мѣстцевѝ, бо ôнъ бажае обзнакомитися не тôлько съ потребами загальнокраєвыми але и съ потребами своихъ выборцѣвъ въ особенности. Селяне-выборцѣ предкладали свои рôжнѝ потребы и запытували посла о єго думку. Мѣжь иншими одинъ селянинъ сказавъ: Рады повѣтовѝ суть непотрѣбнѝ и для громадъ утяжливѝ — ихъ належалобы знести. Посолъ ôтповѣвъ на тое, що ôнъ такожь пересвѣдченый о тôмъ, що рады повѣтовѝ непотрѣбнѝ, належалобы отже ихъ або цѣлкомъ знести, або съ староствами такъ сполучити, щобы староста бувъ ихъ предсѣдателемъ.

Выборцѣ заявили послови повне довѣріе и розпрощалися съ нимъ сердечно. Розôйшлися всѣ дуже вдоволенѝ и пôдкрѣпленѝ на дусѣ, а посолъ удався съ многими выборцями на угощенье, черезъ нихже єму приготоване, а другого дня ôтъѣхавъ до Самбора. Мы увѣренѝ, що ôнъ и на будуще такъ якъ доселѣ буде заступати въ соймѣ интересы меншихъ посѣдателѣвъ и народа руского.

Одинъ выборець въ имени всѣхъ.

ДОПИСИ.

Зô Львова. (*Переглядъ дѣятельности кружкôвъ науковыхъ. — Дѣятельнôсть кружка литературно-историчного за рôкъ шкôльный 1881.*) Вже передъ двома роками завязався во Львовѣ межи рускою академичною молодежію кружокъ историчный, до котрого належали самѝ академики ôтдѣлу историчного. Коли минувшого року такожь академики ôтдѣлу Филологичного приступили до кружка историчного, розширено єго на кружокъ литературно-историчный въ той способôъ, що ôтъ теперь слѣдували ôтчиты и справозданя не лишь зъ исторіи рускои, але такожь зъ литературы. Окремо не могли оба тѝ кружки въ минувшôмъ роцѣ устоятись задля малого числа членôвъ. До кружка литературно-историчного належало 16 академикôвъ, самыхъ слухачѣвъ Философіи, переважно историкôвъ и филологôвъ.

Кружокъ литературно-историчный мавъ 23 засѣдань, котрѝ ôтбувалися на университетѣ:

1. На першôмъ засѣданю тов. Юліянъ Стефановичь подавъ справозданье зъ працѣ дра Шараневича п. заг.: „Patryarchat wschodni i beneficya kościoła ruskiego.“ 2 засѣданье: Тов. Иванъ Матѣевъ ôтчитавъ справозданье зъ книжки п. заг. „Widok przemocy na słabą niewinność srogo wywartej“. 3 зас. Тов. Корн. Заклиньскій подавъ справозд. зъ Костомарова: „Южна Русь въ конци XVI стол. и подготовка къ церковной уніи“. 4 зас. Тов. Игн. Борисевичь подавъ справозд. зъ Костомарова п. з. „Литовска народна поезія“. 5 зас. Тов. Левъ Дольницкій здавъ справу зъ всѣхъ оцѣнокъ, якѝ доси появилися про писаня Марка Вовчка, а ôттакъ подавъ критичный розбôръ оповѣданя тогожь автора пôдъ заг. „Два сыны“. 6 зас. Тов. Ярославъ Романчукъ: Перекотиполе, повѣсть Григорія Квѣтки, критично-естетичный розбôръ. 7 зас. а) Тов. Ив. Матѣевъ подавъ справ. зъ працѣ дра Шараневича, „Галичь“; б) Тов. Юліянъ Стефановичь: „Институтка“, оповѣданье Марка Вовчка, критичный розбôръ. 8 зас. Тов. Вол. Маслякъ: критичный розбôръ поезій Стефана Руданьского п. з. „Співомовки“. 9 зас. Тов. Василь Бѣлецкій: „Остапъ Вересай“ сокиреньскій кобзарь, єго пѣснѣ и характеристика, справозданье. 10 зас. Тов. Ярославъ Романчукъ: „Чумацкѝ народнѝ пѣснѣ“, пôсля Рудченка. Ôтчитъ сей бувъ въ друге читаный на литературныхъ вечерницяхъ, урядженыхъ Товариствомъ „Дружный Лихварь“ (о чѣмъ була свого часу згадка въ „Дѣлѣ“). 11 зас. Тов. Корнило Заклиньскій: Згадка Вол. Антоновича, Житецкого и другихъ ученыхъ мужѣвъ про покôйного Михаила Максимовича и єго заслуги для малорускои литературы, справозданье. 12 зас. Тов. Володимиръ Маслякъ ôтчитавъ двѣ свои поемы п. з. „Конець Сѣчи“ и „Вдова“ и оповѣданье народне п. з. „Гробарь“. Ôттакъ слѣдувавъ розбôръ и оцѣненье тыхъ поезій и оповѣдани черезъ присутныхъ. 13 зас. Тов. Андрѣй Скородыньскій ôтчитавъ першу часть своеи розправы п. з. „Весѣльнѝ обряды рускаго народа“, на пôставѣ всѣхъ звѣстныхъ пôдручникôвъ. 14 зас. Тов. Корнило Заклиньскій: „Антоновичь о причинахъ упадку промыслу на Руси въ XVIII стол.“, справозданье. 15 зас. Тов. Северинъ Зарицкій: „Антоновичь, изслѣдованіе о козачествѣ“, справозданье. 16 зас. Тов. А. Скородыньскій: Весѣльнѝ обряды рускаго народа, розправа, часть II. 17 зас. Тов. Володимиръ Коцовскій: „Пыпинъ, Литературный Панславизмъ“, справозданье. 18 зас. Тов. Вол. Коцовскій: „Галышка, княгиня Острожска“, черезъ дра Ис. Шараневича, справозданье. 19 засѣданье ôтбулося торжественно и було присвячене памяти Т. Шевченка. Найперше тов. Игнатій Борисевичь подавъ критичный розбôръ поемы Шевченковои „Неофиты“ на пôставѣ розбору дра Ом. Огоновского и Евгенія Згарского. Оттакъ тов. Ярославъ Романчукъ деклямовавъ думку Шевченка „До музы“. Въ кôнци слѣдувавъ ôтчитъ тов. Корнила Заклиньского, п. з. „Шевченко о Богданѣ Хмельницкôмъ и єго наслѣдникахъ“. Ôтчитъ сей бувъ въ друге читаный на вечерницяхъ, устроеныхъ товарист. „Руска Бесѣда“. (Про се засѣданье и про сей ôтчитъ була такожь обширна згадка въ „Дѣлѣ“ за рôкъ 1881.) 20 зас. Тов. Володимиръ Коцовскій: „Антоновичь, Очеркъ исторіи великого княжества литовского“, справозданье. 21 зас. Тов. Корнило Заклиньскій: „Погляды и гадки Костомарова що до лѣтописи Нестора“, справозданье. 22 зас. Тов. Иванъ Матѣевъ: „Дашковичь, княженіе Данила Галицкого“, справозданье. 23 зас. Тов. Северинъ Зарицкій: „Костомарôвъ, Руина, Гетманство Бруховецкого“, справозданье. Крôмъ згаданыхъ засѣдань, историки еще ôтбували окремѝ засѣданя, на котрыхъ вправлялися въ выкладахъ и справозданяхъ зъ исторіи всесвѣтнои. Сихъ засѣдань яко менше цѣкавыхъ для загалу не подаємо.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь Цьсаря по Тиролю*) вызвала середъ централистичныхъ дневникôвъ въ певнôй мѣрѣ немилѝ голосы. Цѣсарь ôтповѣдаючи на привѣтнѝ бесѣды рôжныхъ депутацій и значнѣйшихъ сановникôвъ Тиролю мавъ мѣжь иншимъ згадати, що клиръ маєе въ Тиролю на нарôдъ великій вплывъ и що сей вплывъ може звернутись на добро державы, що дальше скороченье обовяз-

---

Прачиньского прошибае наскрôзь єго плечѣ, читае єго тайнѝ думки зъ єго гордои поставы. Ôнъ троха змѣшався, що попередивъ Прачиньского, ôнъ жежь якъ огню єго боявся и хотѣвъ скôлько можна пôдлеститись небезпечному политикови повѣтовому.

Лице старосты стало наразъ лагôдне якъ весняне сонце, єго сѣрѝ очи заскѣтились любымъ усмѣхомъ, ôнъ ôтступився, пôднявъ руку Уршулѣ въ гору и съ смирненькимъ поклономъ пропустивъ Прачиньского съ Дульцею якъ крôзь тріюмфальну браму. За Прачиньскимъ всунувся якъ шипучій паровикъ пузатый судя повѣтовый съ молодою и гарною нотарихою, выстроеною якъ пышна пава въ шовки, золота и всякѝ свѣтила. Все на нѣй свѣтилось, блищало и шипотѣло, а остра воня нѣбы цинамоновыхъ нѣбы гвоздиковыхъ пахощѣвъ ажь въ нôсъ колола. Але судя съ товстымъ, якъ кармазинъ червонымъ носомъ, набитымъ бердичôвскою табакою, (судя дôстававъ єи даромъ ôтъ жидôвъ-пачкарѣвъ) любувався тыми пахощами, разъ у разъ усмѣхався до нотарихи, стискавъ єи дрôбну, перстенями вкриту рученьку и пôдпускавъ до неи лясы, все щось нашептуючи до уха. Часами тôлько захитався на непевныхъ ногахъ и съ любымъ усмѣхомъ оглядався за нотаремъ, що якъ надутый пѣхуръ, кругленькій и крепкій якъ здоровый пеньокъ съ повагою вѣвъ паню Запольску, тѣтку и опѣкунку всѣхъ обывательскихъ сирôтъ. (*Дальше буде.*)

кового часу школьного (звѣстне внесенье пос. Линбахера) принесе пôльгу для сельскои людности и що въ загалѣ гдеякѝ строгости школьного закона можутъ бути въ практицѣ змодификованѝ, що наконець съ часомъ якъ надѣєся, осуществится помиренье народôвъ и тогды соймъ тирольскѝй буде мавъ бôльше часу посвятитись животнымъ справамъ свого краю. Се все дуже немило слухаєся вѣрноконституційными днѳвниками, бо тутъ даєся наглядный доказъ, що самъ Цѣсарь горячо бажає добра всѣхъ народôвъ, хотѣвбы мати миръ межи народами, отже ѝ далеко стоитъ ôтъ централистичнои програмы панованя двохъ-трехъ народôвъ надъ всѣма прочими.

(*Анексія Босніи и Герцоговины.*) Офиціозный „Pester Lloyd“ пôднѣсъ недавно гадку, що теперь бувбы часъ назвати окупацію Босніи и Герцоговины при єи властивомъ имени с. є. приступити до остаточнои анексіи сихъ краѣвъ для Австріи. Берлиньскѝй конгресъ — каже P. L. — призволяючи на окупацію Босніи и Герцоговины черезъ Австрію на часъ неозначеный, тымъ самымъ згодився фактично на прилученье сихъ краѣвъ до Австріи. Теперь ни одна зъ европейскихъ державъ конгресовыхъ не буде мати нічого противъ того, щобы окупацію замѣнити на анексію, бо она єсть нею на дѣлѣ. Fremdenblatt, тожь офиціозный органъ бар. Гаймерле, заявивъ на тѝ выводы P. Lloyd'y, що правительственнѝ сферы совсѣмъ теперь не займаются тою гадкою анексіи, хоть впрочѣмъ можна бути певнымъ, що конгресовѝ державы не малибы нічого сказати противъ анексіи. Якбы тамъ и було, чи правду каже одинъ офиціозный, чи другѝй, а се рѣчь певна, що теперѣшный станъ въ Босніи и Герцоговинѣ подае Австріи досыть причинъ глубше застановитись надъ будущою долею сихъ краѣвъ. Въ Allg. Aug. Ztg. подыбуємо дуже цѣкаву допись зъ Сераєва, котра малює станъ тыхъ краѣвъ

Сконфисковано.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Зъ Петербурга звѣщаютъ дня 1 (13) серпня, що черниговскѝй губернаторъ Шостакъ зôставъ усуненый зъ свого уряду. Причина сего почиває имовѣрно въ тôмъ, що сей губернаторъ казавъ салдатамъ стрѣляти на народъ въ часѣ розрухôвъ въ Нѣжинѣ.

На мѣстце „Голосу“ почала выходити въ Петербурзѣ „Новая Газета“, выдавана Модестовымъ, бувшимъ професоромъ кіевского университету и спôвроботникомъ „Голосу“. Модестовъ выєднавъ концесію на нову газету еще за часôвъ гр. Лорисъ-Меликова.

„Русскѝй Курієръ“, либеральный дневникъ, выходячѝ въ Москвѣ, зôставъ на чотыри мѣсяцѣ завѣшеный.

(*Розрухи противъ жидôвъ на Украинѣ*) пôднялися недавно такожь и на лѣвôмъ березѣ Днѣпра и розширилися въ короткôмъ часѣ по цѣлôй Переяславщинѣ. По безпорядкахъ, въ мѣстѣ Переяславѣ, зъôтки выйшовъ рухъ антижидôвскѝй, жиды мешкаючѝ въ Борисполю, боячися судьбы жидôвъ переяславскихъ, просили власти, щобы прислала имъ козакôвъ. Власть прислала 30 козакôвъ, котрыхъ розквартировано по жидôвскихъ домахъ. Маючи до обороны козакôвъ, жиды зачали смѣливѣйше выступати, ôтгрожуватись и вызывати мирныхъ христіяньскихъ жителѣвъ. Обуренѝ насланьемъ козакôвъ зажадали Бориспольцѣ дня 12 (24) липця, щобы выгнано жидôвъ, а коли имъ исправникъ зачавъ представляти, що сего не можна зробити, рѣшили самѝ покôнчити съ жидами. Исправникъ ôтъѣхавъ. Съ окликами „урра! бити жидôвъ!“ кинулася товпа на жидôвскѝ домы. Погромъ бувъ дѣйстно страшный; все порозбивано, знищено и поломано. Головна кіевска улиця була скрôзь засѣяна пѣрьемъ и пухомъ. Мѣсточко представляло картину часôвъ татарщины. Ôтдѣлъ козакôвъ не мôгъ нічого вдѣяти и спробувавши безъуспѣшно розôгнати товпу стоявъ бездѣльно коло почтовои стаціи. Надъ вечеромъ зновъ приѣхавъ исправникъ, але товпа вже розбила жидôвъ и бенкетувала. На просьбу исправника, щобы розôйтися, пôдняла товпа крикъ, а ктось кинувъ на исправника кочергою. Исправникъ казавъ стрѣляти. По 100 выстрѣлахъ розôгнали козаки товпу, забили на мѣстци 6 людій а ранили кôльканайцять.

Рôвночасно бо такожь 12 (24) липця зачалися розрухи въ Березени. На той день назначено схôдъ, щобы поучити жителѣвъ о тôмъ, що нищенье жидôвского майна противзаконне. Въ волости слухавъ схôдъ рѣчи писаря, а коло волости остановила товпа жида, що переѣзджавъ съ двома бочками горѣвки. Жидъ ôтдавъ одну бочку, щобы его тôлько пропустили. Березенцѣ пристали. Горѣвку выпили и сейчасъ зачалося бушованье. Зъ всего, що належало въ мѣсточку до жидôвъ, остали цѣлыми тôлько хата жида, що живе въ мѣсточку 45 лѣтъ и не занимаєся торговлею и кузьня коваля жида, що робитъ въ Березенѣ лемѣшѣ до плугôвъ и другѝ снаряды господарскѝ. Товпа бушувала безъ перестанку до 5-ои годины рано. Представленя мирового судіи, и священика не помогли нічого, а допервa якъ появилися козаки высланѝ зъ Переяслава, покôнчилась борба. Надоспѣвшій потôмъ помôчникъ исправника казавъ звязати 13 людій зъ товпы и ôтославъ ихъ до мѣста. — О розрухахъ доходятъ такожь вѣсти зъ Баришкова и Воронкова, а навѣть зъ ирятиньского уѣзда, где мало прійти до забурень въ самôмъ уѣзднôмъ мѣстѣ.

Нѣмеччина. *(Програма внутрѣшнои политики кн. Бисмарка.)* Борба дневниковъ поодинокихъ партій продовжаєся дальше съ щоразъ бôльшою завзятостію, чимъ бôльше зближаєся имовѣрный, доси однакъ все єще неозначеный часъ выборôвъ. Демократично-поступова праса пôднесла мѣжь иншимъ закидъ, що правительство не має ніякои виднои програмы. На сей закидъ ôтповѣла высокоофиціозна Prov. Corresp. осôбною статею п. з. „Незрозумѣле жаданье“. Офиціозный дневникъ кн. Бисмарка называє не зрозумѣлымъ жаданье якоись осôбнои, яснои, предметовои програмы у правительства, бо така програма видна въ всѣхъ дѣлахъ и мѣрахъ, довершеныхъ правительствомъ въ послѣдныхъ часахъ. Тутъ нема ніякои неясности, а щобы коротко говорити, то ось въ чѣмъ головна програма правительства: національне ôтродженье и внутрѣшне скрѣпленье Нѣмеччины на здоровыхъ экономичныхъ пôдставахъ, экономична независимôсть Нѣмеччины ôтъ заграницѣ, скрѣпленье финансовои силы державы черезъ справедливый роздѣлъ тягарôвъ податковыхъ, зменшенье безпосередныхъ а розширенье посередныхъ податкôвъ, щобы тымъ способомъ облегчити данины на публичнѝ потребы, звôльненье громадъ ôтъ значнои части тягарôвъ, а именно ôтъ тягарôвъ на школы и на пôдмогу убогихъ, пôднесенье рôльництва и индустріи, опѣка надъ добромъ ремѣсникôвъ и роботникôвъ пôсля заповѣдій практичного христіяньства, словомъ опѣка и охорона державы надъ экономично слабшими, такъ щобы держава стала свѣдомою своихъ христіяньско-моральныхъ обовязкôвъ. Се єсть програма, се цѣль политики канцлера. А щожь противъ того ставляє противна сторона демократично-поступова? пытає наконець Prov. Corresp. Нічого ясного, нічого позитивного, а лише неяснѝ, негативнѝ идеи, вытягненѝ зъ старои коморы давно и мабуть на все пережитыхъ, безповоротныхъ часôвъ. На ту програму Prov. Corresp. ôтповѣдає Nation. Ztg., що именно така програма совсѣмъ неясна, бо пôдъ кожде слово сеи програмы дадутся зарôвно добре пôдсунути такъ справдѣ спасеннѝ, якъ и найшкодливѣйшѝ замѣры авантурничѝ.

(*Ôтношеня съ римскою курією.*) Сими днями надѣются повороту кн. Бисмарка до Берлина. Заразъ по его поворотѣ має занятись пруске министерство працями для надходячои сесіи пруского сойму, межи котрыми мабуть найперше мѣстце будутъ занимати церковно политичнѝ справы, а именно ревізія маєвыхъ законôвъ такъ непріязныхъ для церкви. Всѣ дневники годятся, що именованье Корума епископомъ въ Трієръ єсть лише наслѣдствомъ заключеныхъ вже съ римскою курією укладôвъ, котрѝ теперь будутъ постепенно вводитись въ житье.

Франція. (*Бесѣда Гамбеты въ Бельвиль.*) Вечеромъ для 12 л. серпня державъ Гамбета передъ своими выборцями въ Бельвиль знамениту бесѣду, котра въ многихъ взглядахъ заслугує на повну увагу. Передовсѣмъ выступивъ Гамбета отверто противъ того, що єго посуджуютъ о стремленье до диктатуры. Се ложь розсѣвана клерикалами и интрансижентами (скрайными радикалами). „Никто бôльше ненавидитъ особистои власти якъ я. Вступивши въ политичне житье старавсь я пôзнати причины, для чого упали двѣ першѝ республики у Франціи. Невѣра въ постôйнôсть республики и роздѣлъ межи народомъ а буржуазією були причиною сего. Теперь вѣра въ постôйнôсть республики утвердилась, а народъ злучився съ буржуазією въ новѝ соспôльнѝ верствы. Франція въ новôй формѣ здвигаєся теперь до нового житя, она обновляє свои промысловѝ и политичнѝ потребы и здвигає войскову силу протрачену злодѣйскою рукою. Уступивша палата ôтдала Франціи Парижъ, публична наука и школы пôдносятся въ небувалый способôбъ, дотаціи на просвѣтнѝ цѣли збôльшено зъ 28 на 106 міліонôвъ, на конець ухвалено прасову уставу, ту основу свободы прасы“. Ôттакъ переходитъ Гамбета до новыхъ праць, якѝ єще маютъ бути полагоженѝ. Се передовсѣмъ основна реформа судôвництва въ дусѣ независимости судіѣвъ. Дальше слѣдує реформа войска. Гамбета высказуєся за трилѣтною безперерывною службою, за образованьемъ пôдъофицирôвъ, а противъ однорочныхъ охотникôвъ, бо они ôттягаютъ войсковѝ найлучшѝ силы пôдофицирскѝ. Всѣ мусятъ сповнити свою повинность рôвно. Що до школъ, то всѣ суть въ згодѣ: бôльшôсть и меншôсть, центрумъ и лѣвиця. Школа має образувати доспѣлыхъ обывателѣвъ, учитель повиненъ бути свобôдный, а церковь най для себе останеся. Дальше жадає Гамбета реформы сенату въ звѣстнôмъ вже направленю и выступає противъ клерикализму, ôтъ котрого хоче освободити администрацію. Гамбета розвиває свôй поглядъ на податокъ доходовый, котрый уважає яко найбôльше моральный податокъ. Ôгтакъ звертаєся до администраціи и освѣдчаєся за политичною централизацією и административною децентрализацією Безпеченьство державы, податки, армія и переведенье законôвъ не може бути полишене поодинокимъ громадамъ, бо се бувбы малый подѣлъ ôтчины. Але свобода громадъ муситъ бути пошанована. Свобода, повна свобода стоваришень (асоціяцій) для всѣхъ, тôлько не для монахôвъ. Въ кôнци переходитъ Гамбета до заграничнои политики. Загранична политика повинна бути крѣпка и достойна, Франція повинна заховати чистѝ и свобôднѝ руки и съ цѣлымъ свѣтомъ жити въ мирныхъ ôтношеняхъ. Франція має ôтзыскати свою повагу. А коли бачу, якъ французска суспôльнôсть розвиваєся и поступає въ мирѣ, свободѣ и працѣ, то я пересвѣдченый, що прійде день, коли надходячѝ питаня будутъ рѣшатись силою поступу межинародного права и силою розвою филосôфичного духа. Кромѣ грубои силы оружія суть жежь еще иншѝ способы рѣшати гордійскѝ узлы межинародного житя. Духъ права и справедливости маютъ такожь свою вагу и прійде еще день взаимного порозумѣня. Бажаю, щобы республика поверталась середъ всесвѣтныхъ справъ уважно, чуйно и розумно и все була далекою ôтъ замѣшанинъ и ôтъ агресіи. Бажаю и надѣюсь побачити той день, коли мы лише дорогою права и людскости (гуманности) зновъ побачимо нашихъ ôторваныхъ братій разомъ съ нами сполученыхъ. (Демонстративнѝ, грôмкѝ оплески и клики: най жіе Гамбета). Сей послѣдный уступъ бесѣды Гамбеты, ôтносячійся до Альзаціи и Льотарингіи дуже немило вразивъ Нѣмцѣвъ и нѣмецкѝ газеты, на чолѣ съ бисмаркôвскою Nordd. Allg. Ztg. широко розводятся надъ грабѣжными замѣрами ôтплаты — über die Revanche-Gelüste Гамбеты.

НОВИНКИ.

— **Въ дѣлѣ конфискаты ч-а 55 „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 13011

Въ имени Є. В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краевый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 пост. карн. и §. 37 зак. прос., що основа артикулу умѣщеного въ ч-ѣ 55 часописи „Дѣло“ зъ дня 15 (27) липця 1881 пôдъ написомъ: „Свобода личности“ въ уступахъ ôтъ слôвъ „Вже чотыри тыждні“ до „буде уневинненый“, и ôтъ слôвъ „И мы рôвно съ нашимъ“ до „инакше не може бути“ мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ §. 300 зак. кар.; въ дальшôмъ уступѣ ôтъ слôвъ „Намъ вѣдомо, що Русь“ до „просвѣты межи народомъ“ мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ §. 302 зак. карн., — що протоє заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската тогожь числа часописи „Дѣло“ єсть усправедливленою, дальше розпросторонѳнье инкриминованыхъ уступôвъ єсть взборонене и, що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованыхъ уступахъ усилує авторъ, описуючи фактъ арештованя учителя людового въ Середнôмъ пов. пôдгаєцкого и убарвляючи свôй описъ вымысленымъ поданьемъ, взбудити взгорду противъ жандармеріи и судови повѣтовому въ Пôдгайцяхъ, що становитъ знамена выступку зъ §. 300 з. к., а въ уступѣ дальшôмъ выступає авторъ противъ Полякамъ яко тяжкимъ ворогамъ Русинôвъ и усилує взбудити ненависть и взгорду Русинôвъ противъ Полякамъ, що становитъ знамена выступку зъ §. 302 з. к. и длятого застосовано повысшѝ приписы законôвъ.

Львôвъ, дня 1 серпня 1881.

Lidl.

— **П. М. Савицкого**, учителя, о котрого арештованю згадували мы въ „Дѣлѣ“, при чѣмъ наразились на конфискату ц. к. прокураторіи, узнано невиннымъ и пущено дня 5 л. с. м. на волю. П. М. Савицкѝй высидѣвъ 5 тыждневъ въ вязници.

— **Народный театръ ческій въ Празѣ згорѣвъ**. Чехи понесли страшну, невысказану страту. Ихъ театръ, новоздвигненый величавый театръ народный згорѣвъ минувшои пятницѣ до споду! Остало сумне згарище на тôмъ мѣстци, где стоявъ дорогій скарбъ народный, на котрый кождый Чехъ глядѣвъ съ думою, въ котрôмъ бачивъ наглядный доказъ розвою духового житя цѣлого племени ческого, бачивъ могучôсть своеи ôтчины, бачивъ дорогоцѣнну спадщину для своихъ потомкôвъ. Трицять довгихъ лѣтъ збирано грôшь до гроша на тую будову, найбѣднѣйшѝ зарôбникъ складавъ на ту цѣль съ радôстнымъ серцемъ свою убогу ленту: тринацять лѣтъ здвигали тоту хорошу будôвлю, до котрои украшеня прикладали щирѝ руки найздôбнѣйшѝ народнѝ артисты и роботники, — а нынѣ зъ цѣлои тои працѣ лишились лише обгорѣлѝ муры! Передъ 6 год. по полудни почавъ театръ горѣти, а о год. 11 остало лише згарище. Стражь пожарна за пôзно надбѣгла, коли вже весь театръ обняло палаюче море поломѣни. Страта выноситъ надъ 1,000.000 зр., а убезпеченье було лише часткове бо выноситъ 460.000 зр. Причина огню доси не розъяснена.

— **Ревізію** ôтбула вчера полиція львôвска у п. Данилюка, редактора роботничои часописи „Праса“, шукаючи за пôдозрѣными письмами у І. Козакевича, артисты драмат., звѣстного зъ процесу краковскихъ соціялистôвъ, котрый теперь мешкає у п. Данилюка. Ревизія тая ôтбулась на завôзванье суду краковского, где увязнено сими днями чотырехъ соціялистôвъ, у котрыхъ найдено вказôвки, що у згаданого п. К. находятся письма соціялистичнѝ, а особливо брошурки п. т. „Program socyalistów polskich wschodniej Galicyi“, котра выйшла недавно въ Женевѣ. Трудъ полиціи бувъ однакъ даремный, бо не найдено нічого.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Сов. В. Ковальскѝй выѣхавъ сими днями до Стрыя на два ты

жднѣ. — Консекрація архіепископа вѣденьского Гангльбавера ôтбудеся 28 л. с. м. въ Кремсминстеръ, а интронизація 11 л. вересня въ Вѣдни. — Дуньскій король и королева выбираются около вересня до Петербурга. — Цѣсарь пріѣхавъ дня 12 л. с. м. до Инсбруку, где витали его радôстно посередъ овацій, окликôвъ и торжественно прйстроеного мѣста. — Грôмъ спаливъ дня 2 (15) с. м. въ Телячôмъ паньскій двôръ. — Генералъ-комендантъ кн. Виртемберскій выѣхавъ сими днями до Станиславова на инспекцію сконцентрованои тамже бригады генерала Корвина. — Въ Вѣдни завалилася сими днями 4-поверхна каменица, при чѣмъ утратило житье кôльканацять осôбъ. — Шахъ перскій має небавомъ пріѣхати до Европы по третій разъ. — Театръ въ Кадиксѣ згорѣвъ сими днями цѣлковито. — Въ Псковѣ страшный пожаръ знищивъ велику часть мѣста. — Въ селѣ Высока пôдъ Тренчиномъ на Уграхъ жіе одинъ Словакъ, именемъ Мартонъ Бачи, котрый числить до 130 лѣтъ. — Дръ Танеръ, звѣстный зъ свого 40-дневного посту, закôнчивъ недавно житье въ Амстердамѣ, упавши зô сходôвъ. — Въ Марсиліи пôдчасъ борбы быкôвъ завалився цѣлый амфитеатеръ, при чѣмъ 12 осôбъ понесло смерть, а 150 єсть раненыхъ.

— **Значенье подорожи проф. Геке.** Вѣденьскій проф. Геке, котрого, якъ доносилисьмо недавно, министерство рôльництва выслало для розсмотреня економичныхъ ôтношень нашого краю, розпочавъ вже свою подорожь инспекційну въ захôднôй Галичинѣ, а за якихъ двѣ недѣлѣ навѣдаеся такожь въ тôй самôй цѣли до всхôднои Галичины. — Замкненье границѣ для перевозу рогатои худобы, котре має наступити въ найблизшôй будучности, бо вже съ новымъ рокомъ 1882, спонукало министерство, предприняти ôтповѣдній мѣры, щобы уможливити пôднесенье краєвого хову худобы, котрый ôтъ теперь муситъ бути о стôлько интензивнѣйшій, о скôлько буде мусѣвъ покрыти убутокъ въ худобѣ заграничнôй. — Спостереженя проф. Геке суть приготовленьемъ терену для ôтповѣдныхъ розпоряджень министерства и будутъ становили пôдставу дотычащои административнои, взглядно законодавчои роботы. — Въ першôй линіи зверне отже делегатъ министерства свою увагу на условія хову худобы и застановится надъ фактичнымъ станомъ сеи галузи господарства, щобы потомъ поставити въ своѣмъ справозданю ôтповѣдній внесеня. — Межи ховомъ худобы а другими галузями господарства рôльничого, заходитъ однакожь дуже тѣсна звязь, а змѣна въ однôмъ направленю не може лишитись безъ вплыву на станъ прочихъ галузей господарства. Указаній обстоятельства вплынули такожь на розширенье первѣстнои програмы подорожи проф. Геке, котрый пôсля додатковыхъ розпоряджень має студіовати всѣ господарчій ôтношеня нашого краю. Успôшнôсть студій проф. Геке буде залежати ôтъ того, якій буде мавъ информацій. Офиціяльнымъ органомъ информаційнымъ єсть товариство господарске, взглядно єго делегаты, съ котрыми має делегатъ министерства зноситися. Ту однакожь заходитъ пытанье, чи львôвске товариство господарске схоче и зъумѣє оцѣнити основно недостачѣ и потребы меншихъ господарствъ, и поинформувати о нихъ въ спосôбъ задоволяючій министеріяльного делегата. Складъ згаданого товариства и категорія интересôвъ, котру єго члены передовсѣмъ будутъ мали на оцѣ, може дуже легко ôтвернути увагу ôтъ хлопского господарства, а такъ и цѣла подорожь не осягне властивои цѣли. Супротивъ такихъ евентуальностій повинній бъ поодинокій просвѣщенній люде нашій, особливожь священики, вже завчасу приготовити хочь матеріялъ статистичный и на зôбраняхъ такихъ якъ пр. соборчики деканальній, передискутовати потребы меншихъ господарствъ въ своѣй сторонѣ и закомуниковати зôбранй матеріялы, съ ôтповѣдными внесенями, безпосередно министерству рôльництва.

— **Пожары.** Въ Городку на передмѣстю черляньскôмъ погорѣло дня 10 л. с. м. трехъ господарѣвъ. Шкода выноситъ 2000 зр. — Въ Бучалахъ въ пов. рудецкôмъ знищивъ пожаръ 15 господарѣвъ вразъ съ сегорôчною пашнію. Шкода выноситъ до 7.000 зр.; погорѣльцѣ остали безъ хлѣба и даху. Причина пожару була неосторожнôсть дѣтій. — Вч. Верхратѣ въ пов. равскôмъ погорѣвъ одинъ господарь, при чѣмъ понѣсъ шкоду на 2.000 зр. Огонь, якъ здаеся, бувъ пôдложеный.

— **Антижидôвскій розрухи** появились въ Борыслолю, где ранено 36 осôбъ. Кромѣ того турбовано жидôвъ въ двацять кôлькохъ околичныхъ селахъ. Такожь въ Черниговѣ появились такій розрухи, при чѣмъ пôдпалено мѣсто. Жиды въ великôмъ страху.

— **Вселенскій соборъ церковный** має бути скликаный, якъ доноситъ „Одесскій Вѣстникъ“ дня 7. вересня с. р. до Москвы. До участи въ згаданôмъ соборѣ, на котрôмъ має бути пôднесена справа знесеня целебату латиньского духовеньства и заказу вторичныхъ супружествъ священикôвъ православныхъ, запрошено, кромѣ патріярхôвъ: Єрусалимского, Царгородского и Антіохійского, такожь репрезентантôвъ церкви католицкои.

— **Вп. В. Б. Антоновичь,** проф. университету кіевского, котрый дотеперь розкопувавъ могилы въ цѣли науковôй въ уѣздѣ чернигôвскôмъ коло селъ Рогощѣ и Листвена, переѣхавъ сими днями въ уѣзды конотопскій и борзненьскій, где коло Бахмача на поли званôмъ „Поросючки“ робитъ дальшій пошукованя. До сеи поры не удалося ученому нашому землякови зробити жадныхъ ексцептивныхъ вынайдень, позаякъ показалось, що въ розкопаныхъ могилахъ по бôльшôй части ôтбувались похороны черезъ паленье тѣлъ.

— **На львôвскôй Зарваници** велася дня 12 л. с. м. вечеромъ колотня и бôйка межи „бойками“-гандлярями а жидами. Почалося ôтъ суперечки одного „бойка“ съ жидôвкою, котра въ розъяренію ударила „бойка“ въ лице. Такъ обиженый „бойко“ не хотѣвъ остати довжникомъ своѣй соперници и ôтповѣвъ єи такимъ самымъ дôткливымъ аргументомъ. Тогды жидôвка вхопила за нôжь и ранила нимъ въ шію „бойка“. По сѣмъ фактѣ послѣдувало велике розъяренье такъ межи „бойками“ якъ и жидами и резпочалась бôйка. Надбѣгла полиція и ледви 6 полиціянамъ удалось забрати винныхъ на полицію, бо товпа жидôвъ ставила сильный онôръ и не хотѣла ôтступити „богатырскои“ дочери Израиля въ руки власти.

— **Словенцѣ** устроюютъ дня 8 л. вересня въ Петавѣ велике народне вѣче пôдъ голымъ небомъ, на котрôмъ выкажутъ свои народній жаданя и выстосуютъ ôдповѣдну петицію до министеріюмъ.

— **Землетрясенье** мало мѣсце зновъ въ ночи зъ 4-о на 5-о лат. серпня надъ озеромъ Женевскимъ.

— **Выказъ членьскихъ вкладокъ „Бурсы дѣвочои въ Перемышли“** (*Дальше*): Яко дѣйстній члены зложили: 66) Вп. Донгинъ Рожанковскій зъ Сокаля 3 зр., 67) о. Вас. Янишинъ зъ Крецова 5 зр., 68) Вп. сов. Ковальскій 10 зр., 69) о. Ем. Паславскій зъ Торокъ 5 зр., 70) Вп. Іос. Шайдицкій 3 зр. На рахунокъ членьскои вкладки за рôкъ 1881: 71) Вп. Левъ Бѣрецкій 1 зр., Доброохотній вплынувшій жертвы, за котрй П. Т. Дателямъ складаеся сердечну подяку: 72) на весѣлю у о. Голодиньского въ Молошковицяхъ зôбрано 12 зр. 74 кр., 73) Вп. Ив. Малиновскій зъ Бродôвъ 1 зр., 74) черезъ Всеч. урядъ дек. старосамбôрскій ôтъ о. Ив. Маціевича и прихожанъ 3 зр., 75) о. Теоф. Глушкевичь 1 зр., 76) о. крыл. Левъ Кордасевичь зъ проданого льосу Барлета (давнѣйше вплынувша жертва) 9 зр.

Въ Перемышли, дня 10 л. серпня 1881. — Ôтъ Выдѣлу „Бурсы дѣвочои“. — *Зах. Подляшецкій*, секретарь.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Сборникъ малорусскихъ и бѣлорусскихъ народныхъ пѣсень** (*гомельского уѣзда*)“ появився сими днями въ Кіевѣ въ книгарни Болеслава Корейва. Пѣснѣ тй зô. брала Зинанда Радченко и прилади ѣ до спѣву съ акомпаняментомъ фортепяна. Выпуска I цѣна съ пересылкою 1 руб. 80 коп.

— **„I-ая рапсодія“** зъ мотивôвъ украиньскихъ для фортепяна на двѣ руки. Уложивъ Н. В. Лисенко. Дôстати можна въ Кіевѣ, въ книгарни Болес. Корейва, по цѣнѣ 1 руб. 80 коп. за примѣрникъ съ пересылкою.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. Ю. Герасимовичь въ Городку дек. залѣщицкого, Л. Осмѣловскій въ Милôвцяхъ дек. скальского, Ю. Дворянинъ въ Уторопахъ дек. пѣстиньского, З. Романовскій въ Ростокахъ дек. косôвского и І. Высочаньскій въ Ивачевѣ дек. зборôвского.

Делегатами ординаріятскими при конкуренційныхъ розправахъ назначенй: оо. дек. Ю. Давидовичь въ Дмитровѣ и М. Кульматицкій въ Вороцовѣ.

Похвальный декретъ за хороше веденье школьнои молодежи одержавъ о. Л. Мазурикъ, гимназ. катихитъ въ Бучачи.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

О. Павло Левиньскій, приходникъ въ Мужиловѣ дек. пôдгаецкого, упокоився въ 50-ôмъ роцѣ житя а въ 33-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

О. Тома Витвицкій, приходникъ въ Уторопахъ дек. пѣстыньского, упокоився въ 59-ôмъ роцѣ житя а въ 33-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

О. Конрадъ Чирняньскій, парохъ въ Королевѣ рускôй дек. мушиньского, упокоився въ 66-ôмъ роцѣ житя а въ 34-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (12—?)

Пошукуеся до дому священичого для двохъ дѣвчатъ, маючихъ вже початки науки,

УЧИТЕЛЬКИ,

котра удѣлялабы имъ науки въ языкахъ рускôмъ польскôмъ и нѣмецкôмъ, такожь въ ручныхъ роботахъ, въ рысункахъ и на фортепянѣ.

Убѣгательки зъ родины священичои будутъ мати першеньство.

Интересованй зволятъ зголоситися листовно пôдъ адресою: *Д. Щуровскій, священикъ въ Боковъ, почта Завалôвъ.* 1—?

Пошукуеся на село здôбнои

УЧИТЕЛЬКИ

до двохъ дѣвчатъ зъ 4 клясы

въ честнôмъ рускôмъ домѣ, въ селѣ положенôмъ въ хорошôй гôрскôй здоровôй околици.

Зголошуватись листовно въ администраціи „Дѣла“ ч. 8. ул. академична.

! Для родичѣвъ !

Вдова по священику принимае на **мешканье** и **харчь** хлопцѣвъ и дѣвчата за приступнымъ вынагородженьемъ.

На желанье буде удѣлятися въ дома наука фортепяну.

Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (1—3)

Pollutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen *Miraculo-Präparate,*

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum emfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 2—9

Для П. П. ловцѣвъ

нехибній

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличній Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберта**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручає найдешевше

Головный магазинъ оружія и прибôрôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 5—10

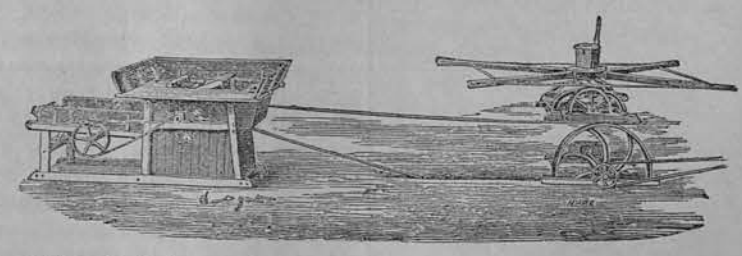

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнчень, а що до дѣятельности незрôвнаній

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ наарочно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничй шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевожепя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня зобжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (13—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 62. Львôвъ, Субота 8 (20) серпня 1881. **Рочникъ I.**

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукониси не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Ôтъ Администраціи.

Упрашаемо всѣхъ Вп. Предплатниковъ, котрй не успѣли еще выровнати своен залеглости, щобы ей якъ найскорше выровнали.

Тожь само звертаемо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрй зложили предплату.

Посольске справозданье
о. П. Ясиницкого.

Не легко приходится намъ говорити о посольскôмъ справозданю о. Ясиницкого. Найповнѣйше и найсовѣстнѣйше справозданье не може заступити живого слова, особливо коли справоздавець муситъ числитись и съ часомъ и съ обмеженымъ объемомъ и часто навѣть дуже важнй и дуже характеристичнй выводы передавати лише кôлькома словами, або и совсѣмъ пропускати. Тожь зъ горы застерѣгаемось, що не хочемо и не можемо выдавати якого нибудь категоричного, безъусловного суду о згаданôмъ посольскôмъ справозданю, що противно высказуемо нашй уваги лише условно, о скôлько переслана намъ допись подае образъ головныхъ выводôвъ пос. о. Ясиницкого.

Пос. о. Ясиницкій, якъ видко зъ цѣлого справозданя, старався представити своимъ выборцямъ по можности повный образъ краевыхъ справъ, належачихъ до дѣятельности сойму. Въ всѣхъ тыхъ справахъ высказавъ ôнъ свôй поглядъ. А що въ своѣй промовѣ дôткнувъ всѣхъ справъ, що указавъ на самй бôлючй пытаня нашого краевого житя, що всюда глядитъ за лѣкомъ и поправою, се показуе наглядно, якъ поважно и совѣстно понимае о. Ясиницкій свои посольскй обовязки. Може тутъ передовсѣмъ не одного здивовати, що о. Ясиницкій говоривъ лише яко посольска единиця и ничого не згадавъ о дѣятельности прочихъ рускихъ послôвъ яко національно-политичной партіи сôймовои, що въ загалѣ поясненье партійныхъ ôтношень всѣхъ сôймовыхъ послôвъ не стрѣчаеся межи его выводами. Сему однакожь нiякъ не можна дивуватись. Передовсѣмъ о. Ясиницкій здававъ справу зъ своеи дѣятельности передъ своими выборцями и его найперша задача була, пояснити своимъ выборцямъ, щô ôнъ яко ихъ посолъ робивъ и надальше робити задумуе. Зôбранье въ Турцѣ дуже справедливо держалось лише границь осуду дѣятельности свого посла и совсѣмъ не замѣряло ставати судiею цѣлои дѣятельности всѣхъ рускихъ послôвъ сôймовыхъ. По друге, если можна догадоватись, то сôймовй рускй послы творятъ вправдѣ одну партію чи групу посольску, злучену съ собою самымъ фактичнымъ станомъ нашого народа и краю въ одну цѣлôсть, однакожь доси не було у нихъ формально выготовленои програмы, котрабы обнимала всѣ сôймовй справы, въ всѣхъ подрôбностяхъ, и въ всѣхъ нихъ высказалася не тôлько негативно, але и съ повною позитивною ясностiю, такъ необходимою для кождои партіи агресивнои. При такôмъ станѣ говорити въ имени всѣхъ, значилобы накидати свою гадку другимъ, а бодай говорити непокликано и напередъ судити.

Тымъ не менше однакожь высказавъ о. Ясиницкій основнй гадки, котрй зъ однои стороны зазначаютъ головнй основы програмы рускихъ послôвъ въ загалѣ, а зъ другои стороны показуютъ, що нашй рускй послы чимъ скорше повиннй ясно высказати свою спôльну програму позитивну, если тôлько бажаютъ надати нашôй народнôй справѣ въ сôймѣ ваги и жизненнои силы. Головнй основы сеи програмы — се по однôй части оборона, а конечно и успѣшный розвôй рускои народности въ Галичинѣ, а по другôй части оборона и розвôй малои посѣлости. Перше зазначае нашй политичнй и духовй задачѣ, друге зазначае нашу экономичну програму и тымъ лучится въ цѣлôсть матеріяльного и духового житя народного. Дальшй выводы о. Ясиницкого суть вже лише консеквенцiею и подрôбнымъ переведеньемъ тыхъ двохъ основныхъ точокъ. Коли о. Я. яко досвѣдченый педагогъ такъ наглядно выказуе хибы и недостачѣ нашихъ шкôлъ народныхъ и рѣшучо выступае противъ польонизаціи нашого народа черезъ школы, то тiи слова напевно найдутъ живый ôтгомонъ въ цѣлôй галицкôй Руси, котра вже неразъ и не черезъ однй уста въ тôмъ дусѣ высказувалась. Не сомнѣваемось, що о. Я вповнѣ одобряе такожь и тй позитивнй жаданя на поли нашого шкôльництва, ухваленй одноголосно на тогорôчнôмъ вѣчу народнôмъ во Львовѣ, и булобъ се напевно надало бôльшои силы програмовымъ выводамъ о. Я., колиб ôнъ бувъ выразно вставивъ тй жаданя въ свою програму и съ ними выразно зсолидаризовався.

Господарка краева, выражена въ краевыхъ буджетахъ, зостала такожь просторонно представлена въ выводахъ о. Я., хоть не всѣ выводы представленй въ дописи зъ Турки, выдаются намъ достаточно ясными. Такъ пр. дбалôсть польскихъ послôвъ о пôднесенье добробыту краевого, именно добробыту малои (селяньскои) посѣлости и о пôднесенье рôльництва, а навѣть и ремѣсництва, поки що доси еще дожидае нагляднѣйшихъ доказôвъ, а у многôмъ може розбудити совсѣмъ небезъосновне сомнѣнiе. Бо жь найелементарнѣйшй условiя краев. добробыту остаются неполагоджень, упадокъ селяньства все еще дожидае зарады ôтъ сойму, непродуктивнй выдатки страшно перевышаютъ выдатки продуктивнй, проектованый гипотечный закладъ кредитовый есть иронiею спасеннои и правдивои помочи кредитовои, на рôльничй школы въ Дубляхъ и Черниховѣ, зъ котрыхъ мала посѣлôсть, особливо рускои части Галичины, не мае нѣ найменшои користи, выдае край (отже и мала посѣлôсть) рôчно 61.597 зр. и т. д. Такожь годѣ погодитись съ тымъ, будьтобы краевй дороги були на теперь совсѣмъ злишнй, божь стоятъ они въ тѣснôй звязи съ розвоемъ и ужиточностiю повѣтовыхъ и громадскихъ дорôгъ, а перенесенье тягару теперѣшныхъ краевыхъ дорôгъ на повѣты ледво чи принеслобы бôльшу пôльгу для людности. Припускаемо радше, що о. Я. мавъ на думцѣ реформу администраціи дорôгъ, котра справдѣ въ дуже многôмъ вымагае поправы. Се совсѣмъ годилось бы съ тою ощадностiю и оглядностiю на найблизшй и найконечнѣйшй потребы краевй, котрй о. Я. такъ справедливо хоче поставити основою цѣлого краевого буджету.

Дуже важнй гадки высказавъ о. Я. що до розвою самои автономiи. Свобôдна громада — се головна основа всякого свобôдного житя суспôльного, се перше условiе правдивои автономiи. Тожь дуже справедливо жадае о. Я., щобы права наданй громадамъ були еще розширенй, а не обмеженй, щобы высвободжено нашй громады зъ пôдъ непокликанои кураторлѣ, щобъ утверждено и запоручено независимôсть громадскои власти ôтъ властiй политично-администраційныхъ, щобъ именно начальники и писарѣ громадскй були органами громадъ, лише передъ ними ôтвѣчальнй и ôтъ нихъ зависимй, а не орудiями, часто слѣпыми и интересамъ громадъ противными, въ рукахъ чужихъ, хотьбы се навѣть були старосты або рады повѣтовй. Сюда безперечно належитъ такожь обмеженье такъ званого порученого круга дѣйствiя, а розширенье и обезпеченье власного круга дѣйствiя, бо дотеперѣшна нерозмѣрна перевага першого надъ другимъ есть головною причиною слабого розвою громадъ и зависимости громадскои власти ôтъ администраційно-политичнои власти правительственнои. Мы вже неразъ высказовались въ тôмъ дусѣ въ нашôй часописи и не сомнѣваемось, що свобôдный розвôй громадъ, пôднесеный о. Я. до важности головнои точки програмовои, есть горячимъ бажаньемъ цѣлого рускаго народа.

Однакожь съ дальшими выводами о автономiи краевôй высказаными о. Я., о скôлько они точно переданй въ Турчаньскôй дописи, не можемо вповнѣ освоитись. Се рѣчь певна, що всѣ голосы зъ народа заявлялися и заявляются противъ радъ повѣтовыхъ и коли бъ нынѣ прiйшло до загального голосованя надъ радами повѣ-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.
Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

Панѣ Запольска славилась послѣдною потомницею преславного колисьто роду Запольскихъ и зъ цѣлои тои славы унаслѣдувала лише имя и родову думу. Розказуютъ, що панѣ Запольска ще замолоду такъ поренялась гадкою добра загибаючого роду правдивои шляхты, що ôтказалась ôтъ замужа и зъ першихъ лѣтъ дѣвочихъ посвятилась опѣцѣ давныхъ родôвъ шляхоцкихъ. По родинѣ не дôсталось ей нiякого маетку, та родова дума не дозволяла ей ôтдавати своеи руки негетьманьскому сынови. Она пробувала по рôжныхъ домахъ шляхоцкихъ, тамъ свôй вѣкъ коротала и все находила молодыхъ сирôтъ шляхоцкихъ, що радо звали ей своею тѣткою и за ей раду и опѣку давали ей у себе пристановиско. Въ цѣлôй ей постати пробивалась дума колисьто великого роду, она мало що говорила съ людьми звычайного роду, тôлько въ горда покивувала головою и николи не усмѣхалась. Насилу згодилась она, пôти съ нотаремъ у танець. Се бувъ тяжкiй грѣхъ противъ родового звычаю, але она не хотѣла робити „афронту“. Нотарь знавъ, що панѣ Запольска мае вступъ до всѣхъ паньскихъ домôвъ и сливе тамъ дамою „доброго тону“, що она несогôрше доброго фактора знае всѣ справки и интереса паньскй и радо ними займаеся, а навѣть сама зносится съ адвокатами и нотарями. Ôнъ знавъ, що панѣ Запольска може ей увести до богато паньскихъ домôвъ и такъ подати ему добрый заробôтокъ. Отъ ôнъ и припавъ коло Запольскои съ лестными, пôдхлѣбными словами, не ôтступавъ ôтъ неи и безперестанно гнувъ ей всякй кречнй баляндрасы, а вконецъ попросивъ до польонеса. Панѣ Запольска поважно зôтхнула, — ахъ, она не хотѣла робити „афронту“ въ обывательскôмъ домѣ, въ домѣ Гуляйпольскихъ, — и жертвувалась та съ повагою идучи пôдъ повôльный тактъ польонеса подала нотареви два пальцѣ своеи высокороднои руки. Такъ, она зробила зъ себе жертву, остра воня гвоздиковыхъ и цинамоновыхъ пахощѣвъ нотарихи разили ей нѣжный носикъ, вытискали слёзы въ ей очахъ и она затулювалась хустинкою напущеною щиро-парискими пахощами. Она зробила зъ себе жертву, она прогрѣшилась противъ свого роду и съ важкимъ серцемъ ступала теперь поручь съ плебеемъ и на опрощенье сего грѣху стиха ôтмовляла вже въ пятый разъ „Zdrowaś Maryа“ до чудотворного образу въ Ченстоховѣ.

Якбы на бôльшу досаду Запольскои тутъ же за нею йшовъ пôдтюпцемъ панъ Верцѣпентскій, властитель великихъ дôбръ in partibus infidelium и частковый пôднанокъ невеликого хутора Швадронôвки, съ панею Дриптальскою, тайною соперничкою Запольскои. Съ маленькою, мовь курячою головою, съ довгимъ, кручимъ волосьемъ, що довгими кучерями розтрясалось навколо тонкои шiи, худый и смаглявый, съ запалыми очима, протяглымъ носомъ и запалыми щоками, въ чорнôмъ контушѣ съ ôткинеными рукавами, въ бѣлôмъ, саетовôмъ жупанѣ, на довгихъ ногахъ, Верцѣпентскій крутився и вертѣвся коло своеи танечницѣ якъ чорнокрылый бузько коло копицѣ сѣна, неначе вѣтракъ розкидавъ руками и ногами и довгими рукавами свого контуша. Се бувъ вѣрный образъ хутора Швадронôвки, где тожь само все безнастанно крутилось, вертѣлось и фуркотѣло, где господарство велося на высокiй паньскiй ладъ старошляхоцкiй съ экономами и жидôвскими факторами, писарями, гайдуками и полёвыми, та безъ всякои признаки, съ невыходными довгами, съ худыми шкапенятами, голодною худобою, поломаными возами, где старый дѣдъ, въ обдертыхъ лахманахъ робивъ службу маршалка двору, а горобцѣ и мыши свистали и пищали по обдертыхъ и поваленыхъ будынкахъ. Панѣ Дриптальска ще въ 1848 р. мавъ на думцѣ реформу администраціи дорôгъ, котра справдѣ въ дуже многôмъ вымагае поправы. Се совсѣмъ годилось бы съ тою ощадностiю и оглядностiю на найблизшй и найконечнѣйшй потребы краевй, котрй о. Я. такъ справедливо хоче поставити основою цѣлого краевого буджету.

Дуже важнй гадки высказавъ о. Я. що до розвою самои автономiи. Свобôдна громада — се головна основа всякого свобôдного житя суспôльного, се перше условiе правдивои автономiи. Тожь дуже справедливо жадае о. Я., щобы права наданй громадамъ були еще розширенй, а не обмеженй, щобы высвободжено нашй громады зъ пôдъ непокликанои кураторлѣ, щобъ утверждено и запоручено независимôсть громадскои власти ôтъ властiй политично-администраційныхъ, щобъ именно начальники и писарѣ громадскй були органами громадъ, лише передъ ними ôтвѣчальнй и ôтъ нихъ зависимй, а не орудiями, часто слѣпыми и интересамъ громадъ противными, въ рукахъ чужихъ, хотьбы се навѣть були старосты або рады повѣтовй. Сюда безперечно належитъ такожь обмеженье такъ званого порученого круга дѣйствiя, а розширенье и обезпеченье власного круга дѣйствiя, бо дотеперѣшна нерозмѣрна перевага першого надъ другимъ есть головною причиною слабого розвою громадъ и зависимости громадскои власти ôтъ администраційно-политичнои власти правительственнои. Мы вже неразъ высказовались въ тôмъ дусѣ въ нашôй часописи и не сомнѣваемось, що свобôдный розвôй громадъ, пôднесеный о. Я. до важности головнои точки програмовои, есть горячимъ бажаньемъ цѣлого рускаго народа.

Однакожь съ дальшими выводами о автономiи краевôй высказаными о. Я., о скôлько они точно переданй въ Турчаньскôй дописи, не можемо вповнѣ освоитись. Се рѣчь певна, що всѣ голосы зъ народа заявлялися и заявляются противъ радъ повѣтовыхъ и коли бъ нынѣ прiйшло до загального голосованя надъ радами повѣ-

тужила по своѣмъ першôмъ судженôмъ, що гдесь мавъ загинути въ Бернѣ чи Оломуцу, та доси ще слила „молодою вдовою“. Она дуже сердечно опѣкувалась всякими нещастными „патріотами“ и рада була придбати собѣ богатого мужа, щобъ ще бôльше „патріотствувати“. Патріотизмъ щоразъ бôльше упадавъ, а богатого мужа не було. Панѣ Запольска стала великою соперничкою панѣ Дриптальскои, она ôтбивала ей все що горячѣйшихъ и богатшихъ „патріотôвъ“, а на саму Дриптальску поза очи выговорювала, що она совсѣмъ не патріотка, а хитра пôдлестниця и мантѣйка. Та и Дриптальска не дарувала свого и тожь поза очи выговорювала на неи несосвѣтнй рѣчи; навѣть на ей родову славу накинулась и стиха говорила, що панѣ Запольска совсѣмъ не зъ славного роду Запольскихъ, а хиба яка ключниця каштеляньска. Але въ товариствѣ, око въ око, они стрѣчались дуже церемоніяльно и съ пошаною, а внутрѣшну досаду заховували въ глубинѣ серця. На перекôръ Запольскôй Дриптальска убиралась дуже яскраво. На ей головѣ якъ макъ цвили всѣлякй цвѣты, михтѣли понсовй стяжки; ей лице було якъ облѣплене червоною краскою, товстенькй плечи и груди широко обнаженй, а шовкова сукня, червона якъ кровь, ажь хапала за очи. Дриптальска,

Другій накладъ

товыми, нарѡдъ єсли не одноголосно, то дуже переважною частію голосѡвъ заявивбыся за знесеньемъ радъ повѣтовыхъ. Противъ сего мы и не думаємо спорити. Єслибы рады повѣтовѝ мали по всѣ часы остатись въ своимъ теперѣшнѡмъ видѣ, котрый въ очахъ народа представляє лише певну, дуже утяжливу суму выдаткѡвъ, а не представляє ніякихъ користій, єслибы рады повѣтовѝ съ рускою бѡльшостію мали, якъ поучає дотеперѣшный досвѣдъ въ Турцѣ и Жовквѣ, бути недопущенѝ до дѣятельности, отже польска штучна бѡльшѡсть мала бути условіємъ призволу на функціонованье радъ повѣтовыхъ навѣть и въ чисторускихъ або переважно рускихъ повѣтахъ, то очевидно жаданье устороненя радъ пов. єсть въ такѡмъ случаю лише конечнымъ наслѣдствомъ такого анормального стану. Однакожь сама идея повѣтового тѣла автономичного єсть ѡтрубна ѡтъ конкретныхъ поодинокихъ радъ повѣтовыхъ. Хотьбы и найгѡршій станъ фактичный радъ повѣтовыхъ не дав єще доказу, що сама идея повѣтового тѣла автономичного єсть зла и шкодлива — ѡнъ лише доказує, що устрѡй тыхъ радъ єсть хибный, що переведенье идеи блудне. Якъ довго не поставлено доказу, що повѣтъ для свого житя и розвою не потребує ѡтрубного органу (тѣла) автономичного межи поодинокими громадами а соймомъ, такъ довго не можемо освоитись съ гадкою, будьтобы повѣтове тѣло автономичне (все одно чи оно называєся радою повѣтовою, чи инакше) було совсѣмъ непотрѣбне, будьтобы сама идея такого автономичного тѣла була блудна и шкодлива. Длятого то жадаємо реформы радъ повѣтовыхъ, реформы in capite et membris, але не ѡткидаємо самои идеи повѣтового житя автономичного и єго потребы. А вже ніякимъ чиномъ не можнабы згодитись на полученье радъ повѣтовыхъ съ староствами въ той способѡ, щобы староста бувъ ихъ предсѣдателемъ, бо се булобы не тѡлько простою негаціею повѣтового житя автономичного, але се розѡрвалобы цѣле автономичне житье краю на куснѣ, обезсилилобы єго и повставилобы громады пѡдъ безъусловну волю старостѡвъ. Для того мы хочемо розумѣти дотычнѝ выводы о. Я. такъ, що пѡсля єго думки таке сполученье радъ повѣтовыхъ съ староствами рѡвналось бы ихъ цѣлковитому знесеню.

Не припускаємо такожь, щобы о. Я. хотѣвъ и на дальше удержати въ силѣ дотеперѣшну уставу о дорогахъ. Самъ о. Я. признає, що она дуже кривдяча для нашого народа, а тымъ доказує наглячу потребу єи реформы. Се правда, що проєктованѝ теперь въ соймѣ змѣны сеи уставы, опираючѝ дорожну престацію на числѣ душь, булибы єще бѡльше кривдячѝ ѡтъ дотеперѣшнои уставы. Однакожь се власне вкладає на рускихъ послѡвъ обовязокъ глубше занятись надъ сею многоважною справою и выступити съ самостѡйнымъ проєктомъ уставы о дорогахъ, котрыйбы ѡтповѣдавъ интересамъ нашого народа. Булобъ несправедливо жадати такого проєкту ѡтъ поодинокого посла, але се власне показує, якъ велика и нагляча потреба, щобы всѣ нашѝ послы соймовѝ зѡбрались передъ соймомъ и основно обговорили тѝ справы, якѝ приготовлюются до сойму, щобы напередъ погодились на спѡльне поступованье и заявили передъ свѣтомъ свою спѡльну, позитивну програму.

Закѡнчуючи нашѝ уваги надъ посольскимъ справозданьемъ о. Я., мусимо єще сказати кѡлька слѡвъ о межинародныхъ ѡтношеняхъ въ краю. Совсѣмъ справедливо замѣтивъ о. Я., що Русины ніякъ не можутъ погодитись съ гадкою сполученя двохъ ѡтрубныхъ народѡвъ въ одно, — съ гадкою вынародовленя Русинѡвъ на Полякѡвъ. Борба противъ того вынародовленя єсть головною пѡдставою нашихъ народныхъ усилій, бо се єсть оборона власного житя національного. Усилія Полякѡвъ вынародовити Русинѡвъ суть причиною незгоды обохъ народѡвъ и въ тѡмъ взглядѣ згода навѣть далеко менше можлива, якъ межи желѣзною а мѣдяною штабою. Зъ другоижь стороны существованье двохъ народностій въ краю єсть фактомъ, съ котрымъ мусить числитись кождый политикъ. Насувається питанье, чи можливый успѣшный розвѡй краю при безнастаннѡй, до остаточнои крайности завзятѡй враждѣ обохъ народѡвъ? Не можна сомнѣватись, що тая вражда єсть одною зъ головнѣйшихъ причинъ малоуспѣшности и застою нашого краю, що она зводитъ край на бездорожа и деморализує єго жизненнѝ силы. Вражда, яка она бъ ни була, єсть завсѣгды объявомъ хоробливымъ и она николи не доводитъ до добра. Вражда слѣпа, завзята и безпощадна не може стояти въ програмѣ здоровои партіи, а тымъ менше въ програмѣ народнѡй. Однакожь фактомъ єсть, що безпощадна вражда противъ Русинѡвъ сталася програмовою точкою у верховодячихъ теперь Полякѡвъ и на нихъ спадає отвѣчальнѡсть такои деструктивнои политики. Тѡлькожь тутъ власне повстає питанье, чи Русины маютъ ѡтносится до сего факту лише пасивно, чи маютъ пасивно придивлятись упадкови краю, тою враждою вызваному? Чи маємо мы припускати, що цѣла польска суспѡльнѡсть такъ вже тою хоробою ослѣплена и здегенерована, що не найдеся ни однои частины, котрабы мала здорове почутье справедливости, добра краю и добра одного и другого народа? Єслибъ такъ було, тогды вже булобы за слабе порѡвнанье обохъ народѡвъ до двохъ штабъ, желѣзнои и мѣдянои, нагненыхъ въ противныхъ направленяхъ, — тогды треба бъ говорити о сполученю двохъ тѣлъ: здорового съ зараженымъ, згангринованымъ! Не сполученье, але вже одно существованье обохъ такихъ тѣлъ побѡчь себе було бъ погубнымъ, убиваючимъ, бо здорове тѣло мусѣло бъ упасти жертвою заразы ѡтъ слабого. Якійже тогды выхѡдъ зъ такого положеня? — Ампутація?...

Отже мимо всеи безъѡтрадности думаємо, що годится потрудитись надъ иншимъ выходомъ. Система верховодячои партіи Полякѡвъ, оперта на безвзгляднѡй враждѣ противъ Русинѡвъ, попихаюча нашъ край до щоразъ бѡльшого упадку, — чи скорше чи пѡзнѣйше мусить принести свои терпкѝ овочи, мусить вызвати реакцію. Мы жь съ покликомъ: cuique suum, съ ясною програмою добра цѣлого краю, съ неустрашимымъ и консеквентнымъ жаданьемъ справедливости, — повиннѝ статися тою партіею въ краю, що громадитъ въ собѣ всѣ здоровѝ елѐменты, що смѣло бореся съ деморализацією цѣлои суспѡльности и хоть съ трудомъ и по многихъ жертвахъ все таки доходитъ до побѣды правды. Така програма загального добра, обопѡльного пошанованя, успѣшного розвою краю, безсторонної справедливости и повнои свободы, програма ясна и позитивна, она повинна не тѡлько насъ Русинѡвъ одушевити, але понести свою проповѣдь межи польскій народъ, щобы и тамъ для себе пріѣднати всѣ єще здоровѝ елементы, щобы ихъ затягнути пѡдъ знамя справедливости и народного поважанѝ и здвигнути до живои працѣ противъ обгортаючои нашъ край деморализаціи верховодячихъ олигархѡвъ. Ось надъ чимъ слѣдовалобы єще потрудитись.

ДОПИСИ.

Зъ Снятыньского. (*Якъ то у насъ повѣтовый выдѣлъ опѣкуєся громадскимъ маєткомъ?*)

I.

Въ селѣ Вовчкѡвцѣ посѣдала громада толоку, складаючуся зъ 192 моргѡвъ. Тую толоку мала громада ѡтъ найдавнѣйшихъ часѡвъ въ своѣмъ посѣданю. При закладаню грунтовыхъ книгъ настрашили двѡрскѝ пріятелѣ громаду, що панъ бар. Капри, маршалокъ повѣтовый, хоче ѡтобрати громадѣ толоку яко власнѡсть двѡрску. Громада перестрашилася. Щожь роблятъ добродѣѣ двѡрскѝ? Ото намовляютъ громаду, щобы погодилась съ двором. Громада въ обавѣ, що може стратити цѣлу толоку, въ першѡй хвили пристала на угоду. П. Капри, хотячи показатись великодушнымъ при спродажи села, зробивъ таку угоду, що 180 моргѡвъ толоки дає, а радше дарує громадѣ, а собѣ бере тѡлько 12 моргѡвъ, бо не має где нового двора поставити. Громада пристала на се, що панови даровала ѡтчѣпного 12 моргѡвъ толоки и пѡдписала контрактъ. Выдѣлъ повѣтовый въ Снятынѣ затвердивъ тую угоду. Межи выдѣловыми бачили мы пѡдписаныхъ трехъ рускихъ священикѡвъ, а навѣть пароха вовчковецкого. По часѣ громада пересвѣдчилася, що цѣла толока вже на неи интабульована и всюда такъ записана, а двѡръ не мавъ и не має найменшого права до толоки, и що претенсія двора була лишь пострахомъ, щобы выдурити ѡтъ нихъ 12 моргѡвъ. Громада отже хоче пуститися въ право. Сподѣємось, що власти судовѝ не допустятъ до того, щобы громаду панъ въ такій пѡдступный способѡ вызыскавъ. Жаль намъ тѡлько того, що въ выдѣлѣ повѣтовѡмъ засѣдає ажь 3 рускихъ священикѡвъ и не розглянулися въ сѣй справѣ...

II.

Другій фактъ єще цѣкавѣйшій беремъ такожь зъ повѣту снятыньского. — Передъ кѡлькома роками бар. Петрино зъ Вашковець на Буковинѣ будувавъ собѣ дорогу зъ Вашковець до двѡрця въ Залучу надъ Черемошемъ. Понеже дорога выпадала черезъ поля залуцкѝ, то бар. Петрино покупивъ ѡтъ поодинокихъ селянъ кусники поля ажь до Черемошу. Надъ самымъ Черемошемъ має Залуче зарѣнокъ. На Черемошу хотѣвъ бар. Петрино поставити мѡстъ, але громада въ Залучи не позволяла. Бар. Петрино хотѣвъ купити той зарѣнокъ ѡтъ громады, но она не хотѣла продати. Бар. Петрино порадивъ собѣ въ иншій способѡ. Ото якъ fama fert, давъ вѡйтови въ Залучи 100 зр., зъ котрыхъ 50 зр. давъ вѡйтъ на церковь, а 50 зр. сховавъ у свѡй карманъ. Бар. Петрино построивъ мѡстъ на Черемоши и поставивъ рогатку на мостѣ — але яку? Ото кождый, кто ѣхавъ черезъ мѡстъ, плативъ мыто ѡтъ худобы, ба навѣть кождый чоловѣкъ, идучи пѣшки, плативъ за себе мыто немовь за коняку! Мы подѡбного мыта не чували въ свѣтѣ, але фактомъ єсть, що въ Залучи кождый чоловѣкъ єго платитъ. Громадяне зъ Залуча потребуютъ переѣздити и переходити черезъ той мѡстъ до сусѣдныхъ Вашковець на торги, ярмарки, а въ зимѣ до лѣса и якъ обраховати, тая до $2^1/_2$ тысяча числяча громада платитъ рѡчно надъ 500 зр. за мыто. Сеи весны вода зѡрвала той мѡстъ. Бар. Петрино хотѣвъ новый мѡстъ покласти, але громада не позволила класти єго на зарѣнку, котрый яко єи власнѡсть зѡставъ заинтабульованый. Що робитъ бар. Петрино? Ото годится съ громадою въ той способѡ, що позволяє громадѣ зъ Залуча ѣздити и ходити по тѡмъ мостѣ даромъ, тѡлько, щобъ позволили єму мѡстъ положити. Громада пристала на тое и пѡдписала контрактъ нотаріяльный. Тую угоду ѡтослали до выдѣлу повѣтового въ Снятынѣ до затвердженя. Въ справозданю п. Евгеній Криштововичь, обыватель и вѡйтъ зъ Залуча повѣдає, що ѡнъ єсть противный затвержденю тои угоды межи громадою а бар. Петрино, понеже бар. Петрино єго сосѣдъ и пріятель говоривъ єму, що охотно дасть заразъ 1000 зр. за той зарѣнокъ, але щобы громада мыто и дальше платила. Выдѣлъ повѣтовый не затвердивъ тои угоды, але хоче змусити громаду, щобы взяла 1000 зр. и платила мыто. Теперь пытаємъ, чи громада лучше выйде на тѡмъ, якъ возьме тыхъ 1000 зр.? Громада предсѣ тыхъ 1000 зр. ѡтдасть въ двохъ рокахъ мытомъ. Такъ то стережутъ маєткѡвъ громадскихъ паны, котрыхъ громады повыбирали на своихъ вѡйтѡвъ та заступникѡвъ въ радѣ повѣтовѡй. Такихъ вѡйтѡвъ маємо въ нашѡмъ повѣтѣ кѡлькохъ и такъ: въ Залучи вѡйтомъ п. Евгеній Криштофовичь, въ Устю надъ Прутомъ п. Комарь, въ котрого селѣ кѡльканацять заледви господарѣвъ маютъ по кѡлька моргѡвъ поля а решта перейшла въ руки пана вѡйта, въ Вѣдиновѣ п. Шнирихъ, а п. бар. Капри бувшій обыватель въ Вовчкѡвцяхъ єсть маршалкомъ повѣтовымъ въ Снятынѣ. Легко зъ того всего пѡзнати, длячого громады тутешнѝ такъ тратятъ маєтки, бо якъ то пословиця польска каже: „pan z panem zna się, a tobie chłopie za się!“

III.

На конецъ додамо єще одинъ фактъ зъ господарки рады повѣтовои въ Снятынѣ. Въ роцѣ 1878 засуспендовано вѡйта въ Пѡдвысоцѣ за дефицитъ въ громадскѡй касѣ. Рада повѣтова высылала вѣчно комисарѣвъ а радше писарѣвъ, на комисіи до Пѡдвысокои, котрѝ добрѝ дѣты брали, а николи нічого не робили, бож такихъ высылано людій, котрѝ найменьшого понятя о справахъ громадскихъ не маютъ. Ажь передъ кѡлькома днями съ тяжкою бѣдою перешконтровавъ выдѣлъ повѣтовый касу громадску! Треба було ажь 3 роки несповна, щобы выдѣлъ повѣтовый переглянувъ касу громадску!

Се лишь кѡлька фактѡвъ до илюстраціи господарки снятыньского выдѣлу повѣтового. Подѡбныхъ фактѡвъ знайшлабыся немѣра.

В. Б., селянинъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Подорожь цѣсаря.*) Цѣсарь повернувъ дня 16 с. м. зъ подорожи до Форарльбергу и Тиролю до Ишль. Опускаючи Инсбрукъ вызначивъ цѣсарь зъ власнои касы 5800 зр. на цѣли добродѣтельнѝ. Въ Тегернзе, где удався бувъ цѣсарь ѡтвѣдати князя Кароля Теодора баварского (брата цѣсаревои) пробувъ до понедѣлка вечера, а зъ ѡттамъ пустився въ дальшу дорогу. На стаціи Гольцкирхенъ дожидали цѣсаря князь Леопольдъ баварскій съ княжною Гизелею и обоє разомъ съ цѣсаремъ ѡтъѣхали до Ишль. Тамже завитавъ того самого дня и архикн. Рудольфъ съ женою.

По пріѣздѣ до Ишль цѣсарь того таки дня ѡтвѣдавъ пробуваючого тамже кн. Миляна сербского и пробувъ у него довше. Въ годину пѡзнѣйше кн. Милянъ ѡтдавъ визиту цѣсареви, забавивъ пѡвъ годины самъ а опѡсля привѣзъ и свою жену для представленя єи цѣсареви. Рѡвножь ѡтвѣдавъ князь Милянъ архикнязя Рудольфа. Слѣдуючого дня, т. є. 17 с. м. на гальовый обѣдъ цѣсарскій були запрошенѝ князь съ женою и оба великѝ князѣ россійскѝ Сергій и Павелъ, котрѝ день передъ тымъ прибули до Ишль.

(*Дръ Гербстъ передъ своими выборцями.*) Въ недѣлю и понедѣлокъ здававъ дръ Гербстъ, проводникъ партіи вѣрноконституційнои, справу зъ своеи посольскои дѣятельности передъ выборцями въ Дячинѣ и Бенсенѣ. Дръ Гербстъ выяснивъ въ обохъ знаменитыхъ промовахъ ролю цѣлои партіи

на злѡсть Запольскѡй, залицялась до Верцѣпентского, усмѣхалась, поморгувала намащеными бровами и такъ стрибала своими маленькими черевичками, наче бъ она танцювала мазура а не польонеса.

Дриптальска разъ у разъ перешептувалась съ Верцѣпентскимъ и смѣялась въ Запольскои, що она „звѡйшла вже на нотариху“, та сунеся якъ задеревѣла лялька або засушена мумія. Запольска опаморочена острою вонею гвоздикѡвъ и цинамону, подражнена неперестанными шептами Дриптальскои съ Верцѣпентскимъ, на силу держалась въ своѣй поважнѡй ходѣ и мало що не дѡстала судорогѡвъ*). Млѡсть била на неи, а ви „шляхотне“ серце ажь краялось зъ жалю, що такій добрый бѣдняка, такій простодушный шляхтичь, якъ Верцѣпентскій, такъ припадав коло *такои* Дриптальскои. Ахъ, она бъ и нимъ поопѣкувалась та пригорнула до свого серця — ѡнъ жежь бувъ щирошляхоцкого роду, хочь правда, совсѣмъ пѡдупавшого!

(*Дальше буде.*)

*) спазмѡвъ.

вѣрноконституційнои въ бѣжучôй періодѣ парляментарнôй, застановився надъ си теперѣшнымъ положеньемъ и зазначивъ си дѣятельнôсть на будуще. Дръ Гербстъ сконстатовавъ, що партія вѣрноконституційна есть фактично найбôльшою партією въ парляментѣ, бо партія автономистôвъ есть властиво полученьемъ трехъ партій: Полякôвъ, Чехôвъ и клерикалôвъ, котрй не маютъ однои програмы, але идутъ спôльно тôлько на пôставѣ кождочасового компромису. Тымчасомъ вѣрноконституційнй идутъ въ дѣлахъ политичныхъ все згôдно и солидарно. Вправдѣ лучилась часомъ незгôднôсть межи членами партіи, але все бувало тôлько въ пытанихъ матеріяльныхъ, где кождый посолъ выступавъ въ интересѣ своихъ выборцѣвъ, якъ се було н. пр. при реформѣ податку грунтового. Дръ Гербстъ згадавъ такожъ о окупаціи Босніи и уставѣ войсковôй, въ котрыхъ то справахъ такожъ объявилась незгôднôсть послôвъ вѣрноконституційныхъ. Але обѣ тй справы суть вже довершеными фактами, и съ ними треба погодитись. Що до теперѣшнои задачѣ вѣрноконст. партіи высказавъ дръ Гербстъ тую провôдну засаду, що для такои поважнои и великои партіи парляментарнои совсѣмъ не булобъ користно и пристойно пускатись на политику систематичнои негаціи и опозиціи, противно, партія повинна принимати ôтъ противника тое, що добре, а зле повинна старатись направити. Яко головнй задачѣ дѣланя своеи партіи дръ Гербстъ подавъ оборону конституціи и нѣмецкости и упорядкованье державныхъ финансôвъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. До Kölln. Ztg. телеграфуютъ зъ Петербурга, що ген. Альбединьскій, теперѣшный генералъ-губернаторъ варшавскій, має бути именованый министромъ вôйны на мѣстце ген. Ванновского, котрый має уступити зъ чисто личныхъ причинъ. Губернаторство варшавске по Альбединьскôмъ має обняти ген. Тодлебенъ.

Царь пробуває теперь съ родиною въ Краснôмъ Селѣ, где ôтбуває пересмотръ всякихъ ôтдѣлôвъ войскъ.

Въ мѣстѣ Лубнахъ, въ губ. полтавскôй выбухли дня 8 с. м. напады на жидôвъ и ажь войско привернуло порядокъ. Двѣ особы ранено смертельно, а 15 арештовано.

Московскій дневникъ „Русскій Куріеръ“ зôставъ завѣшеный на 4 мѣсяцѣ за статѣ о судьбѣ административно засланыхъ въ Сибѣри и о погромѣ жидôвскôмъ въ Нѣжинѣ.

Пôсля донесеня „Порядку“ має бути знесеный подѣлъ царства на округи военнй, а натомѣсть войско буде подѣлене на чотыри арміи: пôвнôчну, полудневу, всхôдну и захôдну.

„Правительств. Вѣстникъ“ доноситъ, що въ Саратовѣ на подвôрю касарнянôмъ знайдено ворохобничй проклямаціи, котрй пôдкинувъ ктось въ цѣли агитаціи межи войскомъ.

Директоръ петербурского банку державного Ламанській зôставъ на власну просьбу перенесеный въ станъ спочинку, а на его мѣстце запмоновано Цимсена, директора канцеляріи дѣлъ кредитныхъ въ министерствѣ скарбу.

Министерство императорского двору має бути небавомъ знесене. Теперѣшный министеръ двору гр. Адлербергъ має незадовго податись до димисіи.

Нѣмеччина. (*Противжидôвскй агитаціи.*) Щобы запобѣгчи розрухамъ христіяньского населеня противъ жидôвъ, подôбнымъ до тыхъ, якй проявились недавно въ Новôмъ Штетинѣ и въ Шивельбайнъ, длятого верховный предсѣдатель (Oberpräsident) Помераніи предпринявъ подорожь по тôй провинціи. Ôнъ препоручивъ властямъ мѣстцевымъ, щобы всѣми усиліями старались всякй можливй ексцесы противжидôвскй въ самôмъ зародѣ придушувати.

(*Бесѣда Гамбеты въ Бельвиль*) здѣлала, якъ мы се вже коротко зазначили послѣдного разу, дуже непріятне впечатлѣнье въ нѣмецкихъ газетахъ. Гамбета, якъ звѣстно, высказавъ въ своéй промовѣ тіи слова: „Бажаю и надѣюсь дожити того дня, коли мы лише дорогою права и гуманности зновъ побачимо нашихъ ôторваныхъ братій (frères séparés) разомъ съ нами сполученыхъ“. Зъ тыхъ слôвъ дуже выразно выповѣдженыхъ выплыває, що Гамбета справдѣ думає о ревиндикаціи для матери Франціи утраченыхъ въ 1871 р. провинцій Альзаціи и Льотарингіи и вѣщує, що ôнъ дожіє еще того часу, коли „ôторванй братя“ сполучатся съ Французами. На тое ôтповѣдає „Norddeutsche Allg. Zeitung“: „Мы дуже неохотно порушуємъ тую справу, але годѣ намъ замовчати того, що Гамбета выступає съ своею бажаною ревиндикацією утраченыхъ провинцій въ имени права и гуманности, мовьбы то Франція власне на Альзацію мала бôльше право якъ на другй краѣ, котрй давными часами выдерли оружіемъ своимъ сосѣдамъ н. пр. на Бельгію и лѣвый берегъ Рену. Така аргументація Гамбеты спонукує насъ въ имени правды, права и исторіи запротестовати противъ такому змыслови Гамбетовои бесѣды. Мы сожалѣемъ надъ тымъ, що Гамбета на своéмъ дуже виднôмъ и вплывовôмъ становищи не пропуститъ ни одного року, щобы въ публичныхъ бесѣдахъ не пôдбурити чувства своихъ земляковъ противъ Нѣмеччины и противъ status quo, але противно все показує своимъ землякамъ, що ôнъ осущенье французскои политики реваншу поставивъ собѣ задачію жизни... Мы симъ разомъ повторимъ пану Гамбетѣ тую историчну правду, котру мы ему и при случаю его Шербурскои бесѣды высказали, що Нѣмеччина забраньемъ въ 1871 р. провинцій Альзаціи и Льотарингіи пріймла тôлько зновъ въ правне посѣданье тыхъ краѣвъ, котрй, вызыскавши ей колишну слабосильнôсть, зрабували Людвикъ XIV и Наполеонъ I“.

Франція. Гамбета мавъ вô второкъ сего тыждня выступати съ бесѣдою въ другôй дѣльници парискаго передмѣстя Бельвиль. Дневники радикальнй заповѣли наперед, що радикалы не допустятъ Гамбету до голосу. Такъ и сталося. На подвôрю однои фабрики пôдъ обширною шопою урядженo трибуну для Гамбеты. Помимо дощу зôбралось множество людій, около год. 8 було вже 6000 осôбъ, а все еще прибували новй товпы выборцѣвъ, головно передмѣщанъ и фабричныхъ робôтникôвъ въ синыхъ блюзахъ. О пôвъ до 9-тои прибувъ Гамбета. „Най жіє Гамбета, най жіє республика!“ закричала одна часть присутныхъ а друга часть почала свистати. При выборѣ предсѣдателя збору повставъ страшенный галасъ, бо радикалы хотѣли выбрати предсѣдателемъ соціялиста Рети. Гамбета хотѣвъ промовляти, але радикали заглушили его крикомъ и свистомъ. Гамбета кричавъ пронимаючимъ голосомъ: „Кто свище, той тхôръ! Що за ганьба! Заплачено вамъ за тое, щобысте не дали менѣ говорити. Называете мене диктаторомъ а чи знаете, чимъ вы есте? Вы есте спущеными зъ ланцуха невôльниками! Погорджаю очернителями, вышукаю я ихъ въ власныхъ ихъ норахъ и укараю!“ Гармидеръ стававъ що разъ бôльшій, а Гамбета незабавомъ закричавъ: „Замыкаю засѣданье!“ и выйшовъ. За Гамбетою выйшли и его прихильники — не обôйшлось безъ сценъ кулаковыхъ — а противники Гамбеты лишилися и ôтбули засѣданье приватне.

Всѣ републиканьскй газеты остро напали на збôръ выборній въ другôй дѣльници, котрый не давши Гамбетѣ говорити, сповнивъ насилія надъ свободою слова. Гамбета має выдати манифестъ противъ тымъ выборцямъ, котрй не допустили его до слова.

НОВИНКИ.

— **Статутъ руского товариства педагогичного** затвердило ц. к. Намѣстництво рескриптомъ зъ 6 л. серпня с. р. до ч. 37.847. Такъ отже маємъ еще одно довго выжиданe руске товариство, передъ котрымъ лежитъ широке поле дѣланя. Кобы тôлько много щирыхъ робучихъ рукъ!

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Генералъ-комендантъ кн. Виртемберскій выѣхавъ въ четверъ до Золочева, зъ ôтки удасться до Перемышля и Тарнова на бôльшй вправы войсковй. — На ôтбудованье театру ческого жертвувавъ Цѣсарь 20.000 зр. — Въ Вѣдни перебуваютъ теперь король и королева дуньскй пôдъ укрытымъ именемъ. — Въ Кальваріи пôдчасъ ôтпусту завалилася брама и забила кôлька осôбъ. — Въ Петербурзѣ ôтбудеся дня 16 (28) вересня с. р. процесъ 4 членôвъ революційного товариства „Черный Передѣлъ.“ — Зъѣздъ шахистôвъ ôтбудеся въ Липску дня 28 л. с. м. — Въ Парижи ôтбудеся, почавши ôтъ дня 15 л. вересня с. р. конгресъ електрикôвъ въ звязи съ выставою електричныхъ знарядôвъ, котра ôтворена вже ôтъ дня 10 л. с. м. — Въ Зальцбурзѣ ôтбуваются теперь засѣданя антропольогôвъ и археольогôвъ, котрй зъѣхались зъ рôжныхъ сторôнъ свѣта. — Въ Берестю Литовскôмъ знищивъ страшный пожаръ дня 9 л. с. м. надъ 200 домôвъ, по бôльшôй части жидôвскихъ. — Въ Сераєвѣ положено дня 5 (17) с. м. угольный камѣнь пôдъ нову катедру католицку. — Комитетъ будовы театру ческого ухваливъ взятись сейчасъ до ôтбудованя спаленого театру. — Львôвскй дневникарѣ польскй выдаютъ альбумъ на дохôдъ ôтбудованя театру ческого. — Звѣстный революціонеръ Гартманъ остає теперь въ Новôмъ Іорку и бажає зôстати обывателемъ американьскимъ. — Въ Петербурзѣ, якъ пишутъ „Новости“, має станути небавомъ польскій театръ.

— **Зъ Станиславова** пишутъ намъ: Дня 18 л. серпня яко въ день уродинъ Є. В. Цѣсаря ôтправлено о год. 7 рано полеву службу божу для всего войска, котре для бôльшихъ вправъ стягнулося теперь до нашого мѣста. Ôтправа ôтбулася пôсля обряду лат., безъ уваги на тое, що бôльшôсть войска (полки коломыйскій, станиславôвскій и черновецкій) есть обр. гр. и рускои народности. Комендантъ пляцу запросивъ руске мѣстцеве духовеньство лише до „асисты“ при лат. ôтправѣ, але оно въ справедливôмъ почутю достоиньства свого обряду и своеи народности ôткинуло съ обуреньемъ таке кривдяче запрошенье. О год. 10 ôтправивъ въ рускôй церквѣ парохіяльнôй службу божу Впр. о. Шанковскій, мѣстцевый парохъ, а проповѣдь, приложену до торжества уродинъ цѣсарскихъ, выголосивъ мѣстцевый сотрудникъ о. Семенôвъ. Гимнъ народный заключивъ цѣлу ôтправу, въ котрôй взяло участь незвычайне множество народу. Зъ ц. к. властій було въ церквѣ, мимо запрошеня гр. к. уряду парох., дуже мало; бачилисьмо лишь заступника старосты съ однымъ комисаремъ и конципієнтомъ, одного совѣтника суду, одного надсовѣтника финансовои дирекціи и обохъ директорôвъ шкôлъ середныхъ. Прочй урядники остентаційно поминули руску церковь. Чи може присутнôсть ихъ на рускôй ôтправѣ не годится съ патріотизмомъ австрійскимъ?...

— Въ четверъ сего тыждня, **въ рускій празникъ Преображенія Господнёго** скликала рада школьна окружна львôвского позамѣского округа **учительску конференцію!** Учителѣ мусѣли жадати ôтъ громадъ пôдводъ и зъ тои причины приходило до непріятнымъ сценъ, бо селяне казали: „Бôйтеся Бога! Мы не погане! Дайте намъ хоть въ таке велике свято до церкви пôйти!“ И пытаємъ мы аранжерôвъ конференціи, чи теперь, пôдчасъ вакацій, не можна було вызначити конференцію на якій иншій день, але конче на руске урочисте свято? На що дражнити народъ? До чого все тое доведе?!

— **Альбинъ Стройновскій,** ц. к. староста станиславôвскій, умеръ вчера во Львовѣ въ 45 р. житя.

— **Niema nad wolność w Polsce!...**

Сконфіскованo.

, и муситъ завстыдати кождого чоловѣка, шануючого особисту свободу, конституціонализмъ и межинародній ôтношеня до другихъ державъ, представили Gaz. Nar. и Dziennik pol. по свому звычаю въ совсѣмъ неправдивôмъ свѣтлѣ, перекрутили фактичный станъ, зробили зъ о. Михаила Д. „moskiewskiego agenta“, а н. адъюн. Л. представили яко „przechowującego w sądowym budynku podejrzanego i przez władzę polityczną ściganego pora rossyjskiego“! Ось вамъ правдомовнôсть польскихъ газетъ, стоячихъ въ самôй близькôй дружбѣ съ prałatem ks. Stojałowskim, ось той стôлько разôвъ славленый либерализмъ нашихъ галицкихъ Полякôвъ! Имъ еще жаль, що „рора“ не взяли на багнеты и не повели на костырь або не вкинули до тюрмы! Тогды донерва бувбы вдоволеный либерализмъ нашихъ верховодячихъ Полякôвъ! Пытаємось, щобъ сказали тй самй либералы, якбы щось подôбного сталося въ Россіи, пр. колибъ россійскй жандармы були Яна IV, ѣздившого свого часу ангажувати артистôвъ и артистокъ зъ Варшавы, арештували яко „agenta rządu narodowego“ и пôдъ ескортою вытранспортували зъ Варшавы до галицкои границѣ? Оттогды не булобъ кôнця и мѣры крикамъ польскихъ псевдолибералôвъ на „barbarzyńską Moskwę“ — тогдыбы то посыпались фразы: „nie było to wolności jak w Polsce!“ Однакожъ такъ не робилось и не робится въ Россіи. У насъ ks. Stojałowski устроює „шпектаклѣ“, а Gaz. Nar. и Dzien. pol. проводятъ засады свого польского либерализму и накликуютъ на невинныхъ и безборонныхъ людій: „Polizei, Polizei!“

— **Для Всеч. урядôвъ приходскихъ въ окрестности Тернополя,** котрй не маютъ еще рускихъ печатокъ, подаєся до вѣдомости, що въ закладѣ карнôмъ въ Тернополи выробляє одинъ вязень хорошй печатки въ цѣнѣ 5 кр. ôтъ однои буквы, а 1 зр. за образъ святого (до барвы), рахуючи саму печатку съ ручкою 50 кр. Съ замовленями удаватись належитъ до заряду дому карного при ц. к. судѣ окружнôмъ на улици Паньскôй въ Тернополи.

— **Новый соймовый будынокъ,** якъ звѣстно, буде небавомъ мѣстити въ собѣ галицкихъ послôвъ. Пôсля бажаня рôжныхъ партій посольскихъ означено вже для нихъ окремй мѣстця въ сали соймовôй, такъ що послы, належачй до однои партіи, будутъ занимати крѣсла въ однôй групѣ. Порядокъ отже буде такій: на крайнôй лѣвици засядутъ такъ названй „поступовцѣ“, въ лѣвôмъ центрѣ „Атенцѣ“, въ правôмъ центрѣ „Подоляне“, а въ крайнôй правици засядутъ Станьчики або „клюбъ реформы“. Першій зъ переду рядъ крѣселъ есть неутральный и призначеный для верховникôвъ церковныхъ и для тыхъ послôвъ, котрй не именуютъ себе участниками жаднои партіи.

(*B*) **Рѣдке торжество** съ музикою, співами, деклямаціями и промовами ôтбулося въ четверъ минувшого тыждня въ селѣ Пôдберѣзцяхъ, львôвского повѣту. Тамошна громада на внесенье начальника свого Федора Царя рѣшила въ вечеръ того дня обходити святочно перемѣну мурованои коршмы на школу. Радôсть всѣхъ селянъ: старыхъ и молодыхъ, мущинъ и женщинъ була невысказана. Цѣле село потопало въ радости; такъ радовались нашй села хиба по знесеню панщины.

— **Въ Кипячцѣ,** селѣ тернопôльского повѣта, где заходомъ ревного душпастыря Пр. о. Студиньского громада отверезилася, где молодѣжь сельска пôдъ проводомъ трудящого и статочного дяка п. Николая Мисака, члена „Просвѣты“, выучилася співу и що недѣлѣ и свята причиняєся до пôднесеня богослуженя, жіє звѣстный зъ своеи безконфесійности шляхтичъ польскій п. Черняковскій, котрыйбы пôсля понятій дипльоматôвъ Narodówki повиненъ бути на Руси pioniérem cywilizacyi. Отже сему панови не въ ладъ тверезôсть громады, бо prop'inacya — grunt, тому помогли ему звѣстнй сферы выбрати раду громадску зъ помѣжь непоправныхъ пяниць, щобы тымъ сотворити „przedmurze“ для своеи мисіи цивилизаційнои. Щобъ улекшити собѣ мефистовску працю, шляхтичъ сей задумавъ пôдорвати въ громадѣ повагу церкви и всякои святости. Отже въ недѣлѣ и свята каже своимъ огульникамъ жати, косити и всякй инший роботы тяжкй робити, а коли бъ котрый оправся тому, то такому не выдасть кôнъ зароблeныхъ будными днями. До того еще нарочно розпиває не тôлько старшихъ, але й молодѣжь, примѣромъ погоничѣвъ. Отъ до чого веде захланнôсть та ненасытнôсть! Щожь тутъ поможе найревнѣйща праця священика, если шляхтичъ уживає всѣхъ средствъ, щобы здеморализувати народъ и пôдорвати у него всяку вѣру. Жахаєтеся нигилизму, соціялизму а самй есте апостолами его. А чи знаютъ о тôмъ всѣмъ нашй власти политичнй?!....

— **Испыты учителѣвъ народныхъ** розпôчнутся дня 9 л. вересня с. р., до котрыхъ могутъ приступити учителѣ, котрí намѣрлютъ складати цѣлковитый испытъ або котрí маютъ лише доповнити гдеякí предметы. Кандидаты довжнí внести свои поданя, заосмотренí въ належнí прилоги, до дирекціи комисіи во Львовѣ найдальше до послѣдного серпня н. с.

— **Пожары.** Въ Перегиньску въ пов. долиньскôмъ згорѣла совсѣмъ церковь. Шкода обчислена на 10.000 зр.; огонь выбухнувъ зъ середины черезъ неосторожнôсть при гашеню свѣтла. — Въ Болеховѣ знищивъ огонь два млыны вразъ съ другими будынками. Страта выноситъ до 16.000 зр. Въ Гошовѣ въ пов. долиньскôмъ згорѣвъ дôмъ жидôвскій, убезпеченый на 1.755 зр. Огонь, здаесь, бувъ пôдложеный. — Въ Зашковицяхъ въ пов. городецкôмъ погорѣло совсѣмъ 6 господарѣвъ, понѣсши шкоду на 4.000 зр. Погорѣлцѣ були лише въ части убезпеченѣ. Выточено слѣдство, бо правдоподôбно бувъ огонь пôдложеный. Въ Чершковѣ въ пов. збараскôмъ спаливъ грôмъ цѣле обôлстье одного господаря, при чѣмъ згорѣло такожь 7 штукъ худобы.

— **Зъ надъ Быстрыцѣ.** Въ селѣ Дорожовѣ повѣту самбôрского годѣ дочекатись на рѣцѣ Быстрыця-Черхавка мосту. Ôтъ давенъ-давна стоявъ на тôй рѣцѣ мôстъ якихъ 30—40 метрôвъ довгій, однакъ еще тамтого року черезъ вылывъ воды розôрваный, доси стоитъ ненаправленый. Знесено виправдѣ на теперь рогачку, але никто вѣдай и не гадае о будовѣ сего мосту, хотяй и на часъ нема тамтуды такои дороги, кудабы можна оминути мôстъ не наразившись на нещастье. Таке буває, коли сухо, але коли дощѣ перепадаютъ, ось якъ теперь, то пореѣздъ туда цѣлкомъ замкненый, такъ, що кождый пустившися на тую дорогу, муситъ оминати се мѣстце о $1^1/_2$ милѣ дальшою дорогою. Въ такій способôъ дорога замкнена до Дрогобыча для проѣзджаючихъ, а тí, що пѣхотою идутъ, мусятъ оплачувати перевôзъ 6—10 кр., бо на кладку черезъ мôстъ построену, кто и небудь не може пуститися. Зволитъ проте ц. к. Староство въ Самборѣ зарядити вже разъ будову сего мосту.

— **Зъ пôдъ Рожнятова** жалуются передъ нами, що тамошна почта дуже недбало експедіює „Дѣло“, такъ що часомъ ажь по тыждневи доручае примѣрникиадресатамъ, якъ се случилось вже неразъ о. Левицкому зъ Княжôвского, до котрого числа 53, 56 и 57 совсѣмъ не дôйшли. Звертаемъ на се увагу Св. дирекціи почтъ.

— **Градъ** подѣлавъ велику шкоду въ пов. бережаньскôмъ, а именно въ селахъ Плавча велика и мала, Цецоры, Вербовѣ и Станиславчику. Переведено ликвидацію шкоды.

— **Новый кометъ** появився на пôвночновсхôдній сторонѣ неба, где можна бачити его ôтъ годины 9 въ ночи. Кометъ той буде видный у насъ до кôнця сего мѣсяця, а дня 22 л. с. м. буде найяснѣйшій. Теперѣшный кометъ не ôтзначаесь такъ яскравымъ свѣтломъ, якъ недавный его попередникъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **О урожаяхъ въ схôдній Галичинѣ** (пôсля справоздания гал. товар. господарского).

Пôдъ Радеховомъ, Лопатыномъ, Топоровомъ бувъ збôръ дуже середный. — Тамъ зôбрано пересѣчно першого покосу конюшины 4 сотн. метр. Въ повѣтѣ равскôмъ зôбрано пересѣчно конюшины 1200 клгр. зъ моргa, сѣна на торфовищахъ по 300 клгр., на другихъ сѣножатяхъ по 700 клгр. Пôдъ Куликовомъ моргъ конюшины выдавъ по 25 сот. вѣд. — Въ Золочѣвщинѣ коло Глинянъ моръ конюшины выдавъ 10.500 клр.; сѣна 9820 клгр., близько Золочева по 12 сотн. метв. Коло Олеска и Бродôвъ збирано конюшины зъ моргa 500 клгр., сѣна 100—500 клгр. пôсля якости сѣножатій. Въ Перемыскôмъ, коло Судовои Вишнѣ и Нижанковець, було пересѣчно конюшины на моргу по 40 сотн., сѣна по 30 сотн. Такій самый выдатокъ бôльше менше коло Сѣнявы. Далеко гôрше выпали сѣнокосы коло Бѣрчи. Тамъ зôбрано конюшины пересѣчно тôлько по 20 сотн., сѣна 15 сотн. зъ моргa. Меншій ще выдатокъ въ Ярославскôмъ на правôмъ березѣ Сяну, где зôбрано конюшины по 17 сотн. сѣна по 12 сотн. зъ моргa. — Не лѣпше такожь въ околицяхъ Дубьецка и Бржозова а мало що лучше коло Лѣщоватои и Устрикъ долѣшныхъ. Коло Рудокъ зôбрано пересѣчно по пôвъ сяжня конюшины и тôлькожь сѣна зъ моргa. Въ окрестностяхъ Бурштина и Жидачева выдатокъ дуже розличный, пôсля рода сѣножатій. — Коло Хирова зôбрано конюшины зъ моргa по 18 сотн. Въ Збаражчинѣ, моргъ сѣножати выдавъ пересѣчно по 1000 клгр. сѣна, мѣсцями навѣть менше. Такій самый майже выдатокъ въ повѣтѣ борщѣвскôмъ. — Въ Коломыйщинѣ и на Пôдгôрю слоты въ многихъ мѣстцяхъ знищили такъ сѣно якъ и конюшину.

Робôтникамъ плачено въ окрестностяхъ Каньчуги ôтъ 40—65 кр. а. в. за день пѣшій, коло Цѣшанова 30—50 кр. а. в. Коло Камѣнки струмиловои плачено женьцеви по 35—40 кр. а. в., косареви по 40—50 кр. зъ горѣлкою — погоничеви до плуга 25 кр., а. в. Тяглои роботы не можна було наймити. — Пôдъ Радеховомъ плачено 25—30 кр. а. в. за копу ôтъ воза 1 зр. — Найдорожшій робôтникъ бувъ въ равскôмъ, именно день пѣшій пôсля роду роботы ôтъ 25 кр. до 1 зр 20 а. в., день тяглый ôтъ 1 зр. 50 кр., до 2 зр. 50 кр а. в. Пôдъ Куликовомъ плачено за день пѣшій по 50 кр. а. в. тяглый по 2 зр. а. в. въ Золочѣвщинѣ день пѣшій 50 кр. день тяглый 1 зр., ôтъ коны 30—45 кр. а. в., косареви 60 кр. а. в. Въ Перемыскôмъ плачено женьцеви ôтъ 30—60 кр. а. в., день тяглый ôтъ 1 зр.—2 зр. Далеко дешевшій робôтникъ бувъ въ околицяхъ Бѣрчи, где плачено за день пѣшій до жнива по 30 кр., до сѣна и картофлѣ по 20 кр., косареви 30 кр., день тяглый по 1 зр. 50 кр. Коло Судовои Вишнѣ за день пѣшій плачено 25—30 кр. а. в. коло Дубьецка женцеви 45 кр. а. в., за вôзъ воловый по 1 зр. 50 кр., коло Рудокъ плачено женцеви 40—45 кр., коло Бурштына по 25—50 кр. Пôдъ Збаражемъ плачено робôтникови по 35 кр., робôтницѣ 20 кр., — за вôзъ съ парою коній 80 кр. — 1 зр. а. в. Въ Тернопôльщинѣ и на цѣлôмъ Подôлю традиційно оброблювано жниво по бôльшôй части за снôпъ, даючи женьцеви 10 копу за роботу. Въ Борщѣвскôмъ плачено женцеви по 50—60 кр., день тяглый стоявъ 2—3 зр. а. в., вôзъ на 4 конѣ 4 зр. — Зъ пôдъ Городенки и зъ цѣлои Коломыйщины жалуются на великій бракъ робôтника, хочь платятъ по 50—60 кр. за день пѣшій съ додаткомъ горѣлки.

Вѣсти епархіяльнí.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Подалися слѣдующí кандидаты на парохію Тылява дек. дукольского: оо. С. Поляньскій, І. Савчинъ, К. Рудавскій, Е. Бачиньскій, І. Пастернакъ Т. Глушкевичъ, А. Венгриновичъ, А. Гумецкій, В. Хилякъ, А. Ивасючка и Т. Дуркотъ.

На конкурсъ розписанí съ речинцемъ поданя до дня 29 л. жовтня 1881 парохіи: Береги горѣшнí дек. затварницкого наданя приватного, Гочѣвъ съ прилуч. Дзюрдзѣвъ и Бохлева дек. балигородского над. пр., Дашôвка съ прил. Пелешница ошварова и Соколова Воля дек. устрицкого над. пр., Миликъ съ прил. Андрѣевка дек. мушиньского над. цѣсар., Новиця съ прил. Прислôпъ дек. бѣцкого над. пр., Радоцина съ прил. Довге дек. дукольского над. пр. и Фульштинъ съ прил. Городовичи, Глибока, Млыни и Сусѣдовичи дек. старосѣльского над. пр.; капелянія: Баниця съ прил. Чертижне дек. мушиньского над. цѣс., Бѣличь гор. дек. старосамбôрского над. пр., Венёва съ прил. Буковець и Сянки дек. высочаньского над. пр., Войткова дек. мушиньского над. цѣс., Ветлина дек. балигородского над. пр., Гвоздець дек. жукотыньского над. пр., Гирова дек. дукольского над. пр., Гнила дек. высочаньского над. пр., Грозёва дек. добромильского над. пр., Днѣстрикъ дуд. дек. жукотыньского над. пр., Долины съ прил. Надъѣздъ, Шимбаркъ, Шклярки, Горинцѣ и Бѣчь дек. бѣцкого над. пр., Криве съ прил. Прислупъ дек. балигородского над. пр., Камяни дек. мушиньского над. цѣс., Крамарôвка дек. порохницкого над. пр., Линье дек. жукотыньского над. пр., Лобозва дек. устрыцкого над. пр., Лининка мала дек. старосамбôрского над. пр., Лопушанка хом. дек. старосамбôрского над. пр., Лещовате съ прил. Воля Матѣева дек. лѣского над. пр., Малковичи съ прил. Дуньковички дек. перемыского над. пр., Милькôвъ дек. олешицкого над. пр., Поворозникъ съ прил. Мушина дек. мушиньского над. цѣс., Прислопъ дек. высочаньского над. пр., Лелюхôвъ съ прил. Дубне дек. мушиньского над. цѣс., Порѣчегрунтъ дек. горожаньского над. пр., Рабы съ прил. Гôчвицѣ дек. балигородского (права над. почиває), Розстайне дек. дукольского над. пр., Ростока велика съ прил. Крижôвка дек. мушиньского над. пр., Рихвальдъ съ прил. Сяры дек. бѣцкого над. пр., Свидникъ дек. старосамбôрского над. пр., Смôльникъ съ прил. Протѣсне дел. затварницкого над. пр., Токарня дек. сяноцкого над. пр., Унятичи дек. дрогобыцкого (право над. почиває), Хмѣль дек. затварницкого (право над. почиває), Шумячь дек. высочаньского над. пр., Чорнорѣки дек. коросняньского над. пр., Яворникъ дек. яслиского над. пр. и Ясель съ прил. Рудавка дек. яслиского над. пр.

Ч. 2368.

Обвѣщенье.

До принятя питомцѣвъ въ тутешне пѣвецко-учительске заведенье фундаціи бл. п. епископа Іоана Снѣгурского на рôкъ шк. 1881/2, вызначаєся речинець на 3 жовтня н. с. 1881 року.

Условія до принятя доконче потрѣбнí суть слѣдующí: 1) укôнченый 17-ый рôкъ житя, 2) непорочнôсть моральности, 3) укôнчена 4-та або найменше 3-та кляса шкôлъ народныхъ съ добрымъ успѣхомъ и 4) добрый, чистый голосъ.

Убѣгателѣ маютъ дотычнí свои поданя, заосмотренí въ потрѣбнí свѣдоцтва, черезъ взглядный парохіяльный урядъ найдальше до 25 вересня н. с. 1881 року тутейшôй Еп. Консисторіи предложити, а самí лично на высше опредѣленôмъ реминци въ тутейшôй консист. Канцеляріи явитися.

Кто зъ кандидатôвъ высше сказаныхъ условій не доповнитъ, того поданье не буде увзгляднене.

Мѣсто формального свѣдоцтва рожденя и крещеня достаточно буде, если дотычный урядъ парох. на прошеню убѣгателя, сопроводячи тоежъ, рôкъ, мѣсяцъ и день рожденя и крещеня просителя примѣтитъ.

Ôтъ Епископскои гр. к. Консисторіи.
Перемышль, дня 30 липця 1881.
Іоанъ, епп.

Оголошенье.

Вѣдомо, що ôтъ давшого часу существуе при тутейшôмъ монастыри Сестръ Василіянок наукове заведенье, котре стараючись вдоволити вповнѣ справедливí вымоги П. Т. родичѣвъ и опѣкунôвъ, розширяе съ лѣтами ôтдѣлы клясъ и громадитъ щоразъ лучшí силы учительскí. Хорошій станъ того заведеня залежати буде ôтъ доброи волѣ ВП. Русинôвъ, ôтъ значного числа дочокъ богатѣйшихъ родичѣвъ. Въ порôвнаню съ другими сего рода закладами краєвыми ставляемъ дуже приступнí условія: цѣле удержанье однои дѣвочки съ наукою предметôвъ шкôльныхъ, игрою на форпянѣ и языкомъ французскимъ стоитъ мѣсячно 20 зр., а безъ науки музики лише 16 зр. Поручаючись отже ласкавымъ намѣренямъ ВП. родичѣвъ и опѣкунôвъ, будемъ зъ своеи стороны жертвувати все можливе для добра Руси и святого обряду нашого.

Рôкъ шкôльный починаєся у насъ, якъ всюды; съ днемъ 1 л. вересня. Ктобы бажавъ умѣстити у насъ свою дитину, зволитъ впростъ пріѣхати до стациі желѣзницѣ въ Судовôй Вишни, ôтдаленои о 2 милѣ ôтъ Яворова. Съ попереднымъ насъ увѣдомленьемъ высылаемъ охотно пôдводы.

Зъ монастыря Ч. С. В. В. въ Яворовѣ, дня 4 (16) серпня 1881. — *Онисима Чарныхъ*, предстоятелька монастыря.

! Для родичѣвъ !

Вдова по священику принимае на **мешканье и харчь** хлопцѣвъ и дѣвчата за приступнымъ вынагородженьемъ.

На желанье буде удѣлятися въ дома наука фортепяну.

Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (2—3)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo-Injection 3—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt uwd empfohlen.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю, звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнí образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (6—10)

Для П. П. ловцѣвъ

нехибнí

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличнí Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенí до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовí, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберга**, якъ и всѣ приборы ловецкí

поручае найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Короля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 6—10

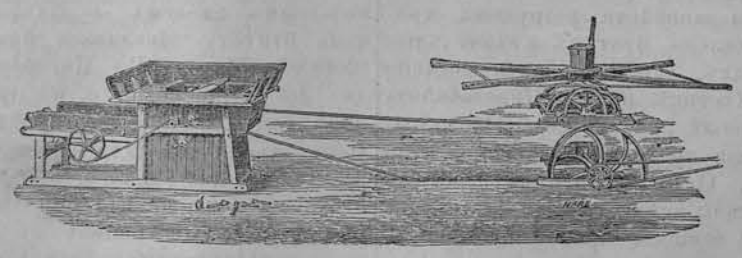

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованí и докладно выкôнченí, а що до дѣятельности незрôвнанí

патентованí кераты и молотѣльнѣ кератовí

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлювання молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ наročно конструованí

новí тутешнí вѣяльнѣ.

Поручаемъ такожь

гарнитуры молотѣльничí шгифтовí, сталí и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничí цѣповí до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнí,
млынки до чищеня зôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованí цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского въ Чортковѣ.** (14—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 63. Львôвъ, Середа 12 (24) серпня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Ôтъ Администраціи.

Зъ причины припадаючого сеи Суботы празника Успенія Пресвятои Богородицы 64-те число „Дѣла“ выйде въ Середу слѣдуючого тыждня.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

Ôтъ кôлькохъ вже лѣтъ говорятъ и пишутъ у насъ о потребѣ реформы школьнои въ загалѣ, а особливо народныхъ шкôлъ. Однакъ голосы тѣ оставали голосами „вопіющого въ пустыни“, поки ажь минувшого року сама верховодяча партія польска не пôднесла сеи справы въ соймѣ. Гр. Рей, хочь въ гдечѣмъ може й промахнувся, однакъ дуже смѣлыми чертами представивъ непрактичнôсть народныхъ шкôлъ, а теперѣшный маршалокъ краевый дръ Зыбликевичь выказавъ наглядно лиху господарку школьну. Пôдъ такимъ доперва напоромъ выдѣлъ краевый вложивъ анкету школьну, котра бъ, розглянувши докладно хибы народныхъ шкôлъ, здала о тôмъ справу въ цѣли предложеня проекту потрѣбныхъ реформъ на слѣдуючôй сесіи соймовôй. Однакъ покликуючи анкету школьну, выдѣлъ краевый „забувъ“ вôзвати до неи хочбы одного педагога-Русина, „забувъ“ о тôмъ, що справа шкôлъ народныхъ зарôвно дотыкае Русинôвъ, якъ и Полякôвъ. Отже йдучи за загально почуваною потребою, народне вѣче руске приняло въ свою програму мѣжь иншими жизненными справами також справу школьну и выбрало руску анкету школьну, щобъ она розглянулась, о скôлько теперѣшнѣ школы не ôтповѣдаютъ потребамъ рускаго народа и въ тôй справѣ предложила ôтповѣднѣ внесеня.

Анкета школьна выдѣлу кр. укôнчила недавно свою працю а яко результатъ тоижь оголосила въ Gazet-ѣ Lwowsk-ôй „Projekty nowych ustaw szkolnych“, а выдѣлъ кр. выдавъ „Kwestyonarz w sprawie reformy szkolnej“, обôймаючій 20 пытань и розôславъ радамъ повѣтовымъ, рôжнымъ корпораціямъ и особамъ, а навѣть симъ разомъ не „забувъ“ доручити рускôй анкетѣ, щобъ выслухати рôжныхъ поглядôвъ що до змѣны пляну наукъ и школьныхъ законôвъ.

Однакъ на дармо глядимо за працями рускои анкеты школьнои, бо окрôмъ ôтозвы оголошеной въ рускихъ часописяхъ и выготовленя та поданя до намѣстництва статута для руского товариства школьного не найшли мы ніякого результату працѣ, хиба що анкета держитъ поки що свои ухвалы въ тайнѣ!

За мѣсяць вже зберався соймъ, а пôсля информаціи „Dzien. pol.“ маѳ выдѣлъ кр. внести на порядокъ дневный такожь три предложеня въ справахъ школьныхъ: 1) О основаню и удержованю народныхъ шкôлъ; 2) о правныхъ ôтношеняхъ учителѣвъ и 3) о надзорахъ школьныхъ. Колибъ та вѣсть потвердилася, то справа та заскочила бъ насъ, якъ се у насъ часто буваѳ, совсѣмъ неприготованыхъ. Думаѳмъ однакъ, що правдоподôбнѣйшѣ будутъ новѣйшѣ вѣсти, пôсля котрыхъ справы школьнѣ яко недостаточно выготовленѣ не прійдутъ сего року пôдъ обраду сойму, бо и рады повѣтовѣ та иншѣ корпораціи при звѣстнôй галицкôй повôльности не предложили ѳще мабуть выдѣлови кр. своихъ поглядôвъ въ тôй справѣ, ани дневникарство галицке не высказалося ѳще основно о тôмъ предметѣ.

Та якбы тамъ ни було, годѣ намъ ôткладати на пôзнѣйше сю працю, а руска анкета шк. повинна чимъ скорше розглянути справу школьну и обвѣстити свои ухвалы, щобъ и журналистика могла подати о тôмъ свôй судъ и послы рускѣ могли тымъ покористатись въ часѣ кампаніи соймовои. Однакъ не досыть на тôмъ. Въ „Дѣлѣ“ справедливо домагалося, щобъ рускѣ послы скликали скôлько можна найобширнѣйшій збôръ рускои интелигенціи, а пôсля нашои думки повинно бъ ся тамъ обговорити справы школьнѣ и обдумати способъ, якбы реформу школьну перевести въ соймѣ по можности ôтповѣдно потребамъ рускаго народа. Не належимо до оптимистôвъ и знаѳмо, що при теперѣшнôмъ верховодствѣ Полякôвъ не легко въ соймѣ здѣлати що небудь въ хосенъ рускаго народа, однакъ зъ сего не выходитъ, щобъ мы навѣть не попробували добиватись увзглядненя нашихъ потребъ въ дорозѣ легальнôй. Звѣстна рѣчь, що найбôльше вплывова нынѣ партія краковска въ гдеякихъ точкахъ бôльше тверезо и практично задивлявся на реформу школьну и бажаѳ увзгляднити обставины мѣстцевѣ и потребы люду. Може бъ отже при розумнôй тактицѣ повелось нашимъ посламъ хочь гдякѣ користи осягнути для народу въ справѣ реформы школьнои.

Не розбиралисьмо сего предмету въ нашôй часописи, выжидаючи, щобъ въ першôй линіи анкета высказала свои погляды. Теперь однакъ, коли анкета наша ѳще не объявила своихъ поглядôвъ на сей предметъ, а соймъ небавомъ збереся, забераѳмо голосъ въ справѣ реформы школьнои, бажаючи тымъ выкликати публичну дискусію надъ такъ важнымъ предметомъ, а именно надѣѳмось, що Ч. учительство яко безпосередно интересоване, живу возьме въ тôмъ участь. Поки ѳще однакожь приступимо до обговореня згаданого квестіонара и проекту новыхъ законôвъ школьныхъ, выскажемо нашь загальный поглядъ на народнѣ школы, до котрого въ дальшихъ замѣткахъ часто прійдеся намъ ôткликоватись.

Школы народнѣ нашѣ можна справедливо назвати „нѣмецкою дитиною“, позаякъ заведенье и организація тыхъ институцій ôтбувались у насъ „по нѣмецкому показу“, при чѣмъ мало зважалося на мѣсцевѣ и народнѣ потребы. Такъ отже вôйшла въ ту институцію не одна хиба, котра, такъ сказати бъ, стала хроничною. Зъ того часу датуются також назвы шкôлъ: елементарнѣ або тривіяльнѣ, головнѣ, нормальнѣ або нѣмецкѣ. Може бути, що назвы тѣ не конче були ôтповѣднѣ, але кождый и се признати муситъ, що и новѣйша назва: школа людова чи народна не конче щасливо добрана, понеже даѳ повôдъ до недорозумѣня (бо се институція для просвѣты дѣтій а не народу), або есть покусою, выморги що до успѣхôвъ въ тыхъ школахъ высувати далеко поза властивѣ границѣ. Однакъ задержуючи приняту вже урядово назву народнои школы, поясняѳмъ ѳи задачу и вымоги якѣ ѳи ставимо и якѣ она маѳ. Reichsvolksschulgesetz зъ 14 мая 1869 въ §. 1. выразно назначаѳ задачу, що „нар. школа маѳ дѣти религійно-морально выховувати, розбуджувати ихъ духа и вывѣновати до дальшого образованя въ житю потрѣбными вѣдомостями и приспособленьемъ (Fertigkeiten) и положити пôдвалины до образованя хорошихъ людій и членôвъ соспôльности“. Для осягненя тои цѣли заводитъ та сама устава такъ званый примусъ школьный, котрый въ правного становища о стôлько дастьея усправедливити, що держава, бажаючи добробыту народного, подаѳ всѣмъ случайность доступити науки и просвѣты и яко власть надъопѣкунча вступаѳся за малолѣтными дѣтьми, котрыхъ родичѣ, опѣкуны або службодавцѣ часто не сповняли бъ своихъ повинностій съ духовою шкодою для дѣтій. Однакъ треба въ другои стороны також розважити, яку то тяжку жертву приноситъ для примусу школьного неодна убога, численными дѣтьми поблагословлена родина, посылаючи ихъ черезъ кôлька лѣтъ и по кôлька годинъ щоденно на науку, коли мѣжь тымъ часто не можна обôгнати найконечнѣйшихъ потребъ домашныхъ, заспокоити голоду и холоду. Въ такихъ случаяхъ безвзглядно выконувана буква закона школьного стаѳ для родины невыносимымъ гнетомъ, выкликуѳ у людности невдоволенье, опôръ, навѣть перехитруванье приписôвъ законныхъ, а всяка точнôсть дотычныхъ властій оказуѳсь безплодною. Зважившы отже, що часъ и силу дѣтій въ вѣцѣ школьнôмъ часто абсорбуютъ буденнѣ потребы родины, не треба вымогъ школьныхъ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

Слѣдомъ за ними йшло ще богато паръ всѣлякои повѣтовои збиранины. Тутъ заразъ за Вѣрцѣпентскимъ выхитувався панъ Пужаковскій, колись то таки правдивый „Пужакъ“, а теперъ „пленипотентъ“, поправдѣ писарь зъ Мотылицѣ, — съ панною Клярисею, гарною, молодою, але нешляхцянкою и негрошевитою, отже й для него непригожою красавичкою. Дальше йшло чотыри пары старостяньскои гвардіи. Се були молодѣ урядники зъ староства, що ихъ „ôткомандировавъ“ панъ староста до свиты своихъ чотырехъ дочокъ. Якъ слухнянѣ жовнѣры они цѣлою душею ôтдались своимъ урядовымъ танечницямъ, повбиранымъ на одинъ ладъ въ однаковѣсенькѣ блѣдожовтѣ суконѣ тарлятановѣ, и гасали съ ними якъ чорнѣ круки съ конопляными горстками.

За ними поскакувало ще кôлька паръ „молодого цвѣту“ глухои повѣтовщины и закôнчувало крутого ужа польоneса. Скоро почали пары мѣшатись съ собою, одинѣ другихъ попереджати, уступати, завертатись и знôвъ крутымъ ужемъ посуватись. Цѣла свѣтлиця неначе густымъ макомъ зацвила, живыми цвѣтами наповнилась, ясною веселкою заграла.

Коло дверій пôдъ стѣною опертый о одвѣрки стоявъ панъ Семенъ, якъ школярь на покутѣ. Ѳго повнѣ, засмаленѣ лиця, гладенько выголенѣ, блищались, ажь выглискувались ôтъ якоись сцѣлющои воды, що нею залявъ цируликъ нынѣ рано цѣле професорске лице, добре намащена „гривка“ ажь прилипла до приплащеного чола, усы сторчали якъ дроты, але сѣрѣ очи чогось дуже побаранѣли и якось сумно глядѣли на гуляючѣ пары. Ôнъ съ такою радостю, мовь на орлиныхъ крылахъ, мчався нынѣ съ першимъ входомъ сонця на великій баль, ширшавъ и бôльшавъ буйными думками якъ царь свѣта ôтъ неожиданого щастя, панна Уршуля такъ щиро ѳго привитала, такъ любо усмѣхнулась та лестными словами обсыпала, навѣть Дульця злегка стиснула ѳго руку и самъ Гуляйпольскій мало що съ нимъ не уцѣлувався и не назвавъ своимъ братомъ-гостемъ, все здавалось для него такъ приязне, привѣтне та любе, що ѳму ôтъ тои неожиданои радости аж голова закрутилась, неначе ôтъ пропою ходоромъ заходила. Та пôсля першои превеликои втѣхи мало помалу настала розвага. Зашумѣли танцѣ, а панъ Семенъ вперше пригадавъ собѣ, що ôнъ въ роду, зъ вѣку нѣколи й ногою не поступивъ пôдъ скочный тактъ музики, хиба ще въ войску дриботѣвъ за голосомъ тарабана та войсковои трубы, або за школярскихъ часôвъ пôдъ голосъ веселои пѣснѣ гулящои. О, се було давно, дуже давно. А тутъ гудѣла весела музика, здався на силу всѣхъ у танець пôдôймала, неслись пары за парами, якъ по быстрôй водѣ проплывали, и Уршуля и Кордуля мовь у крутому вирѣ середъ чудовыхъ цвѣтôвъ вертѣлись, кружляли, маячѣли. Серце занивали ѳму въ грудяхъ. Ôнъ попробувавъ пôдняти одну ногу, пôднявъ и другу, ноги здавались неначе колоды тяжкѣ, неповоротнѣ. Та й якъ ѳго сувати тыми ногами, щобъ такъ попасти все доладу, все пôдъ ударъ музики, якъ повертатись, якъ ступати?!

Засумувавъ панъ Семенъ. Ôнъ почавъ розглядатись по свѣтлицѣ, по всѣхъ гостяхъ, що такъ смѣло и весело пересувались передъ ѳго очима, и теперь стало ѳму якось ніяково на души, ôнъ почувся якось не своимъ середъ того товариства пышныхъ пань и гордовитыхъ мужчинъ, а староста наводивъ на него невысказану тревогу. Вперше довелось ѳму побувати въ такôмъ „высокôмъ“ товариствѣ и на него найшовъ такій лякъ, якъ бувало часами на рôчнôмъ екзаменѣ передъ инспекторомъ п. Бжушковскимъ и о. Дамяномъ. Перша гадка була така, щобъ чимъ скорше вырватись зъ свѣтлицѣ та махнути до дому. Щôжь було ѳму тутъ робити? Все сама старшина, самѣ паны, паничѣ, гордѣ панѣ — все чужина! Нѣ съ кимъ брататись, нѣ съ кимъ навѣть заговорити. Але ось заблысли палкѣ очи Дульцѣ, якъ двѣ зôрки ясныѣ, промайнула ѳи чарôвна постать, замаячѣла ѳи червона сукня — Семенъ задрожавъ, ѳму стало веселѣйше на серцю, мовьбы яка розрада налинула на него ôтъ сеи любои душѣ. Отъ и Уршуля прошелестѣла сама коло него и такъ на него споглянула, мовьбы хотѣла до него проговорити та розпытати, чому стоитъ ôнъ такій сумный та невеселый. И щоразъ бôльше ôтживавъ ѳго душа, знôвъ линутъ ѳго очи веселыми образами гулящихъ паръ, знôвъ стрѣчався ѳго поглядъ съ веселымъ лицемъ Дульцѣ, знôвъ затремтѣло ѳго серце. Ахъ, яка она гарна, яка гарна — думавъ Семенъ — та яка пышна, моьь краля — и не зглянеся на мене! И знôвъ засумувало ѳго серце, тугою нависли ѳго сѣрѣ очи.

Незадовго скôнчився польонесъ, розпочався швидкій валець, ще шумнѣйше понеслись пары за парами, мовь веремія закрутили, а Семенъ все ще стоявъ, стоявъ и думавъ, а въ ѳго очахъ михкотѣли червонѣ та синѣ та жовтѣ барвы, мовьбы передъ нимъ стояла широка та ясна дуга.

высоконапинати а обмежитися на вѣдомости найпотрѣбнѣйшій и въ загалѣ вдоволятися тымъ, що при такихъ обставинахъ дасться осягнути. Зъ примусу школьного выходитъ въ практицѣ еще и та недогода, що въ школѣ збераются дѣти рѣжнородныхъ способностій а часто и совѣмъ до науки неспособні.*) Черезъ то нагромаджуєся для науки тяжкій балястъ тупоумныхъ, лѣнивыхъ, неохочихъ до науки, а праця учителя стає тымъ труднѣйша и вымагає великои терпеливости. Совсѣмъ инакше представляєся рѣчь въ школѣ съ обмеженымъ и добровольно вписанымъ числомъ учениковъ або где школа має право выдалити ноторичні нездары. „Овцы“ народнои школы потребуютъ отже „пастыря“, котрый бы стерѣгся пересады въ вымогахъ и мавъ все на тямцѣ слова Якова сказанѣ до Езава: „господинъ мой вѣсть, яко дѣти мои юны... азъ же укрѣплюся на пути умедленіемъ шествія моего, вже предомною (Книга I. Мойс. 33. 13. 14).

Але якъ зъ однои стороны увзглядняючи дѣйстнѣ перепоны выступаємо противъ пересадныхъ вымогъ, такъ зъ другои стороны мусимо домагатись, щобъ зъ науки въ школѣ народнѣй выходивъ якійсь реальный хосенъ, а именно зъ огляду на людность, котра черезъ примусъ школьный приноситъ тяжкій жертвы. Заводимо примусъ школьный — най же наука буде користна. То що дѣмъ втративъ теперь на силѣ робочѣй, най вынагородитъ ему школа отповѣднымъ образованьемъ дѣтій на будуще — бо жь въ кождѣмъ добрѣмъ господарствѣ выдатокъ повиненъ приносити отповѣдный приходъ.

Якій жь отже вымоги можемо ставити школѣ народнѣй, яку цѣль вытычити ей науцѣ? Школа народна повинна бути устроєна отповѣдно дѣйстнымъ потребамъ теперѣшности и условіямъ житя тыхъ верствъ народа, котрі посылаютъ до неи свои дѣти. Пѣсля того вже можна означити, якій предметы маєобняти плянъ наукъ, въ якѣмъ розмѣрѣ и якѣй формѣ треба тѣ предметы дѣтямъ подавати.

Зъ того выходитъ само про себе, що народна школа повинна своимъ ученикамъ черезъ науку и вправу подати конечне въ нынѣшныхъ часахъ елементарне приспособленье, а до того зачисляємо науку читаня, писаня и рахованя. То суть пѣдвалины елементарного образованя, котрыхъ совсѣмъ не треба маловажити, бо дитина вправляє и розвиває тымъ свои силы душевні, а до того еще елемента тѣ суть дуже цѣннымъ приспособленьемъ до пѣзнѣйшого житя. Коли бъ школа народна крѣмъ того ничого бѣльше не научала, то вже була бъ великою добродѣйкою народа. Суть однакъ высокопарні педагоги, у котрыхъ тѣ елементарні вѣдомости не стоятъ навѣть згадки; они сягаютъ далеко поза такій маловажній рѣчи и бажали бъ зъ народнои школы утворити въ миніятурѣ щось въ родѣ университету. Для того треба пильно дбати, щобъ черезъ таке нерозважне накиданье всѣлякихъ окруховинъ людского знаня не отбѣгчи въ школѣ народнѣй отъ головнои задачи т. е. выпосаженя учениковъ въ вѣдомости и приспособленье въ житю потрѣбне. Если дѣти не научатся въ народнѣй школѣ вправно читати и писати, то всѣ вѣдомости поданѣ имъ о природѣ и свѣтѣ будутъ просто сѣяній на вѣтеръ.

(*Дальше буде.*)

*) Примусъ школьный, скажемъ тутъ мимоходомъ, выкликавъ у насъ такожь помноженье школъ середныхъ и значне ихъ переповненье, зъ чого вытворюєся интелигентный пролетаріятъ, а звычайні розпорядженя министеріяльні, щобъ дирекціи школъ середныхъ отраджовали родичамъ до нихъ записовати дѣти, не поможе ничого. Нашій власти повинні завчасу надъ тымъ застановитись! *Прим. авт.*

На дворѣ було вже совсѣмъ смерклося, въ свѣтлицѣ и въ всѣхъ комнатахъ свѣтились рясні свѣчники та лямпы. Свѣтло розливалось широкими струями и надавало якоись чаровитои красы тымъ бѣлымъ лицямъ жѣночимъ, тымъ блыскучимъ очамъ, тымъ рожноцвѣтнымъ шовкамъ, що полыскувались отъ свѣтла, мѣнились, тысячными барвами блыскотѣли.

(*Дальше буде.*)

Всячина.

— **Незвычайный способъ самоубійства.** Въ Гогенмельсенъ подъ Мерзебургомъ въ Нѣмеччинѣ одинъ полиційный сторожъ задумавъ отобрати собѣ житье въ той способъ, що вбивъ собѣ въ голову патикомъ трицалевый гвоздь. Нещастному вынято виправдѣ гвоздь зъ головы, але нема надѣи на уратованье его житя.

— **Старинный театръ грецкій** найдено подъ селомъ Момусія въ Греціи, въ мѣстци, где колись було мѣсто Керинея. Театръ той, якъ доносятъ, дасться малымъ коштомъ откопати и отбудувати.

Фондъ на агитаціи въ школахъ народныхъ.

Зъ всходнои Галичины.

Во Львовѣ существує комитетъ ювилейный 50-тои рочницѣ повстаня листопадового, котрый збираєзъ добровольныхъ складокъ фондъ а проценты зъ того фонда призначивъ не на вспомогу инвалидовъ-повстанцѣвъ (якъ бы выпадало), але на нагороды для „wzorowych“ учителѣвъ, розумѣвсь, школъ народныхъ. И не диво! Загорѣла верховодяча партія польска въ своѣмъ злощастномъ стремленю ополячити Русь галицку найбольшу вагу кладе на агитаціи польонизаційні въ народныхъ школахъ. Розумѣвсь, що агитаціи „Świtło-мъ“, высоко-патріотичными брошурами, образами зъ Жовковского костела и тымъ подобнымъ не поведутъ такъ успѣшно „sprawy narodowej“ на передъ, якъ бренъчача монета, — звѣстно, „черезъ грошь человѣкъ грѣшный“, каже наша народна фильософія... Грошь отдавъ нашимъ панамъ вже не одну прислугу при переводженю выборовъ, чому жь бы того самого добре досвѣдченого средства не ужити и до агитацій въ школьництвѣ. И ось знайшовся фондъ на тую цѣль... Комитетъ для святкованя повстаня буде дававъ нагороды учителямъ въ рускихъ народныхъ школахъ! Якъ жежь можна не писати сатиры?

На недавномъ зъѣздѣ педагогичномъ въ Краковѣ п. Генрикъ Кисѣлевскій, учитель зъ Нового Сонча, поставивъ внесенье, щобы зъѣздъ ухваливъ упросити комитетъ повстаньчій, щобы тойже проценты зъ фонду призначивъ або на учительскій фондъ емиритальный, або на запомогу вдовъ и сиротъ по учителяхъ, або наконець на запомоги для найбѣднѣйшихъ (а не „wzorowych“) учителѣвъ. Тое внесенье було дуже розумне; кождый здоровомыслячій человѣкъ знає о томъ, що комитетъ повстаньчій подъ понятьемъ „wzorowy nauczyciel“ не розумѣє учителя отданого съ цѣлымъ пожертвованьемъ педагогичному образованю молодежи, але учителя, котрый займаєсь польонизаційною агитацією въ школахъ народныхъ. Школа народна повинна бути школою въ чистомъ значеню слова а не ареною для покутныхъ польскихъ махинацій и кождый, кто стараєсь перемѣнити школу на таку арену, будь онъ частный человѣкъ чи комитетъ, есть ворогомъ школы.

Коли бъ комитетъ повстаньчій мавъ чистій цѣли, то зъѣздъ педагогичный повиненъ бы бувъ згодитись на внесенье п. Кисѣлевского або хоть застановитись надъ нимъ. Тымчасомъ сталось инакше. Президентъ зъѣзду панъ Жигмонтъ Савчиньскій заявивъ, що „булобы рѣчію неумѣстною дебатовати надъ такимъ внесеньемъ, бо комитетови повстаньчому, до котрого и самъ п. Савчиньскій належитъ, никто не має до розказу, якъ онъ має розпоряджати своимъ фондомъ, — ему вольно робити съ фондомъ, що ему захочеся“. По такомъ заявленю п. Савчиньского отложено внесенье п. Кисѣлевского безъ дебаты. Внескодавець записався до голосу, щобы близше пояснивъ цѣль свого внесеня, але дарма, годѣ було ему прійти до слова. Такъ отже все остало по давному: комитетъ повстаньчій займаєсь роздачію нагородъ учителямъ и тымъ чиномъ присвоює собѣ звѣстный вплывъ на школы и то якъ сказано, вплывъ великій, бо роздає не похвальні декреты або ордеры, але грошѣ!.. Сего не повинно бути. То такъ само, якбы н. пр. по внесеню панщины подъ часъ численныхъ процесовъ сервитутовыхъ властителѣ бѣльшихъ посѣлостій завязали були комитетъ, котрый бы роздававъ бувъ нагороды „wzorowym“ судіямъ. Що розумѣвбы кождый здорово-мыслящій человѣкъ подъ понятьемъ „wzorowy sędzia“? Чи не такого судію, котрый рѣшавбы бувъ въ користь бѣльшихъ властителѣвъ? А чижь не таке саме дѣло и съ учительскими запомогами комитету повстаньчого, зложеного зъ самыхъ ультра-патріотовъ, котрі хотятъ конче побудовати Польщу на Руси! Котрый учитель въ очахъ того комитету буде „wzorowym“ учителемъ? На тое пытанье мы вже въ горѣ отповѣли, — а теперь выскажемъ наше горяче бажанье, щобы така деморализація якъ найскорше счезла зъ нашихъ школъ!..

ДОПИСИ.

Зъ Самбора. (*Рускій языкъ въ школѣ дѣвочій. — Гдещо про тутешну интелигенцію руску.*) Жаль згадати, якъ то учатъ въ нашій 7-клясовій школѣ дѣвочій руского языка! Учениць-Русинокъ есть тамъ надъ 60, а на 11 отдѣловъ нема ани одной учительки-Русинки. Учатъ отже языка руского учительки-Польки, котрі совсѣмъ того языка не умѣютъ. Не дивно, що такъ дѣвся, бо всѣ майже нашій учительки, то кандидатки-семинаристки перемыскій, выханки Бенедиктинокъ и ученицѣ п. Козловского. А якъ въ перемыскихъ женьскихъ школахъ учатъ руского языка, то читателямъ „Дѣла“ ажь надто звѣстно. Кандидатка не то, щобъ знала щось о рускій литературѣ, але и говорити по руски не умѣє. А коли одержитъ посаду учительки руского языка, то баламутитъ лишь дѣти и сама чує отразу до того языка, за котрый передъ ученицями муситъ соромитися. Менѣ самому приключилось недавно почути отъ одной семинаристки ось такій слова: „Nie mogę się uczyć tego obrzydłego języka ruskiego, bo go nie cierpię“. Щобы учительки умѣли удѣляти своимъ ученицямъ руского языка, то треба, щобы були самі учились его основно; але на жаль такъ не дѣвся. Сему злому запобѣгчи може завязавшеся свѣжо руске товариство педагогичне, отъ котрого мы много, дуже много ожидаємъ. Тымчасомъ звертаємось до нашого инспектора окружного п. Г. Кулиша, щобы усунувъ той анормальный станъ въ нашій дѣвочій школѣ и щобы поручивъ науку руского языка або п-нѣ Л. або п-нѣ І. О. укончений способній семинаристцѣ-Русинцѣ, котра здастає тутъ яко практикантка и певно займеся лѣпше наукою руского языка. Дивує насъ такожь, чому Св. консисторія не постарався о пенсію для руского катихита при школѣ дѣвочій, божь теперѣшный катихитъ о. А. Г. учитъ даромъ и за его труды дає ему рада мѣста звычайно 20—30 зр. рочно! И при найлѣпшій воли годѣ учити дармо, тымъ бѣльше, що если рада мѣска могла выдати кольказотъ зр. на контушѣ для своихъ делегатовъ, то повинна безперечно хочь троха совѣстнѣйше оплачуватн руского катихита.

Не лѣпше стоитъ дѣло и съ нашою интелигенцією. Все спитъ сномъ блаженнымъ, зъ котрого отъ часу до часу будитъ ревный посолъ и катихитъ гимн. о. п. Ясеницкій та гдеякі честні професоры-Русины. Маємъ тутъ Русиновъ высокопоставленыхъ и незалежныхъ, якъ адвокатовъ, урядниковъ судовыхъ и т. д., та жаль сказати, що они майже всѣ рѣвнодушно глядятъ на нашу народну справу. А про перекинчиковъ и не згадувати! Ось одинъ священичій сынъ презентувався подчасъ весѣля архикн. Рудольфа въ контуши, а другій посылає доньку свою на религію латиньску и убирає ей въ рогатовку, хоть самъ рускій священикъ и жена его зъ дому священичого. Покликуємъ на нашу интелигенцію, щобы не засыпляла народнои справы, а взялась щиро до дѣла, бо такій станъ будитъ лишь жаль и неохоту въ серцю кождого Русина.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Соймъ галицкій*) збересь, якъ звѣстно, дня 14 лат. вересня. Выдѣлъ краевый выготовивъ вже множество внесень и справоздань, котрі прійдутъ подъ дебату въ соймѣ. Слѣдуючі реферати выдѣлу краевого будутъ межи иншими певно внесенѣ въ соймѣ: 1. О додаткахъ до податковъ для рѣжныхъ громадъ. 2. О урегулёваню промыслу компіярского. 3. О буджетѣ краевомъ на р. 1882. 4. О замкненю рахунковъ за р. 1879. 5. О промыслѣ домашномъ. 6. О школахъ рольничихъ въ Дублянахъ и Черниховѣ. 7. О засадженю лѣсомъ выдмъ нѣсчистыхъ въ Глинянахъ и въ повѣтѣ ярославскомъ. 8. Справозданье зъ дѣятельности выдѣлу краевого. 9. О заведеню интернату для ученикovъ мужескои семинаріи учительскои во Львовѣ. 10. О проєктѣ новои загальнои уставы конкуренційнои церковнои. 11. О дietахъ и коштахъ подорожи маршалка краевого, членовъ выдѣлу краевого, урядниковъ и слугъ. 12. О зниженю коштовъ друку. 13. О внесеню пос. Тышковского дотычно обмеженя побору копыткового. 14. О мытахъ. 15. О кредитѣ на будову прачнѣ въ головномъ шпитали львовскомъ. 16. О утвореню ц. к. судовъ повѣтовыхъ въ Подкамени и Мшанѣ дольнѣй. 17. О подѣлѣ цѣлого краю на округи ц. к. судовъ повѣтовыхъ и о змѣнѣ гдекотрыхъ уступовъ ухвалы соймовои въ справѣ подѣлу краю на округи судовъ повѣтовыхъ и староствъ. 18. О выборахъ посольскихъ. 19. О силатѣ фондови пожички зъ р. 1873 взятои на кошта будовы закладу божевольныхъ въ Кульпаркові. 20. О утвореню нового суду повѣтового въ Борыславѣ и о придѣленю громады Свидника до суду повѣт. и до староства въ Турцѣ. — Кромѣ сихъ готовыхъ вже рефератовъ приготовляє выдѣлъ краєвый еще другій предложеня и то, якъ доноситъ урядова „Gaz. lw.“ дуже важній.

(*За регуляцією конгруы*) проявилася сильна агитація межи низшимъ духовенствомъ въ Чехахъ и Моравіи. Справа регуляціи конгруы, дотыкаюча найжизненнѣйшихъ интересовъ клиру маєприйти подъ обрады на найблизшій сесіи рады державнои. Духовенство рѣжныхъ діецезій намѣряє удатися зъ того поводу съ петиціями до рады державнои, а въ Моравіи збираются вже подписы на петиціяхъ.

(*Буджетъ на р. 1883.*) Polit. Corresp. доноситъ, що министеръ скарбу завозвавъ всѣ министерства, щобы найпознѣйше до 15 жовтня с. р. предложили прелиминарѣ на р. 1883. Зъ того выходитъ, що правительство еще въ протягу предстоячои сесіи предложитъ радѣ державнѣй прелиминарь буджетовый на р. 1883.

(*Въ Празѣ*) повторився сими днями ексцесъ уличный въ дуже незначномъ розмѣрѣ. Пѣсля донесеня „Politik“ фактъ бувъ такій: Товпа мотлоху волочилась улицями мѣста за бандою музичною а дойшовши до касина нѣмецкого остановилась и почала свистати. Не довго тое тревало, бо полиція швидко прибула и розогнала уличниковъ. Той малозначный фактъ давъ поводъ вѣденьскимъ газетамъ до нового крику, що въ Празѣ поновляются давнѣйшій ексцесы противъ нѣмецкой людности.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Дня 18 серпня отбувся въ Петергофѣ царскій обѣдъ въ честь цѣсаря Францъ-Іосифа. На розказъ царя участники обѣду мали австрійскі ленты орденовій. Царь мавъ ленту ордеру св. Стефана. При обѣдѣ була такожь и царева. Першій тоастъ въ честь нашого монарха внесъ царь, при чѣмъ торкнувъ о чашу посла австрійского.

Якъ звѣстно, правительство заказало выдаванье газеты либеральнои „Голосъ“. На его мѣстце повстала „Новая Газета“ подъ редакцією Модестова, бувшого сотрудника „Голоса“. Модестовъ достав позволенье на выдаванье газеты еще за часовъ Лорисъ-Меликова. Однакожь „Новая Газета“ не довго животѣла и отъ вже читаємъ въ телеграмахъ зъ Петербурга, що перестала выходити. Достала она дуже скоро перше остереженье съ забороною продажи по улицяхъ. Въ мотивахъ кары сказано, що „Новая Газета“ репрезентує тѣ самі засады, за котрі правительство заборонило выдаванье „Голоса“ и що спеціяльно въ фейлетонѣ п. заг. „Свобода печати“ высказала редакція неумѣстнѣ погляды на существуючі отношеня цензурні въ Россіи.

„Московскій Телеграфъ“ доноситъ, що незабавомъ розпочнеся цѣла серія процесовъ

политичныхъ въ московскôмъ судѣ окружнôмъ.

О переговорахъ правительства россійского съ курією римскою доноситъ „Порядокъ“, що пôсля новѣйшихъ информацій дипльоматôвъ россійскихъ высланыхъ до Риму, можна надѣятись, що съ кôнцемъ жовтня або въ падолистѣ с. р. переговоры будутъ укôнченѣ съ вдоволеньемъ обохъ сторôнъ. Пытаня, о котрѣ ведутся переговоры, дотыкаютъ организаціи римско-католицкои академіи духовнои и семинарій якъ такожь обсадженя гдекотрыхъ опорожненыхъ епископій.

Въ кіевскôмъ „Трудѣ“ (ч. 69 зъ 15 (3) серпня с. р.) напечатавъ Н. Баллинъ, книгопродавець зъ Харкова корреспонденцію, въ котрôй розбирає питанье, чи для просвѣты украиньского народа користнѣйше и практичнѣйше булобы выдавати популярну газету, чи популярнѣ книжочки. П. Баллинъ высказуе свою думку, що популярнѣ книжочки, выдаванѣ съ обдуманымъ добре плянôмъ, принесутъ бôльшу користь, анѣжь газета. Съ тою думкою згодився и „Трудъ“. Вѣдомо, що въ 1870 ыхъ р. въ Кіевѣ выдано досыть богато популярныхъ книжочокъ; гдеякихъ зъ нихъ (н. пр. „Катерина“ Шевченка, „Байки“ Глѣбова, „Оповѣданя зъ святого письма“, „Гдещо про свѣтъ божій“) вже совсѣмъ нема въ продажи, такъ быстро розôйшлись въ народъ. Розумѣесь, що найбôльшій хôдъ маютъ такѣ книжочки, котрѣ суть для народа пожиточнѣ. По заборонѣ вже малоруского языка „управленіе по дѣламъ печати“ позволило напечатати по украньски популярну брошурку „Про жука-хлѣбоѣда“, бо само мусѣло признати єго пожиточнôсть и необходимôсть. Въ тôмъ взглядѣ пытає „Трудъ“: „Коли признано потрѣбною для народа нашого брошуру „Про жука“, то чи непотрѣбнѣ для него брошуры н. пр. про дифтерію и другѣ хоробы, про заразу худобы, про сельско-господарскѣ улучшеня въ управѣ рôлѣ и сѣножати, про всякѣ ремесла и промыслы, про волостный судъ, про устрôй земскихъ (повѣтовыхъ) институцій, про податки безпосереднѣ и посереднѣ, про исторію нашого краю, всеи Россіи, Европы, про географію землѣ и т. д.? Чому не появляются книжки популярнѣ съ подôбнымъ содержаньемъ? Не на дарможь мы настроили за послѣдныхъ 20 лѣтъ тôлько шкôлъ! Требажь конче молодѣжи укôнчившôй школы дати до рукъ яку небудь пожиточну книжку, а то теперь дѣло просвѣты народнои такъ стоитъ, що по нашихъ селахъ для людій, окôнчившихъ сельскѣ школы, печатнѣ буквы — дуже велика рѣдкôсть! Коли интелигенція не хоче жити сфимерными илюзіями въ своѣмъ замкненôмъ крузѣ, але вспôльною жизнію съ народомъ, — то муситъ старатися дѣлитись съ нимъ наукою, черезъ популярнѣ книжки и брошуры. Зъ тыхъ то мотивôвъ „Трудъ“ дуже горячо попирає думку п. Баллина и радитъ, щобы по мѣстахъ южноруских зав язувались педагогично-выдавничѣ товарищства, котрѣ бы выдавали книжки для народа. Въ королевствѣ польскôмъ має бути въ школахъ середныхъ заведена наука языка польского. Запроектовано, щобы въ гимназіяхъ мужескихъ выкладано тыжднево польскѣй языкъ въ 1 и 2 клясахъ по три годины, въ 3, 4, 5 и 6 клясахъ по двѣ годины, а въ 7 и 8 клясахъ по годинѣ. Въ школахъ реальныхъ и женьскихъ має выкладатись польскѣй языкъ три разы тыжднево въ кождôй клясѣ. Наука языка польского не буде обовязкова для всѣхъ, але тôлько для тыхъ, котрѣ на ню запышутся.

Франція. Дня 22 с. м. ôтбулись выборы до парляменту. Першого дня бувъ вѣдомый результатъ 250 выборôвъ. Зъ тыхъ 201 упало на републиканôвъ. Въ Парижи Гамбета зôставъ выбраный въ двохъ округахъ дѣльницѣ Бельвильскои. Въ першôмъ округѣ на 8904 голосуючихъ дôставъ Гамбета 4519 а Жигмонтъ Лякроа (полякъ Кржижановскій) 3.536 голосôвъ; въ другôмъ округѣ мусѣло прійти до повторного голосованя, при котрôмъ побѣдивъ Гамбета бôльшостію одного голоса. Побѣда Гамбеты въ двохъ округахъ выборчихъ Парижа выкликала у републиканôвъ живу радôсть.

Дня 23 серпня бувъ вѣдомый результатъ зъ выборôвъ въ 483 округахъ. Выбрано 398 републиканôвъ, 85 монархистôвъ и бонапартистôвъ. Републикане зыскали 54 крѣселъ, а то 14 по монархистахъ, 27 по бонапартистахъ и 13 въ новыхъ округахъ выборчихъ. Въ загалѣ выборы выпали користно для политики Гамбеты и министерства Ферріого.

Італія. Пôсля телеграфичныхъ донесень король Гумбертъ має по укôнченю маневрôвъ осѣнныхъ зъѣхатись съ цѣсаремъ австрійскимъ въ Зальцбургу. Рôвножь натякаютъ о подорожи короля Гумберта до Берлина для посѣщеня цѣс. Вильгельма. Цѣль подорожи короля звѣстна: союзъ трехъ державъ, котрый що разъ бôльше набирає правдоподôбности.

Вашингтонъ. Гарфіельдъ послѣдными днями дуже занемôгъ, такъ що пôсля донесень газетныхъ нема надѣи, щобы оздоровѣвъ.

НОВИНКИ.

О. ТЕОДОРЪ ЛУКАШЕВСКІЙ

совѣтникъ перемыскои консисторіи, совѣтникъ епископскій въ дѣлахъ супружескихъ, архидіяконъ и деканъ перем. капитулы, выслуженый настоятель пресвитеріяльного дому, просинодальный екзаминаторъ, членъ-покровитель института „Народный Дôмъ“ и другихъ нашихъ товариствъ, упокоився дня 8 (20) с. м. по довшôй болѣзни въ Перемышли въ 78-ôмъ роцѣ житя а въ 51 роцѣ священьства.

Велику страту понесла Галицка Русь въ Покôйнику, бо не стало одного зъ найперших и найстарших рускихъ патріотôвъ, котрый дѣломъ и словомъ стоявъ за нашу народну справу. Нестало великого мужа, котрый бувъ правдивымъ опѣкуномъ нашои учащоися молодежи, котрый ложивъ свою ленту на всякѣ рускѣ институціи и товариства, котрый живъ лишь на тое, щобы причинитися до добра нашои Руси. Цѣла довга дорога єго житя устелилась самыми щирыми патріотичными дѣлами, котрѣ здвигнули въ серцяхъ всѣхъ Русинôвъ незатертый памятникъ. Не лишивъ ôнъ по собѣ маєтку, бо все, що мавъ, жертвувавъ на народнѣ цѣли и съ спокôйнымъ духомъ розпрощався съ симъ свѣтомъ. Нынѣ лежитъ ôнъ вже въ зимнôй могилѣ, котру рускій народъ скропивъ щирыми слезами. Похороны Покôйника ôтбулися 10 (22) с. м. въ Перемышли, а за домовиною поступало велике число народа обохъ обрядôвъ, ôтдаючи бл. п. Теодору послѣдну прислугу. Честь єго памяти, котра въ серцяхъ Русинôвъ по вѣкъ не выгасне!

— Въ дѣлѣ конфискаты 58 ч-а „Дѣла“ одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 13.580.

Въ имени Єго В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краєвый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 пост. карн. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч-ѣ 58 часописи „Дѣло“ зъ дня 25 липня (6 серпня) 1881 п. н. „Зъ Самбора“ въ уступѣ ôтъ слôвъ „Колибы щось подôбного“ до слôвъ „се покаже будучнôсть“ мѣститъ въ собѣ знамена провины зъ §§. 300 и 305 зак. карн., що протое заряджена черезъ ц. к. державну прокураторію конфиската тогожь числа часописи „Дѣло“ єсть усправедливлена, дальше розпростороненье инкриминованыхъ уступôвъ єсть взборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованôмъ уступѣ сграєся авторъ, закидуючи урядовôй особѣ директора нетактовне, непедагогичне и національно враждебне поступованье, взбудити погорду и ненависть противъ томужь и усправедливити и похвалити чинъ карыдостойный на тôмже поповненый, що становитъ знамена провины зъ §§. 300 и 305 зак. карн. и по тôй причинѣ застосовано повышій приписы законôвъ.

Львôвъ, дня 9 серпня 1881.

Lidl.

— (Дрôбнѣ вѣсти.) Намѣстникъ Галичины прiѣхавъ минувшои недѣлѣ зъ Россіи до Львова. — Совѣтникъ мин. Геке прiѣде въ недѣлю до Львова, зъ ôтки по нарадѣ съ центр. комитетомъ товариства господарского ôтъѣде до Стрыя и Болехова. — Магистратъ львôвскій жертвувавъ 1.000 зр. на ôтбудованье ческого театру. — Въ вѣденьскôй друкарни Якоби сконфисковано соціялистичну брошурку п. н. „До австрійского народу“. — Въ Вѣдни завалилася сими днями друга каменица, але не було жадного нещастя, позаякъ никто въ нѣй не мешкавъ.— Въ Варшавѣ заборонило правительство збирати складки на ôтбудованье ческого театру. — Россійскѣ жиды переносятся цѣлыми громадами до Болгаріи. — Трамвай львôвскій переѣхавъ на смерть дня 21 л. с. м. вечеромъ одного глухонѣмого челядника шевского. — Въ Буску породила одна жидôвка четверо дѣтій, зъ котрыхъ двоє незадовго умерло. — Надходяча зима має бути пôсля увагъ рôжныхъ знахорôвъ дуже остра. — Въ Люблинѣ умеръ звѣстный патріотъ и писатель словеньскій Осипъ Юричъ въ 38-ômъ роцѣ житя. — Въ Крымѣ згорѣла совсѣмъ величава палата вел. кн. Константина. — Маршалокъ краєвый повернувъ въ недѣлю зъ Щавницѣ до Львова. — Є. В. Цѣсарь удѣливъ погорѣльцямъ зъ Ягольницѣ въ пов. чорткôвскôмъ 300 зр. запомоги, а громадѣ Городниця въ пов. скалатскôмъ 100 зр., запомоги на будову школы.

— Конфискаты. Въ суботу сконфисковала ц. к. прокураторія всѣ рускѣ газеты: „Дѣло“ и „Слово“ за новинку о арештованю въ Куликовѣ холмского священика о. Михаила Децыкевича, прiѣхавшого до Галичины упорядкувати свои спадковѣ дѣла, а „Батьковщину“ за три уступы вступнои статіи „Чому мы не можемо нѣчого добитися?“ Наше „Дѣло“ дочекалося въ протягу одного несповна мѣсяця чотырохъ конфискатъ. Не потребуємъ богато о тôмъ толковати, що такъ частѣ конфискаты дуже дôткливо даются чувствувати нашому выдавництву.

— Учительска конференція окружна львôвского позамѣского округа ôтбулась минувшого тыждня въ нашôмъ мѣстѣ; розпочалась она въ рускій празникъ Преображенія Госп. На тôй конференціи лучився ось якій цѣкавый фактъ. Учитель п. Петрôвъ, якъ вже саме прôзвище показуе, зъ роду Русинъ, ôтчитавъ на конференціи выробъ завданого рускаго темату по польски на перекôръ дотеперѣшнôй практицѣ, бо доси все рускѣ тематы оброблялись по руски. Поступокъ п. Петрова обуривъ майже всѣхъ зôбраныхъ учителѣвъ шкôлъ народныхъ, якъ Русинôвъ такъ и Полякôвъ, обуривъ тымъ бôльше, що п. Петрôвъ єсть Русиномъ, повиненъ отже за своимъ стояти. Пôднѣсся длятого одинъ учитель С..... и заявивъ, що ôнъ, якъ и кождый совѣстный педагогъ не згодится на тое, щобы тематы зъ рускаго языка, котрый єсть выкладовымъ въ всхôдно-галицкихъ школахъ, оброблялись по польски; языкъ рускій єсть предсѣ рôвноуправненый и т. д. Того учителя поперли и прочѣ и п. Петрôвъ побачився сильно скомпромитованымъ. Тогды взявъ въ оборону п. Петрова п. инспекторъ Керекярто и звернувся до конференціи съ промовою, що бучѣмъ то ôнъ николи того не сподѣвався, щобы межи учителями повстали якѣсь роздоры, що п. Петрôвъ мавъ рацію, коли обробивъ тематъ по польски, бо тутъ иде о засаду педагогичну, и т. д. На тое учителѣ ôтповѣли п. инспекторови, що власне и имъ иде о засаду педагогичну, подоптану п. Петровымъ.

— Поправы испытôвъ зрѣлости въ школахъ середныхъ розпôчнутся въ слѣдуючихъ дняхъ: въ гимназіи академичнôй (рускôй) и гимназіи IV во Львовѣ дня 16 л. вересня, въ гимназіи Францъ-Іосифа и въ школѣ реальнôй во Львовѣ дня 19 л. вересня, въ гимназіи II (нѣмецкôй) во Львовѣ дня 21 л. вересня, въ гимназіи св. Яцка въ Краковѣ дня 23 вересня, въ гимназіи св. Анны въ Краковѣ дня 26 л. вересня, а въ школѣ реальнôй въ Краковѣ дня 28 л. вересня с. р. Въ тыхъ дняхъ ôтбудутся такожь пôсля нового розпорядженя министерства цѣлѣ испыты зрѣлости, до котрыхъ маютъ зголоситися абитуріенты 8 днѣвъ напередъ.

— На слѣдуючѣ посады учительскѣ розписуе конкурсъ окружна рада школьна въ Тернополи: съ речинцемъ до кôнця жовтня 1881 при школахъ етатовыхъ въ Збаражи на посаду учительки при 3-клясовôй школѣ женьскôй съ платнію 300 зр., въ Чернихôвцяхъ съ плат. 153 зр. 50 кр. и 42 кôрц. 28 гор. збôжа, въ Исыпôвцяхъ съ плат. 233 зр. и 20 кôрц. збôжа, въ Кошлякахъ съ плат. 90 зр. 38 кр. и 56 кôрц. 28 горц. збôжа, въ Новôмъ селѣ съ плат. 161 зр. 40 кр. и 36 кôрц. збôжа, въ Познанцѣ гетьманьскôй и въ Забойкахъ съ плат. 300 зр.; при школахъ филіяльныхъ въ Ивачевѣ долѣшнôмъ съ плат. 192 зр., 16 кôрц. збôжа и 12 кôрц. бараболь, въ Коршитôвцѣ съ плат. 169 зр. и 21 кôрц. 12 горц. збôжа, въ Фащôвцѣ съ плат. 155 зр. 60 кр. и 28 кôрц. збôжа, въ Шельпакахъ съ плат. 149 зр. и 27 кôрц. збôжа, въ Зарубинцяхъ съ плат. 172 зр. 60 кр. и 23 кôрц. збôжа. Презентуютъ всюды мѣстцевѣ рады шкôльнѣ.

— До рады повѣтовои въ Бережанахъ ôтбудеся доповняючій выборъ одного члена зъ бôльшихъ посѣлостій дня 22 л. вересня.

— Краєва конференція учительска, скликана краєвою радою шк., збираеся сегодня во Львовѣ и буде радити до 27 серпня. Теперѣшна краєва конференція єсть трегою зъ ряду ôтъ часу существованя рады школьнои. Перша конференція кр. ôгбулась въ липню 1874 р., друга въ вересни 1877 пôдчасъ выставы краєвои.

— Въ золочѣвскôй гимназіи буде отворена съ надходячимъ рокомъ шкôльнымъ 8 кляса пôсля установленя министерства просвѣты на просьбу тамошнои громады.

— Зъ Скалы пишутъ намъ: Церковь наша, безперечно найбôльша и найкрасша въ цѣлôй нашôй околици, єсть вже на укôнченю зъ верха, и внутренне украшенье розпôчнеся наневно нá рôкъ. Головну заслугу при здвигненю нашои церкви положили о. Костецкій, честне мѣщаньство скалатске, графиня Голуховска и инша П. Т. панѣ зъ окрестныхъ околиць, котрѣ вписалися въ сестрицѣ и прискорили своими датками будôвлю церкви.

— Новѣ церкви строятся въ Кутахъ, Теребовли и Снятынѣ.

— Зараза на рогату худобу появилась въ Клузовѣ, въ селѣ прилученôмъ до Угрынова долѣшного пов. станиславôвского. Зъ тои причины установлено 20-кильометровый округъ поморовый, обôймаючій гдеякѣ села въ повѣтахъ станиславôвскôмъ, богородчаньскôмъ, калускôмъ, бучацкôмъ и товмацкôмъ.

— Зъ Самбора доносятъ намъ, що въ тамошнôй околици обѣгає вѣсть, будьтобы кацапы россійскѣ переховувались по лѣсахъ, щобы въ умовленôмъ часѣ напасти на жидôвъ. Въ Самборѣ появились дня 15 л. с. м. плякаты на мурахъ съ заявленьемъ, що дня 16 вересня с. р. вырѣжутъ всѣхъ жидôвъ. Жиды въ великôмъ страху, тымъ бôльше, що войско нôйшло на маневры пôдъ Перемышль; удались они съ просьбою до генерала-коменданта, щобы якъ найскорше приказавъ войску повернути. Тымчасомъ жандармерія слѣдитъ на всѣ боки, хочь доси ничого не выкрыла.

— Въ Самбôрщинѣ ходятъ жиды по селахъ и скуповуютъ всякого рода худобину. Остерѣгаємъ тамошныхъ селянъ и мѣщанъ, щобы не позбувались худобы, бо се може лишь выйти на ихъ шкоду, позаякъ при замкненю границѣ для перегону товару повиненъ нашъ народъ якъ можь найбôльше его ховати.

— У 4 львôзскихъ лихвярѣвъ, именно у Баруха Рензера, Н. Шварца, и двохъ Авербахôвъ, ôтбулася вчера судова ревизія, при чѣмъ сконфисковано имъ всѣ векслѣ и папиры. Увязнено такожь сими днями лихваря Пинкаса Калуша. Часъ бы бувъ выгубити тѣ ненасытнѣ пявки, котрѣ не мало даются въ знаки бѣднѣйшимъ жителямъ Львова.

— Градъ надѣлавъ на поляхъ Гутиска и Поваля въ пов. жовкôвскôмъ дня 2 л. с. м. великѣ шкоды. Такожь въ Устю зеленôмъ и въ окрестности надавъ дня 3 (15) с. м. градъ, мѣстцями величины курячихъ яецъ, и наробивъ богато шкоды, именно въ кукурудзѣ, садовинѣ и конопляхъ, акъ такожь вытовкъ значне число ôконъ.

— Громовѣ удары. Въ Збризю коло Скалы на граници россійскôй забивъ грôмъ одного россійского селянина, котрый переносивъ за границю горѣвку и сховався пôдчасъ зливы пôдъ полукôнокъ. — Въ Грабôвци въ пов. богородчаньскôмъ забивъ грôмъ двоє людій. — Въ Берегахъ долѣшныхъ въ пов. лѣскôмъ забивъ грôмъ на порозѣ хаты селянина, при чѣмъ хата згорѣла. — Въ Комарникахъ въ пов. турчаньскôмъ поранивъ сильно грôмъ одного господаря, працюючого на поли.

— Зъ Самбора пишутъ намъ: Урядъ громадскій въ Ступницы наславъ господареви Андрѣеви Монастырскому егзекуційника, понеже тойже господарь не заплативъ податку за другій чвертьрôкъ. Егзекуційникъ на власне бажанье пôйшовъ спати до стодолы, але осторожный господарь казавъ ему впередъ оставити въ хатѣ сѣрники, щобы не було якого нещастя. На другій день заплативъ п. Мôнас. належный податокъ, по чѣмъ егзекуційникъ ôтойшовъ. Зъ дороги однакъ вернувъ егзекуційникъ, бо забувъ взяти сѣрники (а було ихъ немного въ малôмъ подертôмъ фабричнôмъ пуделку !). Вôйшовъ въ хату, ажь ось зъ пôдъ лавы выскочивъ песъ и вхопивъ егзекуційника за ногу, але ани не зранивъ его ани ничого не подеръ. Егзекуційникъ однакожь, „rozumiejący prawo“, удався до уряду громадского съ жалобою, котрый засудивъ п. М. на кару **7 зр.**! Доперва по всякихъ справедливыхъ толкованяхъ п. М. зменшоно кару на 1 зр. 40 кр., котру п. М. вручивъ егзекуційникови. Той послѣдный загрозивъ, що въ Самборѣ заплатитъ п. М. бôльше, якъ 7 зр. Дивуемось, що самъ урядъ громадскій выступае ворожо противъ своихъ громадянъ и руководится бôльше вилывами першого лѣпшого егзекуційника, нѣжь справедливостію и повагою свого уряду.

— Для хотячихъ посвятитися службѣ дипльоматичнôй розписуе академія оріентальна въ Вѣдни конкурсъ на стипендія по 900 зр рôчно. Убѣгателѣ маютъ предложити свѣдоцтво гимназ. испыту зрѣлости, свѣдоцтво здоровя и щѣпленои ôспы и метрику родженя: мусять такожь знати докладно языкъ латиньскій, нѣмецкій и французскій. Якъ звѣстно, въ згаданôй академіи учатся слевы языкôвъ всходныхъ, а ôпгакъ вступаютъ въ службу дипльоматичну.

— Въ Празѣ ôтбулася сими днями полиційна ревизія въ комнатахъ товариства „Delnicka Beseda“ и у 7 звѣстныхъ соціяльныхъ демократôвъ. Найдено тайну друкарню и рôжнѣ поезійки революційного содержаня.

— Дотеперѣшнѣ зошиты для школъ выдѣловыхъ и народныхъ, на котрыхъ окладинкахъ находятся рôжнѣ образки и текстъ зъ исторіи природы або всесвѣтнои, будутъ уживатися въ тыхъ школахъ пôсля розпорядженя министерства просвѣты лише до кôнця 1882 шк. року.

— Въ Берлинѣ удержуєсь поголоска, що **кардиналъ Ледоховскій** хоче добровôльно зречися архіепископства познаньского и гнезненьского. Мѣстце его занявбы кс. Едмундъ Радзивилъ зъ Острова, посолъ до парляменту нѣмецкого.

— **Антижидôвскій розрухи** починаютъ и въ Нѣмеччинѣ прибирати щоразъ ширшій мѣры. Якъ доносятъ, появились такій розрухи дня 3 (15) с. м. въ Штетинѣ, где потурбовано жидôвъ въ дотклівый способôбъ. Полиція ледви змогла придушити розъяренье антижидôвскихъ борцѣвъ, при чѣмъ увязнила 40 особъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До каноничнои институціи завôзваный о. Л. Микитка на Утѣховичи.

Платню въ сумѣ 210 зр. одержавъ о. А. Максимовичь, сотрудникъ въ Глубокôй на Буковинѣ.

На конкурсъ съ речинцемъ до дня 7 (19) падолиста с. р. розписуєся капелянія Городище съ прилуч. Носôвцѣ дек. тернопôльского.

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

Ŧ О. Петро Кроховскій, завѣдатель въ Березовѣ выжнôмъ дек. пѣстыньского, упокоився въ 40-ôмъ роцѣ житя а въ 12-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

Ŧ Иларіонъ Венгриновичь, канелянъ въ Коцманѣ дек. буковиньского, упокоився въ 51-ôмъ роцѣ житя а въ 27-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

Ŧ Павло Кореневичь, приходникъ въ Чехахъ дек. олеского, упокоився въ 57-ôмъ роцѣ житя а въ 32-ôмъ роцѣ священьства. Вѣчна єму память!

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Выйшли зъ друку друга и трета книжочка сегорôчного выдавництва „Просвѣта“, а именно **„Де-що про здоровлє** або якъ треба жити, щобы устеречись хоробы, зъ додаткомъ, що робити въ гдеякихъ наглыхъ выпадкахъ хоробы“ — и **„Житє просвѣтителѣвъ Славянъ св. рôвноапост. Кирила и Методія,** — написавъ дръ Ю. Целевичь“. Перша книжочка, обôймаюча 3 аркушѣ печатній въ 16-ку, поучає нашь народъ въ дуже приступный способôбъ, якъ маєсобѣ самъ радити въ случаяхъ хоробы и повинна вскорѣ розôйтись въ найширшій круги нашихъ селянъ и мѣщанъ, позаякъ може она принести имъ безперечно немалу користь. Друга (въ $3^1/_2$ арк. печ. въ 16-ку), написана зъ причины кирило метод. торжества, подає житье и дѣятельнôсть св. апостолôвъ славяньскихъ и высказує ихъ значенье и вплывъ для насъ Русинôвъ, для нашого обряду и народности. Ся послѣдна печатана кирилицію. Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта“ (ул. Краковска, ч. 14), першу въ цѣнѣ 10 кр., другу 12 кр. за примѣрникъ. Такожь печатаєся вже четверта сегорôчна книжочка „Просвѣты“.

— Россійскій журналъ „Историческій Вѣстникъ“ умѣстивъ въ послѣднôмъ своѣмъ выпуску межи иншими статю п. н. **„Очерки изъ украинской литературы: Сентиментальная украинская литература нынѣшняго вѣка“,** написану П. И. Петровомъ. Кромѣ того помѣстивъ еще **портретъ Г. Т. Квѣтки-Основяненка.**

— **Вп. Н. В. Лисенко,** славнозвѣстный нашь композиторъ, котрый перебуває теперь въ губерніи подôльскôй, занимаєсь композиціею новои оперы на тематъ „Тараса Бульбы“ Гоголя. Опера тая пôсля пляну дѣлится на 5 актôвъ: въ першôмъ представленый завязокъ любви молодого козака Андрѣя съ дочкою польского воєводы Марильцію; въ другôмъ сцена на хуторѣ Тараса и Настѣ родичѣвъ Андрѣя, где сыны ôтъѣзджаютъ на Запороже; въ третôмъ пріѣздъ Бульбъ на Запороже, интриги на „радѣ“, выборы нового атамана, вѣсти зъ Украины и приготовленье въ похôдъ; четвертый и пятый актъ ôтбуваются въ таборѣ пôдъ Дубномъ и на замку воєводы, где ôтгрываєся послѣдна сцена любви и смерть Андрѣя; потôмъ веде Тарасъ до штурму, въ котрôмъ гине и Марильця. Надѣємось, що нову сю оперу пріймутъ съ радостію всѣ любителѣ музики, котра певно принесе славу нашому композиторови и збогатитъ нашу сцену.

Подяка.

Сегорôчна, такъ страшно у насъ ширячася слабôсть (тифусъ), завитала и въ мôй дôмъ и повалила мене на ложе болѣзни. Але ледво минуло пересыленье тифусу, запавъ я на запаленье легкого. Учителеви сельскому не такъ легко вылѣчитися зъ хоробы, бо не стає на тое средствъ; тому бувбы я може и не пôднѣсся бôльше зъ ложа, кобы не Всеч. о. Левъ Туркевичь, приходникъ въ Сухорѣчу, котрый не щадивъ ни труду ни грошій, щобы мене зновъ подвигнути до здоровля. У него не було ни ночи ни слоты, нищо его не ôторвало ôтъ мого ложа, ôтъ болѣвъ вразъ зô мною, нотѣшаючи бѣдну мою жену и дрôбненькій дѣти. Той Всеч. Добродѣй ôторвавъ ôтъ роботы свои слуги и конѣ, посылаючи ихъ для мене неустанно по лѣкарства и лѣкарѣвъ, котрыхъ зъ власнои кишенѣ оплачувавъ и у себе угощавъ. Сей правдивый Добродѣй звѣстный єсть зъ свого посвященя и милосердія, и ôнъ для своихъ прихожанъ єсть правдивымъ отцемъ-опѣкуномъ, єсть добрымъ пастыремъ. Пріймѣтъ отже, Всечестнѣйшій Отче Добродѣю, хоть въ сихъ короткихъ словахъ щирѣйшу прилюдну подяку ôтъ мене и цѣлои моєи родины. Нехай Всевышній нагородитъ Вашу любовь ближнѣго, Вашій труды и посвященье! Вдяка наша николи не выгасне въ серцю, а честъ и слава для Васъ остане въ моѣмъ родѣ по вѣки!

Въ Сухорѣчу, дня 6 (18) серпня 1881.

Михаилъ Сіякъ, учитель.

ÔТОЗВА

Загальній зборы товариства Стрыйскои Бурсы скликаній на день 15 липня нов. ст. не ôтбулися по причинѣ браку членôвъ. Выдѣлъ рѣшивъ протое розписати новій зборы на день 8 вересня н. ст. с. р., котрій ôтбудутся въ сали етатовои школы мужескои о годинѣ $10^1/_2$ передъ полуднемъ.

На порядку дневнôмъ будутъ:

1. Справозданье секретаря зъ дотеперѣшнои дѣятельности уступаючого выдѣлу. 2. Справозданье скарбника зъ стану финансового товариства. 3. Выбôръ предсѣдателя и нового выдѣлу. 4. Внесенье выдѣлу въ справѣ реорганизаціи товариства, именно перемѣненя тогожь на товариство помочи науковои. 5. Внесеня членôвъ товариства.

Понеже высше наведене внесенье выдѣлу (точка 4.) єсть великои ваги для успѣшного розвою товариства и его дѣятельности, а заразомъ потягає за собою змѣну статуту, то уступаючій выдѣлъ звертаєся до всѣхъ Вп. членôвъ товариства съ умильною просьбою, щобы по можности зволили взяти якъ найчисленнѣйшу участь въ нарадахъ.

Передъ ôткрытьемъ зборôвъ порѣшивъ выдѣлъ ôтправити заупокôйне богослуженье за душѣ великихъ добродѣѣвъ бл. п. єромонаха Ил. Коссака и Павлины Турчиньскои, котрій значнѣйшими датками умножили коренный фондъ товариства.

Богослуженье ôтправится о год. $8^1/_2$ въ храмѣ успеньскôмъ, на котре запрошуємо Впр. наше священьство и Вп. мирянъ.

Въ Стрыю 21 серпня н. ст. 1881. Ôтъ выдѣлу рускои Бурсы.

Ив. Вахнянинъ. секретарь. *Юліянъ Федусевичь.* заст. предсѣд.

Надôслане.

До свѣтлои комисіи фонда вдовичо-сиротиньского во Львовѣ!

Пôдписана запытує свѣтлу комисію, чому єи до нынѣ не выплачено запомоги за 1880 р.?

Розалія Михалевичь, вдова по бл. п. Іоанѣ Михалевичу, пароху Луки малои, замешкала въ Чернелевѣ рускôмъ, деканата Збараского.

Обвѣщенье.

Подаю до вѣдомости Вп. Родителямъ и опѣкунамъ, що съ початкомъ року школьного с. є. съ днемъ 1 вересня 1881 зможу принятиди двохъ або трёхъ ученикôвъ на виктъ и станцію и тыхъ же въ всѣхъ для чотироклясовыхъ школъ народныхъ предписаныхъ предметахъ съ рускимъ, польскимъ и нѣмецкимъ языкомъ обучати такъ, щобы по укôнченю народнои школы ученики були способнй зложити испытъ принятя въ школы середнй. Не маючи самъ власныхъ дѣтій — хочу тымъ способомъ другимъ потребуючимъ науки и воспытаня дѣтямъ для ихъ будущого блага причинитися.

Кôцмань (Буковина) 8 серпня 1881.

Иванъ Микитовичь, директоръ 4 кл. народ. школы и членъ ц. к. совѣта школьного. 1—3

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Курсъ збôжа зъ дня 13 л. серпня 1881.

(Справозданье львôвскои комнаты торговельнои.

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшениця червона	9	70	11	50
„ бѣла	-	—		—
„ жовта	-	—	—	—
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	7	—	8	—
Ячмѣнь	5	50	7	—
Гречка	6	50	6	75
Овесъ	5	50	6	50
Горохъ до варки	8	—	9	—
„ паст.	6	25	7	—
Выка	5	50	6	—
Кокорудза стара	6	20	6	50
„ нова	6	—	6	25
Рѣпакъ зимовый	12	—	12	50
„ лѣтный	11	50	11	75
Ржй (Лилика)	9	50	10	25
Насѣнье лляне	11	—	12	—
Конюшина (передна)	20	—	40	-
Кминъ	17	50	18	50
Анижь	26	—	27	—
„ плоскій	23	—	32	50

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (13—?)

! Для родичѣвъ !

Вдова по священику принимає на **мешканье и харчь** хлопцѣвъ и дѣвчата за приступнымъ вынагородженьемъ.

На желанье буде удѣлятися въ дома наука фортепяну.

Близша вѣдомôсть въ редакціи „Дѣла“. (3—3)

Polutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen *Miraculo=Präparate,*

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum emfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 3—9

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границію, звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійній образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (7—10)

Для П. П. ловцѣвъ

нехибній

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличній Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберта**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручає найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 7—10

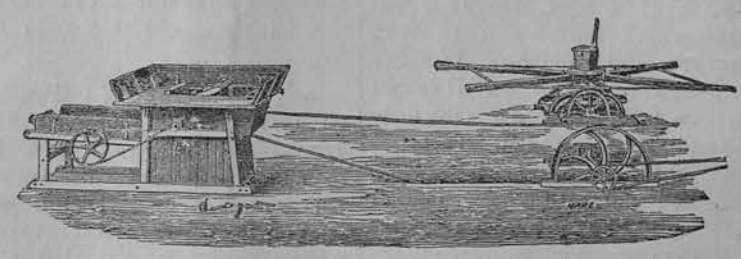

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôначенй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраєвого звычаю уставлюваня молотѣльнь на поверсѣ поручаємъ нарочно конструованй

новій тутешній вѣяльнѣ.

Поручаємъ такожь

гарнитуры молотѣльничій шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничій цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручній,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнники **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ Чортковѣ. (15—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдає: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 64. Львôвъ, Середа 19 (31) серпня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

Єслибысьмо хотѣли докладно означити властиву задачу нар. школы, то до повысше наведеныхъ елементôвъ треба бы еще додати приспособленье въ говореню. въ мовѣ, котрого такожь не треба маловажити. Кто знає народну школу не тôлько зъ за зеленого столика, той признасть, що тамъ приходятъ часто такй дѣти, котрй не умѣютъ ничого промовити, своєи гадки высказати. Отже учитель муситъ ихъ доперва заправляти до яснои, зрозумѣлои мовы, бо якъ дитина не умѣє ясно, зрозумѣло говорити, то й учителя не порозумѣє. Єсли бъ такй высокопарнй школьники знали, скôлько то труду й часу стоитъ, наломати дѣти до поправнои вымовы и яснои, зрозумѣлои мовы цѣлыми реченями, призналибы высоку вартôсть народнои школы и не булибъ такъ скорй до пересадныхъ вымогъ. Зваживши до того еще переповненье клясъ або присутнôсть кôлькохъ ôтдѣлôвъ въ однôй клясѣ разомъ, то можна легко выробити собѣ понятье о трудноôй праци учителя.

Не мѣстце тутъ розводитися, якои ваги єсть така правильна вымова и поправна мова въ цѣлыхъ реченяхъ для розвою ума и якъ тымъ улекшуєся всяка наука. Отже чимъ менше маютъ дѣти случайности въ дома и звычайнôмъ житю говорити поправно, тымъ бôльше повинна на то наставати школа, а учитель повиненъ бути въ тôмъ взглядѣ примѣромъ. Где нема такои щоденнои вправы въ матернôмъ языцѣ, тамъ не поможе ничого граматика, удѣлювана въ особныхъ годинахъ.

Однакъ повысше згаданымъ елементарнымъ приспособленьемъ не булибъ еще вычерпанй вымоги теперѣшнои школы народнои; отже розгляньмося еще дальше, якй предметы и вѣдомости належало бъ умѣстити въ плянѣ наукъ школы народнои и що въ нихъ учити.

Найголовнѣйшимъ предметомъ єсть наука матерного языка. Не будемъ тутъ розводитися надъ методою науки языка матерного, замѣтимо однакъ мимоходомъ, що булобъ се марнованьемъ дорогого часу запускатися въ науку граматики, якъ то можна еще часомъ почути въ школѣ гдеякихъ учителѣвъ давнои даты. Поправна мова, розумне и вправне читанье и писанье диктатôвъ и вправъ письменныхъ — се єсть практична и хосенна граматика. Для того передовсѣмъ и найбôльше вправы въ устнôмъ и письменнôмъ выраженю, а тôлько для пôдпоры того жь найважнѣйшй засады въ граматики и то практичнымъ способомъ выложенй. При такôй науцѣ набуде ученикъ потрѣбнои въ житю вправы въ языцѣ и письмѣ, а хочь пôзнѣйше при щоденныхъ занятіяхъ господарскихъ або промысловыхъ отяжѣла єго рука ôтвыкне ôтъ школьного почерку и забудеся гдещо зъ правописи, набута разъ вправа ясного и зрозумѣлого выраженя позôстане єму на все.

Сконфисковано.

Розберѣмъ теперь дальшй предметы, котрй ôтповѣдалибы дѣйстнôй потребѣ и вѣкови учениковъ, отже булибы для нихъ понятнй и займаючй и яко такй моглибы вôйти до пляну наукъ школы народнои. Тй предметы, званй въ дидактицѣ загально реаліями, заведено въ школѣ яко „пожиточнй вѣдомости“, бажаючи тымъ розширити просвѣту, добробытъ пôднести и навѣть низшй верствы народу познакомити съ поступомъ въ промыслѣ, господарствѣ сельскôмъ и т. д. Вѣдомости тй не булибы безхосенній, єсли бъ тôлько нагромадженье такого рôжнородного знаня не ошоломлювало дѣтій, а вольнодумными выходками на религію не пôдкопувало довѣрія родичѣвъ до школы. Иншй зновъ педагоги обôймали тй вѣдомости пôдъ назвою „наука о свѣтѣ“, а въ новôмъ плянѣ наукъ роздѣлились они на поодинокй предметы: исторія природна, физика, географія, исторія. Тымъ способомъ зробилисьмо поступъ до яснѣйшого опредѣленя вѣдомостій загально хосенныхъ, але сей роздѣлъ стався поводомъ трактованя тыхъ предметôвъ ладомъ професорскимъ, поводомъ чванливости способнѣйшихъ учителѣвъ. Можна тутъ похваляти дбалôсть о просвѣту народу, можна тѣшитися, що тй высокопарнй педагоги маютъ такъ добре понятіе о способностяхъ школьнои молодежи, але треба ихъ спытати, чи заглядали они частѣйше до нар. школы, чи замѣчали, скôлько то труду має учитель вже съ найконечнѣйшими елементами, а навѣть съ правильною фреквенцією? Не дивниця, єсли люде дальше ôтъ школы стоячй ставляютъ такй высокй домаганя народнôй школѣ, однакъ що на те сказати, єсли управителѣ педагогичныхъ институтôвъ притакуютъ тому, не зважаючи на свою практику. На всякій способъ не робимо тымъ доброи прислуги школѣ народнôй, накидаючи єи всяку новôсть або перестроюючи єи щоразъ на ново, нѣбы по модѣ.

Вымоги поставленй народнôй школѣ повиннй, якъ вже высше сказано, ôтповѣдати потребамъ теперѣшности и условіямъ житя тыхъ верствъ народу, котрыхъ дѣти ходятъ до школы — а до того ще додамо теперь, що вымоги тй не повиннй переходити умыслового розвою дѣтій а будити въ нихъ живый интересъ. Се границѣ, котрыхъ не можна переступити безъ шкоды повѣренои школѣ молодежи. Тй границѣ признаютъ практичнй педагоги и остерѣгаютъ передъ обтяженьемъ молодежи школъ народныхъ, а тому спротивляєся и здоровый розумъ.

Переберѣмъ пожиточнй вѣдомости съ оглядомъ на згаданй вже засады, то передовсѣмъ надаєся тутъ географія яко предметъ, ôтповѣдаючій потребамъ теперѣшности и условіямъ житя народу. Улекшенье комуникаціи, оживленй взаємины промысловй и торговельнй, не згадуючи вже о користяхъ, якй зъ ôтси выходятъ для войсковыхъ, обзнакомленыхъ хочь троха съ тымъ предметомъ, промавляютъ за увзглядненьемъ сего предмету въ школѣ народнôй. Очевидно залежитъ тутъ всё ôтъ способу науки. Єсли учитель каже вытвердити дѣтямъ шематизмъ географичный, пôдъ заг. „Krótki opis kuli ziemskiej M. Markiewicza“, якъ то намъ случалося чути въ народ. школѣ, то на таку науку шкода часу. Учитель повиненъ розпочати свою науку ôтъ мѣстця родинного и єго окрестности, щобъ ученикъ тутъ пôзнавъ виды сушѣ и водъ въ дѣйстности и зъумѣвъ читати ту дѣйстнôсть представлену на картѣ ôтповѣдными знаками, а бачучи знаки на картѣ, умѣвъ зъ нихъ выробити собѣ понятіе о дѣйстности. Тымъ способомъ заправится око и умъ представляти собѣ въ понятію чужй стороны, величавй образы цѣлыхъ державъ и частій свѣта. Не мѣстце тутъ писати инструкцію до науки географіи въ школѣ народнôй; досыть до тыхъ загальныхъ замѣтокъ додати, що наука та повинна бути нагля-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

За той часъ знявся въ переднôй кôмнатѣ новый гамôръ. Се приспѣли на баль пôзнй гостѣ: почтовй и телеграфичнй аспиранты-урядники на чолѣ съ Пюрчиньскимъ. Имъ ніякъ не можна було скорше выбратись, якъ доперва пôсля урядовыхъ годинъ, та до того ще треба було довго розбиватись на всѣ стороны, щобъ допасти якои жидôвскои тарадайки, або мужицкои фѣрчины, котра невеликимъ коштомъ пôдвезла бъ ихъ хочь на кôлька гонôвъ ôтъ Корытъ. Добившись щасливо пôдъ пôзну годину до Корытъ, весела громада безжурныхъ гулякъ прожогомъ кинулась до переднои кôмнаты и ледво що привитавшись съ Гуляйпольскимъ (они представились єму якъ давно знакомй высокй „урядники“, хочь майже всѣ вперше бачили Гуляйпольского) якъ голодна шаранча обсѣли навколо стола, заставленого всякими стравами, що були лишились зъ обѣду.

„Отъ славна кампанія!“ озвався побѣдоносно п. Выпражиль, мовьбы отрясаючись съ тяжкихъ тарапатъ головоломнои подорожи.

„Та не жаль же й труду. Тутъ бачу попали мы въ саму пору, та й скôлько тутъ панянокъ, якъ маку — и не перелѣчишь“, заговоривъ Пюрчиньскій, простуючи свои довгй ноги, та всаджуючи цвикеръ на свôй дулястый нôсъ. Ôнъ пôдôйшовъ до зеркала, що висѣло напротивъ входовыхъ дверій, поправивъ свôй стоячій ковнѣрокъ, обтягнувъ примнятй полы пожиченого фрака, здвигнувъ скôлька разôвъ раменами и заглянувъ зъ поза музикъ до свѣтлицѣ, где пара за парою мчалась веселого вальця.

„О, справдѣ тутъ є съ кимъ перетрястись“, говоривъ Пюрчиньскій, вернувши до своихъ товаришѣвъ.

„Ну, що то, то мы вже добре перетряслись на тôй скаженôй тарадайцѣ“, замѣтивъ Выпражиль ласо споглядаючи на стôлъ, „а теперь була бъ пора покрѣпитись“.

„О, се розумно сказано“, озвався Томко Хлыстуньскій, великій пріятель Пюрчиньского и тожь аспирантъ почтовый. „Треба перше покрѣпитись, бо ажь соловѣѣ спѣваютъ въ серединѣ Треба промочити горло. Ну, Философъ,“ звернувся ôнъ до третого почтаря, котрый, незнати чому, славився Философомъ межи почтарями, „Философъ, якъ то тамъ кажутъ: prima charitas ab ego. Чи такъ?“

„А га! У насъ кажутъ, не говори богато, бо зголоднѣєшь, а коли голодный, бери, що попало“, озвався Философъ и вхопивъ пальцями зъ полумиска здорове стегно курятины та такъ и мигомъ поторощивъ єго въ своѣмъ просторôмъ ротѣ, що тôлько захрупотѣло.

„Отъ що Философъ, то Философъ“, заговоривъ смѣючись Пюрчиньскій, „а я ще й роздумувавъ, якъ тутъ братись до ѣды немавши видельця“.

„Ну, а съ нашою посухою якъ буде?“ спытавъ Выпражиль. „Тажь не будемъ погибати, якъ на Сагарѣ. Не ляжешь на лонѣ Авраама, якъ не окропишся исопомъ“.

„Браво, браво, Пражильку“, озвались товаришѣ и всѣ на голосъ розсмѣялись. „Та где тутъ взяти Мойсея, щобъ середъ пустынѣ роздобувъ сцѣлющого нектару“.

Быстре око Пюрчиньского, увброєне цвикеромъ, спостерегло конець стола здорову фляшку съ ланцутскою етикетою. Якъ Мойсей своимъ жезломъ, такъ Пюрчиньскій своєю довгою рукою шурнувъ за благовѣстною фляшкою, ôтоткавъ и прихиливъ до своихъ устъ.

„Контушôвка!“ сказавъ ôнъ смакуючи и зновъ перехиливъ фляшку до свого рота та здорово хлыснувъ зъ неи.

„А! га! ха! справдѣшна контушôвка, мабуть таки и литовска“, говоривъ ôнъ смакуючи пекучій напитокъ.

„Литовска чи не литовска, абы до губы була ховска“, озвався Хлыстуньскій, вырываючи фляшку у Прачиньского. „Дай но и намъ скоштувати“.

Теперь почала переходити фляшка зъ рукъ до рукъ, що разъ бôльше выпорожняючись. Веселй товаришѣ стали перебирати полумиски и покрѣплятись всѣмъ, що лише попало.

„Отсего займайте, хлопцѣ“, пôдохочувавъ Пюрчиньскій своихъ товаришѣвъ, нагорнувши собѣ спорый кавалокъ застиглои баранины съ дикимъ сосомъ. „Се бачте заяць, та ще й якъ славно припраѣленый, якій крухій и солонинкою пôдтыканый“, — говоривъ ôнъ дальше, ласо проковтнувши скôлька куснѣвъ. „Я, якъ знаєте, знавець на дичину. Вже то що правда, то менѣ остили тй заяцѣ. Давно на заяця и окомъ не кину, але се, знаєте, зроблено справдѣ съ паньскимъ смакомъ. Гмъ, справдѣ дуже до смаку!“

„Гмъ, и справдѣ добре, хочь и застигло“, озвався Хлыстуньскій, смакуючи тоижь самои баранины. „А що то мусѣло бути за свѣжа! Шкода, що припôзнились. Дуже добра дичина, не така, якъ тямишь у того попа на празнику, що намъ опôсля черезъ цѣлый мѣсяць лежала въ серединѣ“.

„Етъ, и не нагадуй, не псуй смаку“, троха сердито приговоривъ Пюрчиньскій заѣвшись та закашлявшись. „Дай сюда

дна, оживлена и образова, а коли вже ученики присвоили собѣ пôдвалины, елементы сего предмету, повинна наука оператися на ôтповѣдныхъ уступахъ умѣщеныхъ въ читанкахъ. Ôтповѣдна наука сего предмету розбуджує умъ, увагу и охоту и взагалѣ образує.

Спорôдненымъ и съ географією тѣсно звязанымъ предметомъ есть исторія. Очевидно не думаємо въ школѣ народнôй о науцѣ исторіи, о котрôй звѣстный нѣм. педагогъ Бенеке сказавъ: „Die Geschichte ist ein Studium für Männer, weniger für Jünglinge, am wenigsten aber für Kinder". Отже передовсѣмъ належатъ до нар. школы образы въ исторіи рôднаго краю, навязанй до знаменитыхъ историчныхъ особъ або мѣстцевостій, оповѣджений живо и безсторонно.

Сконфисковано.

О такôй науцѣ исторіи можна справедливо сказати словами одного нѣмецкого педагога: „Wehe einem Volke, dessen Eitelkeit schmeichelnd genährt wird, indem man seiner Jugend eine erlogene Geschichte einprägt, weil offizielle Schönfärberei das Rühmliche steigert, Gewöhnliches mit Flitterstaat aufputzt, Schmähliches vertuscht, und so das Sichbesinnen zur Unmöglichkeit macht".

Сконфисковано.

Крôмъ образôвъ историчныхъ о рôднôмъ краю належатъ въ исторіи, говорячи словами Бенекого, лишь „Geschichten aus der Geschichte" и картины въ библійнои исторіи, опертй такожь на читанкахъ. Тутъ такожь треба выстерѣгатись, щобъ учитель не кормивъ дѣтій анекдотами, не робивъ зъ науки забавки — наука повинна бути поучаюча, образуюча, а тогды перейде на власнôсть народа.

(*Дальше буде.*)

ДОПИСЬ.

Зъ Дрогобыча. (*Ухвала выдѣлу повѣтового въ справѣ предплаты „Świtła"*). Въ першихъ дняхъ серпня с. р. ôтбулося засѣданье дрогобыцкого выдѣлу рады повѣтовои, на котрôмъ внѣсъ п. маршалокъ Бѣльскій слѣдуюче внесенье:

„Пôдчасъ мого побыту во Львовѣ, бувъ я прошеный зъ рôжныхъ сторôнъ и ôтъ польскихъ редакцій, щобы нашь выдѣлъ повѣтовый запренумеровавъ для громадъ повѣту бôльше число часописи „Świtło". Тои газеты я не читавъ и не видѣвъ — сказавъ маршалокъ, — однакожь захвалювали менѣ ей, що она есть дуже добра, приступна для руского народа, старается народъ рускій съ польскимъ погодити и пр. Вношу отже, щобы выдѣлъ рады повѣтовои запренумеровавъ кôльканайцять екземплярôвъ тои газеты".

На тое забравъ голосъ членъ выдѣлу нашь посолъ Охримовичь и въ довшôй промовѣ доказавъ ясно, якй тенденціи має часопись „Świtło", выказавъ, що противно, „Świtło" не стремитъ до згоды, тôлько старается нашь народъ польонизовати, черезъ що власне робитъ незгоду.

Сконфисковано.

П. Охримовичь отже поставивъ таке внесенье: „Понеже въ нашôй радѣ повѣтовôй, якъ и въ повѣтѣ есть спокôй и згода безъ „Świtła", то я вношу, щобы надъ тымъ внесеньемъ перейти до порядку дневного". По тôмъ забрали голосъ и другй члены, такъ Поляки якъ и жиды, и сказали, що въ самôй рѣчи есть у насъ спокôй и згода, и що намъ не треба такои часописи, котрои Русины не хотятъ, и котра моглабы нашь спокôй заколотити. На тое выдѣлъ повѣтовый ухваливъ одноголосно не пренумеровати „Świtła".

Той потѣшаючій фактъ подаємъ до вѣдомости черезъ вашу часопись, щобы и другй рады повѣтовй видѣли, що выдѣлъ повѣтовый въ Дрогобычи не хоче займатися ворожою Руси политикою, тôлько працює для добра повѣту и поступає во всѣмъ справедливо и совѣстно. Зауважати мусимъ, що у насъ всѣ три куріи жіютъ въ згодѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Мнимй агитаціи панславистичнй въ Угорщинѣ и Австріи.*) Въ послѣдныхъ часахъ газеты угорскй и галицко-польскй пôднесли нечуваный алярмъ, що въ славяньскихъ земляхъ Угорщины и межи Русинами въ Галичинѣ и Буковинѣ ведеся страшенна агитація панславистична черезъ емисарѣвъ зъ Россіи, котрй не тôлько морально вилываютъ на Сербôвъ, Словакôвъ и Русинôвъ (якъ видко, всѣхъ трехъ народностій упослѣдженыхъ въ Австро-Угорщинѣ) але такожь матеріяльно пôдпираютъ проявляючеся движенье, симпатизуюче съ Россією.

Придивѣмся насампередъ, яка то агитація панславистична ведеся въ Угорщинѣ.

Минувшого тыждня помѣстила газета „Neues Pester Journal" сензаційну вѣдомôсть, що министеръ-президентъ Тисса розôславъ тайный циркулярь до повѣтовыхъ властій въ славяньскихъ земляхъ. Въ циркулярѣ тôмъ тайнôмъ остерѣгає министеръ власти передъ агитацією панславистичною, яку урядивъ гр. Игнатьевъ, теперѣшный россійскій министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ межи Славянами въ области короны св. Стефана. Сензаційну тую вѣсть заперечивъ „Pester Lloyd". На тое на пôвъ офиціяльне запереченье помѣстивъ „N. Pest. Journal" тайный циркулярь Тиссы въ повнôй его основѣ. Циркулярь такъ звучитъ: „Пôсля дискретныхъ информацій, якй мене дôйшли, митрополитъ сербскій въ Бѣлградѣ одержавъ ôтъ ген. Игнатьева значну суму грошій для агитацій политичныхъ въ славяньскихъ земляхъ Угорщины. Передовсѣмъ намѣрено, заложити въ Бѣлградѣ великій дневникъ панславистичный, въ котрôмъ бы брали участь такожь Сербы зъ полуденнои Угорщины. Ôттакъ задумано основати въ Угорщинѣ полуденно-славяньску партію національну, котрою управлявбы „клюбъ національный". На чолѣ того клюбу маютъ станути: Ристичь, Панта Сречковичь (професоръ) и Милоевичь (професоръ). Въ многихъ сторонахъ Угорщины такъ межи южными Славянами, якъ и на пôвночи межи Словаками маютъ бути утворенй „комитеты филіяльнй" въ тôй цѣли, щобы тайну агитацію панславистичну провадити на якъ найширшй розмѣры. Звертаю протое увагу моихъ властій на евентуальный описаный мною рухъ и препоручаю имъ, щобы всякій объявъ подôбного руху якъ найспѣшнѣйше подали до моеи вѣдомости".

Правительство не здементовало напечатаного тайного циркуляря, значитъ, признало его автентичнымъ а „Pester Lloyd" цофнувъ своє запереченье. Вскорѣ выяснилась исторія и генеза того тайного циркуляря. Каляй, шефъ секційный австр. министерства дѣлъ заграничныхъ довѣдався недавно ôтъ якогось агента дипломатичного въ Вѣдни, що Россія выдає великй сумы грошій на удержанье пропаганды панславистичнои межи южными Славянами Угорщины. Каляй закомуниковавъ тую вѣдомôсть, одержану ôтъ якогось агента, угорскому министрови-президентови, Тиссѣ, а той на пôдставѣ того комуникату приватного, выдавъ наведеный высше тайный циркулярь до пôдвластныхъ урядôвъ политичныхъ. Коли розглянутись въ тôмъ циркулярѣ, то побачится, що циркулярь кидае тяжке пôдозрѣнье на сербского патріярха и другихъ сербскихъ патріотôвъ а що важнѣйше, обвиняє министра сусѣднои, въ пріязныхъ ôтношеняхъ съ Австрією жіючою, державы о высоко-зрадничй агитаціи противъ Австріи, въ ей таки територіяхъ. Такй тяжкй закиды зроблений въ циркулярѣ министрови Игнатьеву, рознесенй газетами по цѣлôй Европѣ, не останутъ безъ обмѣны депешъ межи кабинетами австрійскимъ и россійскимъ. Занотуємъ на сѣмъ мѣстци фактъ, що въ россійскихъ газетахъ доси нема о цѣлôмъ дѣлѣ и згадки, очевидно, цензура єще не позволяє о нѣмъ и згадувати; рôвножь нема доси и чутки о якôмъ нибудь dementi зъ стороны россійского правительства. На оправданье такъ важкого закиду належалобы мати доказы фактичнй, — тымчасомъ, якъ пишутъ всѣ австрійскй газеты, доказôвъ такихъ мин. Тисса немае; газеты протое цѣлу панславистичну агитацію въ Угорщинѣ называютъ „митомъ". На всякій спосôбъ Тисса прохопився съ своимъ циркуляромъ тымъ бôльше, що выдавъ его безъ вѣдомости прочихъ министрôвъ. Фактъ есть, що теперь угорскй газеты алярмуютъ свѣтъ о агитаціяхъ россійскихъ въ Австро-Угорщинѣ. „Якажь сему причина? чого хочутъ черезъ тое Угры?" — пытає „Politik" и сама ôтповѣдає на тое, що „Угры хотятъ черезъ таке выкликуванье вовка зъ лѣса прискорити неминущій межи Австрією и Россією конфликтъ по причинѣ ôтношень на Балканьскôмъ пôвъостровѣ... Але така горячковôсть Угрôвъ есть небезпечна для Австріи", — такъ заключає „Politik". Мы однакожь въ тôмъ алярмѣ угорскихъ газетъ бачимъ еще другу укрыту тенденцію, тую саму, котру добачуємъ и въ алярмованю галицкопольскихъ газетъ о широкôй и небезпечнôй агитаціи россійскôй межи Русинами галицкими и буковиньскими. Угорскимъ газетамъ иде о тое, щобы передъ лицемъ свѣта умотивовати пригнетенье Сербôвъ и Словакôвъ.

Галицкй польскй газеты, якъ сказано, въ слѣдъ за угорскими и собѣ пôднесли алярмъ о агитаціяхъ панславистичныхъ въ Галичинѣ. „Gazeta Narodowa" и „Dziennik polski" заложили въ своихъ редакціяхъ формальне „bióro wywiadowcze", коли и где пріѣхавъ якій Россіянинъ до Галичины и треба имъ признати, що въ тôмъ взглядѣ розвинули нечувану „sprężystość". Въ кождôмъ числѣ майже однои або другои газеты появляются сензаційнй вѣсти о „агитаторахъ московскихъ". „Gazeta Narodowa" навѣть вже обчислила, що на агитацію панславистичну межи Русинами иде рôчно 200.000 рублѣвъ, що въ Галичинѣ есть 72 емисарôвъ, що газеты рускй удержуются на московскихъ рубляхъ и т. д. Волѣдъ за тымъ появилась зô Львова кореспонденція въ „Dziennik-y Poznańsk-ôмъ, доносяча, що московскою агитацією межи молодежію академичною займаєсь „Дружнй Лихвярь" (sic!) Пытаємъ отже, яку цѣль можутъ мати алярмы такого рода польскихъ газетъ про „страшенну агитацію московску" межи Русинами?

(*Мнимe нарушенье границь угорскои черезъ войска ромунськй.*) Газеты угорскй наробили богато крику о тôмъ, що Ромунія має якйсь неневнй пляны взглядомъ Ромунôвъ мешкаючихъ въ Угорщинѣ, подôбно якъ Россія взглядомъ Сербôвъ та Словакôвъ. Довгій часъ перемелювались въ газетахъ вѣсти, що въ Семигородѣ и полуденныхъ комитатахъ ромуньскихъ Угорщины объѣзжаютъ ромуньскй емисарѣ и пропагуютъ за прилученьемъ угорско-ромуньскихъ земель до королевства ромуньского. Семигородска полиція комитатôвъ дôстала була наказъ бачне око мати на всякого проѣзжого, лапати емисарѣвъ и т. д. Доси однакожь не удалось полиціи злапати ни одного, знакъ, що ихъ не було. Тымчасомъ стався одинъ выпадокъ, котрый бувъ водою на млынъ угорскихъ газетъ. Газета „Magyar Orszag" донесла недавно таку страшну вѣсть: „Региментъ ромуньского войска пôдъ командою обершта переступивъ границю угорску, занявъ 3000 моргôвъ лѣса на австрійскôй територіи, наказавъ зрубати деревъ въ вартости миліона франкôвъ, понищивъ палѣ граничнй а новй повбивавъ. Окуповану власть стереже ромуньске войско". Справдѣ страшна вѣсть, тôлько дѣло въ тôмъ, чи правдива? И отъ показалось, що крикъ, якій

лучше тои литвинки чи контушôвки, щобъ пôдôляла того скакуна".

Фляшка вновъ пôшла по черзѣ и скоро стала совсѣмъ порожною.

„По правдѣ кажучи", озвався философъ, „по правдѣ кажучи, то до дичины годилось бы скôлька фляшокъ „токаю" або „бордо". Божь сказано: „рыбы, грибы и дичина, потребуютъ шклянку вина".

„О, такъ, такъ — шклянку вина", съ наголосомъ гукнувъ закукурѣченый Выпражиль и ставъ розглядатись, чи якій услужный духъ не почує его винного бажаня.

Далекоглядный цвикеръ Пюрчиньского вновъ заблыщавъ на всѣ стороны, а его дулястый нôсъ роздувся, неначе вѣтривъ широкими нôздрами за запахомъ вина. Томко Хлистуньскій и собѣ зыркавъ на всѣ боки своими вызыми очима, але съ бôльшимъ щастьемъ. Ôнъ ôткрывъ въ однôмъ кутику кôлька фляшокъ и съ радостю кликнувъ до своихъ товаришѣвъ: „Теперь я буду винодайнымъ Мойсеємъ!"

Фляшки були вже по бôльшôй части порожнй. У нихъ ледво що на днѣ лишилось по троха вина. Хлистуньскій, Выпражиль и Пюрчиньскій стали по черзѣ зъ кождои фляшки выцѣджувати вино та прихвалювати, що дуже добре и мабуть дуже старе.

„Философъ", що доси безпощадно торишовъ всѣ присмаки зъ всѣхъ полумисковъ и тарѣлокъ, и собѣ заворкотѣвъ: „А лишѣтъ тамъ и для мене, а я вамъ лишу отсихъ бекасôвъ".

„Бекасôвъ?" спытавъ здивованый Пюрчиньскій и ласо простягнувъ свою довгу шію.

„Бекасôвъ! Слово чести!" лаконично ôтповѣвъ философъ.

„Ну, ну, я вже для тебе тутъ заховаю сего ýгрина и застерѣгаю собѣ въ ôтплатъ твоеи дичины", усмирювавъ Пюрчиньскій философа, що здавалось, готовъ бувъ наразъ проковтнути цѣлый полумисокъ курятины заправленои куропатвовымъ сосомъ. „Та якимъ дивомъ я сего не спостерѣгъ?"

„Та якъ бачу", говоривъ дальше Пюрчиньскій присуваючи до себе полумисокъ, „тутъ въ Корытахъ водится много дичины. Мусимо, Томку, колись выбратись на ловы".

Томко Хлистуньскій запакувавъ свôй ротъ здоровымъ куснемъ хлѣбового торту и тôлько щось замуркотѣвъ незрозумѣло показуючи пальцемъ на полумисокъ.

„Бекасы!" вновъ заговоривъ Пюрчиньскій вкусивши кавалокъ курятины съ сосомъ, „бекасы? Отъ и менѣ знавець! Та се жь куропатва".

„Куропатва?" озвалось наразъ скôлька голосôвъ.

„Тажь бачите сосъ куропатвовый и мясо бѣле, а у бекасôвъ мясо темне".

„Та мабуть и у куропатвы мясо темне", озвався Выпражиль.

„Е, що ты знаешь, ты зъ роду не ѣвъ куропатины".

„Ну сварѣтся, спорѣтъ, чи куропатва чи не куропатва" — озвався философъ, „а выйде такъ, що мудрагель куропатву зъѣвъ! Я тымчасомъ заходжуся коло тои фляшчины зеленяку". И философъ тріюмфуючо пôднѣсъ въ гору зелену фляшку повну вина и перехиливъ ей у свôй ротъ.

Кôлька рукъ простяглося за фляшкою, але философъ ще дужше ей державъ и тягнувъ зъ неи, що ажь булькотѣло.

„А — а — менѣ!" ледво проговоривъ Хлистуньскій заѣвшись тортомъ и мигомъ выдеръ фляшку у философа, що ажь шійка дзенькнула объ зубы философа. Философъ якось дуже скривився, мовьбы ему зубъ вылетѣвъ и почавъ спльовувати, вхопивъ чимъ скорше кавалокъ торта, проковтнувъ и почавъ смѣятися. Тымчасомъ фляшка йшла зъ рукъ до рукъ и скоро выпорожнялась. Та кождый лыкнувши кривився и плювавъ, ажь по черзѣ Прачиньскій хлиснувши зъ фляшки мало не кинувъ нею объ землю та на голосъ крикнувъ: „А бодай васъ! Тфу, оцтомъ чоловѣка строили!"

(*Дальше буде.*)

пôдняли угорскí газеты довѣдавшись о тôй страшнôй рѣчи бувъ надаремный, бо въ Ромунiи и въ думку не приходило окуповати територiю австрiйску. При близшôмъ оглядѣ дѣла показалося, що ромуньске надграничне войско высунулося о 3.500 крокôвъ на територiю австрiйску тôлько зъ причины дуже невыразного, лѣсистого терену. На представленье властiй угорскихъ ромуньске правительство заразъ выделеговало членôвъ до комисiи мѣшанои, котра маѣ задачу докладно вызначити линiю граничну въ тôмъ мѣстци, щобы на будуще не могло прiйти до якихъ непорозумѣнь. Вирочѣмъ показали факты, що Ромунiя не маѣ нiякого ворожого пляну взглядомъ Австро-Угорщины. „Neue fr. Presse“ помѣстила недавно розмову свого кореспондента съ ромуньскимъ министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ Константиномъ Розетти; министеръ протестовавъ противъ ширеныхъ вѣстiй о агитацiяхъ ромуньскихъ въ Австро-Угорщинѣ и заявивъ, що Ромунiя теперь стараѣсь сконсолидоватись у внутри своѣмъ, бажаѣ отже жити съ сосѣдными державами въ найлучшôй злагодѣ. Недавно зновъ король Кароль принимавь якъ найсердечнѣйше на своѣмъ дворѣ официрôвъ австрiйскихъ. Все се свѣдчитъ, що крикъ угорскихъ газетъ бувъ безъосновный и неполитичный, бо, якъ справедливо пôдносятъ газеты нѣмецкí, Австрiя потребуѣ мирного и прiязного житя съ народами маддунайскими.

Щобы обговорити дѣла австрiйско-ромуньскí, удався бувшiй министеръ дѣлъ заграничныхъ гр. Андраши до мѣста Синай на конференцiю съ министромъ ромуньскимъ Розетти.

(*Реформа администрацiйна.*) Ôтъ довшого вже часу проговорюютъ газеты австрiйскí о реформѣ администрацiйнôй въ цѣлôй Австрiи, т. є. о реформѣ самоуправы громадскои и властiй повѣтовыхъ и краєвыхъ. Министерство дѣлъ внутрѣшныхъ працюе теперь надъ питаньемъ реформы администрацiйнои, однакожь доси напевно никому невѣдомо, въ якôмъ именно направленю думаѣ правительство перевести тую реформу. Звѣстно лишь тôлько, що правительство думаѣ усунути дуализмъ въ администрацiи такъ: въ громадѣ сполучити урядъ громадскiй съ общаромъ двôрскимъ, въ повѣтѣ староство съ выдѣломъ повѣтовымъ, въ краю намѣстництво съ выдѣломъ краєвымъ. Реформа администрацiйна може выпасти або въ дусѣ централизацiи або автономiи пôсля того, чи перевагу при сполученю властiй державныхъ съ автономичными дôстанутъ перший чи другí власти. Якъ буде, не знати. Правительство, розумѣєсь, не може такъ важнои реформы, якъ администрацiйна, перевести скоро, безъ розваги, безъ спôвдѣланя всѣхъ чинникôвъ устоводательныхъ. И дѣйстно, правительство рѣшило запытати соймы о мнѣнiе ихъ, якъ они глядятъ на намѣрену реформу администрацiйну, въ якôмъ направленю булобъ найлучше єи перевести. Таке запытанье дôставъ соймъ тирольскiй, отвореный въ суботу минувшого тыждня, таке саме запытанье внесе правительство въ соймѣ галицкôмъ.

(*Съ Боснiею и Герцеговиною*) маѣ Австрiя богато клопоту. Господарство австрiйске въ окупованыхъ краяхъ представили мы за „Augsb. Allg. Ztg.“ недавно въ „Дѣлѣ“, але ц. к. прокураторiя бôльшу часть дотычнои статiи сконфискувала. Въ кôлька день по тôмъ проголошено въ Босниi и Герцеговинѣ станъ облоги. Нынѣ самí мѣродательнí сферы бачутъ, що такъ якъ доси, дальше въ окупованыхъ земляхъ ити не може, що всюда треба реформъ — не лишь въ администрацiи, але и въ судôвництвѣ. И отъ, правительство выслало совѣтника двору, Ляненну, для ревизiи судôвъ въ окупованыхъ земляхъ. По поворотѣ єго до Вѣдня зберес комисiя зъ австрiйского и угорского министерства, котра буде мати задачу на пôдставѣ справоздань Ляпенны зреформовати судôвництво въ Босниi и Герцеговинѣ.

(*При доповняючôмъ выборѣ до сойму буковиньского*) выбрано минувшого тыждня въ однôмъ выборчôмъ округѣ Русина — Туряньского, адъюнкта судового.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россiя. (*Справа малорускаго языка въ Россiи.*) Сего року дуже много заговорили поважнí газеты и журналы россiйскí про существуючiй доси ôтъ 1876 р. заказъ малорускаго языка и всѣ высказались за знесеньемъ того заказу. Теперь читаємъ найновѣйшу вѣсть въ россiйскихъ газетахъ, що питанье о знесеню заказу малорускаго языка поставлене власне на порядокъ дневный въ правительственныхъ сферахъ и що до осужденя того питаня буде вызначена спецiяльна комисiя зъ представителѣвъ рôжныхъ министерствъ.

„Правительственный Вѣстникъ“ обвѣстивъ царскiй указъ, зносячiй посаду петербурского градоначальника. Функцiи градоначальника зôстанутъ придѣленí частiю оберполицмайстрови а частiю губернаторови, а именно першому функцiи административнí а другому политичнí. Оба тiи уряды зôстанутъ донерва установленí. Урядъ губернатора зôставъ знесеный въ Петербурзѣ ôтъ часу димисiи ген. Гурка. Градоначальникъ Барановъ одержавъ важну посаду губернатора Астрахану.

Въ Петербурзѣ удержуѣсь поголоска, що гр. Льорисъ-Меликовъ зôставъ покликаный на новоутворену посаду вицепрезеса совѣта правительственного. Гр. Льорисъ-Меликовъ склоняѣсь, якъ пишутъ, принятi тую посаду, але условно.

Въ вересни маѣся зôбрати въ Петербурзѣ комисiя для розбору питаня жидôвского въ Россiи. Комисiи буде предсѣдати ген. Кутаисовъ, котрый власне бувъ высланый на полудне Росiи для розслѣдженя причинъ противжидôвского руху.

Въ Кiевѣ розпочався сего тыждня въ военнôмъ судѣ окружнôмъ процесъ политичный мѣщанина Петра Гудзы. Гудза обжалованый, що належавъ до тайного революцiйного товариства, що бувъ участникомъ ограбленя почты въ 1878 и 1879 р., идучои зъ Житомира до Кiева и зрабованя касы курского полку, дальше, що переховувавъ у себе фалшивѣ документы и оружiе, заказанѣ книги, брошуры и гектографъ, наконець, що мешкавъ въ Харковѣ и Таганрозѣ на фалшивый пашпортъ.

Минувшого тыждня одержавъ царь въ Петергофѣ зъ Лондону и Парижа остереженье, щобы мався на осторожности, бо межи россiйскими емигрантами въ тыхъ мѣстахъ запановавъ живѣйшiй рухъ, показуючiй, що нигилисты задумуютъ якесь важнѣйше дѣло, чи часомъ не новый якiй атентатъ. Вирочѣмъ и въ самôй Россiи нигилисты минувшого тыждня пригадалися: въ Москвѣ одного дня замордовали чотырехъ полицейскихъ. Минувшого тыждня вывезено на Сибѣрь административнымъ порядкомъ новый транспортъ зъ 200 людiй. Незабавомъ маѣ тудыжь ôтойти єще численнѣйший транспортъ.

На граници австрiйско-россiйскôй взмоглося послѣдными часами неремытництво. Щобы тому запобѣгчи, ведутся теперь переспрaвы межи обома интересоваными правительствами.

Италiя. (*Законъ гваранцiйный и обѣжникъ министра Манчинього.*) Непрiятнí выпадки зъ дня 13 липня с. р. при перевезеню мощiй бл. п. Пiя IX зъ провизоричнои гробницѣ въ церквѣ св. Петра до гробницѣ въ базилицѣ св. Лаврентiя, знаходячоися extra muros Ватикану — потягнули за собою важнí наслѣдствiя. Зъ однои стороны папскiй секретарь державный выдавъ ноту циркулярну до представителѣвъ папскихъ при дворахъ европейскихъ, въ котрôй то нотѣ жалуѣсь на правительство италiйске, що оно не стараѣсь о безпеченьство папы, запоручене єму закономъ гваранцiйнымъ зъ 13 мая 1871 р., що папа при теперѣшныхъ обстоятельствахъ въ Римѣ не мôгбы публично явитись на улицяхъ Риму, и т. д. Звѣстно дальше, що по нôчнôмъ ексцесѣ зъ 13 липця многí епископы европейскí (въ тôмъ числѣ австрiйскí и галицкí) понасылали папѣ свои письма кондоленцiйнí. Зъ другои зновъ стороны либералы италiйскí скористали зъ того выпадку и задумали звалити законъ гваранцiйный. Либералы надѣялись, що правительство италiйске буде теперь до того кроку склонне, власне длятого, що Ватиканъ вызыскавъ нôчный ексцесъ, щобы передъ заграничными державами оскорбити почутье нацiональне Италiянôвъ, а дальше длятого, що заграничнí достойники почали выповѣдати якiсь претенсiи до правительства италiйского по поводу приключившогося выпадку зъ 13 липня. Таке стремленье либералôвъ до повалення гваранцiйного закона проявилось не тôлько въ интересованôмъ найбôльше въ тôмъ дѣлѣ Римѣ, але и на провинцiи. Въ Римѣ и въ Гону и либералы скликали митинги, т. зв. „комицiя“, котрí мали ухвалити резолюцiи о знесеню закона гваранцiйного. Однакожь правительство выступило противъ либералôвъ и розвязало полицiйно комицiя, закимъ єще внесеня о знесеню зак. гваранцiйного прiйшли пôдъ дебату. Дальше правительство обвѣстило дня 20 серпня въ газетѣ урядовôй, що законъ гваранцiйный єсть правосильный и що оно буде єго пошанованя хоронити. Правительство поступило совсѣмъ легально въ мысль арт. 2 зак. гваранц., котрый то арт. выразно постановляѣ, що „публичнí оскорбы, вымѣренí противъ особы папы черезъ бесѣды, чины а то и черезъ печать газетну — суть карыдостойнí“. Звѣстно, що закона гваранцiйного папа не принявъ ани не признавъ, єсть отже закономъ, такъ сказати, „одностороннымъ“. Отже правительство въ своѣмъ обвѣщеню зъ дня 20 серпня с. р. такожь и о тôй рѣчи не позабуло згадати и порѣшило, що тая „односторонность“ закона гвар. не валитъ єго правосильности. Либералы же настаютъ такъ дуже на знесенье закона гвар. зъ тои причины, що ôнъ, хочь єго папа Пiй IX не принявъ, єсть дуже користный для куpiи римскои; въ р. 1871 правительство италiйске, щобы не дражнити католицкí державы европейскí, рѣшилось поробити напѣ многí далекосягаючí концесiи и зречись гдеякихъ своихъ правъ въ користь паны. Такъ н. пр. арт. 1—3 признаѣ напѣ родъ суверенности въ Римѣ; артикуломъ 15 король зрѣкся права именованя епископôвъ въ Сицилiи и права коляцiи высшихъ церковныхъ посадъ въ цѣлôй Италiи, дальше рôвножь зрѣкся король права, щобы епископы єму складали присягу; дальше артикуломъ 17 знесено „appellationem ab abuso“, и т. д. Либералы боятся, щобы теперѣшный дуже оглядный папа политикъ Леонъ XIII не розпочавъ акцiи политичнои въ Италiи. Розумѣєсь, що першимъ оружiемъ тои акцiи булабы участь духовенъства при выборахъ до парляменту. За Пiя IX духовеньство держалось засады: „ани выбирати, ани даватись выбрати“; ся засада ôтносилась до всякихъ выборôвъ. Теперь вже духовеньство покинуло тую засаду при выборахъ до муниципiй (громадскихъ), и здаѣсь, не довго прiйдеся єще ждати, коли духовеньство италiйске почне брати участь и въ выборахъ парляментарныхъ. Зъ тои то причины проектованый законъ о реформѣ выборчôй (въ дусѣ розширеня права выборчого), обговорюваный вже въ минувшôй сесiи парляментарнôй, дôставъ множество клявзуль лишь въ тôй цѣли, щобы не допустити клерикалôвъ до значного вплыву на выборы.

Розъяснивши значенье закона гваранцiйного, агитацiи противъ нему, причину агитацiй и поступованье правительства въ тôмъ дѣлѣ, не можемъ поминути єще одного важного найновѣйшого факту, дотычащого ôтношень Италiи до куpiи римскои. Ото газеты напечатали повный текстъ циркуляра итал. министра дѣлъ заграничныхъ, Манчини, выданого 27 липня с. р. Цѣль циркуляра була очевидно — успокоити католицкí державы по поводу нôчныхъ выпадкôвъ зъ 13 липня и зъ тыхже оправдатися. Манчини складаѣ всю вину за тiи выпадки на клерикалôвъ. Ôнъ выясняѣ, що всякí нôчнí походы по улицяхъ хочьбы и не мали цѣхи политичнои, суть забороненí закономъ италiйскимъ. Клерикалы ошукали правительство, завѣрявши єго, що перенесенье мощiй буде приватне, тымчасомъ оно ôтбулось остентацiйно. Дальше Манчини збиваѣ циркулярну ноту папского секретаря и протестуѣ противъ слôвъ въ алькоуцiи папы, будьтобы папа теперь бувъ вязнемъ въ Римѣ и не мôгъ на улицяхъ появитись. Манчини заявляѣ, що папа може являтись на улицяхъ Риму, але розумѣєсь безъ всякои провокацiи, безъ свиты, бо въ противнôмъ случаю правительство за безпечнôсть не може ручити. Наконець Манчини заявляѣ, що правительство итал. буде все стояти въ оборонѣ зак. гваранцiйного, але зновъ не дозволитъ, щобы другí державы мѣшались до ôтношень межи Италiею а куpiею, бо законъ гваранц. не єсть актомъ межинародным. Рôвножь Манчини даѣ деликатно зрозумѣти правительствамъ тыхъ державъ, котрыхъ епископы публично протестовали противъ выпадкôвъ зъ 13 липня, що они повиннí були не позволити на такí протесты, що се було надужитье церковнои власти до политичныхъ цѣлiй. — Кождый бачитъ, що тонъ циркуляра министра Манчини мусѣвъ дуже уразити куpiю римску и що помиренье межи Италiею а куpiею сталося черезъ той циркуляръ єще бôльше неможливымъ.

Англiя. (*Ирляндскiй биль аграрный здôставъ наконець принятый*) въ англiйскôй палатѣ низшôй и палатѣ лордôвъ и одержавъ санкцiю королевои. Незадовго буде примѣненый и въ практицѣ. Пôсля слôвъ одного бесѣдника въ палатѣ лордôвъ, принятый биль обезпечуе порядокъ въ Ирляндiи на 15 лѣтъ. Практичнí Англичане, задоволенí и такимъ незначнымъ перiодомъ тишины и порядку на Зеленôмъ Островѣ; такъ само Ирляндiя успокоилась була на якiйсь часъ по рѣшеню церковного питаня въ Ирляндiи, т. є. освободивши ирляндскихъ католикôвъ ôтъ податкôвъ, котрí они мусѣли платити высшому протестантскому духовеньству. Коли недавно биль аграрный перейшовъ зъ палаты низшои въ палату лордôвъ, то лорды хотѣли снарализовати биль, повносивши такí поправки, котрí фермера (чиншôвника) ирляндского лишали въ такихъ самыхъ ôтношенях, въ якихъ пробувавъ доси. Глядстонъ однакожь выступивъ енергично противъ тому и конець-кôнцемъ ôтъ теперь фермеръ буде на фермѣ своимъ паномъ, лордъ не зможе єго зъ нея кождого часу прогнати. Ôтъ теперь корона вызначитъ окрему комисiю для установлюваня чиншовои платы въ случаю незгоды межи паномъ-властителемъ а фермеромъ, дальше фермеръ дôставати буде вынагороду за меliорацiю заарендованои землѣ, буде мôгъ ôтступати аренду другôй особѣ, а коли схоче аренду набути на власнôсть, то дôстане на тое средства грошевѣ зъ державнои касы. Ось тí основнí точки биля, котрí улегшатъ тяжку долю ирляндского фермера. Що порядокъ въ Ирляндiи починаѣ вже повертати, видко зъ того, що англiйске правительство не боялось выпустити зъ вязницѣ Диллона, одного зъ найзавзятѣйшихъ агитаторôвъ. Парлямент англiйскiй по принятю биля ирляндского розôйшовсь на ферiи.

Принятый биль ирляндскiй не вдоволивъ Ирляндцѣвъ американьскихъ, т. зв. партiю фенiянôвъ, котра якъ звѣстно, бажаѣ цѣлковитого ôторваня Ирляндiи ôтъ Англiи. Члены тои партiи ôтбули недавно конференцiю т. зв. динамитову въ Новôмъ Йорку и выдали проклямацiю, въ котрôй остерѣгаютъ мирныхъ людiй, щобы почавши ôтъ 1 вересня не всѣдали на кораблѣ англiйскí, ѣдучí зъ Америки до портôвъ англiйскихъ, бо тiи кораблѣ будутъ динамитомъ высаджуванí въ воздухъ. Розумѣєсь, що такí грозьбы годѣ брати на серiо.

Франція. День выборôвъ до парляменту французского (21 н. с. серпня) бувъ днемъ побѣды для републиканôвъ, се спецiяльно єще и для Гамбеты. Найбôльшу неудачу потерпѣли бонапартисты; они стратили 29 крѣселъ посольскихъ. Монархисты стратили 5 крѣселъ. Рôвножь показалося при послѣдныхъ выборахъ, що партiя радикальна (интранзижанôвъ) въ теперѣшнôй хвили не така сильна, якбы здавалося. Результатъ выборôвъ и выбôръ Гамбеты въ Бельвиль Нѣмцѣ приняли дуже нерадо. Єще передъ выборами писала берлиньска „National Zeitung.“: „Для Францiи и для Нѣмеччини вага выборôвъ концентруѣся въ тôмъ, чи Гамбета буде выбраный въ Бельвиль. Коли такъ, то маймося мы Нѣмцѣ на бачиости и на поготовѣ“.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнí вѣсти.**) Є. В. Цѣсарь ѣздивъ зъ Ишль до Линцу на маневры, а дня 13 (25) с. м. повернувъ до Шенбруну. — Впреосв. нашь митрополитъ повернувъ дня 12 (24) с. м. зъ Перегиньска до Львова, а дня 14 (26) с. м. ѣздивъ до Унева на праздникъ Усп. Пр. Бог., зъ ôтки вернувся до Львова. — Преос. епископъ-суфраганъ Сембратовичъ выѣхавъ до Крылоса на праздникъ Усп. Прес. Бог. — Сов. Лебль, шефъ бюра презид. въ намѣстництвѣ, повернувъ зъ урльопу до Львова. — Архiеп. лат. Вершхлейскiй запавъ ôтъ якогось часу значно на здоровю. — О. Iоанъ Барусевичъ маѣ бути именованый игуменемъ крехôвского монастыря, а о. Л. Осмѣловскiй улашковецкого монастыря. — Жовкôвска рада повѣтова роздала 16 учителямъ 300 зр. надгороды за точне повненье своихъ обовязкôвъ. — Въ Гоголевѣ въ пов. ясельскôмъ згорѣла фабрика сѣрникôвъ Лейба Габера; шкода 2.000 зр. необезпечена. — На ческiй народный театръ вплынуло вже доси зъ складокъ и асекурацiи 700.000 зр., отже вже небогато бракуе до 1,000.000, бо стôлько потрѣбно на ôтбудованье театру. — Въ Празѣ застрѣлився сими днями редакторъ „Politik“ а бувшiй редакторъ часописи Světozor“, I. Бамбуля. — Шведске правительство устроюе на другiй рôкъ выправу до нôвнôчного бѣгуна для метеорологичныхъ спостережень. — Ригу навѣстивъ сими днями страшный пожаръ: згорѣвъ великiй тартакъ и до 100 домôвъ. Страта выноситъ надъ 1,000.000 зр. — Въ Женевѣ почала выходити россiйска либеральна газета п. н. „Вольное Слово“. — Човномъ переплынуло двохъ людiй океанъ ôтъ Сполученыхъ Державъ въ Америцѣ до Англiи. Подорожь тревала 50 днѣвъ.

— **За упокôй душѣ бл. п. о. Лукашевского** ôтправилось дня 12 (24) с. м. въ церквѣ св. Георгiя поминальне богослуженье. Литургiю ôтправивъ Преосв. епископъ-суфраганъ Сембратовичъ, а паристасъ всѣ крылошане.

— **Въ дѣлѣ конкурсу на посады гр. к. катихитôвъ** при учительскихъ семинарiяхъ въ Станиславовѣ и Тернополи розôслала львôвска митроп. консисторiя до своихъ деканатôвъ куренду, въ котрôй поясняе, що тí посады можутъ одержати кандидаты, котрí можутъ выказатися свѣдоцтвами квалификацiйными ôтъ свого ординарiяту. Щобы однакъ одержати таке свѣдоцтво, мусятъ кандидаты приступити до испыту въ консисторiи митроп., котрый розпôчнеся дня 12 л. вересня с. р. Посады тí полученí съ платнiю 800 зр., додаткомъ активальнымъ и додаткомъ пятилѣтнымъ по 100 зр.

— **Зъ Теребовлѣ**. Вчера во второкъ дня 18 (30) серпня давъ руско-народный театръ пôдъ зарядомъ п. Е. Бачиньского представленье „Школярь на вандрôвцѣ“ на дохôдъ будовы церкви теребовельскои.

— **По Днѣстрѣ** переплынувъ сими днями паровый корабель „Blücher der Wahlstatt“, именно зъ Галича до Ольхôвца, хотяй доси не управильнено єще Днѣстра на тôй цѣлôй просторони. Подорожь тую предприняли инспекторъ товариства плавбы на Дунаю вразъ съ пленипотентомъ дôбръ кн. Блихера бр. Зедвицомъ, и нôсля ихъ думки належитъ Днѣстеръ до найславнѣйшихъ рѣкъ цѣлои державы, та лишь коло Устя зеленого находятся пôдводнí скалы. Булобы дуже по-

жаданою рѣчію, щобы якъ найскорше управильнити Днѣстеръ до сплаву, позаякъ така водна комуникація може користно вплынути на ôтношеня торговельнй тамошныхъ околиць.

— **Н. И. Костомарôвъ** ѣздивъ сими днями вразъ съ дуньскимъ археольогомъ Софобъ-Милеромъ оглядати Бѣлу Церковь и окружаючй ею околицѣ, при чѣмъ посѣтивъ такожь Кіевъ.

— **Арештованй Россіяне въ Перемышли.** Въ готели перемыскôмъ арештовано дня 23 л. с. м. двохъ пôдданыхъ россійскихъ, а именно пп. Димитрія Палицина, совѣтника-завѣдателя желѣзницѣ варшавско-вѣденьскои и варшавско-петербурскои, и Протопопова, россійского официра генерального штабу. Оба они прійшли до тамошного фотографа п. Генера и зажадали всѣхъ видôвъ околиць Перемышля. П. Генерови выдалась ся рѣчь пôдозрѣтельною и ôнъ донѣсъ о тôмъ *сей-часъ инспекторови полиціи* п. Мащиковскому, котрый розпочавъ слѣдити чужосторонныхъ гостій. Власне тогды выѣхали були оба Россіяне на трактъ ярославскій, куда удався за ними тайкомъ п. инспекторъ и придыбавъ ихъ въ той часъ, якъ одинъ зъ нихъ стоявъ на пагôрку и мовьбы щось рисувавъ, а другій розглядався по околици. П. Мащ. приглядався тому зъ подалека, а ôттакъ давъ знати до староства, котре сей-часъ предприняло арештованье чужоземцѣвъ въ готели, куды они були вже повернули. При ревизіи найдено отвертый листъ (carte blanche), выставленый черезъ дирекцію желѣзницѣ пôвнôчнои, Кароля Людвика и I-шои угорско-галицкои наимя Дим. Палицина, съ завôзваньемъ до всѣхъ стацій тыхъ желѣзниць, щобы п. Пал. позволили оглядати всякй варстаты и уряджения и щобы удѣлювали ему потрѣбныхъ поясненъ; найдено такожь билеты вольнои ѣзды першою клясою на всѣ майже желѣзницѣ австро-угорскои держовы, якъ такожь паспортъ, выставленый на имя Палицина, полковника инжинеріи. П. Палицинъ признавъ, що то не его паспортъ, лищь его брата, котрый ôнъ, выбираючись скоро зъ дому, взявъ намѣсть свого. Кромѣ того найдено рôжнй брошурки, дотычащй Перемышля и его околиць, закупленй въ тамошнôй книгарни братей Єленôвъ, якъ такожь россійскй брошуры, описуючй Краковъ и Перемышль, где на боку були рôжнй дописи оловцемъ; найдено такожь маленькій ôтбитый шкицъ фортôвъ краковскихъ зъ околиць Могилы. У п. Протопопова найдено карты визитовй, на котрыхъ були слова: „Protopopoff, colonel lieutenant a general stab russie“, а кромѣ того кôлька писемъ ôтъ россійского министеріюмъ вôйны. Коли вôйшовъ до комнаты комисарь староства п. Мариновскій, одинъ зъ нихъ выкинувъ тихцемъ черезъ ôкно докладну мапу околиць Перемышля, котру однакъ пôднято и ôтдано комисіи. По переслуханю въ старостве ôтдано обохъ тамошному судови окружному, позаякъ увязнено ихъ пôдъ закидомъ провины шпіоньства. Слѣдство веде ц. к. судія слѣдчій п. Лоренцъ, однакъ въ урядовôй тайнѣ. Додати належитъ, що въ день пріѣзду обохъ увязненыхъ одержало начальство перемыскои стаціи желѣзницѣ и начальство варстатôвъ желѣзницѣ телеграфичный наказъ, щобы п. Палицинови улѣгли всякихъ поясненъ, зъ чого тойже однакъ не користавъ. *(За „San“-омъ.)*

Польскй газеты розписались широко о тыхъ „moskiewskich szpiegach“, пôдносячи сей факъ до великого значеня, але якъ пишутъ зъ Вѣдня до праскои „Politik“, то до факту сего не прикладаютъ правительственй сферы великои ваги.

— **Львôвскй польскй газеты** перекинулись въ простй органы денунціяторскй. Где лишь покажеся кто зъ Россіи, такъ заразъ представляютъ его яко небезпечного агента и денунціяторскимъ тономъ завзываютъ полицію, щобы того „шташка“ сейчасъ кували въ кайданы. Звѣстна Вп. Читателямъ исторія съ о Михаиломъ Децыкевичемъ. Теперь зновъ „Dziennik Polski“ въ ч-ѣ 196 зъ дня 27 л. серпня с. р. помѣстивъ доносъ, що до Тростянки въ пов. золочѣвскôмъ пріѣхавъ зъ Петербурга професоръ п. Костѣвъ до свого брата селянина „siać moskiewską propagandę“, бо щось съ селянами „ogromnie się zbratał“! Тожь се кождому ясно, що если п. К. ôтвидѣвъ свого брата-селянина, то не маѣ причины цуратися и другихъ селянъ и не „bratać się“ съ ними. Ну, але „Dzien. Pol.“ не ишло о тое; ему треба було конче найти якусь причину до доносу — и зробивъ тую дурненьку увагу, котра однакъ у насъ и у всѣхъ честно мыслячихъ людій остане завсѣгды простою денунціяціею.

— **Пожары.** Въ Скварявѣ старôй въ пов. жовквскôмъ погорѣло дня 10 л. с. м. двохъ господарѣвъ съ всякимъ добиткомъ. — Въ фôльварку Угорка въ пов. ярославскôмъ згорѣло сѣно, вартости 3.000 зр. Пожаръ выбухнувъ черезъ неосторожнôсть наробка, котрый куривъ цигаро. — Въ Мшанѣ долѣшнôй въ пов. лиманôвскôмъ погорѣло чотырехъ господарѣвъ, котрй понесли 2.200 зр. шкоды. Огонь выбухнувъ правдоподôбно черезъ неосторожнôсть. — Въ Никловицяхъ въ пов. мостискôмъ згорѣла на фôльварку стодола съ збôжемъ и молотѣльня съ 6 кôньми. Страта выноситъ 900 зр.; причиною огню була неосторожнôсть робôтникôвъ. — Въ Брусне старôмъ въ пов. цѣшанôвскôмъ згорѣла школа и стодола одного селяницна. Огонь выбухнувъ черезъ ударъ грому; шкода выноситъ до 850 зр. — Въ Олѣєвѣ згорѣла ôтъ удару грому дрôрска стайня. Страта выноситъ до 9.000 зр. — Въ Чехахъ выбухнувъ сими днями великій пожаръ и знищивъ кôльканайцять господарствъ селяньскихъ, якъ такожь паньскій двôръ съ всякими будынками.

— **Въ Горлицяхъ** перебувавъ сими днями россійскій инжинеръ-технольогъ п. С. Гулишомбаровъ и обзиравъ копальнѣ нафтовй въ тамошнôй околиции. П. Гул., высланый черезъ россійске правительство, робивъ студія надъ ôтношенями жерелъ нафтовыхъ въ Пенсильваніи, Канадѣ, Альзаціи, Льотарингіи, Гановерѣ; зъ Галичины удасться до Румуніи и Италіи. Ôттакъ выдасть п. Г. дѣло о промыслѣ нафтовôмъ на цѣлôмъ свѣтѣ, котре буде обôймати 10 томôвъ, а печататись въ 11 языкахъ. Россійске правительство намѣряе черезъ тое промыслъ нафтовый поставити въ своѣй державѣ якъ можь на найвысшій степень.

— **Въ Вѣдни** вынавъ сими днями засудъ на 5 робôтникôвъ, котрыхъ арештовано еще въ линцю за соціялизмъ, а именно, що они належали до тайного клюбу соціялистичного и оплачували тамже тыжднево кôлька крейцаровй податки. Судъ сказавъ одного на 14 днѣвъ, одного на 40 днѣвъ, двохъ на 1 мѣсяць, а одного на 4 мѣсяцѣ вязницѣ.

— **Въ Торуни** появились сими днями на домахъ жидôвскихъ плякати съ написію: „Den 2 (9) hep! hep!“, що мало означати, будьтобы дня 2 вересня с. р. мали бити жидôвъ. Подôбнй плякаты появилися такожь въ Рогôзнѣ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Львôвскои.

Завѣдательство одержавъ о. К. Залускій въ Шишкôвцяхъ дек. залозецкого.

Декретъ похвальный одержавъ о. М. Царь, сотрудникъ въ Калуши, за ревнôсть въ повненю обовязкôвъ катихита.

Катихитомъ именованый о. І. Навроцкій для етатовои мужескои школы въ Тернополи.

Ôтъ *сотрудничества* увôльненый о. И. Левицкій въ Тернополи.

Надôслане.

До свѣтлои комисіи фонда вдовичо-сиротиньского во Львовѣ!

Пôдписана запытуе свѣтлу комисію, чому єи до нынѣ не выплачено запомоги за р. 1879 и 1880?

Текля Головацка, вдова по бл. п. Димитрію Головацкôмъ, приходнику Ласковець, чортковского деканата, замешкала въ Тернополи.

Надôслане.

Прошенье до Всесвѣтл. гр. к. Митр. Консисторіи во Львовѣ!

Священики деканату теребовельского удаются тою дорогою до Вир. Митр. Консисторіи съ прошеньемъ, щобы ихъ увѣдомити зволила, кто єсть теперь деканомъ теребовельскимъ, понеже въ „гал. Сіонѣ“, (котрый уважаеся загально яко офиціозный органъ Вир. Консисторіи) еще на початку лиця помѣщена була вѣдомôсть, що о. Залуцкій поставленый деканомъ, а той на рôжнй пытаня въ дѣлахъ урядовыхъ ôтповѣдае, що еще зъ Консисторіи не получивъ жадного декрету. Давнѣйшій же деканъ, о. Мандычевскій зъ Зарваницѣ выѣхавъ на купелѣ, и такъ жаднй куренды не выходятъ и всѣ прошеня и рѣшеня залягаютъ, на чѣмъ интересованй стороны много тратятъ. Мы сподѣваемося, що Вир. Консисторія зарадитъ якъ найскорше сему анормальному станови.

Обвѣщенье.

Театральна комисія руско-народного театру пошукуе уквалификованого капельмистра, котрыйбы мôгъ обняти дѣлъ артистично-музичный. Рефлектуючй зволятъ листовно або устно удатися до тоижь дирекціи въ цѣли близшои умовы. Компетентъ неженатый при рôвнôй квалификаціи буде мавъ першеньство передъ женатыми.

Адресовати треба по 1-ôмъ вересни с. р. въ Бережаны, куда театръ сими днями переѣде, пôзнѣйше про кождоразовый побытъ театру можна зъ газетъ довѣдатись.

Бурштынъ дня 27 н. ст. серпня, 1881.

Теофиля Романовичъ, директорка руско-народ. театру.

Обвѣщенье.

Подаю до вѣдомости Вп. Родителямъ и опѣкунамъ, що съ початкомъ року школьного с. є. съ днемъ 1 вересня 1881 зможу приняти двохъ або трёхъ ученикôвъ на виктъ и станцію и тыхъ же въ всѣхъ для чотырокляcовыхъ школъ народныхъ предписаныхъ предметахъ съ рускимъ, польскимъ и нѣмецкимъ языкомъ обучати такъ, щобы по укôнченю народнои школы ученики були способнй зложити испытъ принятя въ школы середнй. Не маючи самъ власныхъ дѣтій — хочу тымъ способомъ другимъ потребуючимъ науки и воспытаня дѣтямъ для ихъ будущого блага причинитися.

Кôцманъ (Буковина) 8 серпня 1881.

Иванъ Микитовичъ, директоръ 4 кл. народ. школы и членъ ц. к. совѣта школьного. 2—2

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo-Injection 4—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt und empfohlen.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границію, звѣстный зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійнй образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (8—10)

Курсъ львôвскій зъ дня 30. л. серпня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	319 —	322 —
„ львôв.-черн.-пс. по 200 р.	180 —	183 —
Банку гип. галиц. по 200 р.	310 —	314 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 40	97 40
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц. 6% ав.	102 40	103 40
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	102 75	103 75
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 50	102 50
Облиги комунальнй Гал. банку рустик. 6%	102 —	103 50
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	103 —	104 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 47	5 57
„ цѣсарскій	5 48	5 58
Наполеондоръ	9 33	9 43
Півимперіялъ	9 56	9 66
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 24	1 26
100 марокъ нѣмецкихъ	57 25	58 —
Серебро	99 50	100 50

Пошукуеся до дому священичого

для двохъ дѣвчатъ, маючихъ вже початки науки,

УЧИТЕЛЬКИ,

котра удѣлялабы имъ науки въ языкахъ рускôмъ польскôмъ и нѣмецкôмъ, такожь въ ручныхъ роботахъ, въ рысункахъ и на фортепянѣ.

Убѣгательки зъ родины священичои будутъ мати першеньство.

Интересованй зволятъ зголоситися листовно пôдъ адресою: *Д. Щуровскій, священикъ въ Боковѣ, почта Завалôвъ.* 2—?

Для П. П. ловцѣвъ

нехибнй

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

(за 100 шт.)

Игличй Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберга**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручає найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 8—10

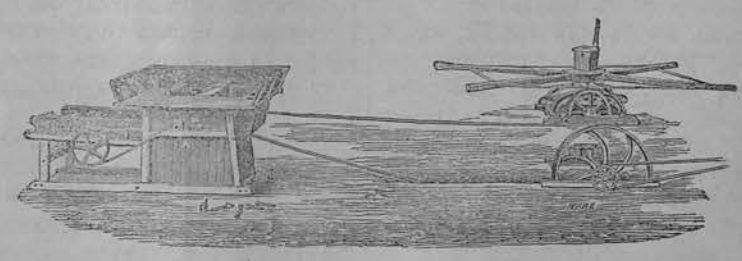

CLAYTON & SCHUTTLEWORTH

во Львовѣ, при улици Городецкôй ч. 22,

поручаютъ на зближаючійся часъ молотьбы свои якъ найлѣпше конструованй и докладно выкôнченй, а що до дѣятельности незрôвнанй

патентованй кераты и молотѣльнѣ кератовй

англійскои системы цѣповои съ вытрясаньемъ соломы або безъ тогоже.

Для тукраевого звычаю уставлюванъ молотѣльнь на поверсѣ поручаемъ наарочно конструованй

новй тутешній вѣяльнѣ.

Поручаемъ такожь

гарнитуры молотѣльничй шгифтовй, сталй и до перевоженя,
гарнитуры молотѣльничй цѣповй до перевоженя,
молотѣльнѣ ручнй,
млынки до чищеня збôжа,
приряды до выдѣлюваня горошку, куколю и т. д.

Илюстрованй цѣнникъ **franco и gratis.** Складъ комисовый у п. **Л. Чеконьского** въ Чортковѣ. (16—16)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 65. Львôвъ, Субота 22 серпня (3 вересня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція. администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаютъся тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

Дайсьмо въ нашôмъ оглядѣ въ реалистичныхъ предметôвъ перше мѣстце географіи та исторіи, понеже и для молодежи они понятнѣйшѣ и учителеви лекше ихъ трактовати, якъ два иншѣ, о котрыхъ теперь поговоримо.

Дуже труднымъ предметомъ есть физика — такъ що до выбору матеріялу ôтповѣдного и школѣ народнôй потрѣбного, якъ и що до способу научованя. Если маємо зважати на интересъ ученикôвъ и условія житя, то передовсѣмъ надаєся тутъ механика н. пр. о пôдоймѣ, скôснôй площи, помпѣ, сикавцѣ и т. п. Ôттакъ треба поучити о гдеякихъ появахъ, котрѣ ученики самѣ помѣчали (н. пр. о воздушныхъ чи метеорологичныхъ); отже науку приступно выложену операти на щоденныхъ помѣченяхъ. Можна такожь поучити о теплѣ и зимнѣ и вплывѣ на тѣла, о парѣ и застосованю въ житю и т. п.

Неодинъ може замѣтитъ: якъ же можна не познакомити народъ съ природою, ей правами и т. д.? Такому нагадаємо, що въ „народнôй“ школѣ суть „дѣти“, а не „народъ“; тамъ треба лишь розбуджувати и розширяти поглядъ и свѣдомôсть, щобъ ученикъ, перейшовши зъ школы въ житье практичне, рôсъ розумомъ и дальше мôгъ самъ розвиватися, образоватися и давати собѣ раду. То, що въ тôй цѣли робится въ народнôй школѣ, не повинно дѣятися съ ущербомъ елементарныхъ вѣдомостій и приспособленя, бо то есть пôдвалина, ôтъ котрои залежитъ духовый поступъ. То, що зъ прочихъ вѣдомостій подаєся въ народнôй школѣ, не повинно розрывати уваги ученикôвъ и має лишь тогды тревалу вартôсть, если причиняєся до скупленя розуму и духа, если вѣдомости тѣ справдѣ поучаютъ, образуютъ. Народна школа зробитъ найлучшу прислугу народови, если при кождôмъ предметѣ научитъ ихъ, якъ треба учитися, если научитъ ученикôвъ скупляти свого духа; тогды перейшовши въ школу житя спеціяльного заводу, зможутъ въ науцѣ поступати и дальше образуватися, навязувати до набутыхъ вже вѣдомостій и новѣ собѣ придбати.

То, що сказано о физицѣ, ôтносится по бôльшôй части и до вѣдомостій въ природнои исторіи. Въ школахъ сельскихъ и меншихъ мѣстъ, где людность переважно займаєся рôльництвомъ и годôвлею скотины, не трудно буде звернути бачность ученикôвъ на ростины, звѣрята и роды землѣ та камѣня. Не можна тутъ однакъ думати о систематичнôй науцѣ, а досыть буде, если ученикъ навыкне роды рôлѣ, укладъ и верствы ломôвъ каменя и т. и. помѣчати, порôвнувати и хочь троха пôзнавъ, для чого его батько такъ господарить а не инакше. Учитель повиненъ выстерѣгатися, пôдрывати довѣрie ученикôвъ до господарскои практики ихъ батькôвъ и всяку нову теорію господарску пропагувати сей часъ въ школѣ. Ани теоретична пропаганда, ани критика господарского шлендріяну нашихъ хлѣборобôвъ не доведе тутъ до цѣли. Нашого хлѣбороба може лишь досвѣдъ поучити а добрый примѣръ наглядный потягнути за собою. Такъ може добрый учитель заложеньемъ школки садôвничои, щепленьемъ деревъ овочевыхъ, пасѣкою, управою ярины скорше вплынути на селянъ, якъ теоретичною наукою. Шкода лишь, що въ тôмъ взглядѣ для школъ народныхъ дуже мало що зроблено, а наука господарства по семинаріяхъ ôтбуваєся безъ ôтповѣдного кавалка рôлѣ, доброго огорода, пасѣки и т. д., а учатъ того предмету люде, котрѝ николи не способилися до господарства!

При науцѣ о звѣрятахъ повиненъ учитель увзглядднити ще дуже важный моментъ — моральный, вилываючи на ученикôвъ, щобъ не збыткувалися надъ звѣрятами, — повиненъ бути апостоломъ охороны звѣрятъ.

Наконецъ зробимо ще одну замѣтку. Не знаємо, чи и по нашихъ школахъ не пробовали вже учителѣ заводити системы Дарвина, думаємо однакъ, що вѣдомости въ наукъ природныхъ, подаванѣ въ народнôй школѣ, не повинны бути въ суперечности съ книгою христіянъства. Если учитель своею наукою доведе ученикôвъ до свѣдомости, що во всѣмъ, що росте и жіе, замѣчаємо незглублену премудрôсть Бога, то наука така безперечно много вплыне на молодечого духа.

Крôмъ научныхъ вѣдомостій и приспособленя потреба ще ученикамъ народнои школы гдещо въ штукъ. До тыхъ зачисляємо писанье о стôлько, що крôмъ поправного зъображеня звукôвъ повинна въ нѣмъ пробиватися краса и сила.

Рысованье належало бъ такожь плекати въ школахъ народныхъ, о скôлько стане часу и о скôлько можна придбати матеріялôвъ до того потрѣбныхъ. Если зважимо, якъ часто у насъ лучаются самоуки-малярѣ и рѣзбярѣ, если зважимо промыслъ килимарскій, вышивки и мережки народнѣ, то мусимо признати велику способнôсть народу нашого до штуки. Розумѣєся, що ôтповѣднѣ школы промысловѣ повиннѣбы съ тымъ числитися и образовати ту даровитôсть народа. А вжежь школа народна повинна о стôлько увзгляднити рысованье, щобы хочь троха вправити змыслъ формъ черезъ такъ званы науку о формахъ. Способный учитель добре зробивбы, велибъ охочихъ и здôбныхъ ученикôвъ пôдъучувавъ въ тôмъ предметѣ въ особныхъ свобôдныхъ годинахъ.

А вжежь найважнѣйшою зъ штукъ есть спѣвъ, до котрого съ малыми вынятками наша молодѣжь даровита. Спѣвомъ найскорше зъединає собѣ учитель охоту молодежи до школы а вдячнôсть и прихильнôсть громады. Однакъ не досыть, щобъ ученики выспѣвану имъ пѣсню хоромъ спѣвали, а потрѣбнѣ тутъ вправы съ оглядомъ на природну скалю и вправы въ тактѣ и интерваляхъ. Не богато труда стоялобъ учителя, научити дѣтій хорального спѣву церковного.

Годѣ й тутъ не замѣтити, що у насъ богато марнуєся часу на спѣвы пустыхъ краковякôвъ и т. и. Пора бъ тому зарадити. Въ комисіи для рускихъ книжокъ школьныхъ засѣдає звѣстный нашъ музикъ, проф. Вахнянинъ. Комисія повинна отже поручити ему уложенье ôтповѣдного спѣваника для молодежи школъ нар. и семинарій учительскихъ, котрый мѣстивбы въ собѣ ôтповѣднѣ народнѣ и иншѣ свѣтскѣ пѣсни, а крôмъ того и службу божу уложену для хорального спѣву.

Доси обговорювалисьмо предметы свѣтскѣ, однакъ не тому, щобъ имъ належалося перше мѣсце. Се треба признати религіи, котра повинна бути осередкомъ наукъ въ школѣ народнôй. Не будемо тутъ розводитися надъ тымъ предметомъ, обймаючимъ катехизмъ и библійну исторію, однакъ мусимо замѣтити, що на шкоду вѣры христіянъскои доси ще не спромоглисьмося на людяный катехизмъ, уложеный ôтповѣдно потребамъ и понятію дѣтій народнои школы, языкомъ зрозумѣлымъ, народнымъ. Бувъ часъ, що молитвенникъ въ церковнôмъ языцѣ уважано у насъ ненарушимою догмою; завдячити маємо заходамъ Преосв. епископа-суфрагана, що теперь подано въ руки народу молитовникъ народный, а численнѣ дописи въ „Сіонѣ“ сконстатовали добродѣйный вплывъ молитвы на зрозумѣлôмъ языцѣ. Належало бъ отже подумати вже разъ и о катехизмѣ. Маємо пôдъ рукою катехизмъ великій для рускихъ головныхъ школъ, выданый 1877 р. во Львовѣ, отже призначеный для дѣтій ôтъ 8—12 лѣтъ. Не будемо впускатися въ критику тои книжки, а наведемо примѣръ зъ стор. 98: „Шестою заповѣдею заказуются: Всякіи роды блудныхъ (нечистыхъ) словъ, движеній тѣлесныхъ, дѣлъ, добровôльное уподобанье и соизволенье на нечистіи мысли и желаня, и все, що веде къ сквернодѣйству. — Къ сквернодѣйству веде: безстыднôсть въ одѣяніи, бездѣліе (дармованье), безмѣрность обяденіемъ и піянствомъ, надто свободное сообщенье съ особами другого пола, невоздержность очей, безстыдніи пѣсни, плясы и слова, нескромніи игры и зрѣлища и читанье любодѣйныхъ книгъ“. — Межи слѣдствами грѣха сквернодѣйства наводится „Бреднѣ и соромнѣ хоробы тѣла“ (стор. 99). Дальше сказано тамъ: „Преимущественно и выразно есть сею заповѣдію заказане чужоложество, понеже особы, которыи ломять вѣрнôсть супружеску, еще кромѣ меракого беззаконія сквернодѣйства, творятъ неправду“.

Пытаємося, чи се выкладъ христіянскихъ засадъ вѣры ôтповѣдный и зрозумѣлый вѣкови дѣтій, для котрыхъ ôнъ призначеный и чи катихитъ, котрый бажбы объяснити незрозумѣлѣ тутъ рѣчи, не бувбы въ великôмъ клопотѣ, або чи замѣсть научати моральности, не ставбы апостоломъ неморальности?! Крайна отже пора, щобъ комисія школьна въ порозумѣню съ консисторіею постаралася якъ найскорше о ôтповѣдный катехизмъ для нар. школъ.

(*Дальше буде.*)

ДОПИСЬ.

Зъ Пôдкаменя. Кому не знане ôтпустове мѣсточко Пôдкамѣнь? Близькѣ й далекѣ богомольцѣ звѣдуютъ що року кляшторъ оо. Доминиканôвъ, щобъ помолитись въ костелѣ Пресвятои Дѣвы, уцѣлувати ей стопу видиму на камени и забрати съ собою домôвъ чудотворного пѣску. Ту здыблешь, милый читателю, богомольця зза 15 миль, побачишь опанчу и капоту россійскихъ жителѣвъ, побачишь контушову и гербову шляхту, а базарь то вже преславный: образы святыхъ, крестики, медалики, листы небеснѣ, сонники коломыйскѣ, пищалки и гармоники (а сего року величава панорама съ катеринкою и бубномъ тужь пôдъ мурами кляштора), медôвники львôвскѣ та всякѣ ласощѣ зъ кухонь пôдкаменецкихъ и бродскихъ и десятки калѣкъ-жебракôвъ!

Ôтпустôвъ есть тутъ чотыри до року на всѣ свята Пречистои (яѓодна, бродска, севна и рожаньцова), кождого разу побачишь до 8000 зôбраного люду и то выключно рускаго (кромѣ бродского ôтпусту) а кельондзôвъ и годѣ порахувати на процесіи, бѣлѣ и чорнѣ — тай тôлько, бо все поступае въ римскихъ столяхъ для jedności i zgody, хочь рускѣ священики (бôльша часть самозванцѣвъ) перевышаютъ числомъ о много польскихъ... Будучи сего року на ôтпустѣ такъ званôмъ бродскôмъ пôйшовъ я придивитися базареви; ту на першій поглядъ побачивъ я ксьондза-квестаря съ тацою въ рукахъ межи перекупками яблокъ й ковбасъ та межи евреями — а той квестарь бувъ въ василіяньскôй рясѣ чорнôй а въ стулѣ римскôй! Я поскочивъ, щобъ кинути и свою лепту, але дивлюсь: чернець въ стулѣ ôтвертаєся ôтъ мене... Щожь се такого? Ага, бачу, се знаный менѣ професоръ бучацкои гимназіи, о. Устыяновичь, хочесь передомною скрыти пôзнавши мене. Не знаю на що, на яку цѣль квестувавъ сей отець, позаякъ ôтъ 9 лѣтъ, якъ въ Пôдкамѣню буваю, я по разъ першій квестаря-священика на базари бачивъ, а такожь знаю, що оо. Доминиканамъ не збуває на доходахъ, — маютъ въ дома, чого тôлько душа забагне.

О того отця-квестаря рѣчь иде, про него хочу я упôмнутися у высокихъ властій духовныхъ. О. Устыяновичь, колишній професоръ бучацкои гимназіи, славный учитель и пріятель молодежи бучацкои, скитаєсь ôтъ двохъ лѣтъ, мовбы на выгнаню, въ кляшторѣ доминиканьскôмъ въ Пôдкаменю. Якъ добре й певне знаю, уживаютъ его оо. Доминикане до всякихъ занятій духовныхъ въ своѣй парафіи, ѣздитъ ôнъ до хорыхъ лат. обряда, по селахъ катихизуе молодѣжь лат. обряда въ школахъ, выголошуе по польски гомиліи и проповѣди въ чисѣ ôтпусту, — однымъ словомъ, се сотрудникъ въ повнôмъ слова значеню: рускій монахъ латиньско-польского обряда въ стулѣ. Дивнѣ рѣчи! Въ василіяньскихъ монастыряхъ недостача людій, школы василіяньскѣ немаютъ достаточно учителѣвъ-Василіянъ, а о. Устыяновичь пустився на кооператора доминиканьского!

О. Устыяновичу належалабся, яко неперечно человѣкови здôбному, якась ôтповѣднѣйша посада, якъ келія въ монастырѣ пôдгорецкôмъ, положенôмъ въ лѣсѣ, далеко ôтъ свѣта. Его проповѣди не абы якѣ, хотяй голошенѣ по польски богато тратятъ черезъ невѣрне толкованье библійныхъ текстôвъ на польске зъ языка церковного. Чи не мôгбы о. Устыяновичь проповѣдати н. пр. въ церквѣ св. Онуфрія во Львовѣ? Чи не ôтповѣдно булобы заняти такому человѣкови яке виднѣйше становище межи монахами св. Василія? А такъ, то польскѣ законники думаютъ: „Законъ Василіянъ упадае, бо знаменитѣ его члены не знаходятъ тамъ цѣли для своеи працѣ и прибѣгаютъ пôдъ нашѣ крыльця...“

Въ часѣ ôтпустôвъ въ Пôдкамени бачимо переважне число священьства рускаго (и то зъ дальшихъ сторôнъ, бо зъ тутешныхъ окрестностій мало кто дôѣзджае), котрѣ выручаютъ оо. Доминиканôвъ въ слуханю сповѣди; до тыхъ маємо такожь претенсію, щобы звважали на свое ôтрубне становище, не йшли на слѣпо пôдъ ладъ ксьондза пшеора, щобы бодай

вже уживали епитрахиля а не польскои стулы въ сповѣдници и на процесіи. В кого можна сказати, народъ самъ пôзнае, где бôльша побожнôсть и ладъ, бо ревно горнеся до церкви въ Пôдкамѣню, где чераз здалобыся подвôйне число священьства въ слуханю сповѣди. Крôмъ того оо. Доминикане показуются негостинными взглядомъ рускихъ священикôвъ: рускимъ священикамъ всюда назначаютъ пôдрядній ролѣ и замѣсть рôвности обохъ обрядôвъ оказуеся въ практицѣ пониженье обряда руского, чому таки наши священики винні, даючись на силу пôдчиняти латиньскому обрядови. Тутъ побачите якісь рускій нѣбы вотивы, скороченій службы божій спѣваній на ладъ латиньскій, коротенькій службы божій тихій шептухи, благословеня образôвъ та крестикôвъ рускимъ священикомъ въ стулѣ лат. и въ требника латиньского и такій иншій дива. А бачивъ кто коли, щобы священикъ обряда лат. надъуживавъ коли поваги свого обряда при священодѣйствіяхъ? У насъ все тое дѣеся „про хлѣбъ нашь насущный“, якого шукаютъ гденекотрій рускій душпастырѣ въ костелахъ латиньскихъ, а приходы рускій черезъ тое пôдъупадаютъ зъ вины таки власнои. Часъ опамятатися, та поступити на путь истины, бо вже осуджуютъ насъ и чужій и свои люде, придивляючись такимъ неправостямъ.

Тыхъ кôлька уваг написавъ я, не щобъ осудити, але щобы звернути увагу тыхъ, котрій въ данôмъ взглядѣ прогрѣшаютъ противъ своихъ обовязкôвъ, свого обряда и бѣдного руского народа.

Русинъ.

Рѣшенье министерства въ дѣлѣ ремунераціи катихитôвъ школъ народныхъ.

Минувшого року завôзвавъ соймъ правительство въ особнôй резолюціи, щобы оно щороку вставляло въ буджетъ державный на ремунерацію для катихитôвъ народныхъ школъ 24.000 зр. на рахунокъ фонду религійного такъ довго, поки въ дорозѣ законодательнôй §. 5 зак. держ. зъ 1869 р. и § 3 зак. шк. кр. зъ 1872 р. не зôстанутъ змѣненій. На тую резолюцію наспѣла недавно черезъ президію намѣстництва министерска ôтповѣдь. Министеръ заявивъ, що тои ремунераціи не можна взяти на рахунокъ фонду религійного, бо разъ, того самого жадалибъ и другій крѣ, а по друге, що тымъ дуже обтяженобы фондъ религійный а взглядно и скарбъ державный. Се неможливе теперь тымъ бôльше, що незабавомъ фондъ религійный буде сильно обтяженый необходимымъ пôдвысшеньемъ конгруы.

Пôсля § 3 зак. зъ 20 червця 1872 р. тôлько выняткова може бути вызначена катихитѣ ремунерація за науку религіи въ школѣ народнôй, складаючôйся зъ трохъ або бôльше клясъ, а пôсля арт. 14 зак. зъ 2 мая 1873 р. особный катихитъ мае бути установленый за рôчною ремунераціею тôлько при такôй школѣ народнôй, где религія преподаеся найменше 17 годинъ тыждневo. Тѣ приписы маютъ и на дальше обовязувати, а министерство тôлько въ гдеякихъ случаяхъ буде удѣляти запомоги зъ фонду религ. убогимъ священикамъ, особенно обтяженымъ наукою религіи въ школахъ народныхъ.

Справы краевій.

I.

Въ 63-ôмъ ч-ѣ „Дѣла“ подали мы списъ референтôвъ и предложень, якій выдѣлъ краевый приготовивъ для внесеня въ соймѣ, котрый буде отвореный дня 14 н. ст. с. м. При самôмъ поверховнôмъ переглядѣ поданого спису предложень кождый муситъ признати, що выдѣлъ краевый не выготовивъ ніякого важнѣйшого для краю предложеня и що, якъ признаютъ и всѣ польскій газеты, сегорôчный соймъ не буде мавъ поля до якоись важнѣйшои дѣятельности. Пôднести мусимъ и мы нашь жаль, що въ списѣ предложень выдѣлу не бачимъ и згадки про такъ важне дѣло для матеріяльного пôддвигненя нашого сельского и маломѣщаньского народа и для ратованя его зъ лихварскихъ и банковыхъ кôгтѣвъ, якимъ бувôы минувшого року такъ широко обговорюваный краевый банкъ. Рôвножъ, якъ признае выдѣлъ краевый въ своемъ рôчнôмъ справозданю, реформа школьного законодательства краевого не прійде сеи сесіи пôдъ обрады сойму. Въ списѣ предложень бачимо выготовленый проектъ интернату для ученикôвъ учительскои семинаріи мужескои во Львовѣ. Выдѣлъ краевый, якъ бачимо, згодився на внесенье посла краковского Павла Попеля, поставлене минувшого року въ соймѣ. За интернатомъ промавляютъ: „Czas“, органъ клерикальнои партіи краковскои, зъ котрои круга выйшло тое внесенье, и урядова „Gazeta Lwowska“; прочій всѣ газеты польскій выступили противъ интернату, разъ, що интернатъ коштувавбы ôтповѣдно богато, а по друге, що организація того интернату не ôтповѣдае духови часу и булабъ на скрôзь въ дусѣ клерикальнôмъ. Львôвскій интернатъ мае мѣстити 60 ученикôвъ; кошты рôчного удержаня прелиминовано на 20.000 зр. або по 333 зр. на одного ученика. Питомцѣ малибы сповняти всѣ практики религійній пôсля правилъ товариства св. Винцентого á Paulo (подôбно, якъ въ Краковѣ дѣесь: на интенціи новопринятого питомца мусѣлибы всѣ товаришѣ ôтмовляти тричи Zdrowaś Marya и т. д.) Надъ питомцями булибы поставленій т. зв. регенсы, такожь питомцѣ, котрій малибы начальству доносы робити на своихъ товаришѣвъ и т. д. Коли польскій независимій газеты высказались зъ высше наведеныхъ двохъ взглядôвъ противъ интернату, то мы, признаючи симъ разомъ справедливôсть ихъ закидамъ, тымъ бôльше маемъ причину рѣшучо спротивитись интернатови, понеже се рѣчь певна, що интернатъ львôвскій бувôы прибѣжищемъ польонизаціи рускихъ питомцѣвъ въ интернатѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Реформа администраційна*) есть сегодня найважнѣйшимъ предметомъ оговорôвъ въ часописяхъ австрійскихъ. И не диво, реформа администраціи — якъ се признаютъ органы всѣхъ партій — дѣло дуже важне и потрѣбне. Ходитъ тôлько о способъ, въ якій реформа мае бути переведена — и отъ въ тôмъ: чого иншого бажалибы централисты, а чого иншого автономисты. Послѣдного разу згадали мы о тôмъ, що соймъ тирольскій заразъ по отвореню дôставъ ôгъ правительства квестіонарь въ дѣлѣ реформы администраційнои. На питаня квестіонаря мае соймъ ôтповѣсти на пôдставѣ §. 19 ординаціи соймовои, котрый постановляе, що „соймъ мае право нараджуватись и ставити внесеня дотычно обвѣщеныхъ законôвъ и уряджень, о кôлько они особливо вплываютъ на добро краю“. Такій квестіонарь предложитъ заневне правительство и галицкому соймови, коли незабавомъ буде отвореный. Тойже квестіонарь дôстали вже давнѣйше и намѣстники краевъ коронныхъ, щобы такожь подали свои добромнѣнія подôбно якъ соймы. До перва на пôдставѣ 17 референтôвъ намѣстничихъ и соймовыхъ мае правительство взятись до роботы, уложити остаточный проектъ реформы, котрый знôвъ буде мусѣвъ перейти черезъ обѣ повнй палаты рады державнои и дôстати санкцію цѣсарску. Якъ бачимо отже, правительство вхопилось дуже довгои процедуры и реформа администраційна не такъ скоро буде внесена въ радѣ державнôй, якъ се рознесли були гдеякій автономистичній газеты. Теперь побачивши, якъ дѣло стоитъ, и централистична и автономична печать признаютъ, що правительство само не мае ясно выробленои програмы, въ якій способъ маесь перевести реформа администраціи. Автономистична печать дорѣкае кабинетови гр. Таффого нерѣшимостію и каже, що предсѣ лучше булобъ правительство зробило, колибъ було готовый якій-небудь проектъ предложило соймамъ замѣсть квестіонара, а централистичній знôвъ газеты порôвнуютъ цѣле дѣло до приказки: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. „Neue fr. Presse“ мѣжь иншимъ такъ пише въ дѣлѣ реформы администраційнои: „Правительство, коли почуває наглячу потребу якоись реформы а не знае, не понимае, зъ якого боку и якъ до неи приступити, то питае соймы о думку... А се вже значитъ, що конецъ не заразъ, не заразъ дѣло похвалитъ, що оно простягатись и витись буде якъ тая гадана водяна. Такъ само рѣчь стоитъ и съ реформою администраціи. Кôлько то часу потреба буде всѣ матеріялы, якій правительство дôстане ôгъ 17 соймôвъ и тôлькожъ намѣстництвъ, розсмотрѣти и на ихъ пôдставѣ проектъ реформы выпрацювати!“ Въ словахъ тыхъ Neue fr. Presse есть богато правды и коли цѣлу дотычну статью зъ Neue fr. Presse гдеякій газеты польскій въ цѣлости навели, то се не длятого, що она партійно цѣкава, але длятого, що правдива.

Предложенье правительственне, с. е. квестіонарь до соймôвъ въ дѣлѣ реформы адм. обнимае шесть питань вразъ съ мотивами, длячого тіи власне питаня поставленій. Ось тіи питаня:

1) Чи починені досвѣды не узнаютъ яко рѣчь потрѣбну або пожадану выключити гдекотрій або и всѣ предметы полиціи мѣстцевои зъ самостôйного обсягу дѣланя громадъ а перенести тіи предметы въ обсягъ порученый громадъ а гдекотрыхъ зъ предметôвъ въ обсягъ дѣланя власти политичнои?

2) Чи не булобы ôтповѣдно практичнôй потребѣ, установити репрезентаціи повѣтовій яко высшу инстанцію автономистичну для громадъ и въ властивыхъ дѣлахъ повѣтовыхъ, суппонуючи, що округи репрезентацій державныхъ застосованій зôсталибы до теперѣшныхъ округôвъ политичныхъ и що староста станути мавбы на чолѣ цѣлои репрезентаціи повѣтовои або выдѣлу повѣтового и обняти веденье дѣлъ?

3) Чи дѣятельнôсть репрезентацій повѣтовыхъ не моглабы бути въ той способъ урегулёвана, щобы репрезентаціи тіи остаточно заряджували и рѣшали такъ въ дѣлахъ самостôйного обсягу дѣланя громадъ, якъ и въ дѣлахъ повѣтовыхъ?

4) Чи въ певныхъ случаяхъ не повиннабы рѣшати въ послѣднôй инстанціи политична власть краєва при удѣлѣ членôвъ Выдѣлу краевого и пôдъ предсѣдательствомъ шефа краєвого (губернатора)?

5) Чи такожь и въ дѣлахъ полиціи мѣстцевои токъ инстанціи не повиненъ бы кôнчитися на ореченю политичнои власти краєвои?

6) Чи не належалобы постановити певній условія дотычно приниманя сталыхъ урядниковъ повѣтовыхъ або вымагати ôтъ нихъ певнои квалификаціи?

(*Гр. Андраши*) прибувъ дня 29 серпня до лѣтнои резиденціи короля ромуньского въ Синай. Приняли его министры Розетти и Гика. Тогожь дня мавъ гр. Андраши авдіенцію у короля. На честь Андрашого давъ король обѣдъ, на котрôмъ були такожь присутній послы англійскій и французскій. Пôзнѣйше ôтдавъ король визиту Андрашому въ его помешканю. Въ загалѣ сказати, гр. Андраши бувъ черезъ двôръ королевскій дуже сердечно и ôтзначаючо принятый. — Насуваесь питанье, котре впрочёмъ и дае тематъ всѣмъ газетамъ до найрôжноройнѣйшихъ толкôвъ, съ якою властиво мисіею ѣздивъ гр. Андраши, приватный теперь чоловѣкъ, на двôръ короля ромуньского и яка цѣль була его конференціи съ министромъ Розетти? Найновѣйша вѣдомôсть, подана Pester-Lloyd-омъ доноситъ, що гр. Андраши мавъ конференцію съ Розетгимъ въ Букарештѣ а ôттакъ принимавъ двохъ кореспондентôвъ угорскихъ, котрій звѣдували его власне, въ якôй ôнъ мисіи прибувъ до Ромуніи. Гр. Андраши ôтповѣвъ кореспондентамъ съ притиском, що ôнъ пріѣхавъ до Букарешту яко чоловѣкъ приватный. На запытанье, якъ ôнъ глядитъ на алярмы угорскои печати о агитаціяхъ ромуньскихъ въ Австро-Угорщинѣ, заявивъ гр. Андраши, що ôнъ всѣ подôбній вѣсти уважае безъосновными и, коли вѣриги кореспондентови славяноѣда-PesterLloyda, мавъ сказати: „Угры и Ромунія маютъ одинъ вспôльный интересъ: борбу противъ движеню панславистичному; и колибъ король ромуньскій бувъ сыномъ россійского царя, то все таки въ интересѣ ромуньского народа мусѣвбы вôйну точити съ грôзнымъ россійскимъ панславизмомъ“.

(*Спôръ межи Уграми и Ромуніею о нарушенье границъ*) зôставъ вже черезъ мѣшану комисію о тôлько залагодженый, що ромуньска сторожа надграничча цофнулася назадъ на давне становище. Праци однакожъ комисіи еще не скôнчена: она мае ôтзначити разъ на завсѣгды линію граничну въ заквестіонованôмъ мѣстци, бо Ромуны и Угры выказуются автентичными грамотами зъ 1792 р., а въ тыхъ грамотахъ границѣ инакше опредѣленій, такъ, що и Ромуны и Угры малибы правду. Залежитъ теперь ôть того, котрый документъ возьме комисія за пôдставу угоды. На всякій случай, се фактъ, якъ то мы вже и въ послѣднôмъ числѣ выказали, пôдрядной ваги и ôнъ певно буде мирно залагодженый.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Правительство россійске задумало зарадити двомъ не малои ваги лихамъ, гнетучимъ россійскій станъ хлѣборобскій, а именно: піяньству, розширеному дуже межи робучимъ народомъ, и емиграціи у внутри державы, котра дотеперь неупорядкована державными законами, приносила великій шкоды для убогихъ людій, покидаючихъ свои селитьбы для гляданя лучшихъ, щасливѣйшихъ условій для житя на тôмъ надолѣ безнастанной борбы за хлѣбъ насущный. Правительство постановило зреформувати теперѣшній законы дорядкувати рухъ емиграційный селянъ и въ тôй цѣли выпрацювало ôтповѣдный проектъ, котрый пôдъ зиму буде внесеный для розсмотреня государственному совѣтови. Однакожь закимъ тое наступитъ, наказавъ царь зôзвати на початокъ жовтня комисію зъ надъ двацять людій знатокôвъ зъ рôжныхъ губерній, котрібы подали свои спостереженя и свои думки дотычно реформъ въ обохъ дѣлахъ. Що до законного урегулёваня емиграціи читаемъ въ „Правительственномъ обвѣщеню слѣдуючій погляды: „Неуправильненье дѣла переселеній далося пôзнаги нынѣ ажь надто добре и правительство предприняло мѣры устороити непорядки, вызываній рухомъ емиграційнымъ и зôбрати даты для конечного урегулёваня сего дѣла на будуще. Щобы запобѣгчи невырахованому стремленю до емиграцій, правительство поставило собѣ за задачу допускати селянъ до емиграціи тôлько въ случаяхъ крайнои, неусторонимои потребы. Правительство лишитъ переселенье зъ одного мѣстця на друге вольнôй воли охочимъ до переселеня, значитъ, не буде переселяти ихъ урядово казеннымъ коштомъ, але о тôлько приспѣе переселянцямъ въ помôчь, що поможе имъ вынайти свобôдну землю на новій селитьбы и пôдпоможе ихъ въ якихъ нуждахъ або нещастяхъ въ дорозѣ“. — До комисіи зôстали вже покликаній знатоки зъ провинцій, мѣжь иншими кн. Васильчиковъ, Галаганъ, литератъ Евгеній Марковъ, Щербатовъ, Кошелевъ и др.

„Правительственный Вѣстникъ“ обвѣстивъ кôлька новыхъ важныхъ именовань, а именно: Оберполицмайстеръ московскій, Козловъ, зôставъ именованый начальнымъ директоромъ полиціи въ Петербурзѣ. Генералъ-майоръ Яновскій, губернаторъ Басарабіи именованый оберполицмайстромъ въ Москвѣ на мѣсце Козлова. Градоначальникъ Петербурга Барановъ именованый губернаторомъ Астрахану. Губернаторомъ Басарабіи именованый дотеперѣшный губернаторъ Архангельска совѣтникъ Конярь, а губернаторомъ черниговскимъ кн. Шаховскій. Министеръ царского двору гр. Адлербергъ дôставъ давно сподѣвану димисію (ôнъ не бувъ въ ласцѣ у царя Александра III), а на его мѣсце зôставъ покликаній гр. Воронцовъ-Дашковъ.

Въ вѣденьскій „Presse“ появилася вчера телеграма зъ Петербурга переслана почтою до границѣ австрійскои, що Игнатьевъ теперѣшный министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ зôстане министромъ дѣлъ заграничныхъ а гр. Петръ Шуваловъ министромъ дѣлъ внутрѣшныхъ. Якъ завѣряютъ въ кругахъ дипломатичныхъ — доноситъ кореспондентъ петербурскій до „Presse“ — гр. Игнатьевъ вручивъ вже подане свое о димизію еще минувшои пятницѣ а въ недѣлю царь его принявъ. На покликанье Лориса Меликова царь не згодився, понеже той не хоче въ ничёмъ ôгступити ôгъ своеи програмы. Гр. Воронцовъ-Дашковъ названый министромъ двору и посѣдаючій теперь великій вплывъ у царя мавъ намовити его до покликаня гр. Шувалова на министра дѣлъ внутрѣшныхъ. Гр. Игнатьеву закидуютъ, що ôнъ не предложивъ ясноі, выразноі програмы, а въ гдеякихъ случаяхъ поступувавъ дуже либерально але безъ системы. Въ кругахъ дворскихъ мавъ гр. Игнатьевъ не мати симпатіи, царь однакожъ не хоче его совсѣмъ усунути, позаякъ ему завдячуе приверненье порядку у внутри державы и длятого поручае ему веденье дѣлъ заграничныхъ. — Се есть змѣсть телеграмы до „Presse“, котру повторили всѣ часописи. Правдивости тои телеграмы мусимъ еще дожидати.

Пѣмеччина. Епископъ Корумъ одержавъ папске breve именуюче его епископомъ въ тревирскôй (Trier) діецезіи. Кн. Бисмаркъ запросивъ его до Варзину, где теперь власне пробуваe, и тамъ державъ зъ нимъ шестигодинну конференцію. Зъ Варзину вернувши въ Берлинъ епископъ зложивъ визиты министрамъ Гослерови и Путкамерови а ôттакъ въ товариствѣ министра Гослера бувъ на авдіенціи у цѣсаря. Сими днями въ офіціяльнôмъ „Staatsanzeiger“ буде оголошене розпорядженье, що епископъ тревирскій, дръ Корумъ, увôльненый ôтъ присяги на уставы маевій. Вразъ съ увôльненьемъ ôгъ присяги одержитъ епископъ зарядъ надъ маенкомъ діецезальнымъ а духовеньству тревирскому у выплачувана буде ôгъ теперь пенсія и звернені будутъ доходы задержаній министерствомъ. Потвержденье дра Корума на епископа тревирского и увôльненье его ôтъ присяги на уставы маевій — на котрій впрочёмъ ен. Корумъ и несхотѣвбы бувъ присягу зложити — выкликало межи католиками цѣлого свѣта дуже велику радôсть. Уступство правительства пруского въ дѣлѣ новоименованя епископа тревирского дае надѣю, що чей въ будуще наступитъ змѣна въ ôтношеняхъ правительства пруского до церкви католицкои. Впрочёмъ теперь появилася досыть имовѣрна вѣсть, що межи Берлиномъ а Ватиканомъ ведутся переговоры въ дѣлѣ католицкои церкви въ Пруахъ. Правительство поручило мисіо [illegible]

съ Ватиканомъ баронови Шлецерови, послови нѣмецкому въ Вашингтонѣ, котрый давнѣйше довшій часъ бувъ дипльоматомъ нѣмецкимъ въ Ватиканѣ. Бар. Шлецеръ отъѣхавъ вже въ цѣли переговорівъ до Риму.

(*Выборы до парляменту нѣмецкого*) отбудутся дня 27 жовтня с. р.

О союзѣ Италіи съ Австрією и Нѣмеччиною высказуются нѣмецкій газеты меньше симпатично, якъ италійскій и австрійскій. Нѣмецкій газеты подносятъ, що Австрія черезъ союзъ съ Италією зыскалабы богато, коли тымчасомъ Нѣмеччина больше бы собѣ пошкодила, а именно зъ двохъ взглядівъ: разъ черезъ тое, що заключаючи союзъ съ Италією наразилабы собѣ Францію, съ котрою, якъ звѣстно, Італія зостає теперь въ антагонизмѣ, а по друге, Нѣмеччина навязала теперь переговоры съ курією римскою, а тая стала съ правительствомъ италійскимъ отъ часу нічныхъ екуцесівъ зъ 13 липця с. р. и въ наслѣдство циркуляря министра Манчинього на непріязну стопу. Зъ тыхъ двохъ причинъ, сомнѣваются нѣмецкій газеты, щобы прійшло до союза Италіи съ Нѣмеччиною, котра въ першій линіи муситъ глядѣти на тое, чи користный буде для нея союзъ.

Північна Африка. Французы маютъ що-разъ больші непріятности въ Тунисѣ и Альгеріи. Въ окрестноти тунисского мѣста Сузы, замешкалого французскими кольонистами взбуренье противъ Французівъ взмагаєсь съ кождымъ днемъ и здаєся прійде до революціи а навѣть есть обава, що Арабы нападутъ на мѣсто. Француска колонія въ Сузѣ проситъ и благае французске правительство, щобы выслало до пристани сузаньскои корабель военный для ихъ безпеченьства. Недалеко Сузы коло мѣстцевости Гаммаметъ сточили Арабы битву съ французскою колюмною полковника Корреара. Кіннота арабска въ силѣ до 1500 людій заатакувала кілька разівъ французске войско, зостала однакъ отперта, понѣсши о много больші страты, якъ войско француске.

Въ Альгеріи допустився французкій полковникъ Негріе одного нерозважного чину, котрый выкликавъ у Арабівъ фанатичне розъяренье противъ Французівъ. Ого полковникъ вырушивъ зъ мѣста Геривиль зрекогносковати околицю и наказавъ войску знищити гробницю святого арабского Сидишеика. Зробивъ онъ тое дятого, бо до гробу того святого спѣшили численно арабскі богомольцѣ и въ той способѣ поддержувався фанатизмъ на гробѣ пророка. Полковникъ казавъ зруйнувати три домки малій надъ гробницею и розогнавъ до 30 родинъ мешкаючихъ наоколо гробу. Щобы однакожь не роздразнити музулманівъ, полковникъ казавъ передъ зруйнованьемъ домківъ выкопати яму подъ катафалкомъ и выдобути мощѣ святого пророка. Выдобуто ихъ, перенесено съ честію до Геривиль и умѣщено въ мечетѣ вразъ съ всѣми оздобами, забранымі зъ попереднього мѣстця спочинку. Войско француске по дорозѣ отдавало походови съ мощами военній почести. Все тое чинили Французы, щобы замылити Арабамъ очи. Однакожь Арабы не дали тымъ задурити ся и якъ, сказано, дуже взбурились зъ того поводу на Французівъ. Они голосятъ, що Французы порвали святого и взяли его до неволѣ въ Геривиль. Начальній власти французкій готовлятся съ великою енергією до выправы осѣнної и въ той цѣли спѣшатся съ будовою желѣзної дороги отъ Саиды до Елькрейдеръ и запровіянтовуютъ мѣста Геривиль и Мехерію.

Болгарія. Вся либеральна печать пророкувала князеви Батенбергови, що зъ свого coup d'état, яке онъ недавно сповнивъ въ Болгаріи, не буде збирати солодкихъ овочівъ. Пророцтва тіи сповняются. Въ краю запановала анархія. Въ поодинокихъ округахъ авторитетъ власти фактично переставъ существовати; селяне и мѣщане не платятъ податківъ; правительство сѣче и проганяе урядниківъ; въ арміи панує невдоволь-ство; всюды можна почути, що Болгары о зломанѣ черезъ князя конституціи нічого не хотятъ чути. — Одна львівска газета достала телеграму, що отношеня въ Болгаріи дойшли вже ажь до того, що князь думае утѣкати зъ Болгаріи. Чи се послѣдне правда, — не знати, однакъ се рѣчь певна и ствержена однозгодными донесенями, що князь болгарскій и правительство его находится теперь въ дуже критичномъ положеню.

Швайцарія. Швайцарска рада союзна ухвалила выдалити россійского нигилиста, князя Краноткина, зъ Швайцаріи. Кн. Краноткинъ одинъ зъ головнѣйшихъ емігрантівъ-революціонистівъ мешкавъ отъ кількохъ лѣтъ въ Женевѣ. Яко поводы выгнаня его зъ Швайцаріи подала рада союзна тое, що онъ бувъ отъ 1879 р. соредакторомъ и головною подпорою дневниківъ революційныхъ Révolté и L'Avantgarde; що въ бесѣдахъ публичныхъ по мѣстахъ швайцарскихъ взывавъ роботниківъ до революціи; що дня 17 марта 1881 р. въ роковины комуны парискои мавъ на зборѣ въ Женевѣ мову и похваливъ замордованье царя Александра II; що онъ бувъ авторомъ проклямацій розлѣпленыхъ 21 цвѣтня въ Женевѣ съ протестомъ противъ страченя убійцівъ царя; що на конгресѣ анархично-революційномъ въ Лондонѣ отбутомъ недавно промовлявъ за организацією скрытоубійства пануючихъ головъ, словомъ, що кн. Краноткинъ есть вилывовымъ и дѣятельнымъ агентомъ пропаганды соціялистичної, що анархію уважае цѣлію а скрытоубійство средствомъ. — Кн. Крипоткинъ удасться на мешканье до Лондону.

Португалія Рівночасно съ выборами въ Франціи отбулись также выборы до парляментівъ въ Ишпаніи и Португаліи. Въ Ишпаніи выбрано значну большість правительственну. Въ Португаліи побѣдивъ елементъ республиканьскій. Замѣчательна рѣчь, що у романьскихъ народівъ: въ Франціи, Италіи и Португаліи парляменты маютъ переважну большість републиканьску.

НОВИНКИ.

— **Послѣдня, 64 ч. „Дѣла“ сконфисковала намъ ц. к. Прокураторія** за три уступы статіи „Реформа народныхъ школъ“ и за уступъ дописи „Зъ Дрогобыча“. Конфіската впала на насъ такъ несподѣвано, якъ грімъ съ ясного, погодного неба. Не бувши въ силѣ того самого дня другій накладъ выекспедіювати, розослали мы его ажь слѣдующого дня. Вп. Читателѣ зволятъ простое не приписувати намъ вины за тую недогоду, що не могли нашои часописи въ пору достати, — бо не наша въ томъ вина. Рівножь при сѣмъ случаю просимъ Вп. Читателівъ не виниги насъ и на будуще за подобній пригоды, бо, справдѣ, наше „Дѣло“ переживае теперь дуже тяжкій часъ. Въ однімъ майже мѣсяци пять разъ дотыкнула рука ц. к. Прокураторіи нашу часопись. Матеріяльну страту понесли мы велику. Однакожь, Вп. Читателѣ „Дѣла“ нехай будутъ о томъ увѣренй, мы не думаемъ складати оружія, але неустрашимо якъ дози будемъ всѣми силами стояти за права рускаго народа . . . . . Впрочѣмъ, противъ всѣхъ послѣдныхъ конфіскатъ мы внесли або внесемо протестъ и на публичныхъ розправахъ судовыхъ будемъ реклямовати — свободу печати рускои въ Галичинѣ.

— **Вреос. Митрополитъ** выдавъ дня 14 (26) с. м. куренду, котра обговорюе обширно подорожь рускихъ путниківъ до Риму. Въ курендѣ той говорится, що руска депутація выступувала завсѣгды окремо и що она зробила въ Римѣ дуже добре вражінье.

— (**Дрібній вѣсти.**) Є. В. Цѣсарь удѣливъ погорѣлцямъ въ Скварявѣ въ пов. жовківскомъ 100 зр. запомоги и громадѣ Липовець въ пов. цѣшановскомъ 100 зр. запомоги на внутренне устроенье церкви. — На великій маневры выѣхавъ Є. В. Цѣсарь до Möze-Kövesd. — Дирекція доменъ и лѣсівъ буде перенесена изъ Болехова до Львова. — Въ львівскій сали соймовій отбулась проба електричного освѣтленя, котра не выпала задоволяюче. — Сими днями переѣзджало черезъ Львівъ двохъ высшихъ официрівъ россійскихъ на маневры до Угоръ. — Пиво мае небавомъ подорожѣти. — Во Львовѣ при ул. Торосевича згорѣла цегольня и стайня. Оба будынки були убезпечені. — Въ Венеціи отворено выставу географічну.

— **Въ справѣ арештованя двохъ Россіянъ въ Перемышли** приказала цѣсарска надворна канцелярія застановити слѣдство. Обохъ увязненыхъ Протопопова и Палицина выпустили на волю. На той подставѣ отставлено обохъ до границѣ россійскои въ Щаковѣ.

— **Зъ Бѣлза** пишутъ намъ: У насъ стався недавно дуже сумный фактъ: однои ночи безбожній руки потовкли въ кавалки камяный кресгъ на цвинтари, на могилѣ жѣнки одного прихожанина греч. кат. обряду. Кресгъ бувъ съ рускимъ написомъ и трираменный, або якъ Поляки називаютъ „szyzmatycki“. Не треба правды закрывати, що сповнене на цвинтари нічне безбожне злочиньство дуже розъярило нашихъ мѣщанъ.

— **Зъ подъ Калуша**. Дня 15 серпня с. р. обходивъ Впр. о. Іосифъ Кобыляньскій, совѣтникъ митр. консисторіи и парохъ Пійла, 50-лѣтну рочницю свого священьства. Мужь той добившись власными силами свого становиска, отзначився въ своѣмъ житю великою ревностію въ душпастырствѣ, рѣдкимъ жертволюбіемъ на цѣли народній, и заслуживъ собѣ у всѣхъ на обще почитанье. На его ювилей явилося тому множество духовеньства, интелигенціи и народа, а хоръ численно зобраныхъ алюмнівъ причинився еще больше до возвеличеня дня. Недоставало только на торжествѣ заслуженого Русина представителѣвъ правительства. За тое чувствовалися мы всѣ, мовь одна руска родина, и ободрюваній примѣромъ достойного Ювилята, крѣпились въ поважныхъ розговорахъ, переплѣтаныхъ патріотичными пѣснями, нашого духа до дальшои борбы за нашу церковь и народъ.

— **Зъ Богородчанъ** пишутъ намъ: Одинъ богородчаньскій мѣщанинъ хотѣвъ помѣстити свого сына въ рускій бурсѣ въ Станиславовѣ и просивъ въ той цѣли въ урядѣ громадскомъ о свѣдоцтво убожества для него. Бурмистръ п. В., котрый уважае своимъ обовязкомъ дбати про добро мѣста и не любитъ сѣдати на политичного коника, выдавъ ему жадане свѣдоцтво въ языцѣ рускомъ. Коли однакъ той мѣщанинъ прійшовъ до староства съ просьбою о потвержденье того документу, заставъ тамъ отъ разу трудности, але не въ томъ, щобы тамъ сомнѣвались о его убожествѣ (бо того никто заперечити не може), лишь: „dlaczego to świadectwo urząd gminny wydał po rusku? co mu się stało!“ Скорше можна було надѣятись такои нетолеранціи отъ автономичного уряду, якъ отъ ц. к. власти и то подъ министрами, котрыхъ девизою есть: поєднанье народівъ. На чѣмъ скончилась та справа, доси не знаемъ.

— **Зъ подъ Розвадова** пишутъ намъ: До одного тутъ села прійхавъ на вакаціи выхованокъ закладу въ Дроговыжи, руска дитина — сынъ дяка. Мати почала сынка витати, обоймати, голубити, стала до него рускимъ словомъ промовляти, — а сынокъ до матери по польски — ани слова по руски. Посходилися свояки й добрій сусѣды, почали до дяковского сына по свому, „якъ Богъ приказавъ“, але дяковскій сынокъ — nie po rusku! Мати въ плачь, а сынокъ, — бѣдна дитина, що она винна! — выясниві матери, що въ закладѣ заказали говорити по руски и то не лишь въ самомъ закладѣ, але и на всякомъ мѣстци! Межи кількасотъ выхованками закладу въ Дроговыжи есть больша половина дѣтій рускихъ, котрій вдома говорили лишь по руски, повиненъ отже зарядъ закладу позволити тымъ дѣтямъ говорити по руски, а не заказувати вымовити руске слово! Таке насилуванье молодежи до отреченяся родної мовы — се вже справдѣ ганьба на весь свѣтъ!

— **Памятникъ Богдана Хмѣльницкого** стане на площади софійскій въ Кіевѣ, якъ то рѣшила наконець мѣска рада кіевска по двохъ нарадахъ. Дня 7 (19) с. м. розпочато вже роботу, выкопано яму въ три аршины и уложено фундаментъ. На фундаментѣ мае станути пьедесталь зъ камѣнныхъ плытъ, въ видѣ кургана. На плытѣ буде поставлена статуя гетмана на кони.

— **Малоруски представленя въ Россіи.** Недавно отбулося въ Воронежи малоруске представленье театральне, где отограно оперету „Наталку Полтавку“, котра, якъ пишутъ россійскій газеты, згромадила до театру численну публичность. Игра и співы выпали дуже хорошо, такъ що гостѣ не могли ними налюбоватись. Такій представленя отбуваются не рѣдко также въ Ростовѣ надъ Дономъ и въ иншихъ мѣстахъ, якъ мы вже неразъ доносили. Пишутъ также зъ Кременчуга, що зъ помѣжь тамошного хору п. Кольцова, котрый співае въ лѣгномъ городѣ, найбольше отзначаеся п. Ашкаренко, співаючій малорускій пѣснѣ.

— **Для слухачівъ медицины** намѣряе правительство надати стипендіи подъ тымъ условіемъ, що стипендисты зъобовяжутся по зложеню докторату посвящатися черезъ кілька лѣтъ войсковій службѣ санитарній. Такожь выдало правительство отозву до молодшихъ лѣкарівъ, чи не хотѣлибы они записатись на войсковый курсъ лѣкарскій, котрый розпочнеся въ листопадѣ с. р., по чѣмъ будутъ они придѣленій до службы въ арміи.

— **Рускихъ надписій** на склепахъ львівскихъ купцівъ видимо чимъ разъ больше. Видно, що сами ти купцѣ узнаютъ, що они маютъ дѣло также съ рускою публичностію, и тому не только вывѣшуютъ надъ своими склепами руски надписи, але совѣмъ хорошо розговорюютъ съ купуючими по руски. Зъ свѣжихъ надписій рускихъ появилась одна надъ торговлею п. І. Н. Спожарского, рукавичника при ул. Галицкій, Ч. 25, а друга надъ роботнію п. Фелиньского, кравця при ул. Сикстускій.

— **На посаду асистента науки инжинерскои** розписуе ректоратъ политехники во Львовѣ конкурсъ съ речинцемъ до 25 л. вересня с. р. Посаду тую, съ платнію 600 зр., надае комисія професорів на часъ отъ 1 жовтня с. р. по конець вересня 1883.

— **Въ Чернівцяхъ** засудивъ судъ на подставѣ вердикту присяжныхъ купця Салямона Берга на кару смерти черезъ повѣшенье. Бергъ огровъ свого спольника Мойсея Зольковера, всыпавши ему до рососу аршенику. Жѣнку Зольковера, котра спожила менше аршенику, ледви уратовано отъ смерти.

— **Въ львівскій школѣ господарства лѣсового** розпочнеся вписъ учениківъ на подставѣ поданя письменного дня 1 л. жовтня с. р. Условія принятя суть: укінченый 17-тый рокъ житя, бодай однорочне занятье практичне въ лѣсництвѣ и посѣданье певныхъ вѣдомостій, котрій отповѣдалибы хоть укінченій низшій школѣ середній.

— **Зъ причины заразы на худобу рогату** въ россійскій мѣстцевости Бережанка установлено округъ номоровый въ гдеякихъ мѣстцевостяхъ повѣтівъ борщѣвского и чортківского, якъ такожь заборонено отбувати ярмарки и торги на рогату худобу, овцѣ и козы въ Скалѣ.

— **Въ Бассарабіи** ширится велика зараза на худобу. Въ однімъ селѣ коло Исмаилу забито одного дня 1.500 штукъ безрогъ. Правительство румуньске заказало вывозу зъ Бессарабіи.

— **Менажерія Клебе,га** прибула сими днями до Львова и умѣстилась при ул. Янівскій. Есть то одна зъ найбольшихъ менажерій, оплываюча въ рожнородній и рѣдкій звѣрята.

— **На Уграхъ** въ гдеякихъ мѣстцяхъ показався сего року значный неурожай, такъ що примѣромъ въ жупаньствѣ торонтальскімъ намѣрило правительство надѣлити жителѣвъ збожемъ и завести кухню людову.

— **Въ россійскихъ университетахъ** маютъ бути заведенй мундуры для студентівъ. Умундуроване тое буде складатись зъ чорныхъ сурдутівъ съ срѣбными гузиками гербовыми и сиными ковнѣрами; шапки чорній съ синою перепаскою. Кромѣ того будутъ студенты носити шпады.

— **Россійскихъ жидівъ**, мешкаючихъ надъ моремъ Чорнымъ и Азовскимъ, постановило тамошне правительство выдалити зъ тыхъ околиць, а чужостороннихъ отставити до границь. Въ Одессѣ и кількохъ иншихъ мѣстахъ выконано вже тое постановленье.

— **На Уграхъ** вже отъ трехъ лѣтъ непокоитъ жителѣвъ гайдамацка банда, котра скрываеся по дебрахъ и пустиняхъ, а на котрои чолѣ стоитъ — женщина!

— **Зъѣздъ литератівъ**, о котрімъ мы вже згадували свого часу, отбудеся въ Вѣдни, а нарады розпочнутся дня 6 (18) вересня с. р. и тревати будутъ цѣлый тыждень. Для принятя литератівъ завязався комитетъ зъ 60 членівъ лигер. товариства „Concordia“ подъ проводомъ п. Нордмана. Зголосилось вже до 300 участниківъ зъ рожныхъ сторонъ. Зъѣздъ сей мае на цѣли управильнити отношеня литературній.

— **Якъ то жіютъ студенты и студентки въ Америцѣ?** Газеты Ню-Іоркій описуютъ, якъ тамошні студенты и студентки наймаются подчасъ вакацій въ публичныхъ огородахъ за кельнерів и кельнерокъ, щобы черезъ вакаціи придбати собѣ грошь для дальшихъ студій. Они съ тымъ не крыются ани ихъ честь академична ничого на томъ не терпитъ Подчасъ занятій розносятъ они на покликъ рожній стравы та напитки, а въ вольныхъ хвиляхъ читаютъ собѣ Гомера и Виргилія, або розвязуютъ математичній задачѣ.

— **До амплутаціи** вынайдено въ Америцѣ машину парову, за помочію котрои можь далеко скорше и певнѣйше выконати операцію, нѣжь рукою, а также съ меншимъ болемъ, понеже машина тая посѣдае дуже острій ножній инструменты.

— **Для бѣдныхъ учениківъ рускои гимназіи** жертвували П. Т.: о. М Соневицкій зъ Ваньковець 5 зр., о. И. Куриякъ зъ Ваньковець 1 зр., п. Рожанковскій, начальникъ суду въ Сокали 4 зр., Абрысовскій, ученикъ VIII кл. 50 кр., о. В. Нѣбыловець зъ Перегиньска 5 зр. За сій щодрій дары складае дирекція гимназіи рускои ВП. Дателямъ сердечне Спасибогъ. *В. И.*

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

— **Стефінъ Була**, отличный народный учитель и патріотъ, упокоився въ Звенигородѣ въ пов. бобрецкімъ въ 37-імъ роцѣ житя а въ 14-імъ роцѣ учительского труду. Вѣчна ему память!

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Межинародный торгъ збожевый.** Минувшои недѣлѣ отворено въ Вѣдни межинародный торгъ збожевый, хочь першого дня не можь було зъорієнтуватися що до цѣны. Зъ одной стороны вымагано высокихъ цѣнъ, а зъ другои подавано цѣны низькій. Коли доперва надойшла вѣсть о цѣнѣ зъ Пешту, подали продаюній меншій цѣны; больше однакъ попытувано за ячменемъ якъ за пшеницію; попыту за житомъ майже не было. Нотовано пшеницю на мѣстци за сотнаръ метричный по 13 зр. 5 кр.; пшеницю галицку (было си 1.600 сотнарівъ метр.) по 11·40—11·50 зр., а то во Львовѣ и Тернополи; пшеницю россійску по 14 зр. въ Вѣдни; пшеницю на термина осенній по 12·50 до 12·60 зр.; на термина весняній по 13 зр.; ячмѣнь на мѣстци по 9·75—10·60 зр.; ячмѣнь на термина осенній по 13·20 зр.; на термина весняній по 13 до 13·20 зр.; овесъ на осѣнь 8 зр., на весну 8·50 зр. — На другій день наступило властиве отворенье межинародного торгу збожевого черезъ сов. Арнета, котрый сконстатовавъ, що торгъ межинародный що разъ больше розвиваесь, и згадавъ, що правительство готове попирати стремленя торгового комитету. Отгакъ отчитано справоздання тор-

говельній; листа презенційна выказала 2152 участниковъ, а межи ними 40 галицкихъ. Въ сей день не було великого попыту, бо и теперь трималась и одна и друга сторона своеи цѣны. Тернополъска спôлка рôльнича представила пшеницю галицку, за котрою дуже попытувано. Закуплено лише 50.000 сотн. метр. пшеницѣ, зъ чого припадае на Галичину до 4.500 сотн. метр. Нотовано пшеницю галицку и россійску по 11·25 зр.—11·75 за сотн. метр., а такожь по 12·25 зр. черезъ Львôвъ и Тернопôль; угорску пшеницю по 12·50—13·10 зр. въ Вѣдни; ячмѣнь по 10—10·50 зр. въ Вѣдни; ячмѣнь галицкій по 7·50—8·28 зр.ôтъ стацій краєвыхъ; жито галицке по 7·50—8·25 зр.; овесъ моравскій и угорскій по 8·10—8·20 зр. въ Вѣдни; гал. сочевицю спôлки тернопôль. по 20 зр. черезъ Тернопôль на терминъ осенный въ скôлькости 100 сотн. На иншій артикулы бувъ слабый попытъ. — Дня 30 л. с. м. ожившся бôльше рухъ на межинар. торзѣ збôжевôмъ. На галицкій артикулы великій попытъ, тому и продаючій тримались твердо высокои цѣны. Продали они 600 сотн. мтр. пшеницѣ по 12·30 зр., 2.600 сотн. ячменю по 7 зр., 300 сотн. рѣпаку по 12·60 зр., на терминъ грудневый; все то съ достáвою до Тернополя. Друга листа презенційна выказала разомъ 2.900 участниковъ, зъ тыхъ 68 галицкихъ (о 29 бôльше, нѣжь минувшого року.)

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвователѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 175) Всч. о. А. Кобрыньскій дек. городень. зъ Раковець: ôтъ брацтва церк. зъ Сорокъ 7 зр., ôтъ брацтва церк зъ Корнева 5 зр. 60 кр., ôтъ брацтва церк. въ Ôльхôвци 5 зр. 54 кр., ôтъ Всч. оо. Козловского Іоана зъ Далешева, Глиньского Теофана зъ Городницѣ, Головацкого Іоана зъ Черняти на, Карачевского Климента зъ Ôкна, Козловского Иполита зъ Стрѣльча, Шухевича Зенона зъ Тышковець, Понеля зъ Черпелиць, Яниковского Теодора зъ Луки, по 5 зр., ôтъ Всч. о. Стрыйского зъ Тоноровець 3 зр., ôтъ брацтва церк. зъ Глушкова 3 зр, ôтъ Всч. оо. Жуковского Іоана зъ Глушкова и Грегоровича зъ Корнева по 2 зр., ôтъ Всч. оо. Левицкого Теодора зъ Дубокъ, Стрыйского Емилія зъ Копачинець, Шидловского Якова зъ Сорокъ, Дрогомирецкого Сильвестра зъ Вербовець, Бурачиньского Тита зъ Ôльхова по 1 зр., ôтъ новоженцôвъ зъ Тоноровець 1 зр. 47 кр., ôгъ себе 5 зр. 39 кр., — разомъ 80 зр. 176) Достохв. Редакція „Дѣла“ ôтъ брацтва церк. въ Чорнôмъ Потоцѣ 2 зр., изъ складки въ Чорнôмъ Потоцѣ 1 зр. 50 кр., Жертвы зôбраній Вч. о. Гладиловичемъ въ Любачовѣ ôтъ Вч. оо. Кокуревича Мих., Гаваньского, Гарасовского, Сембратовича Алекс., Иванôвки, Гринивецкого, Іос. Саноцкого, Ем. Керницкого по 1 зр., ôтъ Всч. о. Данилова и прихожанъ 4 зр 12 кр., ôгъ Всч. о. Г. Рыбачевского Іос. 50 кр., — разомъ 13 зр. 62 кр.; ôтъ Всч. о. Пытлика въ Стремильчи и парохіянъ 12 зр., — разомъ 29 зол. 12 кр., 177) Всч. о. Огоновскій Николай редакторъ „Родимого Листка“ въ Чернôвцяхъ жертвы зôбраній ôтъ гостій на именинахъ у Всч. о. проф. Шанковского 60 зр., 178) Всч. о. Брылиньскій зъ Жолтанець ôтъ Всч оо. Ковшевича Романа декана и пароха въ Ременовѣ, Влаевича Ем. зъ Звертова, Кмицикевича Александра зъ Колодна, Кмицикевича Антонія зъ Колодна, Чернецкого Василія зъ Стропятина, Метеллы Модеста зъ Цепарова, Дыгдалевича Іоана зъ Кукезова по 1 зр., ôтъ Всч. оо. Поляньского Теоф. зъ Дорогошова, Децикевича Теоф. зъ Куликова, Залитача Мих. зъ Чистыни, Кашубиньского Юліяна зъ Колоденця и ôтъ себе по 2 зр., — разомъ 17 зр.

ПОСЛѢДНА ТЕЛЕГРАМА „ДѢЛА“.

Вѣдень 2 вересня, 7 год. вечеромъ. Сегодня именовавъ министеръ правосудія Вп. п. Лонгина Рожанковского, ц. к. судію повѣтового въ Сокали и посла на соймъ краевый совѣтникомъ окружного суда въ Золочевѣ. Не сомнѣвамось, що тое именованье высокопочитаного нашого земляка и. Рожанковского вызве середъ нашои народности якъ найлучше враженье.

Запрошенье.

Хотѣбымь вже якъ найскорше скôнчити рахунокъ съ типографіею, для того прошу почтенныхъ Всеч. Отцôвъ, маючихъ вже давно въ рукахъ своихъ мои проповѣди, о благосклонне скорѣйше присланье залеглои належитости.

Красне 20 серпня (1 вересня) 1881.

Съ приналежнымъ почитаньемъ,

Юліянъ Ганкевичь, парохъ Красного, почта Товсте.

Ч. 236/81.

Обвѣщенье.

Выдѣлъ центральный товариства „Просвѣта“ у Львовѣ завзываe всѣхъ своихъ Вп. довжникôвъ, котрй ôтъ тогожь товариства забрали книжки въ комисову продажь, або на кредитъ, щобы въ протягу 14 днѣвъ ôтъ дня сего оголошеня належитôсть понадсылали, або въ тôмъ взглядѣ съ пôдписаным Выдѣломъ письменно або лично порозумѣлися. Въ противнôмъ случаю буде змушеный пôдписаный Выдѣлъ въ дорозѣ судовôй свого права доходити. Грошѣ и всякй письма въ тôмъ взглядѣ надсылати слѣдуе пôдъ адресою: Товариство „Просвѣта“ у Львовѣ ул. краковска ч. 14.

Ôтъ центр. Выдѣлу тов. „Просвѣта“.
У Львовѣ дня 20 серп. (1 верес.) 1881.

Оголошенье.

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици.

Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

Съ послѣднымъ числомъ розôслали мы два аркушѣ повѣсти „Дымъ“ а съ симъ числомъ розсылаемъ въ додатку анонсъ рускаго купця п. І. П. Спожарского рукавичника и бандажиста во Львовѣ.

Курсъ львôвскій зъ дня 2. л. вересня 1881.

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	322 75	325 —
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	181 50	184 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	309 —	313 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	101 85	102 85
„ „ „ по 4% ав.	96 40	97 40
„ „ „ по 5% ав. період.	101 85	102 85
Банку гип. галиц 6% ав.	102 50	103 50
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	102 75	103 75
3. Листы довжній за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94 —
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	101 40	102 40
Облиги комунальній Гал. банку рустик. 6%	102 50	103 50
Пожички кр. съ р. 1873 по 6%	103 —	104 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 50	21 50
„ „ Станиславова	24 —	26 —
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 51	5 61
„ цѣсарскій	5 53	5 63
Наполеондоръ	9 34	9 44
Нôвимперіялъ	9 56	9 66
Рубель россійскій срѣбный	1 50	1 65
„ „ паперовый	1 24½	1 26½
100 марокъ нѣмецкихъ	57 30	58 —
Серебро	99 25	100 —

(Курсъ текучого куп. безъ купону)

Потяги желѣзниць.

Приходятъ до Львова.

Зъ Пôдволочискъ (*на двор. головный*): о год. 10, мин. 10 вечеромъ (пот. посп.); о г. 3 м. 30 рано (пот. особ.); о г. 3 м. 52 по пол. (пот. мѣш.).

Зъ Кракова: о г. 5 м. 20 рано (пот. посп.); о г. 9 м. 7 вечер. (пот. особ.); о г. 11 передъ пол. (пот. мѣш.).

Зъ Чернозець: о г. 9 м. 40 веч. (пот посп.); о г. 3 м. 45 рано (пот. мѣш.); о г. 3 м. 32 по пол. (пот мѣш.).

Зъ Станиславова (на Стрый): о г. 8 м. 5 рано и о 8 г. вечеромъ.

Ôтходятъ зô Львова.

До Кракова: о г. 10 м. 30 въ ночи (пот. посп.); о г. 4 м. 33 рано (п. особовый); о г. 4 м. 49 по пол (п. мѣшаный).

До Черновець: о г. 6 м. 10 рано (п. поспѣшн.); о г. 11 м. 50 въ пол. (пот. мѣшан.); о год. 10 м. 50 въ ночи (п. мѣшан.).

До Станиславова (на Стрый): о г. 6 м. 45 рано и о г. 6 м. 35 вечеромъ.

До Пôдволочискъ (*зъ двôрця головного*): о г. 5 м. 40 рано (пот. посп.); о г. 12 м. 10 въ пол. (пот. мѣш.); о г. 10 м. 11 въ ночи (пот. мѣш.). — *Зъ двôрця въ Пôдзамчи*: о г. 10 м. 39 въ ночи (пот. мѣш.); о г. 12 м. 32 въ полудне (пот. мѣш.).

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (14—?)

ВИНКЕНТІЙ КУЧАБИНЬСКІЙ

во Львовѣ
ул. Театральна, ч. 10 (напротивъ площади Св Духа)
поручае свою новозаложену

Роботню интролигаторску и Растровню книгъ торговельныхъ,

заосмотрену въ машины и прилады найновѣйшои кострукціи.

Удержуе на складѣ власного выробу

Молитовники въ рôжнородныхъ переплетахъ

якъ такожь

книги линіованій

въ рôжныхъ линіятурахъ и форматахъ.

Всякй замовленя выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и за цѣны найумѣреннѣйшй. (1—5)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Polutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo=Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum empfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 4—9

Товариство „Просвѣта“

маe великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продаe ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (8—?)

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границю, звѣстный зъ краєвыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконуе портреты, якъ такожь религійній образы рôжной величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о запотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (9—10)

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаeся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпувся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Институтa“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (10 ?)

Для П. П. ловцѣвъ

нехибній

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—	за 100 шт.
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—	
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	

Игличній Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею найущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и писголетôвъ **Фльоберга**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручаe найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Короля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жадане **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 9—10

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института,

котре вже 19-тый рôкъ существуe и придбало собѣ черезъ той часъ розголосъ не тôлько въ Галичинѣ, але и поза ей границями, котрого выробы на рускôй выставѣ въ Коломыѣ удостоились навѣть ласкавои уваги и похвалы Его Величества Цѣсаря нашого,

принимае до переплету:

напрестольній евангелія, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличавѣйшихъ;
служебники и всѣ иншій церковній книги для найбогатѣйшихъ и найбѣдѣйшихъ церквей;
молитвословы для священикôвъ;
молитвословы для женщинъ, дуже хорошо оправленй, не уступаючй ани парискимъ ани липскимъ,
молитвословы въ скромныхъ, але хорошихъ переплетахъ, всякои величины;
книги тверезости (ôтъ 3 до 10 зр.);
книги пропамятній (альбумы), прим. для основателѣвъ або здвигателѣвъ церквей и т. п.;
книги метрикальній, протоколы и т. п.;
книги купецкій, для домовыхъ записокъ и т. п.;
прехорошій теки на адресы, дипльомы и т. п., и т. п.

Такожь принимае до переплету книжки школьній, цѣлй библіотеки публичній и приватній, дальше брошурованя книжокъ всякои величины и числа, всякй книжки канцелярійній и въ загалѣ все, що входитъ въ кругъ переплетничои роботнѣ. Старй металевй украшеня Евангелій обновляются, позолочуются або посрѣбляются пôдъ надзоромъ.

Всякй замовленя принимаются устно або листовно. Робота совѣстна, тревала, хороша и солидна, а

цѣны совсѣмъ низкій

навѣть для бѣдныхъ особъ або корпорацій приступній.

Сими днями замовило заведенье зъ Липска, Парижа и Гамбурга рôжнородній найновѣйшій украшеня для Евангелій и молитвословôвъ. (1—3)

Выдаютъ: Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій. — За редакцію ôдповѣдае: Володим. Подляшецкій. Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 66. Львôвъ, Середа 26 серпня (7 вересня) 1881. **Рочникъ IX**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямації належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Пооди̇ноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошенія принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѝ вôльнѝ ôтъ порта.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше.)

Наконецъ хочемо тутъ еще сказати о приспособленю въ гдеякихъ предметахъ практичныхъ, заведеныхъ вже по части въ школахъ. Передовсѣмъ належатъ тутъ роботы жѣночѝ для дѣвчатъ. Власти школьнѝ и автономичнѝ повиннѝбы розглянутись за останками дрôбного промыслу домашного, котрого галузи обнимаютъ звычайну певну околицю (н. пр. килимарство въ Збаражчинѣ и Залозечинѣ) и въ школахъ такои околицѣ плекати и розвивати замилованье дѣтій до певного рода такихъ робôтъ. Розумѣе ся, що не въ такôмъ розмѣрѣ малабъ така наука ôтбуватися, якôы то було ôтповѣднымъ для шкôлъ промысловыхъ, о котрыхъ такожь пора бъ вже крайна у насъ подумати. Певно, що до такихъ робôтъ ручныхъ треба ôтповѣдныхъ учительокъ, отже берѣмъ примѣръ зъ Виртембергіи, котра маѐ методично образованѝ учительки до робôтъ жѣночихъ. — Дальше зачисляютъ сюды и гимнастику, котра очевидно маѐ на цѣли пôдготовляти будущихъ жовнярôвъ. Якъ небудь держава того потребуѐ, однакъ пôсля нашои думки школа народна повинна поучити дѣтій лишь такъ званыхъ въ гимнастицѣ рухôвъ чемности, а впрочѣмъ числитися съ тымъ, якъ дорогѝ суть силы робочѝ для нашихъ родинъ, съ якою жаждою неразъ выжидаютъ дома приходу дѣдій изъ школы. Не треба забувати, що народна школа вже й такъ маѐ досыть роботы, ѐсли того научитъ, що ѐсть конечно потрѣбне або що еще може бути придатне; она не ѐсть школою для народа, а для дѣтій зъ народа. Школою для народа ѐсть житье съ ѐго трудами и клопотами, припадками и перепонами, а народна школа вже досыть вдѣяла, ѐсли на стôлько розбудила и вправила молодѣжь, щобъ она могла порозумѣти и корыстуватися тою наукою, яку ѐи подасть — велика школа житя.

Народна школа маѐ однакожь не тôлько вывѣновати молодѣжь повѣрену потрѣбными ѐи вѣдомостями и приспособленьемъ ôтповѣднымъ условіямъ житя сеи верствы народа, зъ котрои походитъ, але повинна такожь выховувати. Правильна фреквенція, ладъ, точнôсть, чистота, вплывъ религійный, любовь ближнѣго, послухъ, правдомовнôсть, чемнôсть, — всѐ то причиняѐся до морального выхованя. Цѣль тую помагаютъ школѣ осягнути: родина, церковь и громада; однакъ найсильнѣйшій вплывъ маѐ прикладъ учителя. Ѐго моральный характеръ, повага, любовь, праця, позôставляѐ незатертѝ слѣды въ серцяхъ молодежи. Для того жь семинаріи учительскѝ повиннѝ дуже обережно перепускати матеріялъ, котрый тамъ нагромаджуѐся за лакомыми стипендіями, щобъ выдати не тôлько ôтповѣдно науково пôдготовленыхъ, але характерныхъ, статочныхъ учителѣвъ. Ѐсли народна школа маѐ ôтповѣсти свому призначеню, то повинна мати учителѣвъ, котрѝ бъ не тôлько умѣли то, що для школы потрѣбно, и могли того научити, але щобъ и своимъ поступованьемъ ôтповѣдали задачи, до котрои покликанѝ. Треба отже, щобъ и семинаріи учительскѝ були що до пляну наукъ зреформованѝ ôтповѣдно реальнымъ условіямъ житя и потребамъ народа, о чѣмъ поговоримо при иншôй случайности.

Ѐсли справедливо домагаѐмось образованя учителѣвъ ôтповѣдного призначеню школы, то не можна имъ ôтмовити такожь приналежного имъ соспôльного становища и запевненя ôтповѣдного матеріяльного быту. Поки учитель буде мусѣвъ журитися хлѣбомъ насущнымъ, боротися тяжкою нуждою матеріяльною, — не буде мôгъ свобôдно силъ своихъ посвятити школѣ.

Такожь совсѣмъ справедливе домаганье стану учительского що до урядового становища учителѣвъ, щобъ ихъ дѣятельнôсть була охоронена ôтъ всякои самоволѣ и щобъ они мали приналежну участь въ управительствѣ шкôлъ (доси нема, примѣромъ, заступника стану учительского въ радѣ школьнôй краевôй.)

Въ новѣйшихъ часахъ нашого шкôльництва вѣе духъ занесеный зза границѣ, котрый можна означити словами: „ôтдѣленье школы ôтъ церкви“, — духъ, котрый радбы усунути зъ школы религію, а бодай вплывъ духовеньства на школу, а въ дальшôмъ плянѣ усунути всякій мѣстцевый надзôръ школы. Не думаѐмо тутъ обмежати самостôйности учительства, однакъ розбôравши рѣчь безсторонно, мусимо признати, що где держава завела примусъ школьный, тамъ не може школа оставати безъ догляду. Родичѣ, примушенѝ закономъ посылати дѣти до школы, маютъ право вымагати, щобъ надъ школою була якась контроля. Въ краяхъ где посыланье дѣтій до школы лишене свободѣ родичѣвъ, можутъ они зъ того користати або нѣ, пôсля того, чи маютъ довѣріе до школы, чи нѣ. Инакше съ примусомъ — тутъ муситъ дитина ходити безъ огляду на то, чи учитель заслуживъ собѣ на довѣріе, чи нѣ. Зъ того выплываѐ совсѣмъ природно потреба установленя надзору мѣстцевого, бо кто орудуѐ чужимъ добромъ, муситъ на те пристати, що ôтъ него зажадаютъ здати зъ того справу. Природно належавбы надзôръ мѣстцевый до громады, бо родины до неи приналежнѝ найбôльше и безпосередно интересованѝ успѣхомъ школы, они звычайно удержуютъ школу своимъ накладомъ. Надзôръ звычайныхъ органôвъ громадскихъ може однакъ обмежатися лишь що до матеріяльныхъ потребъ школы и моральности дѣтій. Але що въ громадахъ найдутся еще елемента нерадѝ зъ школы або противнѝ точнôй фреквенціи молодежи школьнои, отже въ интересѣ науки и выхованя треба втягати до мѣстцевого надзору людій незалежнѣйшихъ своимъ становищемъ въ громадѣ, а именно такихъ, котрѝ малибы певне научне и загальне образованье и були обзнакомленѝ съ педагогично-дидактичными засадами. Зъ сего выходитъ, що головна участь въ такôмъ мѣстцевôмъ надзорѣ припадаѐ священикови мѣстцевому. Однакъ лишь той може съ успѣхомъ наглядати чужу працю, кто самъ до такои приспособленый. Ѐсли отже застерѣгаѐмо мѣстцевый надзôръ для священикôвъ, то мусимо ôтъ нихъ вымагати педагогично-наукового образованя, а навѣть приспособленя до научованя, щобъ пôдмагати молодыхъ учителѣвъ своею порадою, а въ потребѣ ихъ и выручити. Учительство справедливо може супротивлятися несвѣдомому рѣчи надзирателеви, такъ въ интересѣ самои школы якъ и въ слушнои амбиціи. Зважаючи на таке призначенье духовеньства мы еще минувшого року домагались ôтъ консисторіи, щобъ не тôлько не спиняла, але навѣть розбуджовала у кандидатôвъ духовнои семинаріи охоту до слуханя лекцій на философичнôмъ выдѣлѣ. Тутъ еще замѣтимо, що булобы въ интересѣ тыхже кандидатôвъ яко будучихъ катехитôвъ шкôлъ народныхъ и народу въ загалѣ, щобъ для нихъ ôтповѣдно теперѣшному становищу науки викладано педагогію и дидактику (а не пôсля перестарѣлого пôдручника Milde) и заведено практичнѝ вправы катехитичнѝ пôдъ окомъ здôбныхъ катехитôвъ, подôбно якъ то ôтбуваются вправы кандидатôвъ въ семинаріяхъ учительскихъ.

Успѣхъ такого надзору черезъ мѣстцевого священика залежитъ такожь дуже много ôтъ становища, яке ôнъ займе взглядомъ школы. Ѐсли священикъ буде споглядати на школу зъ высока зъ такъ званого „церковного становища“, а свою чинностъ въ школѣ буде уважати яко „снисходительнôсть“, тогды не можна надѣятися добрыхъ овочѣвъ. Школа ѐсть такожь „виноградомъ Христовымъ“, а всѣ ѐго „дѣлателѣ“, чи то учитель чи священикъ повиннѝ коло того заходитися съ великою покорою, ѐсли хотятъ щось доброго здѣлати. Не ôтповѣдало бъ се духови христіяньства, ѐслибъ священикъ хотѣвъ выноситися понадъ учителя, держати ѐго въ невольничôй зависимости. Церква и школа повиннѝ ити съ собою рука въ руку,

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

Всѣ почали спльовувати и ôткашлювати та закусувати острый оцетъ тѣстами та мясивомъ.

Тымчасомъ музики перестали грати вальця. Пюрчиньскій давъ знакъ до атаку.

„Пора намъ теперь заглянути до нашихъ панъ“, сказавъ Пюрчиньскій, вытягаючись передъ зеркаломъ та простуючи свои колючѝ ковнѣрики та рукавцѣ. „Тôлько жь мабуть ôтъ насъ буде теперь дуже чадѣти горѣвка. Щось мы тои контушôвки надудлили троха надъ мѣру. Ану повонняй, философе, чи ôтъ мене тхне горѣвка?“

Философъ розтворивъ губу, а Пюрчиньскій хухнувъ ему зъ цѣлои силы, якъ ковальскій мѣхъ.

„Нѣ, не розберу чимъ оно тхне“, сказавъ философъ троха скривившись, „але мабуть скорше тхне оцтомъ, якъ горѣвкою“.

„Е, у тебе нема за крейцарь нюху! Ану ты, Выпражильку, повоняй“.

И Пюрчиньскій хухнувъ зновъ на Выпражиля. За ѐго прикладомъ почали всѣ товаришѣ хухати одинъ другому въ роты и провѣрювати, чи не воняѐ ôтъ нихъ горѣвка. Всѣ впевняли себе, що нѣ, хочь не одному вже таки добре розгорячилось въ головѣ ôтъ „литовскои контушôвки“.

„Nun sind wir ganz salonfähig“, потвердивъ Хлыстуньскій, але для обезпеки я все таки радивъ бы выкурити ще папѣроса“.

„Sehr gut, Herr Collega, sehr gut!“ кликнувъ Выпражиль и въ одной хвилѣ якъ зъ чотырохъ коминôвъ закурились густѝ клубы дыму.

Музики заграли пригривку до кадриля и стихли. Въ свѣтлицѣ пôднявся новый шумъ, почали збиратись пары.

„Ахъ, панове, кадриль!“ крикнувъ Пюрчиньскій до своихъ товаришѣвъ.

„Послѣдный часъ! Смѣло на передъ!“

Всѣ покидали недопаленѝ папѣросы, и посунулись до свѣтлицѣ.

Дульця сидѣла задумана, якась нѣбы сумна-невесела. Она мовь бы що ино пробудилась зъ солодкого сну и якась тугапечаль найшла ѐи серце, що се бувъ лише сонъ-мара, а не дѣйстна правда. Передъ ѐи очима стоявъ образъ Прачиньского неначе живый, она чула ѐго любѝ слова, бачила ѐго ввѣчливый поглядъ, а ѐго рамя, здалося, ще обгортало и тулило ѐи станъ гнучкій и обов въ дружнôмъ любôмъ обнятю неслися по воздусѣ якъ на легкихъ крылахъ пôдъ голосъ милозвучнои музики. Дульця радувалась, торжествувала, побѣда надъ Прачиньскимъ була за нею. Ажь ось затихла музика, Альфредъ ще разъ сердечно стиснувъ ѐи рученьку, ще разъ споглянувъ на неи палкими очима, прошептавъ якись солодкѝ слова чемненько, склонився и ôтôйшовъ. Дульцѣ живо билося серце въ грудяхъ, она зôтхнула легкимъ зôтханьемъ и потонула въ любыхъ думкахъ. Она побѣдила? Такъ ѐи здалося. Она жь обгорнула ѐго всѣми чарами своѐи красы, прикувала ѐго мало що не у своихъ нôгъ, вызвала въ ѐго серцю молодечу радôсть, — на ѐго устахъ вже такъ и тремтѣли слова: „люблю тебе!“ Ôнъ черезъ цѣлый часъ не ôтступався ôтъ неи, нѣ съ кимъ бôльше не гулявъ, навѣть не заговоривъ, тôлько съ нею, съ нею одною! А теперь, хочь и ôтôйшовъ, такъ се мабуть лише на хвилю, на часочокъ, щобъ не надъ мѣру впадало всѣмъ въ око, якъ ôнъ коло неи припадаѐ. Такъ! Дульця була певна, що ôнъ скоро зновъ до неи прилине, съ нею пôде гуляти кадриля. Ахъ, се жь такъ любо, такъ весело, такъ можна наговоритись, надрочитись и нѣмыми знаками любовными обмѣнятись середъ сего танцю, якъ разъ сотвореного для закоханои пары! Такъ думала Дульця и злѣтала на широкихъ крылахъ буйныхъ думокъ своихъ.

Такъ ось минаютъ хвилѣ за хвилями, такъ довгѝ для розлюбленого серця, вже й музики заграли пригривку до танцю, вже й пары почали збиратись, а Прачиньскій не являѐся. Чи жь мавъ бы такъ скоро забути? И якѝсь сумнѝ думки заворушились въ Дульциномъ серцю. Она повела очима по свѣтлицѣ. Скрôзь сидѣли то прохожались веселѝ пары, тôлько пôдъ дверми стоявъ задуманый Семенъ Квашиньскій, а Прачиньского анѣ видати! Ѐи поглядъ запинився бѣля другихъ дверій и — она затрусилась, мовь бы на неи хлинула филя холоднои воды. Она впôзнала почтарѣвъ на чолѣ съ Пюрчиньскимъ, якъ они гусакомъ всувались до свѣтлицѣ, ѐи очи стрѣнулись съ цвикеромъ Пюрчиньского и она хутко ôтвернулась въ иншу сторону. Дульця и безъ того не любила Пюрчиньского за те, що ôнъ перелапувавъ ѐи листы, вкрадався въ тайны ѐи серця та якъ сухій репяхъ навязувався ѐи съ своими любощами. Теперь жежь пôсля любыхъ маревъ Прачиньского попався ôнъ въ дорогу якъ гôркій полинъ пôсля солодощѣвъ. Дульця все еще дивилась, чи не появится любый Альфредъ. Въ тôй хвилѣ заскрипѣли

священикъ, хочьбы надзиратель школы, повиненъ бути старшому учителеви другомъ, молодшому щирымъ порадникомъ, своимъ душпастырскимъ вплывомъ причинятися до правильнои фреквенціи дѣтій, дбати о повагу учителя, посередництвомъ своимъ лагодити неодно непорозумѣнье мѣжь учителемъ а громадою безъ всякои иншои интервенціи и т. д., а тогды певно и церква и школа успѣшно зможуть вплывати на религійно-моральне выхованье молодежи и цѣлои громады. Усуненье священикôвъ ôтъ мѣстцевого надзору мусѣло довести до нынѣшного переважно полиційного и канцелярійно-бюрократичного ладу въ радахъ окружныхъ.

Що представленй повыше взаємины межи школою а церквою, а радше межи учителемъ и священикомъ не суть пустою фантазією, неосущимымъ идеаломъ, на те могли бъ мы навести досыть доказôвъ, ба навѣть маємо й такй случаѣ, що по меншихъ приходахъ священики пôдôймаются обовязкôвъ учительскихъ. Тутъ бо не ходитъ о старшованье священика а упокоренье учителя, лишь о пожертвованье першого для добра школы и о пôдпору и помôчь для другого. Для того булобъ се хибою, еслибъ священикъ хотѣвъ сказати: школа есть моя, а учитель собѣ: школа — то я!

(*Дальше буде.*)

Z c. k. urzędowej Gazety lwowskiej,

отже досыть автентично довѣдуємося, що Polska w dawnych granicach вже остаточно ôтбудована. Доселѣ мы, misera ruthenica contribuens plebs, — хочь здавна вже прочували щось недоброго на своѣй шкôрѣ, по всѣлякихъ — пôдлягаючихъ конфискатѣ — фактахъ, — але все таки не цѣлкомъ хотѣли вѣрити въ тое, що теперь урядова газета констатуе, такъ собѣ intra parenthesin, яко щось, що само собою розумѣеся. Именно констатуе она въ Нрѣ 199, въ статіи „Stosunki włościańskie“ совсѣмъ не историчнôй, а обговорюючôй теперѣшный станъ селяньства въ такъ званôй до онога „Галичинѣ, що „**Bełzka** ziemia jest na całą **Polskę** sławna“. Значитъ, узнае и оголошуе истнованье Польщѣ, и то не Польщѣ въ етнографичныхъ границяхъ, яка дѣйстно хочь политично роздѣлена и зависима, жіе, и найбы собѣ якъ найдовше жила, але Польщѣ, обôймаючои въ собѣ Белзку сторону, о котрôй мы еще до недавна були пересвѣдченй, що належитъ до землѣ рускои, до короны Галицкои, до монархіи австрійскои, котра тую непольску землю вже передъ 100 роками въ пôдъ Польщѣ освободила. —

коло Дульцѣ блискучй чобôты и почувся протяглый голосъ:

„Маю ту велику честь и превелику прiємнôсть просити ласкаву паню до кадриля“.

Дульця зглянулась и съ легка здрогнулась. На неи вдарила воня тютюну змѣшаного съ горѣвчанымъ сопухомъ. Се стоявъ передъ нею Пюрчиньскій якъ гойдавка выхитуючись на довгихъ ногахъ и придержуючи цвикеръ, що якось непевно держався носа. Дульця змѣшалась и въ разу не дала ніякои ôтповѣди.

„Мы прибуваємо троха за пôзно“, зновъ лепетѣвъ Пюрчиньскій якось чудно усмѣхаючись, „але вже така наша доля, нашь — у рядъ.“ Се послѣдне слово завенѣло дуже голосно въ его устахъ.

„Ахъ, справдѣ троха за пôзно, бо я вже заангажована и не можу вамъ служити“, ôтповѣла Дульця съ кречнымъ холодомъ.

Пюрчиньскій замнявся, а Дульця почервонѣла и спустила очи. Она сказала неправду и ввела себе въ великій клопôтъ якъ съ честію выдобутись съ тои неправды.

„О, шкода, шкода“, забурмотѣвъ Пюрчиньскій, „я летѣвъ якъ на крылахъ.“ И не дожидаючи ôтповѣди поплентавъ дальше шукати собѣ пары. (*Дальше буде.*

Отже той, такъ званый по польски „za? bór“ стараются теперь шановнй инспиратóры Gazet-ы lwowsk-ои вынагородити, звертаючи на разѣ „землю Белзку“ державѣ польскôй (выразно державѣ а не народови, бо той живе далеко ôтъ Белза, за Сяномъ и Вислокомъ).

Очевидно, интернаціональна комисія для регуляціи границъ австрійско-польскихъ, засѣдаюча въ редакціи львôвскои урядовои газеты, тримаеся методы: gutta cavat lapidem, non grave sed saepe cadendo. Умѣщаючи незначно и въ рôжныхъ на перемѣну статіяхъ, але за тое частенько, такй пôвслôвка, котрыми — легко буде по за плечима децидуючихъ сферъ розширити пересвѣдченье, що монархія австрійска зреклася всѣхъ своихъ правъ до рускои Галичины на рѣчь воскресаючои держады Яна Казимира.

Що до пересвѣдченя Русинôвъ, то они вже и теперь „мовча...ти *мусятъ*, але все знаютъ“. Щожь до децидуючихъ сферъ, то вѣденьскй высокй и найвышй канцеляріи такъ закиданй теперь письменными и устными доносами на рускихъ „wichrzycielów“, що закимъ засыпуванй тымъ пѣскомъ очи прозрятъ, щобы Галичинѣ придивитися блише, то ректификація границъ вже на цѣлôй линіи буде укôнчена, и на мѣстци, где они будуть тои давнои, вѣрнои, бо за свободу вдячнои Галичины шукати, покажеся здоровымъ очамъ — що?

Якъ бы Вы, панове референты ôтъ Gazet-ы lwowsk-ои, думали, — щó именно булобы для австрійскои монархіи користнѣйше на тôмъ мѣстци побачити: чи незмѣненый народъ „wichrzycielów“, котрого сыны съ охотою ставали въ оборонѣ австрійскихъ интересôвъ на итальскихъ, ческихъ, а свѣжо боснійскихъ поляхъ, чи Вашу „давну“ Польщу и нерождѣльныхъ ôтъ тои шляхецкои бýдовы героѣвъ 1809—1846—1848—1864 рокôвъ?

Не смѣемо на тое пытанье самй ôтповѣсти. Але за тое можемо ôтповѣсти ясно и аподиктично на инше, насуваючеся тутъ пытанье: чи именно воскресенье давнои Польщѣ, за котрою Вы такъ сердечно вздыхаете, що мимо найщиршои волѣ захованя лояльныхъ позорôвъ, сама Вамъ пôдъ перо лѣзе, — чи, якъ кажемъ, воскресенье давнои Польщѣ, булобы користне особисто для Васъ, пане референте? Рѣшущо ôтповѣдаемо: нѣ! Бо припустѣмъ, що тая крайна Вашихъ идеалôвъ наразъ воскресла, ожила въ цѣлôй своѣй давности, повнотѣ и славѣ и припустѣмъ въ додатку найкористнѣйшу для Васъ евентуальнôсть: що Вы именно не тôлько не походите зъ chłopów а есте шляхтичемъ, але въ додатку, що той свôй klejnot можете въ разѣ потребы передъ польскимъ трибуналомъ удокументувати. То всежь таки Вы (а догадуватись треба, що якбы Вы були нынѣ possessionatus, то бысьте не заробкували при Gaz. lwowskiej), яко non possessionatus, — въ своѣй идеальнôй Польщѣ булибысьте тôлько такъ зв. „chudopachołkiem“. А яко такій Вы мусѣлибысьте не то, щобы щонебудь значити, але просто, щобы ухоронитися ôтъ щоденнои поневѣрки Вашои особы — мусѣлибысьте триматися якоись „klamki pańskiej“, значитъ, сказавши съ проста але ясно: бути на службѣ у одного съ „можныхъ панôвъ“, припустѣмъ у одного съ тыхъ (бо тй були найчисленнѣйшй), котрымъ moskiewskie ruble не, якъ нашимъ рускимъ wichrzycielom тôлько въ польскихъ газетъ, — але таки изъ настоящихъ, звôнкихъ, простѣсенько съ россійскои амбасады побираныхъ рульнôвъ були добре знакомй. Припустѣмъ, що Вы въ тôмъ положеню выдаете свою газету такъ якъ нынѣ, и що Вамъ такъ якъ нынѣ приплынувъ до головы концептъ, назвати публично въ тôй газетѣ, примѣромъ Краковъ miastem, na całą Austryę sławnem, — розумѣеся въ подôбнôмъ змыслѣ, якъ Вы выразились о землѣ Белзкôй, т. е. буцѣмъ то Краковъ (передъ першимъ zaborem!) належитъ до Австріи. Чи можете Вы бодай на хвилю подумати, що таке публичне зажартованье съ независимости и цѣлости живои держады уйшлобы Вамъ на сухо, такъ якъ се Вамъ уходитъ нынѣ въ добродушнôй австрійскôй державѣ? Нѣ, Вы моглибысьте присягнути, що за таку провину скорше чи пôзнѣйше, чи то ôтъ Вашого власного пана чи ôтъ якогонебудь ему рôвного адверзатора, не оминулабы Васъ кара — и то яка кара! Така, яку въ Австріи вже давно внесено, — патріотична, традиційна, исторично-польска, ôтливана! И щожь Вамъ съ того, що Вы, яко шляхтичь, при екзекуціи малибысьте beneficium — kobierca?!

Он.

Зъ варстату денунціяцій...

Въ „Dziennik-y Poznańsk-ômъ“ (ч. 200 съ 2 вересня с. р.) находимъ цѣкаву кореспонденцію зô Львова пôдъ заг. „Ustrój agitacyi rossyjsko-prawosławnej w Galicyi“. Кореспондентъ каже въ тôй дописи, що въ кождôмъ политичнôмъ повѣтѣ Галичины есть агентъ россійско-православный, котрый найчастѣйше самъ не знае (sic!), що ôнъ есть агентомъ, але рублѣ московскй инкасуе совсѣмъ съ чистою совѣстію. Ктожь тою агитацією правитъ, кто роздае тіи рублѣ? На тое дуже цѣкаве пытанье ôтповѣдае львôвскій кореспондентъ „Dziennik-a Poznańsk-ого“ такъ: Цѣлый рухъ агитаційный спочивае въ рукахъ губернатора Седлецкои губерніи, генерала Громеки; ôнъ маe пôдъ своимъ зарядомъ фондъ призначеный на агитаціи и именно въ послѣдныхъ трехъ лѣтахъ дуже богато выдавъ зъ того фонду на агитаціи въ Галичинѣ. Кореспондентъ завѣряе редакцію „Dziennik-a Pozn.-ого“, що одна „высока особа“ переглядала недавно рахунки ген. Громеки и видѣла, кôлько то Громека въ трехъ послѣдныхъ рокахъ выдавъ на агитаціи межи галицкими Русинами. Кореспондентъ розвинувъ такъ хорошо образъ устрою агитаціи россійско-православнои у насъ, правленои ген. Громекою, що справдѣ можнабы въ ню и увѣрити, колибъ не той дрôбный фактъ, що ніякого губернатора Громеки въ Седлцяхъ нема; бувъ, але вже три роки якъ умеръ, а нынѣ есть губернаторомъ Седлецкимъ ген. Москвинъ.

Фактъ смерти губернатора Седлецкого Громеки назвали мы въ загалѣ дрôбнымъ фактомъ (умеръ одинъ губернаторъ, знайшовся на его мѣсце другій), але для вѣродостойности кореспонденціи въ „Dziennik-y Poznańsk-ômъ“, той фактъ есть дуже великои, фундаментальнои ваги, бо умершій передъ трема роками ген. Громека не може мати фонду агитаційного пôдъ зарядомъ своимъ, не може правити агитацією въ Галичинѣ, а що найважнѣйше одна „высока особа“ не могла переглядати рахунковъ ген. Громеки. Такъ отже такій дрôбный фактъ, якъ смерть ген. Громеки, маe таку велику силу, що болотомъ мече въ очи и самому познаньскому органови и его кореспондентови львôвскому и тôй „высокôй особѣ“... Той дрôбный фактъ показуе, що цѣла кореспонденція есть безчельною денунціяторскою ложію ôтъ початку до кôнця! Ложь, денунціяція — не правдажь, що се честне оружіе?!

Илюстрація

до рôвноправности языка рускаго съ польскимъ и нѣмецкимъ въ Галичинѣ.

Кто смѣе сомнѣватися о тôмъ, що на пôдставѣ законôвъ державныхъ языкъ рускій, котрымъ говоритъ 3-міліоновый народъ въ конституційнôй Австріи, есть языкомъ урядовымъ, рôвноправнымъ съ польскимъ и нѣмецкимъ? Того предсѣ ніяка власть въ Австріи не може намъ заперечити або ôтобрати. И Поляки предсѣ на всѣ справедливй жалѣ Русинôвъ ôтповѣдаютъ: „Русины жь маютъ рôвноуправненье свого языка въ школахъ, судахъ и урядахъ!“ Такъ, повинний мы мати, бо намъ тое належится, бо намъ тое признаютъ законы. Але чи маемъ мы всюда въ практицѣ тое рôвноуправненье.

На тое пытанье нехай ôтповѣдаютъ ось тіи рѣшеня урядовй ц. к. коломыйского староства въ дѣлѣ рôвноуправненя языка рускаго съ польскимъ и нѣмецкимъ:

Число 61.

I.

Свѣтле ц. к. Староство!

На письмо свѣтлого ц. к. Староства зъ дня 4. серпня 1881, Число 10.475 увѣдомляеся зъ стороны громадскои зверхности, що ôтъ року 1876 никто не зôставъ приняттй до звязку громады тутейшои.

Зверхнôсть громадска

L. S. Бучачки, дня 18 серпня, 1881.

† Николай Качулякъ, вôйтъ.

Пôдписавъ Демчукъ.

На тую реляцію одержала зверхнôсть громадска слѣдуюче завôзванье зъ ц. к. Староства:

L. 11.614.

Zwraca się Zwierzchności gminnej w Buczaczkach z poleceniem przedłożenia żądanego tutejszym reskryptem z 4. sierpnia 1881, L. 10.475 wykazu w języku urzędowym, którym według Najwyższego postanowienia z 4. czerwca 1867 (Dz. ust. kraj. N. 24) jest język polski do 3 dni pod zagrożeniem wysłania posłańca karnego. — Zarazem wzywa się Zwierzchność gminną, by się postarała o pisarza, mogącego załatwiać sprawy korespondencyjne z c. k. Władzami w języku urzędowym, gdyż w przeciwnym razie środki zaradcze na koszt gminny zarządzone zostaną.

Kołomyja, 24. sierpnia 1881.

Za c. k. starostę:

Janikiewicz m. p.

II.

Число 75.

Свѣтле ц. к. Староство!

Розпорядженьемъ зъ дня 2. серпня 1881 Ч. 10.332 повелѣло Свѣтле ц. к. Староство, щобы Иванъ Томчукъ ставився до службы войсковои. Ôнъ ставився на дню 2. серпня и ц. к. команда войскова ôтпустила его до дому назадъ.

Зверхнôсть громадска

L. S. Профанôвка, дня 18. серпня, 1881.

Hryhoryj Demczuk, wijt.

На тую реляцію одержала зверхнôсть громадска слѣдуюче завôзванье зъ ц. к. староства:

L. 11.638.

Zwracam Zwierzchności gminnej w Trofanówce z poleceniem, by kartę powołania relacią w języku niemieckim lub polskim z wytłumaczeniem, z jakiej przyczyny powołany nie jawił się, odwrotną pocztą c. k. Starostwu przedłożyła.

Kołomyja, dnia 23. sierpnia, 1881

za c. k. Starostę:

Janikiewicz m. p.

Зъ содержаня тыхъ двохъ автентичныхъ рѣшень урядовыхъ ц. к. староства коломыйского бачимъ, що ц. к. староство не хоче принимати ôтъ рускихъ громадъ реляцій писаныхъ рускимъ языкомъ, але наказуе громадамъ — пôдъ загрозою „wysłania posłańca karnego“ и накиненя на кошть громадъ своихъ писарѣвъ, — вести урядову переписку въ польскôмъ або и въ нѣмецкôмъ языцѣ, лишьбы тôлько не въ рускôмъ. Звѣстно, законъ державный о рôвноправности языка рускаго яко урядового съ польскимъ обовязуе и въ Коломыѣ, лежачôй въ рускôй части Галичины, середъ населеня чисто рускаго. Питаемось отже, длячого ц. к. староство въ Коломыѣ не признае Русинамъ того ясного, неоспоримого и закономъ державнымъ признаного права: уживати въ перепискахъ съ всѣми властями, отже и съ ц. к. староствами, языка рускаго?!

Зô взгляду на теперѣшну незвычайну строгôсть нашои цензуры мусимъ повздержатись ôтъ дальшихъ увагъ надъ горѣ-наведеными рѣшенями ц. к. коломыйского староства, а тôлько осмѣлимось поставити Высокому ц. к. Намѣстництву наше смирне запытанье: „*Чи вѣдомо ему, що ц. к. староство въ Коломыи ôтмовляе языкови рускому права урядового языка, а на громады, котрй переписуются съ старостомъ въ рускôмъ языцѣ, накладае кары?*“

Рôвножь поручаемъ горячо Впр. о. Озаркевичу, послу коломыйскому пôднести тую справу въ думѣ державнôй. На всякій способъ цѣкава буде для насъ ôтповѣдь теперѣшного правительства, въ дѣлѣ рôвноуправности языка тримиліонового народа въ Австріи за министерства гр. Таффе.

Статистика гимназіи въ Тернополи

зъ послѣднихъ трохъ лѣтъ (пôсля справоздан дирекціи).

Пôсля вѣроисповѣдань було въ терноп0льскôй гимназіи:

Въ р. шк. 1879 на 425 ученикôвъ (включно съ 11 приватистами) 176 рим. к., 132 жидôвъ, 115 гр. к., 1 еванг., и 1 безконфенсійный.

Въ р. шк. 1880 на 482 уч (вкл. съ 8 прив.) 186 рим. к., 163 жидôвъ, 132 гр. к. и 1 еванг.

Въ р. шк. 1881 було на 530 уч. (вкл. съ 14 прив.) 192 жид, 189 рим. к., 148 гр. к., 1 еванг.

Рубрика народностій чи „mówiących językiem rodowitym“, якъ пише въ справозданяхъ дирекція показуе, що записалося:

Въ р. шк. 1879 на 425 учен. говорячихъ польскимъ языкомъ 297, рускимъ 115 (рôвно съ гр. к.) а нѣмецкимъ лише 13.

Въ р. шк. 1880 на 482 учен. говорячихъ поль. яз. 326, руск. 130 (о 2 менше ôтъ гр. к.) а нѣм. лише 26.

Въ р. шк. 1881 на 530 учен. говорячихъ яз. поль. 293, руск. 148, (рôвно съ гр. к.) а нѣм. 89.

Показуеся протое, що терноп. гимн. маѣ щорôчно бôльшу фреквенцію, хотяй въ Тернополи есть еще мужеска семинарія учительска и низша школа реальна; въ тôй послѣдній однакъ фреквенція въ послѣднихъ рокахъ дуже пôдъупала. Начавши съ р. 1880 суть въ цѣлôй низшôй гимназіи по два ôтдѣли, а число ученикôвъ зъ р. 1881 есть о 105 бôльше ôтъ числа уч. зъ р. 1879, а о 48 бôльше якъ въ р. 1880. Показуеся щорôчно бôльшій процентъ жидôвъ въ гимназіи въ р. 1879 було ихъ 32·2%, въ р. 1880 було 34%, а въ р. 1881 було вже 36·2%; въ р. 1881 найбôльше въ гимназіи жидôвъ бо 192 на 530 уч., и жиды въ тôмъ роцѣ перевысшили числомъ вже навѣть ученикôвъ, рим. к. вѣроисп. Не диво!— Тернопôль центръ Подôля завоёваный жидовою...

Тѣло учительске гимназіи терноп0льскои складаеся зъ 21 учит. (съ директ. разомъ); зъ чого 9 професорôвъ (разомъ съ дир.), 3 учителѣ и 9 суплентôвъ.

Добребы було, колибъ дирекція ввела въ свои справозданя одну важну рубрику, а именно, до якого стану належатъ родичѣ дѣтій, якъ то н. пр. робила и здаеся робитъ еще, бережаньска дирекція; моглибысьмо знати, якій контингенсъ дае станъ селяньскій, а се для насъ великои ваги.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Гр. Андраши*) ѣздившій съ якоюсь мисіею на двôръ короля ромуньского и приниманый справдѣ по королевски въ лѣтнôй резиденціи короля Кароля I въ Синай, выѣхавъ 1 с. м. зъ Ромуніи и удався до Вѣдня. Хотяй гдеякій газеты пишутъ, що гр. Андраши ѣздивъ до Ромуніи яко приватный чоловѣкъ тôлько для ôтвѣданя гостинного короля, — то однакъ не кождый готовъ дати тому вѣру. Рѣчь певна, що гр. Андраши мавъ якусь важну мисію, однакожь яку именно, никто на вѣрно не знае. Але ей можна выкомбиновати зъ теперѣшного стану политичного и ôтношень Австро-Угорщины до самои Ромуніи а дальше и до другихъ сосѣдныхъ державъ. Кореспондентъ нештеньскій до „Kölnische Zeitung“ толкуе о мисіи гр. Андрашого на дворѣ королевскôмъ въ Синай въ такій способъ. „Угры, — пише кореспондентъ зъ столицѣ угорскои — суть вже ôтъ давна пересвѣдчений, що дальшій хôдъ выпадкôвъ справы оріентальнои на пôвостровѣ балканьскôмъ спровадитъ неминучо конфликтъ межи Австріею а Россіею. (Съ тымъ не таится и сама угорска а то и польска печать.) Коли сего року съ вступленьемъ царя Александра III на престолъ Россіи гр. Игнатьевъ зôставъ покликаный на министра дѣлъ внутрѣшныхъ, то Угры заразъ сказали собѣ: „Игнатьевъ хоче черезъ выдвиженье знамени панславизму знищити нигилизмъ въ Россіи.“ Таке пересвѣдченье запанувало въ дипльомаціи и публицистицѣ угорскôй а внѣшнымъ фактичнымъ проявомъ того пересвѣдченя була бачнôсть угорского правительства и накликуванье прасы угорскои до осторожности, щобы межи Славянами угорскими не засѣвали агитаторы панславистичнй, агенты гр. Игнатьева, сѣмени панславизму. Недавный, наробившій стôлько шуму въ австрійско угорскôй и въ загалѣ въ европейскôй печати циркуляръ министра-президента Тиссы бувъ такожь выразомъ того пересвѣдченя о политицѣ гр. Игнатьева. По именованю гр. Игнатьева министромъ, Австрія уважала конечнымъ звернути свôй взоръ на балканьскôй пôвьостровъ, сондовати думки политичнй малыхъ балканьскихъ державъ и розночала вступати въ переговоры съ тымижь державами. Розумѣесь, що и Ромунія въ случаю евентуального конфликту малабъ такожь немаловажну ролю. Въ послѣднымъ часахъ почала проявлятися зô стороны Ромуніи якась нежичливôсть Австріи, и ось выпадало австрійскому правительству переконати Ромунію, що союзъ съ Австрією лежитъ въ интересѣ Ромуніи. До мисіи тои зôставъ щасливо выбраный гр. Андраши, persona gratissima въ Ромуніи, гр. Андраши бо, якъ звѣстно, признавши Ромуніи право до заключованя торговельныхъ трактатôвъ, ей независимости и поправши все ей интересы, бôльше якъ кто небудь иншій маѣ симпатію на дворѣ короля ромуньского“. Зъ свѣтлого приниманя гр. Андрашого черезъ короля выходилобы, що мисія его выпала користно для Австріи.

(*Маневры войсковй въ Угорщинѣ.*) Сего року ôтбуваются великй войсковй маневры въ окрестности Мискольчь. Цѣсарь выѣхавъ на тіи маневры. Однакожь подорожь цѣсарска на маневры ôтбуваесь симъ разомъ съ бôльшою торжественностію, якъ звычайно. Въ товариствѣ цѣсаря находится арх. Альбрехтъ и кôлька другихъ членôвъ цѣсарскои родины, шефъ штабу генерального фмп. Бекъ, а кромѣ тыхъ еще угорскій министеръ цѣсарского двору, бар. Орчи. Въѣздъ цѣсаря до мѣста Мезе-Кевездъ ôтбувся дуже велично и торжественно. На стрѣчу цѣсареви выѣхала прехороша бандерія ѣздцѣвъ, пристроеныхъ по національному. Цѣсарь въѣзджавъ до мѣста тріюмфальною брамою; при въѣздѣ витало его духовеньство пôдъ проводомъ архіепископа, власти правительственнй и мѣскй. — Сегорôчнй маневры въ Мезе-Кевездъ маютъ одно важне выняткове значенье. Першій се разъ пôдчасъ сегорôчныхъ маневрôвъ армія гонведôвъ угорскихъ (Landwehr) возьме участь въ маневрахъ. Поставлено на стопѣ военнôй кôлька дивизій гонведôвъ, въ числѣ около 30.000 людій. Се буде проба, щобы пересвѣдчитися, чи гонведы можутъ пôдъ взглядомъ войсковои дисциплины и войскового выученя станути на рôвнѣ въ случаю потребы съ арміею регулярною. Коли проба поведеся, то организація войска угорского зôстане еще на ширшу скалю розвита, а именно буде додана еще и артилерія польна, котрои до теперь у гонведôвъ не було. Официры угорскй маютъ длятого задачу велику; ôтъ ей рѣшеня зависла доля арміи угорскои. Не диво протое, що очи цѣлои Угоршины звернень въ тôй хвили на Мискольчь.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Позавчера донерва рантомъ появилась въ газетахъ вѣдомôсть о зъѣздѣ царя Александра III съ цѣсаремъ Вильгельмомъ, а вчера вже заговорили о нѣй газеты яко о рѣчи певнôй. О зъѣздѣ обохъ монархôвъ никто до послѣднои хвилѣ не знавъ, хотяй пересправы въ дѣлѣ зъѣзду велись безпастанно черезъ кôлька днѣвъ. Процизиція зъѣзду выйшла, якъ пишутъ, зъ Петербурга. Царь маѣ прибути до Гданьска (Danzig) а зъѣдесь съ цѣсаремъ Вильгельмомъ въ Neufahrwasser, портѣ гданьскôмъ, недалечко ôтъ мѣста. (Мѣстце зъѣзду подае приватна телеграма зъ Берлина до „Gazet-ы Lw.“)

Нѣмеччина. Довго нетерпеливо и съ цѣкавостію выжиданый речинець выборôвъ до нѣмецкого парляменту вже вызначеный на день 27 жовтня с. р. Агитаційна борба передвыборча буде сего року завзятѣйша, якъ доси. Правительство маѣ надѣю на головну пôдпору рôльничого народу, длятого то, якъ кажутъ либералы, и вызначило день выборôвъ на 27 жовтня, коли рôльники упораются съ польными роботами. Впрочѣмъ „Norddeutsche Allg. Ztg.“ выразно до того признаеся. Борба выборча до парляменту въ Нѣмеччинѣ тымъ ôтрôжняеся ôтъ борбы выборчои н. пр. въ Франціи або Англіи, що въ тыхъ краяхъ партіи борются при выборахъ о якйсь выразнй засады, коли тымчасомъ въ Нѣмеччинѣ борба иде о чоловѣка, о кн. Бисмарка. Треба знати, що борба въ печати не переберае въ средствахъ, заганяесь надто далеко. Такъ н. пр. „Nordd. Allg. Ztg.“ пише: „Народъ нехай не забуваѣ, що цѣсарь попираѣ кн. Бисмарка, котрый тôлько добра зробивъ для Нѣмеччины и теперь ей судьбу держитъ въ своихъ рукахъ. Кто за цѣсаремъ, той и за его правительствомъ, а кто противъ правительства, той и противъ цѣсаря“. Розумѣесь, що така агитація нечатна есть вже задалеко посунена: кождый, ктобы давъ голосъ не на правительственного кандидата, той поповнивбы зраду стану и того заразъ повѣсити. Либеральй зновъ газеты кличутъ: „Небезпеченьство страшенне грозитъ нашому либерализмови! Не даймо Бисмаркови потонтати и уничтожити нашихъ либеральныхъ засадъ и конституціи; Бисмаркъ операесь на двохъ ворогахъ либерализму: на соціялизмѣ и гіерархіи. Правительство понижуесь передъ римскою курією и въ такй зъ нею входитъ переговоры, мовьбы николи не було у насъ реформаціи. Кто за Бисмаркомъ, той противъ свободы и поступу“. Пôсля всякои вѣроятности партія либеральна выйде на сей разъ сильно ослаблена при выборахъ, а скрѣпится партія центра (католицка). Либералы боятся проектôвъ Бисмарка на поли економично-соціяльнôмъ (и злобно называютъ его колегою Ляссаля) и на поли церковно-политичнôмъ.

Рôчницю битвы пôдъ Седаномъ и взятя въ неволю Наполеона III обходили Нѣмцѣ и сего року, тôлько не съ такою, якъ давнѣйше торжественностію и не съ такимъ ентузіязмомъ. Нарôдъ охолодъ вже зъ першого одушевленя — и, справдѣ, пора вже було охолонути. Милярды выстарчили не на довго; скоро, мимо миліярдôвъ взятыхъ, давався бачити що разъ бôльшій упадокъ матеріяльный и бôльшй податки зъ року въ рôкъ. Доси пôддержували обхôдъ рôчницѣ Седаньскои штучно уряды и Landwehrvereine. Сего року ужито въ печати память рôчницѣ Седаньскои до цѣлій агитаційно-выборчихъ. Газеты офіціяльнй и офіціознй не занедбали при тôмъ случаю звеличати кн. Бисмарка и напасти на тіи партіи и фракціи, котрй смѣютъ выступати сегодня противъ него и подкопувати его повагу та зменшати его заслуги для Нѣмеччины. Либеральна же печать выступили дуже въѣдливо противъ такои бесѣды офіціяльныхъ газетъ, кажучи, що рôчниця Седаньска есть святомъ народнымъ и не годится его надъуживати для величаня одного чоловѣка, щобъ тымъ способомъ вилывати на выборы...

Туреччина. Турцію прозвали вже зъ давна „недужимъ чоловѣкомъ“ — и, правду сказати, дуже удачну дôбрали ѣй назву. Але, по нашôй думцѣ, „недужій чоловѣкъ“ — то еще за слаба характеристика теперѣшнои Турціи; — „дуже недужій чоловѣкъ“, отсе буде якъ разъ пôдходяча загальна діягноза теперѣшнои Турціи. Бо жь справдѣ, кôлько то ôтъ часу берлиньского трактату вже налѣчилися ей всякй докторы, — а ей все ни крихты не легшае. Докторы, дипломаты европейскй, ампутували ей кусень тѣла для Чорногоры, кусень для Греціи, — обѣ ампутаціи хочь дуже болючй для утлого организму перенесла Турція и здавалось, що вже не буде потрѣбно такъ скоро новои операціи и що въ загалѣ недужному хочь на якійсь часъ не буде ничого докучати. Отже показуеся теперь, що така думка неправдива, — хорому на скрôзь организмови не обôйтися довго безъ болю, не въ однôмъ то въ другôмъ мѣсци заболитъ, а то и засклеплена рана стане ни зъ сего ни зъ того наразъ ôтновлятися и ятритися. Якъ звѣстно, Порта заспокоила Чорногору еще минувшого року. Здавалося тогды, що спокôй межи Портою а Чорногорою забезпеченый вже на довго-довго... Але где тамъ! Нынѣ загоена рана ôтскленилася и Чорногора выступила съ новою претенсією до Турціи. Рѣчь така. Вѣдомо, що пôсля трактату берлиньского Порта мала ôтступити Чорногорѣ певну територію. Довго то тяглося, потрѣбно було ажь непотрѣбнои демонстраціи флôтъ мин. р., щобы Порта заспокоила Чорногору. Порта мала властиво дати Чорногорѣ Гусиню и Пляву, але Альбанцѣ замешкуючй тіи окрестности бунтувались противъ того и остали таки при Турціи. Конець-кôнцемъ прійшло и до загоды: Порта дала Чорногорѣ мѣсто Дульциньо и область межи моремъ Адріятскимъ, озеромъ Скодарскимъ и рѣкою Бояною.

Якійсь часъ Чорногора була тихо, ажь ось теперь пôднесла претенсію до малои, узенькои полосы землѣ на всхôдъ ôтъ своеи границѣ. Порта зъ разу противилася тому жаданю Чорногоры, хотяй за Чорногорою стояли и державы. Однакожь теперь Порта вже прихилилась до жаданя Чорногоры о стôлько, що султанъ выдавъ „ираде“ до своихъ властій, щобы урегулювали заквестіоновану линію граничну. Порта зôзволила на регуляцію границѣ длятого, що теперь потребуе ласки державъ въ цѣли урегулёваня своихъ финансôвъ. Однакожь заходитъ тутъ одно пытанье, а именно: чи Альбанцѣ згодятся на ôтступленье Чорногорѣ нового паска землѣ, а се ôтъ нихъ залежитъ. Треба зновъ знати, що въ Альбаніи пôвнôчнôй теперь хаосъ незвычайный: въ Альбаніи войска турецкй маютъ теперь дѣло съ повстаньемъ. Въ околицяхъ Призренды и Дяковы неспокоѣ треваютъ ôтъ давна а теперь выбухли новй въ Инеку. Недавно, якъ доносили газеты, сточили Турки съ повстанцями альбаньскими битву пôдъ Рекою и стратили 20 людій та гдещо оружія и амуниціи. Друга стычка була пôдъ Нуки, где Альбанцѣ оперлись рекрутаціи и ôтперли три баталіоны турецкого войска. Дервишъ баша зажадавъ помочи зъ Скодару и дѣйстно выслано зъ ôттамъ до Призренды два баталіоны пѣхоты. Округи Гусиня и Плявы намѣряютъ такожь прилучитись до руху альбаньского — словомъ въ цѣлôй пôвнôчнôй Альбаніи нема супокою. Зъ тои причины, якъ сказано, нема що и сомнѣватись, що Чорногора стрѣтитъ у Альбанцѣвъ онôръ противъ передачи ѣй жаданои територіи. Тогды Порта буде мусѣла силувати Альбанцѣвъ до пошановання ей постановлень.

Правительство турецке взялось теперь до реорганизаціи военнои фльоты, дуже занедбанои. Въ тôй цѣли зложилась комісія пôдъ проводомъ министра фльоты. Она маѣ задачу розглянути теперѣшный станъ фльоты, о кôлько ей треба скомплетовати и якъ належитъ ей роздѣлити по портахъ и т. д. По укôнченю нарадъ комісія маѣ здати рапортъ Портѣ. — Все то дуже хорошо, тôлько въ тôмъ лихо, що Порта на реорганизацію фльоты грошій не маѣ, — значитъ, и комісія ничого не порадитъ.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнй вѣсти**) Є. В. Цѣсарь удѣливъ громадѣ Гоголôвъ въ пов. ясельскôкъ 100 зр. запомоги на будову школы. — Въ французскôмъ мѣсточку Лье Кротой ôтслонено памятникъ Іоанны d' Arc. — Въ Далмаціи навѣстило гдеякй околицѣ сильне землетрясенье. — Князь Милянъ съ женою и сыномъ прибули дня 3. л. вересня с. р. до Вѣдня на цѣлый тыждень. — Епископъ краковскій Дунаевскій одержавъ ôтъ папы титулъ графа римского и достоиньство епископа-асистента папского престолу. — Черезъ Броды переѣхавъ сими днями першій транспортъ жидôвъ россійскихъ, удаючихся до Америки. — Пôсля бюлетину метеорольогичного закладу въ Вѣдни настане холодъ и дощѣ. — Арештованымъ въ Празѣ соціялистамъ выточено слѣдство о здраду стану. — Аеронавта Годартъ ôтбувавъ въ Вѣдни вже 5 воздушныхъ подорожій бальономъ и кождый разъ щасливо. — Въ угорскôмъ мѣстѣ Чигардѣ згорѣло 88 домôвъ. — Въ Вѣдни перебуваѣ теперь совѣтникъ-надпрокураторъ зъ Россіи Игнатій Закревскій, котрый ѣздитъ студіовати организацію чужостороннего судовництва и полиціи. — Въ Петербурзѣ появилося нове число революційного органу п. н. „Народная Воля.“ — Дня 30 л. м. м. згорѣло въ Россіи мѣсто Тюкалиньскъ. — Въ Вѣдню увязнено графа Генр. Журдель, котрый пожиченый въ готели повôзъ вразъ съ кôньми продавъ яко свою власнôсть. — Въ харкôвскôмъ университетѣ принято тыхъ слухачѣвъ, котрыхъ выгнавъ мин. року шк. университетъ московскій.

— **Впреос. митрополитъ** одержавъ ôтъ папы приказъ, щобы осмотривъ всѣ монастырѣ василіяньскй, такъ въ архіепархіи львôвскôй якъ и въ епархіи перемыскôй, щобъ выслѣдивъ дальше причины теперѣшного ихъ паденя и обдумавъ способы до пôддвигнена ихъ. Съ тою мисією выѣзджае нашъ митрополитъ вже сими днями на осмотръ и зачне ôтъ монастыря гошѣвского. Ёму будутъ товаришити дръ Крижановскій яко секретарь, и Впр. о. Загайскій яко представитель Василіянъ.

— **Духовна бурса**. На засѣданю консисторскôмъ зъ дня 3 л. вересня с. р. пôдъ предсѣдательствомъ Впреос. митрополита обговорювано справу заведеня духовнои бурсы, такои примѣромъ, яка существуе при семинаріи лат. пôдъ назвою: male seminarium. Бурса тая маѣ головно выховувати будущихъ священикôвъ и на всякій случай буде то спасенна институція, позаякъ будутъ могли бѣднй рускй дѣти безплатно кôнчити школы. Понеже зъ фондôвъ призначеныхъ на удержанье духовнои семинаріи позôстаѣ щорôчно значна сума, то Впреос. митрополитъ и консисторія обдумуютъ, чи бы не можь тую суму обернути на удержованье згаданои бурсы.

— **Зъ Риму** надôйшло ôтъ папы на руки Впреос. митрополита письмо, въ котрôмъ выраженй задоволенье и признанье достойникамъ нашои церкви, всему гр. к. священьству и всѣмъ вѣрнымъ гр. к. обряду за участь въ кирило-методіевскôмъ торжествѣ въ Римѣ. Особенну подяку складае папа тымъ, котрй пôдписали до него адресъ.

— **Nulla dies sine linea**. Послѣдне число „Батькôвщины“ зновъ сконфискувала ц. к. прокураторія за два уступы про порядки въ Жовкôвщинѣ.

— **Совѣтниками суду краєвого** именованй: Лонгинъ Рожанковскій въ Золочевѣ, Іоанъ Маляркевичъ въ Станиславовѣ, Юлій Пьонтковскій въ Тернополи и Освальдъ Мохнацкій во Львовѣ.

— **При низшôй школѣ реальнôй въ Серетѣ** именовано дра Рудольфа Юновича директоромъ, а Клементія Герасимовича дѣйстнымъ учителемъ.

— Дня 29 л. вересня с. р. ôтбудутся **загальнй зборы Брацтва и Бурсы св. о. Николая въ Золочевѣ** о годинѣ 4-ôй по полудни, на котрй запрошуеся всѣхъ П. Т. вписавшихся членôвъ, якъ такожь всѣхъ щедрыхъ Дателѣвъ и добре желаючихъ томужь Брацтву. Порядокъ денный: 1.) Справозданье Выдѣлу за минувшій рôкъ 2.) Рахунокъ касы и абсолюторіюмъ Выдѣлу; 3.) Постановленье, ôтъ котрого дня маѣ починатися для Брацтва рôкъ; 4.) Постановленье речинця генеральныхъ зборôвъ; 5.) Представленье и принятье новыхъ членôвъ;

6.) Выбôръ нового Выдѣлу; 7.) Внесеня поодинокихъ членôвъ.

— **Зменшене число дѣтій въ рускôй школѣ вправъ**, помѣщенôй въ „Домѣ Народнôмъ“ во Львовѣ, послужило „Gaz. Nar.“ до мовь-то справедливои уваги, що у Львовѣ не треба совсѣмъ другои рускои школы и що рада школьна справедливо знесла сего року шк. три паралельки при рускôй школѣ вправъ. Але чи „Gaz. Nar.“ поступила собѣ тутъ щиро и совѣстно, то мы не потребовалибы навѣть згадувати о тôмъ, позаякъ се рѣчь широко звѣстна, якъ обговорюеся въ польскихъ газетахъ всяка руска справа. „Gaz. Nar.“ добре знае, чому то сего року шк. записалось въ руску школу вправъ менше дѣтій, нѣжь мин. року (зъ 365 на 212) — ось по просту настоятель сеи школы п. Будзыновскій нарочно розбгнавъ дѣти, толкуючи родичамъ и опѣкунамъ, що нема мѣстця, и справляючи ихъ до иншихъ львôвскихъ закладôвъ. Коли прим. ôтбувались еще всюды записы дѣтій, то п. Буд. зачинивъ канцелярію и не показувався до неи черезъ цѣлый день. Намъ не дивно, що „Gaz. Nar.“ пускае въ свѣтъ такй ложнй вѣсти, бо мы до того привыкли, але жалко, що той, котрый поставленый настоятелемъ рускои школы, вмѣсто дбати про ню, стараесь привести еи до заглады. А щожь на тое власти школьнй? Якъ звычайно — мовчатъ...

— **Въ Боберцѣ** посвящено сими днями будынокъ школьный, котрый громада выставила власнымъ коштомъ. Актъ посвященя сповнивъ о. Дзеровичь.

— **Поправы испытôвъ зрѣлости въ львôвскôй учит. семинаріи** зъ поодинокихъ предметôвъ розпôчнутся дня 10 л. вересня сего року.

— **На двѣ стипендіи** для слухачѣвъ выдѣлу лѣсного при т. зв. „Hochschule für Bodenkultur“ въ Вѣдни розписуе комитетъ галицкого тов. господарского конкурсъ съ речинцемъ до 1 л. жовтня с. р. Стипендія тй выносятъ по 500 зр. рôчно (кромѣ того по 80 зр. на дорогу) и призначенй для укôнчившихъ гимназію або школу реальну, котрй побирати ихъ будутъ черезъ три роки.

— **Въ школѣ ветеринаріи и кутя коній**, котра еще въ тôмъ роцѣ буде отворена во Львовѣ, маe бути именованый директоромъ дръ Зайфманъ, теперѣшный директоръ такои школы въ Казаню.

— **Народно-рускій театръ** пôдъ дирекцією п. Ом. Бачиньского переѣздитъ дня 1 (13) вересня зъ Теребовлѣ **до Копичинець** на гостинй представленя и зачне тiжь давати 3 (15) вересня. Дни представленя суть: вторникъ, четверъ, субота и недѣля.

— **Въ Озерянахъ** найшовъ судія борщѣвскій п. Охоровичь при способности якоись ревизіи у жидôвъ Шифманôвъ немале число векслѣвъ на 60.000 зр. Векслѣ тй були пôдписанй самыми селянами и по найбôльшôй части не було еще на нихъ выписанои сумы, а такожь були слѣды письма по оловци. Всѣ векслѣ сконфисковано, жидôвъ увязнено и выточено противъ нихъ слѣдство.

— **Пожары**. Въ Гордыни въ пов. самбôрскôмъ погорѣло 45 господарѣвъ. Шкода, въ малôй лишь части убезпечена, выноситъ до 25.000 зр. — Во Львовѣ при ул. Янôвскôй згорѣла величезна шопа, въ котрôй мѣстився складъ леду. — Въ Рудахъ въ прилученôмъ сельци Гаекъ въ пов. камѣнецкôмъ спаливъ грôмъ стодолу и двѣ шопы селяньскй съ всякимъ добыткомъ. Неубезпечена шкода выноситъ надъ 1.500 зр. —

— **А. Ф. Кистяковскій**, професоръ выдѣлу правничого на университетѣ въ Кіевѣ, ученый нашь землякъ, занемôгъ небезпечно въ Одессѣ, где перебуваe теперь на морскихъ купеляхъ.

— **Въ Каменци Подольскôмъ** вызыскуе теперь тамошну и околичну публичнôсть якійсь обманчикъ, котрый голоситъ себе великимъ пророкомъ и ворожбитомъ. До 8-ои год. рано (бо тôлько до тои поры можна до него дôстатись) залягаютъ дôмъ того „ворожбита“ густыми лавами рôжнородни люде, бажаючй почути щось о тайнахъ будущого житя.

— **До Люблина** прибули англійскй мисіонарѣ, щобы вести съ жидами диспуты религійнй. Такй диспуты ôтбулись вже въ части.

— **За кожду убиту мышь польну** въ Палятинатѣ надреньскôмъ вызначено одинъ феникъ нагороды. Въ одной лише мѣстцевости Геркгаймѣ выбито зъ тои причины около пôвъ милiона мышій.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвозателѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. мъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:**

179) Всч. о. Губчакъ деканъ калускій зôбранй жертвы ôтъ Всч. о. Лонкевича Ник. зъ Войнилова и ôтъ себе по 1 зр., изъ складки ôтъ ч. парохіянъ въ Войниловѣ 10 зр., ôтъ П. Т. Пострускаго Клим. и Розвадовского Фран. по 5 зр., ôтъ церковного брацт. въ Болеховѣ 2 зр., изъ складки ôтъ парохіянъ 2 зр. 46 кр., ôтъ Всч. о. Величковского Юліяна зъ Станьковои 2 зр., ôтъ Всч. п-ѣ Величковскои Елены 1 зр., ôтъ Вп. Величковскои Гликерій, Володимира, Ольги и Николая по 50 кр., ôтъ Всч. п-ѣ Скварчиньскои зъ Верхни 1 зр., ôтъ Всч. о. Стефановича Сим. зъ Долгого 1 зр., — разомъ 49 зр. 46 кр. 180) Всч. о. Кропельницкій Емил. зъ Лесôвки ôтъ двохъ церковныхъ брацтвъ и ôтъ себе по 2 зр. — разомъ 6 зр. 181) Всч. о. Мигиловичь Марко деканъ затварницкій, парохъ въ Чорнôй ôтъ Всч. оо. Ильницкого Петра мѣстодек. и пар. въ Шандрôвцѣ, Петра Габлиньского зъ Устрыкъ гôрныхъ, Вендзиновича Іон. зъ Терновы выжнои, Кочиркевича Андрѣя зъ Крывого, Должицкого Феликса зъ Хревты, Лазорищака Алексѣя зъ Райского, Полошиновича Юліяна зъ Телишиницѣ Сяннои, Глушкевича Теофиля зъ Дыдиои, Войтовича Теодозія зъ Звиняча гôрного, Лодыньского Петра зъ Цариньского, Коссака Маркиля зъ Поляники, Котецкого Іосифа зъ Берегôвъ чорныхъ и ôтъ Вп. п-ѣ Елионоры Мигиловичь по 1 зр., ôтъ Всч. о. Рудавского Василія зъ Боберки 40 кр., ôтъ Вп. Мигуловича Юліяна учителя въ Чорнôй 50 кр., ôтъ Вп. Вельгуса Стефана господаря зъ Чорнои 20 кр., изъ складки въ Чорнôй и Жолобку 5 зр. 20 кр., — разомъ 29 зр. 30 кр.;

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Въ печатни института Ставропигійского литографуеся и небавомъ выйде въ свѣтъ новый музикальный твôръ о. Николая Кумановского пôдъ заг. **„У нашôмъ гаю“, кадриль зъ рускихъ пѣсень.** Дохôдъ зъ розпродажи того твору призначивъ композиторъ на воспиталище дѣвоче во Львовѣ.

— **„Г. Кіевъ и его окрестности.“** Пôдъ такою надписію выйшла въ Кіевѣ книжка съ топографичнымъ пляномъ, гербомъ Кіева, 9 видами Кіева, 2 плянами театрôвъ, календаремъ и т. и., выдана И. Тарановскимъ. Дôстати можна въ книгарни Болеслава Корейва въ Кіевѣ по цѣнѣ 1 руб. за примѣрникъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Архіерейске благословенье одержавъ о. Іосифъ Кобыляньскій, приходникъ Пôйла калуского дек., зъ причины 50-тыхъ роковинъ свого священьства.

Презенты одержали: оо. Е. Мокрицкій на Волю задеревацку дек. болехôвского (regiae collationis), Ю. Левицкій на Каменки великй дек. жукôвского и Ю. Величковскій на Покропивну.

Каноничну институцію одержавъ о. Е. Воляньскій на Стратынъ.

Завѣдательства одержали: оо. В. Колянковскій въ Чехахъ дек. олеского, Ю. Герасимовичь въ Коцмани дек. буковиньского и М. Баранъ въ Мужиловѣ (ex currendo.)

Сотрудничество одержавъ о. К. Патровскій въ Городинци дек. городецкого.

За приходы мѣняются: оо. Е. Целевичь зъ Подусова и О. Семіонъ зъ Кабаровець.

На конкурсъ розписанй съ речинцемъ до 5 (17) листопада с. р.: Чехи дек. олеского и Корничь дек. коломыйского.

Речинець до испыту конкурсового назначеный на дни 17 (29) и 18 (30) вересня с. р.

Послѣдній вѣдомости политичнй.

— Кн. Милянъ пробуваe ôтъ кôлькохъ днѣвъ съ родиною въ Вѣдни. Онодгы принимавъ зновъ нунція папского, Ванутелли.

— Цѣсарь Вильгельмъ выѣхавъ на великй маневры въ Гановерѣ.

— Въ Дрезденѣ, столици Саксонiи, святковано дня 4. с. м. 50-лѣтну рôчницю оголошеня конституцiи.

— На островѣ Кретѣ выбухло повстанье. Жителѣ не хотятъ узнати епископа, именованого Портою.

— Здоровье през. Гарфіельда почало зновъ по троха поправлятись. Лѣкарѣ рѣшили перевезти его зъ Вашингтôну въ здоровѣйшу сторону до Лонгбранчь.

— Пôдъ Шарентонъ въ Франціи ударили на себе два потяги желѣзничй. Згинуло 20 людій, тяжко раненыхъ 25, и много легко раненыхъ.

— Do Times доносятъ зъ Кандагару, що Еюбъ-ханъ оголосивъ святу вôйну противъ Англіи.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

Вп. о. І. М. въ Вишни: На ваше замовленье высылаемо „Дѣло“ ôтъ 1 л. вересня до Яхтерова. *Всч. о. І. Ю. въ Германовъ:* Чи о. Рев. присланй 2 зр. почислити на Вашу предплату, чи окремо высылати? *Вп. Ст. Т. въ С.* Даръ 10 зр. а. в. въ користь учителя п. Мирона Савицкого, потерпѣвшого на здоровлю и майнѣ черезъ арештованье и перетриманье его пять тыждневъ въ пôдгаецкôмъ арештѣ мы одержали и поступили пôсля Вашои инструкціи.

Обвѣщенье.

Въ день 17. (29.) вересня с. р. ôтбудутся въ Золочевѣ генеральнй зборы членôвъ общества им. Михаила Качковского, на котрй центральный Выдѣлъ маe честь всѣхъ П. Т. членôвъ просити.

Програма генеральныхъ зборôвъ:

1.) О 8 год. рано литургія въ приходскôй церквѣ.
2.) По литургіи зборы членôвъ въ сали Функенштайна въ рынку.
3.) Выбôръ предсѣдателя и двохъ секретарѣвъ на часъ сихъ генер. зборôвъ.
4.) Справозданье зъ дѣяльности общества за уплывшій рôкъ.
5.) Справозданье касове.
6.) Выбôръ комисіи для провѣрки рахункôвъ и пр.
7.) Выбôръ предсѣдателя, членôвъ центр. Выдѣлу, ихъ заступникôвъ на слѣдуючій рôкъ.
8.) Справозданье комисіи выбранои (точка 6.) для провѣрки рахункôвъ.
9.) Предложенье уступаючого Выдѣлу центрального о змѣнѣ статутôвъ и внесеня поодинокихъ членôвъ.
10.) О $7\frac{1}{2}$ год. вечеромъ музикально-декляматорскій вечерокъ

NB. Всѣ П. Т. Члены зволятъ зôбратись рано въ городскôй церквѣ.

П. Т. Члены неуплативши вкладокъ зволятъ тiжь зложити при вступѣ въ салю.

П. Т. Члены, котрй схотятъ брати участь въ зборахъ, зволять для запевненя собѣ помешканя, удатись письменно до мѣстцевого приходника Всч. о. Чемериньского.

Львôвъ, дня 21. серпня (2. вересня) 1881.

Ôтъ центрального Выдѣлу общества им. Качковского.

Предсѣдатель: *Павликôвъ.* Секретарь: *О. Маркôвъ.*

ВИНКЕНТІЙ КУЧАБИНЬСКІЙ

во Львовѣ

ул. Театральна, ч. 10 (напротивъ площади Св Духа

поручае свою новозаложену

Робôтню интролигаторску и Растровню книгъ торговельныхъ,

заосмотрену въ машины и прилады найновѣйшои кострукціи.

Удержуе на складѣ власного выробу

Молитовники въ рôжнородныхъ переплетахъ

якъ такожь

книги линіованй

въ рôжныхъ линіятурахъ и форматахъ.

Всякй замовленя выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и за цѣны найумѣренѣйшій. (2—5)

Товариство „Просвѣта“

маe великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продаe ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (8 -?)

Polutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen

Miraculo-Präparate,

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum empfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 5—9

Для П. П. ловцѣвъ

нехибнй

ПАТРОНЫ

LEFAUCHEUX	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.25.	1.80.	1.60.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.	1.35.
LANCASTER	кал.	10.—	12.—	14.—	16.—	18.—	20.—	24.—	28.—
	зр.	2.60.	2.—.	1.85.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.	1.70.

за 100 шт.

Игличнй Тешнера и Драйзого по цѣнахъ фабричныхъ.
Затички зъ фильцу, зъ картону и товщею напущенй до всѣхъ калибрôвъ.
Патроны револьверовй, до штуцôвъ и пистолетôвъ **Фльоберга**, якъ и всѣ приборы ловецкй

поручаe найдешевше

Головный магазинъ оружія и приборôвъ ловецкихъ

АЛЬФРЕДА ДИКОВСКОГО

во Львовѣ, ул. Кароля Людвика ч. 1.

Цѣнники съ календаремъ ловецкимъ на жаданье **franco.**

Замовленя выконуются безпроволочно. 10—10

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института,

котре вже 19-тый рôкъ существуe и придбало собѣ черезъ той часъ розголосъ не тôлько въ Галичинѣ, але и поза ею границями, котрого выробы на рускôй выставѣ въ Коломыѣ удостоились навѣть ласкавои уваги и похвалы Его Величества Цѣсаря нашого,

принимае до переплету:

напрестольнй евангелія, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличавѣйшихъ;
служебники и всѣ иншй церковнй книги для найбогатѣйшихъ и найбѣдѣйшихъ церквей;
молитвословы для священникôвъ;
молитвословы для женщинъ, дуже хорошо оправленй, не уступаючй ани парискимъ ани липскимъ,
молитвословы въ скромныхъ, але хорошихъ переплетахъ, всякои величины;
книги тверезости (ôтъ 3 до 10 зр.);
книги пропамятнй (альбумы), прим. для основателѣвъ або здвигателѣвъ церквей и т. и.;
книги метрикальнй, протоколы и т. и.;
книги купецкй, для домовыхъ записокъ и т. и.;
прехорошй теки на адресы, дипльомы и т. и., и т. и.

Такожь принимае до переплету книжки школьнй, цѣлй библіотеки публичнй и приватнй, дальше брошурованя книжокъ всякои величины и числа, всякй книжки канцелярійнй и въ загалѣ все, що входитъ въ кругъ переплетничои роботнѣ. Старй металевй украшеня Евангелій обновляются, позолочуются або посрѣбляются пôдъ надзоромъ.

Всякй замовленя принимаются устно або листовно. Робота совѣстна, тревала, хороша и солидна, а

цѣны совсѣмъ низкй

навѣть для бѣдныхъ особъ або корпорацій приступнй

Сими днями замовило заведенье зъ Липска, Парижа и Гамбурга рôжнородий найновѣйшй украшеня для Евангелій и молитвословôвъ. (2—3)

Выдаютъ: **Мих. Коссанъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 67. Львôвъ, Субота 29 серпня (10 вересня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрѣ е успѣли єще выpôвнати своєи залеглости, щобы и якъ найскорше выpôвнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Бібліотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрѣ зложили предплату.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше.)

Немаловажнымъ єсть пытанье: до кого належитъ школа? Звычайно займаєся мати або родичѣ початковою наукою дѣтій, а где родичѣ або не маютъ ôтповѣдного приспособленя, або занятя имъ на се не позволяютъ, тамъ выступае школа, а учитель являєся въ нѣй заступникомъ родичѣвъ. Зъ того выходитъ, що народна школа належитъ родинѣ. Треба для того жалувати, що у насъ єще такъ мало єсть такихъ родинъ, котрѣ булибъ свѣдомѣ свого права власности и нимъ користувалися тамъ, где ихъ до того уповажняютъ законы. — Въ другôмъ рядѣ єсть громада такимъ властителемъ нар. школы и то въ двохъ взглядôвъ: яко спôлка зложена съ родинъ безпосередно интересованыхъ въ науцѣ и тому, понеже звычайно удержуе школу своимъ накладомъ. Для того справедливо належится въ законахъ школьныхъ застережене для громадъ право презентованя учителѣвъ. Такъ само собою розумѣєся, що заступники родинъ того собѣ выбераютъ, котрому хотятъ повѣрити науку свого молодого поколѣня; не можна отже ніякъ усправедливити, єсли власти накидаютъ громадамъ индивидуа, котрѣ не можутъ удержатися на иншôмъ мѣстци. Можна лишь похвалити, єсли громады операются такому поступованю, нагадуючому часы абсолютизму. Держава, котра такожь часто причиняєся до пôддержаня шкôлъ, маe такожь певный вплывъ при умѣщеню и именованю учителѣвъ, въ надворѣ надъ веденьемъ шкôлъ и выконаньемъ законôвъ школьныхъ и планôвъ наукъ, але все жь не повиненъ той вплывъ усувати або стѣсняти права приналежного родинамъ и громадѣ. При розумнôмъ и умѣрковановôмъ ужитковану стаeся се право державы добродѣйствомъ для шкôлъ. Бажаючи устроити школы ôтповѣдно потребамъ теперѣшности и условіямъ житя народу, може держава енергично наставати на переведенье тыхъ засадъ, але николи не повинна бути школа понижена до того степеня, щобъ стала лишь „Abrichtungsanstalt für Staatszwecke“.

Неразъ можна чути голосы учителѣвъ народныхъ, котрѣ домагаются правъ урядникôвъ державныхъ. Появъ сей походитъ въ части ôтси, що гдеякѣ учителѣ втеряли свѣдомôсть своихъ природныхъ взаминъ съ родинами и громадами, а въ части ôтси, що держава або край що разъ бôльше вдераются до справъ школьныхъ, беручи съ опѣкуньствомъ надъ школами для себе права, приналежнѣ властиво родинѣ и громадѣ. Зъ того самого жерела походитъ поглядъ и домаганье, що держава або край повиннѣ на себе приняти кошта удержаня шкôлъ. Дивна рѣчь, що при загальнôмъ автономистичнôмъ змаганю до децентрализаціи насуваeся такожь напрямъ до заведеня абсолютнои управы школьнои. Въ загалѣ пôдъ многими новомодными и либеральными фразами укрываeся часто абсолютизмъ, якъ примѣромъ и въ поклику о безплатности науки, котра очевидно задля примусу школьного муситъ бути задержана въ школахъ народныхъ. Громада дбае о мѣстцевѣ кошта для школы, а за той обовязокъ маe свои права до школы; держава або край повиннѣ тутъ лишь помагати додатками, але за те старатися о приспособленье и дальше образованье учителѣвъ, дбати о начальну управу и загальный успѣхъ шкôлъ, а такожь о емеритуру учителѣвъ и заосмотренье вдôвъ и сирôтъ учительскихъ. При всѣй дбалости однакъ держава ани край не повиннѣ забувати, що школа народна маe свôй корѣнь въ родинѣ и громадѣ и що тогды лишь можна по нѣй надѣятися успѣха, єсли нею управляютъ згôдно съ потребами и условіями житя тои верствы народу, котрои дѣти єи повѣрений. Не менше и се заслугуе на увагу, що успѣхъ школы народнои бôльше якъ всякои иншои залежный ôтъ особистости учителя и то не такъ ôтъ єго вѣдомостій, якъ ôтъ єго почутя обовязку, характеру и єго волѣ, пôзнати и увзглядняти тѣ потребы и условія житя народу.

Высказавши загальный нашъ поглядъ на школу народну, єи цѣль, призначенье и становище въ соспôльности, розглянемося, чи нашѣ школы народнѣ при теперѣшнôмъ уладженю приносятъ якій реальный хосенъ родинамъ, чи ôтповѣдаютъ справедшнымъ потребамъ теперѣшности а заразомъ и условіямъ тыхъ верствъ народныхъ, котрѣ посылаютъ тамъ свои дѣти?

Кому звѣстный обовязуючій теперь „Plan nauk dla szkół ludowych pospolitych i wydziałowych“ и єго переведенье въ практицѣ, кто розглянувся въ „ustawach szkolnych“ и бачивъ, въ якій способ ихъ выконують, — той не може ніякъ притакнути повышому пытаню. Не мѣстце тутъ вдаватися въ подрôбный розбôръ пляну наукъ для шк. нар., тымъ повиннабы занятися руска анкета шкôльна; мы лишь нагадаемъ, кôлько то ôтчитôвъ и розправъ посыпалось ôтъ часу заведеня того пляну на тему: „W jaki sposób dałby się wykonać plan nauk w szkole ludowej o jednym etc. nauczycielu?“ и т. п. въ педагогичныхъ кружкахъ, на конференціяхъ учительскихъ и при иншихъ подôбныхъ случайностяхъ. А выслѣдкомъ всѣхъ тыхъ дебатъ надъ пляномъ наукъ було, що ôнъ не дасться перевести въ нашихъ школахъ народныхъ; ба, чулисьмо навѣть ôтъ найспособнѣйшихъ учителѣвъ шкôлъ вправы при семинаріяхъ учительскихъ, що и тамъ не дасться сей планъ перевести въ цѣлости и тому й директоры не настаютъ на єго переведенье, хочь положенье учителя школы вправъ о много користнѣйше, якъ примѣромъ учителя сельскои школы одноклясовои. Тамтой бо маe лишь одинъ такъ званый ôтдѣлъ дѣтій, котрыхъ число єсть обмежене (звычайно найбôльше 35—40), ученики походятъ переважно зъ интелигентныхъ клясъ соспôльности и тому духово бôльше розвитѣ и приспособленѣ до науки, якъ сельскѣ, наконець крôмъ учителя и школы тутъ и родичѣ дбаютъ о свою дитину, пильнуютъ, щобъ она правильно ходила до школы и въ дома на лекціи приготовлялася.

Для чогожь сей планъ не дасться перевести въ нашихъ школахъ народныхъ? Длятого, бо авторъ єго не мавъ на оцѣ справдешныхъ потребъ теперѣшности и совсѣмъ не увзгляднивъ условій житя нашого народу, а переложивъ по просту планъ наукъ зложеный для нѣмецкихъ краєвъ австрійскихъ.*) Крôмъ того рада шк. кр. завѣвши новый планъ наукъ и въ тôмъ єще збладила, що до него не дала учителямъ ôтповѣднои инструкціи педагогично-дидактичнои, якъ то примѣромъ бачимо въ „Entwurf der Organisation für Gymnasien und Realschulen in Oesterreich“. Зъ того выйшло, що не тôлько кождый учитель инакше розумѣвъ приписаный планъ, але инакше интерпретовали єго инспекторы окружнѣ а инакше инспекторъ краєвый, — якъ се намъ самымъ случалося чути. Тымъ способомъ давнѣйша пословиця „що попикъ, то типикъ“ справдилася и на нашихъ школахъ, бо що школа, то инша наука, инша метода, инше выконуванье пляну. Бѣднымъ учителямъ голова завернулася ôтъ нового пляну, инхоть положенье учителя школы вправъ о много користнѣйше, якъ примѣромъ учителя сельскои школы одноклясовои. Тамтой бо маe лишь одинъ такъ званый ôтдѣлъ дѣтій, котрыхъ число єсть обмежене (звычайно найбôльше 35—40), ученики походятъ переважно зъ интелигентныхъ клясъ соспôльности и тому духово бôльше розвитѣ и приспособленѣ до науки, якъ сельскѣ, наконець крôмъ учителя и школы тутъ и родичѣ дбаютъ о свою дитину, пильнуютъ, щобъ она правильно ходила до школы и въ дома на лекціи приготовлялася.

Для чогожь сей планъ не дасться перевести въ нашихъ школахъ народныхъ? Длятого, бо авторъ єго не мавъ на оцѣ справдешныхъ потребъ теперѣшности и совсѣмъ не увзгляднивъ условій житя нашого народу, а переложивъ по просту планъ наукъ зложеный для нѣмецкихъ краєвъ австрійскихъ.*) Крôмъ того рада шк. кр. завѣвши новый планъ наукъ и въ тôмъ єще збладила, що до него не дала учителямъ ôтповѣднои инструкціи педагогично-дидактичнои, якъ то примѣромъ бачимо въ „Entwurf der Organisation für Gymnasien und Realschulen in Oesterreich“. Зъ того выйшло, що не тôлько кождый учитель инакше розумѣвъ приписаный планъ, але инакше интерпретовали єго инспекторы окружнѣ а инакше инспекторъ краєвый, — якъ се намъ самымъ случалося чути. Тымъ способомъ давнѣйша пословиця „що попикъ, то типикъ“ справдилася и на нашихъ школахъ, бо що школа, то инша наука, инша метода, инше выконуванье пляну. Бѣднымъ учителямъ голова завернулася ôтъ нового пляну, инхоть положенье учителя школы вправъ о много користнѣйше, якъ примѣромъ учителя сельскои школы одноклясовои. Тамтой бо маe лишь одинъ такъ званый ôтдѣлъ дѣтій, котрыхъ число єсть обмежене (звычайно найбôльше 35—40), ученики походятъ переважно зъ интелигентныхъ клясъ соспôльности и тому духово бôльше розвитѣ и приспособленѣ до науки, якъ сельскѣ, наконець крôмъ учителя и школы тутъ и родичѣ дбаютъ о свою дитину, пильнуютъ, щобъ она правильно ходила до школы и въ дома на лекціи приготовлялася.

Для чогожь сей планъ не дасться перевести въ нашихъ школахъ народныхъ? Длятого, бо авторъ єго не мавъ на оцѣ справдешныхъ потребъ теперѣшности и совсѣмъ не увзгляднивъ условій житя нашого народу, а переложивъ по просту планъ наукъ зложеный для нѣмецкихъ краєвъ австрійскихъ.*) Крôмъ того рада шк. кр. завѣвши новый планъ наукъ и въ тôмъ єще збладила, що до него не дала учителямъ ôтповѣднои инструкціи педагогично-дидактичнои, якъ то примѣромъ бачимо въ „Entwurf der Organisation für Gymnasien und Realschulen in Oesterreich“. Зъ того выйшло, що не тôлько кождый учитель инакше розумѣвъ приписаный планъ, але инакше интерпретовали єго инспекторы окружнѣ а инакше инспекторъ краєвый, — якъ се намъ самымъ случалося чути. Тымъ способомъ давнѣйша пословиця „що попикъ, то типикъ“ справдилася и на нашихъ школахъ, бо що школа, то инша наука, инша метода, инше выконуванье пляну. Бѣднымъ учителямъ голова завернулася ôтъ нового пляну, ин-

*) Передъ кôлькома лѣтами выказувавъ проф. Зисъ въ долѣшно-австрійскôмъ соймѣ, що планъ такій совсѣмъ не ôтповѣдвый для тамошныхъ народныхъ шкôлъ, та що молодѣжь скôнчивши народну школу (тамъ маютъ дѣло лишь съ однымъ язykомъ!) не умѣе добре читати, поправно выражатись устно и письменно. А щожь доперва у насъ, где (якъ н. пр. въ мѣскихъ школахъ) маємо три языки!

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

Дульця споглянула по свѣтлици. Прачиньского нѣ слѣду! Она важко зôтхнула. „Щó менѣ теперь дѣяти?“ пытала она себе саму и зажурена оглянулась навколо. Пары ставали вже до танцю, се бувъ послѣдный часъ выдобутись зъ клопоту. Єи очи знôвъ стрѣтилися съ сумовитымъ поглядомъ Семена Квашиньского. Якась нова гадка промайнула въ єи головѣ, она мовь на крылахъ пôдбѣгла до него.

„Пане Семене, я васъ ангажую, вы мусите зо мною гуляти кадриля“, прошептала она до него, майже благала. „Зробѣть менѣ тую ласку, для мене — вы мусите.“

Семенъ выдивився на неи и усмѣхнувся якъ Ивась въ щастю.

„Я — я — я не гуляю, то єсть не умѣю гуляти.“

„Будемо собѣ помагати, пôдповѣдати, я буду васъ провадити. Тôлько поглядѣть теперь vis-á vis.

Дульця счезла зъ передъ очій Семена якъ хуткокрыла ластôвка, а Семенъ стоявъ якъ зачарованый. Отъ и спало на него превелике щастье неожидано, якъ зъ неба, обняло єго своимъ чаромъ, якъ сонячными промѣнями освѣтило, серце звеселило, давнѣ думки-надѣѣ воскресило. Ôнъ совсѣмъ позабувъ на „визави“, ôнъ и не знавъ, щó се такого и чого маe ôнъ глядѣти, ôнъ знавъ лише одно, однымъ тѣшився и вже напередъ въ души пышався, що ôнъ буде гуляти съ Дульцію. Дульця вернувшись назадъ застала єго на тôмъ самôмъ мѣстци, съ тымъ самымъ усмѣхомъ и мусѣла въ послѣднôй хвили повчити єго, що треба попросити ще другои пары, щобъ съ нею гуляти. Але Дульця була рада, що позбулась Пюрчиньского и такъ гладко вывинулась зъ клопоту. Єи серце скимѣло за Альфредомъ та стаючи съ Семенемъ у танець, бажала она тымъ показати Прачиньскому, що она тôлько задля него такъ понизилась и єму осталась вѣрною, єго дожидала До тогожь хотѣла она вколоти Пюрчиньского, що волитъ гуляти съ такимъ професоромъ, якъ съ такимъ почтаремъ. Пюрчиньскій побачивши Дульцію въ парѣ съ Семеномъ справдѣ закипѣвъ гнѣвомъ и якъ блыскавками засвѣтивъ своими колючими очима, вызвѣривши на безповинного Семена. А Семенъ навѣть не догадувавсь ничого. Ôнъ весь вдивився въ Дульцію якъ въ ясну веселку и зъ превеликого щастя не знавъ навѣть, якъ и щó до неи заговорити. Ôнъ тôлько разъ въ разъ усмѣхався и кланявся та выдававъ зъ себе якісь незрозумѣлѣ голосы. Въ танцю мотався Семенъ якъ попутаный, не знавъ якъ повернутись, коли стати а коли переходити и що съ собою зробити. Ôнъ обдоптувавъ панямъ сукнѣ, штовхавъ другихъ своими лôктями и мѣшавъ весь танець. Переходячи коло Пюрчиньского Семенъ першій разъ вдарився съ нимъ лице объ лице, а въ другій разъ зачѣпивъ за шнурокъ почтарского цвикера и зôрвавъ єго Пюрчиньскому зъ носа та ще й наступивъ єму на самого мозоля *). Пюрчиньскій знôвъ вызвѣрився на Семена та съ гнѣвомъ гукнувъ єму въ ухо: „Волови до хлѣва, а не до танцю!“ Семенъ и собѣ запалавъ гнѣвомъ, але побачивши Дульцію схаменувся и присмирився. Ôнъ не догадувавсь, що Пюрчиньскій самъ шукавъ съ нимъ зачѣпки и поприсягъ єму пôмсту за Дульцію.

Прачиньскій не дуже бувъ охочій до танцѣвъ. Пôдôбравшись въ превелику ласку у Дульцѣ та перегулявши съ нею перший танцѣ, ôнъ скоро змѣркувавъ, що єму ничого бôльше добиватись середъ жѣночого товариства. Ôнъ нагадавъ собѣ

*) Нагнѣтка.

старосту и въ нѣмъ розбудилась нетерплячка, хочьбы страхомъ притягнути єго до себе, собѣ покорити и розвѣдатись, чи твердо держитъ староста сторону Бжушковского. Съ такими думками пôшовъ ôнъ у другій кôмнаты, где за зелеными столиками та за повными чарками почало збиратись поважнѣйше товариство мужчинъ. Гуляйпольскій поприносивъ туда що добôрнѣйшій фляшки вина та старого вишняку и почавъ наново гостити своихъ любыхъ товаришѣвъ. За добрыми напитками порозвязувались языки. Бесѣда скоро зôйшла зъ буденныхъ новинокъ на шляхотскій справы. Тиха, повôльна, мовь недбала розмова ставалася щоразъ живѣйшою и голоснѣйшою. Почулись нарѣканя на бѣду, на зъубожѣлôсть шляхты и всего христіяньского миру, на загальну непорадностъ та щоразъ бôльшій упадокъ.

Пужаковскій, „пленипотентъ“ зъ Мотылицѣ, розсыпався якъ циганьскій мѣшокъ съ жалями на злій часы. Кôлькадесять лѣтъ тому назадъ ôнъ бувъ ще простымъ экономскимъ писаремъ у графа въ Мотылици. Ôнъ знавъ пôдлеститись графови, прикинувся дуже вѣрнымъ слугою, набрехавъ передъ графомъ на старого окомана-Нѣмця несотворенѣ рѣчи и такими пôдступами выкуривъ свого наставника а колишного добродѣя, що вывѣвъ єго зъ Пужака въ Пужаковского,

спекторы мали въ рукахъ добре орудіе на „неблагонадежныхъ“ учителѣвъ, що не переводятъ пляну и були случаѣ, що совѣстныхъ и трудячихъ учителѣвъ сталыхъ давнои даты гнали неправно другій разъ до испыту; а вже найгорше выйшли зъ того експерименту нового дѣти и народъ, котрый смѣло могъ о томъ сказати съ Шевченкомъ:

„Теплый кожухъ; только шкода:
Не на мене шитый.“

Сконфисковано.

Жиды на Руси.

Кіевскій „Трудъ“ помѣстивъ недавно статю по поводу погрому жидовъ на Украинѣ и при томъ случаю навѣвъ цифровй даты населеня жидовского середъ малоруского народу. И такъ почавши отъ Новороссіи и лѣвобережнои Украины, на правомъ березѣ Днѣпра, въ Галичинѣ, Буковинѣ и угорско-рускомъ краю жіе 1,585.500 жидовъ, а именно: въ Россіи 1,201.800, въ Австріи 383.772. Процентне отношенье жидовъ до прочого населеня показуесь въ приближеню таке:

Въ угорскій Руси	1	жидъ	на	20
„ Галичинѣ	„	„	„	10
„ Буковинѣ	„	„	„	11
„ привисляньскомъ краю	„	„	„	7
„ сѣверо-западномъ	„	„	„	9
„ юго-западномъ	„	„	„	7
„ хотиньскомъ уѣздѣ	„	„	„	9
„ лѣвобережной Украинѣ	„	„	„	33
„ Новороссіи	„	„	„	33

Якъ бачимъ, въ лѣвобережной Украинѣ и въ Новороссіи жидовъ межи малорускимъ населеньемъ найменше. Въ харковскій н. пр. губерніи на 1,681.466 душь есть всего до 500 жидовъ; въ курскій, воронежскій губерніяхъ и въ міюскомъ окрузѣ есть всего 324 жидовъ; въ доньскомъ же окрузѣ и въ кубаньскій области жидовъ майже совсѣмъ нема. Такъ отже жидовске населенье постепенно зменшаєся отъ заходу на всходъ. Въ лѣвобережной Украинѣ (черниговска и полтавска губ.) и въ Новороссіи число жидовъ взросло до тысячныхъ цифръ ажь въ XIX-томъ столѣтю, бо ажь за царствованя Катерины II одержали жиды въ тіи стороны доступъ: такъ н. пр. въ херсоньскій губ. при конци XVIII стол. жило лишь колька родинъ жидовскихъ, а въ 1879 р. начислено ихъ тамъ ажь вже 131.000 душь. Въ прочихъ краинахъ Малои Руси жиды стрѣчаются вже дуже рано, а скрѣплюются и занимаютъ видне мѣстце въ торзѣ и промыслѣ въ XIV-томъ стол.

Въ Бѣлой Руси суть стороны, где жидовъ больше, якъ прочихъ жителѣвъ: прим. въ чаускомъ уѣздѣ (могилевска губ.) жидовъ 50·5%, а Бѣлорусовъ ледви 48%. Въ Великороссіи % жидовъ дасться выразити хиба въ милюнныхъ частяхъ.

Историчнй даты показуютъ, що жидовске племя, почавши поселюватись въ Европѣ на полудневомъ заходѣ (на пиренейскомъ и апениньскомъ повостровахъ), посуваєся систематично зъ заходу на всходъ и % жидовъ на заходѣ все зменшаєсь, а на всходѣ збольшаєсь. Центральнымъ мѣстцемъ теперѣшного жидовства суть области заселенй народами малорускимъ и бѣлорускимъ, польскимъ и молдавскимъ. Въ той центръ гонитъ жидовъ зъ западу розвой промыслу и торговлѣ, а зо всходу здержуе ихъ россійске законодательство, не позволяюче селитись имъ середъ коренно-великорускаго народу.

П. Чубиньскій, членъ кіевского географичного товариства, опрацювавъ статистику жидовъ въ юго-западномъ краю и сконстатувавъ, що зъ 750.000 жидовъ 570.000 жіе легкимъ хлѣбомъ, с. е. зъ шинковъ, арендъ и т. д., а лишь 184.000 (25%) жіе зъ працѣ, с. е. зъ ремесла, фѣрманки и т. д. Коли бъ тое отношенье процентове въ юго-западномъ краю примѣрити до всѣхъ жидовъ на територіи малорускаго народу, то покажеся, що 1,182.125 жидовскихъ душь жіе зъ працѣ малоруского населеня, а лишь 404.375 жидовъ жіе своимъ трудомъ. Посля обчисленя п. Чубиньского кожда жидовска родина, складаючася зъ 4 душь, потребуе рочно 300 рубл. на душу; зъ того выходитъ, що непродукуючихъ 1,182.125 жидовъ потребуютъ рочно около 88½ мил. руб. Той величезный посередный податокъ спадае конець-концемъ на робочй верстви краевъ рускихъ, значитъ на рускій народъ. Посля статистики Риттиха Малорусиновъ въ Россіи и Австріи есть 16½ мил., а на той територіи, где суть и жиды — 14 мил. Коли выше показану цифру 88½ мил. руб., котру малорускій людъ выдае на удержанье непродуктивнои клясы жидовъ, розложимъ на число душь продуктивного малоруского народу, то побачимъ, що на одного Русина припадае 6 руб. и 32 коп. для одного жида.

Тіи даты, якъ каже „Трудъ“, выясняютъ причины жидовского погрому на Украинѣ и матеріяльнои нужды Русиновъ у всѣхъ краинахъ, где жидова проживае.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Словце при случаю отвореня сойму.*) Въ середу слѣдуючого тыждня розпочне галицкій соймъ свои нарады и дробне число рускихъословъ займе свои местця въ новой соймовой сали посередъ переважнои большости ословъ польскихъ. Не сомнѣваємось, що нашй депутаты въ соймѣ якъ завсѣгды такъ и симъ разомъ все будутъ стояти за интересами рускаго народа. Только не можемъ скрыти нашого жалю и не высказати его на сѣмъ мѣстци, що подана нами свого часу рада, щобы всѣ послы рускй передъ отвореньемъ сойму скликали во Львовѣ збиръ интелигентныхъ Русиновъ, въ кунѣ застановились надъ теперѣшнымъ положеньемъ нашимъ и вспольно выпрацювали якусь провидну народну програму, не остала выслухана, — доси бодай о ніякомъ подобномъ зборѣ нема й чутки. Шкода велика, бо, звѣстно, ясна провидна програма безконечно улекшилабы працю рускихъ ословъ и неперечно дозволилабы имъ выступити зъ дотеперѣшного ихъ становища майже выключно пассивного до якои-такои акціи. Однакожь, по нашой думцѣ, дѣло еще совсѣмъ не пропаще: послы зъѣхавшись до Львова можутъ еще навѣть въ послѣдній хвили зобратись и визвати хочь Русиновъ львовскихъ на вспольну нараду, на котрй обговоренобы, яка маe бути дѣятельность рускихъ ословъ въ краевомъ законодательномъ тѣлѣ.

(*Соймъ галицкій.*) Перше засѣданье сойму отбудеся въ середу слѣдуючого тыждня о год. 12 въ полудне. Порядокъ дневный 1. Открытье сойму и отворенье засѣданя. 2. Выборъ чотырохъ секретарѣвъ. 3. Выборъ чотырохъ квесторовъ. 4. Выборъ дванацять ревидентовъ. 5. Перше читанье слѣдуючихъ предложень Выдѣлу краевого: а) справозданье зъ дѣятельности Выдѣлу кр.; б) справозданье взглядомъ ощадности въ выдаткахъ на друки; в) справозданье въ дѣлѣ діетъ и коштовъ подорожи урядниковъ и слугъ Выдѣлу краевого; г) справозданье въ дѣлѣ залички въ квотѣ 11.433 зр. 34 кр., удѣленои мѣсту Кракову въ р. 1875 зъ краевого фонду школьного; д) справозданье въ дѣлѣ основаия интернату для ученикивъ семинаріи учительскои во Львовѣ; — справоздавець всѣхъ рефератовъ отъ а — д) посолъ Петрускій. Дальшй взятй на порядокъ дневный предложеня Выдѣлу краевого: е) справозданье о внесеню посла Тышковского въ дѣлѣ обмеженя побору „копыткового“, — справоздавець пос. Баденѣ; ж) справозданье о буджетѣ краевомъ на р. 1882; з) справозданье о замкненю рахунковъ фондовъ краевыхъ на р. 1870, справоздавець пос. Верещиньскій; и) справозданье о внесеню посла Охримовича дотычно утвореня суду повѣтового въ Борыславѣ; к) дотычно утвореня суду повѣт. въ Мушинѣ дольной; л) справозданье дотычно придѣленя громады Свидникъ до староства и суду повѣт. въ Турцѣ; м) справозданье въ дѣлѣ сплаченя черезъ фондъ краевый фондови пожичковому зъ р. 1873 сумы взятои зъ активовъ того фонда на будову закладу для божевольныхъ въ Кульпарковѣ, — справоздавець пос. Подлевскій.

(*Цьсарь*) маe забавити по 18 с. м. колька днѣвъ въ Пештѣ. Въ томъ часѣ мають отбуватися подъ проводомъ монарха конференціи министеріяльнй, въ цѣли уложеня спольныхъ предложень буджетовыхъ на р. 1882 Около 15 с. м. выѣдутъ до Пешту спольнй министры, гр. Таффе и мини-

---

та самъ ставъ экономомъ. На новомъ экономствѣ онъ такъ споро заходився коло графского добра, що за колька лѣтъ понабивавъ грошми всѣ свои несытй кищенѣ, потай графа наскуплявъ отъ людій колькадесять морговъ земль, оброблявъ ихъ паньскими плугами и роботниками та засѣвавъ паньскимъ зожемъ, а теперь вже роздумувавъ, якбы то закупити собѣ яке сельце та ще й богато оженитись. Паньскй доходы разъ въ разъ меншали, та се не була его вина, се були „злй часы“, а противъ нихъ ничого не вдѣешь! Онъ такъ безнастанно твердивъ графови про тй злй часы, що графъ ажь самъ заохавъ, за голову рвався та ще й дивувався, що Пужаковскій въ такй поганй часы добуваe въ его маетку и такй доходы. Пужаковскій такъ навыкъ до тыхъ жалѣвъ, що все и всюда бѣдкався и, здалося, мало що не плакавъ надъ людскою недолею.

„Мы йдемо до руины“, розводивъ онъ добившись голосу середъ гаморливого товариства. „До руины, до цѣлковитого упадку! Все стаe комѣть головою! Хлопъ краде, где лише що запопаде, не хоче робити, не поде на паньскій ланъ, поки не упораeся на своемъ полю, дорожится, бунтуeся и паношится. Отъ прошу васъ, що тй хлопы дѣютъ съ п. Бжушковскимъ въ Голопятахъ! Чиста Содома и Гомора! Правуются и правуются, прошу васъ, панове, они, такй злодѣйскй мудѣ смѣютъ правуватись съ паномъ! Та ще якимъ паномъ, — съ мужемъ загального довѣрія, съ паномъ маршалкомъ!“

„А, то лайдаки!“ крикнувъ Гуляй-польскій.

„Собаки, звѣстна рѣчь, собаки!“ потакнувъ нотарь.

„Ну, але все жь таки мы ще поддержуемъ повагу права“, озвався судія проковтнувши чарку вина та вдаривши кулакомъ о столъ. „Такъ есть, поддержуемо повагу права! Го, го, поддержуемъ! Ну, се звѣстна рѣчь, кождому вольно правуватись — на те свобода. Але жь зновъ, моспане добродѣю, на те судейска власть въ нашихъ рукахъ, щобъ такихъ голопятскихъ горобцѣвъ подсмушити та не давати имъ дуже широко лѣтати. Панъ Бжушковскій може спокойно сидѣти за запѣчкомъ, якъ довго я начальникую въ судѣ. Отъ скольско вже лѣтъ, моспаненьку, и що вдѣяли? А спытайте ихъ, скольско то ихъ вже пересидѣло въ мене въ арештѣ, скольско они наплатились каръ, скольско натратились днѣвъ, выстоялись за порогами, скольско набрались ганьбы! Го, го, я знаю ихъ обертати! И будутъ ждати до суду-вѣку и не дождутся. Наллю имъ горячого сала за шкору, що попамятаютъ. О, панъ Бжушковскій не подасться свого права.“ Судія ажь цмокнувъ, а его очи якъ блыскавки засвѣтили зъ подъ густыхъ, мѣтлатыхъ бровъ. Онъ згадавъ въ душѣ за тй незлѣчимй хабарѣ, що ему безнастанно доставались отъ Бжушковского и хотѣвъ выставити себе въ свѣтлѣ строгого судіи. Дровъ, набѣлу и всякои омасты та дробу набиралось у него доволѣ въ голопятского двора, онъ не погордувавъ и хабарями отъ голопятскихъ людій, бравъ у нихъ куры, гусы, поросята и всяку всячину, все те черезъ свою жѣнку, мовьбы то самъ ничого не знаючи, а таки все тягнувъ сторону Бжушковского, чуючи тутъ больше наживы для себе. „О, мы поддержимо повагу права“, гукавъ онъ, „неправда жь, пане старосто, бо и панъ староста прикладали вже своихъ рукъ до сеи справы“.

„Гмъ, гмъ, Panie Dzieju“, озвався староста пышаючись якъ индикъ на веснѣ, „те, те, те, все оперлось въ самомъ зародѣ о мою голову, Panie Dzieju, о мою голову, ще за сервитутовыхъ часовъ. Гмъ, лѣсы и пасовиска, се звѣстна захланность хлопска. Я то, Moster Dzieju, заразъ змѣркувавъ ще давными, давными лѣтами. Я тутъ заразъ скрутивъ голову тымъ гайдамакамъ, бо то прошу, те, те, те, якъ его, то есть просте гайдамацтво. Я заразъ на комисію, Panie Dzieju, разъ, на комисію два, жандармы, войско, остро, скоро, розогнавъ, позамыкавъ гайдамакъ до криминалу, паль-валь, те, те, те, Panie Dzieju, отдавъ дворови пасовиско и баста, ша, спокой. На дорогу права, на дорогу права, Panie Dzieju, тамъ най тягаются, гмъ, гмъ, гмъ, якъ его, на дорогу права, я знавъ, що панъ начальникъ вже удержатъ право въ рукахъ пана,.... е, е, е, якъ его, то есть въ рукахъ, кому оно належится“.

„Ну, я только такъ для прикладу згадавъ о той справѣ“, оправдувався Пужаковскій. „Все таки выходитъ, що хлопы драбы“.

„Оно только дивно, що они такъ завзято правуются, доставши столько прочуханцѣвъ“, заговоривъ ктось зъ товариства.

„Ба, ба, спружина есть, подпалъ есть и подпалячь есть“.

„А звѣстно покутнй писарѣ, покутнй писарѣ“.

„Го, го! Нѣ, моспаненьку, нѣ. Вѣдома жь рѣчь, чіи сесе справки. Се попъ, попъ, шизматикъ, онъ ихъ бунтуe. Се поповска справка!“ съ натискомъ говоривъ Пужаковскій. „Бо то, прошу, все йде рука въ руку. Лѣсы, пасовиска и — и отъ та тверезость!“

(*Дальше буде.*)

стеръ скарбу Дунаевскій, щобы взяти участь въ конференціяхъ. Делегаціямъ мас бути предложена „червона книга“ — збôрникъ австрійскихъ актôвъ дипльоматичныхъ.

(*Гр. Андраши*) одержавъ по поворотѣ зъ Ромуніи ôтъ цѣсаря спеціяльне запрошенье, щобы яко фельдмаршалъ-лейтнантъ взявъ удѣлъ въ маневрахъ. Въ наслѣдство того запрошеня гр. Андраши мавъ выѣхати до Мискольчь, где ôтбуваются теперь маневры. Очевидно, гр. Андраши лично здасть справу цѣсареви зъ мисіи своеи въ Ромуніи.

ЗАГРАНИЦЯ.

Зъѣздъ царя Александра III съ цѣсаремъ Вильгельмомъ.

Вѣсть подана найперше въ „Danziger Ztg. о зъѣздѣ царя россійского съ цѣсаремъ нѣмецкимъ заалармовала всю европейску печать, кромѣ россійскои, котрôй не вôльно на разѣ ничого о зъѣздѣ тымъ писати, якъ се видно и зъ того, що всѣ телеграмы зъ заграницѣ, доносячй о зъѣздѣ, задержано на россійскôй граници. Зъ разу у Вѣдни, якъ пише „Neue fr. Presse“, принято вѣсть съ недовѣрiемъ, поки ажь офиціяльна телеграма зъ Берлина, надоспѣвша вечеромъ 6 с. м., не потвердила въ засадѣ донесенье „Danziger Ztg.“ Телеграма донесла, що царь Александеръ III зъѣдесь съ цѣсаремъ Вильгельмомъ, — але поки що часъ и мѣстце зъѣзду еще остаточно не постановленй.

Мы пишучи сеє въ тôй хвили не знаємъ, чи стрѣтились вже сегодня оба монархи (стрѣча малась ôтбути сегодня, т. є. въ пятницю), а можемъ тôлько подати ôтзывы газетъ австрійскихъ и нѣмецкихъ о тôй стрѣчи. Пôвъофиціяльный вѣденьскій „Fremdenblatt“ такъ пише въ тôмъ предметѣ: „За часу царствованя Александра II зъѣздъ того царя съ цѣсаремъ Вильгельмомъ не бувъ рѣдкостію и зъ него не высновувано ніякихъ здогадôвъ окрôмъ того, що ôтношеня межи Россіею а Нѣмеччиною все однаково пріязнй. Коли по кровавôмъ атентатѣ зъ 1 (13) марта с. р. сынъ Александра II засѣвъ на престолѣ, то всюда запанувало якесь занепокоєнье дотычно будущого ôтношеня нового царя до Нѣмеччины, а гдеякй объявы, именно взмагаючйся вилывъ панславистичныхъ политикôвъ въ царствѣ, навѣть оправдували на око тоє занепокоєнье. Всюда почали побоюватись, щобы запановавшій въ Петербурзѣ вилывъ панславистичный не пôдорвавъ добрыхъ ôтношень межи обома державами и не спровадивъ за собою змѣны въ политичнôй констеляціи европейскôй. Колибъ стрѣча обохъ монархôвъ осуществилася, то черезъ той выпадокъ боязнь тая дуже бъ ослабла. Зъ тои причины зъѣздъ двохъ монархôвъ якъ разъ на порѣ“. Цѣкава рѣчь, якъ Fremdenblatt говоритъ о зъѣздѣ въ ôтношеню до Австріи. Ось єго слова: „Наша монархія живо интересуєсь тымъ всѣмъ, що веде до утвержденя справъ европейскихъ и скрѣпленя добрыхъ ôтношень межи державами. При тôмъ треба взяти въ рахунокъ сердечнй нашй ôтношеня до Нѣмеччины и нерозôрвано добрй ôтношеня межи Нѣмеччиною и Россіею. Булобы для насъ порукою, колибъ Россія увзгляднила такожь интересы нашои державы и схотѣла конець зробити пôдбурюванямъ противъ Австріи, выходячимъ ôтъ панславистичныхъ єи публицистôвъ и агитаторôвъ. Коли Александеръ III хоче приступити до тыхъ идей, котрй суть идеями провôдными въ политицѣ Нѣмеччины и Австріи, и охоту тую схоче задокументовати зъѣздомъ съ цѣс. нѣмецкимъ, — то тогды така манифестація пôвнôчного самодержця може бути для насъ (Австріи) лишь пожадана и скрѣпитъ нашу надѣю, що всѣ теперѣшнй пытаня межинародній зможутъ розвиватися ôтповѣдно нашимъ интересамъ. Манифестація така булабы притôмъ выразнымъ упôмненьемъ для тыхъ агитаторôвъ, котрйбы радй Россію посварити съ обома сосѣдными державами и пхнути єи на дорогу авантурничои политики.“ Навѣвши ôтзывъ вѣденьскои газеты офиціяльнои о зъѣздѣ царя съ цѣсаремъ нѣмецкимъ, гадаємъ навести еще одинъ ôтзывъ въ тôй рѣчи газеты независимои. „Neue fr. Presse“ твердитъ на вступѣ, що згаданый зъѣздъ не єсть выплывомъ якôсь етикеты; колибъ ходило о интернаціональну етикету, то царь на повитанье цѣс. Вильгельма пôдчасъ єго побыту на маневрахъ на граници россійскôй бувбы выславъ якого великого князя або генерала, а не бувбы рѣшився повитати єго лично. „Neue fr. Pr.“ бачитъ въ тôмъ политичну сторону зъѣзду, що царь першій предложивъ цѣсареви нѣмецкому проєктъ зъѣзду и то на нѣмецкôй територіи. „Загально вѣдома се рѣчь — пише Neue fr. Presse, — що межи помершимъ царемъ, а цѣсаремъ Вильгельмомъ була сердечна пріязнь. Цѣсареви Вильгельмови дуже тяжко прійшлось въ осени 1879 р. змѣнити нѣмецку политику черезъ заключенье союза съ Австрією; ôнъ тогды пôдпорядкувавъ свои личнй чувства взглядамъ политики державнои, узнанои кн. Бисмаркомъ за необхôдну конечнôсть. Але мимо того звороту, мимо нѣмецко-австрійского союза цѣсарь Вильгельмъ заховувавъ для царя найщиршу пріязнь и ніякій выпадокъ зъ послѣдныхъ часôвъ не взрушивъ такъ старого монарха, якъ страшна смерть Александра II. Щобы цѣс. Вильгельмъ тую пріязнь и на сына замордованого царя перенѣсъ, до того треба було, щобы сынъ зробивъ першій крокъ. Поки теперѣшный царь бувъ еще престолонаслѣдникомъ, то никто не сподѣвався, щобы ôнъ зôставши царемъ зробивъ той крокъ. Єго представлювано яко завзятого ворога Нѣмеччины и нѣмецкости, яко національна-Россіянина. Говорено, що ôнъ все бувъ противникомъ союза Россіи съ Нѣмеччиною и що ôнъ зъ звороту нѣмецкои политики въ 1879 навѣть зрадувався. При вступленю єго на престолъ нѣмецкй политичнй круги троха и заненокоились; виравдѣ никто не боявся того, щобъ Россія ослаблена вôйною съ Турцією була въ силѣ предпринимати вôйну съ Нѣмеччиною, а все таки непріятне робила враженье хочьбы тая сама думка, що на престолѣ Россіи засѣвъ великій ворогъ и ненавистникъ Нѣмеччины. Колижъ теперь Александеръ III поздоровляє цѣс. Вильгельма, то ôнъ тымъ самымъ бажае показати, що єго фалшиво суджено, що ôнъ совсѣмъ не має непріязныхъ чи й воєнныхъ намѣрôвъ взглядомъ сусѣдноi нѣмецкои державы. Тымъ чиномъ ôто грѣється давна пріязнь тымъ скорше, що, якъ сказано, цѣс. Вильгельмъ буде тому дуже радый. „Neue fr. Presse“ не вѣритъ, щобъ теперѣшна хвиля була пригôдна до того, щобы зближенье Россіи до Нѣмеччины воскресило союзъ трехъ цѣсарѣвъ, — але все таки фактъ зъѣзду двохъ монархôвъ не буде безъ вилыву на Австрію. И власне той вилывъ „Neue fr. Presse“ инакше обговорюе якъ офиціяльный „Fremdenblatt“. Послѣдный надѣєсь, що панславистичнй россійскй публицисты и агитаторы перестанутъ пôдбурювати Россію противъ Австріи а „Neue fr. Presse“ сподѣваєсь, що велика часть австрійско-угорскои журналистики перестане пôдбурювати Австро-Угорщину противъ Россіи. „Справдѣ годѣ увѣрити, — пише тая газета, — съ якою легкодушностію часть передлитавскихъ (польскихъ) и залитавскихъ (угорскихъ) газетъ голоситъ вôйну противъ Россіи яко рѣчь конечну. Не досыть, що ни зъ сего ни зъ того наразъ жадаєсь ôтъ Ромуніи рѣшеня, но чіёй сторонѣ она въ случаю конфликту Австріи съ Россіею станулабы, то еще газеты виноюютъ пересвѣдченье о необходимôмъ конфликтѣ межи масами народу. А се показуе тôлько цѣлкомъ хибне пониманье теперѣшнои ситуаціи и недостачу политичнои зрѣлости. Стрѣча царя съ цѣсаремъ нѣмецкимъ отворитъ чей нашимъ слѣпцямъ очи. Она дасть ясный доказъ того, що въ случаю вôйны Австріи съ Россіею Нѣмеччина тôлько зъ боку приглядаласьбы, а Австрія сама малабъ дѣло съ коалиціею, до котрои всѣ балканьскй народы — съ выняткомъ однои хиба Ромуніи — приступилибы. Газеты такъ дуже бажаючй вôйны съ Россіею, — кôнчитъ „Neue fr. Pr.“, пересвѣдчилибыся тогды, що правдивый патріотизмъ не на тôмъ основуеся, щобы цькувати до вôйны, але на тôмъ, щобы проповѣдати миръ, — а мира Австрія дуже потребуе.“ Нѣмецка печать вся въ загалѣ бачитъ въ зъѣздѣ знакъ скрѣпленя добрыхъ ôтношень межи обома державами и надѣєсь, що тоє посередно вилыне и на ôтношеня межи Россіею а Австрією.

Россія. (*О административныхъ змѣнахъ*), котрй въ послѣднôмъ часѣ сталися въ Россіи, пише кореспондентъ петербурскій до „Kölnische Ztg“, якъ слѣдуе: „Мало єсть краѣвъ, котрйбы такъ потребували змѣнъ, якъ Россія. Такожь и пôдъ новымъ цѣсаремъ намаганье до змѣнъ скорше збôльшилось якъ зменьшилось. Въ немного мѣсяцяхъ всѣ майже министерства зôстали на ново обсаджень, гдеякй навѣть бôльше якъ разъ, а предсѣ теперь все выжидаютъ еще найдальше до весны новыхъ змѣнъ. Поки що, єсть фактомъ вже димисія гр. Адлерберга зъ министра царского двору и димисія Адлербергерового любимця бар. Кистера интенданта театру. Адлерберга мѣсце занявъ Воронцовъ-Дашковъ, теперѣшна persona gratissima на дворѣ царскôмъ. Воронцовъ-Дашковъ мавъ причинитись и до димисіи Баранова зъ посады градоначальника петербурского. Межи Вор. Дашковымъ и Барановымъ мало прійти до непорозумѣнь и сильнѣйшій Дашковъ высадивъ зъ сѣдла слабшого Баранова. Барановъ однакожь не попавъ совсѣмъ въ неласку царя. Єму предложене губернаторство Архангельске съ пенсією 12.000 рублѣвъ и одноразовымъ даткомъ 10.000 рубл. на уряджене. Якъ звѣстно, посаду градоначальника въ Петербурзѣ знесено совсѣмъ, а справы належащй до него, роздѣлено межи губернатора и оберполицмайстра. Оберполицмайстромъ зôставъ именованый Козловъ. Ôнъ бувъ впередъ помôчникомъ ген. Трепова въ Петербурзѣ а по атенгатѣ Вѣры Засуличѣвнои на Трепова перенесено Козлова до Москвы для привернення ладу въ полиціи, котрои новагу дуже пôдконавъ полицмайстеръ Араповъ. Козлову удалося справдѣ завести ладъ въ полиціи московскôй, устороннти надъужитя и выкоренити пôдкупства. Козловъ, закимъ зôставъ помôчникомъ Трепова, бувъ полицмайстромъ въ Ризѣ и тамъ еще здобувъ собѣ славу непôдкупного и дбаючого полицмайстра. Єго карієра була на якійсь часъ повздержана черезъ тоє, що оженився бувъ съ хорошою дочкою прачки а пôзнѣйше розвѣвся съ нею. — Вѣсть, буцѣмбы то гр. Игнатьевъ мавъ обняти министерство дѣлъ заграничныхъ, а гр. Шуваловъ министерство дѣлъ внутрѣшныхъ уважае кореспондентъ „Köln. Ztg.“ неправдивою. Може бути, що честилюбивый гр. Игнатьевъ и радбы дôстати въ свои руки портфель заграничного министерства, але се єму не удасться, поки еще жіе Горчаковъ и поки царь при помочи Гирса и кôлькохъ другихъ совѣтникôвъ самолично веде заграничну политику. Впрочемъ, якъ завѣряе кореспондентъ, гр. Игнатьевъ теперь совсѣмъ не мѣшаєсь въ политику заграничну, наročно уникае всего такого, щобы навѣть давало позоръ, що ôнъ мѣшаєсь въ не свои дѣла.

(*Новый нумеръ тайного „Народнои Волѣ“*) появився въ Петербурзѣ съ датою 2 (14.) серпня с. р. и обôймае 7 сторонъ битого друку. Редакція „Нар. Волѣ“ констатуе, що убійця царя Александра II, котрый умеръ ôтъ ранъ въ конюшни царскôй не бувъ Ельниковымъ, але Игнатіемъ Якимовичемъ Гриневецкимъ. Дальше комитетъ екзекутивный перестерѣгае революційну партію передъ шпіономъ Фишеромъ и въ тôй цѣли подае описъ єго особы. Дальше помѣщае списъ всѣхъ ôтозвъ и писемъ, якй революційный комитетъ выпустивъ ôтъ дня 13. марта с. р. (с. є. ôтъ дня убійства царя). Слѣдуе вступна статя о царю, єго окруженю, дальше вѣсти зъ краю, списъ арештованыхъ, поквитованье даткôвъ на цѣли революційнй. Число арештованыхъ революціонистôвъ доходитъ до 300 осôбъ. Даткôвъ на цѣли революційнй зôбрано 5—6.000 рублѣвъ. Наконець редакторы „Нар. Волѣ“ обѣцюютъ, що слѣдуюче число выйде передъ кôнцемъ серпня ст. стиля и въ нѣмъ будутъ помѣщенй біографіи страченыхъ 3 цвѣтня цареубійцѣвъ.

Нѣмеччина. Въ Нѣмеччинѣ питанье жидôвске прійшло теперь подôбно якъ въ Россіи на порядокъ дневный. И въ Россіи и въ Нѣмеччинѣ не ôтгрожуются жидамъ лишь словами або въ печати, якъ се дѣесь гдеинде, — але таки вже розбиваютъ жидôвскй домы, и товчутъ жидôвъ. Въ Нѣмеччинѣ протестантскій пасторъ Штекеръ и професоръ Генрици умѣли своими проповѣдями розбудити страсти противъ жидôвъ; въ низшихъ клясахъ соспôльности ненависть жидôвъ приняла ôттѣнокъ соціялистичный. Въ очехъ берлиньскихъ радикалôвъ жидъ — то капиталистъ. Не раса (семитска) и не религія жидôвска суть предметомъ ненависти нѣмецкого народа, але загарбаный жидами капиталъ. Где подѣлися миліярды, котрй Нѣмеччина дôстала ôтъ Франціи? — пытаютъ берлиньскй антижидôвскй проповѣдники и ôтповѣдаютъ: „Пôйдѣть, погляньте на жидôвскй палаты въ Tiergarten, тамъ и миліярды! Жиды зъѣли миліярды!“ Такй и тымъ подôбнй проповѣди спровадили въ прускôй провинціи Померанiи: въ Штетинѣ и другихъ мѣстцевостяхъ бôйку жидôвъ. Правительство нѣмецке муситъ наконець покинути своє обсерваційне становище въ тôмъ важнôмъ дѣлѣ и выступати противъ антижидôвского руху. Але правительство находится въ дуже критичнôмъ положеню, оно въ теперѣшнôй хвили опираєсь на робочихъ клясахъ и не може роздражняти ихъ противъ себе, беручи въ опѣку жидôвъ; длятого то правительство тôлько тамъ ажь мѣшаєсь въ борбу антижидôвску, где вже доходитъ до бôйки, якъ н. пр. въ Штетинѣ. Либеральна печать дорѣкае однакожь правительству, що навѣть тогды, коли гроза вже очевидячки наближаєсь, правительство вмѣшуєсь за пôзно. Такъ въ Померанiи правительство безучастно глядѣло на приготовленье до побоёвъ жидôвскихъ. Померанія була все найспокойнѣйшою провинціею Прусъ, а коли вже єи жителѣ взялись до розбиваня жидôвскихъ крамниць и домôвъ, то значится, они рôвнодушнôсть и мовчанье правительства зрозумѣли такъ, що правительство годится на погромъ жидôвъ, — звѣстно: qui tacet, consentire videtur. Въ тôмъ взглядѣ либералы маютъ правду: въ державѣ такôй якъ Прусы, колибъ правительство було схотѣло, не булобы допустило до погрому въ Штетинѣ. Треба знати, що народъ громившій жидôвскй склепы и домы бувъ пересвѣдченый, що ôнъ тымъ иде въ помôчь канцлерови кн. Бисмаркови. Въ полуденнôй Нѣмеччинѣ антисемитскій рухъ не такій сильный, якъ въ пôвнôчнôй; католицке духовеньство взяло жидôвъ въ оборону. Органъ консерватистôвъ „Post“ выступила съ обороною кн. Бисмарка противъ выноваченя єго о попиранье антисемитского руху. „Post“ розрôжняе князя Бисмарка яко урядника и яко приватного чоловѣка. Она такъ каже: „Безпристрастнôсть свою яко урядникъ Бисмаркъ достаточно доказавъ примѣненьемъ закона противъ антисемитôвъ. Що же дотыкае личныхъ чувствъ и пересвѣдчень канцлера, то за нихъ ôнъ може бути отвѣчательный тôлько передъ своєю совѣстію. Звѣстно що никто такъ якъ жиды не нападаютъ на кн. Бисмарка въ печати и на выборчихъ зборахъ. Коли жиды хотятъ, щобы ôтношеня канцлера до нихъ змѣнились, нехай они зроблятъ першій крокъ.“ Змыслъ сеи бесѣды газеты „Post“ такій: жиды повинній смиритись кн. Бисмаркови и занехати опозицію єго проєктамъ, а тогды и ôнъ возьме ихъ въ опѣку. Коли жь нѣ, то кн. Бисмаркъ зôстане при своихъ личныхъ чувствахъ и поглядахъ, за котрй може отвѣчати лишь передъ своєю совѣстію. Статія „Post“ зробила дуже велике враженье и о нѣй писалось обширно во всѣхъ европейскихъ газетахъ.

Вашингтонъ. Президентъ Гарфіельдъ зôставъ дня 6 с. м. перевезеный зъ Вашингтону до Лонгбранчь. Кабинетъ мавъ перенестися за нимъ такожь до того мѣста.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Є. В. Цѣсарь удѣливъ громадѣ Губицѣ въ пов. добромильскôмъ 100 зр. запомоги на будову школы, громадѣ Сѣлець въ пов. сокальскôмъ 100 зр. на ôтновленье и внутренне устроєнье церкви, а громадѣ Красна въ пов. короснянскôмъ 50 зр. на будову церкви. — Папа має скликати въ другôй половинѣ вересня с. р. консисторію. — Дня 8 л. с. м. ôтбувся во Львовѣ фестинъ въ користь фонду для пôдмоги выпущеныхъ вязнѣвъ. — Въ Кутахъ старыхъ построєно нову церковь. — Дунай вылявъ значно въ послѣдныхъ дняхъ и залявъ теренъ инундаційный пôдъ Вѣднемъ. — Царь Александеръ III має прiѣхати въ половинѣ жовтня с. р. до Варшавы. — Кн. Милянъ буде ôтбувати черезъ цѣлый мѣсяць подорожь по своёй державѣ. — Президъ. Гарфильдови по переѣздѣ до Лонгбранчь значно погôршилося.— Въ Празѣ засуджено сими днями управителя друкарнѣ Куга и студента Вольфа на 14-дневну вязницю за участь въ ексцесахъ зъ дня 30 л. червця с. р. — Панна Юсуповъ, суджена булгарского кн. Александра, має єму принести въ вѣнѣ 80,000.000 рублѣвъ. — 554 жидамъ-робôтникамъ въ кіевскихъ фабрикахъ тютюну приказано опустити Кіевъ въ протягу двохъ тыжднѣвъ. — На ôтбудованье народного ческого театру жертвувавъ банкъ краѣвъ австрійскихъ (Länderbank) 10.000 зр. — Соціялистôвъ Пєховского и Цешковского, ôтсидѣвшихъ 8 мѣсяцѣвъ въ вязници краковскій, выдано, якъ пишутъ зъ Швайцаріи, властямъ россійскимъ. — Россійскій повѣстеписатель Тургеневъ прiѣхавъ дня 6 л. с. м. зъ губ. орловскои до Петербурга. — Въ Слупеку (Stolp) на Поморю появились сими днями забуреня антижидôвскй. — Въ Одессѣ буде выходити съ новымъ рокомъ мѣсячный журналъ п. н. „Югъ“.— Въ Пештѣ ôтдано сими днями до закладу божевôльныхъ 6 жидôвъ, котрй збожеволѣли зъ самого страху передъ переслѣдованьемъ жидôвъ. — Въ Краковѣ має здвигнутись польскій театръ, котрый буде стояти до 400.000 зр. — Въ петербурскôмъ окружнôмъ судѣ буде вестись небавомъ бôльшій политичный процесъ. — Въ Римѣ розпôчнеся въ сихъ дняхъ головна розправа въ процесѣ о надъужитье въ зарядѣ великои библіотеки народнои, въ котрôмъ берутъ участь знатнй особистости.

— Дня 7. л. вересня с. р. ôтбулося **засѣданье выдѣлу товариства „Просвѣта“ у Львовѣ** пôдъ проводомъ др. Ом. Огоновского. Перечитано и принято до вѣдомости письмо ôтъ филіи станиславôвскои съ выказомъ вкладокъ членьскихъ; на прошенье читальнь рускихъ въ Сокали, Самборѣ и Нижневѣ ухваливъ выдѣлъ дарувати тымъ читальнямъ по примѣрнику выдань товариства; принято до вѣдомости, що слѣдуюча книжочка тов., с. є. календарь на р. 1882 вже друкуеся; принято до товариства 7 новыхъ членôвъ; въ кôнци залагоджено еще кôлька справъ чисто администраційныхъ.

— **Поодинокй числа „Дѣла“** можна дôстати по цѣнѣ 10 кр. за примѣрникъ въ обохъ головныхъ трафикахъ, на головнôмъ двôрци желѣзницѣ Кароля Людвика и въ трафицѣ при улици Рускôй во Львовѣ, якъ такожь на двôрци желѣзницѣ въ Перемышли.

— **Зъ Долины** пишутъ намъ: Єще 6 н. ст. липня с. р. подали мы до затвердженя ц. к. намѣстництву статутъ маючогося у насъ основати товариства политичного „Народна Рада“, але до сего часу не одержали мы жаднои ôтповѣди. Понеже отже 30 днѣвъ ôтъ поданя статута проминуло, а намѣстництво не учинило жадного замѣту, значитъ статутъ одобрило, — то булобъ пожаданымъ, щобы нашй люде зôбрались и довершили разъ розпочате дѣло. Булобы

грѣхомъ такъ важну для насъ справу зволѣкати!

— **Вп. Кулачковского,** посла до рады державнои зъ выборчого округа долиньского, просимъ, щобы зволивъ здати передъ своими выборцями справу зъ своеи посольскои дѣятельности. Въ тôй цѣли выслали були вже выборцѣ до п. Кул. листовне запрошенье, на котре однакъ не одержали жаднои ôтповѣди. Будучи отже въ непевности, чи той листъ за реверсомъ дôйшовъ до рукъ п. Кул., выслали черезъ урядъ почтовый запытанье, на котрôмъ п. Кул. потвердивъ вправдѣ власноручнымъ нôдписомъ, що листъ одержавъ, але мимо того не дае доси жаднои вѣсти. Коли такъ, то мы справдѣ не можемъ поручити, чи при будущихъ выборахъ, удасться перевести выбôръ руского кандидата. А кто буде тому виненъ?..

(*Одинъ зъ выборцівъ.*)

— **Въ коломыйску руску бурсу** принято на сей рôкъ шкôльный 11 ученикôвъ.

— **Для несеня помочи погорѣлцямъ въ Гордини и Сѣкерчицяхъ** позволило намѣстництво дотычному комитетови збирати складки въ всходнôй части Галичины до кôнця грудня с. р.

— **На засѣданю „Рускои Рады“ въ Чернôвцяхъ** зъ дня 3. л. с. м. рѣшено межи иншимъ удатись до черновецкои дирекціи почтовои съ просьбою, шобы уряды почтовѣ мали такожь всѣ рускѣ друксорты.

— **Рускій театръ** нôдъ дирекцією п-нѣ Романовичь перенѣсся сими днями зъ Бурштына до Бережанъ.

— **Въ организаціи краєвои рады школьнои** ухвалила анкета школьна на послѣднôмъ своѣмъ засѣданю поробити гдеякѣ змѣны, а именно маѣ бути установленый директоръ кр. рады шк. яко заступникъ предсѣдателя, а такожь яко ревидентъ ôтповѣдаючій за выконанье ухвалъ кр. рады шк.; дальше всѣ члены кр. рады шк. маютъ мати право и обовязокъ инспекціоновати школы.

— **Урядники судовѣ,** именно практиканты и авскультанты могутъ надѣятись на гдеяке улучшенье своеи дотеперѣшнои долѣ. Якъ пише вѣденьска „Presse“, правительство роздумуе надъ нôдвысшеньемъ и помноженьемъ адъютôвъ, якъ такожь администрація справедливости малабы мати надъ тыми урядниками бôльше право диспозиціи, а то придѣлювати ихъ до судôвъ повѣтовыхъ и окружныхъ на провинціи. Але кто знае, чи тое все не есть лишь pia desideria...

— **Пожары** Въ Мальчицяхъ въ пов. городецкôмъ погорѣло 8 селянъ, зъ котрыхъ лишь одинъ бувъ убезпеченый. Страта надъ 3.000 зр. — Въ Быковѣ въ пов. самбôрскôмъ погорѣло 7 господарѣвъ. Страта 7.100 зр.; лише одинъ господарь бувъ убезпеченый. —

— **12 женщинамъ** выдавъ факультетъ медичный въ Парижи дипльомы докторскѣ. До найздôбнѣйшихъ женьскихъ докторôвъ належатъ одна Россіянка, одна Италійка и одна Американка.

— **Въ Берлинѣ** подавъ выдѣлъ союза лѣкарскихъ товариствъ нѣмецкихъ просьбу до уряду канцлерского, щобы гомеопатамъ ôтняти право диспензованя лѣкарствъ.

— **Школы реальнѣ въ Россіи** чимъ разъ упадаютъ, подôбно якъ и у насъ. Ученики, укôнчившій таку школу не маютъ где дѣтися, позаякъ въ институтахъ инжинерскôмъ и гôрничôмъ майже не пріймаютъ, а въ институтѣ технольогичнôмъ залягае чотыри разы бôльше число прошеній, якъ есть мѣстць до обсадженя. Зъ тои причины пытаютъ абитурієнтôвъ при испытахъ дуже строго, такъ що они по бôльшôй части ôтступаютъ. Многѣ ученики, укôнчившій школу реальну, подали до министра просвѣты прошенье, щобы позволено имъ записуватись на выдѣлъ физично-математичный або на медичный.

— **Женщинамъ музулманьскимъ** не вôльно учащати на публичнѣ зрѣлища, якъ прим. театры. Директоры театрôвъ въ Константинополи подали протое вспôльне прошенье до дирекціи полиціи, щобы позволено ходити женщинамъ-музулманкамъ до театрôвъ. Прошенье тое предложила полиція самому султанови, котрый однакъ не позволивъ на тое.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Русская исторія въ жизнеописаніяхъ ея главнѣйшихъ дѣятелей.“** Нôдъ тою надписію выйшло недавно въ Петербурзѣ дѣло славнозвѣстного нашого историка Н. Костомарова. Есть то вже друге выданье, обнимаюче житьеписи знатнѣйшихъ мужѣвъ, котрѣ брали головну участь въ исторіи Россіи якъ такожь Украины.

— **„Obrázky z Pokuči : Včelař z Čortovce.“** Въ послѣднôмъ ч-ѣ праскои литературно-науковои часописи „Světozor“ находимъ нôдъ повысшою надписью статію, котра обзнакомлюе читателѣвъ съ рускимъ народомъ на Покутю. Авторъ п. Фр. Григорій Ст. згадуе впередъ въ коротцѣ о историчнôмъ розвою Покутя, описуе ôттакъ тамошне руске населенье, его звычаѣ и обычаѣ, его промыслъ, господарство и т. п., а въ кôнци заповѣдае, що представитъ нôзнѣйше цѣлый рядъ характеристичныхъ картинъ Покутя, подаючи на теперь помѣщену на вступѣ илюстрацію, представляючу старого насѣчника зъ Чортôвця, котрый теше ôсьпякомъ снозы до уліѣвъ.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До испыту конкурсового припущенѣ: оо. С. Царь, І. Стоцкій, І. Сологубъ, Д. Еліясевичь, Г. Алексевичь и А. Ольшь.

Ôтъ испыту конкурсового увôльненѣ: оо. І. Василовскій, Т. Мацѣлиньскій, А. Глѣбовицкій и А. Петровичь.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Почетнымъ крылошаниномъ при соборѣ клироса Перемыского именованый о. дръ Ю. Пелешь, ректоръ и парохъ при церквѣ св. Варвары въ Вѣдни.

Право ношеня крылошаньского ôтличія на клирикальнôй одежи, с. е. пелерины и рукавокъ, одержавъ о. І. Коростеньскій, деканъ мокряньскій и парохъ въ Грушовѣ.

Мѣстодеканомъ деканату угнôвского именованый о. М. Несторовичь, парохъ въ Ульгôвску.

Завѣдателемъ деканату жукотыньского именованый о. Т. Турчмановичь, парохъ въ Рыпянѣ.

Канонічну институцію одержавъ о. В. Крвавичь на кап. Залуже дек. яворôвского.

Попечителемъ библіотеки деканальноі именованый о. Т. Карпякъ, парохъ въ Устрыкахъ.

Личный додатокъ по 100 зр., черезъ три лѣта зъ фонду религійного одержавъ о. С. Хилякъ, парохъ Мацынѣ дек. бѣцкого.

Завѣдательство одержавъ о. А. Мицкевичь въ Бѣличу горѣшнôмъ дек. старосамбôрского.

Послѣднѣ вѣдомости политичнѣ.

Гданьскъ. Вчера ôтбувся зъѣздъ царя Александра III съ цѣс. Вильгельмомъ. Послѣдный прибувъ до Гданьска въ товариствѣ наслѣдника престола и вел. кн. мекленбурского и баденьского. Рôвножь прибули до Гданьска: король дуньскій, кн. Бисмаркъ и фельдмаршалъ Мольтке. Такожь приѣхавъ до Гданьска цѣлый персоналъ амбасады россійскои въ Берлинѣ нôдъ проводомъ свого начальника Сабурова. Въ товариствѣ царя россійского находятся: великѣ князѣ Володимиръ и Алекѣй, министеръ двору гр. Воронцовъ Дашковъ, адмиралъ Бутаковъ, секретаръ стану Гиресъ, ген. адъют. Бойтиковъ, адъют. прибочный гр. Олсуевъ, кн. Ободенъскій, полк. гр. Шуваловъ, кн. Шаховскій и нѣмецкій повномочникъ войсковый ген. Вердеръ. Цѣс. Вильгельмъ приѣхавъ до Гданьска вчера рано по год. 6. Народъ принимавъ монарха съ ентузіязмомъ. Яхтъ на котрôмъ ѣхавъ царь, опôзнився зъ причины мраки на мори, такъ що сподѣвано ся царя ажь пополудни. Мѣсто пристроене дуже велично, особливо консулятъ россійскій, где маѣ станути царь и дôмъ, где стане цѣс. Вильгельмъ. Триста трираменныхъ канделябрôвъ будутъ освѣчувати въ ночи улицѣ, при котрыхъ знаходятся резиденціи.

— Дръ. Гербстъ здававъ справозданье посольске передъ численнымъ зборомъ выборцѣвъ въ Цвикавъ ческôмъ. Въ промовѣ до выборцѣвъ дръ Гербстъ выступивъ рѣшучо противъ реформы администраційнои, проектованои правительствомъ, понеже така реформа не буде коштовати менше, але противно, навѣть бôльше.

— Въ Египтѣ выбухла холера.

— Соймъ прускій зберався въ надолистѣ. „Nordd. Allg. Ztg.“ доноситъ, що правительство маѣ предложити соймови внесенье о ôтновленю посольства прускаго при столици апостольскôй. Рôвножь на найблизшôй сесіи соймовôй буде предложена ревизія законодательства церковного въ Прусахъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІИ.

О. І. Л. въ Сапоговъ: Прошу донести, котрои читанки Барвѣньского хочете? *О. А. Т. въ Полк.:* просимо о 57 кр., котрѣ намъ належатся за высланѣ Вамъ давнѣйше книжочки. *Всч. о. І. Заячковскій въ Лопянцѣ:* Щирый датокъ Вашъ на покрытье численныхъ конфискатъ нашои часописи мы ôтобрали и сердечно дякуемъ. Вправдѣ понесли мы немалу страту черезъ конфискаты, але Вашъ патріôтичный постунокъ въ дѣлѣ и словѣ може насъ лишь загрѣти до дальшои працѣ.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

На „Отголоски“ Гушалевича: о. А. М. въ Видиновѣ 1 зр.; для Страхопуда: о. Т. въ Хлѣбичинѣ 2·70, о. Т. Л. въ Должневѣ 2·60 и о. О. С. въ Божиковѣ 2·60; для часоп. школьнои: о. Е. П. въ Торкахъ 1 зр., І. В. въ Стрыю 1 зр.; для общества Качковского: о. Г. въ Смолинѣ 1 зр. о. І. Т. въ Жуковѣ 1 зр.; на крайцар. Киб. о. Ю. О. въ Сенечолѣ 1 зр. о. І. Б. въ Илавчу 2 зр.; на оправу Антольогіи: Вп. В. Б. въ Сяноку 1·80; для Зорѣ: о. К. Б. въ Утѣшковѣ 2 зр. о. Л. Л. въ Пилунчу 2 зр. о. М. М. въ Сухоставѣ 2 зр. о. Е. О. въ Пристани 2 зр. О. Б. въ Коломыѣ 2 зр. о. И. Ч. въ въ Ходачковѣ 1 зр. о. С. Є. въ Золочевѣ 1 зр. Ю. М. въ Лядскôмъ 2 зр. о. К. В. въ Сѣнявѣ 1 зр. о. Б. въ Краснôмъ 2 зр. о. З. Н. въ Вайславичохъ 2 зр.; На дѣвоче воспиталище во Львовѣ: Пчт. Брацтво церковне въ Бѣлôмъ Камени 2 зр. Пчт. Брацтво церковне въ Черемошни 2 зр. о. С. Гаврисевичь въ Бѣлôмъ Камени 2 зр. о. Левъ Ковшевичь, деканъ варяжкій ôтъ священикôвъ варяжкого деканата 20 зр.: именно жертвовали: о. З. Корытиньскій въ Варяжи, о. І. Ковшевичь въ Ульвôвку. о. І. Богдановичь въ Лѣскахъ, о. Т. Лисякъ въ Должневѣ, о. Л. Панасиньскій въ Гôльчу, о. Л. Ковшевичь въ Тудорковичахъ, о. З. Насальскій въ Войславичахъ, о. Я. Калитовскій въ Хоробровѣ, о М. Ковшевичь въ Ульвôвку, о. Т. Коснерскій въ Угрыновѣ — всѣ по 2 зр.; — Для Просвѣты о. М. Д. въ Милошовичахъ 1 зр. А. Г. въ Лѣску 5 зр. С. Н. во Львовѣ 2 зр.; для Науки: о. П. Д. въ Посѣчи 2 зр. о. Е. О. въ Пристани 2 зр.; для Сіона: о. П. Л. въ Глубочку 4 зр. о. К. К. въ Турлѣ 2 зр. о. М. Д. въ Хильчицяхъ 2 зр. о. М. Д. въ Коломыѣ 1 зр.; на руску Антольогію: о. І. З. въ Лопянцѣ 1 зр. о. А. К. въ Грущѣ 1·50 кр.: на памятникъ Климковича: о. І. З. въ Лопянцѣ 1 зр.; для Батькôвщины: о. С. Е. въ Золочевѣ 1·30 Ю. М. въ Лядскôмъ 1·30, о. Л. въ Пѣстини 2 єр. о. Л. Л. въ Пенякахъ 1 зр. о. П. С. въ Козовôй 0.70 кр.; для Слова: о. К. К. въ Турлѣ 3·50; на пов. Іеронима Анонима: о. И. Д. въ Товмачи 2·55; для Пролома: о. В. Д. въ Гребеновѣ 2 зр. о. І. З. въ Нозолôвцѣ 1 зр. о. З. Н. въ Войславичахъ 2 зр.; для Свѣта: Вп. О. Ч. въ Бродахъ 4 зр.; на Хрестоматію дра Огоновского о. І. Л. въ Сапоговѣ 2 зр.: на читанку Барвѣньского: о. І. Л. въ Сапоговѣ 1 зр.; для Мирона Савицкого: Ст. Т. въ С. 10 зр.

Курсъ збôжа зъ дня 7 л. вересня 1881.

(*Справозданье львовскои комнаты торговельнои.*

Цѣна за 100 кильограмôвъ.

	ôтъ зр.	ôтъ кр.	до зр.	до кр.
Пшеница червона	10	75	11	—
„ бѣла	10	50	10	80
„ жовта	10	50	10	80
„ осѣнна	—	—	—	—
Жито	7	25	7	50
Ячмѣнь	6	80	7	—
Гречка	—	—	—	—
Овесъ	6	—	6	40
Горохъ до варки	7	50	8	—
„ паст.	6	50	7	—
Выка	—	—	—	—
Кокорудза стара	—	—	—	—
„ нова	—	—	—	—
Рѣпакъ зимовый	12	—	12	50
„ лѣтный	11	50	11	70
Ржѣй (Лиянка)	9	75	10	40
Насѣнье лляне	11	50	12	—
Конюшина (передна)	40	—	50	—
Кминъ	—	—	—	—
Анижъ	—	—	—	—
„ плоскій	30	—	32	40

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (15—?)

ВИНКЕНТІЙ КУЧАБИНЬСКІЙ

во Львовѣ

ул. Театральна, ч. 10 (напротивъ площади Св. Духа

поручае свою новозаложену

Робôтню интролигаторску и Растровню книгъ торговельныхъ,

заосмотрену въ машины и прилады найновѣйшои кострукціи.

Удержуе на складѣ власного выробу

Молитовники въ рôжнородныхъ переплетахъ

якъ такожь

книги линіованѣ

въ рôжныхъ линіятурахъ и форматахъ.

Всякѣ замовленя выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и за цѣны найумѣренѣйшѣ. (3—5)

Товариство „Просвѣта“

маѣ великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продае ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (9—?)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection 5—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt und empfohlen.

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици.

Адреса: **І. Б.,** почта Книгиничѣ.

ПЕРЕПЛЕТНИЧЕ ЗАВЕДЕНЬЕ

МИХАИЛА СПОЖАРСКОГО

во Львовѣ, въ домѣ Ставропигійского Института,

котре вже 19-тый рôкъ существуе и придбало собѣ черезъ той часъ розголосъ не тôлько въ Галичинѣ, але и поза ей границями, котрого выробы на рускôй выставѣ въ Коломыѣ удостоились навѣть ласкавои уваги и похвалы Его Величества Цѣсаря нашого,

принимае до переплету:

напрестольнѣ евангелія, почавши ôтъ найскромнѣйшихъ ажь до найвеличавѣйшихъ;
служебники и всѣ иншій церковнѣ книги для найбогатѣйшихъ и найбѣдѣйшихъ церквей;
молитвословы для священикôвъ;
молитвословы для женщинъ, дуже хорошо оправленѣ, не уступаючѣ ани парискимъ ани липскимъ,
молитвословы въ скромныхъ, але хорошихъ переплетахъ, всякои величины;
книги тверезости (ôтъ 3 до 10 зр.);
книги пропамятнѣ (альбумы), прим. для основателѣвъ або здвигателѣвъ церквей и т. п.;
книги метрикальнѣ, протоколы и т. п.;
книги купецкѣ, для домовыхъ записокъ и т. п.;
прехорошѣ теки на адресы, дипльомы и т. п., и т. п.

Такожь принимае до переплету книжки школьнѣ, цѣлѣ библіотеки публичнѣ и приватнѣ, дальше брошурованя книжокъ всякои величины и числа, всякѣ книжки канцелярійнѣ и въ загалѣ все, що входитъ въ кругъ переплетничои робôтнѣ. Старѣ металевѣ украшеня Евангелій обновляются, позолочуются або посрѣбляются нôдъ надзоромъ.

Всякѣ замовленя принимаются устно або листовно. Робота совѣстна, тревала, хороша и солидна, а

цѣны совсѣмъ низкѣ

навѣть для бѣдныхъ осôбъ або корпорацій приступнѣ.

Сими днями замовило заведенье зъ Липска, Парижа и Гамбурга рôжнородни найновѣйшѣ украшеня для Евангелій и молитвословôвъ. (3—3)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, нôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 68. Львôвъ, Середа 2 (14) вересня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція. администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаютсѧ тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрй е успѣли єще вырôвнати своєи залеглости, щобы и якъ найскорше вырôвнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрй зложили предплату.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше)

Пôднесенй тутъ хибы и недостатки народныхъ шкôлъ суть такъ загально у насъ звѣстнй и признаютъ ихъ и пôдносятъ, съ выняткомъ послѣднои, навѣть самй Поляки, такъ що булобъ злишнымъ довше надъ тымъ розводитися. Длятого здавалось, що по такôй строгôй критицѣ, якои дôзнали школы народнй у второчнôмъ соймѣ, покликана черезъ кр. Выдѣлъ анкета шкôльна повиннабы вынайти тй слабй стороны, выслѣдити ихъ причины и подати ôтповѣднй способы усунути зло. Однакъ вже въ складу сеи анкеты годѣ було ворожити тôй справѣ доброго успѣху и можна було надѣятись, що она не схоче добачити властивыхъ недостаткôвъ и рѣшитъ дѣло односторонно и єсли не зôстане все по давному, то може ще буде гôрше.

Розгляньможь, щó уложила и предложила въ справѣ реформы польска анкета школьна. Маємо передъ собою слѣдуючй „Projekty nowych ustaw szkolnych“: I. O zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych (обôймає 48 §§). II. O stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego szk. lud. (§§. 54) и III. O nadzorze szkolnym (§§ 42), а крôмъ того kwestyonarz обôймаючій 20 пытань, въ котрыхъ 15 ôтносится до повысшихъ законôвъ школьныхъ, а 5 до пляну наукъ шкôлъ народныхъ, выдѣловыхъ и семинарій учительскихъ и до организаціи тыхъ послѣдныхъ.

Переглянувши тй projekty nowych ustaw szkolnych въ порôвнаню съ дотеперь обовязуючими законами, бачимо, що анкета подала намъ то само съ додаткомъ 11 новыхъ §§, а кôлька давныхъ инакше сформулована. Ново доданй и ново сформулованй §§ суть вже готовыми ôтповѣдями на пытаня заданй въ квестіонарѣ. Тй зъ горы вже анкетою высказанй ôтповѣди кидаютъ дуже яскраве свѣтло на задуману реформу шкôлъ народныхъ, зъ нихъ вѣе вѣтеръ старого абсолютизму, пробиваєся ясно замѣръ верховодячои у насъ партіи, у котрои все автономія на языцѣ, а централизація на умѣ, щобъ громадамъ нашимъ и сей слабый вплывъ на школы ôтобрати, а всю власть перенести въ руки радъ шк. окружныхъ, рады шк. краєвои и Выдѣлу краєвого, где вже она має неоспориме верховодство. Ось куда стежка въ горахъ!

Розбераючи подрôбно справы пôднесенй въ квестіонарѣ, будемъ мали случайнôсть се точно выказати.

I-е пытанье звучитъ: *Чи наука въ народныхъ школахъ має остати въ цѣлости безплатною?* (Одинъ членъ анкеты внѣсъ, щобы въ самостôйныхъ школахъ выдѣловыхъ, а взглядно въ найвысшихъ трехъ клясахъ школы выдѣловои, полученои съ звычайною народною школою, заведено школьну оплату, а наука въ школахъ народныхъ звычайныхъ була безплатною). — *Чи наука предметôвъ надъобовязковыхъ (н. пр. языкъ нѣмецкій въ школахъ 1 и 2 клясовыхъ, а французскій въ школахъ выдѣловыхъ) має бути такожь безплатна?*

Законъ державный для нар. шкôлъ зъ 9 мая 1869 лишає рѣшенье сеи справы законодавству краєвому. Що до першои части повысшого пытаня законъ кр. о закладаню и удержаню шкôлъ народныхъ зъ 2 мая 1873 (Дн. зак. кр. Ч. 250)*) въ Арт. 17 постановляє, що наука въ школахъ народныхъ удѣляєся безплатно а также въ проэктѣ нового закона въ §. 18 та постанова зôстає незмѣнна. Въ тôмъ дусѣ высказалося такожь дневникарство, о скôлько забирало голосъ въ тôй справѣ.

Та постанова совсѣмъ справедлива и повинна ôтносится до всѣхъ категорій шкôлъ народныхъ, отже й до выдѣловыхъ, позаякъ школы тй удержованй переважно коштомъ громадъ, котрй при заведеню оплаты поносилибы подвôйный тягаръ.

Въ повысшихъ нашихъ замѣткахъ заявилисьмо такожь, що безплатна наука въ народныхъ школахъ вже зô взгляду на примусъ школьный єсть конечностію. Думаємо отже, що и репрезентація краєва не буде за такимъ ополаткованьемъ науки, необходимои для низшои верствы народу.

Що до другои части пытаня I мѣстивъ законъ о ôтношеню правнôмъ учителѣвъ зъ 2 мая 1873 (Дн. зак. держ. Ч. 251, титулъ II о платахъ учит.) въ Арт. 17 постанову, що учителѣ предметôвъ надъобовязковыхъ будутъ побирати сталу вынагороду, котрои высокôсть означитъ въ кождôмъ поодинокôмъ случаю рада шк. окр., а пôсля проэкту нового закону §. 18 застерѣгаєся право вымѣрювати ту вынагороду для краєвои рады шк., на внесенье рады шк. окр. Ту постанову въ цѣлости принимаємо, а противимося категорично всякôй оплатѣ за науку надъобовязковыхъ предметôвъ, тымъ бôльше, що и въ школахъ середныхъ, где така оплата скорше мала бъ правну пôдставу, знесено всѣ оплаты, а кошта науки такихъ предметôвъ покрыває Фондъ державный.

Не умѣємо собѣ однакъ вытолкувати, зъ якихъ мотивôвъ допускає анкета нѣмецкій языкъ яко предметъ надъобовязковый въ одно- и двоклясовыхъ школахъ народныхъ, (отже переважно сельскихъ?

Мы вже въ загальнôмъ поглядѣ на школу народну зазначили єи цѣль и призначенье, отже не потребуємо розводитись надъ тымъ, що наука языка нѣмецкого въ 1 або 2-клясовыхъ школахъ не повинна мати мѣстця такъ само, якъ и наука польского языка въ школахъ чисторускихъ. Правда, пôдношено у насъ, мабуть зъ великои льояльности, давнѣйше въ соймѣ голосъ за наукою языка нѣмецкого въ школахъ сельскихъ, а потребу сеи науки мотивовано тымъ, що сельскимъ дѣтямъ придастся се опôсля въ войску! Однакъ и сей мотивъ пôсля нашои думки безъосновный, понеже школа народна, якъ вже высказалисьмо въ загальнôмъ поглядѣ, не повинна бути лишь Abrichtungsanstalt für Staatszwecke. Єсли держава потребуе жовнярѣвъ обзнакомленыхъ съ нѣмецкимъ языкомъ, то пôдготовитъ собѣ ихъ въ службѣ войсковôй, а наука удѣлювана въ школѣ народнôй и такъ вывѣтрѣла бъ, поки хлопець вступитъ въ службу войскову. Отже годимось съ Czas-омъ на те, щобы не вводити до школы сельскои науки языка нѣмецкого, хочь не подѣляємо его мотиву, що „lud nasz myśleć, czuć i mówić powinien tylko po polsku“. Єсли Czas мавъ на думцѣ свôй, польскій людъ, то добре; але єсли розтягає то и на нашь людъ, то абсолютно перечимо и домагаємось на основѣ максимы „cuique suum“, щобъ людъ рускій мысливъ, чувствовавъ и говоривъ лишь по руски, бо ôнъ самъ того хоче и домагаєсь.

Що до науки французского языка годимося съ гадкою высказаною въ Czas-ѣ. Школа народна въ загалѣ повинна учити лишь того, чого вымагаютъ условія житя тыхъ верствъ народу, котрй тамъ свои дѣти посылаютъ. Отже и выдѣловй школы, єсли маютъ сповнити своє призначенье, повиннй бути устроєнй практично, бо инакше будутъ упадати або лишь животѣти, якъ то вже теперь бачимо. Замѣсть французского най учатъ въ школахъ выдѣловыхъ нѣмецкого такъ, щобъ ученикъ въ житю мôгъ мати зъ того якійсь хосенъ, бо зъ дотеперѣшного досвѣду знаємо, що укôнченый выдѣловець не може користати ани зъ дѣлъ въ языцѣ нѣмецкôмъ, ани выбравшись примѣромъ на промыслову вандрôвку за границю не давбы собѣ рады.

II-е пытанье. *Чи и якй змѣны булибы пожаданй въ теперѣшнôмъ розкладѣ коштôвъ заложеня и удержаня публичныхъ шкôлъ*

*) Законъ сей, на котрый тутъ часто прійдеся намъ покликувати, будемъ называти для короткости просто першимъ школь. закономъ.

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

„Прошу васъ, що се за гадка тверезити хлопа?! Що се за розумъ? Проста окоманія (Пужаковскій хотѣвъ сказати: економія), проста окоманія противится тому. Кто жь буде споживати горѣвку? Для кого єи выробляти? Где подѣютъ скарбы свои бараболѣ, якъ выгодуютъ волôвъ безъ горальнѣ? А въ тôмъ, чи може хлопъ обôйтись безъ горѣвки? Чи можлива господарка безъ пропинаціи? Хлопъ муситъ бути нашимъ робôтникомъ, нашимъ живымъ инвентаремъ. А чимъ єго приманити, чимъ притягнути? Я знаю тôлько два способы на хлопа: кій и горѣвка, якъ не букомъ то горѣвкою! Иншои рады не ма. Прошу жь, недавно скасували кіѣ, а теперь хочутъ касувати горѣвку! Чиста руина господарска! Пропалисьмо! Я не знаю, якъ держава може на то позволити! Прошу взяти прикладъ. Мы въ Мотылицѣ мали шѣснацять скарбовыхъ коршемъ. Се зовсѣмъ не було богато, бо Мотылиця сама велике село, сама удержувала чотыри коршмѣ, а навколо села провадятъ гостинцѣ на всѣ боки и для проѣзжого люду зовсѣмъ не було богато дванацять коршемъ. Они всѣ пускались высоко въ аренду. Аренда несла двацять чотыри тысячь въ рôкъ, — се вже щось значитъ, а нынѣ, прошу, що осталось? Три коршминѣ, кажу, три коршминѣ — зъ шѣснацять, та и съ тыхъ хочутъ арендарѣ утѣкати. Отъ вамъ тверезôсть, отъ окоманія! Замѣсть двайцять чотыри тысячь теперь и трехъ тысячь годѣ выдусити зъ аренды. Руина, руина, чиста руина“.

„О, руина, правда, правда“, потвердивъ Гуляйпольскій. „Пропинація — се велика сила.“

„Се все, усе!“ горячився Пужаковскій. „Пропинація се нашь дохôдъ, нашь, колисьто найпевнѣйшій, неохибный дохôдъ, що єго и слота не забье и вода не забере и огонь не спалитъ и градъ не побье. Пропинація се головна жила нашого господарства, се перша промысленна спóжива нашихъ сырыхъ плодôвъ, се нашь навôзъ, се наша волôвня, се нашь робôтникъ, се наша приманююча сила, — пропинація — се грунтъ и баста!“

„О, пропинація то грунтъ“, зновъ потакнувъ Гуляйпольскій, „пропинація се нашь ратунокъ, се нашь спасъ!“

„Ну, а до чогожь то все йде теперь?“ тягнувъ дальше Пужаковскій. „Хлопамъ тверезôсть, хлопамъ школы, хлопамъ рады и повѣтовй и громадскй, ба й до сойму, ба й до Вѣдня! Всюда высаджуютъ хлопа на передъ, съ нимъ панькаются, возятся, якъ съ зôбитымъ яйцемъ, — хлопъ и хлопъ, якбы вже й никого не було бôльше на свѣтѣ. А шляхта где? Шляхта пôдъ стôлъ, шляхта въ кутъ, жидамъ и хлопамъ на услуги!“ Пужаковскій такъ розгорячився, наче бъ ôнъ справдѣ бувъ найчистѣйшои шляхоцкои крови Въ Гуляйпольского ажь вступивъ духъ и ôнъ поналивавъ всѣмъ повнй келѣхи.

„Пью на здоровлье шляхты, мои панове“, гукнувъ Гуляйпольскій. „На здоровлье нашои шляхоцкои реставраціи. Vivat конфедерація шляхты!“

Гуляйпольскій поздоровкався съ всѣма товарищами и выхиливъ чарку до дна.

„Такъ, такъ, моспаненьку“, тягнувъ дальше Гуляйпольскій, „реставрація шляхты — ось надъ чимъ намъ треба заходитись. Конфедеруймось, братаймось, — а нѣ то пропадемо! Намъ лишаєся ще одна стеблина до ратунку. Се єсть пропинація, якъ, моспаненьку, дуже справедливо завважавъ нашь дорогій пленипотентъ. Шляхта повинна ожити, схаменутись, Мости Добродѣю, пôзнати свôй интересъ и не попуститись свого права. Такъ! се наше право!“ гримавъ Гуляйпольскій вдаривши кулакомъ въ стôлъ, „се наше право, наше, наше! Теперь хочутъ намъ и се право выдерти и зновъ такъ въ поле вывести, якъ съ паньщиною! Го, го, моспаненьку, бачнôсть! Въ друге не обдуришь. Такъ, братя, треба намъ сконфедеруватись!“

„Такъ, такъ сконфедеруватись!“ озвались голосы.

„Конфедерація, конфедерація!“

„Прочь съ нашою рôвнодушностію!“

„Прошу, прошу, те, те, те,“ озвався затревоженый староста. „Я Panie Dzieju, мушу троха успокоити. Станъ не єсть такъ небезпечный, якъ здаєся. Нема причины тревожитись. Гм, гм, те, те, я, Моспане, мушу пригадати, що навѣть самй завзятй противники, то єсть, те, те, опозиційнй газеты признаютъ, що гм, гм, rząd sprzyja krajowi. Прошу, прошу, те, те, такъ єсть, сприяє, сприяє. Слово гонору! Вправдѣ пропинація муситъ, те, те, те, то єсть має бути знесена“...

„Що? що? Знесена? Пропинація знесена?“ закричали голосы.

„Niepozwalam, Panie Dzieju! Niepozwalam!“

„Veto, veto!“

„Але жь прошу, прошу“... благавъ староста.

„Го, го! Пропинація знесена?!“

„Протестую!“

Го, го! Моспаненьку!“

„Але прошу, прошу о голосъ, я ще не докôнчивъ, — пропинація не буде

народныхъ межи громады и двôрскî обшары, повîтъ и край? (Одинъ членъ анкеты внîсъ, щобы выдатки на платнî учителîвъ поносивъ въ цîлости край, а иншî выдатки — громады и обшары двôрскî въôтношеню до оплачуваныхъ выдаткôвъ).

Пôсля теперь обовязуючого I. закона шк. арт. 14 покликанî передовсîмъ громады и обшары двôрскî закладати и удержовати школы. Въ тôй цîли мае утворитися власный фондъ шкôльный мîстцевый, зложеный зъ будынкôвъ шкôльныхъ, грунтôвъ, капиталôвъ, записôвъ и дарôвъ приватныхъ, а коли бъ тî не выстарчали на оплату учителя, обовязанî пôсля арт. 18 тогожь закона громада и обшаръ двôрскій вносити на ту цîль до фонду шк. мîстц. додатки грошевî, — громада до 12% ôтъ податкôвъ безпосередныхъ въ громадî, а обшаръ двôрскій до 4% ôтъ податкôвъ безпос. зъ обшару оплачуваныхъ. Если бъ тî приходы не выстарчали на покрытье выдаткôвъ шкôльныхъ, може громада вынятково домагатись на основî 19 и 24 арт. тогожь закона пôдмоги зъ фонду шкôль. окружного або краевого въ формî зворотныхъ задаткôвъ.

Тî постановы I закона шк. зôстаютъ незмîнныî и въ новôмъ проектî.

Пôсля тыхъ постановъ неперечно спадае на нашî громады тяжкій обовязокъ, тымъ тяжшій, що обшары двôрскî до всего причиняются въ найлучшôмъ случаю лише одною третиною, хочь они посередно користаютъ зъ школы, якъ то и Czas признае, понеже маютъ интелигентнîйшого роббôтника, — а дальше не ма ніякои справедливои причины, длячого двôрскî обшары маютъ въ меншôй мîрî причинятись до удержаня народныхъ шкôлъ, котрî маютъ сповняти загальнопросвîтну задачу, зъ котрыхъ отже и обшары двôрскî вразъ съ своими поселенцями можутъ користати и на дîлî користаютъ. Зъ того взгляду внесенье одного члена анкеты, щобъ край поносивъ выдатки на платнî учителîвъ, а лишь решта коштôвъ спадала на громады и дворы, на першій поглядъ выдаеся дуже приманливымъ и для народа користнымъ облегченьемъ, такъ що й „Школь. часопись“ на те годится. Тымчасомъ въ дîйстности рîчь совсîмъ инакше представляеся.

(*Дальше буде.*)

Директоромъ коломыйскои гимназiи

зôставъ заименованый п. Емануель Вольффъ, дотеперîшный професоръ при реальнôй школî во Львовî. Тому именованю посвящаемъ мы окрему статейку въ нашôй часописи длятого, що на посаду директора коломыйскои гимназiи мавъ п. Вольффъ двохъ соубîгателîвъ Русинôвъ професорôвъ.

Першимъ соубîгателемъ о тую посаду бувъ широковвîстный, загально поважаный зъ свого такту учительского и глубокихъ вîдомостій, п. Михаилъ Поляньскій, професоръ при академичнôй (рускôй) гимназiи во Львовî. П. Поляньскій працюе вже надъ 30 лîтъ въ званю учительскôмъ и маe вже 21 лîтъ дîйствительнои учительскои службы, а посîдае квалификацію зъ слîдующихъ предметôвъ: зъ языкôвъ рускаго, польскаго и нîмецкаго, зъ математики, физики, наукъ природничихъ и зъ философiи. Крôмъ того проф. Поляньскій звîстный яко авторъ кôлькохъ важныхъ книгъ школьныхъ.

Другимъ соубîгателемъ п. Вольффа явився п. Сîнкевичь, професоръ при гимназiи въ Перемышли. П. Сîнкевичь маe такожь вже до 30 лîтъ службы учительскои а надъ 15 лîтъ працюе яко дîйствительный професоръ гимназiяльный.

Оба тiи професоры Русины, здавалось, маютъ бôльше шансы дôстати директуру коломыйску якъ п. Вольффъ, котрый маe всего лишь 10 лîтъ службы професорскои и посîдае квалификацію лишь зъ двохъ предметôвъ: зъ исторiи и зъ нîмецкого языка. Особливо, якъ бачимъ, небезпечнымъ соубîгателемъ п. Вольффа бувъ проф. Поляньскій, маючій 21 а взглядно 30 лîтъ службы учительскои и посîдаючій квалификацію зъ сîмохъ предметôвъ.

Однакожь п. Вольфъ мавъ бôльше щастя якъ пп. Поляньскій и Сîнкевичь. Краева рада школьна поставила его въ тернî на першôмъ мîстци и ôнъ зôставъ именованый директоромъ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрiйско-Угорска Монархiя.

(*Галицкій Выдîлъ краевый*) ухваливъ вчера, якъ доноситъ „Gaz. lw.“, внести до сойму проектъ заложеня краевого закладу кредитового, котрого задачiю маe бути: пôднести добробытъ въ краю, именно же подвигнути сельскій народъ зъ економичного упадку, и розвивати та пôдпомагати продукцію рôльничу и промыслову, якъ такожь вспирати краеву торговлю.

(*Проектъ буджету на рôкъ 1883*) внесе правительство въ радî державнôй еще сего року въ грудни або слîдующого року въ сîчни, такъ що коли палата послôвъ буде радити надъ буджетомъ на р. 1882, то комисiя буджетова буде вже мати въ рукахъ проектъ буджету на рôкъ слîдующiй. Тымъ чиномъ правительство бажае зарадити тôй анормальности практикуючôйся рôкъ по роцî ôтъ р. 1876, що рада державна муситъ все ухвалювати провизорiя буджетовî а часомъ и по кôлька разъ ихъ продовжати зъ мîсяця на мîсяць, — якъ се отъ дîялось и сего року. На р. 1882 треба буде еще короткого провизорiюмъ. Правительство черезъ предложенье палатî послôвъ буджету на р. 1883 заразъ по ухваленю буджету за р. 1882 зыскае такожь на часî, бо дебата надъ другимъ буджетомъ, внесена безпосередно по ухваленю першого, не буде проволîкалась такъ довго, якбы волоклась въ случаю, колибъ буджетъ бувъ внесеный ажь по роцî. Въ слîдующôмъ тыждни маeсь ôтбути вспôльна министерска конференцiя въ Пештî и тамъ вîроятно буде уложеный вспôльный буджетъ на р. 1882 и на р. 1883.

(*Вспôльный министеръ вôйны*) выступитъ на недалекôй пештеньскôй конференцiи министерiяльнôй съ жаданьемъ, щобы въ буджетъ войсковый на р. 1882 вставлено новî позиции, межь иншими квоту на закупно 548 коній для капитанôвъ ôтъ пîхоты (тое внесенье були вже разъ делегацiи ôткинули) и пôдвышенье сумы на фортификацiи Перемышля и Кракова. Сего року були взятî въ буджетъ сумы: 700.000 зр. на фортификацiи Кракова и 400.000 зр. на фортификацiи Перемышля. Тiи сумы однакъ, якъ видко, здаются министерству вôйны за недостаточнî.

(*Зъ соймôвъ краевыхъ*), котрî въ другôй половинî серпня розпочали свои нарады, два т. є. соймъ Истрiи и Дальмацiи зôстали вже минувшого тыжня замкненî. Радитъ еще соймъ тирольскій. Въ дальматиньскôмъ соймî два послîднî засîданя були дуже бурливî; буря тая перенеслась зъ салî соймовои на улицî а скôнчится запевне ураганьемъ виновныхъ. Въ Дальмацiи суть три партiи: хорватска пôдъ проводомъ послôвъ Кляича и Монти, сербска, котру репрезентуе въ радî державнôй Иванчичь и италiйска пôдъ проводомъ Баямонти. Поки италiйска партiя мала бôльшôсть въ соймî, поти Сербы и Хорваты держались разомъ; колижь при послîдныхъ выборахъ до сойму и рады державнои сильно побîдили Хорваты, то Сербы получилися съ Италiянами. Причиною бурливыхъ сценъ въ соймî и на улицахъ бувъ такій фактъ: Въ мîстî Спалято, где давнîйше Баямонти бувъ бурмистромъ, при выборахъ до рады мîскои побîдили Хорваты, але въ пôдступный способъ; отъ такъ, якъ то у насъ Поляки та жиды неразъ дîютъ по нашихъ мîстахъ: ôтдавали картки съ именами небôщикôвъ або несуществуючихъ осôбъ, и т. д. Баямонти внîсъ въ тôмъ дîлî интерпеляцію въ соймî и показалось, що выдîлъ краевый того дîла добре не доходивъ. По скôнченôмъ засîданю, коли послы выйшли зъ будынку соймового, товпы Сербôвъ и Italiянôвъ зневажали на улицяхъ послôвъ хорватскихъ а послови Баямонти робили овацiи. Зъ тои причины партiя хорватска маe повôдъ до рекриминацiй и заразъ на засîданю слîдующого дня поставила внесенье, щобы соймъ перенести зъ Зары до другого якого мîста.

(*Баронъ Веберъ*), бувшій намîстникъ Чехъ, зôставъ именованый, якъ вже обвîстила урядова „Wiener Ztg.“, намîстникомъ Австрiи горîшнои и при случаю именованя цîсарь удîливъ ему въ признанье довголîтныхъ заслугъ и вîрнои службы ордеръ короны желîзнои першои клясы, увôльняючи его ôтъ таксъ. Бар. Веберъ, якъ звîстно, зôставъ бувъ по недавныхъ неспокояхъ и уличныхъ бîйкахъ межи Нîмцями а Чехами въ Празî, засуспендованый зъ губернаторства ческого. Теперь, по именованю его губернаторомъ въ другôй провинцiи и по такôмъ ôтзначеню цîсарскôмъ, показуесь, що бар. Веберъ самъ мусîвъ свого часу згодитися на уступленье зъ губернаторства ческого и що для него була зарезервована рôвно высока посада.

(*Генер. Кравсъ*) провизоричный намîстникъ Чехъ, наступникъ бар. Вебера, именованого теперь намîстникомъ горîшнои Австрiи, маe бути сими днями именованый дîйстнымъ губернаторомъ Чехъ.

(*Бар. Ляпенна*) о котрого мисiи мы вже разъ говорили, выîхавъ позавчера на ревизію урядôвъ судовыхъ въ Босни и Герцоговинî; зревидуе напередъ суды округа сераевского а ôттакъ выîде до Мостару. Въ окупованыхъ краяхъ забавитъ до 2 мîсяцî. — Шефъ секцiйный бар. Кравсъ предприйме на другiй мîсяць ревизію урядôвъ администрацiйныхъ въ Босни и Герцеговинî.

(*Дръ Рехбаверъ*), бувшій президентъ палаты послôвъ здававъ справу зъ своеи посольскои дîятельности въ Граду. Выступивъ ôнъ такъ остро зъ становища вîрноконституцiйного противъ теперîшного правительства и лîвицî парляментарнои, що прокураторiя поконфисковала газеты, котрî помîстили его справозданье.

(*Угорскій министеръ правосудiя*) намîряе внести въ соймî уг. проектъ закона о заведеню загальныхъ ферiй судовыхъ. Пôсля проекту малибъ вакацiи тревати два мîсяцî; въ тôй порî булибъ залагоджуванî лишь що найпильнîйшî справы.

ЗАГРАНИЦЯ.

Зъîздъ царя Александра III съ цîсаремъ Вильгельмомъ.

Дня 9 вересня ôтъ самого ранного ранку панувавъ въ Гданьску незвычайный рухъ. Тысячî народу спîшили до порту Найфарвассеръ, щобы хочь зъ далека бути очевидцями стрîчи монархôвъ. Цîсарь Вильгельмъ мавъ зъ порту выîздити противъ царя ажь тогды, якъ буде даный сигналъ, що яхтъ царскій вже наближаeсь. О 11½ наспîла зъ пôвъострова Геля вîдомôсть, що царскій яхтъ „Держава“ вже зближаeсь. Тогды приспособлено мôстъ зъ берега до корабля „Гогенцоллернъ“ и о 12¾ цîсарь Вильгельмъ прiîхавъ окремымъ желîзнымъ потягомъ до порту Найфарвассеръ. Въ товариствî цîсаря опустили поîздъ престолонаслîдникъ, вел. герцогъ мекленбурскій, кн. Бисмаркъ и свита. Цîсарь бувъ одягненый въ генеральскій униформъ свого россійского Преображеньского полку и мавъ сину бинду ордера св. Андрея, престолонаслîдникъ рôвножь мавъ на собî россійскій униформъ и ордеръ св. Георгiя, кн. Бисмаркъ бувъ въ бîлôмъ кирасiерскôмъ униформî такожь съ ордеромъ св. Андрея. О 1 год. пôднявъ „Гогенцоллернъ“ котвицю и ôтплынувъ. Въ тôмъ загримîли стрîлы гарматнî прибережнои шкадроны панцирнои, котра мала при-

---

„А, а, а — то що иншого! Просимо, просимо!“

Саме теперь побачивъ староста, що въ кôмнатî появився ще Прачиньскій. Єму стало якось ніяково, ôнъ замнявся и не знавъ, ôтъ чого зачати.

„Прошу, я не перерываю, прошу дальше“, звернувся Прачиньскій до старосты.

„Мы власне, гм, гм, говоримо о оборонî интересôвъ шляхты“, почавъ наконець староста. „Я такожь всîма силами обстаю за тымъ, те, те, якъ его, то есть за тыми интересами и будьте певнî, мои панове, гм, гм, що я се говорю въ дусî тыхъ, котрыхъ те, те, заступаю, то есть маю честь заступати и представляти. Але мы, то есть власть, котру я заступаю, мусимо числитись съ духомъ часу. Есть певнî перестарîлî формы, то есть, гм, гм, перестарîлî въ очахъ такъ званого либерализму, котрî треба замîнити новыми. Гм, гм, моспане, ходитъ о те, щобы при змîнî формы не змîнено самои рîчи. Такъ на прикладъ либералы кричатъ на пропинацію, що се забутокъ середновîчныхъ часôвъ“...

„Ага, конерно-тевтоньскî крикуны“, озвався Прачиньскій.

„Такъ есть, те, те, Panie Dzieju, — псевдолибералы“.

„Жидôвскî пôдбрехачь!“

„Те, те — гм, такъ! Ну, то есть фактъ, съ котрымъ треба числитись. Слава вольности, свободы, — либерализму дуже пригожа для всякои власти. Вольнодумцî домагаются, щобъ знесено пропинацію яко середновîчный привилей. Ну, гм, гм, панове знаете, що то значитъ право пропинацiи — для насъ — гм, то есть моспане, для обывательства. Се есть nervus vitae. Перетяти его, знести се право, значитъ розтяти житье нашого обывательства“.

„Се руина, наша руина!“

„Дуже добре сказано, гм, гм, и для того наша власть муситъ застановитись, якъ погодити тî суперечнî интересы. Треба отже конче вынайти нову форму. Наше вольнодумство маe то до себе, що дуже легко вдоволяeся самою формою. Щожь зробимо? Ото, моспане, скажемо: выключне право пропинацiи зносится — але ажь по двацять пяти лîтахъ — зносится“...

Шумъ зновъ почавъ пôдôйматись.

„Але прошу, прошу... Теперь ще не зносится право пропинацiи, ажь по чверть столîтію — и то, прошу, не за дармо, але за вынагородою, те, те, за сплатою. А се, моспане, не мала рîчь, бо заîлî вольнодумцî и вороги шляхты, котрыхъ гм, гм, не мало знайдете и въ нашôмъ краю, жадаютъ безплатного знесеня выключного права пропинацiи. А такъ скажîмъ собî правду entre nous, межи нами — маютъ рацію, бо анî титулъ сего права, анî его выключнôсть обывательска не оправдуются исторично.“

„Якъ то, тажь мы ôтъ вîкôвъ, ôтъ найдавнîйшихъ часôвъ були панами пропинацiи“, озвався обыватель зъ „забраныхъ дôбръ“. Єму забрали жиды весь ôтцîвскій маeтокъ за довги и ôнъ зъ того часу все жалився, що ему неправно забрано, сконфисковано его добра, та зачислявся до патрiотичныхъ мученикôвъ.

„Польске право узнае тôлько за шляхтою право власности“, троха на здогадъ озвався Прачиньскій.

„Такъ, такъ, Panie Dzieju, гм, гм, я, то есть мы такожь такъ говоримо передъ свîтомъ, противъ тыхъ вольнодумцîвъ, противъ ворогôвъ шляхты и будьте певнî, що такій историчный выводъ буде прiйнятый за основу „предложеня“, то есть „проекту о знесеню права пропинацiи“. Але инша рîчь мîжь нами, якъ мы sans génade толкуемо. Адже жь вîдома рîчь, що се було постыдно для шляхты займатись ремеслами та якими тамъ промыслами. Се все оставлялось простому поспôльству. Оно съ давенъ давна выварювало меды, оно мало свои винокурнî, а хочь гм, гм, моспане, шляхта въ великихъ руинахъ, то есть, те, те, те, пôдупавши на маeтку бралась и собî до винокурства, до пропинацiи, то се тôлько моспане, задля бîды, ради нужды. Шляхта, моспаненьку, знала свое „чопове“, а поспôльство робило на чопове. Ну, але те, те, те, се мимоходомъ кажучи. Я тôлько нагадую се, щобъ дати цîну нашому праводавчому помыслови сплаты за знесенье права пропинацiи“...

„Та, але я читавъ, що то самî дîдичî маютъ складати той фондъ пропинацiйный“, озвався Гуляйпольскій. „Ну, моспаненьку, и щожь мы зыскаемъ? Одною рукою бери, а другою дай, отъ се тôлько Нîмець такъ выгадае!“

(*Дальше буде.*)

ВСЯЧИНА.

— **Число лîкарîвъ и 100-лîтныхъ осôбъ на земли.** Всîхъ лîкарîвъ на земли начислено, пôсля конгресу лîкарского, въ Лондонî около 80.000. 100-лîтныхъ старцîвъ въ Европî числятъ на 3.108 осôбъ, зъ тыхъ 1.864 женщинъ и 1.244 мужчинъ. Однакъ, якъ пише газета „Rappel“, тiи довголîтнî путники сеи землî не улавались николи до лîкарîвъ за порадою.

вітати царскій яхтъ. Небавомъ стрѣтились „Гогенцоллернъ“ и „Держава“. Оба яхты уставились вздовжь себе и закинули котвиці около 4 милѣ морскій ôть суши. Оба краї кораблѣвъ сполучено малымъ môсткомъ и зразъ, десять хвиль передъ 2 год. царь вступивъ на покладъ „Гогенцоллерна“. Привитанье було дуже сердечне; оба монархи очевидячки взрушені держались довго въ обнятяхъ, цѣлуючись по кôлька разôвъ. Рôвножь сердечне було привитанье царя съ нѣмецкимъ престолонаслѣдникомъ. Ôттакъ царь звернувся до кн. Бисмарка и досыть довго съ нимъ розмовлявъ. Потому засѣли всѣ до снѣдання и пробули на покладѣ „Гогенцоллерна“ сѣмъ чвертій годины. О $3^1/_2$ „Гогенцоллернъ“, на котрôмъ зразъ якъ тôлько вступивъ на него царь, заткнено обôчь нѣмецкои також россійску флягу, пустився до порту Найфарвассеръ. Всѣ були дуже цѣкавій, чи царь выйде на сушу, чи вступитъ до Гданьска, бо загальна думка була така, що царь цѣлый часъ перебуде на кораблі. Тымчасомъ яхтъ прибувъ до берега и выйшли на берегъ: цѣс. Вильгельмъ, за нимъ царь, вел. кн. Владиміръ, нѣм. престолонаслѣдникъ и прочій князѣ. Капеля маринарска заграла россійскій имнъ народный. Царь въ прускôмъ уланьскôмъ уніформѣ обôйшовъ обôчь цѣсаря фронтъ гонороваи компаніи войска при голосныхъ окликахъ народа. Ôттакъ всѣли монархи съ товариствомъ до окремого потягу желѣзничого и ôтъѣхали до Гданьска. При въѣздѣ въ Гданьскъ почали дзвонити всѣ дзвоны и дано 101 сальвъ. Пересѣвши въ повозы поѣхали монархи и князѣ до будынку губернаторского. Въ першôмъ возѣ ѣхавъ цѣсарь съ царемъ по правици; въ другôмъ нѣм. престолонаслѣдникъ съ в. кн. Владіміромъ; въ одномъ зъ близшихъ возôвъ ѣхавъ кн. Бисмаркъ рôвно мовь якій суверенъ витаный товпами народа. О $6^1/_2$ год. вечеромъ удались цѣсарѣ и князѣ на обѣдъ до Артусгофъ. Царь сидѣвъ при обѣдѣ въ серединѣ межи цѣсаремъ и престолонаслѣдникомъ, бувъ дуже забавный и сердечный, и розмовлявъ съ нѣмецкими личностями, запрошеными на обѣдъ, н. пр. съ надъбурмистромъ Гданьска. Всѣ участники зъѣзду монархôвъ мали бути дуже задоволені. Того самого вечера по обѣдѣ о год. 8 веч. опустивъ царь Гданьскъ и удався до свого яхту „Державы“, где переночувавъ и ажь на другій день, 10-го вересня пустився въ дорогу. Цѣс. Вильгельмъ выѣхавъ еще въ ночи 9 вересня желѣзницію до Берлина и рано станувъ въ Берлинѣ.

Якъ бачимъ, зъѣздъ вже ôтбувся благополучно, пôсля програмы. Але не такъ скоро скôнчатся въ европейскôмъ дневникарствѣ оговоры и толки о причинахъ и можливыхъ наслѣдствахъ зъѣзду, подôбно якъ камѣнь, киненый въ воду понырне, але по нѣмъ на зеркалѣ воды довгенько ще будутъ розходитись круги филь. Такій круги дневникарскихъ толкôвъ, и то якъ найсуперечнѣйшихъ, розôйшлись вже й теперь щедро по свѣтѣ. Инакше й не могло бути. Зъѣздъ ôтбувся нагло, несподѣвано, не такъ, якъ сподѣваный зъѣздъ короля италійского съ цѣсаремъ австрійскимъ вже ôтъ кôлькохъ мѣсяцѣвъ обговорюється, мелеся тай мелеся на всѣ колеса въ печати европейскôй а шіякои муки нема. Зъѣздъ царя съ цѣсаремъ нѣмецкимъ нагло заповѣдженый — нагло й ôтбувся. Але еще одна важна заходитъ рôжниця межи сподѣваным зъѣздомъ короля италійского съ цѣсаремъ австрійскимъ а зъѣздомъ царя съ цѣсаремъ нѣмецкимъ. Першій зъѣздъ, колибъ осуществився мавбы ясну, звѣстну всѣмъ людямъ политичну цѣль — с. е. союзъ Италіи съ Австрією а взглядно и съ Нѣмеччиною противъ Франціи, котрои интересы въ послѣдныхъ часахъ стали въ суперечности съ интересами Италіи; якъ сказано, всякій бы знавъ, що сей зъѣздъ мавбы несомнѣнно характеръ политичный и то певно звѣстный. Тымчасомъ що до зъѣзду въ Гданьску заходитъ насамперед пытанье: чи ôнъ въ загалѣ мавъ характеръ политичный чи приватный, чисто етикетальный? И справдѣ, одній газеты ôтповѣдаютъ стверджуючи першу можливôсть, другій другу. Та все таки бôльшôсть годится на тое, що зъѣздъ не бувъ безъ значеня политичного, якъ се видно и зъ того важного объяву, що цареви товаришивъ Гирсъ, теперѣшный управитель дѣлами заграничными въ заступствѣ кн. Горчакова и Воронцовъ-Дашковъ, теперѣшный найбôльшій повѣрникъ царя, а цѣсареви нѣмецкому товаришивъ кн. Бисмаркъ и, якъ довѣдуются нѣмецкій газеты, адлятусъ канцлерскій, тайный совѣтникъ Роттенбургъ. Зъ того слѣдувало бъ совсѣмъ натурально, що зъѣздъ мусѣвъ мати характеръ политичный. — „Якій же се политичный характеръ? Очевидно, зъѣздъ двохъ монархôвъ муситъ значити въ политичномъ значеню союзъ двохъ дотычныхъ державъ. Коли такъ, то яке значенье мавбы союзъ Россіи съ Нѣмеччиною въ теперѣшнôй хвили? Звѣстно жь предсѣ, що Нѣмеччина остає ôтъ 1879 р. въ тѣснôмъ союзѣ съ Австрією, а Австрія именно сего року, по смерти царя Александра II, не дуже пріязно живе съ Россією. Якъ же при такôй суперечности политичнôй можливый союзъ Россіи съ Нѣмеччиною?! Тутъ двояко можна думати: або кн. Бисмаркъ думае зробити нову змѣну фронту и полишити Австрію, або маѣ воскреснути новый союзъ трехъ монархôвъ въ давнôй своѣй формѣ. Котре жь предположенье малобъ бути правдиве?“ На отсѣ пытаня кожда газета, особливо офиціяльна чи офиціозна муситъ для заспокоеня роздражнено зацѣкавленыхъ и занепокоеныхъ читателѣвъ ôтповѣсти. И дѣйстно кожда ôтповѣдае въ тôмъ змыслѣ, що зъѣздъ Гданьскій зъ однои стороны не нарушитъ совсѣмъ пріязни и союза межи Австрією и Нѣмеччиною, а зъ другои стороны силою зближеня Нѣмеччины до Россіи приверне пріязній ôтношеня межи Австрією а Россією. Ба що навѣть! — суть газеты (н. пр. Kreuzzeitung), котрій вѣщуютъ, що зъѣздъ Гданьскій приведе за собою новый союзъ трехъ монархôвъ. Въ загалѣ, треба признати, зъѣздъ Гданьскій обговорюється найбôльше зъ уваги на Австрію; кождый завдае собѣ пытанье: що Австрія на тое, чи она прихильно глядитъ на зъѣздъ, якихъ наслѣдствъ сподѣваесь по нѣмъ, и т. д. Мы вже въ послѣднôмъ ч. „Дѣла“ навели поглядъ офиціозного „Fremdenblatt-y“ на наслѣдства Гданьского зъѣзду. Теперь додамо, що рôвножь офиціозный „Pester Lloyd“ и добре информована въ справахъ заграничнои политики вѣденьска стара „Presse“ доносятъ. „Pester Lloyd“ помѣстивъ допись, пôсля всѣхъ признакъ зъ офиціозныхъ сферъ походячу, що австрійскій кабинетъ еще задалегôдь передъ розширеньемъ черезъ газеты вѣсти о зъѣздѣ, бувъ поінформованый о плянѣ зъѣзду и, що такъ сказати, бувъ занытуваный о раду; колижь зъѣздъ стався фактомъ, то розумѣесь, Австро-Угорщина запевно не буде могла не згодитись на тое, що на зъѣздѣ буде рѣшенымъ. Але зновъ годѣ повѣрити въ енунціяціи „Kreuzzeitung“, будьтобы зъѣздъ Гданьскій мавъ привернути союзъ трехъ цѣсарѣвъ. Той союзъ теперь неможливый — такъ заключае „Pester Lloyd“, — бо теперь нема тыхъ условій, котрі въ р. 1872 сотворили були „трицѣсарскій союзъ“. Вѣденьска же „Presse“ доноситъ, що въ день Гданьского зъѣзду цѣсарь австрійскій выславъ письмо поздоровляюче монархôвъ-сосѣдôвъ. Польскимъ газетамъ львôвскимъ — котрі звычайно дуже скоро зъ бѣжучихъ фактôвъ политичныхъ высновуютъ внесеня на тему „чи буде Польща ôтъ моря до моря и чи скоро настане тая бажана хвиля, коли будутъ кронити москаля“ — симъ разомъ зъѣздъ Гданьскій стався для нихъ цвякомъ вбитымъ въ чашку и ôтобравшимъ имъ силу политичнои комбинаціи на улюблену тему. Навѣть рицарска Народова стратила верву діялектичну а Дзенникъ обмежився на кôлькохъ кпынахъ зъ царя. — Цѣкава рѣчь, котрои не можемъ промовчати, якъ „République française“, органъ Гамбеты высказуесь о зъѣздѣ Гданьскôмъ. Она удержуе, що Россія пріязнится съ Нѣмеччиною и Австрією подôбно якъ Италія съ Австрією въ интересахъ забезпеченя династій своихъ на престолахъ; въ Италіи, якъ звѣстно, династія загрожена сильно запановавшою идеею республиканьскою, а въ Россіи движеньемъ анархистичныхъ нигилистôвъ.

Розбираючи такъ вже всесторонно зъѣздъ Гданьскій, годѣ намъ поминути еще одного пытаня пôднятого въ газетахъ европейскихъ, а именно пытаня: чи згаданый зъѣздъ буде мати якій вплывъ на внутрѣшный станъ державы россійскои. Ось въ чѣмъ суть рѣчи: газеты удержуютъ, що царь стрѣчею своею съ цѣсаремъ нѣмецкимъ тымъ самымъ вырѣкся политики т. зв. панславистичнои, котру репрезентуе министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ гр. Игнатьевъ. Пишутъ, що царь навѣть нарочно не завѣдомивъ бувъ гр. Игнатьева о зъѣздѣ. Пишутъ рôвножь, що царь мавъ пытати о раду цѣсаря Вильгельма и кн. Бисмарка, якбы они ему радили устроити дѣла у внутрѣ державы, щобъ забезпечити миръ и порядокъ. Кн. Бисмаркъ мавъ порадити цареви ôтсунути ôтъ вплыву гр. Игнатьева, котрый и такъ въ послѣдныхъ часахъ мавъ потеряти довѣріе царя, а покликати на министра дѣлъ заграничныхъ гр. Шувалова, котрый, якъ се загально звѣстно, маѣ велику симпатію на нѣмецкôмъ дворѣ цѣсарскôмъ и у кн. Бисмарка. О кôлько въ тôмъ правды — покаже будучнôсть.

Нôвнôчна Африка. Въ Африцѣ ôтношеня не тôлько не полѣпшаются, але противно, щоразъ стаются гôршими для Французôвъ. Войска французкій заняли вправдѣ мѣсто Суза безъ опору, але до занятои повстанцями окрестности Керуанъ не можутъ пуститись, бо чуются слабыми въ силѣ. Длятого въ Сузѣ громадятся всѣ недавно прибувшій зъ Франціи войска. Кромѣ того двобаталіонову залогу французку въ надморскôмъ мѣстѣ Габесъ окружили ôтъ стороны суши повстанцѣ арабскій и непокоятъ ей форносты.

Въ Египтѣ въ мѣстѣ Каиро выбухло дня 9 с. м. повстанье въ войску. Кôлька полкôвъ съ гарматами оточили палату хедива и зажадали скиненя министрôвъ и скликаня рады нотаблѣвъ, щобы тіи ухвалили конституцію. Хедивъ мусѣвъ нôдъ напоромъ збунтованого войска усунути министрôвъ и покликавъ Шерифа башу зложити новый кабинетъ. Бунтъ въ Каиро выликавъ въ интересованыхъ краяхъ: Англіи, Франціи и Туреччинѣ сильне впечатлѣнье. Въ сѣй хвили ведутся переговоры въ тôмъ направленю, щобы Египтъ заняли войска чужій якои еврон. державы. Порта домагаесь, щобъ она заняла Египтъ на коштъ египского скарбу. „Républ. fr.“ приписуе причину повстаня интригамъ хедива и въ Константинополи.

Італія. Пана намѣряе перенести столицю апостольску зъ Риму до другого якого мѣсця. Вѣсть тая вже ôтъ давна кружитъ по газетахъ, але именно послѣдными днями обговорюесь яко вже на певно рѣшена. Въ тôмъ змыслѣ пише клерикальна „Germania“ и кореспондентъ римскій до „Monde“. Положенье папы въ Римѣ що разъ бôльше загрожене. Радикалы конче напираютъ на знесенье закона гваранційного, а правительство не дае папѣ належного забезпеченя. Въ Римѣ ходятъ поголоски, що нôдъ Ватиканъ нôдложено мины динамитовій.

Вашингтонъ. Дня 12 вересня нôдъофицеръ Масонъ нôдчасъ змѣны варты стрѣливъ до атентатора на президента Гарфіельда, Гитô. Куля дôткнулась головы Гитô и застрягла въ стѣнѣ. Масона увязнено. (Вже ôтъ довшого часу ходила вѣсть, що въ Вашингтонѣ завязався кружокъ молодыхъ людій, щобъ атентатора Гито зъ свѣта згубити. Чи и Масонъ належавъ до того кружка—на разѣ не вѣдомо). Станъ здоровля Гарфіельда перевезеного до Лонгбранчъ змѣняеся, разъ погôршуесь, разъ лучшае.

НОВИНКИ.

— **Въ дѣлѣ конфискаты 61 ч-а „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 14.238.

Въ имени Єго В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краевый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на нôдставѣ §§. 489 и 493 у. к. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч. 61 часописи „Дѣло“ зъ 5 (17) серпня с. р. нôдъ наголовкомъ „Анексія Босніи и Герцоговины“ въ уступѣ ôтъ слôвъ: „Въ Allg. Aug. Zig. подыбуемо...“ ажь до слôвъ: „на полудневôмъ всходѣ“ — мѣстнтъ въ собѣ знамена злочиньства зъ §. 65 а. з. к.; що проте заряджена черезъ ц. к. прокуратора державного конфиската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливлена, а розповсюдненье того уступу зборонене и що забраный накладъ маѣ бути знищеный.

Поводы: Въ инкримінованôмъ уступѣ старается авторъ выкликати погорду и ненависть супротивъ администраціи державнои Австріи въ окупованыхъ въ 1878 р. провинціяхъ Босніи и Герцоговины, що становитъ истину злочиньства замѣшаня публичного супокою зъ §. 65 а. з. к. и проте застосовано повысшій законній приписы.

Львôвъ, дня 29 серпня 1881.

Lidl.

— **Послѣдне ч. „Дѣла“** ц. к. прокураторія зновъ намъ сконфисковала за статію „Реформа школъ народныхъ“.

— Сегодня рано ôтправивъ Преосв. еп. Сильвестеръ Сембратовичъ въ сослуженю крылошанъ **службу божу при случаю отворена сойму.** На богослуженю були всѣ рускій послы.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Вприеос. митрополитъ Іосифъ ôтъѣхавъ дня 9 л. с. м. на осмотръ монастырѣвъ Ч. С. В. В. въ Галичинѣ. — Во Львовѣ перебуваѣ окулистъ дръ М. Борысикевичъ, доценгъ универс. вѣденьского. — Въ Качанôвцѣ въ пов. збараскôмъ породила дня 10 л. с. м. жена бѣдного селянина Ан. Чона четверо дѣтій (хлощѣвъ), зъ котрыхъ одно умерло еще того самого дня. — Во Львовѣ маѣ выходити ôтъ дня 1 жовтня с. р. польска тыжднева часопись автономична п. н. „Samorząd“. — До Львова маѣ пріѣхати на кôлька гостинныхъ представлень славна французска артистка драматична Сара Беригардъ. — Архикн. Рудольфъ выѣхавъ сими днями зъ Праги на маневры до Мишкольць. — Дня 10 л. с. м. ôтбулася въ Вѣдни интронизація и инсталяція архіепископа Гангльбавера. — На водахъ Ріеки зловлено недавно иса морского, котрый важивъ 1.000 фунтôвъ. — Въ Петербурзѣ завязався кружокъ посередъ богатои молодежи, котрый обовязався уживати лишь самыхъ россійскихъ выробôвъ. — Въ Константинополи згорѣли стайнѣ султанськй вразъ съ кôньми и повозами; кôлька людій утратило житье. Страта 200.000 фунтôвъ турецкихъ. — Швайцарске село Ельмъ въ горахъ кантону Глярусъ засыпала майже совсѣмъ усунена гора. 150 особъ згинуло пôдъ землю; решта села загрожена, позаякъ нема приступу, бо докола заляла широка вода. — Въ дняхъ 23, 24 и 25 л. жовтня ôтбудеся соціялистичный конгресъ въ Бернѣ.

— **Вприеос. митрополитъ Іосифъ** розôславъ до игуменôвъ василіяньскихъ монастырѣвъ обѣжникъ, котрымъ завзываѣ ихъ, щобы приготовили всякій вѣдомости дотычащій своихъ монастырôвъ и предложили ему при осмотрѣ. Вприеос. митрополитъ буде осмотрювати монастырѣ въ слѣдуючôмъ порядку: 1) въ Жовквѣ, 2) Креховѣ, 3) Кристинополи, 4) Пôдгорцяхъ, 5) Золочевѣ, 6) Краснопущи, 7) Бучачи, 8) Улашкôвцяхъ, 9) Погони, 10) Гошевѣ, 11) Дрогобычи, 12) Лавровѣ, 13) Добромили и 14) во Львовѣ.

— **Руский теольоги епархіи перемыскои,** укôнчивший III рôкъ во Львовѣ, маютъ, пôсля розпоряженя еписк. консисторіи, явитися точно дня 1 л. жовтня с. р. въ рускôй перемыскôй семинаріи духовнôй.

— **Въ перемыскôй семинаріи учительскôй,** якъ зачуваемо, маѣ бути внесена руска катихитура, а ученицѣ-Русинки маютъ ôттакъ ходити на религію лат. обряду. Въ якій то способъ малобы статися, мы того поняти не можемъ; се булобъ вже очевидне донтанье всякихъ правъ, прислугуючихъ Русинамъ. Щожь сказалабы на тое гр. кат. еп. консисторія перемыска?

— **Товариство „Школьна Помôчь“** ôтбуде дня 5 (17) с. м. загальній зборы своихъ членôвъ въ „Народномъ Домѣ“ въ сали IV-тои клясы на 1-ômъ поверсѣ. Програма зборôвъ: справозданье зъ дѣятельности выдѣлу и стану касы въ минувшôмъ роцѣ и выборъ нового выдѣлу на слѣдуючій школьный рôкъ.

— **Загальній зборы членôвъ „Народного Дому“** ôтбудутся дня 24 вересня (6 жовтня) с. р. нôсля рѣшеня управляючого Совѣту на послѣднôмъ засѣданю.

— **Именованя.** Директоромъ гимназіи въ Коломыѣ именованый Еманулъ Вольффъ, професоръ школы реальнои во Львовѣ; професорами гимназіяльными именованій: провизоричный директоръ гимн. въ Коломыѣ, Александеръ Борковскій, въ гимназіи рускôй во Львовѣ а суплентъ гимн. въ Тернополи Левъ Гунькевичъ въ гимназіи въ Вадовицяхъ. Офиціялами рахунковыми именованій: В. Яворскій, П. Бѣлецкій, А. Похмарскій и К. Яновскій; асистентами рахунковыми именованій: А. Станкевичъ и Г. Гойданъ.

— **На посады дѣйстныхъ учителѣвъ и учительокъ народныхъ** розписуе рада шк. окружна въ Золочевѣ конкурсъ съ речницемъ до 20 л. жовтня с. р., а именно: а) въ повѣтѣ золочѣвскôмъ: при 3-клясовыхъ школахъ въ Бѣлôмъ Камени и Гологорахъ на посады молодшихъ учителѣвъ съ платнію по 270 зр., при шк. етат. въ Княжи и Вицыни съ плат. по 300 зр., при шк. фил. въ Богутынѣ, Хильчицяхъ, Метеневѣ, Опокахъ, Стѣнцѣ, Скниловѣ, Ставнôй, Залѣсю и Закомари съ плат. по 250 зр.; б) въ пов. бродскôмъ: при 2-клясовыхъ школахъ безъ ремунераціи на теперь за управительство въ Контахъ съ плат. 300 зр., и въ Пôдкамени съ плат. 450 зр., при шк. етат. въ Барыловѣ, Тышкахъ, Дубю, Кадлубискахъ и Серетцяхъ съ плат. по 300 зр., при шк. фил. въ Батыевѣ, Бѣлявцяхъ, Бовдурахъ, Гаяхъ старобродскихъ, а евен. въ шк. етат. въ Ясиницяхъ, Кустыни и Рожневѣ съ плат. по 250 зр.

— **До Самбора** выѣхала сими днями комисія зъ рамени краевои рады школьнои, щобы перевести слѣдство въ справѣ чинного оскорбленя директора гимназіи о. Баревича черезъ ученика Л. Яко комисарѣ выѣхали: совѣтникъ ц. к. намѣстництва п. Бодаковскій и инспекторъ краевый п. Чарковскій. Они маютъ пересвѣдчитись на мѣстци, о скôлько нетакъ директора о. Баревича бувъ причиною звѣстнои катастрофы, постигшои его дня 15 липця с. р. — Цѣкавій мы, якій буде результатъ комисіи.

— **Зъ пôдъ Богородчанъ** пишутъ намъ: Не знаемъ, чи то всюды, чи лише въ нашôмъ повѣтѣ була така практика, що на комисіи реклямаційній въ справѣ податкôвъ ѣздятъ два урядники зъ староства, именно самъ комисарь шацунковый и другій, покликаный до того черезъ староство, такъ, що зъ стороны властій автономичныхъ нема совсѣмъ жадного заступника. Найбôльше разитъ тое, що тіи два комисарѣ належали також до второчнои комисіи шацунковои, — бо що давнѣйшій комисарь правительственный умеръ, а теперѣшный прійшовъ на его мѣстце, се не змѣняе рѣчи, а есть лишь слѣпымъ случаемъ. Реклямацій въ нашôмъ повѣтѣ вплынуло 38.000, зъ тыхъ ôткинула комисія таки въ бюрѣ 18.000, а для тамтыхъ 20.000 выѣхала на повѣтъ. Дѣло цѣле якесь дивне: зъ засады выпадалобы нынѣшнымъ комисарямъ не увзгляднити реклямацій, бо инакше значилобы, що они признаются до ошибокъ або до невѣжества. Шкода, що не покликано до тои комисіи якого Русина зъ того самого повѣту, именно господаря, котрый знавбы добре ôтношеня господарскій тои околицѣ, н. пр. о. Витошиньского зъ Глубокого, доброго господаря, честного священика, а

притôмъ звѣстного и въ дальшихъ кругахъ зъ широкихъ и грунтовныхъ вѣдомостій на поли наукъ природныхъ. Годилося такожь покласти его на кандидата до рады повѣтовои, але щожь, коли на завадѣ консерватизмъ а часомъ и самолюбнôсть, слѣдствомъ котрыхъ чѣпляемось почестій, незважаючи, чи се народови выходитъ въ хосенъ, чи на шкоду.

— **Громада Барычь** розпорядженьемъ министерства съ днемъ 1 жортня с. р. выдѣлена зъ округôвъ староства решôвского, суду повѣтового тычиньского и суду окружного решôвского, а продѣлена до округôвъ староства и суду повѣтового березôвского и суду окружного перемыского.

— **О зменшенье числа ярмаркôвъ** выготовило окружне товариство рôльниче въ Тернополи до сойму петицію, котру мотивуе тымъ, що ярмарки деморализуютъ нашь народъ, взвычаютъ его до піяньства и лѣнивства.

— **Зъ Перемышля** пишутъ намъ: Въ „Дѣлѣ“ зъ дня 13 червня с. р. була подана вѣсть, мовбы то о. крыл. Литыньскій, якоôтпоручникъ ординаріятскій, не являвся николи на испытахъ выдѣловои школы женьскои на Засаню. Въ оборонѣ правды мусимъ заявити, що тойже завсѣгды приходивъ правильно на испыты тои школы и лише черезъ одно пополудне, именно 8 червня с. р., зъ причины своеи слабости не мôгъ явитися на испытѣ 7-ои клясы.

— **Въ Борыславю** предпринявъ галицкій банкъ кредитовый на закупленôй просторони експльоатацію воску земного. Въ тôй цѣли хотѣвъ вѣденьскій банкъ кредитовый вôйти въ снôлку съ галиц. банкомъ кред., але, якъ чути, не дôйшли до порозумѣня, позаякъ першій банкъ хотѣвъ утворити на велику скалю товариство акційне, до чого другій не прихилився.

— Пригадуемъ нашимъ П. Т. читателямъ, що пôсля давнѣйшого розпорядженя министеріяльного **давнй десятьреньсковй банкноты** (они суть, якъ вѣдомо, бôльшого формату ôтъ новыхъ, а окрашенй по части зеленою краскою) зъ днемъ 30 вересня с. р. выходятъ зъ курсу. Во Львовѣ можна ихъ промѣнювати въ филіи національного банку при ул. Кароля Людвика ч. 3, поверхъ 1. Ôгъ 1 жовтня до 31 грудня с. р. будутъ они еще вымѣнюванй въ центральныхъ бюрахъ того банку въ Вѣдни и Буда-Пештѣ.

— **Въ Малеховѣ** пôдъ Львовомъ невыслѣдженый злочинець хотѣвъ вдертися до тамошного костела, що однакъ не удалося ему. Тогды ôнъ зрабувавъ каплицю и удався на цвинтарь, розкопавъ могилу, выдобувъ зъ ôттамъ трупъ дитины, здеръ зъ неи одежу, а тѣло покраявъ.

— **Въ Пôдсосновѣ** коло Бôбрки ôтбудеся дня 20 л. с. м. посвященье новоздвигненои мурованои церкви съ всякимъ торжествомъ и величавостію. Церковь посвятитъ Преосв. епископъ Сильвестеръ при ôтповѣднôй асистѣ. Громада хоть не дуже численна, сама власнымъ коштомъ выставила хорошій храмъ, помимо рôжныхъ перепонъ. Ревностію въ тôмъ дѣлѣ ôтзначились о. Сосновскій, и вôйтъ Паранька.

— **Дирекція почтъ** на зажаленье редакціи „Школьнои Часописи“, що урядъ почтовый въ Винникахъ не доручивъ дотычныхъ циселъ пренумерантамъ въ Пôдборцяхъ и Пôдберезцяхъ, — зарядила слѣдство и выставила редакціи „Шк. Час.“ писемне поясненье въ языцѣ рускôмъ. Въ тôмъ письмѣ заявляе дирекція, що на почтѣ винницкôй була въ тôмъ часѣ вмѣсто почтмайстровои ея заступница, котра не умѣе по руски читати и тому поповнила ошибку въ експедіованю „Шк. Час.“; отже дирекція приказала, щобы на будуще лишати въ заступствѣ лишь такй особы, котрй умѣютъ по руски читати и писати. Нехай сей фактъ послужитъ и другимъ урядамъ почтовымъ въ науку.

— **Ôспа** появилась межи дѣтьми въ 4-клясовôй школѣ на двôрци желѣзницѣ Кароля Людвика, якъ такожь помѣжь послугою желѣзницѣ.

— **Пожары.** Въ Островѣ въ пов. ярославскôмъ згорѣла ôтъ грому хата съ всякимъ майномъ однои селянки. — Въ Велесници въ пов. надвôрняньскôмъ згорѣли ôтъ грому двѣ стодолы и двѣ стирты сѣна, а въ Вел. Очахъ одна стирта сѣна на поли. — Въ Быстровицяхъ въ пов. ярославскôмъ погорѣло 4 господарѣвъ. Неубезпечена шкода выноситъ 1.900 зр. — Въ Михалôвцѣ въ пов. ярославскôмъ згорѣли двѣ двôрскй коршмы Убезпечена шкода 1.700 зр. — Въ Краковцп въ пов. яворôвскôмъ погорѣло 3 господарѣвъ. Неубезпечена шкода 2.000 зр. Огонь выбухнувъ черезъ неосторожнôсть дѣтій. — Въ Нестанчахъ въ пов. камѣнецкôмъ знищивъ огонь 4 господарства. Шкода, въ части убезпечена, 2.822 зр. — Въ Никловичахъ въ пов. мостискôмъ згорѣвъ въ части дôмъ кн. Радзивила. — Въ Комарникахъ въ пов. турчаньскôмъ згорѣла двôрска стайня съ 15 штуками худобы и 150 фѣрами сѣна. Шкода, въ части убезпечена, 3.500 зр. — Въ Кошлякахъ згорѣло на двôрскôмъ фôльварку 3.502 кôпъ збôжа. Шкода убезпечена.

— **Зъ причины заразы на рогату худобу** въ Борышкôвцяхъ пов. борщѣвского установлено окрутъ поморовый въ Завали въ пов. борщѣвскôмъ а въ Онутѣ и Чорнôмъ Потоцѣ въ пов. кôцманьскôмъ на Буковинѣ.

— **Контрольнй зборы урльопникôвъ и резервистôвъ**, остаючихъ въ окрузѣ мѣста Львова, съ вынятком тыхъ, котрй сего року були въ чинной службѣ, ôтбудутся въ жовтни с. р. въ слѣдующôмъ порядку: въ днях 8—10 для урл. и рез. 30 полку пѣхоты, асентерованыхъ въ лѣтахъ 1871 до 1881; дня 12 для урл. и рез. 1—15 полкôвъ пѣхоты; дня 13 для урл. и рез. 16—29 и 31—54 полкôвъ пѣх.; дня 14 для урл. и рез. 55—68 полкôвъ пѣх.; дня 15 для урл. и рез. 69—80 полкôвъ пѣх.; дня 16 для урл. и рез. ôтъ драгонôвъ, гузарôвъ, уланôвъ, фурвезôвъ и ôтъ закладôвъ стадничихъ; дня 17 для урл. и рез. ôтъ артилеріи и піонерôвъ; дня 18 для урл. и рез. ôтъ стрѣлцѣвъ, ôтдѣлôвъ санитарныхъ, войсковыхъ магазинôвъ провіянтовыхъ, шпиталѣвъ, антикъ, складôвъ мундурôвъ и маринарки. Интересованй маютъ явитися на цитадели о $9^1/_2$ год. рано.

— **Щобы умершй не лежали въ приватныхъ домахъ**, задумуе львôвска рада мѣска уладити сю справу такъ, що тѣла небôщикôвъ будутъ умѣщуванй при церквахъ и костелахъ въ ôтдѣльныхъ до того каплицяхъ, где можь такожь для нихъ устроити т. зв. катафальокъ. Знаемъ, кôлько то прикростій и сумныхъ часомъ наслѣдкôвъ буваe зъ того, коли вмерлець лежитъ черезъ два дни неразъ въ тѣснôй хатинѣ помѣжь численною родиною, — тожь повысше розпорядженье булобы певно пожаданымъ, тымъ бôльше, що оно практикуеся въ другихъ бôльшихъ мѣстахъ. Розумѣеся, що на тôмъ не утерпитъ въ ничѣмъ обрядъ похоронный.

— **Памятникъ Ивана П. Котляревского.** Память и почесть для великихъ дѣятелѣвъ литературныхъ не выгасае въ серцяхъ малорускаго народу. Якъ пишутъ зъ Полтавы, задумали тамошнй жителѣ на могилѣ незабвенного автора „Енеиды“, „Наталки Полтавки“ и „Москаля чарôвника“ здвигнути новый памятникъ, позаякъ старый вже зруйнованый. Иниціятиву до того дали пп. Б. И. Алексенко и С. П. Стеблинъ Каминьскій, учитель женьскои гимназіи. Ихъ заходомъ були вже устроенй двѣ забавы и два представленя театральнй (на котрыхъ ôтограно „Наталку Полтавку“ и „Москаля чарôвника“), зъ чого призначено чистый дохôдъ на памятникъ для Котляревского. Кромѣ того жертвовала на тую цѣль мѣска рада полтавска 100 рублѣвъ, и рѣшила такожь приймати добровольнй жертвы. — Мы переконанй, що тое дѣло честныхъ Полтавцѣвъ утѣшитъ кождого Русина, кому дорога ôтчина и всяка народна справа.

— **Огородничо-садôвнича выстава** ôтбудеся во Львовѣ въ дняхъ ôтъ 29 л. вересня до 5 л. жовтня с. р. Хотячимъ брати участь въ тôй выставѣ опустивъ зарядъ желѣзницѣ львôвско-чернов.-ясскои $32^1/_2\,\%$ ôтъ ѣзды особовои, а рôжнй предметы выставовй обѣцявъ зô Львова перевозити безплатно.

— **Ошуканый рабинъ.** Въ однôмъ другорядномъ мѣстѣ нашои Галичины выдававъ свѣдоцтва зъ религіи для жидôвскихъ учениковъ гимназіи мѣстцевый рабинъ. Бувъ то чоловѣкъ, що безъ перестанку молився, передъ людьми замыкався, а за тое тымъ бôльше любивъ и грошѣ. Про свѣтъ знавъ ôнъ дуже мало, а про установы школьнй совсѣмъ ничого; жаденъ жидôвскій школярь не ходивъ до него на науку религіи, хоть до клясификаціи кождый зъ нихъ приносивъ свѣдоцтво зъ нотою: „celujący“. Старый реби не знавъ нынѣ уживанои въ школахъ середныхъ скалѣ нотъ, а шпекулянтнй жидики представили ему, що „dostateczny“ есть найлѣпшою нотою, бо означае, що въ всѣхъ точкахъ була ôтповѣдь дуже добра, а „celujący“ то слаба перша, бо заледво доходитъ до „celu“. Кождый ученикъ приносивъ отже штемпель на 50 кр. и 1 зр. за ноту „celujący“, бо пôсля тарифы, уложеной тымъ рабиномъ, належалася ему такса за еминенцію, отже пôсля него за ноту: „dostateczny“ 5 зр., а за слабу першу, т. е. за „celujący“ лише 1 зр. Правда, що реби часомъ гнѣвався на молоду генерацію жидôвску, що жалуючи 5 ranesch, не дбае про клясу зъ религіи, и докорявъ ѣй, що зôпсована, бо за его часôвъ кождый, и найбѣднѣйшій, бувбы старався одержати зъ науки своеи религіи найкрасшу клясу, а теперь никто и николи навѣть не зажадае, щобы ему записати „postęp dostateczny“. Грызота рабина еще побôльшилася передъ послѣдными феріями, коли прійшовъ до него одинъ жидокъ и зажадавъ клясы: „znakomity“. „Wie heisst? Sug mir, di Szajgez ainer, wus für a klass is dus?“, запытався здивованый реби, бо про таку клясу николи не чувъ. Ученикъ каже, що то вже найслабша нота, яка ино може бути: „dus is nur a znak, a slad fin a klass“ — и посунувъ ранеша. Довѣдавшися про тую нову ноту, змѣнивъ ребн свою тарифу и вызначивъ за ноту: „znakomity“ 1 зр., за „celujący“ 2 зр., а за „dostateczny“ зôстало 5 зр. Результатъ бувъ такій, що всѣ жидôвскй ученики принесли свѣдоцтва съ нотою „znakomity“, а грызотѣ рабина зробила допервa Рада шк. конець, ôтобравши ему право „учити“ жидôвскои вѣры, а надавши его иншому учителеви.

— **Банкъ рôльничій**, недавно заложеный во Львовѣ за иниціятивою анкеты збôжевои, ôтбуде першй загальнй зборы членôвъ дня 12 л. жовтня с. р. Банкъ той, якъ звѣстно, маe управильнити ôтношеня рôльничй въ той способъ, щобы господарѣ могли корыстнѣйше продавати свои плоды.

— **Аеронавта Годардъ** одержавъ въ Вѣдни карту кореспонденційну съ просьбою, щобы вмѣсто баласту бравъ до бальону жидôвъ, именно жидôвскихъ дневникарѣвъ, и выкидавъ ихъ зъ значнои высокости на землю, бо, якъ стояло на картѣ, „буде то великимъ для Вѣдня добродѣйствомъ, если удасться выгубити нужденну расу.“ Карту тую написала жартомъ якась незвѣстна особа, хоть на нѣй бувъ пôдписаный угорскій посолъ Источи, звѣстный зъ своеи ненависти жидôвъ.

— **Россійскй газеты „Порядокъ“ и „Трудъ“** помѣстили пôсля справозданя напечатаного недавно въ „Дѣлѣ“ оцѣнку сегорôчнои дѣятельности литературнои исторично-литературного кружка рускихъ академикôвъ львôвскихъ. Обѣ газеты высказуются дуже похвально о дѣятельности того кружка, именно зазначаютъ, що ôтчиты членôвъ кружка були посвященй студіямъ рôднои исторіи, литературы и етнографіи.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Презенты одержали: оо. І. Мазановскій на Боршѣвъ деканату бобрецкого и Ю. Левицкій на Камѣнки великй дек. жукôвского.

Завѣдательства одержали: оо. Т. Кульчицкій въ Лони, И. Курбасъ въ Березовѣ выжнôмъ и В. Бурачиньскій въ Губинѣ.

Речинець до испыту конкурсового назначеный на дни 17 (29) и 18 (30) вересня с. р.

На конкурсъ выставленй съ речинцемъ до 1 л. листопада с. р.: Корничь и Королѣвка дек. коломыйского и Чехи дек. олеского.

Надôслане.

Вычитавши въ однôй часописи о поступованю п. Будзиновского при приниманю и записованю дѣтій до рускои школы вправъ, однѣсенькои съ языкомъ выкладовымъ рускимъ во Львовѣ, мы пôдписанй учителѣ народнй выражаемъ по тому поводу свое обуренье. Бажаемо, щобы згадана особа въ якôй газетѣ рускôй оправдалася зъ свого поступованя, котре въ противнôмъ случаю мусимъ уважати за негôдне, ображаюче и ганьбляче станъ учительскій.

До того маемъ право надане намъ чувствомъ любви къ нашôй народности, справѣ школьнôй, якъ такожь къ дѣточкамъ бѣдныхъ Русинôвъ львôвскихъ, котрымъ хоть гдеколи маленькимъ даткомъ до осолодженя имъ гôркихъ хвиль въ части причиняемось и дальше причинятися обѣцуемо.

Дня 12 вересня 1881.

*Народнй учитель округа Н-ского.**)

---

*) Въ случаю потребы готовй мы автентичну рукопись предложити. — П. Будзиновскій оправдався зъ починеныхъ ему закидôвъ памфлетомъ на Русинôвъ въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“. О тôмъ памфлетѣ мы поговоримъ другимъ разомъ. (*Ред.*)

ТЕЛЕГРАМА „ДѢЛА“.

Калушь, дня 13. вересня, 1 год. по полудни. — Начальникови суду повѣтового въ Калуши, п. Козьмѣ, вкинено въ страву аршенику. Споживши отруту, дуже тяжко заболѣвъ. Надѣя ратунку не опускае лѣкарѣвъ, хотяй всетаки станъ недужого тревожный.

Послѣднй вѣдомости политичнй.

— Дотычно зъѣзду гданьского доноситъ петербурскій кореспондентъ до Wiener Abendpost, що на зъѣздѣ була мова такожь о средствахъ противъ нигилистôвъ и соціялистôвъ. — Берлиньскй дневники доносятъ, що пôдчасъ зъѣзду царь и цѣсарь Вильгельмъ выслали телеграфичный привѣтъ цѣсареви австрійскому, котрый заразъ же ôтповѣвъ. Царь мавъ высказати свое бажанье, небавомъ лично повитати и цѣс. Франць Іосифа. — Римска Italie бачитъ въ зъѣздѣ Гданьскôмъ доказъ, що царь приступивъ до австрійско-нѣмецкого союза. Италія може тôлько тѣшитись зъ того.

— Болгарскій князь пôдписавъ въ день своихъ именинъ дня 9 с. м. три декреты: одинъ мѣститъ повну амнестію для всѣхъ провинъ и злочиньствъ политичныхъ до 9 с. м.; другій декретъ зменшае або змѣняе кары всякихъ звычайныхъ злочинцѣвъ а третій декретъ зноситъ надзвычайныхъ комисарѣвъ войсковыхъ.

Съ нынѣшнымъ числомъ розсылаемъ Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ 10 и 11 аркушь повѣсти „Дымъ“ Тургенева. На слѣдующій разъ розôшлемъ конець „Дыму“ и початокъ дуже занимательной повѣсти англійского писателя Едвардса п. н. „Стефанъ Лаврентій“, въ двохъ томахъ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (16—?)

Pollutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen *Miraculo-Präparate,*

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum empfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 6—9

Товариство „Просвѣта“

маe великій запасъ формулярѣвъ для касъ кредитовыхъ сельскихъ и продаe ихъ по дуже низькôй цѣнѣ. (10—?)

Книгу дра Ом. Огоновского: **Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache** можна набути въ товариствѣ „имени Шевченка“, въ книгарни Миликовского, книгарни польскôй и книгарни Зейфарта & Чайковского во Львовѣ и въ головныхъ книгарняхъ на провинціи.

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици. Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

Важне для читаючои П. Т. Публики рускои!

Подаeся до вѣдомости П. Т. Публики рускои, що великій накладъ книги о. **Стефана Качалы:**

Polityka Polaków względem Rusi

такъ симпатично принятои всѣми Русинами и похваленои всею рускою печатію, уже вычерпуеся. Ктобы отже бажавъ набути еще тую важну для выученя исторіи нашого краю книгу, зволитъ поспѣшити съ замовленьемъ або до **Администраціи „Дѣла“** або до книгарнѣ **„Ставропигійского Института“** присылаючи (найлучше переказомъ почтовымъ) цѣну за книгу 1 зр. 50 кр. а за пересылку почтову 10 кр., разомъ — 1 зр. 60 кр. а. в. (11—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 69. Львôвъ, Субота 5 (17) вересня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Бібліотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Бібліотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрй не успѣли єще выpôвнати своєи залеглости, щобы єи якъ найскорше выpôвнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Бібліотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрй зложили предплату.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше.)

Вже въ загальнôмъ поглядѣ на школу народну выказали мы, що она належитъ до родинъ, котрй свои дѣти до неи посылаютъ а взглядно до громады, котру они складаютъ. Зъ того взгляду совсѣмъ справедливо, що громада поноситъ кошта заложеня и удержаня школы, а длятого въ першôмъ рядѣ управнена до ôтповѣдного тымъ тягарамъ вплыву на школу. Край а взглядно держава маютъ установляти головнй основы науки и выховання, задержуютъ собѣ право надзору шкôльного и именованье учителѣвъ и длятого лишь пôдмагаютъ въ тôмъ взглядѣ громады, котрй ôъ самй не змогли основати и удержовати школу.

Єслижьôы теперь платню учителѣвъ перенесено до выдаткôвъ краєвыхъ, то передовсѣмъ повставôы великій хаосъ, позаякъ всѣ майже дотеперѣшнй школы заснованй и удержованй на пôставѣ повысшои постановы школь. закона, а бажанье „Школь. Часописи“, щобы „въ интересѣ справедливости звôльнено въ тôмъ разѣ громады, особы и корпораціи ôтъ давнѣйшихъ зъобовязань взглядомъ платнѣ для учителѣвъ и щобы коштомъ громадъ декларовавшихъ певну суму грошій на школы, не закладано шкôлъ тамъ, где ихъ дотеперь нема“, мусѣло ôъ зôстати pium desiderium. Зъобовязаня бо давнѣйшй громадъ и т. д. втягненоôы конечно до фонду шк. краєвого, або єслиôъ навѣть одною рукою край звôльнивъ громады ôтъ того, мусѣвôы другою наложити на громады и побирати ôтъ нихъ ôтповѣднй додатки до податкôвъ на покрытье платнѣ учителѣвъ. Тымъ способомъ всежь таки фактично громады оплачували ôъ учителѣвъ, хочь форма булаôъ инша, але за те повôулись ôы они права автономичного заряду шкôлъ, до чого власне стремитъ внесенье сего члена анкеты. Коли жь ще розважимо, що фондомъ краєвымъ въ нынѣшныхъ обстоятельствахъ не орудуе властиво край, а лишь певна верховодяча партія, звѣстна вже доволѣ зъ своєи господарки, то доперва пôзнаємъ небезпечнôсть такои позôрнои пôльги для нашихъ громадъ.

Теперь вже и такъ розкладъ коштôвъ шкôльныхъ мѣжь громады а ôбшары двôрскй пôсля ôтношеня якъ 3 : 1 єсть несправедливый. Пôсля новои клясификаціи грунтôвъ сорозмѣрнôсть податкôвъ отже и додаткôвъ на школы ще бôльше змѣнится въ некористь громадъ. Чижь ôуло ôъ справедливо ôтдавати орудованье фонду шк. кр. въ руки верховодячои у насъ партіи, котра єсть, такъ сказати ôъ, есенцією ôбшарôвъ двôрскихъ?

Єсли отже при нынѣшныхъ ôбстоятельствахъ политичныхъ годѣ надѣятись розширеня автономичного устрою громадъ и ихъ вплыву на школы, то повиннисьмо всѣма силами стояти за удержаньемъ status quo, а не позôавляти громадъ и тои одробины самоуправы.

Czas въ ôтповѣди на пытанье квестіонара иде ще дальше въ своємъ розмаху централистичнôмъ и „oświadczyłby się za jednym jedynym funduszem szkolnym krajowym, z którego by pokrywano wszelkie wydatki na cele szkół ludowych całego kraju“, мотивуючи свою пропозицію передовсѣмъ тымъ, що „w dzisiejszej gminie niema dostatecznych sił do racyonalnego zarządu funduszem szkolnym, stąd nieporządki, straty, deficyty itp.“ Аргументація та совсѣмъ безъосновна, єсли розважимо, що въ складъ рады шк. мѣстц. входятъ мѣжь иншими духовнй и учителѣ. Певна рѣчь, що єсли при теперѣшныхъ порядкахъ форитуются на радныхъ и зверхникôвъ громадскихъ звычайно зôпсованй морально индивидуа á la славнозвѣстный Сень et cons., тогды вôйдутъ до рады шк. мѣстц. niedostateczne siły. Знаємо однакъ зъ практики, що где громада не улягла звѣстнымъ вплывамъ, а выбрано соôѣ тверезыхъ, трудящихъ и совѣстныхъ людій до рады зверхности, где не помогла ничого пресія, щобы nie wybierać pora przewodniczącym rady szk. m., тамъ звычайно ладъ и въ школѣ и съ фондомъ мѣстцевымъ.

Такожь непотрѣôно клопочеся Czas, що gminy płacą osobno podatki rządowe, a osobno dodatki na fundusz szkolny и що зъ того выходитъ подвôйна чинноôть и трудности въ стяганю, бо поôôръ податкôвъ ôтôуваєся теперь разомъ съ додатками на потребы школьнй, повѣтовй и т. д.

А вже жь найчуднѣйша претенсія Czas-y, що „grunta plebańskie, które dziś nie wiedzieć dla jakiej przyczyny nie przyczyniają się na równi z innymi (чи паньскй причиняются на równi съ громадскими?!) do pokrywania wydatków szkolnych, w razie ustanowienia jednego funduszu szkolnego krajowego, musiałyby w równej mierze na cele szkolne być opodatkowane“. Czas повиненъ ôы се знати, що грунта ерекціональнй маютъ такожь свôй Cultuszweck и належатъ до церкви, а взглядно до удержаня священика, котрый постановленый до справованя богочестія. Колиôъ не ôуло грунтôвъ ерекціональныхъ, мусѣла ôъ громада конфесійна конкурувати на удержанье священика, такъ само, якъ конкуруе на удержанье учителя. Допустѣмъ отже такій случай, що громада сама утворила ôъ ерекцію, чижь не ôуло ôъ се смѣшно, зъ тои ерекціи стягати зновъ додатки на школу, котра має въ громадѣ подôôне призначенье, якъ церква. Длятого отже пôсля уставы громадскои §. 83. b) до оплаты додаткôвъ до податкôвъ безпосередныхъ, послугъ и робôтъ не можна потягати душпастырѣвъ що до ихъ конгруы, въ котру вчисляются такожь приходы зъ грунту ерекціонального.

Зъ всѣхъ тыхъ взглядôвъ думаємо, що треба ôбати ôодай о задержанье status quo въ розкладѣ коштôвъ заложеня и удержаня нар. шкôлъ, бо справедливѣйшій розкладъ при нынѣшнôмъ складѣ сойму немыслимый.

Не дасться заперечити, що змѣна арт. 18 (о конкуренціи шкôльнôй) ôулаôы пожадана, але въ совсѣмъ противнôмъ направленю, якъ се замѣрила польска анкета школьна и „Czas“. Приписъ, що громада має вносити до фонду школьного 12%, а ôбшары двôрскй лише 4% ôтъ безпосередныхъ податкôвъ, есть дуже несправедливый, а то зъ слѣдуючихъ причинъ. Почиває ôнъ передовсѣмъ на совсѣмъ ôлуднôмъ понятю ôбшарôвъ двôрскихъ, яко совсѣмъ вынятыхъ зъ пôдъ обовязкôвъ громадскихъ. Сей поглядъ противный основнымъ законамъ. Арт. I закона зъ 5 марця 1862 (Ч. 18 *Д. з. д.*) призволяє краєвому законодавству вылучити ôôльшй посѣлости зъ звязи громадскои выразно лише пôдъ тымъ условіємъ, що вылученый ôбшаръ пріймe на себе обовязки и данины мѣстцевои громады (dass der geschiedene Grundbesitz die Pflichten u. Leistungen einer Ortsgemeinde übernimmt). *До тыхъ обовязкôвъ* належитъ мѣжь иншимъ такожь удержанье школы. На обовязку громады удержовати школы опираєся примусъ школьный. Двôрскій ôбшаръ має отже пôсля сего закона такожь обовязокъ або своимъ выключнымъ коштомъ удержовати на своємъ ôбшарѣ школу, або сей обовязокъ сповняти разомъ съ цѣлою громадою, бо въ противнôмъ случаю ôнъ совсѣмъ ухиляєся зъ пôдъ обовязку шкôльного. Доси ни одинъ двôрскій ôбшаръ не завѣвъ у себе своєи школы и якôы для замаскованя сеи еманципаціи зъ пôдъ шкôльного обовязку ухвалила соймова ôôльшôсть въ краєвôй уставѣ згаданый арт. 18., котрый безъ всякои пôдставы справедливости звôльняє ôбшаръ двôрскій ôтъ $^2/_3$ частій тягару а накладає на него $^1/_3$ часть сего тягару. Вже загальна засада, що всѣ суть передъ правомъ рôвнй, повинна довести до того, щобы ôбшары причинялись въ рôвнôй мѣрѣ якъ и поодинокй громадяне до ус-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(Дальше.)

„О, прошу, прошу, то не Нѣмець, а таки нашъ землякъ такъ выгадавъ. Гм, гм, и якъ славно выгадавъ, те, те, якъ єго! Дуже славно. Такъ выдаєся, що ось шляхта стала такъ великодушною, та й сама врѣкаєся свого права, сама платитъ за знесенье свого таки права! Не правда жь, якъ се величаво. Ну, моспане, а на дѣлѣ оно выходитъ совсѣмъ инакше, гм, гм, совсѣмъ инакше. Кто жь то ôуде складати пропинаційный фондъ, якъ не тй самй, що пютъ горѣвку? Нашй пропинаційнй консументы, нашй хлопы, поспôльство — они то своимъ грошемъ зложатъ сей фондъ! Отъ, якъ выдумавъ нашъ землякъ, моспаненьку! Такъ и Нѣмець не выгадає! И такъ, Panie Dzieju, ôудете панове мати и сплату и пропинацію и заткаєте горло тымъ крикунамъ, бо прошу, прошу, те, те, моспане, по двайцятьняти лѣтахъ остаются всѣ коршмы, такъ якъ и теперь, паньскими и кождый може выробляти горѣвку и закладати шинкъ чи коршму. И на око ôуде здаватись, що кождый може се робити, а на дѣлѣ не такъ. Кто має теперь горальню и коршмы, той ôуде мавъ ихъ и потôмъ, а кто новый схоче заводити коршмы, той муситъ призволятись у насъ!“ Староста съ думою показавъ рукою на свои груды. „Ну, прошу, моспане, якъ можна призволити нову коршму тамъ, где вже єсть давна? Се деморализація! Закрыємось деморализацією, те, те, те, якъ єго, то єсть взглядами на моральнôсть и скажемо: не можна заводити новои коршмы, бо вже є давнй, ôуло ôъ за ôогато, розпивався ôъ людекъ, — не можна! Не правда жь?“

Всѣ сидѣли та слухали якъ зачарованй, тôлько судя, нотарь и двохъ „експосесіонатôвъ“ спокôйно грали виста. Навѣть Прачиньскому подôôалася бесѣда старосты и ôнъ разъ въ разъ покивувавъ головою. Лице Гуляйпольского такъ и розсвѣтилось радостю та червонѣло неначе мѣсяць у повню. Ôнъ вже въ думцѣ перебиравъ, где ôы тутъ поставити хочь одну коршму въ Корытахъ, заки прійде до новыхъ порядкôвъ съ пропинацією. Зъ радости зновъ наповнивъ ôнъ выпорожненй чарки и крикнувъ:

„Vivat propinacya!“

Задзвенѣли здоровй чарки, ще ôôльше розгорѣлись лиця, а староста вѣвъ свою рѣчь дальше:

„Найже жь теперь, то єсть, те, те, моспане, по двайцятьняти лѣтахъ кто зъ необывателѣвъ схоче забавитись въ пропинацію, най спробуе завести горальню! Горальня и такъ сама собою звычайно не оплачуеся, а тôлько такъ въ господарствѣ великôмъ, вразъ съ волôвнею, съ дешевымъ робôтникомъ. А тутъ най спробуе гнати горальню не маючи своихъ коршемъ! Гм, гм, най спробуе! Где ôуде ôнъ зôувати свою горѣвку! Ге, ге, ге! Ну, та прошу, прошу, у кого то на селѣ знайдеся такій капиталъ, щобъ заводити свою горальню? Гм, гм, видите, мои панове, и по чверть столѣтю останеся пропинаційный монополь за панами, — а въ теоріи, передъ свѣтомъ, передъ тыми вольнодумными крикунами мы ôудемъ величатися, що ось то мы у себе знесли пропинацію, та ще якъ великодушно!“

„Браво, ôраво!“

„О, прошу, прошу, се не мои помысли, се замѣры моихъ.... те, те, те, нашихъ провôдникôвъ, нашихъ зверхникôвъ. C' est la intention de notre régime! Я тôлько хотѣвъ показати, що мы йдемо до лучшого, а не до гôршого. Мы повиннй завѣрити нашимъ провôдникамъ, котрыхъ загальне довѣрie поставило на чолѣ нашого те, те, те, якъ єго, — правитель... нашои самоуправы. О, моспане, нашъ многозаслуженый землякъ зъ Бовшовець, наша екцеленція зъ Рожискъ, нашъ маршалокъ... прошу, прошу, — они стоятъ у насъ на чолѣ, имъ повѣрено власть, — съ часомъ те, те, ôуде ôôльше, ôуде все въ нашихъ рукахъ, — тôлько, гм, гм, мои панове безъ крику, мало-помало... et, et notre régime et nous — се одно, одно, одна душа, одна гадка!“

Всѣ ôули вдоволенй, всѣ пили всякй здоровля, обôймались, цѣлувались и зновъ пили. Тôлько Прачиньскому не до ладу була та спокôйна, сама собою вдоволена радôсть. Єму бажалось темного свѣтла, нарѣкань, жалѣвъ, щобъ середъ непорадного заколоту ôлыснути своими гадками, стати месією хочьôы спершу въ тôмъ малôмъ повѣтѣ.

„Ничого ôôльше небезпечного, якъ ôтдаватись марнôй оманѣ“, заговоривъ ôнъ съ огнемъ. „Подивѣмся тôлько вколо насъ, щó у насъ дѣеся? Безладъ, — анархія, — нѣ, не анархія а *хлопáрхія*!“ Прачиньскій такъ и съ прúголосомъ вымовивъ се своє ново выгадане слово, що нимъ думавъ незадовго повеличатись въ новôй статіи и нимъ здивувати весь свѣтъ „Narodówki“.

„Такъ, хлопархія, — се насъ руйнуе и муситъ довести до упадку! Чимъ єсть нынѣ хлопъ? Хлопъ єсть собѣ паномъ, а панъ — слугою, невôльникомъ свого великого имени, свого роду, своєи исторіи. Мы служимо хлопови, мы на него робимо, мы мусимо єго навѣть слухати! Я вамъ заразъ дамъ доказъ. Я до васъ,

держаня школы. Длятого була бъ дуже пожадана реформа уставы въ дусѣ зрôвнаня даткôвъ шкôльныхъ черезъ громады и двôр. обшары оплачуваныхъ.

(*Дальше буде.*)

Въ справѣ отроєня п. Кузьмы

ц. к. начальника судового въ Калуши одержуємъ листами такй блізшй вѣсти: „Аршеникъ бувъ вкиненый рано въ юшку зъ мяса и то въ такôмъ великôмъ даню, що єще о 4 год. по полудни знайдено въ горшку, въ котрôмъ мясо варилося кусникъ скристализованого аршенику завôлькши великого турецкого орѣха або каштана. Той затроєной юшки споживъ п. Кузьма, єго жена и молодша донечка, старша дочка покушавши двѣ ложки, не хотѣла бôльше ѣсти, бо казала, що ѣй не смакує. Вправдѣ цѣлôй родинѣ юшка не припадала до смаку и зъ за того п. начальникова заправила єи сметаною и кто знає чи сей случай не стався по части помôчнымъ въ ратунку житя. Заледви родина спожила юшку, напала всѣхъ млôсть и кожде глядало холодного куточка, щобы прійти до себе, не знаючи о тôмъ, що и кожде друге зъ нихъ такъ само ослабло. Насампередъ почало дѣвчатко вертати страву, и се звернуло увагу батька, що то не що инше, якъ отрута.

Рôвночасно по цѣлôмъ мѣстѣ ходили слухи, що дѣвка-служниця грибами затроила своихъ панôвъ. Страшна тревога напала всѣхъ мѣщанъ, дуже приклонныхъ найчестнѣйшôй родинѣ п. Кузьмы, а великій несупокôй повставъ межи жидами, бо зразъ сконстатовано, що якъ обѣдъ варився, бувъ въ пекарни одинъ жидокъ.

П. начальникъ Кузьма єсть дуже совѣстный чоловѣкъ и щирый Русинъ, у мѣщаньства и селянъ має велику симпатію. Яко народолюбивый чоловѣкъ задумавъ ôнъ бувъ въ спôлцѣ съ адъюнктомъ Лисинецкимъ и авскультантомъ Марковымъ заложити въ Калуши „Читальню мѣщаньску“, котра мала цѣль: ôттягнути мѣщанъ ôтъ шинкôвъ та привести ихъ до самопôзнаня и тверезости.

Авскультанта Маркова вже нема въ Калуши, вôставъ перенесеный. Адъюнктъ Лисенецкій вôстає въ слѣдствахъ. Начальникъ Кузьма має дисциплинарку, котра теперь о министерство оперлась.

На слѣдство судове зъѣхала комисія зъ Самбора.

Теперь вже вся родина здоровша, але п. Кузьма все єще недужій.

Замѣчательна рѣчь, що о такôмъ важнôмъ выпадку, якъ отровнье ц. к. начальника судового съ родиною, доси не подано до жаднои — навѣть урядовои — польскои газеты звѣстки, хотяй менше важнй случаѣ заразъ телеграфуются“. (Зъ „Дѣла“ одна лишь „Gaz. Nar.“ перепечатала телеграму, прочй газеты нѣ. *Ред.*)

Доля рускои школы вправъ

во Львовѣ.

Въ ч. 66 „Дѣла“ въ „Новинкахъ“ згадували мы коротко о тôмъ, що п. Титъ Будзиновскій, управитель рускои школы вправъ во Львовѣ своимъ нетактовнымъ поступованьемъ спровадивъ сильный пôдъупадокъ тоижь одинокои школы народнои съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ. Русины не могли промовчати такого поступованя п. Будзиновского и въ рускихъ часописяхъ появились вôзваня до ц. к. краєвои рады школьн., щобы въ интересахъ просвѣтныхъ вглянула въ господарку п. Будзиновского въ рускôй школѣ вправъ. Зменьшене значно число дѣтій, записавшихся на сей рôкъ шк. до рускои школы, въ порôвнаню съ числомъ дѣтій зъ тамтого року (минувшого р. шк. було 365 дѣтій, а сего р. 212) — дало повôдъ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ до деклямаціи на тую тему, що ось то „безвстыдній Русины добиваются рускои народнои школы во Львовѣ, а тутъ показуєсь, що въ школѣ вправъ на сей рôкъ нема дѣтій“. Мы не могли замовчати такого злобного фарисейства „Gaz. Nar.-вои“ и ôтповѣли ѣй, що она добре знає, длячого число дѣтій въ рускôй школѣ сего року зменшилось, а именно, що п. Будзиновскій розганявъ дѣти и не хотѣвъ ихъ вписовати. Въ ôтповѣдь намъ на тое умѣстила Gaz. Nar. таку сповѣдь самого п. Будзиновского:

O ruskiej szkole we Lwowie. Zaprawdę pojąć nie mogliśmy jak może człowiek posiadać tyle krwi zimnej — ile jej posiada p. Budzynowski, kierownik szkoły z wykładem ruskim. Od czasu jak go ministerstwo zamianowało kierownikiem, dzienniki ruskie widzą w nim „perekinczyka“ — „lachomana“, człowieka bez taktu — człowieka bez jasnego pojęcia o pedagogice i dydaktyce itp. itp.... Kiedy sobie głowy łamiemy co to za człowiek, — wchodzi jakiś jegomość a na pytanie „kto jest? i kogo szuka?“ odpowiada: „Jestem Budzynowski i szukam redaktora Dobrzańskiego“. Uradowani jego przybyciem pytamy: „Czy to o panu tak ciągle russkie dzienniki piszą?“ „Tak jest, jestem ten sam“. „Dlaczegoż nigdy im pan nic nie odpowiesz?“ pytaliśmy dalej.

Na to otrzymaliśmy następującą odpowiedź z ust p. Budzynowskiego: „Ja, jako Rusin tutejszy spokrewniony krwią z pobratymczym mi narodem polskim — języka naszych pism russkich nie rozumiem — i pisownią ich nie piszę — przeto gazet tych nie czytam i niewiem co i kiedy o mnie piszą.... Jestem w duszy przekonany, że działam jako prawy syn ziemi, i wypełniam obowiązki jakich stanowisko moje wymaga...“ *Dilo* powiada, że *Gaz. Narod.* wie dobrze, dlaczego taka mała ilośc uczniów zapisała się do ruskiej szkoły, a zaraz dodaje. że dla tego, iż kierownik Budzynowski zamknął kancelarję i cały dzień się nie jawił. Jest to kłamstwo wierutne: albowiem kierownik wywiesił ogłoszenie za kratkami, że zapisuje od 9—12 i 3—5, a tymczasem siedział w kancelarji od 7. rano do południa, a potem do wieczora. Dlaczego mało się zapisało, podaliśmy już i nieodwołujemy, bo już przeczuwamy, że niedługo sprawdzą się słowa posła C.(zerkawskiego) wypowiedziane w Radzie państwa, że we Lwowie nie znajdzie się 12 ojców, którzyby z patrjotyzmu swe dzieci do szkoły ludowej z wykładem ruskim posełali.

Narodny Domie! przygotuj kilkaset guldenów na buty i bundy dla studentów — Stauropigio! daj książek, bo rodzice biedni posyłali dzieci do tej szkoły tylko dla materjalnej korzyści, a gdy tych im nie dacie, będzie po waszej szkole! Uczniowie wasi ze Zamarstynowa, Zniesienia i z po za wszystkich rogatek nie będą darli butów swoich własnych — dla waszych zachcianek — dziatwa nie będzie marzła w skutek waszej namowy a i diaki z okolicy dzieci posyłać nie będą — jeżeli nie dacie grosza w gotowiźnie. A jak ci wszyszy odpadną — bo oni przecie do gminy Lwowa nie przynależą — jak odpadną uczęszczający tam Polacy — to cóż pozostanie? Na cóż więc drugiej ruskiej skoły? Szkoda każdego grosza dla tej, która już istnieje! Wszak kandydaci i kandydatki mogą się przysłuchiwać wykładowi ruskiemu i w szkołach ćwiczeń z wykładem polskim — wszak tam języka ruskiego także uczą! Przy tej sposobności miło nam wyrazić uznanie p. Budzynowskiemu, który kieruje tą szkołą i mimo wszelkich prześladowań ze strony moskalofilów, obałamucaną dziatwę chroni od zmoskwicenia.

Слухайте жь народы! П. Будзиновскій — пôсля завѣрювань редакторôвъ „Gaz. Nar.“, дуже великій чоловѣкъ а притôмъ „męczennik“! Ôнъ задумавъ таке благородне дѣло, якъ розгнанье дѣтій зъ рускои школы, котрою управляє, а безчельнй Русины смѣютъ єму тое за зле брати и нападати на него въ газетахъ! Русины смѣютъ єго, „prawdziwego Rusina“ называти „перекиньчикомъ и ляхоманомъ“! Такого великого педагога!

Кто єсть п. Будзиновскій, мы певно лучше будемъ знати, якъ „Gaz. Nar.“ Єсть ôнъ сыномъ рускихъ родичѣвъ, котрй єго выживили рускимъ хлѣбомъ зъ села Мокротына въ повѣтѣ жовкôвскôмъ. Що ôнъ єсть „перекинчикомъ и ляхоманомъ“, то чейже признає кождый, кто єго знає; признаютъ тое навѣть єго батько и братъ, честнй рускй душпастырѣ. Але для насъ се рѣчь меншои ваги, нехай буде и такъ, якъ п. Будз. въ своѣй сповѣди каже, що ôнъ єсть „tutejszy Rusin, spokrewniony krwią z narodem polskim“ ажь до тои степени, що языка и правописи „Дѣла“ не розумѣє (хочь єсть управителемъ рускои школы!) и николи ихъ не читає (се, мимоходомъ сказавши, неправда; п. Будз. купує и читає кожде число рускои газеты чи „Дѣла“, чи „Слова“, чи „Пролома“, где тôлько о нѣмъ пишеся). Для насъ важнѣйша рѣчь здôбности педагогичнй п. Будзиновского, єго тактъ и єго поступованье въ рускôй школѣ яко учителя и яко управителя.

Становище п. Будз. вымагає, щобы бувъ добрымъ учителемъ. Тымчасомъ єсть ôнъ найгôршій зъ всѣхъ, якй суть занятй въ рускôй школѣ, гôршій навѣть ôтъ помôчниць учительокъ. П. Будз. тôлько псувавъ дѣти веденй нимъ ôтъ першои клясы. Опускавъ школьнй годины и ходивъ практиковати на инспектора до п. инсп. Керекярта; дѣти замѣсть учитись по 3 до 4 годинъ денно, учились несповна 2 денно а тыжднево ледви по 10. Въ прочихъ годинахъ школьныхъ уганяли по улицяхъ и пляцахъ львôвскихъ, особенно дѣти убожшихъ родичѣвъ, котрй не можутъ точно дѣтій надзоровати. Аргументомъ педагогичнымъ у него головно букъ (чи красше сказати тростина); ôнъ букôвъ кôлька до року поломавъ. Съ тростиною въ рукахъ не встыдаєся сей педагогъ-управитель ходити прилюдно по коритаряхъ и по надвôрю школы, щобы то одну то другу дитину провчити розуму. Въ клясѣ честувавъ дѣти словами: „злодѣй“, „wyskok wagabundów“, „батяръ“, „co Rusin to złodziej, to świnia“ и т. д. Въ случаяхъ коли не мавъ въ рукахъ тростины, бивъ дѣти въ „писокъ“ чи въ „морду“ и то зъ однои и другои стороны заразомъ. Допровадивъ дѣти своєи клясы до такого здиченя, що инспекторъ краєвый п. Мандыбуръ мусѣвъ єму сказати: „w pańskiej klasie — dzicz, twarze bezwstydne“. И правду сказавъ п. инспекторъ, бо дѣти веденй „букомъ“ потребували видѣти букъ такожь пôдчасъ инспекціи, — а се, розумѣєсь, було неможливе. Славный педагогъ-управитель хотѣвъ середъ курсу покинути здеморализовану нимъ клясу, однакъ никто зъ учителѣвъ не хотѣвъ єи обняти, бо кождый выховавъ собѣ въ своѣй клясѣ дѣти добрй, тихй, пильнй и щирй. Обняла наконець клясу по управителю одна зъ учительокъ и вспôльно съ нимъ учила. Але жь кôлько то она мусѣлась натерпѣти, закимъ змогла призвычаити дѣти до науки безъ бука! Кожду неспокôйну чи неуважну дитину на приказъ управителя мусѣла посылати до канцеляріи, и тамъ выконувано екзекуцію, а тое повторялося майже що день! За прикладомъ п. управителя пôйшла и одна учителька Полька, п. К., и побила дитину. Мати съ дитиною пôшла до редакціи „Gaz. Nar.“ на скаргу и въ „Народовôй“ появилась зъ того поводу допись; руску школу представлено тамъ яко рѣзницю на людскй дѣти съ покликомъ на кôнци: „Най же никто не посылає дѣтій до рускои школы вправъ, котра находится въ „Народнôмъ Домѣ“. На другій день п. Будзиновскій прислав спростованье до „Gaz. Nar.“, що учителька К. дитины не побила, — але фактъ все фактомъ. Дѣти зъ клясы п. управителя все курятъ тютюнъ. Не диво, дѣти все наслѣдуютъ свого провôдника; коли управитель съ цигаромъ въ губѣ ходитъ помѣжь дѣтьми на коритаряхъ, коли съ цигаромъ входитъ до клясъ, — длячого дѣти не малиби курити! Дѣти и за тое бували тяжко каранй, хоть кара не помагала, бо дѣти правлятся ôтъ доброго примѣру провôдника.

Все повыше описане нетактовне, непедагогичне и карыгôдне поступованье п. Будзиновского (за котре єму „Gaz. Nar.“ высказує „uznanie“), мусѣло вплынути на зменшенье фреквенціи въ сѣмъ роцѣ школьнôмъ. Знаємо родичѣвъ, котрй намъ сказали, що тôлько черезъ нетактъ п. Будзиновского не можутъ дѣтій посылати до рускои школы, бо „той Будзиновскій деморализує дѣти, вмовляє въ дитину, що она: złodziej, wyskok wagabundów, batiar, dziad, и т. д.“

П. Будзиновскій, „prawy syn ziemi“ єще передъ вакаціями якесь зло помышлявъ противъ рускои школы; єще съ кôнцемъ минувшого школьного року заповѣдавъ учителькамъ, щобы старалися о посаду гдеинде, бо „на другій рôкъ въ рускôй школѣ паралельокъ не буде!“ Зъ ôтки п. Будз. мôгъ напередъ знати, що такъ мало дѣтій запишеся? Ба, правда, ôнъ говоривъ тогды вже, що не прійме жадного „босого“ и жадного „римско-католицкого“ обряду.

П. Будзиновскій додержавъ слова; що обѣцявъ, то и чинивъ въ дняхъ 29, 30, 31 мин. мѣсяця и въ слѣдуючихъ дняхъ. Убогого батька або убогу матѣрь, що приводили босу дитину — наганявъ. Кождого убогого, кто першій разъ приводивъ дитину до запису, страшивъ оплатою 4 зр.; кто грошій зараз не мавъ, або свѣдоцтва убожества съ собою не принѣсъ, того ôтправлявъ до другихъ шкôлъ польскихъ, где ничого не платится. Кто приводивъ до запису дитину римского обряду, то того страшивъ, що ксьондзъ не дасть дитинѣ (зъ 1 клясы!) слюбу!

Дня 1 вересня зôбралися всѣ дѣти въ своихъ клясахъ, окремо хлопцѣ а окремо дѣвчата. По службѣ божôй наказавъ п. Будзиновскій ни зъ сего ни зъ того розпустити дѣти до дому на цѣлый день! Въ годину потôмъ, по конференціи ввôйшло кôльканацять дѣтій до запису. При контроли учителѣвъ и учительокъ мусѣвъ ихъ записати; однакъ небавомъ забрався и пôшовъ, замкнувши канцелярію и коритарь ведучій до канцеляріи. По полудни замкненый бувъ такожь коритарь, где висить таблиця съ оголошенями, а п. Будзиновскій, котрый черезъ вакаціи обернувъ канцелярію на свое мешканье, щобы не платити чиншу, и спровадився до неи, якъ то кажутъ, съ горшками, макôтрами и подушками, — мавъ спати сномъ праведника въ канцеляріи. И чомужь мавъ не спати! А родичѣ стояли годинами пôдъ дверми и ôтходили не могучи дôждатися, — а п. Будзиновскій заявивъ тремъ учителькамъ, що они остаютъ безъ хлѣба, бо ôнъ дôставъ препорученье ôтъ кр. рады школьнои, щобы паралельки закрыти, бо нема достаточного числа дѣтій для паралельокъ. Треба було бачити жаль и сумъ учительокъ, а управителя „ubolewanie!“ Учительки жаловались, що ôнъ нарочно порозганявъ дѣти, а учителька п. Каролина О. хочь зъ-роду Полька, сказала явно, що таке поступованье п. Будзиновского єсть вопіющою несправедливостію и заявила, що такъ не буде, бо и она сама на тое не позволитъ.

Дня 2 вересня казавъ п. Будзиновскій слузѣ шк. позамыкати дѣвочй клясы и зганяти дѣвчата до клясъ хлопцѣвъ. Треба було бачити тую комедію! Управитель попризначувавъ до кождои такои мѣшанои клясы одного учителя и одну учительку, щобы разомъ працювали и собѣ посполу помагали. Треба було дивитись на встыдливй ученицѣ-дѣвчатка, якъ стояли громадами по коритаряхъ, не могучись ôтважити вступати до клясы хлопцѣвъ и съ ними вкупѣ сидѣти. Хаосъ и комедія запановали въ рускôй школѣ — зъ ласки „prawego syna ziemi“!...

О напастяхъ „Gaz. Narodow-oи“ на рускй институціи и особы, запомагаючй убогй дѣти обувомъ, одежію и приборами науковыми, нема що й згадувати. Отъ въ другихъ львôвскихъ школахъ запомагає магистратъ убогу молодѣжь. Ложно поинформувавъ п. Будзиновскій „Gaz-y Nar-ову“, будьтобы до рускои школы ходили лишь дѣти зъ-за рогачокъ та дякôвъ. Окрôмъ дѣтій одного дяка зъ Знесѣня нема бôльше дѣтій дякôвскихъ и всѣ прочй дѣти приналежатъ до Львова-мѣста. Треба єще згадати, що п. Будз. не принимавъ такожь дѣтій, котрй зъ другихъ шкôлъ хотѣли перейти до рускои школы, а не могли выказатись цензурою зъ языка руского; передъ родичами заслонювався мнимымъ приказомъ и

пане старосто, маю одну важну претенсію, — дуже важну!“

Староста струхлѣвъ. „Прошу, прошу, гм, гм, яку претенсію?“ спытавъ ôнъ тревожно. „Я готовъ до всякихъ услугъ“.

„Я потребую мати екзекуцію на хлопôвъ“.

„А на що, якъ смѣю спытати?“

„На то, щобъ ихъ приневолити, йти до мене на роботу, на ланъ, на жнива. Ось у мене перестигло збôже и ніякъ не можу роздобути робôтника. Кождый хлопъ перше коло свого порався, нѣ за що не пôде на ланъ. Менѣ треба екзекуціи, — щобъ имъ показати, що они мусятъ дворови робити“.

„А, а, а, гм, гм, Panie Dzieju, се трудна справа“, замявся староста.

„Ось бачите и на тое выходитъ! Не можна, бо у насъ хлопархія! Не можна тыкати хлопа, хочьбы тобѣ все зôгнило на полю, хочьбы до снѣгу мало стояти на пни, хочь гинь, хочь пропадай — не можна! Проси ласки, чи зволятъ екосити, зжати, звести — просися!“

„Га, те, те, то єсть, якось не уходитъ силувати. Моспане, — свобода, свобода“...

„Ага, хлопархія, хлопархія — и вы самй садите хлопа на крѣсло, та ще й панькаєтесь съ нимъ!“

(*Дальше буде.*)

инсп. Мандыбура и захвалювавъ польскій школы.

„Gaz-y Nar-ову“ увѣряємъ, що всѣ Русины въ сѣйже хвили готовѝ ущасливити кожду польску школу такимъ „wzorowym kierownikiem“, якимъ есть п. Будзиновскій. Що бôльше, Русины повинні старатись всѣми силами позбутись того чоловѣка въ одинокои рускои школы, котрый, очевидячки, поставивъ собѣ за задачу школу розбити! Чи ôнъ то робитъ на свою руку, чи въ союзѣ съ „Gazet-ою Narodow-ою“, чи еще въ якôмъ союзѣ, — намъ конець-кôнцемъ все одно; досыть, що ôнъ есть ворогомъ повѣренои ему школы. Впрочѣмъ, якъ вже въ горѣ сказано, ôнъ ничого не робитъ; отъ сего року минає вже пôвъ мѣсяця, а ôнъ не бувъ еще ани однои годины въ клясѣ; замѣсть дѣти учити, уганяє по польскихъ редакціяхъ, щобъ выписували ему реклямы а на Русинôвъ и его школу пашквилѣ. Тутъ приходитъ намъ на думку приповѣдка народна: „сама беврога мѣхъ дре и сама квичитъ“...

Панове поборники и творцѣ школы вправъ, одинокои рускои во Львовѣ! Згляньтесь надъ судьбою тои школы! Ги грозитъ неминуча заглада! Радьте, поки еще не за пôзно!

Соймъ краєвый.

1 Засѣданье ôтбулось въ середу дня 14 вересня с. р. По богослуженяхъ въ волоскôй церквѣ и лат. катедрѣ зôбрались послы въ новôй сали соймовôй. Галеріи заповнила численна публичнôсть. По $12^1/_2$ годины намѣстникъ представивъ посламъ нового маршалка дра Зибликевича. Маршалокъ ôткрывъ засѣданье и покликавъ на секретарѣвъ наймолодшихъ вѣкомъ присутныхъ послôвъ: Пилата, Туряньского, Романовича и Меруновича. Ôттакъ выголосивъ маршалокъ довшу промову, котру подаємъ въ скороченю: „Сего року минуло 20 лѣтъ нашого конституційного житя. Належитъ розглянутись, що мы въ тôй добѣ вчинили для морального и матеріяльного добра нашого краю и що намъ на будуще чинити. Послѣдній 20 лѣтъ въ нашôй исторіи будутъ важною епохою. Минули они середъ тяжкихъ борбъ о „byt narodowy“. Були въ тôй борбѣ и заводы, але все таки край ôтродився. Языкъ польскій розлився широкими стругами по всѣхъ школахъ, властяхъ и урядахъ а въ администраціи и въ судахъ наша молодѣжь заступила елемента чужôго и непріязнôго (Нѣмцевъ). Штука польска зацвила, якъ еще николи доси; проєвѣта народна въ нашихъ рукахъ. Языкъ рускій — той языкъ Ягайлôвъ, Витолдôвъ и статута литовского — черезъ довгій часъ занедбуваный, здобувъ собѣ теперь належне ему становище; дякувати уставѣ, ухваленôй соймомъ, образуєсь ôнъ теперь примусово въ 1900 школахъ народныхъ (на папери! Ред.); має право выкладу въ гимн. (та що ему зъ того права! Ред.), а молодежи вôльно слухати рускихъ выкладôвъ на университетѣ и по руски здавати навѣть (!) испыты правничôй (лишь одинъ. Ред.). И по за школою дôзнає ôнъ опѣки: дякуючи ухвалѣ сойму, театръ рускій дôстає субвенцію; а чистоты языка стереже выдавництво книжокъ рускихъ, рôвножь соймомъ субвенціоноване. — Найдôтклившою раною, яку бл. п. нѣмецкій системъ завдавъ краєви, се бувъ „розбратъ“ въ краю, котрый зъ роду въ рôдъ тяживъ намъ якъ змора на грудехъ. А найбôльше на тôмъ утерпѣвъ нарôдъ, выхованый въ непріязни до всего, що свѣтле и высше (роз. дѣдичь и двôръ. Ред.) кинувся до процесôвъ аграрныхъ зъ дворами (за лѣсы и пасовиска. Ред.). замѣсть до працѣ (?). Мы добре памятаємо тѝ часы, коли то соймъ и раду державну заливали скарги аграрнѝ. Теперь зворотъ щасливший. Рады повѣтовѝ, заведенѝ не стôлько для администраціи, скôлько для гоєня тои раны соснôльнои, славно сповняютъ свою мисію (Ой, правда! Редак.). Крôмъ того теперь вже иншій духъ у старостввъ. Все се довело до того, що людъ нашь ôтвдячуєсь намъ що разъ бôльшимъ довѣріемъ. Словомъ, пôдъ взглядомъ „narodowym“ край ôтродився. — Не такъ пôдъ взглядомъ матеріяльнымъ; треба правду казати: знаходимось въ дуже оплаканôмъ станѣ. Край не богатѣє, але все бѣднѣє. Отъ часу, якъ соймъ существує, чотыри разы треба було затягати пожички голодовѝ и на засѣвы для народу. Лицитаціи грунтôвъ селяньскихъ ростутъ разнаразъ. Довги гипотечнѝ великихъ посѣлостій ôтъ часу епохи соймовои взросли въ двое; мѣста, особливо меншѝ, працюютъ якъ мурины, але лишь на дихву. На поли кредитовôмъ вызыскує насъ кто не хоче, а пôдъ взглядомъ промыслу мы ничого бôльше, якъ лишь кольонія иншихъ краєвъ и найлихша провинція въ австрійскôй монархіи. Галичина есть средствомъ для збогачуваяся другихъ. У насъ навѣть желѣзницѣ не поправили добробыту краєвого, якъ гдеинде: чуже збôже перевозятъ; а рѣки, гдеинде найдешевше средство комуникаціи, у насъ хиба на тое, щобы насъ затоплювали. — Для получшеня матеріяльного быту краю муситъ соймъ и выдѣлъ кр. безпроволочно взятись до дѣла; правит. не ôтмовитъ своєи помочи и снôвдѣланя. Не обôйдесь безъ жертвъ грошевыхъ, але фонды, хоть не стоятъ свѣтло, все таки въ досыть добрôмъ станѣ. — Надôвсе при репартиціи выдатковъ на всякѝ галузи администраціи треба брати на увагу условія економичнѝ краю; одна галузь не повинна вызыскувати другу, — треба завести рôвновагу. Такъ занадто много выдаєсь на заклады гуманитарнѝ (въ 20 лѣтахъ край выдавъ 2,400.000 зр.). Колибы половину тои сумы посвятити на цѣли гуманитарнѝ, а другу половину на продукцію рôльничу, на заохоту до промыслу, на сотворенье власныхъ закладôвъ кредитовыхъ, — то край мôгбы еще стати на ноги. Доси убожество вызыскувало фонды краєвѝ съ шкодою людій тяжкои и мозольнои працѣ. — Выдѣлъ кр. выпрацювавъ проектъ краєвои институціи кредитовои, котра має стеречи интересôвъ хлѣборобскихъ; проектъ буде небавомъ предложеный соймови“. Промову свою скôнчивъ маршалокъ окликомъ въ честь цѣсаря.

Секретарь п. Романовичь ôтчитавъ письмо президіи намѣстництва завѣдомляюче маршалка кр. о намѣреню установити комисію реклямаційну во Львовѣ съ двома пôдкомисіями въ Тернополи и Краковѣ. Комис. льв. має складатись зъ 12 чл. а тамтѝ зъ 8 чл. и тôлькожь заступникôвъ. Половину членôвъ покликує министеръ а половину соймъ.

Маршалокъ забравъ вдруге голосъ и згадавъ про умершихъ послôвъ: Кшечуновича, Ридзовского и Людв. Скшиньского. На внес. п. Грохольского вписано выразъ жалю до протоколу.

Ôттакъ промовивъ п. намѣстникъ Потоцкій. На вступѣ запевнивъ соймъ, що правительство буде поширати его працю а ôттакъ пôднѣсъ, о скôлько правительство зъ своєи стороны ишло въ помôчь краєви въ справахъ економичныхъ. И такъ анкета для торговлѣ збожевои скликана черезъ него ухвалила заложити двѣ институціи: банкъ рôльничій и гелду збожеву. Въ интересѣ пôднесеня хову худобы правительство вспôльно съ соймомъ заложило съ симъ рокомъ школу ветеринаріи во Львовѣ. Для пôднесеня хову коній завязався рôвножь комитетъ. Дальше правительство скликало анкету для розвою касъ ощадности въ краю. Прав. поширає домашный промыслъ; гдеякѝ школы промысловѝ вже остаточно зъорганизованѝ, гдеякѝ небавомъ будутъ. Дирекцію доменъ и лѣсôвъ перенесено зъ Болехова до Львова. Желѣзниця трансверзальна ухвалена черезъ палату послôвъ рады держ. вже близька рѣшеня и буде добродѣйствомъ для краю. Межи предложеними правитель. зложеными до булавы маршалковои особливо пôднѣсъ намѣстникъ реформу администраційну; предложенѝ еще: а) прелиминарь фондôвъ индемнизаційныхъ за р. 1882 и замкненье рахункôвъ фонд. индемн. за р. 1880; б) проектъ закона о знесеню права пропинаціи въ Львовѣ, и в) вôзванье сойму щобъ высказавъ свôй поглядъ въ справѣ ревизіи закона держ. о приналежности.

Секретарями соймовыми выбрано пп. Іос. Ясиньского, гр. Стадницкого, Туряньского и Альф. Чайковского.

Зъ порядку дневного слѣдували предложеня выдѣлу кр. Для пересмотру справозданя выдѣлу кр. за мин. р. не выбрано на внесенье п. Матковского комисіи люстраційнои, але предложено тое ком. буджетовôй зъ 15 чл. Тôйже ком. придѣлено такожь предложеня выд. кр. о ощадности въ выдаткахъ на друки, о діетахъ урядниковъ выд. кр. и о заличцѣ 11.433 зр. данôй мѣсту Кракову. Предложенье о интернатѣ для сем. учит. во Львовѣ передано ком. едукаційнôй зъ 9 чл. Внесенье п. Тишковского о знесенье копыткового передано ком. администраційнôй зъ 15 чл. Буджетъ на р. 1882 и замкненье рах. зъ 1879 передано ком. буджетовôй. Справы дотычащѝ отворенія и змѣны судôвъ повѣт. ôтдано ком. правничôй зъ 7 чл. — Конець засѣд. о г. $2^1/_2$ по пол.

2 засѣданье сойму ôтбулось въ четверъ, 15 с. м. Внесенѝ 21 петицій роздѣлено межи комисіи. Ком. администр. передано межи иншими петицію выд. пов. въ Перемышлянахъ о урегульованье торгôвъ и ярмаркôвъ; ком. буджетовôй петиціи громадъ Мшана дольна и Соломка о пожичку 3.700 зр. на будову школы; ком. едукаційнôй пет. монастыря Василіянокъ въ Яворовѣ о субв. на дѣвочу школу; ком. дороговôй пет. выд. пов. въ Ярославѣ, щобы дорогу ведучу зъ Ярослава черезъ Сѣняву до кордону узнано краєвою. Внесенье выд. кр. въ справѣ пôдвысшеня платы директорови закл. Кульпаркôвского ôтдано комисіи буджетовôй а внесенье въ справѣ построєня будынку для школы лѣсовои во Львовѣ и засадженя лѣсомъ выдмъ пѣсчистыхъ передано ком. культуры краєвои зъ 11 чл. Ôттакъ безъ дебаты признано важнôсть выборôвъ пп. Меруновича, Яна гр. Тарновского, Федоровича и Фил. Залеского. Наконець приступлено до выбору комисій. До ком. буджетовои выбраный зъ нашихъ послôвъ о. Качала; до ком. администр. о. Порф. Мандичевскій; до ком. едукаційнои сѣй. Ступницкій; до ком. правничои сов. Ковальскій. — Конець засѣданя о г. $2^1/_2$ по пол.

3 засѣданье ôтбулось вчера, 16 с. м. На тôмъ засѣданю забирали голосъ и гдеякѝ рускѝ послы. Справозданье зъ того засѣданя ôкладаємъ на будущій разъ для недостачи мѣстця. Въ загалѣ думаємъ мы справозданя зъ сойму подавати по можности повнѝ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Въ Мискольчь*), где ôтбуваются теперь великѝ осѣннѝ маневры, цѣсарь на обѣдѣ двôрскôмъ д. 12 с. м. вивъсъ такій тоастъ въ честь царя росс.: „Нынѣ обходимъ имянины мого знаменитого друга царя росс.; пью за его благополучнôсть и здоровье!“ Цѣсарь пôдчасъ тои промовы звернувся до attaché росс., а оркестра заграла имнъ росс., котрого выслухавъ цѣлый двôръ стоячи.

(*Зъ соймôвъ*) замкненѝ вже соймы: Дальмаціи, Истріи и Гориціи. Радятъ теперь соймы тирольскій, галицкій и стирійскій. Прочѝ соймы будутъ ôткрытѝ 24 с. м. Соймы Истріи и Гориціи ôтповѣли на запытанье правительства въ дѣлѣ реформы администр., що заведенье репрезентацій повѣтовыхъ не ôтповѣдає ôтношенямъ въ тыхъ краяхъ. На запытанье правит. дотычно реформы закона о приналежности, соймы тіи высказали таке своє мнѣніе, щобы приналежнôсть могла набуватися черезъ довшій побытъ въ громадѣ.

(*Въ справѣ реформы администраційнои*) предложила комисія выбрана соймомъ тирольскимъ таку резолюцію соймови: „Соймъ ухвалитъ завѣдомити правительство, що соймъ тирольскій такъ довго не зможе ôтповѣсти на квестіонарь, поки не будутъ ему звѣотнѝ погляды самого правительства на евентуальну змѣну политично-администраційного организму.“

(*Вспôльна конференція министрôвъ*) въ Пештѣ зачнесь 19 с. м. и потреває тыждень. Нынѣ выѣзджаютъ до Пешту вспôльнѝ министры: бар. Гаймерлье, гр. Биляндтъ и Слави и мин. австрійскій: гр. Таффе и др Дунаевскій. Нарады будутъ вестися надъ буджетомъ, котрый має бути предложеный вспôльнымъ делегаціямъ.

(*Въ министерствѣ дѣлъ заграничныхъ*) якъ доноситъ Pester Corresp., розпôчнеся небавомъ конференція въ справѣ выдаваня политичныхъ переступникôвъ. Въ нарадахъ возьмутъ такожь участь австрійскій и угорскій министры правосудія.

(*Палата панôвъ*) має бути пôсля донесеня „Tribüne“ скомплетована. Теперь есть опорожненыхъ 7 мѣстець. Именованя маютъ бути оголошенѝ рôвночасно съ найблизшимъ отвореньемъ рады державнои.

(*Въ Кроаціи*) при послѣдныхъ выборахъ побѣдила партія правительственна.

(*Ір. Ричардъ Белькреди*) именованый президентомъ трибуналу администраційного.

(*Дръ Бляйвайсъ*), Словенець, заступникъ маршалка сойму словеньского, зложивъ достоиньство заступника маршалка.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. „Новое Время“ доноситъ, що кн. Бисмаркъ въ розмовѣ съ царемъ на зъѣздѣ въ Гданьску дорадживавъ цереви перевести енергичнѝ реформы въ рôльництвѣ и финансахъ.

Journal de St. Petersb. пише, що зъѣздъ Гданьскій стоитъ въ звязи и доповняє зъѣздъ цѣс. нѣм. зъ австр. въ Гастайнъ. Всѣ три державы потребуютъ мира и жіючи въ мирѣ будутъ розвиватись у внутрѣ, кождя пôсля своихъ потребъ.

Правительственна газета для селянъ всеи Россіи „Сельскій Вѣстникъ“ почала вже выходити.

Найновѣйшѝ телеграмы зъ Петербурга принесли намъ слѣдуюче обвѣщенье въ „Правительств. Вѣстнику“: „Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ представивъ цареви анормальне ôтношенье межи жителями христіяньскими а жидами въ гдекотрыхъ губерніяхъ. Въ наслѣдство того министерского представленя царь выдавъ указъ д. 3 с. м., котрымъ наказуе скликати комисіи льокальнѝ для нарадъ надъ питаньемъ жидôвскимъ въ тыхъ губерніяхъ, въ котрыхъ жиды становлятъ значну часть населеня. Комисіи маютъ складатися зъ представителѣвъ рôжныхъ цехôвъ и товариствъ, а проводити будутъ имъ губернаторы. Комисіи маютъ обовязокъ збирати даты и факты зъ власныхъ обсерваційй, и представляти министерству дѣлъ внутрѣшныхъ тіи галузи економичнои дѣятельности жидôвъ, котрѝ приносятъ шкоду жителямъ христіяньскимъ. Комисіямъ вызначено двомѣсячный речинець для предложеня внесень въ цѣли зарядженя лихови. Обѣжникъ министра дѣлъ внутрѣшныхъ обвѣщуе той указъ губернаторамъ въ Кіевѣ, Вильнѣ, Харковѣ, Одессѣ, Миньску, Могилевѣ и Витебску.

Зъ мѣста губерніяльного Орелъ полиція выганяє всѣхъ жидôвъ, навѣть купцѣвъ першои гильдіи. Республика аргентиньска прислала до Кіевскихъ жидôвъ вôзванье заохочуюче ихъ до емиграціи до тоижь республики.

Италія. Гр. Кампелло, каноникъ катедры св. Петра въ Римѣ перейшовъ на протестантизмъ; актъ того переходу ôтбувся дня 14 с. м. въ костелѣ Методистôвъ. Фактъ той выкликавъ велику сензацію въ Римѣ. Въ листѣ до кард. Борромео гр. Кампелло подавъ причину свого поступку. „По десятьлѣтнôмъ намыслѣ переконався я, — пише ôнъ, — що теперѣшный папа подôбно якъ попередный ничого не дѣлає для погодженя церкви съ ôтчиною (Италією)“.

Африка. Пôсля найновѣйшихъ вѣстій революція въ Каиро утихомирилась. Шерифъ баша зложивъ новый кабинетъ, войска обѣцяли пôддатись а нотаблѣ ручатъ за удержанье порядку и спокою.

Франція высылає разнаразъ новѝ войска до Альжира и Туниса. Рухъ межи Арабами въ Альжирѣ щоразъ взмагаєсь.

НОВИНКИ.

— **Въ дѣлѣ конфискаты 62 ч-а „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 14.508.

Въ имени Єго В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краєвый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 у. к. и §. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч-ѣ 62 часописи „Дѣло“ зъ дня 8 (20) серпня 1881 пôдъ наголовкомъ: „Niema nad wolność w Polsce“, въ уступѣ ôтъ початку ажь до слôвъ: „представили Gaz. Narod. и Dziennik pol.“ — мѣститъ въ собѣ знамена провины зъ §. 300 зак. кар., що проте заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливленою. Розповсюдненье тогожь уступу взборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованôмъ уступѣ старається авторъ зарядженя и дѣятельнôсть властій на повазѣ понижити, що становитъ знамена провины зъ §. 300 з. к. и проте застосовано новысшій законнѝ приписы.

Во Львовѣ, дня 23 серпня 1881.

Lidl.

— **Впреосв. Митрополитъ** повернувши до Львова, удався вчера зновъ на визитаціи монастырѣвъ оо. Василіянъ до Пôдгорець и д.

— **Преосв. еп. Сильвестеръ** выѣхавъ въ сопроводѣ крыл. Бачиньского и Готеровского и о. Калинця на посвященье церкви до Обертына, котре ôтбудесь завтра. Зъ ôттамъ вернувши, посвятитъ на Рождество Пр. Богор. церковь въ Пôдсосновѣ (дек. льв.), при асистѣ крыл. Малиновского и Жуковского.

— (**Дрôбнѝ вѣсти.**) Въ Хмелевôй въ пов. залѣщицкôмъ приняла христіяньство пôсля нашого обряду 17-лѣтна жидôвка Естера Фришь зъ Красѣева пов. бучацкого. — Во Львовѣ завязалося товариство взаимного кредиту и помочи роботниковъ. — П. А. Кистяковскій, професоръ кіевского университету, приходитъ вже до здоровя. — По передмѣстяхъ вѣденьскмхъ появились соціялистичнѝ брошуры. Полиція призначила 25 зр. нагороды тому, кто выловитъ агитатора, котрый тіи брошуры розкидуе. — Въ Вѣдни отворено дня 15 л. с. м. конгресъ гигіеничный, въ котрôмъ берутъ участь такожь двѣ Россіянки, докторы медицины. — Въ Гамбургу ôткрыто дня 8 л. с. м. памятникъ нѣмецкого поета Лесинга. — Въ англійскихъ посѣлостяхъ индійскихъ есть 252,000.000 душь. — Въ Лондонѣ кинено до однои кошары войсковои цѣлый мѣшокъ пороху вразъ съ запаленымъ льонтомъ, однакъ выбухъ не наступивъ. — Презид. Гарфильдови полѣпшилося; по разъ першій встававъ ôнъ сими днями зъ лôжка и пересидѣвъ въ крѣслѣ пôвъ годины.

— **Рада повѣтова въ Сокали**, якъ пише „Dzien. Polski“, потвердила протестъ противъ выборови членôвъ зъ сельскои групы, а именно гр. к. пароха сокальского, предсѣдателя филіи товариства им. Качковского, и другихъ, котрѝ належатъ до того товариства.

— **Въ дѣлѣ отроєня п. Кузьмы** одержавъ „Dziennik polski“ вчера допись и телеграму; въ обохъ констатуєсь фактъ, що загально пôдозрѣнье отроєня падає на жи-

дôвъ, бо, якъ каже телеграма, въ помешканю п. Кузьмы рано швендався якійсь жидъ. Слѣдство, якъ завѣряє телеграма, ведесь енергично.

— **До рускои гимназіи во Львовѣ** вписалося на сей рôкъ шкôльный 383 ученикôвъ, именно: до приготовляючои клясы 20, до I кл. 81, до II кл. 63, до III кл. 53, до IV кл. 38, до V кл. 35, до VI кл. 39, до VII кл. 30, до VIII кл. 24 учен. Перший двѣ клясы подѣлений на дваôтдѣлы.

— **На посаду заступника прокуратора въ Перемышли** розписує надпрокураторія державна во Львовѣ конкурсъ съ речинцемъ до кôнця вересня с. р.

— **Совѣтъ „Народного Дому“** выдавъ „Отчетъ (справозданье) за 1880 годъ и предосчетъ на 1881 годъ“; зъ справозданя касового довѣдуємся, що съ кôнцемъ мин. року мавъ „Народный Дôмъ“ въ загалѣ *73.686 зр. 50 кр.* доходôвъ, а *46.073 зр. 26 кр.* розходôвъ.

— **Въ Борыславю** поставлено хорошу церковь зъ твердого матеріялу, съ банями покрытыми бляхою. Головну заслугу положивъ въ тôмъ дѣлѣ тамошный приходникъ о. Игнатій Максимовичь.

— **Въ школѣ промысловôй** при мѣскôмъ музею во Львовѣ буде сего року попри науцѣ модельованя и рисункôвъ отвореный курсъ сницерства. Школа тая призначена головно для рукодѣльникôвъ, але могутъ такожь и иншій особы зъ неи користати. Вписы розночалися нынѣ, а рôкъ шкôльный начнеся съ днемъ 27 л. с. м.

— **Посолъ до рады державнои зъ Коломыѣ** Симеонъ Шрайберъ, рабинъ краковскій, задумує, якъ пише вѣденьскій „Tagblatt“, зложити свôй мандатъ, а на свое мѣстце поручити выборцямъ свого сына Салямона.

— **Соймова саля въ новôмъ будынку** хоть ôтзначаєся просторонностію и хорошимъ устроєньемъ, але за тое есть такъ неакустично збудована, що кождый лише здвигне плечима тай подумає собѣ: шкода такъ великои сумы грошій! Голосъ губится гдесь въ глубокихъ фрамугахъ, що й годѣ почути слова говорячого. Зъ ôтси и всякому недогода: и посламъ, котрй радйбы знати, що говоритъ ихъ товарищь, и стенографамъ, котрй nolens-volens выпускаютъ въ своихъ запискахъ цѣлй реченя, и дневникарямъ, котрй мусятъ обмежитись хиба на самôмъ видѣ, и решті публичности, котра предсѣ хотѣлабы такожь „наслаждати“ свои уши рôжнородными и рôжнобарвными бесѣдами. Але, що правда, то дневникарѣвъ покривджено може найбôльше: ихъ надѣлено такою льожію, що лише чотырохъ може сидѣти на фронтѣ, а другимъ не то щобъ чути послôвъ, але и видѣти дасть Богъ. А щобы дано имъ якій столики, то не мащо о тôмъ говорити. Не мала тутъ вина тяжитъ на тыхъ, котрымъ дана була власть надъ будовою!

— **Въ замѣрѣ самоубôйства** Франциška Голиньска, властителька крамницѣ при ул. Голубôй во Львовѣ, облила дня 14 л. с. м. свою одѣжь нафтою, а ôттакъ єи пôдпалила. Сусѣды почули страшній стоны нещасливои, ôтратували єи и дуже попарену ôтвезли до шпиталю. — Дня 15 л. с. м. при ул. Академичнôй вышивъ нарочно Ф. Ясиньскій, отець 4 дѣтій, велику мѣру терпентины. По тôмъ чинѣ ôтвезено єго, кидаючогося середъ великихъ мукъ, до шпиталю.

— **По Днѣстрѣ** будутъ плынути лише кораблѣ, котрй будутъ занурюватись въ водѣ одинъ метръ, а ладуга ихъ маєе выносити найбôльше 2.000 метричныхъ сотнарôвъ. Товариство пароходства на Дунаю выслало вже до Залѣщикъ свого члена, щобы постарався о прискоренье корабельнои плавбы на Днѣстрѣ.

— **Пожары.** Въ Вербовѣ въ пов. залѣщицкôмъ згорѣли будынки двôрскій и молотѣльня, котра була убезпечена на 4.000 зр.

— **Карты легитимаційнй для конципієнтôвъ адвокатскихъ**, выдавань имъ для заступства адвокатôвъ въ судѣ, будутъ ôтъ теперь остемплёванй на 50 кр.

— **Корпорація львôвскихъ кравцѣвъ** ôтбула дня 12 л. с. м. загальный збôръ, на котрôмъ ухвалено межь иншимъ постаратись о написанье исторіи мѣщаньства львôвского. Принято такожь внесенье, щобы о скôлько можна не допускати тандеты заграничнои. Не прійшло однакъ до порозумѣня майстрôвъ съ челядію, котра держится на убочи и жалуєсь на надъужитя своихъ принципалôвъ.

— **Дивоглядне немовля.** Въ Румнѣ въ пов. руденьскôмъ уродилася дня 30 л. с. м. дитина мужеского пола, котра на незвычайно великôй головѣ мала два лиця. Кожде лице мало правильнй уста и нôсъ, зъ боку по однôмъ звычайнôмъ оцѣ, а друга пара очій сходилася на серединѣ головы, такъ що представляли одно велике око съ двома зрѣницями; око тое було безъ повѣкъ и совсѣмъ нерухоме. На головѣ була лише одна пара великихъ ушій. Незвычайне тое дитя могло ссати такъ добре одными якъ и другими устами; коли прим. одній уста ссали, то другій могли складатись до плачу и т. п. Впрочѣмъ дитина була совсѣмъ правильно розвинена. Недовго однакъ жило тое невидане може сотворѣнье, бо лишь 18 годинъ, По 10 дняхъ ôтъ похорону приказало староство въ Рудкахъ выйняти тѣло зъ могилы, а ôттакъ по ôтповѣднôмъ законсервованю ôтослати до патольогичного музею краковского университету.

— **Выдалений жиды россійскій** переѣзджали сими днями черезъ Львôвъ до Америки коштомъ товариства „Alliance Israélite“. Було ихъ 400 родинъ, межи котрыми много зъ фабрикъ кіевскихъ и зъ Елисаветграду.

— **Памятникъ Н. В. Гоголя** ôткрыто вчера въ Нѣжинѣ при участи великого числа публичности и почитателѣвъ великого поета и писателя. О тôмъ величавôмъ торжествѣ напишемъ небавомъ подрôбнѣйше.

— **Въ Бердычевѣ** ôтбулася сими днями у жидôвъ ревизія за товарами, спроваджеными контрабандою зъ Галичины. На тую ревизію зъѣхавъ кн. Вадбильскій, директоръ всѣхъ коморъ цловыхъ, положеныхъ надъ Збручемъ, вразъ съ 6 официрами стражи финансовои и 150 стражниками. Цѣле мѣсто окружившъ кордономъ войсковымъ мѣстцевый полкъ пѣхоты, а въ мѣстѣ ôтбулась по всѣхъ жидôвскихъ домахъ, склепахъ, складахъ и т. и якъ найточнѣйша ревизія, котра выказала, що тамошній жиды занималися на велику стону контрабандою. Сконфисковаными товарами набито биткомъ всѣ войсковй магазины. Дуже значну суму будутъ мусѣли платити жиды за кару, а кто знае, чи єще що иншого не упечеся имъ.

— **Кіевскихъ жидôвъ** заангажувало правительство аргентиньскои републики, (въ полудневôй Америцѣ), щобы перенеслись тамтуды на поселенье.

— **Въ Константинополи** отворено недавно для австрійскихъ пôддаяыхъ дôмъ притулку, котрый може помѣстити 47 хорыхъ або потребуючихъ выпочинку.

— **Въ Америцѣ** ширятся страшній пожары лѣсôвъ. Дотеперь згинуло въ огни кôлькасотъ осôбъ, не числячи величезнои страты въ рôжного рода звѣрятахъ домашныхъ и на поли. Если не удѣлится скорои помочи, то 10.000 осôбъ суть выставленй на нехибну смерть голодову.

— **Въ Пештѣ** ухвалила сими днями комисія санитарна рады мѣскои, щобъ тѣла умершихъ палити. Въ тôй цѣли маєся завести новый цвинтарь, где буде поставлена пѣчь похоронна.

— **Щобъ запобѣгчи ширенюся холеры**, яка панує въ однôмъ египскôмъ мѣстѣ, установила межинародна комисія санитарна въ Александріи 7-дневну кварантану для всѣхъ кораблѣвъ, котрй приплываютъ зъ турецкихъ затокъ Червоного моря.

— **Знуджений наукою школярѣ.** Лучаєся часомъ, що гдеякій ученики нерадо покидаютъ часъ вакаційный и съ великимъ жалемъ вертаютъ до школы. Того самого дознавали 8 ученикôвъ школы св. Павла въ Лондонѣ, але съ тымъ еще додаткомъ, що они постаралися продовжити собѣ феріи и — пôдпалили школу, пôдклавши въ 8 мѣстцяхъ огонь. Молодй злочинцѣ числятъ ôтъ 9 до 13 лѣтъ житя, а головнымъ иниціятôромъ бувъ наймолодшій зъ нихъ. Цѣлый будынокъ згорѣвъ, а страта выноситъ надъ 20.000 зр.

— **Гербаты** привезено сего року до Россіи черезъ Одессу два разы тôлько, що року минувшого. Цѣна всеи привезеной гербаты выноситъ 16,000.000 рублѣвъ.

Вѣсти епархіяльній.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

На конкурсъ выставленй: Доброводы дек. збараского.

Завôзваный на институцію о. Вас. Давидякъ на пар. Тухля, дек. скôльского.

Получили кан. институцію оо: Левъ Микитка на пар. Утѣховичѣ дек. нараєвского, Владисл. Пасиновичь на пар. Жабе-Ильце, дек. косôвского.

Одержали посады оо: Саводскій Мих. сотрудн. въ Залôзцяхъ новыхъ съ прав. управленя; Мацѣлиньскій Сав. завѣдат. Берлогъ; Филиповскій Пав. сотрудникъ зъ Городка сотрудництво въ Калуши, а Царь Стан. зъ Калуша сотр. въ Щирци; Волошиньскій Ник. завѣд. Николаева, дек. роздôльского.

Ординаріятскимъ комис. шк. въ дек. щирецкôмъ имен. о. Иляр. Пачовскій зъ Наваріи.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Остерскій уѣздъ. Историческое описаніе, часть I“.** Книжка та, написана п. Александровичемъ, обнимає историчнй факты уѣзду остерского ажь до укôнченя неспокôйвъ въ всхôднôй Украинѣ, с. є. до року 1669. Дôстати можна въ книгарни Л. В. Ильницкого въ Кіевѣ, по цѣнѣ 1 руб. 15 коп. за примѣрникъ.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Сегорôчнй жнива и осѣннй засѣвы въ схôдиôй Галичинѣ.** Мы подали вже справозданье зъ жнивъ озимины, а теперь додамо еще, що жнива тй закôнчено щасливо при сприяючôй въ послѣдныхъ часахъ погодѣ. Кромѣ того згадаємъ, що пшеницю зôбрано въ многихъ мѣстцяхъ выляглу, тому не дуже она намолотна и зерно дрôбне.

Жнива ярины такожь майже вже закôнчено. Жито въ гôрскихъ околицяхъ, прим. въ Турцѣ и Борыни, не було еще съ кôнцемъ серпня зжате. — Ячмѣнь гдекуды, н. пр. повыше Балигороду почато доперва въ послѣднôмъ часѣ жати. — Гречки пôзній лучшій ôтъ ранныхъ. — Горохъ дуже добрый въ повѣтѣ руденьскôмъ: дае вправдѣ 5 кôпъ зъ морга, але кона выдає по кôрцеви; въ околицяхъ Дубецка выдає моргъ по 6 кôпъ, але за тое зъ коны есть ½ кôрця намолоту. Пôдъ Куликовомъ, Бурштиномъ и Борщевомъ зôбрано по 6 кôпъ зъ морга, въ Равскôмъ по 8 кôпъ, около Радехова 7—10, въ Жовкôвскôмъ 7 кôпъ по 150 гктл., въ Золочѣвскôмъ по 7 кôпъ, а найлучшій жнива гороху выпали въ околици Олеська, где зôбрано по 6 кôрцѣвъ зъ морга, выдаючихъ по 1.000 клгм; около Лисовець надъ Серетомъ зôбрано по 11 кôпъ зъ морга, около Залозець по 9—11, въ Збараскôмъ и Тернопôльскôмъ по 13 кôпъ. На Подôлю горохъ буйный, але не дуже намолотный. Въ пересѣчи можна числити 5—7 кôрцѣвъ зъ морга. — Выка выдала такожь добрй жнива. — Бобу зôбрано въ Збараскôмъ по 15 кôпъ, около Дубецка по 8 кôпъ зъ морга. Доси еще не скôнчено жнивъ бобу, але, якъ заповѣдаютъ, буде намолотный. — Кукурудза всюды добра та щобъ лишь морозъ не пошкодивъ. — Конюшина насѣнна въ загалѣ добра а гôрша лишь въ Тернопôльскôмъ, Жовкôвскôмъ, коло Бурштина и Судовои Вишнѣ, около Бродôвъ середна. Богато пошкодила слота, длятого въ многихъ мѣстцяхъ показуются хробачливй головки. — Хмѣль въ загалѣ добрый; числити можна 3 сотнары вѣд. зъ морга. Богато шкоды наробила ту слота и буря. Въ загалѣ мало где еще укôнчено збôръ хмелю. — Бульба по бôльшôй части почала гнити.

Засѣвы спôзнилися сего року задля густыхъ дощѣвъ въ другôй половинѣ серпня. А лишь на Подôлю и пôдъ Бродами прискорено сѣйбу пшеницѣ и жита. Рѣпакъ всюды сходитъ добре, але въ околици Комарна нищитъ єго значно земна блоха.

ÔТОЗВА

Выдѣлъ рускаго касина маєе честь увѣдомити всѣхъ Вп. членôвъ тогожь товариства, що по довгихъ пересправахъ удалось ему залагодити важну справу умѣщеня касина и въ першихъ дняхъ листопада*) отвирає льокаль въ домѣ п. Витмана при ул. Шевскôй. Отворенье касина вымагає значныхъ выдаткôвъ (чиншъ квартальный и урядженье ôтповѣдне), протоє звертаюсь Выдѣлъ до тыхъ Вп. Родимцѣвъ, щобы въ дню загальныхъ зборôвъ приступили въ члены товариства або зложили освѣдченье въ тôмъ дусѣ и щобы зволили въ якъ найкоротшôмъ часѣ уплатити виносве и ôтъ мѣсяця цвѣтня залягаючй вкладки на руки скарбника Товариства п. Iорд. Коссака, адъюнкта при урядѣ податковôмъ.

Въ Стрыю 12 лат. вересня.

Отъ Выдѣлу рускаго касина.

Обвѣщенье.

При соборѣ еп. катедр. клироса перемыского опорожнена стала каноніа протоєреяархидіякона съ рôчною платою 1155 зр. зъ галицкого фонда религійного въ мѣсячныхъ ратахъ и съ мешканьемъ. На обсадженье тои каноніи розписуєся конкурсъ до 20 жовтня н. с. 1881 р. О тое мѣстце можутъ убѣгатись лишь безженній або вдôвцѣ. Въ случаю обсадженя тои посады черезъ котрого зъ членôвъ собора опорожнится тая каноніа, котру поступившій занимавъ и на тую евентуальнôсть симъ розписуесь такожь конкурсъ съ тымже речинцемъ. Дотація канониката скедофилякса або кустоса собора рôчно 1050 зр.; схоліярха же рôчно 840 зр. зъ фонда рел. — Убѣгаючйся кандидаты маютъ свои потребными доказами о укôнченыхъ школьныхъ наукахъ, полученôмъ чинѣ священьства и дотеперѣшнôй службѣ въ душпастырствѣ заосмотренй прошеня до еп. Консисторіи предложити. Убѣгатель маєе зазначити, чи кандидуе лишь о канонію архидіякона або такожь о котру зъ низшихъ степенемъ, евентуально черезъ посуненье опорожнену канонію, и чи хоче або выразно поименованую, або безъ рôжницѣ котрубудь получити. Вдôвцѣ кандидаты маютъ такожь подати, чи маютъ дѣти и кôлько еще незаосмотреныхъ. Кандидаты, котрй вже давнѣйше на каноніи на конкурсъ выставленй внесли свои удокументованй прошеня, маютъ, если стоятъ пôдъ начальствомъ урядôвъ деканальныхъ, свои поновнй прошеня съ покликомъ на грамоты вже сюда предложенй, доповнити свѣдоцтвами благоноровности и службового поведеня за часъ ôтъ давнѣйшого поданя ôтъ дотычного уряда деканального еп. Консисторіи предложити.

Ôтъ епископскои гр. к. Консисторіи.

Перемышль дня 3 вересня 1881.

Іоанъ епп.

---

*) День оголосится пôзнѣйше.

Для сеи газеты есть едине и спеціяльне заступництво въ Америцѣ, такъ для приниманя анонсôвъ якъ и предплаты, „Межинародна агенція газетъ“ — **„Die Internationale Zeitungs-Agentur“, H. P. Hubbard, Eigenthümer New Hawen, Conn U. S. A.** (хороше мѣсто, двѣ годины ѣзды желѣзницію, на всхôдъ ôтъ Ню-Iоркъ), где находятся всѣ выданя сеи часописи, якъ такожь всѣ значнѣйшій газеты свѣтовй. Тамже завязуются такожь умовы контрактôвъ съ кимъ небудь пôсля найдешевшои цѣны накладовои. (1—?)

МАЙСТЕРЪ ШЕВСКІЙ

Ф. ВИННИЦКІЙ

во Львовѣ, улиця краковска ч. 9 (коло реставраціи Людвика)

выконує всяку роботу по взорамъ парискимъ тано, хорошо и тревало.

ВИНКЕНТІЙ КУЧАБИНЬСКІЙ

во Львовѣ

ул. Театральна, ч. 10 (напротивъ площади Св. Духа

поручає свою новозаложену

Робôтню интролигаторску и Растровню книгъ торговельныхъ,

заосмотрену въ машины и прилады найновѣйшои конструкціи.

Удержує на складѣ власного выробу

Молитовники въ рôжнородныхъ переплетахъ

якъ такожь

книги линіованй

въ рôжныхъ линіятурахъ и форматахъ.

Всякій замовленя выконує въ найкоротшôмъ часѣ и за цѣны найумѣреннѣйшій. (4—5)

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (17—?)

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo-Injection 6—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt und empfohlen.

ТЕОФИЛЬ КОПЫСТИНЬСКІЙ,

артистъ-малярь,

образовавшися за границію, звѣстный зъ краевыхъ выставъ штукъ красныхъ, выконує портреты, якъ такожь религійній образы рôжнои величины.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ, проситъ о занотованье адресу: *Теофиль Копыстиньскій во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 20.* (10—10)

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици.

Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 70. Львôвъ, Середа 9 (21) вересня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція. администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанâ вôльнâ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрî не успѣли єще выpôвнати своєи залеглости, щобы єи якъ найскорше выpôвнали.

Тожь само звертаємо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лишe тымъ высылати, котрî зложили предплату.

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

III-е пытанье. *Чи зарядъ фондами школьными черезъ рады шк. мѣстцевî оказався ôтповѣднымъ, чи неспосôбнымъ? — Чи не булобы ôтповѣдно перенести завѣдованье приходами и розходами мѣстцевого шк. фонду на раду шк. окружну, въ имени котрои побиралибы податковî уряды грошеи приходы и робилибы грошевî выдатки? — Радъ шк. мѣстцевôй лишившбися въ тôмъ случаю лишь зарядъ школьными будынками, грунтами, движимостями школы и побиранье датковъ въ натурѣ, вплываючихъ до мѣстц. шк. фонду.*

Законъ шк. въ 25 червця 1873 (Дн. зак. кр. XXXI. Н. 255)*), признає въ §. 9, 2, радѣ шк. мѣстц. право заряду фондомъ шк. мѣстцевымъ и майномъ закладовымъ школьнымъ. Мѣжь тымъ проєктъ дотычный III-ого шк. закона въ §. 28, 6 опредѣляє яко готову ôтповѣдь на другу часть наведеного повыше пытаня, що рада шк. окр. має „opiekować się funduszami szk. miejsc.“, — а дальше „przechowywać papiery wartościowe, będące własnością tych funduszów“, наконець „opiekować się i zarządzać funduszami szkolnymi“ и т. д., лишаючи радѣ шк. мѣстцевôй тôлько зарядъ школьными будынками и т. и. и побиранье натуралій для шк. мѣстц. Фонду. Тымъ проєктомъ высказала анкета польска свôй судъ, що зарядъ фондами шк. мѣстцевыми черезъ мѣстц. рады окäзався неспосôбнымъ, неôтповѣднымъ и предкладаєзъ того поводу обмеженье автономичного устрою громадъ и централизацію властій школьныхъ. Признаємо, що многî рады шк. мѣстцевî не ôтповѣдаютъ вложеным на нихъ обовязкамъ, однакъ проєктоване анкетою польскою средство пôсля нашои думки совсѣмъ хиóне. Вже офиціяльный статистикъ рады шк. кр. начисливъ въ справозданю о stanie szkół lud. на 2642 радъ шк. мѣстц. 1292, отже майже половину дѣятельныхъ. Не знаємо, яке мѣрило служило єму за основу до осуду дѣятельности або недѣятельности радъ мѣстцевыхъ, а вже и зъ сего выходитъ, що народъ нашъ не єсть такимъ нездарнымъ, щобъ самъ не потрафивъ орудовати своими мѣстцевыми справами. Результатъ бувôы ще кориснѣйшій, коли бъ до нашихъ тѣлъ автономичныхъ выбирано людій тямущихъ, тверезыхъ и письменныхъ, а не поводованося звѣстными читателямъ мотивами, про котрî не хочемо згадувати, щобъ не наражуватись на безнастанî конфискаты.

Велúкою перепоною дѣятельности многихъ радъ шк. мѣстц. єсть неперечно, що компетенція ихъ розтягаєся на школы кôлькохъ громадъ. Єсли зважимо, якъ трудно то неразъ такôй радѣ шк. м. зложенôй зъ заступникôвъ кôлькохъ громадъ зôбратися при станѣ нашихъ дорôгъ въ порѣ веснянôй, осѣнньôй и зимовôй або задля иншихъ перепонъ на засѣданье, то не будемо дивоватись, що такî рады мало що або ничого не здѣлаютъ для своихъ шкôлъ. Длятого конечно треба установити въ кождôй громадѣ, котра має школу, раду шк. мѣстцеву, а другу алінею §. 2-го III-го шк. закона усунути, котра звычайно тогды въ практицѣ переводится, єсли розходится о те, щобъ замѣсть рускаго священика зôставъ выбраный предсѣдателемъ рады мѣстцевои якій kanonik польскій або кто иншій въ тôмъ родѣ.

Отже потреба розумнои и безсторонни организаціи радъ шк. мѣстцевыхъ, а не обмеженя ихъ компетенціи, бо помноженье атрибуцій радъ шк. окр. ще збôльшитъ апаратъ бюрократичный и здѣлає єго ще бôльше отяжѣлымъ, якъ теперь. Не подѣляємо однакъ домаганя „Шк. Часописи“, щобы и учителѣ мали право бути предсѣдателями и заступниками предсѣдателѣвъ мѣстц. радъ школьныхъ. Постанова §. 11, алінеа 2. III-го шк. закона, що „директоры и учителѣ шкôлъ, пôдлягаючî радѣ шк. мѣстцевôй, не могутъ єи проводити“, єсть совсѣмъ льогична и справедлива. Рада шк. мѣстцева єсть властію школьною въ громадѣ, отже совсѣмъ природно, що єи пôдвладный учитель не може бути предсѣдателемъ сеи власти. Єслижъ розглянемо справы поручонî радѣ шк. мѣстцевôй, вычисленî въ §. 9 згаданого закона, именно же пôдъ 13—16 (наглядати поведенье учителѣвъ, поперати ихъ въ урядовôмъ дѣланю, годити споры мѣжь учителями а громадами и громадянами, презентувати учителѣвъ), то мусимо признати, що се бувôъ совсѣмъ неумѣстнымъ, щобъ учитель яко предсѣдатель рады шк. м. стоявъ на чолѣ власти, котра має рѣшати часто єго власнî справы.

(*Дальше буде.*)

*) Для короткости будемъ єго звати III. закономъ школьнымъ.

„ПО ПОВОДУ НАБЛИЖАЮЧОГОСЯ **загального збору** тов. им. Качковского.“

Пôдъ такимъ заголовкомъ появилася въ 15 числѣ станиславôвского „Господаря и Промышленника“ статія, въ котрôй находится згадка о поданôй мною сего року въ „Дѣлѣ“ мысли ôткрытя ремесленнои школы. Авторъ наведенои статіи пише: „Институтъ Ставропигійскій рѣшивъ съ початкомъ року школьного приняти до бурсы кôлькохъ хлопакôвъ и высылати на науку рôжного ремесла до рôжныхъ ремесликôвъ, якî во Львовѣ яко лучшî уважаются. Означенî годины будутъ хлопаки перебувати у майстрôвъ, решту часу останутъ пôдъ провадженьемъ заряду. Хороше рѣшенье, и мы згаджаємся съ нимъ въ повнѣ, хотяй въ основѣ булибысьмо за выводами г. Нагôрного зъ Цириха. Въ основѣ, но въ практицѣ въ просвѣты народа? Упаде коршма, упаде горальня, пропаде господарство, а вразъ съ горальнію пропаде и наша продукція волôвъ! Руина, чиста руина“.

„Браво, бráво, пане Альфреде“, озвались голосы зъ всѣхъ бокôвъ.

„Ахъ, коханый, любый пане Альфреде, якъ зъ нашого серця, якъ зъ самыхъ нашихъ устъ выйнявъ ты тî слова. Ахъ, ходи, коханый пане Альфреде, най тебе поцѣлую“, промовивъ Гуляйпольскій мало не съ слёзами въ очахъ. Єму пригадався єго колишній сонъ, ôнъ ще бôльше розжалився и припавъ на шію Прачиньскому.

Зновъ наповнились чарки. Почали пити здоровье Прачиньского. Кôмната ажь тряслася ôтъ голосныхъ „виватôвъ“.

Прачиньскій радувався, що трафивъ своєй братіи до серця. Ôнъ набиравъ щоразъ бôльшого духа.

„А щó нашî проводирѣ, нашî мужѣ стану, нашî пресвѣтлî ексцеленціи?“ говоривъ Прачиньскій съ ще бôльшимъ жаромъ. „Се здрадники нашî, запроданцѣ, запродаютъ нашъ клейнотъ, нашу справу, нашъ идеалъ, запродуютъ, якъ запродували ихъ батьки и дѣды нашу рѣчь посполиту за часôвъ Станислава Августа нашимъ ворогамъ. Кухарчуки, торговичане, потомки нашихъ ôтступникôвъ, люде темного роду — ось они накинулися намъ

БЕЗТАЛАННЄ СВАТАНЬЄ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

„Гм, гм, Panie Dzieju, небезпечно противъ волоса чесати, але те, те, те, paullatim summa petuntur! Най но помало пôдôтнемо крыла тымъ хлопоманьскимъ крикунамъ, тымъ просвѣтителямъ, тымъ отверезителямъ, тогды й буде можна хочьбы й противъ волоса чесати. А й теперь схочете, можна вамъ помогчи, порадити, можна вамъ дати, чого бажаєте. Тôлько треба покрывки. Най се буде, гм, гм, те, те, якъ єго, най буде яка змова противъ двора, аграрна агитація, заколотъ, отъ мы, моспаненьку, заразъ ихъ выведемо на прохолоду, насыплемо бобу, не то екзекуцію дамо, а й до арешту, до криминалу“.

„Ба, покрывки давати, ждати, що колись, може... Економія не знає жданки. Заразъ, таки заразъ! Робôтника треба, робôтникъ муситъ бути, безъ просьбы, за однымъ словомъ! Хлопы се нашî историчнî робôтники, ихъ и машины не заступлятъ. Сеи историчнои звязи не можна розрывати, а мы єи розтяли, мы дали волю хлопскôй громадѣ, дали єи выростати въ силу безъ пана, безъ дѣдича. Ось чимъ мы прогрѣшились противъ нашои историчнои идеи и теперь йдемо до руины. А нашî проводирѣ щó? Ще й граютъ въ ту трубу, панахаютъ наше историчне тѣло, ховаютъ собѣ нову гайдамаччину! Для хлопôвъ осôбнî привилеѣ векслевî, для хлопôвъ банки, для хлопôвъ и право за лихву и ще й устава противъ пяньства! Отъ до чого мы йдемо! Тôлько коло хлопôвъ ходи, ихъ бережи, обезпечай, на нихъ працюй, за нихъ думай, имъ служи! А мы шляхта гинь, пропадай! Отъ чому я кажу, що намъ ничого теперь радуватись та ôтдаватись марнôй оманѣ. Мы далеко, дуже далеко ôтôѣгли ôтъ нашого историчного идеалу народного, мы кинули въ болото нашъ историчный клейнотъ шляхоцкій, ще й самî єго допчемо и доптати помагаємъ. Щó зъ насъ буде, якъ хлопъ порозумѣє всѣ тî свои права, якъ дôйде до того великого розуму? Кто буде пивъ нашу горѣвку? Чи пôде хлопъ зажичатись до двора, якъ банкъ єму буде дававъ не то грошѣ, але й збôже — и ще до того дешевше ôтъ насъ на малый процентъ и безъ ôтробку за пожичку? Чимъ оплатимо робôтника, якъ не будемо могли давати пашнѣ на ôтробокъ, якъ насъ будутъ потягати за лихву? Що намъ зъ того, якъ хлопъ буде добре матись? До чого ведутъ тî школы, тî якîсь читальнѣ для хлопôвъ, тî якîсь товариства для нашихъ отношенях нѣтъ, далеко нѣтъ. Г. Нагôрнымъ запроектованî школы ремесличнî возможнî тамъ, где суть міліоны до розпорядимости, где сила собрати єще міліоны, єсли першихъ нестане. Русинови галицкому ніякъ єще устровньемъ заведенîй конкурувати съ устроями свѣтовыми, хиба, єсли схоче ôтдатися въ услуги другихъ, затратити свôй народный характеръ. Хотячи народный елементъ пôднести, мы мусимо такой ôтъ азбуки зазначити, мусимо о власныхъ, власнѣсенькихъ силахъ двигатися, мусимо якъ то зерно дрôбоньке зôйти перше, розвитися поволи, нѣмъ до цвѣту прійде. Кто намъ ôтъ разу цвисти каже, той съ цвѣтомъ неохибну смерть намъ ворожитъ, такъ якъ цвѣть той неприродный и т. д.“

Я дуже вдячный „Госп. и Пром.“, що въ статіи згадавъ такожь и о моихъ выводахъ дотычно ремесленнои школы, хотяй не совсѣмъ прихильно, але бодай що небудь. Суть то першî слова, якî прійшлося менѣ прочитати въ нашôй журналистицѣ о тôмъ дѣлѣ; петербурска газета „Порядокъ“ посвятила въ ч. 192 с. р. моєй дописи до „Дѣла“ досыть обширну статію, — наша же журналистика перейшла надъ тымъ дѣломъ мовчки до порядку дневного. Позаякъ „Господ. и Пром.“ высказавъ кôлька мыслій, съ котрыми я не совсѣмъ согласенъ, позволю собѣ такожь кôлька слôвъ высказати а се для того, щобы кто не думавъ, що я годжуся на поглядъ „Господ. и Пром.“ и покину свою думку о ремесленнôй школѣ.

Свои погляды на даванье „станціи“ хлопцямъ-ремесникамъ я высказавъ досыть ясно въ ч. 41 и попередныхъ „Дѣла“, — не буду отже о тôмъ рѣшеню Инст. Ставропигійского говорити довше, скажу тôлько коротко, що тыми „кôлькома“ ремесниками, принятыми въ Инст. Ставр. на „станцію“, стану ремесленного не пôднесемо, хотяйбы було ихъ не кôлька а навѣть кôлькадесять. Кто буде єще лѣтъ 50 жити той переконаєся наочно о правдѣ мого высказу, коли не може єго за проводирѣвъ и верховодятъ! Та якъ верховодятъ? Отъ вамъ Валєвскій фалшує нашу исторію, величає царицю Катерину, оправдує, выхвалює подѣлъ Польщи! Ну, Валєвскій, звѣстна рѣчь, нечистого роду. Побôчна дитина Наполеоньского урода. Але отъ вамъ правнукъ гетьманьскій, отъ вамъ самъ цвѣтъ торговичанъ, преславный графъ Станиславъ Тарновскій — що ôнъ дѣе? Болотомъ обкидає всю шляхту, публично передъ цѣлымъ свѣтомъ ганьбитъ всю шляхту нашу, що она здираєнарôдъ, лупитъ єго зо шкôры, дере зъ него лихву — *порціями!* Публично передъ цѣлымъ свѣтомъ кричитъ, що мы беремо лихву зъ народа, порціи, порціями живимось!“

„Порціи — лихва? А се щó?“ закричали голосы.

„Порціи — здирство?!“

„Тажь порціи, моспане, бували у насъ зъ вѣку-правѣку, не нынѣшна установа.“

„Ось бачите, що выгадавъ, щобъ насъ обезславити, насъ передъ свѣтомъ лихварями назвати.“

„Ôнъ самъ брехнею лихву бере, за позволеньемъ, моспаненьку“, гукнувъ Гуляйпольскій.

„Але жь прошу“, обôзвався Пужаковскій до своихъ товаришѣвъ, „тажь порціи и у насъ и у васъ и въ Голопятахъ и въ Швадронôвцѣ и въ Дарданôв-

ще теперѣшнй факта переконати. — Съ поглядомъ п. автора повышпои статіи: мовбы то ремесленнй школы тамъ тôлько були можливй, где суть милiоны, я такожь згôдний, коли ходитъ о ремесленнй школы яко люксусъ; то само собою розумѣется, що они тамъ можливй; можливôсть однако а потреба суть два понятя, котрй не дадутся одно другимъ заступити, бо що есть тôлько можливымъ, то еще не есть конечно потрѣбнымъ, а пôднесенье стану ремесленного есть у насъ конечно потрѣбнымъ. Не думайте, п. авторъ, мовбы то ремесленнй школы тамъ тôлько були можливй, где суть милiоны, — они всюда можливй, где суть тôлько потрѣбнй, и власне тамъ они потрѣбнй где нема милiонôвъ, а то для того, щобы прiйти до милiонôвъ. Звѣстный Кульохъ каже: „Тôлько посредствомъ працѣ матерiя набуває вартости. Промыслъ людскiй не вытворює богацтва примножуваньемъ матерiи нашôй землѣ, бо скôлькôсть тои матерiи есть незмѣрима; задачiю промыслу есть вытвореньe богацтва черезъ наданьe ужиточности существуючôй матерiи". Поможѣтъ менѣ, п. авторъ, выобразувати потрѣбне число ткачѣвъ въ Галичинѣ, розумѣючихъ своє дѣло, а тогды рôкъ-рôчно останутся 3—4 милiоны зр. у насъ; поможѣтъ выобразувати добрыхъ столярѣвъ та сокирникôвъ, то нашихъ дубôвъ не будутъ за пôвдармо вывозити Нѣмцѣ, Швайцарцѣ та Французы, мы ихъ самй такъ переробимо, що вартôсть ихъ о двѣста % пôднесеся. Отъ вамъ милiоны! Хотяй я досыть докладно знаю нужду економичну руского народа, то все таки не можу припустити, щобы нарôдъ 18—20 милiоновый не мôгъ на ремесленне дѣло зложити одинъ милiонъ зр. въ продовженю трехъ або чотирохъ рокôвъ, ôтдаючи по 20 кр. на рôкъ ôтъ особы. На Руси зôстаючôй теперь пôдъ панованьемъ россiйскимъ, патрiотизмъ еще крепкiй, доказомъ того богато звѣстныхъ менѣ фактôвъ въ минувшихъ лѣтъ и сей фактъ, що по появленю рецензiи зъ мови дописи въ „Порядку", получивъ я два письма зъ Украины, въ котрыхъ находится обѣцяна сума 10.000 карбованцѣвъ, якй будутъ уплаченй на нашу ремесленну школу, якъ тôлько проектъ буде принятый остаточно. Двоє людiй жертвуютъ на народне дѣло 10 тисячь рублѣвъ, а кто знає, чи не знайдеся у насъ такiй бар. Штиглицъ або Строгановъ або другй, котрй пожертвуютъ на сю цѣль хоть не милiонъ якъ самъ одинъ бар. Штиглицъ на петербурску ремесленну школу, але бодай пôвъ милiона. Впрочѣмъ знайшлися досыть грубй тысячѣ на ôтбудованье церкви при „Народнôмъ Домѣ" — знайдутся они и на загальне народне дѣло, треба тôлько до него взятися а не высувати слово „неможливôсть" напередъ. Все есть можливымъ, треба намъ тôлько людiй, якъ Куземскiй и другй его товаришѣ були.

П. авторъ каже дальше, що ніякъ Русинови устроєньемъ заведенiй конкуровати съ устроями свѣтовыми и т. д. Съ заведенями конкуровати никто и не думає, бо заведенье само собою не богато значитъ. Менѣ не ходитъ ани о конкуренцiю „заведенiй", ани навѣть на теперь о конкуренцiю ремесникôвъ съ ремесниками свѣтовыми, менѣ ходитъ тôлько о выобразованье такого стану ремесленного, котрый бувбы въ силахъ заспокоити потребы краю, не зôстаючи тысячу миль по заду ремесникôвъ свѣтовыхъ. Ніякъ однакожь згодитися менѣ на твердженье автора, мовьбы то мы черезъ розвôй стану ремесленного ôтдамося въ услуги другимъ и затратимо народный характеръ. Власне длятого, що мы теперь въ услугахъ другихъ, хочемо, щобы не бути до смерти въ услугахъ, пôднести помочiю ремесленныхъ и господарскихъ шкôлъ економичный станъ нашого народа. Въ тôмъ цѣла суть нашихъ думокъ! Рѣчь ясна, що не той слуга, котрый научився хаты, дороги, мосты и т. д. будувати, а той, кто опоясаный шнуромъ стоитъ прим. во Львовѣ на краковскôмъ передмѣстю и жде, поки жидъ пальцемъ не кивне, щобы принѣсъ воды або вытопивъ въ печи. Впрочѣмъ о тôмъ не ма що и розводитися, бо рѣчь ясна якъ сонце, що розвôй ремесленного стану у насъ власне при теперѣшныхъ обстоятельствахъ не ôтдасть насъ въ услуги другихъ. Що до змѣны характеру народного мушу п. авторови сказати, що, колибъ змѣна яка наступила, то певно не съ шкодою а съ пожиткомъ для народа. Часъ все перемѣняє — нема рады. Посмотрѣмъ тôлько въ исторiю жiючихъ теперь народôвъ, а побачимо, що той нарôдъ высше поступивъ въ культурѣ, котрый ишовъ съ духомъ часу. Тажь Нѣмцѣ були въ часахъ давнѣйшихъ рицарями: бувъ се духъ того часу; змѣнилися часы: треба було перемѣнити мечь на долото и гибель и выкувати зъ него кôлька шилъ — то Нѣмець зъ рыцаря ставъ мирнымъ ремесникомъ, господаремъ, ученымъ и т. д. и не зле на тôмъ выйшовъ. Февдала и его ратникôвъ перше всюда поважали, теперь назвалибъ его розбôйникомъ и ловилибы. И кождый поважає нынѣ нѣмецкiй нарôдъ, кто тôлько знає духъ часу, с. е. борбу за существованье. Противположенымъ примѣромъ являєсь тамъ нарôдъ турецкiй. Въ часахъ меча и рабунку були Турки пострахомъ для Европы, они здобули собѣ тогды найгарнѣйшу и найплодовитшу часть Европы — але щожь, живучи дальше въ дусѣ того времени, ôтдавшися тôлько корану и не оглядаючись на поступъ окружаючихъ его народôвъ, дôйшли до цѣлковитого упадку и нехибнои загубы. Нынѣ Турокъ ставъ безсильною дитиною и муситъ ôтдатися въ руки тыхъ, котрй пôшли и идутъ съ духомъ часу. Англiйска культура володѣє 200 милiонами Индiйцѣвъ, хотяй число Англичанъ ледви сема часть числа Индiйцѣвъ. Китайцѣ мусятъ пропасти мимо ихъ великого числа (звышь 400 милiонôвъ) та бавчнои вытревалости, бо боячись змѣны характера и обычаѣвъ, не допускаютъ ніякои новости у свôй край и не стосуются до потребъ часу; Англiя однымъ опiюмъ убiє цѣлу китайску нацiю. Всѣ народы, котрй поняли духъ часу, пôдносятся щоразъ высше и высше пôдгортаючи пôдъ себе тiи народы, котрй боячись перемѣны характеру, ôткидаютъ упорно ôтъ себе все, що цивилизацiя имъ подає. И нашь характеръ народный дôзнавъ въ части змѣны; и наше рыцарске козацтво сталося народомъ хлѣборобнымъ, мирнымъ (може ажь занадто, бо до оспалости майже) и кто не знавбы нашои исторiи козацтва и пôзнавбы насъ ажь теперь, не повѣривбы, що мы колись турбовали Польщу, Туркôвъ и т. д. Рыцарскй часы минули, треба було взятися за чересло, бо такй часы настали, ну, и управляємо землю, и за тое никто насъ не проклинає.

Нѣмцѣ, Французы и Англичане не поперестали на хлѣборобствѣ, а взялися також до ремесла и промыслу; тымъ здобули они собѣ высоке становище въ культурѣ теперѣшного часу и грозятъ нерухомымъ народамъ якъ не цѣлковитою загладою, то пановань емъ надъ ними. Русины, окруженй народами, двигаючимися напередъ пôсля теперѣшного понятя часу, коли хотятъ жити, мусятъ також вступити въ борбу за существованье, мусятъ тымъ самымъ оружiємъ боронитися, съ якимъ другй народы на нихъ выступаютъ, мусятъ позбутися страху, що перемѣнятъ характеръ, бо инакше пропаде не то руский характеръ але и цѣлый нарôдъ руский. Що незбôжне до житя, муситъ пропасти въ тôмъ мори народôвъ иниціятивы. Коли справдѣ розвôй ремесла вплыне на змѣну характера нашого, то певно першою жертвою тои змѣны буде наша повôльнôсть и непорадностъ, — за котрыми однакъ не ма чого жаловати, нехай собѣ пропадаютъ; за тое здобудемо собѣ другй прикметы, котрй будутъ насъ держати при чиннôмъ и честнôмъ житю. На закôнченье уступу о характерѣ позволю собѣ навести кôлька слôвъ звѣстного Супинского; ôнъ каже: „Люде зрѣлй въ народахъ вже выробленыхъ переходятъ на поле мысли охолоднѣлои и глубокои, на поле розваги и суда, шукаютъ наукъ дѣйстныхъ и пожиточныхъ, стаются людьми дѣла, силою житя соспôльного. Часы цивилизацiи початкуючои (часы пѣсень и легендъ) проминули для всѣхъ народôвъ, а горе людямъ, котрй уносятся надъ тымъ, що украшає и упрiємняє, забуваючи на тое, що ихъ при житю держитъ".

Що мы тôлько власными силами двигатися можемо, тому я не перечу, бо се найпевнѣйшiй чинникъ руху кождого народа; жаданье однакожь помочи въ нашôмъ предпринятю ôтъ министерства чи выдѣлу краєвого, не можна уважати жаданьемъ помочи ôтъ чужои силы, — се власна, власнѣсенька сила, котру мы собѣ выробили нашими податками, и котрою мы можемо съ чистою совѣстiю послужитися, тымъ бôльше, що наше заведенье має цѣль пôднести добробытъ краєвый. Дôстанемо чи не дôстанемо запомогу ôтъ министерства та выдѣлу краєвого, — то друге пытанье, а попробовати не шкодитъ и зачати ôтъ азбуки т. е. ôтъ доброи школы. Тое що теперь называєся азбукою въ поступѣ, называли 50 лѣтъ тому назадъ плавнымъ читаньемъ; мы жiємо именно въ часахъ телеграфôвъ и желѣзниць, и ніякъ не можемо думати, щобъ ôткрывши ремесленну школу галицка Русь вже почала цвисти, далеко до того. Пôвсотнѣ лѣтъ уплыне, поки покажутся тôлько пучки на деревѣ нашого ôтродженя, а чимъ пôзнѣйше засадимо тое дерево, тымъ пôзнѣйше прiйдеся оглядати тiи зароды цвѣту. Пôднесенье стану ремесленного не есть такъ рѣчь легка, щобы можна такъ скоро и такъ сильного цвѣту сподѣватися, котрый мавбы бути „неприродный" и „погубный" для рускоого народа, якъ се п. авторъ твердитъ. Никто не каже ôтъ разу цвисти рускому народови, бо знає, що само казанье не поможе; колибъ я мôгъ тое росказати, я першiй сказавбы: розвивайся и цвити, дорога Русь, цвѣтомъ повнымъ, чистымъ и безсмертнымъ! Я не боявбыся, що Русь пропаде розцвивши ôтъ разу, знайшлибыся люде, що не далибъ ей пропасти.

Слимаковымъ ходомъ мы вже доволѣ находились и не далеко зайшли; дальше ходити тымъ ходомъ теперь вже не можна, бо выпередятъ насъ сусѣды а мы останемося на задѣ такъ далеко, що не буде передъ кимъ навѣть пожаловатися, що отъ, мовь, Поляки тиснутъ насъ, Жиды сосутъ и т. п. Доволѣ плачу и жалобъ, — треба дѣла, треба покинути повôльнôсть и маловаженье силы народнои, пора вже розбрататися съ страхомъ, що якъ зробимо крокъ напередъ за другими народами, то утратимо народный характеръ, пора статися народомъ иниціятивы. Бачте, Нѣмцѣ ѣздятъ вже кораблями по нашôмъ Днѣстрѣ, а кто тому виненъ? Що хлопець дяка, выхованець ремесничого закладу въ Дороговижи, прiѣхавши на вакацiи говоритъ по польски, чiя въ тôмъ вина? Нѣмцѣ, Французы, Поляки и т. д. маютъ свои миссiи; они не будутъ зважати на нашй плачѣ, они суть народами иниціятивы и кождый по свому понятю иде на передъ. Одинъ выпайшли телефонъ а Поляки спровадили въ той самъ часъ Змартвыхвстанцѣвъ до Львова, кождый по свому, якъ собѣ постелишь такъ выспишся. Якъ вы думаєте, п. авторъ статiи въ 15 нр. „Господ. и Пром.", где скорше затратится рускiй характеръ въ польскихъ чи рускихъ заведенях и чому батьки свои дѣти въ польскй заклады посылаютъ? Чому пароходъ „Blücher der Wahlstatt" а не „Галичъ" ѣздитъ по нашôмъ Днѣстрѣ? Чому Schulze а не Черепаха ковалемъ въ селѣ Н.? Чому Пржепржиньскiй а не Кропива шиє о. Н. реверенду, а Шидловскiй а не Шило чоботы? Черепахъ, Кропивъ та Шилъ стоитъ за тое досыть на краковскôмъ пляцу и жде приказу жидôвского, а Schulz-а певно ани одного тамъ не знайдеся. Мы твердо стоимо за нашимъ характеромъ, а Schulze або Гершко користаютъ зъ того и смѣются зъ насъ въ кулакъ.

Прошу почт. Редакцiю „Дѣла" помѣстити тыхъ кôлька моихъ увахъ. Я маю надѣю, що такъ анкета выбрана товариствомъ „им. Качковского" якъ и въ загалѣ добромыслячй Русины галицкй розсудятъ здорово способъ пôднесеня ремесленного стану на Руси. Я осмѣляюсь предложити въ тôмъ дѣлѣ мои услуги, на скôлько свѣдомôсть рѣчи менѣ позволяє. Клепли Петре, поки тепле!

Цирихъ 1 вересня 1881.

В. Нагôрный, архитектъ.

цѣ — всюда порцiи. Щó жь се? Хиба якъ се лихва, якъ запоможеся хлопа на переднôвку, якъ ему дасться пашнѣ и кажеся потôмъ ôтробляти, замѣсть брати ôтъ него процентъ? Щó у хлопа праця? Не буде робити, буде на запѣчку лежати. Праця у него не має нiякои вартости."

„А на моихъ добрахъ тожь були порцiи, зъ дѣда-прадѣда водились", озвався и панъ на забраныхъ добрахъ. „И якъ жежь его й господарити безъ порцiй. Се жь добродѣйство для люду, що не знає ваги працѣ."

„И на те все мы мовчимо!" ще бôльше розжарювався Прачиньскiй. „Мы даємо битись по лицю власными зрадниками! Але я не перенесу на собѣ сего сорому, я — я прилюдно вызву того Станислава на поединокъ! Я якъ Рейтанъ своєю грудю заслоню нашу честь, але не кинусь имъ до нôгъ, не буду валятись въ ихъ поросѣ, але хлюсну имъ въ самй очи."

„И я съ тобою, коханый пане Альфреде", крикнувъ Гуляйпольскiй, рознявши руки. „И я съ тобою, — ще моя стара рука"....

„И я, и я, и я — и мы, мы всѣ, всѣ разомъ за нашь гоноръ народовый", роздалися крики.

(*Дальше буде.*)

Соймъ краєвый.

3-те засѣданье сойму ôтбулось въ пятницю мин. тыждня, д. 16 вер. П. дрови Земляковскому соймъ удѣливъ урльопъ до кôнця вересня. — Петицiй вилынуло на сей разъ 30. Ôгдано комисiи администрацiйнôй 1) петицiи выдѣлôвъ пов. въ Рудкахъ, Равѣ, Калуши, Ланцутѣ, ôтдѣлу Городецкого тов. господарского, жигелѣвъ мѣста Комарна и тов. заличкового въ Стар. Сончи о пôддержку институцiи товариствъ заличковыхъ; 2) пет. выдѣлу пов. въ Ланцутѣ о зредукованье числа ярмаркôвъ; 3) пет. выдѣлу пов. въ Равѣ о змѣну §. 73 зак. громадского въ справѣ администрацiи фондомъ убогихъ; 4) пет. мѣста Тернополя, щобы тамъ перенесено комнату торговельну зъ Бродôвъ; 5) пет. выдѣлу пов. въ Калуши въ справѣ грывенъ, плаченыхъ въ користь фонду убогихъ; 6) пет. выдѣлу пов. въ Золочевѣ, щобы потяги желѣзничй поспѣшнй задержувались на Пôдзамчу пôдъ Львовомъ; 7) пет. выдѣлу пов. въ Калуши о знесенье громадъ оплачуючихъ менше якъ 200 зр. податку. — Комисiи дороговôй передано петицiи: 1) выдѣлу пов. въ Равѣ о знесенье мыть дорожныхъ и о субвенцiю для товариства будовы желѣзницѣ ярославско сокальскои; 2) петицiю выдѣлу пов. въ Золочевѣ о змѣну закона о доѣздахъ до желѣзниць. — Комисiи петицiйнôй придѣлено петицiи поодинокихъ ляцъ о заномоги. — Комисiи буджетовôй передано петицiи: 1) львôвск. тов. муз. „Harmonia" о пôдвысшенье субвенцiи; 2) закладу глухонѣмыхъ во Львовѣ о субвенцiю и др.

Цѣкаву петицiю дôставъ соймъ ôтъ Марiи Чорненьскои; она проситъ соймъ о помôчь, щобы ей банкъ рустикальный не выкинувъ зъ грунту. Бюро маршалкове вноситъ, щобы передати тую пет. комисiи петицiйнôй. Тогды пос. гр. Круковецкiй поставивъ внесенье, щобы тую пет. узнавъ соймъ наглячою и ôтославъ до ком. правничои съ препорученьемъ, щобы до 8 днѣвъ здала справу зъ петицiи, бо тая петицiя квалификуєся до ôтдачи въ руки ц. к. прокуратора: банкъ рустик. одержавъ ôтъ петентки квитъ на пожичку, а грошiй ей не выплативъ; мимо того лицитуе ей грунтъ. (Такожь добрый интересъ! Огъ, якими то способами честными орудуе банкъ рустикальный!) Внесенье гр. Круковецкого принято безъ дебаты.

Зъ порядку дневного наступило спра-

возд. выдѣлу кр. о позволенье громадѣ Бѣляны въ пов. бильскôмъ на розписанье додатку до податкôвъ въ высокости 295%. (Значитъ ôтъ кождого 1 зр. еще додатку 2 зр. 95 кр.) Пос. Круковецкій противится тому, щобы соймъ позволивъ такъ высокого оподаткованя на будову школы и вноситъ, щобы громадѣ дати половину потрѣбнои сумы 1371 зр., яко запомогу зъ фондôвъ кр. Пос. о. Ясиницкій єсть противный внесеню Круков. и думає, що коли громада хоче такого додатку до под., то видко, що ôнъ єсть по ѣи силамъ. Внесеня Крук-ого не поперто и принято внесенье выдѣлу кр. Дальше ухвалено безъ дебаты позволити на побôръ высшихъ додаткôвъ до податк. громадскихъ громадамъ: Манастырь держицкій, пов. дрогоб.; Баня, Яворôвка, Рипянка, Слобода рôвняньска, пов. калуск.; Доброводка, пов. колом.; Полянка, пов. кос.; Майничь, пов. самб; Червоногородъ, пов. залѣщицк.

Пос. Смолька ôтчитавъ потôмъ справозданье выд. кр. зъ петиціи комиссарѣвъ и внесенье: „Взываєся правительство, щобы въ уставѣ промысловôй, надъ котрою теперь радитъ комисія рады державнои, було постановлено, що належитости за чищенье комиссôвъ можутъ бути стягани въ дорозѣ политичнои екзекуціи.“ Внесен. принято.

Дальше пос. Баденѣ реферувавъ справы побору мыта и копыткового. Позволено побирати мыта: радѣ пов. въ Старôмъ Мѣстѣ ôтъ моста на Днѣстрѣ; радѣ пов. въ Мостискахъ ôтъ моста на рѣцѣ Вишни въ Нôдгатѣ и на рѣцѣ Соломянцѣ и на дорозѣ Годыньско Самбôрскôй. — При уставѣ позволяючôй на копыткове въ Станиславовѣ и Решовѣ вывязалась дебата. П. Круковецкій выступивъ зъ засады противъ удѣлюваню копыткового мѣстамъ, бо мѣста и такъ упривилеѣваній а лихо господарятъ и лихо удержуютъ дороги. П. Крук. заявивъ, що все буде голосувати противъ всякому копытковому и всякимъ пожичкамъ для мѣстъ. За копытковымъ промовляли пп. дръ Вайгартъ, Товарницкій и гр. Голеевскій, противъ копыткового нашій пп. о. Ясеницкій, сов. Ковальскій и п. Менцѣньскій. Принято однакожъ 63 гол. противъ 44 внесенье выд. кр. Внесенье о удѣленье копыткового мѣсту Перемышлю на дальшихъ 5 лѣтъ выдѣлъ кр. внѣсъ окремо, бо выдѣлъ повѣт. перем. ôткинувъ тое прошенье. Противъ внесеню выступивъ гр. Круковецкій съ дуже енергичною критикою господарки мѣста Перемышля. „Мѣсто закупило 15 метрôвъ грунту на розширенье улицѣ за 2600 зр. (!) Одинъ радный довгій часъ побиравъ мыто ôтъ шевцѣвъ на торговицѣ по 20 кр. до своеи кешенѣ. При шутрованю улиць бурмистръ и инжинеры сыпали шутру кôлько влѣзлося, безъ рахунку. Ôтъ фѣръ дерева везеныхъ на торговицю брано копыткове, хоть устава не каже, а скарги не були слуханій, бо бурмистръ-адвокатъ дбавъ о свои справы, а не мѣскій. Будовництво мѣске въ оплаканôмъ станѣ. Престаціи дороговій ухвалила рада м. ажь тогды, якъ референтъ выдѣлу кр. телеграфично загрозивъ, що выдѣлъ не позволитъ на копыткове. Въ буджетѣ радній ухвалюютъ лишь выдатки, а якъ прійде тій покрыти, радній заберутъ капелюхи тай махай до дому. При такôмъ станѣ дѣла булобы провиною голосувати за удѣленьемъ копыткового Перемышлю. Нехай мѣсто поправится“. Маршалокъ вôзвавъ бесѣдника до порядку за выразъ „провина“, — бо голосованье єсть объявомъ переконаня и не може бути провиною. Въ оборонѣ мѣста Перемышля и за внесеньемъ выдѣлу промовляли пп. дръ Вайгартъ и референтъ гр. Баденѣ. При голосованю принято виесенье выдѣлу кр. и Перемышлю дано побôръ копыткового на дальшихъ 5 лѣтъ. — Дальше ухвалено позволити на побôръ мыта: громадѣ и обш. двôрскому въ Неговцяхъ ôтъ мосту на р. Болохôвцѣ; дворови въ Волчинци ôтъ мосту на р. Быстрици; дворови въ Малновѣ ôтъ мосту на р. Вишни; дворови въ Новôй гребли ôтъ мосту на р. Любачевцѣ.

---

4 засѣданье ôтбулось мин. суботы, 17 вересня. Урльопы удѣлено Людв. гр. Водзицкому (на 8 дн.), Тышковскому и гр. Тад. Дѣдушицкому. Надôслано 31 петицій. Комисіи администраційнôй передано петиціи: 1) выдѣлôвъ пов. Бучача, Ярослава, Самбора, Бережанъ, Надвôрны, Снятына, Пильзна, Бялы, Домбровы, Бжозова и Рончиць о зредукованье числа ярмаркôвъ; 2) пет. выд. пов. въ Перемышлянахъ и тов. заличкового въ Бережанахъ о пôддержку институціи тов. заличковыхъ. Рôвножь передано ком. адм. два предложеня правит.: о реформѣ закона о приналежности и о внесеню права пропинаціи во Львовѣ. — Комисіи петиційнôй передано 13 петицій; важнѣйшій: 1) польскій акад. товариства въ Леобенъ и Вѣдни о запомогу; 2) тов. жидôвске для вспомоги бѣдныхъ хлопцѣвъ о субвенцію; 3) гром. Дрогобычь въ справѣ найму будынку гром. для школы; Мих. Кочиньскій о субв. на польске выданье кодексу цивильн. и процедуры судовои и др. — Комисіи буджетовôй передано: 1) петицію кс. Валер. Калинки, начальника Змартвыхвстанцѣвъ львôвскихъ о **10.000** зр. запомоги на будову интернату для рускихъ дѣтій; 2) пет. оо. Капуцинôвъ о субв. 7000 зр. на реставрацію кляшт. и кост. въ Олеську; 3) сестеръ милосердія въ Краковѣ о запомогу; 4) громады Судовои Вишнѣ о субв. на будову школы. — Комисіи культуры краєвои передано петиціи: выд. пов. въ Тарноберегу о реформу уставы о катастрѣ худобы и тов. рыбацкого въ Краковѣ о ухваленье уставы для охороны рыбъ.

Предложенье правит. въ дѣлѣ реформы администраційнои, ôтослано на внес. п. Черкавского спеціяльнôй комисіи зъ 15 членôвъ. Рôвножь спеціяльнôй ком. передано справозданье выдѣлу кр. о урядженю зборовыхъ касъ пожичковыхъ для громадъ, тôйже самôй ком. буде ôтдана такожь справа утвореня краєвого закладу кредитового.

Ôттакъ ухвалено удѣлити концесіи на побиранье мыта перевозового дворамъ въ Жарновѣ, Гечнаровичахъ и Новôй-веси, Пôдмихайлю и въ Подлужу. П. Круковецкій зновъ спротивлявся и выступавъ за знесеньемъ мытъ, на що справоздавець Баденѣ заявивъ, що знесенье мытъ пôднеслобы додатки до под. о 9 кр. на 1 зр.

Засѣданье закôнчилось выборами комисій. До ком. петиційнои выбрано 25 чл., мѣжь прочими пп. Кулачковского и Охримовича; до ком. дороговои 12 чл., зъ рускихъ послôвъ о. Корн. Мандычевского; до ком. культуры краєвои 13 чл., ни одного руского посла.

5-те засѣданье сойму ôтбуваєсь доперва сегодня. Въ понедѣлокъ не было засѣд. зъ причины торгу збожевого а вчера припало руске свято.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Маневры въ Уграхъ*) скôнчились 16 с. м. Цѣсарь бувъ дуже вдоволеный такъ зъ маневрôвъ регулярного войска, якъ и гонведôвъ. Вдоволенье свое высказавъ въ ôтручныхъ письмахъ до архикнязевъ Альбрехта и Іосифа.

(*Именованье гр. Ришарда Белькреди*) президентомъ трибуналу администраційного выкликало въ кругахъ автономичныхъ велику радôсть а въ кругахъ централистичныхъ велике невдоволенье. Се проявлялось и въ печати; „Neue fr. Presse“ и „Vorstadt Ztg.“ зôстали за свое остре выступленье противъ того именованя поконфискованій. А треба знати, що во Вѣдни свобода печати єсть незрôвнано бôльша, якъ прим. у насъ во Львовѣ и що колибъ н. пр. наше „Дѣло“ схотѣло запускатись въ такій критики чинностій правительства и всякихъ властій, — то не лишь що другій нумеръ, але нумеръ за нумеромъ мусѣвбы бути сконфискованый. Гр. Риш. Белькреди род. 1823 р. Въ р. 1854 бувъ начальникомъ окр. въ Знаимъ. Ôтъ 1861 до 1863 бувъ намѣстникомъ Шлезка а въ 1864 губернаторомъ Моравіи; тогожь р. зôставъ тайнымъ совѣтн. У Чехôвъ оставивъ по собѣ добру память; многій ческій громады удѣлили ему обывательство почестне. Дня 27 липця 1865 зôставъ Белькреди именованый на мѣстце димисіонованого Шмерлинга министромъ дѣлъ заграничныхъ и президентомъ министрôвъ. За часъ его министерства припадае пруска вôйна и ѣи мизерный для Австріи конець. Въ р. 1867 въ сѣчню засуспендувавъ лютову конституцію, и на тôй пôдставѣ розписано выборы до соймôвъ. Однакожь еще передъ зôбраньемъ соймôвъ дня 7 лютого, Белькреди дôставъ на власне жаданье димисію. Ôтъ того часу живъ яко приватный чоловѣкъ ажь доси. Централистична печать докоряє правительству, що оно именовало президентомъ трибун. администр. чоловѣка, котрый бувъ виновникомъ пруской вôйны. Автономичній же газеты стають въ оборонѣ гр. Бѣлькреди и кажутъ, що условія до вôйны вже передъ нимъ существовали, за Шмерлинга и Рехберга: черезъ нещасливу выправу до Шлезвигъ-Гольштайнъ, черезъ Франкфуртскій конгресъ въ августѣ 1863 р. и т. д. Бисмаркъ далеко еще передъ тымъ порозумѣвся вже съ Наполеономъ III въ Біярриць и съ Італіею. Впрочѣмъ треба знати, о що иде централистамъ: они злостятся за тое, що така важна посада дôсталась не чоловѣкови зъ ихъ партіи. Звѣстно, що окрôмъ министерствъ суть въ Австріи еще 4 центральній институціи: найвысшій трибуналъ судейскій, трибуналъ державный, найвысшій трибуналъ рахунковый и трибуналъ судейско-администраційный. Президентами першихъ 3 институцій суть: Ант. Шмерлингъ, дръ Унгеръ и кн. Адольфъ Аверспергъ, — самій ярій централисты и они хотѣлибы еще и четвертымъ президентомъ мати централиста. Не велика отже для нихъ сталася кривда, що на сей разъ зôставъ именованый автономистъ. Цѣсарь покликавъ гр. Белькреди, якъ кажутъ, на препорученье министра справедл. дра Пражака и самого гр. Таффе.

(*Партія вѣрноконституційна*) перемѣнилась теперь въ партію нѣмецко-національну. Розумѣесь, що тутъ не ишло тôлько о перемѣну назвы, але и о тѣснѣйшу консолидацію партій въ лонѣ вѣрноконституційныхъ; звѣстно, що въ нѣй були гдеякій фракціи, н. пр. фракція, котрои органомъ єсть „Deutsche Zeitung“. Теперь вся лѣвиця злилась въ одно тѣло, крѣпке и солидарне. Назву „нѣмецко-національна“ партія прибрала собѣ длятого, що теперь Нѣмцямъ, по ихъ думцѣ, иде вже о оборону „нѣмецкости“, нѣмецкои національности. Розумѣесь, що консолидація нѣмецкои лѣвицѣ не дуже пріятне *впечатлѣнье выкликала* въ печати автономистичнôй и клерикальнôй. Кождый бачитъ, що правительство гр. Таффе теперь буде мати сильнѣйшу и солидарнѣйшу опозицію, якъ се було доси.

(*Нѣмецке товариство правникôвъ для оборoны политичныхъ и народныхъ правъ*). Рôвночасно съ заименованьемъ гр. Ришарда Белькреди президентомъ трибуналу администраційного, Нѣмцѣ-централисты завязуютъ товариство правникôвъ-адвокатôвъ, котре маєзадачу боронити нарушеныхъ черезъ теперѣшне правительство правъ политичныхъ и конституційныхъ свобôдъ такъ поодиного чоловѣка якъ и цѣлыхъ товариствъ, институцій, громадъ, и т. д. До того товариства зголосилось и зголошуєсь много знаменитыхъ нѣмецкихъ правникôвъ зъ всякихъ провинцій — кожда провинція маєсвоихъ адвокатôвъ, котрій готовій безплатно пôднятись боронити всякого нарушеного политичного и конституційного права. „Neue fr. Presse“ (ч. 6.126) такъ мотивуєконечну потребу такого правничого товариства: „Границѣ, середъ котрыхъ еще дозволено корыстатись конституційными правами, стаютъ щоразъ вузшій, а коли не буде сотворене ніяке противдѣланье, — то незабавомъ конституційній свободы будутъ рôвнатися сухôй лупинѣ, въ котрôй житье конституційне заумерло. Печать сама не може вже повнити тои задачи обороны нарушеныхъ правъ, бо теперѣшный станъ печати въ Австріи дуже незавидный, — печать, що маєзадачу въ конституційнôй державѣ боронити правъ обывателѣвъ, теперь сама потребуєобороны, помимо запорученого ей основными законами державными свободы. Длятого то товариство правникôвъ єсть теперь дуже на часѣ; оно буде неустрашимо ставати въ оборонѣ покривдженыхъ и всякои кривды ему порученои буде доходити ôтъ найнизшои до най высшои инстанціи. Оно мѣжь иншимъ буде боронити свободы печати и свободы всякихъ выборôвъ“. Мѣжь приступившими до того товариства бачимъ имена знаменитыхъ юристôвъ-послôвъ: дра Пфаффа и дра Менгера (професорôвъ унив. въ Вѣдни), дра Рульфа (проф. унив. въ Празѣ), дра Томащука въ Чернôвцяхъ и др. Въ спискѣ не бачимъ однакъ ни одного юриста зъ Галичины.

(*Ческій университетъ.*) Якъ звѣстно, правивельство було обѣцяло Чехамъ, що ихъ университетъ въ Празѣ буде отвореный съ початкомъ сего року школьного, вправдѣ не повный университетъ, але на разѣ бодай два выдѣлы: правничій и философичный. Рôвножь звѣстно, що законъ о ôткрытю ческого университету, хотяй ухваленый палатою послôвъ, не ухваленый еще въ палатѣ панôвъ и не одержавъ еще санкціи цѣсарскои, — значитъ отвореньеего вже съ симъ рокомъ шк. булобъ провизоричне, хочь правительство о тôмъ увѣрене, що палата панôвъ законъ ухваленый палатою послôвъ прійме. Однакожь речинець отвореня университету (1 жовтня) вже близькій, а правительство ничого еще въ тôмъ дѣлѣ не приспособило. Ческій газеты выступили отже съ острымъ запытаньемъ: „Где єсть обѣцяна намъ Carolo-Ferdinandea?“ Правительство ôтповѣло, що оно заняте теперь скомплетованьемъ силъ професорскихъ и набутьемъ потрѣбныхъ льокалѣвъ для университету. Ôнъ не буде вправдѣ отвореный 1 жовтня, але правительство стараєсь, щобы се наступило якъ найскорше. При тôмъ взываєправительство ческихъ студентôвъ, щобы поки не дôстанутъ свого унив. захованись съ тактомъ и умѣренностію въ нѣмецкôмъ.

(*Справа Гечель-Лендль.*) Неразъ дрôбный случай станеся дуже великимъ въ своихъ наслѣдствахъ. Таке саме и съ угорскою справою Гечель-Лендль. Капитанъ Лендль сидѣвъ собѣ съ своимъ лайтнантомъ Гечлемъ въ реставраціи. Капитанъ пытаелейтнанта, чи ôнъ казавбы стрѣляти на Угрôвъ въ случаю вôйны противъ угорскои конституціи. Лейтнантъ ôтповѣвъ, що нѣ. Капитанъ потягнувъ лейтнанта передъ судъ военный, — той оправдавъ лейтнанта. Тогды официрскій судъ гоноровый засудивъ его на деградацію. Въ газетахъ угорскихъ выбухла вôйна; „Якъ се, пытаютъ они, то Веньгеръ заприсягши фанѣ єсть звôльненый ôтъ вѣрности и обороны своеи краевои конституціи?“ Дѣло розъятрилось черезъ выступленье вѣденьскои „Wehr-Zeitung“, котра потвердила тоє запытанье. Гечлеви студенты и женщины выправили овацію; студенты навѣть выслали телеграму до цѣсаря въ Мискольчь, щобы взявъ въ оборону угорску конституцію. Але на тôмъ не конець. Скрайна лѣвиця парлям. угорс. (партія Верговая) певно выступитъ съ интерпеляціями въ дѣлѣ Гечеля и поставитъ далеко-сягаючій внесеня, котрій будутъ мати на цѣли знаціонализовати армію.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министерство вôйны задумало зредуковати армію зъ 940.000 на 848.000 людій. Редукція буде переведена въ протягу 4 лѣтъ черезъ *меншій* побôръ рекрутôвъ щорôчно о 23.000 людій. Причиною редукціи арміи єсть конечна ощаднôсть въ финансахъ. За 4 лѣта ощадитъ казна около $6\frac{1}{2}$ милiона рублѣвъ.

Нѣмеччина. Повномочникъ прускій Шлецеръ мавъ 14 с. м. авдіенцію у паны и зразъ выѣхавъ до Берлина. Передъ тымъ мавъ Шлецеръ конференцію съ секретаремъ стану кард. Якобини и имовѣрно переговоры межи правительствомъ прускимъ а Ватиканомъ закôнченій задоволяючо обѣ стороны. Коли справдѣ такъ сталося, то въ соймѣ прускôмъ, котрый збересь въ падолистѣ, будутъ внесенй два проєкты законій: одинъ, щобъ установити пруского посла при куріи римскôй, а другій, щобъ перевести ревизію маєвыхъ законôвъ. Посломъ зôставбы безперечно самъ Шлецеръ.

Цѣсарь Вильгельмъ посѣтивъ Шлезвикъ-Гольштайнъ и Гановеръ всюда витаный дуже торжественно.

Франція. Президентъ министрôвъ Ферри мавъ бесѣду въ Сен-Діе передъ своими выборцями. Зъ тои бесѣды показуєсь, що межи Ферримъ а Гамбетою панує згода и всякій вѣсти о непорозумѣню межи ними були безосновній. Органъ Гамбеты „Republ. fr.“ дає пôзнати, що Гамбета готовъ прияти президентуру министерства.

Въ пôвночнôй Африцѣ арміи французскôй починаєсь вести лучше. Колюмна ген. Сабатіе сточила щасливу битву съ повстанцями въ окрестности Загуану. Рôвножь добрій вѣдомости надходятъ зъ Сузы, Мегадіи и и Монастиру. Зъ Марсиліи и Тулону ôтплынуло доси до Африки 60.000 воякôвъ и 8.175 коній.

Италія. Вѣсть о зъѣздѣ кор. Гумберта съ цѣс. австрійскимъ и нѣмецкимъ вже затихла. Въ першихъ дняхъ жовтня маютъ зъѣхатись въ Римѣ всѣ италійскій амбасадоры при дворахъ заграничныхъ на конференцію съ министромъ дѣлъ заграничныхъ, щобы нарадитись надъ политикою Италіи.

Греція. Порта передала вже Греціи 5 секцій територіи, а маєôтдати еще одну въ найблизшôмъ часѣ. Войско греческе обсадило вже доси ôтданій секціи. Король намѣряє ôтбути небавомъ подорожь въ новонабутыхъ провинціяхъ.

Ромунія. Зъ Россіи вывандровало дуже много жидôвъ до Ромуніи. Понеже однакожь въ Ромуніи єсть богато своихъ убогихъ жидôвъ, то жидôвскій комитетъ въ Лондонѣ задумавъ вынайти для жидôвъ емигрантôвъ зъ Россіи нову ôтчину. Первѣстно мавъ комитетъ на оцѣ Палестину, пôзнѣйше однакожь покинувъ той плянъ, а выбравъ на ôтчину жидамъ Пôвночну Америку, где данобы имъ землю, щобы занялись хлѣборобствомъ. Такъ отже маютъ бути переселенй до Америки не лишь жиды утѣкшій зъ Россіи, але й убогій жиды ромуньскій; ромуньскихъ жидôвъ зголосилось вже до емиграціи 500 родинъ. Правительство ромуньске дає 500 франкôвъ кождôй родинѣ на подорожь и безплатне перевезенье черезъ океанъ.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 64 ч-а „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 15.392.

Въ имени Єго В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краєвый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 пост. карн. и §. 37 зак. прас., що основа артикулôвъ умѣщеныхъ въ ч-лѣ 64 часописи „Дѣло“ зъ дня 19 (31) серпня 1881 пôдъ написомъ: „Реформа народныхъ школъ“ ôтъ слôвъ: „Однакъ наша культуртрегеры“ до слôвъ: „прислужитись свому народови“ и ôтъ слôвъ: „Тутъ зновъ повторимо“ до слôвъ: „не доведе до цѣли“ — и пôдъ написомъ: „Допись зъ Дрогобыча“ въ уступѣ ôтъ слôвъ: „Дуже то сумно“ до слôвъ: „мѣшатися до такихъ рѣчей“ — мѣститъ въ собѣ знамена выступку зъ §§. 300 и 302 з. к., що протое заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфи-

ската того числа часописи „Дѣло“ есть усправедливлена, дальше розпросторонене инкриминованыхъ уступовъ есть взборонене, и що забраный накладъ мае бути знищеный.

Заразомъ рѣшивъ ц. к. судъ краевый, що основа артикулу умѣщеного въ тойже часописи подъ написомъ: „Реформа народныхъ школъ“ въ уступѣ отъ словъ: „политичного експерименту“ не мѣститъ знаменъ выступку зъ §. 300 з. к. О томъ рѣшеню завѣдомляеся редакцію часописи „Дѣло“ съ тымъ додаткомъ, що послѣдне рѣшенье зъ поводу зажаленя черезъ ц. к. прокураторію державну зголошеного не есть еще правосильне.

Во Львовѣ, дня 5 вересня 1881.

Lidl.

— **Сов. „Народного Дому“**, якъ довѣдуемось, не прихилився до прошеня рускаго театру о позволенье давати представленя въ великой сали „Нар. Дому“. За причину подавъ тое, що рускій театръ салю знищитъ. Але не нищитъ салѣ театръ маріонетокъ Гольдена, котрый повтора мѣсяця пускае фаерверки въ сали „Народного Дому“!

— **Руски послы** выбрали дня 2 (14) с. м. на предсѣдателя свого клюбу сов. Ковальского, на мѣстопредсѣдателя о. Ясиницкого, а на секретаря сов. Рожанковского.

— **Соймовыхъ послювъ** гостивъ у себе маршалокъ дръ Зыбликевичь дня 6 (18) с. м. дуже щедро. Гостина тая, на котрой були и рускій послы, протягнулась отъ 8 год. вечеромъ до 11 передъ повночію. Було зобраныхъ надъ 100 особъ.

— **Зъ Самбора**. Дисциплинарна комисія зъ рады школьной приѣздивша недавно на комисію до Самбора мала розслѣдити новый поступокъ дирек. Баревича, а именно сей, що дир. Баревичь не хотѣвъ приняти до 8-ои клясы гимн. тыхъ ученикувъ, котрй були свѣдками, якъ ихъ товаришъ Л. поповнивъ звѣстный учинокъ.

— **Зъ Рудокъ** пишутъ намъ: Не лише земля белзка, але и повѣтъ рудецкій зачисляеся до землѣ польскои, до центра „ojczyzny“. Въ школахъ у насъ накидуютъ всюды языкъ польскій, а въ рудецкой 4-клясовой школѣ помимо приказу инспектора п. Габригеля не учатъ совсѣмъ рускаго языка, бо предсѣдатель мѣстцевои рады школьной не каже учити по руски. Рускі дѣти якъ ходили, такъ и ходятъ на религію латиньску. Вправдѣ въ мѣстци нема рускаго священника, але требабы постаратись, щобы пріѣздивъ на религію рускій священикъ зъ поблизкого села, до котрого парафіи Рудки належатъ.

— **Судова розправа противъ рускаго священика**. Минувшои суботы закончилася дводневна розправа головна передъ судомъ присяжныхъ въ справѣ о. Александра Лаврецкого, гр. к. пароха въ Добрачинѣ, обжалованого о тое, що будьто бы онъ безчестивъ зъ проповѣдницѣ тамошного бойта Павла Левицкого, называючи его „дурнымъ молодымъ чортомъ“ и т. и. и закидаючи ему злодѣйство и продажность, дальше будьтобы онъ выступавъ противъ сокальского старосты, называючи его „старымъ чортомъ, люциперомъ“ и т. п., якъ и въ загалѣ противъ Полякувъ и панувъ за выборы (о. Л. прировнувавъ агитаторувъ съ намалеванымі на образѣ церковномъ чортиками), а въ конци, що будьтобы о. Л. назвавъ кожду руску женщину, що носитъ шкаплирь, „дурною овцею зо значкомъ на шіи“. Цѣлый токъ розправы показавъ ясно, що о. Лаврецкого только злоба и интрига людска и подла денунціяція звѣстныхъ ворогувъ завела передъ трибуналъ карный. О. Лаврецкого узнали присяжнй невиннымъ, а прокураторъ не внесъ супротивленя.

— **Въ Станиславовѣ** въ паровомъ млынѣ п. С. Фрейнда, пострадавъ житье машинистъ Урбани, упавши подъ колеса подчасъ накручованя шрубъ. Понеже при паровой машинѣ не було для безпеченьства житя жадныхъ потрѣбныхъ средствъ осторожности, проте потягнено п. Фрейнда до отвѣчальности. Въ львовскомъ судѣ карномъ обгбулася сими днями въ той справѣ розправа, на котрой засуджено обжалованого на 14 днѣвъ вязницѣ, на мѣсячну платню вдовѣ по Урб. по 14 зр., доки не выйде другій разъ за-мужь, а тремъ дѣтямъ по 2 зр., ажь до 18-ого року житя. Обжалованый подавъ рекурсъ, а зъ другои стороны зробивъ тое само оборонитель пошкодованыхъ, котрый домагався 240 зр. на елементарне выхованье дѣтій и по 78 зр. 50 кр. для нихъ мѣсячно.

— **Жителѣ Рудокъ** жалуются, що на ихъ почтѣ нема рускихъ друксортувъ, помимо що мѣстцевй Русины жадаютъ того. Всѣ рецеписы выдаются въ польскихъ блянкетахъ, а то для того, що почмайстрова п. Я. Н. не умѣе по руски ани читати ани писати. Зъ тои причины и рускій газеты не точно доходятъ до рукъ предплатникувъ. Чей дирекція почтъ, котра стараесь залагодити кожде справедливе жаданье, зарадитъ и тутъ злому.

— **Зъ причины одного случаю смерти на оспу** въ львовской школѣ женьской имени Маріи Магдалены, закрыто тую школу на часъ трехъ тыжднѣвъ.

— **Зъ Миклашева** пишутъ намъ: Приходникъ нашь о. Адальбертъ Глиньскій выѣхавъ до Милятына на отпустъ, залишивши свои обовязки душпастырскй, бо майже цѣлый тыждень его не було, а въ томъ власне часѣ припадало торжество Успенія Пр. Бог. и недѣля. Кромѣ того були въ неприсутности о Г. три родины и люде мусѣли съ немовлятами удаватися до сусѣдныхъ селъ, щобы ихъ въ чужой церквѣ окрестити. Въ томъ певно не лежитъ ревность душпастырска, если кто занедбуе повѣренй его опѣцѣ овечки, а иде тамъ, где безъ него и такъ обойдутся!

— **Зъ подъ Стрыя** пишутъ намъ: Кореспондентъ зъ подъ Монастирискъ до „Gaz. Narodow-oи“ зъ дня 15 с. м. дуже озлобився тымъ, що ѣдучи по надъ ставъ въ Богородчанахъ довелося ему почути замѣсть такъ повнои духа австрійского патріотизму пѣснѣ „Boże coś Polskę“ „Верховино, свѣтку ты нашь“, отспѣвану громкими и звучными голосами. Бѣдоляха налякався такъ содержаня сеи пѣснѣ, що заразъ принявъ на себе не дуже завидну ролю денунціятора, бо посписувавъ имена спѣвакувъ и подавъ ихъ газетою до публичнои вѣдомости съ просьбою покорною до высокихъ властій, щобы тыхъ спѣвакувъ бунтовникувъ, що осмѣляются сѣяти „niezgodę i nienawiść między ludem“ покарала коли не тюрмою, то выдаленьемъ изъ семинаріи (були тамъ и питомцѣ) и школы. Кто замѣсть „miłości i zgody“ сѣе „nienawiść“, то нехай на илюстрацію сего послужитъ слѣдующій фактъ, якій лучився сими днями въ Стрыю, мѣстѣ „wichrzycielami podminowanym“, але впрочемъ досыть спокойномъ. Минувшого вовторка загостивъ до Стрыя повертаючи зъ похоронувъ брата кс. Гуминьскій зъ Яблонова. Умученый подорожію та мабудь голодомъ поступивъ у торговлю п. Лехицкого и Костеркевича до покою гостинного, а побачивши тамъ кружокъ людій, присѣвъ до нихъ, та ни зъ сего ни зъ того вылѣзъ на коня великои политики дневникувъ польскихъ, що отъ въ Коломыйщинѣ бѣда: „moskalofilstwo, Mociumdzieju, bierze w przerażający sposób górę — chłop, pop, nauczyciel, wszystko nim zarażone!... — Zachciewa się im już, aby język ruski miał równe obywatelstwo z polskim! Cóż to za śliczny ten ruski język: dać świni klusek w gębę — ta będzie paplała po rusku!“ Не знаю якъ довго бувбы ксьондзъ говоривъ на сей тематъ, колибъ не бувъ змущеный опустити чимъ скорше сей льокаль, выкликавши гнѣвъ правый одного зъ членувъ кружка. Моглибысьмо подати не одинъ еще выпадокъ, якій лучився сегодня честному (?) Kulturträger-ови, слибысьмо хотѣли вступити въ слѣды кореспондентувъ стрыйскихъ до „Dzien. pol.“ Промовчуемо, шануючи одѣжь, котра вбирала се лице. Коментарѣвъ до сего факту не подаю, самй они насуваются. Одну увагу однакожь собѣ позволю: а то, що кс. Змартвыхвстанцѣ, котрй такъ радикально берутся за дѣло зреформованя нашого священьства въ дусѣ „miłości i zgody braterskiej“ скорше бы дойшли до цѣли, колибы розпостерли свои опѣкунчй крыла надъ своею таки молодежію, и въ серця ей вщѣплювали духа толеранціи и пошанованя другои народности.

— **Дирекція почтъ** прислала намъ до умѣщеня слѣдуюче обвѣщенье: Для остереженя звертаеся увагу П. Т. Публичности, що передача почтова пробъ съ плынами, товщемъ и барвниками до Нѣмеччины, Англіи и повночной Америки не есть дозволена, и що такй пересылки въ случаю спостереженя черезъ граничнй уряды почтовй будутъ отосланй назадъ на мѣстце наданя.

— **Зъ Побережа**. Заходомъ нашого пароха о. Н. Кумановского отбулася у насъ дня 12 л. вересня с. р. осьма зъ ряду торжественна рочница въ память отверезеня нашои громады, на котру прибуло 12 священикувъ. Въ имени цѣлои громады еклядаемъ всѣмъ явившимся Всеч. отцямъ духовнымъ, а въ особенности Всеч. о. Мардаровичеви за выголошенье при той случайности прехорошого слова, прилюдну сердечну подяку.

Микита Калинъ, войтъ. *Гринь Коральникъ,* старшій братъ.

— **О „Антольогіи Рускій“**, выданой тов. „Дружный Лихварь“ „Одесскій Вѣстникъ“ въ ч. 195 зъ дня 3 (15) с. м. высказуесь похвально и поручае тое видавництво своимъ читателямъ.

— **Въ Чернихувцяхъ** коло Збаража арештувавъ тернопольскій судъ управителя добръ и двохъ лѣкарѣвъ зъ Збаража. Причина увязненя лежитъ въ томъ, що згаданый управитель такъ побивъ одну дѣвчину тамошного господаря, що вскорѣ умерла; увязненй лѣкарѣ робилы оглядины лѣкарскй на тѣлѣ умершои и выдали фалшиве свѣдоцтво. Пишутъ, що подобнй случаѣ побитя селянъ являются дуже часто зо стороны офиціялистувъ властителя добръ въ Товстомъ и Чернихувцяхъ.

— **Въ Кремѣнци** надъ Стыромъ (на Волыни) выбухнула сими днями холера. Зъ тои причины позамыкано всѣ заклады наукови, а на граници поставлено кордонъ войсковый, именно коло Радзивилова, Хотима, Милятина, и въ напрямѣ Виснувця, Колодна, Москалѣвки и Козлякъ.

— **Николай Костомарувъ**, выѣхавъ зъ Петербурга на зъѣздъ археольогичный въ Тифлисѣ а по дорозѣ вступивъ на одну добу до Харкова. Якъ говорятъ, нашь ученый землякъ трудится теперь надъ монографіею „Мазепа“, о чѣмъ мы вже давнѣйше згадували.

— **Розбоѣ на Уграхъ** появляются досыть часто. Сими днями въ селѣ Маришель подъ Колошваромъ напало на тамошного войта 70 розбишакувъ, а побивши тяжко людій, зрабували надъ 20.000 зр.

— **Пожары**. Въ Козловѣ въ пов. бережаньскомъ згорѣвъ млынъ двурскій; убезпечена страта 8.000 зр. — Въ Буцовѣ въ пов. перемыскомъ згорѣли парохіяльнй будынки, а именно 2 стодолы, стайня и шпихлѣрь зо збожемъ, при чѣмъ згинуло 41 штукъ рогатои худобы и 6 коній. Страта 4.000 зр; лише будынки були убезпеченй. Огонь выбухнувъ черезъ подпаленье; злочинця увязнено. — Въ Маріямполи въ пов. станиславовскомъ погорѣло совсѣмъ 5 господарѣвъ. Страта до 3.000 зр; лише будынки одного господаря були убезпеченй. — Въ Буковинѣ въ пов. товмацкомъ згорѣли 2 дворскй коршмы; страта 1.600 зр. — Въ Шилахъ въ пов. збараскомъ згорѣли два будынки господарскй вразъ съ збожемъ. Огонь выбухнувъ черезъ неосторожность дѣтій. Въ Рудкахъ згорѣла реальность одного мѣщанина. Страта убезпечена не велика. Стражь пожарна списалась при томъ лихо.

— **Злочинець Гито**, котрый стрѣливъ до презид. Гарфильда, збожеволѣвъ по части отъ тои хвилѣ, якъ стрѣливъ до него подофицеръ Масонъ. Зъ страху качаеся Гито по цѣлыхъ дняхъ по земли, кричитъ и молится безнастанно.

— (**Дробнй вѣсти.**) Є. В. Цѣсаръ удѣливъ громадѣ Борщѣвъ 100 зр. запомоги на кошты будовы школы. — Дирекція доменъ и лѣсувъ спровадилась вже зъ Болехова до Львова, именно до дому, где бувъ помѣщеный выдѣлъ краевый. — Послѣдній числа „Пролому“ и „Вѣча“ сконфисковала прокураторія. — Позавчера упавъ зъ дому при ул. Подвалье во Львовѣ лякерникъ Симпель и въ повъ годины умеръ. — Въ Подволочискахъ здрухотала желѣзница ноги одному послугачеви, котрый еще того самого дня умеръ. — Въ Краковѣ увязнила полиція В. Ковнацкого, касіера мѣского зъ Пйоткова въ Конгресувцѣ, котрый здефравдувавъ тамъ 15.000 рублѣвъ. — На отбудованье ческого театру зобрано до дня 5 (17) с. м. 851.147 зр. — въ Москвѣ буде отворена на другій рокъ всесвѣтна выстава и тревати буде отъ 16 мая до 15 вересня. — Начальника повѣту, въ котромъ лежитъ резиденція царска Ливадія, увязнено за пропаганду нигилистичну. — Коло мѣста Триполя въ губ. Кіевской откруто богатй поклады сѣрки. — Въ Берлинѣ прійшло сими днями до бойки межи поступовцями а антисемитами, увязнено кольска особъ. — Въ мѣстѣ Витебску въ Россіи згорѣло около 150 домувъ. — Подъ Ялтою надъ моремъ горѣвъ лѣсъ черезъ 2 дня; такъ само на граници турецкой отъ сходнои стороны Румеліи згорѣла въ 4 дняхъ велика часть лѣсувъ. — Нова мода выдумала дивный родъ парасольокъ для женщинъ, именно — для охороны отъ мѣсячного свѣтла.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Аепархіи Львовскои.

До испыту конкурсового завозванй на вересень с. р.: оо. Н. Темницкій, З. Семеновичь, Е. Кушикъ и Т. Огоновскій.

Отъ испыту конкурсового увольненй: оо. І. Нарольскій зъ Пустомытъ и Р. Крижановскій зъ Ходачкова.

Въ пропозицію на приходъ Тысьменица поставленй: оо. 1) А. Струтыньскій зъ Ямницѣ, 2) Макаревичь зъ Сваричева, 3) І. Абрысовскій зъ Петликовець, дальше А. Слюсарчикъ зъ Серета, И. Пачовскій зъ Наваріи, О. Устыяновичь зъ Головецка и В. Фаціевичь зъ Фраги.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Львозскій межинародный торгъ збожа.** Въ понедѣлокъ откруто въ сали ратушевой третій зъ ряду межинародный торгъ на збоже и иншй плоды землѣ въ присутности намѣстника гр. Потоцкого. Першого дня зголосилось на торгъ 263 участникувъ, такъ краевыхъ якъ и чужосторонныхъ. Тыхъ послѣдныхъ прибуло найбольше зъ Вѣдня, Праги, Дрезна, Магдебурга, Норимбергіи, Вроцлавя, Жмеринки, и т. д. Надъ 40 продуцентувъ выставили пробы рожного збожа. По отповѣдныхъ бесѣдахъ откруто торгъ. Въ першихъ хвиляхъ ставили продуценты высокй цѣны, тому и не богато було продажій. До полудня продано: 500 корцѣвъ жита по 8·8 зр. loco Задворье; 10.000 горцѣвъ спиритусу по 90 кр. съ отставою на жовтень и липень зъ Кристинополя, 2.006 гр. спиритусу съ отставою въ жовтни, 3.000 гор. спир. съ отставою въ листопадѣ, 3.000 гор. спир. съ отставою въ грудни по 95½ кр. зъ Дмитрова, стація Ожидувъ, дальше 6.000 литрувъ спирит. по 28¼ кр. съ отставою сей-часъ зъ Уянова подъ Журавномъ, 1000 ведеръ спир. по 15 зр. 80 кр. зъ стаціи въ Зборовѣ съ отставою до 20 жовтня; 100 мѣшкувъ гороху по 10 зр. зъ желѣзницѣ въ Коломыѣ; 300 мѣшк. пшеницѣ по 11·90 зр. зъ стаціи въ Краснѣмъ съ отставою въ жовтню и падолистѣ, 800 мѣшк. пшеницѣ съ отставою въ вересни и жовтни зъ Черновець по 11·20 зр., 500 мѣшк. пшеницѣ зъ Подволочискъ по 11·40 кр. безъ мѣшкувъ до Шемницъ, 300 мѣшк. пшеницѣ зъ Подволочискъ по 11·10 зр. безъ мѣшкувъ съ отставою до Дрезна; 1.000 мѣшк. жита зъ стаціи въ Станиславовѣ по 8 зр.; 400 мѣшк. рѣпаку по 13·20 зр. съ отставою сей-часъ зъ Тарнова до Вѣдня; 200 мѣшкувъ ржѣю зъ стаціи въ Городку по 10·75 зр. съ отставою въ грудни.

Послѣдній вѣдомости политичній.

— **Презид. Гарфильдъ** умеръ дня 7 (19) с. м. въ Лонгбранчь. День впередъ бувъ такъ ослабленый, що лѣкарѣ впустили въ его жилы кровь волову, отъ чого ему троха полегшало. Оттакъ показався розкладъ крови отъ закаженя раны, по чѣмъ наступила сильна дрожь, и президентъ сконавъ на рукахъ лѣкарѣвъ.

Змѣна льокалю.

Знана отъ давна зъ найлучшихъ товарувъ и выробу фирма

Г. ИВАХОВА

перенесеною зостала въ

Рынокъ ч. 40.

МАЙСТЕРЪ ШЕВСКІЙ

Ф. ВИННИЦКІЙ

во Львовѣ, улиця краковска ч. 9 (коло реставраціи Людвика)

выконуе всяку роботу по взорамъ парискимъ тано, хорошо и тревало.

Накладомъ редакціи „Дѣла“ выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій. (18—?)

Polutionen, Impotenz, Schwächezustände

werden bei alten und jungen Männern dauernd unter Garantie geheilt durch die weltberühmten

Oberstabsarzt Dr. Müller'schen *Miraculo-Präparate,*

welche dem erschlafften Körper die Kraft der Jugend zurückgeben.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Diese unschätzbaren Kraft- und Stoffmittel haben sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben; sie werden von den hervorragendsten medicinischen Autoritäten jetzt angewandt und auch warum empfohlen. — Eine ausführliche wissenschaftiche Abhandlung hierüber gegen Einsendung von 40 kr. in Briefmarken discret und franco. 7—9

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якой будь околици.

Адреса: **І. Б.**, почта Книгинич.

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію отповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарского

Ч. 71. Львôвъ, Субота 12 (24) вересня 1881. **Рочникъ II**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрѝ не успѣли єще выpôвнати своєи залеглости, щобы єи якъ найскорше выpôвнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли прекумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрѝ зложили предплату.

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

ДО ПРОМОВЫ
п. маршалка краєвого
при ôткрытю сойму.

Панъ маршалокъ краєвый, выpаховуючи при отвореню сойму, щó здобувъ собѣ край въ остатныхъ 20 лѣтахъ, дôткнувъ такожь и справы рускои словами: „Языкъ рускій, той языкъ Ягеллôвъ, Витолдôвъ и статуту Литовского, хвальна памятка уніи Любельскои и трактату Городельского, найкрасшихъ мирныхъ актôвъ нашои исторіи, здобувъ собѣ рôвночасно съ языкомъ польскимъ належне єму становище; въ наслѣдокъ уставы выс. Сойму, образуєся ôнъ нынѣ примусово въ 1.900 школахъ народныхъ; маєправо выкладу въ школахъ середныхъ, а молодежи рускôй вôльно слухати выкладôвъ въ тôмъ языцѣ на всеучилищи и складати въ нѣмъ испыты державнѝ. И по за школою дôзнаєôнъ опѣки, завдячуючи ухвалѣ соймовôй, вспираючôй театръ рускій. Чистоты єго стереже выдавництво дѣлъ рускихъ, рôвножь черезъ выс. Соймъ вспиране“.

Мы ставимо пытанье: Єсть же то правда, що языкъ рускій здобувъ собѣ рôвночасно съ языкомъ польскимъ належне єму становище? А єли оно такъ не єсть, длячого сказавъ маршалокъ слова тіи? Чи длятого, щобы увагу звернути тыхъ, що на кождôмъ кроку рускому языкови ставляютъ перешкоды? Дай Боже, щобы такъ було. Але могли бути сказанѝ тіи слова тôлько для свѣта, щобы показати, що скарги Русинôвъ на утискъ ихъ народности суть безъ пôдставы.

Въ тôмъ случаю осягнувбы маршалокъ цѣль свою, вже бо нынѣ въ такôмъ змыслѣ покликуются иншѝ на той уступъ єго промовы.

Такъ „Gazeta krakowska“ говоритъ: „Маршалокъ дôткнувъ дуже зручно справы рускои, выказуючи, що языкъ братного люду ôтзыскавъ належне єму становище, що уживаный єсть на рôвнѣ съ польскимъ въ урядѣ и школѣ. Освѣдченье тоє єсть не тôлько вымовнымъ доказомъ безпôдставности нарѣкань святоюрцѣвъ, але надто вказуєнамъ въ исторіи нашôй первовзôръ до наслѣдованя и ключь до розвязаня справы рускои“. А въ „Tribüne“ въ 20 с. м. стоитъ: „Якъ же радо булибы ненѣмецкѝ народы зносили пôдъ верховодствомъ вѣрноконституційныхъ тôлько такій утискъ!“

Що межи Поляками єсть загальне упередженье, що Русинамъ кривды не дѣєся, се можна видѣти зъ ôтозвы кс. Калинки, зверхника оо. Змартвыхвстанцѣвъ во Львовѣ, где говорится: „Жалувалися и жалуются Русины, що Поляки не узнаютъ ихъ правъ народныхъ, що тлумятъ и нищатъ ихъ народнôсть...“ Поляки знôвъ ôтповѣдаютъ на тоє: „Що въ краю, где можна молитися, учитися и працювати по руски, а где всяка кореспонденція урядова въ тôмъ языцѣ єсть дозволена, где друкарнѣ и дневники рускѝ друкуютъ и пишутъ що хотятъ, где навѣть зъ дощокъ театру можна ширити патріотизмъ рускій, — тамъ трудно зôправды увѣрити въ дѣйстне покривдженье русчины“.

Такъ оно выглядаєвъ теоріи, але коли обернемося до практики, — то рѣчь представляєся инакше. Погляньмо тôлько, єсть же оно правда, що языкъ рускій ôтзыскавъ приналежне єму становище, що ôнъ уживаный на рôвнѣ съ польскимъ въ школѣ и урядѣ? Чи може оно тôлько такъ на паперѣ?

Що до школы, не ту мѣсце запускатися подрôбно, скажемо лишь тôлько: єсть же хоть одна школа чисто-руска, гдебы не укорочався языкъ рускій на користь польского? Єсть хоть одна семинарія учительска, гдебы выкладалися предметы такожь въ языцѣ рускôмъ? А однакожь ту приспособляются учителѣ и для шкôлъ рускихъ.

Поляки маютъ 20 гимназій съ выкладовымъ языкомъ польскимъ, — Русины одну; а и въ тôй соймъ бувъ ограничивъ языкъ рускій на низшу гимназію и ледви по лѣтахъ удалося Русинамъ усунути тую перешкоду. Чи були где заведенѝ, мимо стараня, паралельнѝ клясы рускѝ, хоть они на паперѣ суть дозволенѝ?

Єсли Русины могутъ слухати выкладôвъ на всеучилищи и пôддаватися испытамъ державнымъ въ языцѣ рускôмъ, — то тоє не зъ ласки сойму, где навѣть реферувати по руски не вôльно. Выклады рускѝ данѝ правительствомъ. Можна жь говорити о рôвноуправненю языка руского съ польскимъ?

Не лѣпше, ба ще й гôрше съ рôвноуправненьемъ въ урядѣ. Мимо найвысшихъ рѣшень и розпоряджень министеріяльныхъ, що языкъ рускій и письмо руске рôвноуправненѝ, що зъ сторонами въ тôмъ языцѣ и письмѣ пересправляти належитъ, — у насъ выключно урядуєся по польски, ба навѣть заказуєся писати по руски. На тоє пару прикладôвъ:

1. О. Щасного Саламона въ Комарникъ засудило староство въ Турцѣ 1878 р. на 25 зр. кары за тоє, що писавъ выказы по руски. Выс. намѣстництво тую кару затвердило, а що о. Саламонъ писавъ дальше по руски, то обложено єго карою 50 зр., ôтъ котрои єго ажь высшѝ власти увôльнили.

2. Громада Мшана, городецкого повѣта, подала староству пôдъ днемъ 15 мая с. р. справозданье въ языцѣ рускôмъ. Староство звернуло съ додаткомъ, що „pod surową odpowiedzialnością mają być na przyszłość wszystkie raporty urzędowe do c. k. Starostwa pisane w języku urzędowym, w przeciwnym razie musianoby je zwracać umyślnym posłańcem na koszt naczelnika gminy“.

3. Зверхнôсть громадска села Бучачки подала ц. к. староству въ Коломыѣ выказъ въ языцѣ рускôмъ. Староство ôтповѣло: „Zwraca się zwierzchności gminnej z poleceniem przedłożenia żądanego tutejszym reskryptem z 24 Sierpnia 1881 l. 10.457 wykazu w języku urzędowym, którym jest język polski, do trzech dni, pod zagrożeniem posłańca karnego. Zarazem wzywa się Zwierzchność gminną, by się postarała o pisarza mogącego załatwiać sprawy korespondencyjne z c. k. Władzami w języku urzędowym, gdyż w przeciwnym razie środki zaradcze na koszt gminy zarządzone zostaną.“

Такъ само поступлено съ громадою Трофанôвка тогожь повѣту. И такихъ прикладôвъ не мало.

Єсть же у насъ свобода писати до урядôвъ по руски?!

Стеф. Качала.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(Дальше.)

IV-е пытанье. *Чи зô взгляду на спôзненый физичный и умысловый розвôй дѣтій, а именно сельскихъ, не булабы ôтповѣдною постанова, щобы обовязокъ посѣщаня школы зачинався съ укôнченымъ 7 а не 6 рокомъ житя? — Чи остаючи при 6 роцѣ, не выпадалобы уповажнити раду шк. мѣстцеву, ôтрочувати въ певныхъ случаяхъ обовязокъ посѣщаня школы на одинъ рôкъ, не скорочуючи его тревання?*

Справа та неперечно трудна до рѣшеня и немаловажна, такъ що й на сегорôчнôй краєвôй конференціи учительскôй поставлено єи мѣжь иншими на порядку дневнôмъ. Розвôй дѣтій єсть такъ рôжнородный и зависитъ ôтъ такъ многихъ условій, що въ тôмъ взглядѣ годѣ щось категоричного поставити. Зважывши однакъ, що бôльша половина дѣтій въ 6-тôмъ роцѣ житя може ходити на науку, булибъ мы за тымъ, щобъ задержати постанову арт. 40-го, I-го шк. закона, а признати радѣ шк. мѣстцевôй право, ôтрочувати речинець вступленя до школы на одинъ рôкъ для дѣтій умыслово або физично слабо розвиненыхъ. Єслибы остоявся новый проєктъ, т. є. щобъ дѣти ажь съ укôнченымъ 7-ымъ рокомъ починали а съ укôнченымъ 13-ымъ переставали ходити до школы, то тымъ способомъ абсолютно выключенобы дѣти шестилѣтнѝ на одинъ рôкъ зô школы, хочь булибы ôтповѣдно розвитѝ, а засужденобы ихъ на марнованье часу и пустованье. А тóму въ практицѣ не зарадитъ додатокъ принятый черезъ краєву учит. конференцію: „але на выразне жаданье родичѣвъ дитина розвинена физично и умыслово може зачати ходити до школы по укôнченôмъ 6-ôмъ роцѣ житя“. Такихъ бо родичѣвъ ще у у насъ небогато можна стрѣтити, котрôбъ самѝ выразно жадали, щобъ ихъ дитина зачала ходити до школы и въ практицѣ стане на тôмъ, що всѣ дѣти будутъ доперва зачинати науку по 7-ôмъ роцѣ, отже будутъ одинъ рôкъ тратили. Мусимо такожь съ тымъ фактомъ числитися, що дитина 12-лѣтна вже може бути дуже помôчна въ господарствѣ и бываютъ частѝ случаѣ, що родичѣ домагаются вызволеня зо школы дѣтій 11, а навѣть 10-лѣтныхъ. Длятого школа повинна по можности подати дѣтямъ въ вѣцѣ школьнôмъ якъ найскорше потрѣбнѝ вѣдомости и приспособленье и ôтдати ихъ въ пôдмогу родичамъ. Наконецъ ще и зъ того взгляду належалобы задержати дотеперѣшну постанову ходженя до школы по 6-ôмъ роцѣ житя, бо пôсля нового проєкту дѣти учащаючѝ на науку доповняючу малибы по 14 и 15 лѣтъ; се совсѣмъ булобъ неумѣстнымъ зъ того взгляду, понеже разомъ ходятъ хлопцѣ и дѣвчата.

V-е пытанье. *Чи повинность ходженя до школы черезъ 6 лѣтъ а на науку доповняючу (недѣльну) 2 роки належитъ задержати, чи въ треваню одноі або другои науки завести змѣны и якѝ? (Анкетъ польскôй предложено внесенье, щобъ обовязокъ щоденноі науки знижено зъ 6 на 4 и вылучити одинъ день въ тыждни, а замѣсть того розширити обовязокъ доповняючои науки на 4 роки и на но призначити той одинъ день въ тыждни. — Зъ иншои зновъ стороны пôдношено потребу удержаня 6-лѣтноі науки щоденноі и розширеня науки доповняючои на лѣтъ 3, а то зô взгляду на припадаюче тôй науцѣ приспособленье молодѣжи до практичныхъ заводôвъ житя).*

Анкета польска задержала въ тôмъ взглядѣ status quo, вызначаючи въ проєктѣ I-го шк. закона §. 43 два роки на науку доповняючу, такъ що дѣти ходилибы ôтъ 7—13 року житя на науку щоденну (пôсля §. 40 того закона), а съ укôнченымъ 15-ымъ кôнчилибы науку доповняючу. Пытанье се було внесене такожь на порядокъ дневный сегорôчнои краєвои конференціи учительскои, котра рѣшила такожь, що наука доповняюча маєôтбуватись черезъ два роки, але въ будня днѣ.

Мы єсьмо за задержаньемъ status quo, отже щобъ наука щоденна тревала 6 лѣтъ *), а се зъ того поводу, понеже єсьмо такожь за введеньемъ пôвденнои науки въ одноклясовыхъ школахъ о однôмъ учителю, якъ то при XVI пытаню основнѣйше умотивуємо. Думаємъ однакъ, щобы 3 и 5 рôкъ науки щоденнои тôлько такѝ ученики повтаряли, котрѝ оказали поступъ недостаточный. Тымъ способомъ властивый матеріялъ присвоювалибы собѣ ученики, котрѝ оказали достаточный поступъ въ 4-хъ рокахъ. Въ позôстаючихъ єще двохъ рокахъ можна буде науцѣ щоденнôй надати практичне направленье, присвоити дѣтямъ потрѣбнѝ въ житю вѣдомости и приспособленье, и такъ утворити постепенный перехôдъ до науки доповняючои.

На науку доповняючу буде совсѣмъ достаточно 2 роки, єсли она буде ôтбуватися два разы въ тыждни по 2 годины. Въ теперѣшнôмъ же станѣ школъ народныхъ не можна властиво говорити о науцѣ доповняючôй; теперь бо, єсли навѣть така наука ôтбуваєся, то єсть она справдѣ лишь наукою повторительною — ученики не набуваютъ тамъ вѣдомостій практичныхъ, а повторяютъ то, що забули зъ набутыхъ въ нар. школѣ наукъ. Єсли жь ще й то розважимо, що нема до тои науки ани ôтповѣдного пляну наукъ ани книжокъ, то не подивуємо, що школы доповняючѝ не могли розвинутися и осягнути властивои цѣли. Кр. конференція учительска отже справедливо домагалася, щобъ рада шк. кр. уложила якъ найскорше дотычный планъ наукъ. Зачуваємо такожь, що руска читанка для шкôлъ доповняючихъ, уложена проф. Ол. Барвѣньскимъ, принята вже въ засадѣ комисією для рускихъ учебникôвъ, лишь въ гдечѣмъ маєбути доповнена.

Ученики, котрѝ съ добрымъ успѣхомъ побирали науку щоденну черезъ 4 роки въ школѣ народнôй, а въ 5 и 6 роцѣ вже приспособлялися въ практичныхъ вѣдомостяхъ, будутъ въ школѣ доповня-

*) Якъ довго однакожь зôстане дотеперѣшный планъ наукъ и не буде заступленый иншимъ, котрыйбы увзгляднявъ бôльше практичнѝ потребы и приспособленье до дѣйстного житя, булибъ мы за 4-лѣтною наукою щоденною, тымъ бôльше, що досвѣдъ зъ часôвъ школьныхъ передъ введеньемъ теперѣшного пляну насъ довôдно поучає, що где бувъ совѣстный и тямущій учитель, тамъ дѣти за 4 роки набули потрѣбныхъ въ житю елементарныхъ вѣдомостій. А на всякій случай єсьмо за обмеженьемъ годинъ школьныхъ, вызначеныхъ пляномъ на науку, якъ се пôзнѣйше выкажемо.

ючôй ще ôбльше и основнѣйше тѝ вѣдомости доповняти.

Не легко такожь рѣшити питанье, въ якѝ днѣ и коли маѥ ôтбувatися наука доповняюча. Учителѣ можучъ справедливо жалуватися, що наука та ѥсть нынѣ недѣльна, отже забераѥ имъ той ѥдиный день въ тыждни, такъ потрѣбный до ôтпочинку по цѣлотыждневôй томлючôй праци и до приготованя на слѣдующій тыждень. Провктованѝ зновъ вечѣрнѝ годины такожь не всюда будутъ догôднѝ для ученикôвъ и вымагаютъ вже коштôвъ на ôтповѣдне освѣтленье, а вже совсѣмъ неумѣстнѝ въ такихъ школахъ, где хлопцѣ и дѣвчата ходятъ разомъ, а ôттакъ вечеромъ маютъ домôвь вертати. Отже понеже при означеню часу и поры для науки доповняючои треба конечно увзгляднити многѝ мѣстцевѝ ôтношеня и перепоны, ѥсли наука маѥ ôтбуватися съ хôсномъ и родичѣ не маютъ бути обкладанѝ карами, то найвыша власть школьна повинна лишь ухвалити въ засадѣ число годинъ науковыхъ и приписати матеріялъ науковый, а означенье часу вôставити радѣ шк. мѣстцевôй, якъ на се призволяѥ III школь. законъ въ §. 9. ч. 11.

(*Дальше буде.*)

Руска гимназія
и Совѣтъ „Народного Дому“.

Въ 54 ч. „Дѣла“ с. р. помѣстили мы, по поводу справозданя, оголошеного черезъ зарядъ Бурсы „Народ. Дому“, ôткрыте письмо до свѣт. Совѣту тоижь институціи съ прошеньемъ о выясненье, длячого зъ помѣжь 24 питомцѣвъ, гимназіястôвъ въ мин. роцѣ шк. 20 посылавъ до нѣмецкои гимназіи, а до рускои лишь 4-охъ, зъ котрыхъ лишь два мали въ Бурсѣ мешканье. Совѣтъ „Нар. Дому“ не выяснивъ дотеперь тои справы, а изъ ѥго поступованя при принятю питомцѣвъ на сей рôкъ шк. ôачимо, що Зарядъ Бурсы, а въ дальшôй линіи и Совѣтъ „Народного Дому“ пôйшовъ дальше тою самою дорогою, котру мы хибоню назвати мусѣли.

Здавалобыся, що передовсѣмъ тѝ 4 уч. рускои гимн. а властиво 3 (бо 1 по испытѣ зрѣлости опустивъ бурсу), зъ котрыхъ одинъ Конет. Кульчицкій ôтличнымъ а два прочѝ добрыми успѣхами въ наукѣ выказалися, будутъ мати першеньство при принятю, и що опорожненѝ 2—3 мѣстця такожь ученикамъ рускои гимназіи дôстанутся, щобы ихъ бодай 6 було въ Бурсѣ на 18 зъ нѣмецкои гимназіи. Тымчасомъ Зарядъ Бурсы принимаѥ того ôтличного ученика рускои гимн. лишь пôдъ тымъ условіѥмъ, щобы перейшовъ на нѣмецку гимназію, а двохъ прочихъ, одного зъ кл. VIII, що вже кôлька лѣтъ бувъ въ Бурсѣ, а другого зъ VI поминаѥ при приниманю, хотяй оба такъ своимъ поведеньемъ якъ и поступомъ въ наукѣ на се не заслужили. Натомѣсть принято на страву лише двохъ новыхъ ученикôвъ рускои гимназіи, щобы, здався по якôмсь часѣ съ ними такій самъ ѥкеперимент зробити, якъ съ тамтыми 3 учениками. Такъ отже на разѣ жаденъ ученикъ рускои гимназіи не знайшовъ въ сѣмъ роцѣ примѣщеня въ Бурсѣ, а що дивнѣйше, що ученики рускои гимн. набрали того пересвѣдченя, що ходити до рускои гимназіи ѥсть провиною въ очахъ Совѣта „Нар. Дому“, и що они зъ тои лише причины не можутъ надѣятися на примѣщенье въ Бурсѣ.

Пытаѥмся теперь, що може бути причиною тои неохоты, того упередженя, щобы не сказати вже, тои вражды Совѣту чи тамъ Заряду Бурсы до рускои гимназіи, мѣстячоися въ тôмъ самôмъ, що и бурса „Народнôмъ Домѣ“? А коли не вражда граѥ ту ролю, то якій взглядъ педагогичный маѥ Зарядъ Бурсы на оцѣ, посылаючи своихъ питомцѣвъ выключно до нѣмецкои гимназіи? Спытаймося, чи робится тымъ що доброго для ученикôвъ-бурсакôвъ самыхъ, аôо чи прислугуѥся справѣ народнôй, котру такъ велика институція народна предовсѣмъ на оцѣ мати повинна? Слѣдуючій фактъ подасть намъ достаточну ôтповѣдь на наше запытанье. Одного питомця-ученика, що робивъ добрѝ успѣхи въ наукахъ на рускôй гимназіи, присилувавъ Зарядъ перейти на нѣмецку гимназію. Понеже выкладъ всѣхъ предметôвъ ôтбуваѥся тамъ по нѣмецки, а ученикъ власне въ тôмъ предметѣ не бувъ дуже вправнымъ, протоѥ не обставъ ôнъ при испытахъ и получивъ лиху ноту. Вслѣдъ за тымъ выключено ученика того въ бурсы за успѣхъ недостаточный, а ôнъ не маючи жадного утриманя, переставъ до школы ходити и попався на манôвцѣ, що ведутъ до злочиньства. И щожь доброго зробивъ Зарядъ тому ученикови, котрый мôгъ бувъ колись выйти въ люде? Чи не стався ôнъ ту радше причиною схибленого житя у того хлопця?

Але пустѣмъ сей фактъ и розберѣмъ рѣчь изъ становища практичного. Що — пытаѥмося — спонукуѥ въ загалѣ родичѣвъ рускихъ посылати дѣти свои до нѣмецкои гимназіи? — Користь, яку подаѥ знанье нѣмецкого языка, — скажутъ намъ на тоѥ. Не перечимо, що знанье того языка буде у ученика Русина нѣмецкои гимназіи черезъ вправы практикою набутѝ о певный степень лучше, але не годимося съ тымъ, будьтобы лучшій ученикъ не-нѣмецкои гимназіи не мôгъ придбати собѣ въ школѣ такихъ вѣдомостій языка нѣмецкого, щобы опôсля съ хôсномъ прислуховатися мôгъ выкладамъ на нѣмецкôмъ университетѣ, ѥсли на такій университетъ учащати схоче. Тажь рôкъ въ рôкъ удаѥся що найменше двохъ, ѥсли не бôльше матуристôвъ рускои гимназіи на вѣденьскій университетъ (въ сѣмъ роцѣ иде ихъ ажь 5), а всѣ они працюютъ тамъ зъ хôсномъ и роблятъ добрѝ поступы въ наукѣ, хотяй въ гимназіи крôмъ языка нѣмецкого яко предмету обовязкового и терминологіи нѣмецкои въ гдекотрыхъ предметахъ по нѣмецки не училися. Зъ другои стороны не чули мы ѥще, щобы якій бурсакъ по укôнченю 8 клясы на нѣмецкôй гимназіи поступивъ на вѣденьскій або якій иншій нѣмецкій университетъ. Всѣ они горнутся переважно до львôвского сѣменища духовного, а лишь гдеякѝ записуются на свѣтскѝ выдѣлы во Львовѣ, где, звѣстно, майже ничо по нѣмецки не выкладаѥся. Якій отже, пытаѥмось, практичный хосенъ зъ цѣлои ôсѣмлѣтнои, часто дуже мозольнои науки въ нѣмецкôмъ языцѣ, ѥсли ôттакъ на университетѣ студентъ чути маѥ лишь польске, рѣдко руске слово, або й церковну латину? Чижь не булобы о много кориснѣйше для будучого священика вже въ гимназіи познакомитися основнѣйше съ рускою исторіею, литературою, съ рускою номенклятурою и рускимъ живымъ словомъ, щобы не ôтчужався ôтъ народа и мôгъ колись до него зрозумѣлымъ народнымъ языкомъ промовляти? Гляньмо тôлько, якъ поступаютъ собѣ въ тôмъ взглядѣ Змартвыхвстанцѣ съ питомцями своими, дѣтьми рускихъ родичѣвъ, котрыхъ они выховуютъ на будучихъ священикôвъ руского народа. Часть своихъ питомцѣвъ посылаютъ они до рускои гимназіи яко публичныхъ ученикôвъ, а часть приготовляютъ до вступныхъ испытôвъ въ рускôмъ языцѣ. А роблятъ они се тому, щобы опôля такій священикъ не чувствувався чужимъ мѣжь народомъ, середъ котрого ôнъ дѣйствовати маѥ.

Але не тôлько педагогичнѝ но и политичнѝ взгляды промовляютъ за тымъ, щобы рускихъ дѣтій до рускихъ школъ посылати. Скôлько то разôвъ лучалося намъ читати въ польскихъ дневникахъ, що непотрѣбно домагаются Русины бôльше школъ рускихъ, бо и тѝ, що маютъ, не дуже суть заповненѝ. А нашѝ послы, що побивалися за бôльшимъ числомъ школъ рускихъ, — чи не мусѣли они стрѣнутися въ самôмъ парляментѣ съ голосами противникôвъ, що ихъ жаданя не маютъ пôдставы, бо Русины и такъ горнутся бôльше до польскихъ аôо нѣмецкихъ школъ, нѣжь до рускихъ? А щобы подавати тымъ противникамъ доказы, що ихъ ракиды суть справедливѝ, посылаѥ перша руска институція своихъ питомцѣвъ, рускій дѣти, до нѣмецкои гимназіи! Та не досыть того що посылаѥ, але она ôтбираѥ рускôй що найлучшѝ таланты, щобы ихъ на нѣмецке перекаôатити!

Гдежь той патріотизмъ рускій, до котрого мы такъ любимо ôткликуватися, коли дѣла нашѝ совсѣмъ не ôтповѣдаютъ нашимъ словамъ? Чи не ѥсть се соблазнь крайна: рускихъ бурсакôвъ посылати силомôць до нѣмецкои гимназіи, коли пôдъ бокомъ ѥсть руска, и то посылати въ тую саму хвилю, коли всѣ австрійскѝ Славяне, Чехи, Моравяне, Словенцѣ и др. хоть маютъ досыть своихъ шкôлъ, почали рѣзко домагатися новыхъ и на народныхъ вѣчахъ постановляютъ святымъ обовязкомъ, посылати свои дѣти до своихъ шкôлъ, а противне поступованье называютъ зрадою? Якъ же намъ ôттакъ во Львовѣ и въ Вѣдни домагатися побôльшеня числа рускихъ шкôлъ, коли на силу выпорожняѥмъ и тѝ, що суть? — Досыть вже мы скрѣпляли нашими апостатами всѣ сусѣднѝ намъ народности, чи ѥще и нѣмецкого мольоха будемъ нашими дѣтьми годувати? Якъ то выглядаѥ—знаѥмъ, ôтъ коли сказавъ Русинъ и буковиньскій посолъ въ палатѣ послôвъ въ Вѣдни: Wir Deutsche!

Прикро намъ выступати прилюдно противъ институціи, котра звеся рускою, прикро розкрывати блудôвъ руского товариства, але годѣ намъ мовчати, коли пôдкопуѥся ѥдина руска гимназія зъ стороны людій, що звутся „изряднѣйшими патріотами Руси“. Надѣѥмося, що на найблизшôмъ загальнôмъ зборѣ членôвъ „Народного Дому“ знайдеся ктось, кто заинтерпелюѥ Совѣтъ въ такъ важнôмъ дѣлѣ...

Справозданье зъ загального збору Рускои Бурсы въ Стрыю.

Присутныхъ членôвъ 24. По вступнôй промовѣ предсѣдателя и ôтчитаню справозданя зъ дотеперѣшнои дѣятельности Выдѣлу и зъ стану финансового товариства приступлено до обговорюваня внесень Выдѣлу и рѣшено:

I) Понеже зъ одной стороны станъ майна товариства ѥсть такій, що годѣ вже натеперь приступити до построѥня будынку на помѣщенье Бурсы, а отворенье Бурсы провизоричнои оказуѥсь зъ кôлькохъ взглядôвъ неможливымъ; понеже зъ другои зновъ стороны съ отвореньемъ гимназіи число ученикôвъ убогихъ рускои народности збôльшилось, — длятого рѣшивъ збôръ тымчасово певну квоту зъ майна товариства: а именно дохôдъ зъ огороду, проценты ôтъ цѣнныхъ паперôвъ и грошій зложеныхъ въ щадници, и трету частину изъ вплываючихъ даткôвъ обернути на фондъ запомоги для молодежи. Зъ фонду сего маются купувати книжки школьнѝ, котрѝ однакожь вôстаютъ власностію Бурсы; ôттакъ удѣлювати запомоги на удержанье, одѣжь, оплату шкôльного дидактрумъ ученикамъ крайно убогимъ, котрѝ поступами въ наукахъ и своимъ поведеньемъ покажутся сего достойными.

II) Щобы товариство якесь могло належно розвиватись, муситъ мати кружокъ людій, котрѝ жертвувалибъ ѥму свою помôчь такъ матеріяльну, якъ и моральну—муситъ мати ôтповѣдне число членôвъ чинныхъ — въ загалѣ сильну организацію. Организаціи такои не достаѥ нашому товариству. Ухвалено отже на пôдставѣ §. 27 а) статутôвъ: именовати людій, котрыхъ патріотизмъ даѥ поруку ихъ прихильности для цѣлій товариства, делегатами тогожь и выслати имъ ôтповѣднѝ грамоты, поясняючи ихъ чинность. Такими делегатами выбравъ збôръ одноголосно: П. Т. дра Подлуского зъ Болехова, о. дек. Гôрнякевича зъ Гошова, о. Желехôвского зъ Козьовои, о. Давидяка зъ Тухлѣ, о. Лопатиньского зъ Роздолу, о. Гошовского зъ Володимирець, о. Игн. Рожаньского зъ Хотѣня и о. дек. Долиньского зъ Пôдмихайля.

III) На внесенье Выдѣлу ухваливъ збôръ одноголосно черезъ повстанье, переслати членови-основателеви Бурсы Впр. о. Іос. Кобыляньскому, почетн. крылош. и парохови зъ Пôйла, сердечнѝ благожеланя по поводу 50-лѣтнои рôчницѣ ѥго священьства; другому же членови-основателеви Впр. о. Вас. Турчиньскому, парохови зъ Ясеня, переслати глубоке сочувство по причинѣ смерти достойнои жены ѥго, бл. п. Леопольдины. Рѣшивши сѝ справы, приступивъ збôръ до выбору предсѣдателя и Выдѣлу. Предсѣдателемъ окликано одноголосно о. Вен. Ружицкого; въ члены выдѣлу выбрано П. Т. п. Бородайкевича, ревидента касы щадничои; п. Ив. Вахнянина, професора школы реальнои; о. Головацкого зъ Кавска; п. Ив. Голубовича, директора школы народнои стрыйскои; п. Тому Красиньского, мѣщанина; о. Тшесневского зъ Угорска; о. дек. Шанковского зъ Дулибъ; о. Юл. Федусевича, катихита школы реальнои. Выдѣлъ уконституовався, выбравши о. Федусевича заступникомъ предсѣдателя, п. Вахнянина секретаремъ, а п. Бородайкевича скарбникомъ товариства.

При сѣй нагодѣ складаѥ Выдѣлъ сердечну подяку всѣмъ Всч. отцямъ духовнымъ, що зволили взяти удѣлъ въ заупокойнôмъ богослуженю, ôтправленôмъ въ дню загального збору за душѣ великихъ добродѣвъ товариства, пок. іером. Ем. Коссака, крыл. Теодора Лукашевского и Леон. Турчиньского зъ Ясеня. Сердечне спасибôгъ складаѥ такожь мѣщаньскому хорови, котрый своимъ трогательнымъ спѣвомъ причинився значно до увеличеня сего сумного торжества.

Въ Стрыю, 13 н. ст. вересня.

Ôтъ Выдѣлу бурсы стрыйскои.

Проѥктъ
„Краєвого закладу кредитового“.

Выдѣлъ кр. предложивъ соймови свôй проѥктъ заложеня „краєвого закладу кредитового“. Внесенье выдѣлу кр. такъ звучитъ:

I. Для пôднесеня добробыту въ краю, именно для пôддвигненя селянъ зъ упадку економичного, для розвитя и вспомаганя продукціи рôльничои, промысловои и торговлѣ, маѥ бути заложеный закладъ кредитовый на необчисленый зыскъ, съ назвою: „Краєвый закладъ кредитовый“ съ порукою фонду краєвого за всякѝ зъобовязаня. Той „кр. закладъ кред.“ маѥ мати слѣдуючій кругъ дѣланя: 1) давати пожички гипотечнѝ на сплату ратами и выдавати на тôй пôдставѣ листы заставнѝ; 2) набувати вѣрительности гипотечнѝ и умовлятися съ довжниками о ихъ сплату въ ратахъ; 3) набувати и продавати власнѝ листы заставнѝ и облигаціи краєвѝ; 4) есконтовати выльосованѝ власнѝ листы заставнѝ и купоны ôтъ тыхже листôвъ; 5) удѣляти залички на нотованѝ урядово на гелдѣ листы заставнѝ существующихъ въ краю закладôвъ гипотечныхъ, на краєвѝ облигаціи и державнѝ паперы; 6) есконтовати векслѣ, особенно реесконтовати векслѣ, предложенѝ черезъ тов. заличковѝ або кредитовѝ круги; 7) принимати готовый грôшь на книжки щадничѝ, асигнаты касовѝ и на рахунокъ текучій; 8) давати залички на плоды рôльничѝ, гôрничѝ и промысловѝ на пôдставѣ листôвъ складовыхъ (Warrants), рôвножь давати пожички на заставы движимѝ и недвижимѝ; 9) давати пожички громадамъ и повѣтамъ, касамъ пожичковымъ громадскимъ и повѣтовымъ, а такожь кругамъ кредитовымъ на письма нотаріяльнѝ; 10) закладати, набувати, пôдпирати и вести пôдъ власнымъ зарядомъ и на власный рахунокъ предпріємства промысловѝ, рôльничѝ и др. и 11) куповати и продавати на власный або чужій рахунокъ рѣчи движимѝ всякого рода, товарôвъ, сыровцю и выробôвъ промысловыхъ.

II уступъ жадаѥ, щобы соймъ препоручивъ выдѣлови кр. выѥднати у правительства затвержденье статута.

III уступъ вставляѥ въ буджетъ краєвый 50.000 зр. на першѝ потребы при заложеню институціи. Сума тая буде взята яко пожичка на 3%, котру закладъ маѥ звернути зъ першихъ своихъ доходôвъ.

До сего внесеня додаѥмъ въ скороченю такѝ мотивы выдѣлу краєвого: „Потреба закладу кредитового, котрыйбы стався органомъ финансовои екзекутивы для рѣшень сойму и вызволивъ край зъ понижаючои и погубнои зависимости ôтъ чужихъ закладôвъ финансовыхъ, объявляѥся въ кождôй галузи економичныхъ ôтношень. Въ продукціи рôльничôй поступъ малый и лишь почастный; хотяй установлено бюро меліораційне, котре подаѥ помôчь техничну, то зъ меліорацій задля недостачѣ ôтповѣдного кредиту користаютъ лишь люде заможнѝ. О меліораціи грунтôвъ селяньскихъ не може бути й бесѣды, бо селянинъ упадаѥ пôдъ економичными наслѣдками лихвы, муситъ тратити свою ôтцѣвщину и стаѥся лишь свѣжимъ матеріяломъ пролетаріяту, небезпечного соспôльному порядкови. Въ справахъ промысловыхъ запомоги краєвѝ ледви выстаютъ на пôддержанье шкôлъ промысловыхъ. Промыслъ нафтовый калѣкуѥ головно задля недостачѣ капиталôвъ. Недостача руху торговельного не позволяѥ розвиватись всякому промыслови и тымъ чиномъ маютъ користь иншій краѣ, котрѝ ôтъ насъ спроваджуютъ сырый матеріялъ а насъ засыпаютъ ôттакъ вытворами зъ него самого. Кôлька лѣтъ вже анкеты, комитеты и кураторіи слѣдили потребы краєвѝ и глядали средствъ зарады; теперь програма — проѥктъ краєвого закладу кредитового — вже сформулована. Пора на сотворенье тои институціи ѥсть нынѣ лучша якъ колинебудь,

бо нынѣ готовый грôшь ажь просится на умѣщенье до рôжныхъ институцій на найнизшій процентъ“.

Соймъ краєвый.

5-те засѣданье сойму ôтбулось сеи середы, 21 вересня. Симъ разомъ внесено 84 петицій (всѣхъ петицій внесено доси 230). До комисіи административнои ôтослано петиціи: 1) выдѣлôвъ повѣт. въ Жовквѣ, Калуши и Грибовѣ, жителѣвъ гром. Роздолу и товариствъ заличковыхъ въ Калуши, Бѣрчи, Дрогобычи, Судовôй Вишни, Сокали и др., щобы пôдпирати товариства заличковѣй; 2) выдѣлôвъ пов. въ Жовквѣ, Мостискахъ и Яслѣ, щобы кары на фондъ убогихъ пересылати на руки выдѣлу краєвого; 3) выд. пов. въ Жовквѣ, щобы знести мыта; 4) выд. пов. въ Калуши, Каменцѣ струмил. и Яслѣ, щобы обмежити число ярмаркôвъ; 5) гром. Вербѣжь, щобы могла побирати сыровицю; гром. Львова, щобы на Пôдзамчу ставали поѣзды поспѣшнѣ, и др. Комисіи буджетовôй придѣлено петиціи: 1) выдавництва рускихъ книжокъ школьныхъ о 2.000 зр. субвенціи; 2) закладу сестеръ милосердія, товариства працѣ женщинъ и тов. дамъ доброчинности о запомоги; 3) школы промысловои въ Ярославѣ о запомогу; 4) громадъ Стрый, Живець и Лисôвцѣ о субвенціи и пожички на будову шкôлъ; 5) комитету костельного въ Дрогобычи о субвенцію на реставрацію памятокъ историчныхъ въ костелѣ, и др. Комисіи петиційнôй передано много петицій личныхъ, особливо женщинъ о запомоги. Пôднесемъ хиба петицію львôвскои книгарнѣ Губриновича и Шмидта о субвенцію на выдаванье „Przewodnika dla leśniczych“ и „Podręcznika mechaniki rolniczej“. До комисіи едукаційнои ôтослано петиціи учителѣвъ въ Бережанахъ и Яслѣ и учительокъ въ Краковѣ о пôдвысшенье платы и школы промысловои въ Решовѣ о запомогу. Комисіи дороговôй передано петиціи выдѣлу пов. въ Мостискахъ о змѣну уставы о доѣздахъ до желѣзниць; громады Хирôвъ о перенесенье рогатки. Комисіи культуры краєвои передано пет. громады Зашкôвъ о перенесенье школы дубляньскои до Львова. Пос. Гавзнеръ вноситъ, щобы петицію мѣста Дрогобыча о помѣщеню тамошного шпиталю въ будынку мѣскôмъ передати комисіи буджетовôй, а не, якъ минувшого засѣд. ухвалено, комисіи петиційнôй. Внесенье упало.

Маршалокъ завѣдомляє соймъ, що удѣливъ урльопъ пп. Каминьскому и Бавмови. Рôвножь завѣдомивъ, що доси уконституовалося 5 комисій. Ком. администр.: презесъ Грохольскій, заст. Бартманьскій; ком. едукаційна: през. дръ Маєръ, заст. еп. Ступницкій, секр. Стан. гр. Тарновскій; ком. петиційна: през. гр. Голеевскій, заст. Янъ Чайковскій, заст. секретаря Кулачковскій; ком. культуры кр.: през. кн. Чарторыйскій, заст. Шуманьчовскій; комисія правнича: през. сов. Ковальскій, заст. дръ Вайгартъ. Комисіи буджетова и дорогова еще не уконституовались.

До маршалковои булавы поставлено два внесеня: п. Романовича — вôзвати правительство, щобы прискорило будову желѣзницѣ зô Львова на Жовкôвь до Сокаля и п. Гавзнера — щобы на университетѣ львôвскôмъ бувъ утворевый выдѣлъ медичный (се внесенье пригадує лишь давнѣйшу вже ухвалу сойму).

Прелиминарь фонду индемнизаційного на р. 1882 и замкненье рахункôвъ тогожь фонду за р. 1880 ôтослано безъ дебаты до ком. буджетовои.

Зъ порядку дневн. слѣдує перше читанье справозданя выдѣлу кр. о змѣнѣ церковного закона конкуренційного зъ д. 15 серпня 1866 р. Справоздавець п. Пєтрускій вноситъ, щобы се дѣло передати ком. административнôй. Кс. Хелмецкій жадає, щобы выбрати окрему комисію, въ котру булибы выбранѣ и священики-послы. За тымъ внесеньемъ промовлявъ и о. Ясинѣицкій, бо въ ком. адм. не засѣдає ни одинъ священикъ. Противъ того промавляли пп. Грохольскій и гр. Голѣевскій, бо въ дѣлахъ конкуренційныхъ суть головно интересованѣ стороны свѣтскѣ. Принято однакожь внесенье кс. Хелмецкого.

Предложенье выдѣлу кр. о утворенію „краєвого закладу кредитового“ (проектъ того закладу подаємъ окремо на иншôмъ мѣсци) придѣлено безъ дебаты ком. банковôй. — Дальше принято два внесеня: п. Матковского, щобы комисію громадску побôльшити о 2 членôвъ, и гр. Голеєвского, щобы ком. банкову побôльшити зъ 9 на 12 чл.

Приступлено наконець до выбору двохъ важныхъ комисій: ком. громадскои, котра маєсь заняти такожь справою реформы административнои, и ком. банковои, котрôй поручено справу краєвого закладу кредитового и справу касъ пожичковыхъ. При голосованю до комисіи гром. ôтдано 114 голосôвъ (понеже реформа административна дуже важне дѣло, то и въ голосованю до ком. громадскои послы взяли найбôльшу участь), а при голосованю до комисіи банковои ôтдано вже лишь 101 гол. До ком. громад. выбранѣ: Бартманьскій, кн. Чарторыйскій, Альфонсъ Чайковскій, Черкавскій, Грохольскій, Гроссъ, Фр. Ясиньскій, Менцѣньскій, Пилять, Романовичь, Скалковскій, еп. Сильв. Сембратовичь, Василевскій, гр. Людв. Водзицкій, Мик. Воляньскій, дръ Заторскій и Журовскій. До ком. банковои выбрано 12 чл. — а ни одного Русина. На выборахъ комисій скôнчилось 5 те засѣданье.

Хитру штуку выкинули панове Поляки Русинамъ при выборѣ до ком. громад., якъ сказано до ком. дуже важнои, бо маючи рѣшати о справѣ реформы административнои! На 17 членôвъ тоиже комисіи выбрано тôлько одного Русина, преосв. еп. Сильв. Сембратовича! Не выбрати никого не выпадало; выбрати же правника-посла рускаго, розумѣючогося на такихъ дѣлахъ, або хоть рускаго священика-селянина, жючого въ стычности съ староствами и радами повѣтовыми — на тое зновъ такожь панове Поляки не дурнѣ! О отъ, выбрали одного тôлько еп. Сембратовича, а кромѣ него жадного Русина! И такъ галицкій народъ рускôй майже не буде мавъ голосу при рѣшеню такъ важнои для державы и краю справы — реформы административнои!

6-те засѣданье ôтбулося вчера, 23 вересня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Близькій зъѣздъ царя россійского съ цѣс. Францъ-Іосифомъ*) предсказуютъ гдеякѣ австрійскѣ и нѣмецкѣ газеты. Vossische Ztg. дôстала информаціи зъ Петербурга, що царь небавомъ посѣтитъ Варшаву и при тôмъ случаю зъѣдесь съ нашимъ цѣсаремъ. Fremdenblatt однакожь довѣдуєсь зъ компетентныхъ сферъ, що на дворѣ австр. о зъѣздѣ еще ничого не постановлено.

(*Конференціи министеріяльнѣ*) ôтбувалися въ Пештѣ ôтъ д. 19 с. м. Нарады велись надъ буджетомъ на р. 1882.

(*Двѣ здраженѣ депешѣ до цѣсаря.*) Угорска газета „Egyetertes“ помѣстила сими днями слѣдуючѣ двѣ депешѣ, подаючи, що мовьбы то редакція дôстала ихъ текстъ зъ Вѣдня.

1. Депеша царя Александра до цѣсаря Францъ-Іосифа: (по француски): „Петербургъ, 12 вересня. До Є. В. цѣсаря Австріи въ Мискольчь. Телеграма съ благожеланями, котру Вы по случаю моихъ именинъ менѣ переслали, дуже мене взрушила, и я дякую Вамъ за ню зъ цѣлого серця. *Я бувъ дуже щасливъ, що побачився съ цѣсаремъ Вильгельмомъ, нашимъ почтеннымъ другомъ, съ котрымъ вяжутъ насъ вспôльнѣ вязи найсердечнѣйшои приклонности*“.

2. Депеша бар. Гаймерлье до цѣсаря Францъ-Іосифа: „Вѣдень, 15 вересня, 4 г. 58 м. До Є. ц. к. ап. Вел. Гр. Кальноки телеграфує: П. Гирсъ, съ котрымъ я отъ що лишь бачився, дуже вдоволеный взаимными впечатлѣнями зъ Гданьского зъѣзду. Царь Александеръ повернувъ съ пôднесенымъ чувствомъ заспокоєня и внутрѣшного вдоволства; особливо мудрôсть и несподѣвана умѣреннôсть бесѣды кн. Бисмарка зробило добре впечатлѣнье якъ на царя такъ и на Гирса и ихъ заспокоили, що Бисмаркъ въ всѣхъ направленяхъ маєсамѣ мирнѣ намѣреня. Цѣсарь Вильгельмъ высказавъ такожь цареви Александрови такъ вдоволяюче заявленье нашого найласкавѣйшого Пана въ Гастайнъ и додавъ, що ôнъ съ радостію знайшовъ потвердженье вѣдомыхъ єму пріязныхъ чувствъ Є ц. к. Величества, бо фактично, — и п. Гирсъ тоє констатує — на поли внѣшнои политики нема жаднои непокоячои справы. Розмова звернулась головно на побореньє небезпечного соціялизму и такожь въ тôмъ пытаню кн. Бисмаркъ препоручивъ велику осторожнôсть и умѣреннôсть при предкладаню интернаціональныхъ средствъ. П. Гирсъ сказавъ, що найбôльше значѣнье подорожи до Гданьска лежитъ въ тôмъ, що царь тымъ въ выразнѣйшій способôбъ объявивъ передъ цѣлою Россію свою волю — держатись консервативнои и миролюбнои политики. Гаймерлье“.

Оголошенье тыхъ обохъ депешъ въ Egyetertes занепокоило политичнѣ и дворскѣ сферы. Бар. Гаймерлье мавъ зъ того поводу два разы авдіенцію у цѣсаря. Ишло о тоє, якимъ чиномъ письма секретнѣ до цѣсаря могли выйти на широкій свѣтъ черезъ газеты. Заряджено заразъ криминальне слѣдство. Въ редакціи зроблено ревизію и арештовано рукопись обохъ депешъ. Показалося, що депешѣ не дôстала редакція зъ Вѣдня, але таки зъ Угоръ. Депеша бар. Гаймерлье була шифрована, а ключь ôтъ шифру має лишь цѣсарь и его дворскій секретарь въ кабинетнôй канцеляріи.

Обѣ здраженѣ депешѣ мѣстятъ въ собѣ цѣнный матеріялъ для публицистôвъ, бо зъ нихъ яко автентичныхъ жерелъ можна заключати о значеню Гданьского зъѣзду. Всѣ важнѣ въ тôмъ взглядѣ уступы депешъ мы подали розстрѣленымъ письмомъ. Въ депеши царскôй замѣчательный уступъ, где царь нагадуе о зъѣздѣ съ цѣс. нѣмецкимъ. Бôльше матеріялу мѣститъ въ собѣ депеша посла австрійского въ Петербурзѣ гр. Кальноки, подаюча розмову єго съ россійскимъ секретаремъ державнымъ Гирсомъ, котрый ѣздивъ съ царемъ до Гданьска. Слова такѣ якъ: „заспокоєньe и вдовольство царя“, „несподѣвана умѣреннôсть Бисмарка“, котрый „въ всѣхъ направленяхъ маєлишь мирнѣ намѣреня“, кажутъ намъ заключати, що царь, ѣдучи до Гданьска, того всего не надѣявся. Єсть нынѣ отже ствердженымъ фактомъ, що кн. Бисмаркови союзъ съ одною лишь Австрією выдався недостаточнымъ и що ôнъ узнавъ потрѣбнымъ зближитись до Россіи и то власне въ пору, коли въ Австріи, союзници Нѣмеччины, почалась вже газетна вôйна противъ Россіи. Депеша гр. Кальноки потверджуе такожь той фактъ, що на зъѣздѣ була бесѣда о побореню соціялизму и то въ дорозѣ межинародного порозумѣня.

(*Въ справѣ регуляціи вымѣру оплатъ до фонду религійного*) зъ духовныхъ бенефицій и корпорацій на друге десятилѣтье (1881—1890) має бути небавомъ оголошене розпорядженье. Въ розпорядженю тôмъ маютъ бути наданѣ гдеякѣ важнѣ улекшеня дотычно ошацованя грунту, доходôвъ in natura, гдеякихъ позицій въ выдаткахъ (н. пр. маютъ бути пôдвысшенѣ т. зв. надзвычайнѣ стипендіи миссальнѣ, котрѣ маютъ бути вставленѣ въ рубрику розходôвъ). Въ новôмъ розпорядженю такожь має бути увзгляднене тоє жаданье, щобы оплаты до фонда религійного могли бути плаченѣ въ урядахъ податковыхъ, замѣсть, якъ се було доси, въ головныхъ касахъ краєвыхъ.

(*До палаты панôвъ*) будутъ небавомъ покликанѣ, якъ се мы вже доносили, новѣ члены. Гдеякѣ дневники вѣденьскѣ называютъ вже кôлькохъ будущихъ парôвъ-автономистôвъ по имени; ось они: властитель дôбръ и литератъ гр. Ник. Поцца зъ Рагузы; намѣстникъ Дальмаціи, фельдцайгм. Родичь; фельдцм. бар. Франц. Филиповичь, бувшій комендантъ войсковый въ Загребѣ; властитель дôбръ въ Буковинѣ бар. Петрино; дръ Бляйвайсъ, провôдникъ партіи словеньскои въ Люблянѣ, и намѣстникъ Австріи горѣшнои бар. Веберъ. Всѣхъ новыхъ членôвъ палаты панôвъ має бути, якъ газеты голосятъ, именованыхъ 12. Послѣдными днями умерли два члены: гр. Дубскій и гр. Рудольфъ Морзинъ.

(*Соймъ угорскій*) буде отвореный 28 с. м. мовою троновою, котру ôтчитае самъ цѣсарь.

(*Выборы въ Кроаціи.*) Тамтого разу подали мы коротку звѣстку, що при выборахъ до сойму кроатского партія правительственна побѣдила. Теперь додамо, що побѣдила она пôдъ сильною пресією урядовою. „Neue fr. Pr.“ каже, що така тамъ була пресія, яка лишь хиба въ однôй рускôй части Галичины буває. Ческа „Politik“ такожь констатуе тую пресію, а вѣденьскій „Parlamentär“ въ статіи „Die Zustände in Kroatien!“ описуе подрôбно всякѣ неимовѣрнѣ факты зъ исторіи тыхъ выборôвъ. То ще дурниця, що фалшовано на велику скалю листы выборцѣвъ, але арештовано выборцѣвъ, котрѣ не були за правител. кандидатомъ. Въ мѣстѣ Крапина-Теплицъ арештовано такъ священика Зорга и др. Соймъ кроатскій скликаный на 27 с. м. и має рѣшати важнѣ справы, якъ ôтступленье мѣста Фіюме (Реки) Угорщинѣ а Зихельбурского дистрикту Австріи, пôдвысшенье податкôвъ и т. д. Партія національна Мразовича була противна тымъ намѣренямъ правительства и оно ужило всѣхъ средствъ, щобы еи побѣдити.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Телеграмы донесли зъ Петербурга, що царь выдавъ указъ, котрымъ установляе спеціяльну комисію для обробленя *регуляминy всякихъ средствъ, якихъ належитъ ужити, щобы охоронити порядокъ и публичне безпеченьство.* Регуляминъ буде высланый до тыхъ губерній, въ котрыхъ потрѣбно надзвычайныхъ мѣръ для забезпеченя порядку а именно до губерній: петербурскои, московскои, харкôвскои, полтавскои, черниговскои, кіевскои, волыньскои, херсоньскои и до Бессарабіи, а такожь до гдеякихъ уѣздôвъ иншихъ губерній. Зъ телеграфичного донесеня видко, що регуляминъ той не есть ничо инше, якъ законъ выняткowый, обовязуючій тіи губерніи и уѣзды, где потреба мѣръ для забезпеченя правного порядку. Розумѣесь, що въ першôй линіи той законъ вымѣреный противъ нигилистôвъ. Однакожь довѣдуємось зъ телеграмôвъ, що въ тôмъ законѣ маютъ находитися такожь постановленя, котрѣ обмежуютъ самоволю администраціи, а именно, що зсылка административна не буде теперь зависѣти ôтъ самоволѣ губернатора и не буде безстрочна, але що на зсылку буде засуджувати окремый трибуналъ въ Петербурзѣ и що найдовше треванье административнои зсылки буде выносити лишь 5 лѣтъ. — О тôмъ важнôмъ регуляминѣ поговоримъ пôзнѣйше, коли дôйде насъ его текстъ въ росс. газетахъ.

Сабуровъ, амбасадоръ росс. въ Берлинѣ, ôтбувъ по зъѣздѣ Гданьскôмъ (на котрôмъ бувъ присутный) подорожь до Парижа и Лондону. Мавъ ôнъ одержати мисію, перевести переговоры съ правительствами французкимъ и англійскимъ въ справѣ выдаваня злочинцѣвъ политичныхъ.

Дня 28 с. м. розпôчнеся въ Петербурзѣ политичный процесъ трехъ нигилистôвъ, увязненыхъ при ôткрытю тайнои друкарнѣ на Василевскôмъ Островѣ.

Сполученѣ Державы. Смерть президента Гарфильда, выкликала не тôлько въ Америцѣ, але и въ Европѣ прикре впечатлѣнье. Хотяй рана завдана президентови выстрѣломъ злочинця Гито була небезпечна для житя президента, то все таки була надѣя, що крѣпка натура Гарфильда при незвычайныхъ стараняхъ лѣкарѣвъ опреся смерти. Хотяй съ початкомъ сего мѣсяця наступило мниме получшенье здоровля Гарфильда и лѣкарѣ перевезли єго до Лонгбранчь, то однакожь по 11-тыжневôй борбѣ съ смертію Гарфильдъ таки закôнчивъ житье оплакуваный родиною и краємъ, котрый на него покладавъ великѣ надѣѣ. Смерть Гарфильда есть тяжкимъ ударомъ для американьскои Уніи, подôбно якъ смерть Авраама Линкольна: оба они згинули зъ руки злочинця и оба они честною своєю працію бажали добра своѣй ôтчинѣ. Гарфильдъ якъ и Линкольнъ добився достоиньства президента Уніи лишь своєю пильною працію, силою волѣ, честностою и совѣстностію. Дня 1 грудня мин. р. выбрано Гарфильда президентомъ а 4 марта сего р. перенявъ ôнъ зъ рукъ Гаєса тоє найвысше достоиньство. Выбôръ Гарфильда президентомъ значивъ побѣду републиканьскои фракціи т. зв. „администраційнои“, котра поставила собѣ задачію: выкоренити корупцію въ администраціи державнôй, котра за президентуры Гранта сильно була вкоренилась. Гарфильдъ заразъ при першихъ своихъ подвигахъ черезъ усуненье зъ высокихъ посадъ людій продажныхъ и нечестивыхъ накликавъ на себе ненависть партіи Конклинга (такъ звеся сенаторъ, провôдникъ партіи корупціонистôвъ). Тая партія пересадила була вправдѣ свого сторонника Честера Артура на вицепрезидента Уніи, але все таки се була замала для неи побѣда, бо вицепрезидентъ пôсля американьскои конституціи не має ніякого вплыву на веденье дѣлъ державныхъ и на роздѣлюванье урядôвъ. По атентатѣ на Гарфильда американьска печать заразъ выявила свою думку, що за чинъ Гито морально суть отвѣчательнѣ конклинги, що злочиньство було выплывомъ тои политичнои корупціи, котрôй Гарфильдъ бажавъ положити конець. Пôсля арт. 2. америк. конституціи по смерти президента обôймає правленье Уніею на остаючій еще часъ до новыхъ выборôвъ вицепрезидентъ; по смерти Гарфильда вицепрез. Честеръ Артуръ зложивъ вже въ Новôмъ Йорку присягу передъ двома судіями высшого суду. Артуръ належитъ, якъ сказано, до партіи конклингôвъ и не має доброи мѣжь народомъ славы. Надѣятися, що теперѣшный кабинетъ буде змѣненый, Артуръ покличе на министрôвъ людій зъ своеи партіи. Потôмъ буде скликаный сенатъ, щобы выбрати на мѣстце Артура нового вицепрезидента.

На першу вѣсть о смерти Гарфильда всѣ чинности урядовѣ въ Сполуч. Державахъ зôстали вздержанѣ. Губернаторъ Вашингтону казавъ вывѣсити на капитолю жалобну хоруговь на 30 днѣвъ. Гарфильда матѣрь и двохъ сынôвъ въ колегіи завѣдомлено о смерти. Въ середу набальсамоване тѣло перевезено до Вашингтону; тутъ черезъ четверъ и пятницю було выставлене, а ôттакъ маєсь перевести до гробу въ Клевеляндъ. На родину Гарфильда оголошено субскрипцію. До 21 вересня принесла субскрипція поважну суму 190.060 долярôвъ.

Цѣсарь Францъ-Іосифъ заразъ на першу вѣсть о смерти Гарфильда поручивъ послови австрійскому въ Вашингтонѣ высказати сочувство правительству Сполуч. Державъ и вдовѣ по президентѣ. Королева Викторія и князь Валіи переслали рôвножь вдовѣ кондоленційнѣ телеграмы.

Нѣмеччина. Сими днями ôтбулось въ Карльсруге вѣнчанье престолонаслѣдника шведского Густава съ княжною Викторією Баденьскою, внукою цѣс. Вильгельма. Цѣсарь бувъ на весѣлю.

Еп. Тревирскій дръ Корумъ обнявъ вже урядованье д. 23 с. м. Рôвночасно згасла чиннôсть правительств. комисаря, заряджуючого маєткомъ епископскимъ. Небавомъ маютъ бути именованѣ епископы въ Оснабрикъ, Падерборнъ и Фульдѣ.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Архикн. Райнеръ бувъ сими днями въ Делятынѣ, зъ ôтки удався до Коломыѣ. — Во Львовѣ ôтобравъ собѣ житье Альф. Єловицкій, бувшій експедиторъ почтовый. — Посолъ и бурмистръ станиславôвскій Игн. Каминьскій занемôгъ въ Вѣдни. Небезпеченьства нема. — Кôлькадесять польскихъ академикôвъ львôвскихъ выслали до пештеньского ляйтнанта Гечеля письмо гратуляційне. — Въ Вѣдни розпôчнеся съ весною будова новои цѣсарскои палаты, котрои кошта обчислено на 7,000.000 зр. Будова буде тревати 10 лѣтъ. — Театрôвъ царскихъ въ Москвѣ не надѣлила вже рада мѣска субвенцією въ сумѣ 60.000 руб., котру выплачувала имъ дотенерь. — Въ Лондонѣ ôткрыто сими днями конгресъ фильольогичный, котрый маѣ головно слѣдити ôтношеня межи языками славяньскими а романьскими и германьскими. — На памятникъ Гарфильда збираютъ въ Америцѣ складки. — Гардтмутъ, властитель величезнои фабрики оловцѣвъ, умеръ сими днями.

— **Митроп. консисторія** взываѣ духовеньство до збираня складокъ на будову рускои церкви въ Вашкôвцяхъ на Буковинѣ, — именно духовеньство тыхъ деканатôвъ, котрй находятся въ окрузѣ тыхъ староствъ, где намѣстництво позволило збирати на тую цѣль складки.

— **П. Охримовичь,** посолъ до сойму зъ округа дрогобыцкого, задумуѣ скликати своихъ выборцѣвъ до Дрогобыча, щобъ здати передъ ними справу зъ своеи посольскои дѣятельности. День скликаня выборцѣвъ означитъ пос. Охр. пôзнѣйше.

— **Для членôвъ общества им. Качковского,** котрй схотятъ удатись на генер. зборы до Золочева, знижила дирекція „I-ои угорско-галицкои жел. дороги“ цѣну ѣзды такъ: кто заплатитъ разъ I-у клясу, може ѣхати тамъ и назадъ II-ою клясою, а кто заплатитъ половину I-ои клясы, може ѣхати III-ою клясою. При купованю билетôвъ належитъ выказатись членьскою грамотою.

— **Зима!** Вчера появився вже у насъ першій єи звѣстунъ — бѣленькій снѣгъ. Температура при тôмъ значно обнижилась, бо було навѣть + 1° Р.

— **Бережаны** зачислено пôсля постановленя цѣсарского зъ дня 22 л. серпня с. р. до громады галицкихъ мѣстъ, позаякъ до сего часу були они лише мѣсточкомъ.

— **Замкненье границѣ россійскои** вплынуло дуже на дорожню мяса волового въ Вѣдни. Щобы тому зарадити, удала ся депутація мѣскои рады вѣденьскои до гр. Таффе, котрый приказавъ отворити границю въ Пôдволочискахъ для перегону 6.000 волôвъ. Волы тіи по 10-дневнôй кварантанѣ будутъ ôтосланй впростъ до Вѣдня и въ жаднôмъ мѣстци пôдчасъ перевозу не будутъ выладованй.

— **Пожары.** Въ Золотникахъ погорѣло совсѣмъ 6 господарѣръ. Неубезпечена страта 5.267 зр. — Пôдъ Увсьемъ на фôльварку Могила въ пов. пôдгаецкôмъ згорѣла стодола съ 570 копами збôжа. Въ части убезпечена страта 7.000 зр. — Въ Хлопахъ въ пов. руденьскôмъ стратили черезъ пожаръ 7 господарѣвъ цѣле свое майно. Неубезпечена страта 8.800 зр.

— **Громовй удары.** Въ Лозахъ въ пов. ярославскôмъ забивъ грôмъ середъ дороги одну селянку, матѣрь 3 дѣтій. — Въ Негôвцяхъ въ пов. калускôмъ забивъ грôмъ пôдъ стиртою сѣна двôрского парôбка.

— **Въ Радзивиловѣ** увязнено сими днями на двôрци молодого чоловѣка, котрый бувъ подôбный до фотографіи пошукованого революціониста. При арештованю молодый чоловѣкъ чимъ скорше заживъ трутины и упавъ на землю. Прикликано лѣкаря, котрый сей-часъ ôтратувавъ єго. При арештованôмъ знайдено компромитуючй рѣчи.

— **До конгресу литератôвъ,** котрый власне ôтбувавъ ся сими днями въ Вѣдни, выслали редакторы женевскои „Громады“ пп. Драгомановъ и Павликъ ôткрытый листъ, въ котрôмъ просятъ, щобы конгресъ домагався у россійского правительства знесеня звѣстного указу о заказѣ языка малоруского въ литературѣ. Шкода, що зô стороны Русинôвъ на конгресѣ не було жаднои репрезентаціи.

— **Бл. п. Якôвъ Авраамъ Гарфильдъ,** президентъ Сполученыхъ Державъ Американьскихъ, бувъ сыномъ простого зарôбника, фермера, ще и бѣдного до того. Уродився 1831 р. въ пôвнôчнôй части краю Огіо. Въ дитиньствѣ єще утративъ отця, що причинилося до великои нужды осиротѣлои родины. Коли малый Якôвъ пôдрôсъ, ставъ працювати въ лѣтѣ при польнôй роботѣ, а въ зимѣ бувъ помôчникомъ при тесляхъ. Мати научила єго читати и хлопець ловивъ радо кожду книжку и учився єи майже на память. Въ 16-тôмъ роцѣ житя працювавъ вже такъ, якъ кождый парôбокъ: въ лѣтѣ при господарствѣ, въ зимѣ рубавъ дерево въ лѣсѣ. Коли побачивъ першій разъ корабель, хотѣвъ вступити въ службу яко корабельникъ; однакъ єго тамъ не принято, бо не знавъ тои роботы. Тогды енергичный молодець ставъ погоничемъ мулôвъ при службѣ корабельнôй; черезъ той часъ упавъ 13 разôвъ до воды, а разъ мало не утопився, але мимо того не страхався тои працѣ; заробивъ собѣ такъ кôльканацять долярôвъ и вернувъ съ тымъ домôвь. Ôттакъ почавъ на веснѣ и въ осени ходити до школы, въ лѣтѣ фѣрманивъ або занимався якою ручною роботою, а въ зимѣ учивъ самъ въ школѣ народнôй. Такъ скôнчивъ гимназію и академію. Не носивъ николи иншои одежи, якъ лише полотняный сурдуть и споднѣ. По скôнченю шкôлъ бувъ учителемъ, ремѣсникомъ, проповôдникомъ, и добився того, що зôставъ ректоромъ академіи Hiram Collége. Тутъ зôставъ посломъ до сойму краевого, а ôттакъ вступивъ пôдчасъ повстаня въ Краяхъ полудневыхъ до войска, где добився степени полковника. Покинувъ однакъ войско и вступивъ до конгресу яко посолъ. Тутъ бувъ всѣми поважаный и стоявъ все на чолѣ сторонництва републиканьского. Минувшого року выбрано єго президентомъ. Ôнъ, якъ всѣ Американцѣ, оженився рано, и съ простою фермеркою. Пôдчасъ своеи презедентуры бувъ ôнъ все тымъ давнымъ, простымъ учтивымъ фермеромъ, не цурався никого, не стыдався свого роду ани звычайыхъ робôтъ. Неразъ ѣздивъ до своеи рôднои матери, щобы въ простôй хатѣ ôтпочати по трудахъ свого обовязку, подумати о колишныхъ молодыхъ своихъ лѣтахъ... Тожь не диво, що нынѣ цѣла Америка щиро жалуе такого мужа!

— **Песъ въ купеляхъ.** Графиня Х. зъ Красного выслала свого хорого пса до Брикссенъ въ Тироли. Однакъ свѣжій воздухъ альпейскій не помôгъ ничого пацієнтови и той попращався тамъ съ симъ свѣтомъ. Тяжкимъ смуткомъ ражена графиня казала труна забальсамовати и спровадити до Красного. Самъ перевôзъ забальсамованого пса зъ Бриксенъ до Красного стоявъ 300 зр., а кто знае, чи всѣ попередній видатки не виносили три рази тôлько! Отсе вамъ доказъ, якъ то гдеякй особы, котрымъ дала доля достатки съ золотыми гербами, понимаютъ гуманнôсть!...

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До испыту конкурсового припущенй: оо. Ю. Дорожиньскій зъ Берлина, І. Кучиньскій зъ Гозѣева, І. Цегельскій зъ Плетеничь, М. Ивасечко зъ Рожискъ, І. Рудницкій зъ Борышковець и М. Добровольскій въ Коломыѣ.

Ôтъ *испыту конкурсового* увôльненй: оо. А. Петровичь зъ Чолганъ и Л. Глѣбовицкій зъ Ганковець.

До институціи каноничнои завôзванй: оо. Е. Мокрицкій на Волю задеревацку, В. Хойнацкій на Гарасимôвъ и И. Руденьскій на Побереже.

Въ пропозицію на парахію Березôвъ выжній дек. пѣстыньского принятй: оо. 1) В. Долиньскій, 2) І. Рудницкій, 3) І. Слюзаръ, дальше Т. Глиньскій, С. Литвиновичь, С. Хоминьскій, П. Войнаровскій, Л. Рудницкій, М. Кульматицкій, Д. Крупка, Ю. Давидовичь, Т. Добряньскій, П. Руденьскій, К. Гаморакъ, І. Абрысовскій и И. Курбасъ.

До въденьскои гр. к. духовнои семинаріи принятй: пп. Вол. Зарицкій на III рôкъ теольогіи, Іос. Березовскій, Из. Любовичь, Ил. Вацикъ и Юст. Гоцкій, канд. Ч. С. В. В. на I рôкъ теольогіи.

На конкурсъ розписаный приходъ Добровôды дек. збараскою съ речинцелъ до 18 (30) падолиста с. р.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **„Нарисъ исторіи австрійско-угорскои монархіи“.** Пôдъ тою надписію появилась книжочка, написана Д. Вѣнцковскимъ. Єсть то ôтбитка зъ „Школьнои Часописи“. Дôстати можна въ книгарни Ставропигійскôй по 25 кр. за примѣрникъ и въ редакціи „Шк. Час.“, котрои предплатники платятъ по 20 кр. за примѣрникъ.

— Въ послѣднôмъ выпуску россійского журнала „Историческій Вѣстникъ“ помѣщено мѣжь иншими двѣ статіи: **„Очерки изъ украинскои литературы: романтико-художественная украинская литература нынѣшного вѣка** Н. И. Петрова“ и **„Малороссіяне въ Польшѣ XVII вѣка** О. М. Уманца“. Пôдъ надписію „Очерки изъ украинской литературы“ була помѣщена и въ попереднôмъ числѣ статія, о чѣмъ мы доносили свого часу.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Львôвскій межинародный торгъ збôжа.** (Конець.) На другій день було вже бôльше трансакцій. Продано пшеницѣ всего 4.100 кôрцѣвъ за 50.200 зр.; найвысша цѣна пшеницѣ була 11·45 зр., найнизша 11·10 зр. за корець. Жита продано 2.100 кôрц. за 17.000 зр.; цѣна 8 зр. за корець. Рѣпаку продано 400 кôрц. по 13·20 зр.; ржѣю 200 кôрц. по 10·75 зр.; гороху 100 кôрц. по 10 зр. (зъ Коломыѣ); проса 300 кôрц. по 5·85 зр.; спиритусу продано 79.000 горц. за 67.500 зр.; горнець плачено по 85—97½ кр. Однакъ и тутъ держались продуценты высокои цѣны. — На 3 день продано пшеницѣ 9.300 кôрц. по 10-11·90 зр., жита 1.300 кôрц. по 7—7·75 зр., ячменю 1.000 кôрц. по 7·10—7·75 зр., гороху 200 сотн. по 8·25—10 зр., конюшины 20 мѣшкôвъ по 60 зр., муки житнои 100 сотн. по 7¾ зр., грысу житного 800 кôрц. по 4·75 зр., спиритусу продано 800 вѣдеръ по 14·30 зр. и 2.000 горц. по 89 кр. Съ симъ днемъ закрыто торгъ и роздано помѣжъ продуцентôвъ обширне справозданье о жнивахъ въ Галичинѣ, а такожъ въ сусѣдныхъ схôдныхъ краяхъ и въ Россіи. Згадати належитъ, що въ загалѣ було о много бôльше трансакцій, якъ тутъ мы подали, позаякъ не всѣ купна зголошовано до секретаріяту.

— **Выстава худобы** ôтбулася сими днями во Львовѣ. Дня 21. л. с. м. роздано межи властителѣвь 13 нагородъ, зъ тыхъ 5 межи селянъ, а именно зъ Вздова и Бѣлки шляхоцкои, а одну о. В. Хойнацкому, гр. кат. парохови зъ Угрынова старого.

— **Выставу хмелю краєвого** ôткрыто дня 7 (19) с. м. во Львовѣ рôвночасно съ торгомъ збôжевымъ. Оказы хмелю прислано всего 24 продуцентôвъ, майше выключно самыхъ бôльшихъ посѣдателѣвъ дôбръ земныхъ. Кромѣ краєвыхъ зъѣхалися на тую выставу такожь купцѣ чужосторонній, котрй высказуются дуже прихильно о сегорôчнôмъ галицкôмъ хмелю. Роздано межи продуцентôвъ 4 медалѣ правительственній, 4 листы похвальнй, а 4 продуцентомъ заявлено признанье. Въ пересѣчи продавано хмѣль по 65 зр. за сотнаръ.

— **Выказъ Всеч. и Благ. П. Т. жертвозателѣвъ на дѣвоче воспиталище пôдъ зарядомъ Инокинь чина св. Василія Вел. зъ Словиты, котрымъ за ихъ жертвы комитетъ заявляе свою щирѣйшу подяку:** 182) Всч. о. Ясиницкій Іоанъ деканъ высочаньскій датки зôбранй Всч. о. Венгриновичемъ Антон. кап. въ Борыни, Вп. Сав. зъ Ясиницкихъ Венгриновичовою, Олимпіею Ясиницкою и Вп. Кушнѣромъ Ант., ôтъ Всч. оо. Іосифа Ильницкого зъ Россохача, Щасного Салямона зъ Коморникъ, Емиліяна Сембратовича зъ Турки по 5 зр., изъ жертвъ при способности крещеня ôтъ П. Т. кумôвъ у Вп. Кузя въ Турцѣ 5 зр., ôтъ Всч. о. Лятошиньского Ореста зъ Либохоры 3 зр., ôтъ Всч. о. Чайковского Ір. зъ Бойтлы, ôтъ Вп. П. Т. Маера ц. к. секретаря староства въ Турцѣ, Соболевского ц. к. нотаря въ Турцѣ, Кравса управ. дôбръ Борыня, и ôтъ Вп. п-ѣ Неон. зъ Ясиницкихъ Кравсъ по 2 зр., Всч. о. Е. М. Пацекъ лат. пар. Сморжа 1 зр. 60 кр., Всч. о. Кокотайло Василь зъ Яблонова 1 зр. 20 кр., Ловичева жена ц. к. физика 1 таляръ, Всч. оо. и Вп. П. Т. Салямонъ Анна, Салямонъ Ольга, Салямонъ Несторъ, Пасѣчиньскій Романъ зъ Красного о. Поляньскій Григорій зъ Высоцка нижного, Поляньска Бронислава, о. Куновскій Тома зъ Бутельки, Петровскій Игнатій зъ Гусного, Лодыньска Аделя, о. Куновскій Маркиль, Чайкôвска Єлена, Шайдзицка Юлія, Хлопецка зъ Завадки, о. Дубъ Іоанъ зъ Беньовы, о. Рудавскій Іоанъ зъ Шумяча, о. Бачиньскій Станиславъ въ Турочкахъ, о. Венгриновичь Антоній зъ Борини, Моравскій ц. к. староста въ Турцѣ, Глазаревичь ц. к. комисарь, Бойкевичь ц. к. комисаръ, Бильгардъ ц. к. инспекторъ податковый, Михаловска жена ц. к. судіи, Жегестовскій ц. к. адюнктъ судов. Петруховичь ц. к. уряд. ф., кс. Микусь лат. пар., Гранатовскій секр. рад. пов, въ Турцѣ, Куза власт. реалн. въ Турцѣ, Батицкій дирек. гол. школы, Завадска жена ц. к. поборця, Пьонтекъ аптикарь, Брысевичь ц. к. почмайстеръ, Штайчахъ учитель при гол. школ. Захарова, Кунцовъ ур. банку руст., Шехтеръ, Бореска, Пявускій Антоній, Яворска Анна, Манько Людвика, Высочаньска Анна, Гощусъ ц. к. почмайстеръ въ Высоцку выж. Моталь ц. к. судія въ Борыни, Крыницкій ц. к. адъюнктъ, Гербенгеръ контролоръ, Дорожиньскій почмайстеръ, Высочаньска Марія зъ Сморжи, Миньковичь Іоанъ зъ Либохоры, Шайдзицкій Николай зъ Высоцка нижн., Зборовскій Николай зъ Кривки, Сѣтницка Мальвина зъ Яблôнки, Пакушевскій зъ Комарникъ, Матковскій зъ Матковои, Гебановскій зъ Матковои, Ярошевичь ц. к. почмайстеръ въ Сморжи, Галиньскій лѣсничій въ Сморжи, Гофманъ Конста., Кусневичь М. и Б. зъ Маткова. Стрѣлецкій Альбертъ дѣдичь въ Комарникахъ по 1 зр.

(Дальше буде.)

Змѣна льокалю.

Знана ôтъ давна зъ найлучшихъ товарôвъ и выробу фирма

Г. ИВАХОВА

перенесеною зôстала въ

Рынокъ ч. 40.

Die **Oberstabsarzt Dr. Müller'sche**

Miraculo=Injection 7—9

heilt gefahrlos in drei Tagen jeden Ausfluss der Harnröhre. Selbst in den veraltetsten Fällen.

Depositeur: Karl Kreikenbaum, Braunschweig.

Dieselbe hat sich in ganz kurzer Zeit einen **Weltruf** erworben und wird von den hervorragendsten medicinisch. Autoritäten angewandt und empfohlen.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (19—?)

ВИНКЕНТІЙ КУЧАБИНЬСКІЙ

во Львовѣ

ул. Театральна, ч. 10 (напротивъ площади Св. Духа

поручаѣ свою новозаложену

Робôтню интролигаторску и Растровню книгъ торговельныхъ,

заосмотрену въ машины и прилады найновѣйшои кострукціи.

Удержуе на складѣ власного выробу

Молитовники въ рôжнородныхъ переплетахъ

якъ такожь

книги линіованй

въ рôжныхъ линіятурахъ и форматахъ.

Всякй замовленя выконуе въ найкоротшôмъ часѣ и за цѣны найумѣреннѣйшй. (5—5)

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ єсть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици.

Адреса: **І. Б.,** почта Книгиничѣ.

Найбôльшій и найдешевшій

МАГАЗИНЪ НОВОСТІЙ

и

КОНФЕКЦІИ ДАМСКОЙ

І. КИМАЕРА (J. Kimaer)

наслѣдникôвъ

ул. Гетманьска, ч. 4. во Львовѣ

одержавъ на пору осѣнну и зимову готовй рѣчи, якй лишь були за границю новѣйшй,

а именно:

Окрыття осѣнний отъ 8—50 зр.
Плащѣ зимовй отъ 10—120 зр.
Верхи до футра вовняний отъ 50—150 зр.
Костюмы до футра вовняний отъ 20—35 зр.
Костюмы до Улицѣ и салону отъ 35—75 зр.
Костюмы шовковй отъ 35—75 зр.
Шляфрочки фильовй отъ 50—200 зр.
Сурдутики найрôжнородн вкуса отъ 10—15 зр.
Сурдутики покоевй отъ 6—15 зр.

Также великій выборъ матерія.ловъ на лôктѣ.

Замовленя выконуемъ въ якъ найкоротшôмъ часѣ. (1—6)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарокого

Ч. 72. Львôвъ, Середа 16 (28) вересня 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·
на пôвъ року 6 зр на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанй вôльнй ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦИИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрй не успѣли єще выровнати своєи залеглости, щобы єи якъ найскорше выровнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрй зложили предплату.

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

VI-е пытанье. *Якй средства булибы въ станъ запевнити правильну фреквенцію дѣтій до школы? — Кому належитъ поручити выказованье родичѣвъ и опекунôвъ непосылаючихъ дѣтій до школы, кому поручити накладанье каръ за непосыланье дѣтій до школы — кому выконанье каръ?*

Правильну фреквенцію можна запевнити школѣ передовсѣмъ тымъ способомъ, єсли школа буде ôтповѣдати дѣйстнымъ потребамъ теперѣшности и условіямъ житя тыхъ верствъ народа, котрй посылаютъ до неи свои дѣти. Єсли учитель есть чоловѣкъ розумный, пильный и совѣстный, и не тôлько въ школѣ удѣляє дѣтямъ потрѣбныхъ имъ яко будущимъ хлѣборобамъ вѣдомостій, але й умѣє въ городѣ, пасѣцѣ абô й въ полю (где школа має кавалокъ поля) показатися яко розумный, поступовый господарь, єсли до того ще выховує дѣти въ дусѣ религійно-моральнôмъ, учитъ ихъ спѣву и въ церквѣ передъ лицемъ цѣлои громады причиняєся съ дѣтьми до пôднесеня торжества службы божои, тогды напевно школа така придбає собѣ повне довѣріе въ громадѣ. Отже не треба марновати часу, наломуючи рускй дѣти до языка польского, безъ котрого они можутъ бути честными, розумными и трудящими господарями и добрыми обывателями державы, не треба дѣтямъ забивати глуздôвъ польскою митольогіею и ложною исторіею, а буде доволѣ часу на потрѣбнй вѣдомости и практичне приспособленье. Домагаємось отже, щобъ арт. XIX законôвъ основныхъ не остававъ для школъ нашихъ на паперѣ и щобъ власти школьнй потягали до отвѣчательности такихъ инспекторôвъ окружныхъ, котрй brevi manu заводятъ языкъ выкладовый польскій тамъ, где повиненъ бути рускій. Не можемо однакъ погодитися съ домаганьемъ „Школь. Часописи“, щобъ школу въ громадахъ мѣшаныхъ дѣлити на греко-католицку або руску и римско-кат. або польску. Передовсѣмъ мусимо замѣтити, що много єсть громадъ, котрй въ цѣлости або въ части перетягнено на латиньскій обрядъ, та черезъ то не перестали они бути рускими, отъ примѣромъ Кривчицѣ пôдъ Львовомъ. Отже, чи для того, що примѣромъ въ Кривчицяхъ на 700 душь остало лишь 40 при обрядѣ грецко-католицкôмъ, а решта перейшла на латиньскій, має бути польска школа?! Где суть громады, заселенй осадниками мазурскими, котрй своимъ коштомъ удержуютъ школу, а домагаются языка польского, тамъ нехай дѣти учатся по польски, а впрочѣмъ въ Галичинѣ всюднôй повиненъ бути выкладовый языкъ рускій, то й зъ науки буде бôльше хôсна.

Немала трудность насуваєся въ переведеню проєктованого „Шк. Часописю“ подѣлу що до коштôвъ удержаня, бо мѣшанй громады мусѣлибъ тымъ способомъ поносити подвôйный тягаръ, а тому можнабъ просто зарадити справедливымъ переведеньемъ XIX арт. законôвъ основныхъ.

Щобъ фреквенція могла бути правильна, скажемо съ „Czas“-омъ, „musi szkoła uznać, że pomoc dziatwy szkolnej przy zajęciach gospodarczych jest konieczną, musi się z tą okolicznością liczyć i tak się urządzić, aby czas nauki nie stawał na przeszkodzie wykonywania tych robót w polu i około domu“. Практика бо поучає, що найслабша фреквенція припадає саме на часъ польныхъ и огородовыхъ робôтъ, при котрыхъ нашь селянинъ абсолютно не може обôйтися безъ пôдмоги дѣтій, репрезентуючихъ у него фактично силу робочу. Длятого конечно требабъ въ тôмъ часѣ робочôмъ звôльнити дѣти ôтъ науки, єсли не хочемо бути несправедливыми въ выконуваню примусу школьного и карати тыхъ родичѣвъ, котрй все пильно посылаютъ дѣти до школы, а лишь тогды ихъ задержуютъ, коли ихъ наглитъ до того необходима потреба.

Czas проєктує, щобъ въ часѣ робочôмъ, припадаючôмъ на рôкъ шкôльный, т. є въ цвѣтни, маю, вересни и жовтни заведено науку полудневу ôтъ 11—2 годины. Проєктъ сей пôсля нашои думки єсть непрактичный. Звѣстно бо кождому господареви, що селяне занятй роботою польною або совсѣмъ не приходятъ на полудне домôвь (именно, где поля ôтдаленй о милю або $1^1/_2$ м. ôтъ села), або єсли приходятъ, то звычайно коло 12-ои год., щобъ ухопити ложку якои стравы та кавалокъ хлѣба и попасти худобу, а на 2-у годину звычайно вже знôвъ вертаютъ въ поле. Чижь можлива полуднева наука съ такимъ хлопцемъ, котрый примѣромъ поганявъ за плугомъ ôтъ 6—12 рано и ще має поганяти ôтъ 2—7-ои або 8 ои вечеръ, хочьбы ôнъ въ полудне бувъ навѣть совсѣмъ вôльный?!

Учителѣ, котрй много лѣтъ провели въ практицѣ шкôльнôй по селахъ, суть тои думки, що не такъ роботы веснянй, якъ бôльше осѣнней суть перепоною правильнои фреквенціи. Въ осени бо треба рôлю пôдготовляти, а такожь зберати остатки збôжа, копати бараболѣ, бураки, ломати кукурудзу, тютюнъ и т. д., такъ що часъ до половины жовтня ще можна смѣло зачислити до горячои роботы. Отже нема иншого выходу, якъ вызволити на той часъ дѣти, почавши ôтъ 3-ого року науки школьнои (або говорячи давнѣйшимъ терминомъ ôтъ 3-ои клясы), а покликувати въ тôмъ часѣ лишь дѣти учащающй 1 и 2 рôкъ на науку яко менше придатнй до выруки (т. є. I и II клясу) съ увзглядненьемъ въ случаю конечного вызволеня. Въ тôмъ часѣ, коли бъ старшй дѣти не ходили до школы, мôгбы учитель дѣти молодшй черезъ всѣ годины приписанй занятй наукою голосною и поступивбы съ ними дальше впередъ, якъ се доси практиковалося. Коли жь бы и старшй вернули ôтъ роботы до школы, тогды мôгбы ихъ бôльше займати наукою голосною, а дѣтямъ молодшимъ, котрй за той часъ досыть поступили въ науцѣ, давати бôльше такъ званого занятя тихого.

Знаємо добре, що нашй школьники зъ за зеленого столика пôднесутъ на те великій галасъ и крикнутъ въ одинъ голосъ: Отже 7 лѣтъ вакацій! Справдѣ на першій поглядъ оно такъ выглядає, що дѣти въ вѣцѣ школьнôмъ нѣбы-то марнуютъ половину липця и серпень, а ôттакъ старшй дѣти примѣромъ вересень и половину жовтня, або хочьбы май. Однакъ не треба забувати, що дѣти тй маютъ бути опôсля такожь господарями и що часъ проведеный ними при роботахъ польныхъ не есть змарнованый, а есть такожь школою и то школою совсѣмъ практичною. Єсли тôлько учитель потрафитъ ту практику, набуту дѣтьми при роботахъ, ôтповѣдно выкôснувати при науцѣ школьнôй и доповнити потрѣбными вѣдомостями, то часъ сей совсѣмъ не буде змарнованый, а напротивъ буде приносити дѣтямъ не малу користь, даючи имъ потрѣбне до житя приспособленье.

Понеже роботы польнй и городовй не тôлько въ рôжныхъ сторонахъ ôтбуваются не въ однôй порѣ, але часто въ однôй и тôй самôй сторонѣ не кождого року роботы ôтбуваются о однôй порѣ, длятого належалобъ таке вызволенье дѣтій поручити мѣстц. радѣ школьнôй и ôтповѣдно розширити постанову III-го школь. закона въ §. 9. ч. 11.

(*Дальше буде.*)

НОВЫЙ ПРИЧИНОКЪ

до зъилюстрованя слôвъ п. маршалка о рôвноправности рускаго языка.

П. Іосифъ Попель въ Галича надôславъ намъ свôй рекурсъ до ц. к. высшого суду краєвого во Львовѣ и ôтповѣдь поставитъ три коршмѣ въ Корытахъ; Пужаковскій нагадувавъ золотй панцизнянй часы и клявъ шизматикôвъ, обыватель зъ „забраныхъ дôбръ“ плакавъ надъ „забраными краями“, а староста заклинався въ своѣй жичливости для шляхты и разъ вразъ твердивъ: „rząd sprzyja krajowi, Moster Dzieju!“

За той часъ въ свѣтлицѣ танцѣ велись на свôй ладъ охочо. Слѣдомъ за Прачиньскимъ и Пужаковскимъ перенеслась вся знать поважныхъ мужчинъ до кôмнаты, где лялося вино и клекотѣла „политична“ розправа. Въ свѣтлицѣ лишилась сама молодѣжь. Чотырохъ неôтступныхъ старостяньскихъ поклонникôвъ безъ утомы носило на своихъ рукахъ чотыри старостôвны пôдъ быстрымъ доглядомъ старостихи, що стерегла своихъ дочокъ якъ манипуляційный директоръ своихъ актôвъ. Чотырохъ почтовыхъ и телеграфичныхъ аспирантôвъ давало собѣ духа на всѣ заставки. Се була головна гвардія гулякъ, до котрыхъ ще часами по неволѣ прилучувався Вєрцѣнєнтскій и панъ Семенъ. Панѣ Запольска и панѣ Дриптальска потворили вколо себе два осôбнй кружки дамъ, що продавали петрушку и „цензурували“ всѣхъ молодцѣвъ та панянокъ. Панѣ Дриптальска жалилась на теперѣшну молодѣжь, що ви не дôстав рицарского духа и сердечноі

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

„Я розбôю те гнѣздо краковскихъ шершунôвъ, до крыхты рознесу“, говоривъ Прачиньскій, не зважаючи на тй крики. „А то они засѣли на нашôмъ Вавелю та давай нашимъ добромъ торгувати, нашу рѣчь посполиту панахати, та ще й себе одинъ другого величав и курульскй крѣсла въ народнôй радѣ засѣдав. Отъ хочьбы й Матейко, давай такого врадника Тарновского та на образѣ Баторого розмалёвувати *), на вѣки вѣчнй прославляти, а той въ ôтплатъ ему королѣвске берло ткне — и заводятъ на смѣхъ и соромъ нашь комедію передъ цѣлымъ свѣтомъ, що ось то Матейко держитъ королѣвске берло польске — Матейко король Польщи! И мы маємо ще очи на те все дивитись, ще й практикуємо и собѣ гейбы то въ радости пôдскакуємо якъ дурный лошакъ на бичôвнику! Ось якъ убрали насъ краковскй шершуны въ свои шоры!“

„Прочь съ ними, прочь съ ними! — На погибель Станьчикôвъ!“ закричали голосы, задзвенѣли келѣхи, полялось розжарююче вино.

„Сей подвигъ муситъ выйти ôтъ насъ“, зачавъ знôвъ Прачиньскій. „Шляхта нашого повѣту не повинна дрѣмати якъ доси, повинна зробити починъ въ нашôй органичнôй праци народовôй, повинна на своѣмъ чолѣ поставити маршалка, що знавбы боронити нашй интересы, що потягнувбы за собою и другй повѣты, а тамъ и цѣлый край привернувъ на нову дорогу, що знавъ бы загрѣти серця всѣхъ, въ всѣхъ грудяхъ оживити нашь идеалъ. Мы мусимо прилюдно запротестувати противъ ганьбы порцій, запротестувати противъ пôсуду шляхоцкои лихвы, очистити нашь дорогій клейнотъ, мы мусимо самй станути на чолѣ.“

„Такъ, такъ разомъ запротестуємо противъ порцій!“ почали кричати.

„Якъ на долони выкажемо, що у насъ нема порцій“, гукали другй забувши, що передъ хвилію самй жь признался до порцій.

„Не можемо ôтдаватись оспалости пана Бжушковского“, хотѣвъ бувъ знôвъ говорити Прачиньскій, але крикъ єго товаришѣвъ приглушивъ єго голосъ.

„О, будемо протестувати на погибель Станьчикамъ!“ кричали одни.

„Се московскй запроданцѣ. Рублѣ, рублѣ!“ кричали другй.

„Vivat нашь коханый Прачиньскій!“

„Конфедеруймось, конфедеруймось!“

„Подôльска конфедерація противъ Станьчикôвъ!“

„Vivat конфедерація, погибель краковскимъ шершунамъ!“

„Най жіє нашь маршалокъ Прачиньскій!“

„Най жіє нашь Рейтанъ Прачиньскій!“

Оклики не уставали, чарки наповнялись и выпорожнялись, головы розгорѣлись. Кождый говоривъ, кричавъ, то величавъ Прачиньского, то клявъ Краковянъ та вымахувавъ руками на всѣ боки наче бъ въ кôмнатѣ назбиралась цѣла громада гуркотливыхъ вѣтракôвъ и гудѣла на всѣ заставки та розмахувала довгими крылами. Прачиньскій съ щоразъ бôльшимъ огнемъ розводивъ свои думки о новыхъ великихъ дѣлахъ шляхты, о поєдинку съ Тарновскимъ, о протестѣ противъ порцій, о народовôмъ идеалѣ шляхты, о Бжушковскôмъ, о выборахъ новои рады повѣтовои, Гуляйпольскій гукавъ щось о пропинаціи и хвалився, що

*) На образѣ Матейки: „Стефанъ Баторій“ лице Тарновского майже съ вѣрностію портрета зняте зъ теперѣшного гр. Станислава Тарновскоого професора поль. литературы въ Краковѣ и автора статіи „О Ротсуасh“.

тогожь суду. П. Попель внѣсъ до суду высшого рекурсъ противъ ореченя галицкого суду повѣтового въ справѣ провизоріяльнôй. Въ I точцѣ рекурсу п. Попель пише: „Що до формальности зауважаю, що на мою скаргу подану въ рускôй мовѣ выдавъ судъ повѣтовый декретацію скарги въ нѣмецкôй мовѣ, а ореченье въ польскôй мовѣ. Не знаю, що поводовало судъ повѣтовый въ Галичи до тои мѣшанины языкôвъ, чей не несвѣдомôсть рускаго языка, бо прецѣ той языкъ есть краєвый и кождый судія въ нашôй части краю обовязаный есть той языкъ умѣти. А понеже пôсля обовязуючого розпорядженя ухвалы, выроки и ореченя судовй маютъ бути въ такôмъ языцѣ выданй, въ якôмъ перше поданье внесене було, — тожь есмь управненый просити, щобы Выс. ц. к. Судъ кр. выс. знѣсъ повысше ореченье вже зъ тои формальнои причины, що выдане тоежь въ неприналежнôмъ языцѣ, и щобы наказавъ ц. к. Судови въ Галичи, щобы на мою скаргу на ново скаргу въ рускôмъ языцѣ задекретувавъ а потôмъ въ рускôмъ языцѣ своє ореченье выдавъ.“

На той рекурсъ ôтповѣвъ высшій Судъ кр. дня 31 серп. пôдъ ч. 22.093/81 по польски. На замѣтъ рекуруючого що до „мѣшанины языкôвъ“ Судъ высшій кр. такъ ôтповѣдає: „Pominąwszy bowiem ad a), że spory językowe przed trybunał sądowy nie należą, wykazała rozprawa w języku polskim przeprowadzona, że powód pozew i rekurs ani przeczytać nie umie, ani takowe podpisał, ponieważ własnoręczny jego podpis polski i że obie strony sporujące (друга сторона спору о. Теод. Косевичь) po polsku umieją. Dalej obowiązany Sąd przyjmywać podania ruskie pisane tylko natenczas, jeśli są pisane łacińskiemi literami lub cyryliką, (patrz rozp. minist. sprawied. z 21 kwietnia 1861, N. 3297), pozew zaś i rekurs są pisane grażdanką, to jest **pismem rossyjskiem**, które sądy znać nie obowiązane... O tej uchwale Wys. c. k. wyższego sądu kraj. we Lwowie z dnia 31 sierpnia 1881 Nr. 22.093 zawiadamia się obie strony. C. k. Sąd powiatowy. *Dziama.*“

П. Попель, одержавши таке рѣшенье, внѣсъ рекурсъ до найвысшого Трибуналу, домагаючися, щобы цѣла справа була переведена по руски.

Коментарѣвъ до тои справы не потрѣбно: рускій языкъ не знайшовъ ни въ ц. к. судѣ повѣтовôмъ въ Галичи, ни въ ц. к. высшôмъ судѣ краєвôмъ належачогося ему права урядового языка. Обѣ инстанціи ôтповѣли на рускй поданя по польски, а ц. к. судъ высшій еще орѣкъ, що гражданка есть pismo „rossyjskie“ и що поданя до судôвъ належитъ писати „cyryliką“.

мягкости та ввѣчливости для пань, а Запольска, мовьбы згадала давнй часы, коли то єи неразъ доводилось бути гувернанткою высокороджeныхъ панянокъ, почала широко розводитись о романтичнôй поезіи, згадала щось о Бродзѣньскôмъ, о Маріи Мальчевского и конче напиралась, щобъ имъ кто задеклямувавъ Мицкевичового Густава въ „Dziad-ôвъ“. Та не знайшлось никого, кто бъ знавъ на изустъ премогучй слова божевôльнои розпуки любовнои. Она сама почала нагадувати о срѣбнôмъ мѣсяченьку и „кроплистôй росѣ“, о „туманѣ якъ снѣговый пухъ сивôмъ“, о „тôй самôй зôрцѣ“ вечѣрнôй, що михтитъ на всходѣ, и навела такй марева на своихъ слухачокъ, що они стали споглядати на широкй ôкна осрѣбленй яснымъ свѣтомъ мѣсяця, а коли наступила перерва въ танцяхъ, выйшли въ садокъ, розглядати бѣлолицого мѣсяця, моргаючу зôрку всходну и сивого тумана.

„Мусимо теперь съ нимъ розправитись“, заговоривъ Пюрчиньекій до своихъ товаришѣвъ гнѣвно споглядаючи за Семеномъ, що мовчки та съ веселымъ лицемъ йшовъ слѣдомъ за Дульцею и Уршулею.

(*Дальше буде.*)

Школа ветеринаріи во Львовѣ.

Въ жовтню с. р. буде отворена во Львовѣ школа ветеринаріи и кованя коній въ полученю съ шпиталемъ для звѣрятъ. На заложенье и урядженье тои школы скарбъ державный давъ 38.876 зр., выдѣлъ краєвый реальнôсть пôдъ школу и 10.870 зр., а мѣсто Львôвъ 2.000 зр., разомъ 51.746 зр. На удержанье школы выплачувати буде скарбъ державный що року 16.138 зр. а край 2.000 зр., разомъ 18.138 зр.

Рескриптомъ зъ 21 червця с. р. министерство дѣлъ внутрѣшныхъ переслало намѣстництву плянъ наукъ, статъ учительскій и буджетъ для школы ветеринаріи и кованя коній.

Системизованый етатъ осôбъ и платъ школы обнимає: 1) трехъ професорôвъ въ ранзѣ VI (одинъ заразомъ и директоръ школы съ пенсією 3740 зр. и мешканьемъ, другй два профеторы по 2580 зр. безъ мешк.; окрôмъ тыхъ двохъ професорôвъ VI ранги всѣ прочй учителѣ маютъ пôбочь пенсіи безплатне мешканье); 2) адъюнктъ (IX ранга) 1150 зр.; 3) два асистенты по 500 зр.; 4) учитель кованя копытъ 1150 зр.; 5) зарядчикъ закладу 690 зр.; 6) три челядники ковальскй по 9 зр. тыжднево, сторожѣ и т. д. Кошты удержаня библіотеки, инструментôвъ и выдатки канцелярійнй 2400 зр. — сума рôчныхъ выдатковъ 18.137 зр.

Звычайнымъ слухачемъ науки ветеринаріи може бути той, кто выкажеся свѣдоцтвомъ зъ укôнченои VI кл. гимназіяльнои чи реальнои або середнои школы рôльничои, дальше що укôнчивъ 17-тый рôкъ житя а не переступивъ 26-ого. Veniam aetatis можутъ дôстати кандидаты, котрй выкажутся, що ôтдавались безъ перервы студіямъ або працямъ науковымъ чи господарскимъ. Курсъ ветеринаріи вызначено на 3 роки або 6 пôврочій, а лишь дипльомованй лѣкарѣ и хирурги можутъ скôнчити курсъ въ 2 рокахъ. Початокъ року школьного и феріи — такъ якъ на университетахъ.

Въ плянъ науковый трилѣтного курсу ветеринаріи входятъ слѣдуючй предметы: физика, зоотомія всѣхъ звѣрятъ, хемія органична и неорганична, наука хову звѣрятъ, теорія кованя копытъ и ратиць, ботаника съ увзглядненьемъ ростинъ важныхъ для ветеринаріи, загальна патольогія и зоотомія патольогична, фізіольогія, фармакогновія, хирургія ветеринарска, наука операцій, наука о заразахъ и оглядинахъ, ветеринарія судова, исторія и литература ветеринаріи; кромѣ того вправы клиничнй и вправы въ просекторіюмъ. Въ послѣдныхъ двохъ рокахъ науки слухачѣ мусятъ такожь учащати на ординаціи пополудневй, ходити на перемѣну на поликлинику, брати удѣлъ въ лѣченю хоробъ заразливыхъ, а на третôмъ роцѣ мусятъ за чергою пôсля ординаціи лѣчити хорй звѣрята.

На курсъ кованя коній може бути принятый той, кто выкажесь свѣдоцтвомъ, що скôнчивъ съ добрымъ поступомъ школу народну, що ôтбувъ належно терминъ ремесла ковальского и бувъ що найменьше 2 роки челядникомъ. Курсъ для школы кованя коній тревае 6 мѣсяцѣвъ и ôтбувается 2 разы въ роцѣ ôтъ 1 сѣчня до 1 липня и ôтъ 1 липня до послѣдного грудня. Въ тôмъ курсѣ ученики слухаютъ выкладôвъ о теоріи кованя копытъ и ратиць, вправляются въ робленю пôдковъ для здоровыхъ и хорыхъ копытъ и учащаютъ на клинику хирургичну, где обôзнаются съ найзвычайнѣйшими хоробами копытъ и ст ихъ лѣченьемъ.

Отворенье школы ветеринаріи во Львовѣ являєся въ теперѣшнôй хвили великимъ добродѣйствомъ для молодежи галицкои. Зъ всѣхъ сторонъ даются чути жалѣ и нарѣканя, що переповненй теперь всѣ уряды, що довго приходится ждати на кусникъ хлѣба, а то неразъ и годѣ его дôждатись. Нарѣкаютъ у насъ богато особливо Русины и на зависимôсть урядову. Ветеринарѣвъ же у насъ дуже мало и становище ихъ, подôбно якъ докторôвъ медицины, найменше зависиме. Длятого то мы зъ своои стороны бажалибы въ школѣ ветеринаріи бачити якъ найбôльше Русинôвъ...

Реформа администраційна.

Якъ звѣстно, п. намѣстникъ при отвореню сойму зложивъ до булавы маршалковои предложенье правительственне въ дѣлѣ администраційнои реформы. На вступѣ предложеня правительство выясняе, длячого оно намѣрило перевести реформу администраціи. Длятого, бо, по перше, теперѣшне законодательство громадске есть жереломъ численныхъ спорôвъ о компетенцію межи властями политичными и автономичными, черезъ що терпятъ такъ стороны приватнй якъ и самй власти; по друге, подвôйна администрація богато коштуе. Правительство намѣряе тому зарадити и на пôставѣ §. 19 буква 2 статуту краєвого взываe соймъ, щобы на предложенй ему 6 пытань починивъ свои внесеня. Пытаня тіи звучатъ:

1. Чи на пôставѣ дотепереѣшного досвѣду можна узнати рѣчію потрѣбною або пожаданою, щобы вылучити гдекй або и всѣ предметы полиціи мѣсцевои въ самостôйного круга дѣланя громадъ а перенести ихъ до порученого круга дѣланя громадъ, або такожь перенести гдекотрй зъ нихъ до круга дѣланя властій политичныхъ? (Правительство маe тутъ на увазѣ тое, що легальне переведенье чинностій урядовыхъ въ першôй инстанціи въ гдеякихъ галузяхъ самостôйного круга дѣланя громадъ, якъ прим. въ справахъ будôвництва, розбиваеся о недостаточнй силы громадъ, а дальше, що справы полиціи мѣсцевои вымагаютъ швидкого залагодженя.)

2. Чи не належалобы зъорганизовати существуючй репрезентаціи повѣтовй въ той способъ, щобы староста станувъ на чолѣ цѣлои рады повѣтовои чи выдѣлу повѣтового и обнявъ веденье дѣлъ? (Тутъ правительство маe на увазѣ тое, що при такôй организаціи староста мôгбы безпосередно екзекювати ухвалы рады повѣтовои чи єи выдѣлу. Тôлько жь для старосты мусѣлобы бути застережене право завѣшувати нелегальнй ухвалы рады пов. або єи выдѣлу.)

3. Чи не моглабы дѣятельнôсть репрезентацій повѣтовыхъ (2) бути такъ унормована, щобы — съ застереженьемъ осôбного вымогамъ порядноi господарки громадскои и повѣтовои ôтповѣдного урегульованя справъ накладаня тягарôвъ — репрезентація повѣтовй такъ въ справахъ самостôйного круга дѣланя громадъ, якъ такожь и въ справахъ повѣтовыхъ оконечно заряджували и рѣшали; а щобы противъ рѣшенямъ и зарядженямъ урядовымъ репрезентацій повѣтовыхъ ингеренція властій высшихъ лишь тогды була допускаема:

а) колибъ репрезентація повѣтова ухвалила таке рѣшенье, котре бы переступало поза єи кругъ дѣланя, нарушувало законъ або ошибочно законъ застосовувало;

б) и колибъ репрезентація повѣтова занедбувала або не хотѣла сповнити такй престаціи або зъобовязаня, котрй спадаютъ на повѣтъ зъ приписôвъ спеціяльныхъ законôвъ.

4. Чи въ случаяхъ повысше, пôдъ 3) букв. а) и б) высказаныхъ, политична власть краєва прибравши собѣ членôвъ выдѣлу краєвого пôдъ проводомъ намѣстника не малабы оконечно рѣшати яко найвысша инстанція?

5. Чи такожь и въ справахъ громадскихъ полиціи мѣсцевои токъ рекурсôвъ не мавбы кôнчитися на рѣшеню политичнои власти краєвои — якъ то вже почастно зарядило розпорядженье министерства дѣлъ внутр. зъ 27 жовтня 1859?

6) Чи не належалобы установити гдеякй условія при приниманю сталыхъ урядникôвъ повѣтовыхъ — або вымагати ôтъ нихъ доказôвъ квалификаціи?

Соймъ краєвый.

6-те засѣданье сойму ôтбулось мин. пятницѣ, 23 вересня. Петицій внесено 59. Комисіи администраційнôй придѣлено петиціи повѣтôвъ, громадъ и т. д., щобы зменшити и урегулювати число торгôвъ и ярмаркôвъ, щобы попирати институціи товариствъ заличковыхъ, щобы перенесено комнату торговельну зъ Бродôвъ до Тернополя, щобы ц. к. жандармерія уживала краєвого языка (польского) за урядовый и пет. кляштору Кармелитôвъ въ Сусѣдовичахъ, щобы ихъ ôтдѣлено ôтъ тожь громады и установлено для нихъ окремый обшаръ двôрскій. Комисіи буджетовôй передано петиціи: мѣста Кракова о субвенцію на будову нового театру; сестеръ Милосердія въ Бурштынѣ и выдѣлу бурсы св. Іоана крест. въ Дрогобычи о запомогу, и др. Комисіи едукаційнôй петиціи: учителѣвъ въ Самборѣ и єго окрузѣ о пôдвысшенье пенсій; громады Радимно о дарованье взятои пожички на будову школы, и др. Комисіи дороговôй петицію выдѣлу пов. въ Скалатѣ о дарованье залеглости конкуренційнои до будовы дороги зъ Смыковець до Грималова. Комисіи культуры краєвои передано петиціи: мѣста Старои Соли о утворенье школы гончарскои и товариства львôвского „Spójnia“ въ справѣ пôднесеня ткацкого промыслу.

Товариство для розвою промыслу нафтового въ Галичинѣ внесло петицію о урегульованье ôтношень правныхъ и оплатъ скарбовыхъ ôтъ промыслу нафтового. На внесенье пос. Горайского соймъ ухваливъ выбрати до тои справы окрему комисію нафтову зъ 7 членôвъ.

П. дръ Маєръ, презесъ ком. едукаційнои, завѣдомляе, що ком. едукаційна ôтступила ком. буджетовôй петицію Чч. Василіянокъ въ Яворовѣ о субвенцію на школу.

Маршалокъ завѣдомляе соймъ, що уконституовалися знова три комисіи: громадска, дорогова и банкова. Въ ком. громадскôй выбрано презесомъ п. Грохольского, заст. кн. Чарторыйского а секрет. п. Романовича.

Справозданье выдѣлу кр. дотычно фондôвъ на будову шпиталю св. Лазаря въ Краковѣ и дотычно заименованя дра Ив. Шепаровича сталымъ примаремъ ôтдѣлу хирургичного ôтослано до ком. администраційнои а справозданье выдѣлу кр. о краєвôй школѣ рôльничôй въ Черниховѣ до комисіи культуры краєвои.

Зъ порядку дневного слѣдували выборы до пôдкомисій реклямаційныхъ для Львова, Тернополя и Кракова. Зъ Русинôвъ выбрано тôлько одного п. Охримовича заступникомъ члена пôдкомисійного для району львôвского!

До комисіи для справы церковнои конкуренціи выбрано на 9 членôвъ одного руского посла, о. Порф. Мандычевского.

7-ме засѣданье ôтбулось въ суботу, 24 вересня. Маршалокъ завѣдомляе, що комисія для церков. конкуренціи уконституовалась; презесомъ выбрала п. Гушена, заст. кс. Бухвальда. Петицій внесено 28, — всѣхъ разомъ доси 247. Комисіи администраційнôй придѣлено пет. громады Болехова о перенесенье староства зъ Долины до Болехова; громады Сойкôвъ о ôтлученье єи ôтъ громады Вербѣжа и др. Комисіи буджетовôй петиціи: п. Аполлона Ничая зъ Станиславова редактора газеты „*Господарь и Промышленникъ*“ и п. Изид. Трембицкого зъ Коломыѣ редактора газеты „*Пріятель дѣтій*“ о запомогу; парохіянъ греч. кат. обряду въ Монастырискахъ о запомогу на докôнченье церкви; польского тов. педагогичного во Львовѣ о субвенцію на газету „Szkoła“; п. Мрочковскои зъ Станиславова, начальницѣ товариства „Ochronki dziewcząt-sierót“ о субвенцію, и др. Комисіи петиційнôй придѣлено петиціи: п. Григорія Врецьоны о субвенцію на „*Часопись школьну*“ и п. Едмунда Красицкого о системизованье и выпосаженье римско-кат. капелянiи въ Балигородѣ. Комисіи дороговôй передано петиціи: громадъ Баричка и Поломыя о субвенцію на поправу дороги громадскои и громады Микулинцѣ о скасованье надъужитій при поборѣ мытъ на дорозѣ зъ Струсова до Бучача. Комисіи культуры краєвои передано петицію обшарôвъ двôрскихъ въ Жулинѣ, Розгурчи, Семегиновѣ, Гурнѣ и Конюховѣ о регуляцію рѣки Стрыя. На внесенье п. Меруновича ухвалено передати петицію товариства „Spójnia“ комисіи банковôй (а не ком. культуры краєвои).

До булавы маршалковои зложено три внесеня належито попертй, а именно: 1) внесенье п. Поляновского, щобы выдѣлъ кр. застановився, якбы и гдебы належало съ пожиткомъ заложити низшй школы рôльничй и на будущôй сесіи здавъ соймови зъ того справу; 2) внесенье п. Макса, взываюче правительство, щобы въ дорозѣ уставодательнôй перенесло комнату торговельну зъ Бродôвъ до Тернополя и 3) внесенье п. Гросса, взываюче правительство о прискоренье выдачи концесіи на желѣзницю зъ Ярослава на Раву, Угнôвъ, Кристинополь до Сокаля.

Пос. Амвросій Яновскій вноситъ интерпеляцію въ справѣ п. Мирона Савицкого учителя народного въ Середнôмъ пов. пôдгаецкого. П. Савицкій зôставъ 29 червня с. р. о пôвночи арештованый жандармами, приведеный на стацію жандармеріи до Завалова, тутъ черезъ 12 годинъ до лôжка прикованый, ôттакъ ôтставленый до староства въ Пôдгайцяхъ, где черезъ 5 тыждневъ держано єго въ арештѣ. „А все то — якъ каже интерпеляція — вытерпѣвъ п. Савицкій за тое, що купувавъ и читавъ рускй книжки „Просвѣты“ и рускй газеты. Арештованье и пятитыждневе передержанье Савицкого въ арештѣ було безправне. Пос. Яновскій отже и товаришѣ запытуютъ правительств. комисаря, що правительство въ тôй справѣ здѣлало, або що здѣлати намѣряе?“ — П. комисарь Залескій ôтповѣвъ, що въ загалѣ ему тая справа звѣстна, лишь въ подрôбностяхъ нѣ; ôтповѣсть протое на интерпеляцію рускихъ послôвъ на однôмъ зъ найблизшихъ засѣдань.

Зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье справозданя выдѣлу кр. о справахъ гôрничихъ. Справозданье тое передано ком. нафтовôй.

Дальше слѣдувало внесенье п. Романовича: „Соймъ взываe правительство, щобы прискорило будову желѣзницѣ зô Львова на Жовкôвъ до Сокаля, такъ щобы еще въ 1882 р. будова тожь линіи могла розпочатись.“ П. Романовичь мотивуе своe внесенье тымъ, що зô Львова, столицѣ краю, повинна розходитись желѣзнй линіи у всѣ стороны; тымчасомъ на пôвночь не маe Львôвъ желѣзнои комуникаціи. Тая линія буде колись однымъ огнивомъ найкоротшои дороги до Варшавы.“ До того внесеня ухвалено выбрати комисію желѣзничу зъ 9 членôвъ.

Отгакъ слѣдувало перше читанье внесеня п. Гавзнера: „Взываєся правительство, щобы на пôдставѣ ухвалъ палаты послôвъ рады державнои зъ 24 марта 1870, зъ 12 мая 1879 и зъ 22 цвѣтня 1880 утворивъ вже разъ факультетъ медичный въ универс. львôвскôмъ на коштъ скарбу державного.“ П. Гавзнеръ мотивує свое внесенье, розказує довгу исторію цѣлои справы, жалуєсь на „Коło“ польске, котре тую такъ важну справу маловажитъ, выказує, що Львôвъ не зробивбы факультетомъ медичнымъ конкуренціи Краковови и констатує, що отъ 1878 до 1880 р. число лѣкарѣвъ въ Галичинѣ побôльшилось лишь о 13. На 11.000 жител. припадає 1 лѣкарь, а колиôттягнути 105 лѣкарѣвъ во Львовѣ а 85 въ Краковѣ, то 1 лѣкарь припадає въ захôднôй Галич. на 18.000 а въ всхôднôй на 21.000 жителѣвъ. Внескодавець домагаєсь, щобы єго внесенье передано ком. едукаційнôй, що и ухвалено.

П. Єнджейовичь вноситъ справозданье комисіи культуры краєвои въ справѣ внесеня выдѣлу кр. дотычно засадженя лѣсомъ выдмъ пѣсчистыхъ въ пов. ярославскôмъ и прилягаючихъ громадахъ пов. цѣшанôвского, перемышляньского и ланцутского. Просторонь выдмъ пѣсчистыхъ выноситъ 1800 моргôвъ. На покрытье коштôвъ засадженя лѣсомъ тои просторони въ протягу 7 лѣтъ хибує еще 2.400 зр., котру то квоту выдѣлъ кр. хоче покрыти зъ фонду краєвого. Комисія культуры краєв. отже вноситъ: I. Соймъ вызначує на покрытье коштôвъ засадженя лѣсомъ выдмъ 1) въ пов. ярославскôмъ и громадахъ Бигале, Игнаты, Козаки, Сухаволя и Старесело пов. цѣшанôвского, почавши отъ р. 1882 а) на перший 3 роки по 400 зр., б) на слѣдуючій 2 роки по 300 зр. и в) на послѣдній 2 роки по 150 зр.; 2) въ гром. Глиняны и Зенѣвъ пов. перемышляньского на 1882 и 1883 рр. по 150 зр. II. Выдѣлъ краєвый має выплачувати тіи сумы властителямъ грунтôвъ, котрі дадутъ безплатно роботу при переводженю меліораціи. Наконець комисія вноситъ резолюцію: „Взываєся правительство, щобы дослѣдило станъ всѣхъ выдмъ пѣсчистыхъ и неужитковъ въ Галичинѣ и систематично занялось ихъ закультивованьемъ.“ Всѣ тіи внесеня принято безъ дебаты а прав. комисарь заявивъ, що правительство власне теперь займаєсь дослѣдами въ окрестностяхъ горѣшнои течіи Днѣстра, бо черезъ вырубанье лѣсôвъ повторяются выливы Днѣстра и єго доплывôвъ. Теперь правительство поставило Днѣстеръ на перше мѣсце програмы своихъ робôтъ.

П. Весоловскій вноситъ справозданье зъ петиціи Маріи Чорненькои зъ Боратичъ, котра жалувалась на банкъ рустикальный. Чорненька одержала 280 зр. пожички, зъ чого заразъ рôжнымъ факторамъ мусѣла дати 120 зр., такъ що ѣй остало 160 зр. Теперь по 9 лѣтахъ винна 900 зр. Ком. правнича орекла однакожь, що соймъ не може петентцѣ ничого порадити, бо банкъ все робивъ пôсля статутôвъ. Пос. Круковецкій поставивъ при сѣмъ случаю два внесеня: 1) „Соймъ взыває правительство, щобы зарядило змѣну статута банку рустик. отповѣдно до теперѣшного часу и отношень и въ гармоніи съ закономъ противъ лихвы“; а 2) „Соймъ поручає комисіи правничôй дослѣдити, о скôлько правно жадає банкъ отъ довжникôвъ 15% зволоки отъ ратъ, припадаючихъ по завôзваню довжника о зворотъ цѣлого довгу. Коли комисія узнаєть такій побôръ правнымъ, то удѣлитъ соймови опинію, чи правительство зъ титулу надзору надъ банкомъ не моглобы єго присилувати до звороту побраныхъ тымъ чиномъ процентôвъ, а въ случаю признаня, що правительство того здѣлати не може, чи не моглибы довжники упоминатися о тоє въ дорозѣ цивильнôй.“ Оба тіи внесеня принято. На тôмъ конець засѣданя. Слѣдуюче, с. є. 8 засѣданье отбувається сегодня, 28 вересня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*О зъѣздѣ цѣс. Франц-Іосифа съ царемъ Александромъ III*) кружатъ по газетахъ суперечнѣ вѣсти що до самого сущного пытаня: чи монархи зъѣдутся, чи нѣ.

(*Соймы*) горѣшнои и долѣшнои Австріи, Чехъ, Моравіи, Шлезка, Зальцбурга, Каринтіи, Краины, Буковины, Форальберга и Трієсту зôстали отворенѣ 24 с. м. Актъ отвореня соймôвъ ôтбувся всюда безъ ніякихъ важнѣйшихъ манифестацій политичныхъ, окрôмъ хиба, що въ соймѣ долѣшноавстрійскôмъ маршалокъ бар. Фельдеръ въ промовѣ своѣй порушивъ теперѣшне становище партіи нѣм.-либеральнои. Правительство внесло до соймôвъ квестіонарь въ справѣ реформы администраціи, такій самый, якій внесло въ соймѣ галицкôмъ. Въ соймѣ буковиньскôмъ пос. бар. Василько внѣсъ протестъ противъ выборови въ Радôвцяхъ посла Турыньского, Русина и адъюнкта судового. Соймъ буковиньскій буде радити сеи сесіи такожь надъ заложеньемъ краєвого банку гипотечного.

(*Министры правосудія*) австрійскій и угорскій нараджуются теперь надъ средствами противъ пропагандѣ соціялистичнôй въ Австріи. Печать угорска твердитъ, що нарады тіи стоятъ въ звязи съ зъѣздомъ Гданьскимъ.

(*На вспôльнôй нарадѣ министрôвъ*) ôтбутôй 21 с. м. въ Пештѣ пôдъ предсѣдательствомъ цѣсаря уложено оконечно буджетъ на р. 1882, котрый буде предложеный делегаціямъ. Коли зберутся делегаціи и коли буде отворена рада державна, доси на певно єще не вѣдомо.

Дръ Гербстъ державъ 25 с. м. бесѣду въ Румбургу, въ котрôй выказувавъ конечнôсть тѣснои организаціи партіи вѣрноконституційнои въ партію нѣмецко-національну.

(*Гр. Белькреди*) обôйме съ завтрѣшнымъ днемъ урядъ президента трибуналу администраційного.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Бувшій комендантъ 7-ого корпусу генералъ-адъютантъ Рихтеръ зôставъ именованый начальникомъ министерства царского двору.

Agence russe доноситъ, що три епископы сектъ православныхъ: Аркадій, Кононъ и Генадій, котрі суть доси отъ р. 1853 въ вязници, зôстали уласкавлені и выпущенѣ на свободу. Доси подôбного уласкавленя сектярѣвъ не бувало.

Удержуєсь въ Петербурзѣ поголоска, що министеръ скарбу Бунге подастьси до димисіи. Кто буде єго наступникомъ, доси не звѣстно.

„Новое Время“ розпочало мѣстити теперь цѣлый рядъ „*Писемъ зô Львова*“ посвященыхъ розборови отношень галицкихъ. Доси напечатанѣ два письма; перепечатавъ ихъ въ повнôй основѣ краковскій „Czas“. Въ обохъ письмахъ говорится о тяжкôмъ, нещасливôмъ положеню Русинôвъ галицкихъ. Вину такого положеня тримиліонового народа рускаго приписує авторъ въ першôй линіи верховодячôй партіи польскôй въ самôмъ краю а въ другôй линіи и правительству. Авторъ, хочь очевидно Россіянинъ, добре поинформованый о всѣхъ нашихъ отношеняхъ. Се пôдносимъ именно для того, що звычайно кореспонденты до заграничныхъ газетъ пишутъ о галицкихъ отношеняхъ несотворенѣ рѣчи. Мы пригадуемъ собѣ, що отъ минувшого року лучилось намъ читати въ тôмъ же самôмъ „Новôмъ Времени“ кореспонденцію зъ Галичины, въ котрôй выславлялись польскѣ газеты: Narodowa и Dziennik pol. а Gazeta lw. названа тамъ найлучшою газетою, бо независима (sic!), понеже дôстає субвенцію 36.000 зр. отъ правительства! Теперѣшный кореспондентъ „Нового Врем.“ опирає всѣ свои выводы на фактахъ, звѣстныхъ такъ Русинамъ якъ и Полякамъ галицкимъ, и длятого Поляки не можутъ ничого въ єго кореспонденціяхъ заперечити.

Италія. Король Гумбертъ не пріѣде вже до Вѣдня и не стрѣтится съ нашимъ цѣсаремъ. Причина, длячого король мусѣвъ занехати подорожь, була тая, що Кайроли, проводникъ фракціи парляментарнои на лѣвици, заявивъ, що коли теперѣшный кабинетъ згодится на подорожь короля до Вѣдня, то ôнъ съ своєю фракцією прилучится до диссидентôвъ т. є. противникôвъ министерства Депретиса и вкупѣ съ ними звалитъ теперѣшный кабинетъ. Депретисъ представивъ тоє заявленье Кайрольго королеви, поинформовавъ короля о слабосильности теперѣшного кабинету и наклонивъ короля занехати намѣрену подорожь. Кайроли спротивився союзови Италіи съ Австрією и Нѣмеччиною длятого, бо въ случаю такого союза Италія мусѣлабы зречись всякихъ претенсій на Трієстъ и Трієнтъ, а партія irredenta все таки не хоче понехати своихъ претенсій до тыхъ австрійскихъ провинцій. Политику Италіи противну Австріи называютъ газеты политикою идеальною, предсказуваный же союзъ Италіи съ Австрією и Нѣмеччиною называли политикою практичною, бо Италія не булабъ изольована теперь и на будуще, але малабы певну опору. А такои опоры Италія конче потребує теперь въ своѣмъ антагонизмѣ съ Францією, а на будуще при евентуальнôмъ подѣлѣ Туреччины, котрый колись таки наступитъ. Италія ôткинувши союзъ съ Австрією-Нѣмеччиною пошкодила найбôльше сама собѣ; Австрія до зъѣзду Гданьского дуже желала собѣ сполучитись съ Италією противъ Россіи, по зъѣздѣ же Гданьскôмъ, на котрôмъ наступило порозумѣнье (за посредствомъ Нѣмеччины) межи Австрією и Россією, для Австріи союзъ съ Италією потерявъ своє важне и нагляче значенье.

Англія. Дôйшла вже до Лондону урядово стверджена вѣсть, що 22 с. м. емиръ Афганистану Абдурраманъ побивъ Еюба хана по пятигодинной битвѣ. Страты по обохъ сторонахъ були великѣ. Еюбъ утѣкъ до Герату. Абдурраманъ увôйшовъ съ войскомъ до Кандагару а за кôлька днѣвъ мавъ вырушити на Гератъ.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ конфискаты 67 ч-а „Дѣла“** одержали мы слѣдуюче письмо:

Ч. 15.392.

Въ имени Єго В. Цѣсаря!

Ц. к. судъ краєвый въ справахъ карныхъ во Львовѣ рѣшивъ на пôдставѣ §§. 489 и 493 п. к. и 5. 37 зак. прас., що основа артикулу умѣщеного въ ч-ѣ 67 часописи „Дѣло“ зъ дня 10 вересня 1881 пôдъ написомъ: „Реформа школъ народныхъ“ въ уступѣ отъ слôвъ: „Не менше“ до кôнця знаменує выступокъ зъ §. 300 з. к., що протоє заряджена черезъ ц. к. прокураторію державну конфиската того числа часописи „Дѣло„ есть оправдана, розширенье того уступу взборонене и що забраный накладъ має бути знищеный.

Поводы: Въ инкриминованôмъ уступѣ стараєся авторъ взбудити взгорду и ненависть противъ краєвôй власти школьнôй и органамъ той, що знаменує выступокъ зъ §. 300 з. к. и длятого застосовано повысшй принисы законôвъ.

Львôвъ, дня 14 вересня 1881.

Lidl.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Дня 14 (26) с. м. давали послы соймовѣ банкетъ въ честь маршалка Зыбликевича. — Во Львовѣ остає у однои бѣднои родины рускои 8-лѣтный хлопчикъ жидôвскій зъ села, котрый має небавомъ выкреститися. — П. Володимиръ Ясеницкій, адъюнктъ суд. въ Черновцяхъ, заручився дня 16 (28) м. м. съ панною Генрикою Пардини. — Рабинъ садогорскій выставивъ собѣ кучки ажь за 10.000 зр. Розумѣєсь, що кошты понесли побожнѣ Хасиды. — Въ Бродахъ буде отвореный сими днями закладъ контумаційный для перегону худобы на рѣзню до Вѣдня. — Выстава огородничо-садôвнича во Львовѣ буде ôткрыта съ днемъ 18 (30) вересня с. р. — Въ Черновцяхъ змовились зецеры всѣхъ друкарнь и дотеперь не хотятъ взятися до роботы. — На емиграцію россійскихъ жидôвъ жертвувавъ банкеръ парискій Гиршь, обыватель австрійскій, 1,000.000 франкôвъ. — Въ Дѣчинѣ въ Чехахъ умеръ гр. Тунъ-Гогенштайнъ, бувшій посолъ австрійскій въ Петербурзѣ. — Въ Вѣдни увязнено фалшôвника однориньсковыхъ банкнотôвъ, комисанта гандлёвого И. Райса. — Зима вже такъ сильно далася въ знаки, що въ Чехахъ въ селѣ Коєдицъ найдено въ лѣсѣ одного зарôбника замерзлого въ снѣгу. — Въ Познани увязнено зновъ 10 соціялистôвъ. — Въ Барцелонѣ ôтбувся межинародный конгресъ соціялистôвъ, на котрôмъ було 500 участникôвъ. Презеса и секретаря конгресу увязнено, понеже конгресъ высказався въ користь нигилистôвъ. — Въ Градыщу на Уграхъ замордувавъ одинъ коваль свою жену, четверо дѣтій, а въ кôнци самъ повѣсився. — Въ Петербурзѣ розпочався нынѣ процесъ 5 политичныхъ преступникôвъ, увязненыхъ при сконфискованю тайнои друкарнѣ „Чорного Передѣлу“.—Въ околицяхъ Умания въ губ. кіевскôй поробила сими днями страшна буря великѣ шкоды; такожь одинъ чоловѣкъ утративъ житье. — Верховодячій судъ швайцарскій ôткинувъ рекурсъ противъ выданого правительствомъ въ Цириху заказу на конгресъ соціялистôвъ. — Зъ Франціи маютъ бути выдаленѣ всякій чужосторонній революціонеры, а навѣть увязнено вже кôлька особъ. — Конгресъ астрономôвъ ôтбувався въ дняхъ 22—24 л. с. м. въ Штрасбургу. Въ 1883 р. ôтбудеся въ Вѣдни. — Въ надморскихъ мѣстахъ всхôднои Азіи появилась холера. — Въ Франціи маютъ бути заведенѣ банкноты зъ асбету, котрі въ огни не згорятъ. — Въ Варшавѣ знесено для ощадности кôлька царскихъ резиденцій.

— **Митроп. Консисторія** выслала до министерства вѣроисповѣданя петицію, щобы позволило всякій цѣннѣ ефекты, належащѣ до дотацій церквій епархіи львôвскои, умѣщати въ „Общôмъ рольничо-кредитовôмъ Заведеню для Галиціи Буковины“, позаякъ тутъ даютъ 6%, а въ иншихъ подôбныхъ товариствахъ лише 4%.

— **Богослуженье за упокôй душѣ бл. п. Теодора Лукашевского** ôтбудеся завтра въ Успеньскôй церквѣ о 10 год. рано заходомъ Бурсы „Народного Дому“.

— **„Рада Народна“** въ Долинѣ, перша въ Галичинѣ, починає вже дѣйствувати. Звертаємъ увагу нашихъ Читателѣвъ на ей обвѣщенье, умѣщене въ нынѣшôмъ ч. „Дѣла“.

— **Загальнѣ зборы членôвъ „Народного Дому“** ôтбудутся не 6 л. жовтня, але дня **8 (20) жовтня** с. р. Совѣтъ „Народного Дому“ рѣшивъ такожь приняти еще на сей рôкъ школьный двѣ або три ученицѣ на удержанье.

— **Въ Лôвчицяхъ** коло Руды має завестися небавомъ читальня громадска стараньемъ о. Я. Сѣнгалевича зъ Руды.

— **Дрогобычь** приготовляєся до торжественного приняття ВПреосв. Митрополита, котрого тутъ сподѣются въ пятницю або въ суботу с. т. Рада мѣска ухвалила одноголосно 200 зр. на принятье и выставила вже тріюмфальный лукъ на стрыйскôй улици, куды буде ѣхавъ ВПр. гôсть. При тôмъ луку привитаютъ Впреосв. митрополита бурмистръ и радній, и тамъ будутъ ожидати процесіи, въ котрыхъ такожъ сусѣднѣ священики возьмутъ участь. Булобы тôлько до желаня, щобы мы могли знати точно часъ пріѣзду, щобы особливо молодѣжь школьна при теперѣшнôй студени не мусѣла довго ждати пôдъ голымъ небомъ. Зъ ôтси удастьси Впреосв. митрополитъ черезъ Самбôръ до Лаврова и до Добромиля.

— **Отъ п. Будзиновского**, управителя руєкои школы вправъ, одержали мы ôтповѣдь на интерпеляцію народныхъ учителѣвъ Н... ского округа (умѣщену недавно въ „Дѣлѣ“). Ôтповѣдь п. Будзиновского, лишь задля недостачѣ мѣсця въ сѣмъ числѣ, помѣстимо въ слѣдуючôмъ.

— **Въ Ражновѣ** коло Городенки поставила громада нову муровану церковь, котрои кошты будовы выносятъ надъ 4.000 зр. Головну заслугу въ громадѣ, котра числитъ лише 500 душь, положили о. Титъ Бурачиньскій и архитектъ п. Н. Пернеровскій, начальникъ громады въ Корневѣ, котрый и въ своѣмъ селѣ причинився до ôтновленя церкви.

— **Новѣ 5-риньсковѣ банкноты** появлятся вже съ днемъ 1 л. жовтня с. р. Банкноты тіи будутъ мати написи нѣмецкѣ и угорскѣ, а забарвленѣ будутъ брунатно и зелено, а такожь оздобленѣ скомпликоваными пантографичными орнаментами. Папѣръ и барвы тыхъ банкнотôвъ будутъ того рода, що годѣ буде ихъ фалшовати.

— **Зъ Черновець** пишутъ намъ: Дня 13 с. м. умеръ Юлій Бженекъ, адъюнктъ судовый въ Серетѣ на Буковинѣ, по довгôй хоробѣ въ 36-ômъ роцѣ житя. Покôйный ôтзначався правостію характеру и незвычайными здôбностями, и належавъ до тыхъ рѣдкихъ людій у насъ, що хоть бувъ римскокат. обряду, то яко коломыйскій уроженець почувався щирымъ Русиномъ, боронивъ правъ рускаго народу и остався ажъ до смерти вѣрнымъ сыномъ рускои землѣ, котра єго выплекала. Честь єго памяти!

— **Зъ урядовыхъ выказôвъ ц. к. университету черновецкого** подаємъ статистичнѣ данѣ: Въ зимовôмъ пôврочи року шк. 1880/81 було звычайныхъ и надзвычайныхъ слухачѣвъ: на гр.-православнôмъ теольогичнôмъ выдѣлѣ Русинôвъ 17, Румунôвъ 41; на правничôмъ выдѣлѣ Русинôвъ 19, Румунôвъ 25, Нѣмцѣвъ 64 (зъ того 42 жидôвъ); на фильософичнôмъ выдѣлѣ Русинôвъ 13, Румунôвъ 12, Нѣмцѣвъ 39 (зъ того 19 жидôвъ); на фармацевтичнôмъ курсѣ Русинôвъ 1, Нѣмцѣвъ 9 (зъ того 3 жидôвъ). Всѣхъ Русинôвъ було отже 50; зъ тыхъ 26 гр.-уніятôвъ, а 24 гр.-православныхъ. Въ лѣтнôмъ пôврочи р. шк. 1880/81 було звычайныхъ и надзвычайныхъ слухачѣвъ: на выдѣлѣ теольогичнôмъ Русинôвъ 14, Румунôвъ 42 (якъ видко, одинъ Русинъ вже дезертовавъ у румуньскій табôръ, бо то теперь поплачає); на выдѣлѣ правничôмъ Русинôвъ 20, Румунôвъ 17, Нѣмцѣвъ 63 (зъ того 40 жидôвъ); на выдѣлѣ фильософичнôмъ Русинôвъ 13, Румунôвъ 15, Нѣмцѣвъ 39 (зъ того 19 жидôвъ); на фармацевтичнôмъ курсѣ Русинôвъ 1, Нѣмцѣвъ 7 (зъ того 4 жидôвъ). Всѣхъ Русинôвъ було отже 48; зъ тыхъ 26 уніятôвъ, а 22 православныхъ.

— **Въ Бродахъ** есть теперь дуже богато россійскихъ жидôвъ, котрі удаются до Америки. Густыми лавами тиснутся пейсатѣ емигранты до бюра, где сидятъ агенты товариства „Alliance Israelite“, котрі даютъ емигрантамъ на дорогу и на тымчасове выживленье. Однакъ агенты не хотятъ пріймати тыхъ, котрі не могутъ выказатись здôбностію въ ремеслѣ або рôльництвѣ, котрі маютъ численну родину або котрі суть хоровитѣ. Зъ ôтси снуются бѣднѣйшѣ жиды громадами по мѣстѣ и жебраютъ. Въ минувшій вторникъ ôтойшовъ другій транспортъ жидôвъ до Америки.

— **На посаду канцелиста** при министерствѣ справедливости розписуєся конкурсъ съ речинцемъ до 19 (31) жовтня с. р. Съ посадою тою получена платня въ сумѣ 600 зр., 300 зр. додатку активального и 100 зр. додатку пятилѣтного. Ôтъ компетентôвъ вымагаєся знання руского языка.

— **На могилѣ дра Мойсея Байзера** во Львовѣ ôткрыто сими днями памятникъ, поставленый коштомъ мѣста. Небôщикъ, якъ звѣстно, бувъ жидомъ и ôтзначався такою филянтропіею, якои рѣдко можь найти. Ôнъ бувъ правдивымъ добродѣемъ убогихъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣдания, съ котрыми дѣлився, буквально, власною сорочкою. На могилѣ промовлявъ проповѣдникъ жидôвскій п. Левенштайнъ.

— **Процесъ о отрутье** ôтбувся сими днями передъ судомъ приожныхъ противъ Гершови Рознерови зъ пôдъ Перемышля. У обжалованого служила дѣвчина, съ котрою мавъ оженитись въ липню с. р. селянинъ

Фр. Кудла. День передъ весѣльемъ прійшовъ до Кудлы Рознеръ и принѣсъ до єго сына, шевця, чоботы до направы. Коли жидъ ôтходивъ, побачили оба Кудлы, якъ ôнъ всыпавъ щось въ жорна, що стояли при хатѣ. Прійшли оглянути и побачили бѣлый порошокъ. Кудла догадався заразъ щось злого и донѣсъ о тôмъ до суду, где показалось, що той порошокъ то бувъ аршеникъ, котрымъ можна було отроити кôлькасотъ осôбъ. Хитрый жидъ знавъ, що въ жорнахъ буде молотися мука на печиво весѣльне и хотѣвъ потроити всѣхъ гостій весѣльныхъ. Слѣдство выказало, що Рознеръ хотѣвъ тымъ способомъ пômститись на своѣй служницѣ, судженôй Кудлы, котра ôтходила ôтъ него въ самѝ жнива, а навѣть ôтказувавъ словами: „Но, но, будемъ видѣти, якъ выпаде весѣлье Кудлы“. Показалося такожъ, що Рознеръ вже передъ двома лѣтами пôддавъ бувъ зô злобы аршенику двомъ родинамъ, Ласкамъ и Сикорамъ, зъ чого они тяжко слабували. Судъ засудивъ Рознера на 14-лѣтну тяжку вязницю.

— **Пожары.** Во Львовѣ займилася одна зъ комнатъ бюровыхъ на желѣзници Кароля Людвика, однакъ огонь вскорѣ угашено. Страта незначна. — Въ Радымнѣ згорѣло три домы, стодола и часть костела. Страта досыть значна.

— **Жидамъ въ Кіевѣ** не позволено мешкати въ мѣстѣ, а лишь въ двохъ найдальшихъ передмѣстяхъ. Тôй постановѣ мусятъ пôддатись такожъ жиды, студенты университету. Тымчасомъ студенты-христіяне удались до ректора унив. съ просьбою, щобы студентôвъ-жидôвъ увôльнено ôтъ того приказу.

— **Въ Каменци Падôльскôмъ** занепокоились були сими днями жителѣ повѣнію, позаякъ рѣка Смотрычь зъ причины кôлькадневнои зливы выступила зъ берегôвъ и заляла домы на локôть высокости. Жителѣ понесли черезъ тое немалу страту.

Вѣсти епархіяльнѝ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

До институціи каноничнои завôзваный о. Ю. Левицкій на Камѣнку велику.

До испыту конкурсового припущенѝ: оо. Шпытко, Т. Саболта, В. Паукъ, А. Стефановичь, В. Козёровскій и Е. Левицкій.

Резигнувавъ зъ презенты на Бабинцѣ дек. кудринецкого о. Е. Куликъ зъ Черновець.

До комисіи для найблизшихъ испытôвъ конкурсовыхъ входятъ: оо. офиц. Малиновскій для догматики, Петрушевичь для св. письма, Жуковскій для церковного права, дръ. Іос. Левицкій для моральнои, Бачиньскій для пасторальнои; канцлеромъ назначеный о. Готеровскій, а єго заступникомъ о. Павликовъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты одержали: оо. М Фолисъ на парохію Розджалôвъ дек. сокальского и Е. Кросницкій на парохію Бобятынъ дек. сокальского.

Завѣдательства одержали оо. І. Чирнянскій въ Коралевѣ рускôй дек. мушиньского, А. Тарчанинъ въ Жовквѣ и А. Поляньскій въ Хащовѣ дек. жукотыньского.

Надпорядочн. сповѣдник. для инокинь Ч. С. В. В. въ Яворовѣ назначеный о. С. Лонцкій парохъ въ Брухнали дек. яворôвского.

Актуаремъ деканата добромильского именованый о. А. Вархолякъ, капелянъ въ Миговôй.

Игуменомъ монастыря именованый о. А. Тарчанинъ въ Жовквѣ.

Библіотекарями именованѝ: оо. Т. Карпякъ зъ Устрыкъ долѣшныхъ для библіотеки деканату устрыцкого и І. Роницкій зъ Лины для библіотеки деканату бѣрецкого.

Личный додатокъ въ сумѣ 100 зр. на дальшѝ три лѣта одержавъ о. А. Кочиркевичь, парохъ въ Кривôмъ дек. затварницкого.

Ординаріятскимъ школьнымъ комисаремъ для науки религіи именованый о. Т. Карпякъ въ Устрыкахъ долѣшныхъ дек. устрыцкого.

О ôтпущенье зъ каноничнои звязи епархіи перемыскои (до котроі належитъ пôсля мѣстця уродженя) въ архіепархію львôвску проситъ п. Т. Лавровскій, укôнченый теольогъ въ семинаріи львôвскôй на коштѣ архіеп. львôвскои, котрый желае тамже приступити до рукоположеня въ священьство.

До рукоположеня появилися слѣдуючѝ кандидаты: пп. М. Заяць, І. Гробельскій, М. Боднарь, Т. Лѣхицкій, И. Маликъ, Г. Сирысъ, І. Шайдицкій, О. Поляньскій, Ю. Ясеницкій, М. Жарскій, И. Олексинъ и Д. Гордыньскій.

На 4-тый рôкъ теольогіи до перемыскои семинаріи принятѝ: пп. К. Белкотъ, А. Бѣрецкій. М. Вальницкій, Г. Гонтарскій, І. Грицыкевичъ, С. Добряньскій, І. Жарскій, В. Калитовскій, С. Козѣй, І. Констанкевичь, М. Конко, І. Кордасевичь, И. Котôвъ, І. Леонтовичь, Н. Лещишакъ, М. Литыньскій, Г. Мартиновичь, С. Матковскій, А. Паславскій, И. Погорецкій, М. Попель, Г. Савицкій, С. Савула, С. Сенета, Д. Ухнятъ, З. Чеснокъ, Л. Шемелякъ, В. Яремкевичь и Н. Ясеницкій.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Azienda Assicuratrice въ Трієстѣ.** Въ ôтвѣтъ на появившійся лишь въ однôй „Gazet-ѣ Lwowsk-ôй“ платный анонсъ „Aufruf“ ôтъ редакціи часописи „Zeitung für Landwirtschaft & Assekuranz“, на котрый ніякои ваги не кладемъ, заявляемъ для успокоеня интересованыхъ, що дирекція того товариства скликала вже на слѣдуючій мѣсяць генеральнѝ зборы, а на дневный порядокъ поставила слѣдуючѝ точки: 1) зложенье рахункôвъ за 1880 рôкъ; 2) справозданье комитету, выбраного на генер. зборахъ дня 4 серпня 1880 року; 3) рѣшенье надъ уповномочненьемъ дирекціи до емисіи новыхъ акцій при стягненю старыхъ; 4) рѣшенье надъ уповаженьемъ дирекціи що до змѣны §§. 11, 13, 19, 22 и 24 теперѣшного статуту товариства, якъ въ загалѣ що до змѣны другихъ §§., котрѝ бы до переведеня въ точцѣ 3 складаныхъ агендъ оказалися конечными; 5) выбôръ постоянныхъ директорôвъ, ихъ заступникôвъ и ревизорôвъ, на мѣсце тыхъ, котрыхъ дѣятельнôсть съ кôнцемъ р. 1880 скôнчилась. При правильнôмъ вилачуваню обовязуючихъ ратъ житьевыхъ належитъ выжидати результатôвъ повысшихъ генер. зборôвъ, о котрыхъ интересованыхъ посредствомъ нашои часописи въ своѣмъ часѣ завѣдомится.

Обвѣщенье.

Наконець дôждалися основателѣ политичного товариства „Рада Народна“ въ Долинѣ затвердженя (зъ д. 3 н. ст. линня 1881, ч. 30717.) выс. ц. к. Намѣстництва во Львовѣ статутôвъ своихъ. Цѣль „Рады Народнои“ єсть пôсля §. 1. статутôвъ: *„оборона правъ рускаго народа“*.

Родимцѣ! Коментарѣвъ въ нынѣшныхъ часахъ до того §. статутôвъ пôдавати чейже не потреба!

Провизоричный комитетъ „Рады Народнои“ въ Долинѣ подае симъ до вѣдомости всеи Австр. Руси §. 4. статутôвъ, котрый звучитъ: „Членомъ товариства може статися кождый повнолѣтный обыватель австрійскій, рускои народности“, котрый пôсля §. 6. стат. буква б) буде уплачувати мѣсячну вкладку тôлько 5 кр. до касы товариства.

Провизоричный комитетъ маѣ надѣю, що кождый Русинъ безъ рôжницѣ стану схоче пôддержати наше товариство, а осо бенно Русины повѣтôвъ: Долина, Калушъ и Бôбрка, котрѝ то повѣты складаютъ одинъ округъ выборчій посла до рады державнои.

Першѝ повнѝ зборы товариства ôтбудутся въ Долинѣ дня 1 (13) жовтня 1881, въ день Покровы, о 3 год. по пол. въ домѣ, котрый провиз. комитетъ зôбранымъ членамъ на мѣстци покаже.

Порядокъ дневный: 1) Принятье зголосившихся членôвъ. 2) Уконституованье товариства. 3) Выбôръ дѣйствуючого Выдѣлу. 4) Уложенье програмы дѣланя Выдѣлу. 5) Внесеня поодинокихъ членôвъ.

П. Т. Родимцѣвъ упрашаеся нынѣшне обвѣщенье ширити межи народомъ, щобы въ своѣмъ власнôмъ интересѣ якъ найчисленнѣйше приступавъ до товариста. На теперь просимъ всякѝ письма адресуватн: *О. Іосифъ Заячковскій, рускій священикъ и провиз. предсѣдатель тов. долиньского „Рады Народнои“ въ Лопянцѣ, посл. почта Долина.*

Ôтъ провиз. комитету основателѣвъ тов. „Рада Народна“ въ Долинѣ.

Конкурсъ.

на уряджуванье рускихъ драматичныхъ представлень.

Выдѣлъ „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ, намѣряючи якъ дотеперь такъ и на будучнôсть займатись справами рускаго народного театру, взываe всѣхъ желаючихъ за спôвудѣломъ и пôдмогою згаданого Выдѣлу уряджувати ôтъ 1 сѣчня 1882 до 31 грудня 1882 у Львовѣ и поза Львовомъ въ Галичинѣ рускѝ драматичнѝ представленя, щобы въ сѣмъ дѣлѣ свои оферты выдѣлови „Рускои Бесѣды“ у Львовѣ (улиця Краковска, ч. 14. І поверхъ) найпôзнѣйше до дня 3 (15) падолиста с. р. надôслали.

Въ тôй офертѣ маютъ бути означенѝ: 1) Имя крестне и родове и мѣсце пробуваня оферента; 2) число представлень, котрѝ ôнъ въ приближеню въ означенôмъ часѣ (ôтъ 1 сѣчня до 31 грудня 1882 р.) намѣряе уряднти, съ примѣткою, кôлько зъ тыхъ представлень маe припасти на Львôвъ, и съ выказомъ силъ артистичныхъ, при якихъ представленя ôтбувалибыся, а такожъ и репертоару, якій оферентъ посѣдае; 3) пôдмога, якои оферентъ ôтъ „Рускои Бесѣды“ жадае. Поодинокѝ точки контракту означатся пôзнѣйше межи Выдѣломъ и оферентомъ, котрого оферта буде принятоѭ.

Прочѝ рускѝ газеты просимо о ласкаве повторенье сего конкурсу.

У Львовѣ, дня 23 вересня 1881.

Дръ Целевичь, голова. *Левицкій,* членъ Выдѣлу.

Надôслане.

Монастыриска, дня 6 (18) вересня. (*Запôлôсть польска противъ найменшому движеню народному.*)

Въ числѣ 210 „Gazet-ы Narodow-oи“ подыбуемъ допись зъ Монастырискъ пôдъ заг. „Emissaryusze świętojurscy“, въ котрôй кореспондентъ зô звыклою заѣлостію кореспондентôвъ ляцкихъ, въ способъ якъ найбôльше простацкій кидаeся на тутейшихъ Русинôвъ. Не малибы мы охоты ôтповѣдати якимсь тамъ простакамъ и денунціянтамъ, колибъ ихъ злобна рука не дôткнула личностій, котрѝ мы найбôльше поважаемъ. Въ нашôмъ мѣстѣ Русины прокидаются зъ давного просоня, ôтживаютъ и интересуются справами народными. Для звеличаня нашого обряда завязався у насъ мѣшаный хоръ спѣву церковного зъ 25 спѣвакôвъ. Учити насъ спѣву пôднявся п. Илияр. Сѣменовичь, богословъ IV р., котрый цѣлѝ вакаціи мин. и сего року посвятивъ лишь для насъ; помагали єму єго братъ и п. А. Войтѣховскій богословъ III р. Они выучили насъ цѣлѝ двѣ службы церковнѝ, бо спѣваемъ 22 найкрасшѝ композиціи Вербицкого, Бортнянского и Геслёго. Крôмъ того спѣваемъ 15 найкрасшихъ пѣсень свѣтскихъ. Що до пѣснѣ „Верховино, свѣтку ты нашь“, инкримінованои кореспондентомъ „Gaz. Narod.“, заявляемъ, що тои пѣснѣ, яко народнои не потребовали насъ учити и дѣйстно не учили єи насъ; мы маемъ єи въ „Збôрнику народныхъ пѣсень“. Но она послужила ворогамъ нашого дѣла лишь за позôръ голосити утертѝ вже въ дневникаретвѣ польскôмъ фразы „emissaryusze świętojurscy, moskwiczenie narodu, podburzanie spokojnego ludku“ и пр. Такими фразами и выкликуваньемъ властій ôтповѣдныхъ, щобы повстримали „butę owych prowodyrów“, гадаютъ нашихъ молодыхъ патріотôвъ ôтстрашити ôтъ працѣ народнои. Ба! що бôльше, радятъ намъ зъ „szczerego serca“, щобы мы не спѣвали, бо „żandarmi was polapają“. (Такъ!) Але дарма, „страхи на Ляхи“, каже пословиця народна. Мы не крыемось передъ никимъ съ своимъ дѣломъ: оно ясне, невинне, святе! Нехайже рука святотатска єго не сквернитъ. Що кореспондентъ ни зъ сего ни зъ того вмѣшавъ тутъ такожъ п. Цыбыка авскульт. зъ Станиславова, въ тôмъ дѣлѣ жадного не маючого удѣлу, видно, що бавится въ пôдлу денунціяцію, а называючи єго „sławetnym“ и „bratankiem owego sławnego apostaty i renegata Cybyka“, гадае звернути увагу зверхности на небезпеченьство грозяче тутейшôй справѣ польскôй. Що до слôвъ „poczciwego chłopka“ „зъ насъ шкôру другъ, а самѝ спѣваютъ“, то свято заручаемъ, що се єсть проста выдумка; звѣстно, фраза така теперь звычайне орудіе въ рукахъ пôдступныхъ и злобныхъ ворогôвъ рускаго духовеньства.

Тутейша польска интелигенція, съ малымъ выняткомъ, дуже радôстно приняла тую кореспонденцію съ напастями на Русинôвъ; заразъ того самого дня въ множествѣ примѣрникôвъ ôтъавтографовано єи машиною фабрики тютюневои и розôслано по домахъ польскихъ а навѣть породавано робôтникамъ фабричнымъ. Чи то до такого ужитку лежитъ машина въ фабрицѣ?! Се єсть образъ заѣлости нашихъ тутейшихъ польскихъ верховодôвъ. Жиды навѣть хвалятъ нашъ спѣвъ а Поляки не тôлько ненавидятъ, але ось що дѣютъ! Але всѣмъ тымъ вороги нашѝ не ôтстрашатъ насъ ôтъ разъ початого дѣла.

Мѣщане и сзляне Монастырискъ: Вартоломей Наконечный, пѣвець, Анат. Сороневичь, Вас. Кроподра, Ив. Било, Иванъ Цыбыкъ, Теод. Кроподра, Гавр. Микитиньскій, Тома Шмигановскій, Алекс. Кроподра, Ив. Радловскій, Тома Лазаровичь. *Зъ Слобôдки гор.:* Гнатъ Гнатôвъ, Як. Боцюрко. *Зъ Чехова:* Ив. Микитинъ, Гнатъ Луцѣвъ. *Зъ Березôвки:* Ив. Павликовичь, Ив. Шкляриκ.

(Надôслане.)

Рускѝ газеты, спасиБôгъ имъ, подали фактъ арештованя мене черезъ жандармôвъ. Черезъ тое арештованье и 5-тыждневе вязненье пôдъупавъ я дуже матеріяльно. Яко учитель при школѣ парохіяльнôй дôстаю я лишь 58 зр. и 6 кôрцѣвъ збôжа въ рôкъ, зъ чого я съ родиною ледви дыхати можу. По арештованю мене жена моя все зъ дому выпродала, щобы гдеякои стравы менѣ купити и до вязницѣ принести, а наконець мусѣла ити заробляти серпомъ. Я удався съ прошеньемъ до п. старосты, щобы мене выпустивъ, а ôнъ сказавъ менѣ тіи слова: Mój kochany! Czytałeś gazety i „Proświtę“ chłopom, a tego nie potrzeba było. Chłopa należy nauczać, żeby nie pił wódki i robił. W post co piątku prowadziłeś dzieci do cerkwi, a to nie wolno. Wszystko poszło już do Złoczowa — i ja teraz nic nie poradzę“. Я въ вязници съ кождымъ днемъ терпѣвъ бôльшу нужду. Впр. деканъ о. Стеткевичъ зъ Божикова. пріѣхали до староства звѣдатись до мене, але мене до нихъ не допущено. Впр. о. Гузаръ зъ Завалова вспомогли грошемъ мене и мою жену, коли она два разы телеграфовала до ц. к. намѣстництва во Львовѣ просячи, щобы мене увôльнили. Коли мене выпустили, честна родина о. Гузара приняла мене дуже сердечно и одарила. Пôзнѣйше получивъ я черезъ „Дѣло“ даръ зложеный П. Т. Русинами зъ С.

Всѣмъ Добродѣямъ, котрѝ вставлялись за мною и котрѝ мене чи матеріяльно чи и морально пôдпомогли въ моѣмъ великôмъ нещастю, складаю нынѣ привлодно мою найсердечнѣйшу подяку.

Середне, 7 вересня 1881.

Миронъ Савицкій.

Учителька.

Дѣвица зъ честнои родины священичои желае обняти въ ôтповѣднôмъ домѣ на провинціи мѣсце приватнои учительки, и удѣляти лекціи фортепіяну и початковои науки предметôвъ школьныхъ. Интересованѝ родичѣ зволятъ ôтносится въ тôй справѣ до о. Стефановича, катехита при учительскихъ семинаріяхъ у Львовѣ (улиця Руска, ч 3), подаючи заразомъ высокôсть надгороды и повинности, якѝ та учителька малабы сповнятн.

Що день свѣжій

ВИНОГРАДЪ

Феслявскій

на фунты и въ кошикахъ оригинальн. по 10—12 фунт. поручае найдешевше

Г. Хигеръ,

во Львовѣ, въ ринку ч. 40.

Постараемся о найлучшій виноградъ зъ першои руки и подаю цѣны найприступнѣйшѝ — тому сподѣюся и на дальше удержати довѣріе, якимъ Впочт. Публика мене почтила. Замовленя на провинцію залагоджую зворотною почтою.

Съ поважаньемъ

Г. ХИГЕРЪ.

Товариство Просвѣта

набувши на власнôсть

першій и найлучшій

НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ

Ом. Партицкого

обôймаючій 820 сторôнъ

рѣшилось знижити цѣну Словаря зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**

щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.

Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ**

МАЙСТЕРЪ ШЕВСКІЙ

Ф. ВИННИЦКІЙ

во Львовѣ, улиця кракôвска ч. 9 (коло реставраціи Людвика)

выконуе всяку роботу по взорамъ парискимъ тано, хорошо и тревало.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (19—?)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 73. Львôвъ, Субота 19 вересня (1 жовтня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція нôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати нôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаютъ тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

Упрашаємо всѣхъ Вп. Предплатникôвъ, котрѣ не успѣли єще выpôвнати своєи залеглости, щобы єи якъ найскорше выpôвнали.

Пôдъ адресою кождого П. Т. Предплатника означеный часъ, коли пренумерата на „Дѣло“ кôнчится.

Тожь само звертаємо увагу, що „Библіотеку найз. повѣстій“ будемъ лише тымъ высылати, котрѣ зложили предплату.

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

Розберѣмъ теперь другу половину VI пытаня т. є. кто маѣ выказовати родичѣвъ и опѣкунôвъ за непосыланье дѣтій до школы, кто маѣ за то на нихъ накладати, а кто выконувати кары?

Проєктъ новыхъ законôвъ школьныхъ задержуѣ дотычнѣ постановы въ I законѣ, арт. 43—45, незмѣнно, на що совсѣмъ годимося. Учитель, котрый маѣ переглядъ щоденнои фреквенціи дѣтій, повиненъ очевидно и на дальше бути обовязаный, разъ въ мѣсяць предкладати выказы дѣтій занедбуючихъ школу до мѣстцевои рады шкôльнои, а та яко власть школьна въ громадѣ повинна выслѣдити причины абсентованя и виноватыхъ потягати до отвѣчальности. Домагаємся однакъ, щобъ кары установленѣ въ арт. 43-ômъ I-го закона шк. накладано лишь въ крайности, коли иншѣ способы не помагаютъ и то тôлько на „trwających w nieusprawiedliwionej niedbałości“, якъ каже §. 9. ч. 10. III-го закона шк., а не якъ то часто доси практикувалося, що карано родичѣвъ безъ огляду на те, чи они дѣтій потребовали конечно въ господарствѣ або нѣ. Вжежь школа на те установлена, щобъ причинятись до морального и матеріяльного подвигненя народу, а при дотеперѣшнôмъ розумѣню и переведеню школьного примусу ставалася школа фактично причиною матеріяльнои руины а бодай нужды многихъ родинъ.

Єсли наука школьна буде такъ уладжена, що не буде спиняла дѣтій при конечныхъ занятіяхъ господарскихъ, тогды певно не треба буде дотеперѣшными средствами переводити примусу школьного и тымъ народъ жадный правдивои просвѣты зражати до школы и науки. Тогды и учитель не буде змушеный тратити дорогого часу на сяжневѣ выказы и перестане наражуватись людямъ. Такожь и становище предсѣдателя мѣстцевои рады школьнои не буде такъ трудне и прикре, якъ теперь. Длятого не можемо погодитись съ домаганьемъ Czas-у, щобъ повысше згаданѣ функціи учителя и мѣстц. рады школьнои мали перейти на вôйта, котрый мавбы пôсля бажаня Czas-у „obowiązek zaglądania do szkoły i przekonywania się naocznie o frekwencyi“. Крôмъ того мавбы ônъ упоминати недбалыхъ, наганяти дѣти до школы а радѣ шк. окружнôй предкладати выказы. На пôдставѣ тыхъ выказôвъ малабы выдавати засуды карнѣ рада шк. окружна, не мѣстцева, а кары стягалибъ жандармы!

Передовсѣмъ треба памятати, якихъ то нашѣ громады маютъ звычайно вôйтôвъ въ причинъ загально звѣстныхъ. Але допустѣмъ, що всѣ они булибъ люде тверезѣ и свѣтлѣ, то чи не булобъ се перешкодою въ науцѣ, єслибъ вôйтъ naocznie хотѣвъ переконуватись о фреквенціи? А єслибъ вôйтъ мавъ выказы недбалыхъ предкладати доперва радѣ шк. окружнôй, то вже и при теперѣшнôмъ натовпѣ бюрократичнои роботы въ окружнôй радѣ на такѣ выказы не можнабъ ожидати скоршои резолюціи, якъ за пôвъ року. Якій же малобы се вплывъ таке зволѣканье?

Наконець совсѣмъ неумѣстнымъ булобъ втяганье жандармеріи до справъ школьныхъ. Нехай она лишь сповняе то, що до неи властиво належитъ, то буде мала досыть дѣла.

VII-е пытанье. *Чи выконуванье права презентованя учителевъ черезъ мѣстцевѣ рады шк. а взглядно громады, оказалось хосеннымъ для розвою шкôлъ, — чи противно не належалобы впровадити въ тôмъ взглядѣ якѣ змѣны, а именно перенести право презенты на окружнѣ рады шкôльнѣ?*

Въ загальнôмъ поглядѣ на школы народнѣ (именно же въ ч. 67) выказали мы, що громадѣ, а взглядно родинамъ, складаючимъ громаду, прислугуе ничимъ неоспориме право презентованя учителѣвъ передовсѣмъ длятого, що громада безпосереднѣ интересована въ тôмъ, якого будутъ мати учителя єи дѣти, а ôттакъ длятого, що громады звычайно своимъ коштомъ удержуютъ школы. Зъ того взгляду чуднымъ выдаѣсь намъ повысше пытанье, бо для чогожь бы презентованье, выконуване черезъ школьнѣ рады мѣстцевѣ а взглядно громады, мало бути нехосеннымъ для розвою шкôлъ?! Вжежь мѣстцева рада шк. выбераѣ учителя зъ „listy ukwalifikowanych kandydatów przez Radę sz. okręgową Radzie szk. miejscowej udzielonej“ (§. 19 III-го шк. закона), а єсли окружна рада шк. предкладаѣ лишь уквалификованыхъ кандидатôвъ, то въ вôльного выбору мѣстцевои рады шк. не тôлько не може выйти ніяка шкода для розвою дотычнои школы, а напротивъ мѣстцева рада шк. знаючи найлучше, якого єи учителя потреба, може такожь выбрати найôтповѣднѣйшого кандидата. Окружна рада шк. маѣ въ тôмъ взглядѣ ажь надто велику власть, признану арт. 4-тымъ закона зъ 2 мая 1873 (О ôтношеняхъ правныхъ стану учительского въ публичныхъ школахъ народныхъ Дн. зак. кр. зъ 1 липня 1873, Н. 251*), бо пôсля того артикулу може ôткинути поданя незаосмотренѣ въ потрѣбнѣ прилоги або походячѣ ôтъ кандидатôвъ, противъ котрымъ свѣдчатъ доказанѣ поступки неморальнѣ и провины, котрѣ наражалибъ именованого учителя на усуненье зъ посады.

Наконець ще й краєва рада шк. маѣ въ арт. 6-ômъ реченого закона застережене право, на случай неôтповѣдно довершеного выбору съ наведеньемъ повôвъ вôзвати окружну раду шк., щобъ зажадала представленя достойнѣйшого кандидата зъ помѣжь убѣгателѣвъ. Тымъ способомъ правительственнѣ власти школьнѣ маютъ дотеперѣшными законами забезпеченый повный вплывъ на обсадженье шкôлъ, щобъ могли запобѣгчи въ данôмъ случаю шкодѣ можливôй для розвою школы.

Такъ отже бачимо, що нема найменшои пôдставы допускати, щобъ право презентованя учителѣвъ черезъ мѣстцевѣ рады шк. а взглядно громады могло показатись нехосеннымъ для розвою шкôлъ и тому нема ніякои потребы переносити се право на окружнѣ рады шк.; напротивъ мусимо категорично выступити въ оборонѣ автономіи громадъ, для котрыхъ се право єсть ще якою-такою (часто дуже проблематичнои вартости) нагородою за тягары, якѣ громада поноситъ на удержанье шкôлъ.

Анкета польска дала вже ôтповѣдь на повысше пытанье, всуваючи до арт. 1-го въ II-ômъ законѣ школьнôмъ додатокъ, що кр. рада школьна надаѣ посады учительскѣ въ публичныхъ школахъ народныхъ: „a) na podstawie terna przedstawionego przez okręgową radę szkolną, b) na podstawie prezenty udzielonej przez uprawnione osoby“, замѣсть дотеперѣшнои постановы „na podstawie prezenty rad szk. miejscowych, gmin albo osób do tego uprawnionych.“ Ôтповѣдно до того пропустила анкета такожь въ помѣжь атрибуцій мѣстцевои рады шк., вычисленыхъ въ §. 9. III-го закона школьного точку 16-ту. Намаганье анкеты польскои до обмеженя автономіи громадъ тхне совсѣмъ духомъ старого абсолютизму и не дастьсѧ ніякъ зъ правного становища усправедливити.

Що найменше смѣшною, єсли не злобною, есть постанова вставлена въ артикулѣ 2-ômъ II-го закона шкôльного: „Jeżeli gmina utrzymuje szkołę wyłącznie własnym nakładem i jeżeli płace nauczycielskie w tej szkole przenoszą minimum określone w art. 10 ustawy, natenczas Ra-

---

*) Для короткости будемъ єго звали II-гимъ закономъ школьнымъ.

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

„А, треба провчити того простака“, озвався Хлыстуньскій.

„Я єго змушу до поєдинку! Якъ такій вôлъ смѣе переймати менѣ панну, та ще й пхатись до танцю не знаючи й ногами волочити!“ грозивъ Пюрчиньскій.

„Але таки заразъ, тутъ на мѣсци, въ садѣ! Се буде дуже романтично. Побачишь, що заразъ десять панночокъ залюбится въ тобѣ по шію.“

„А я тобѣ буду за секунданта, о буду, я все готовъ съ тобою. А дамо прочуханця тôй поганôй квашѣ! Такъ и на мѣсци розôлѣся квашою. А се буде съ шикомъ!“

„А чимъ бы то такъ єго взяти? На шпады, чи на пистолеты? Отъ тамъ въ другôй кôмнатѣ висятъ на стѣнѣ два здоровѣ пистолеты, мабуть и набитѣ“, озвався Выпражиль.

Пюрчиньскій якось задумався. Видко, не дуже до вподобы припала єму остра розправа.

„Оттакъ по нашому, на кулаки“, ôтозвався „Философъ“.

„А щó жь? Такъ, штухана, штухана въ бôкъ, та кулакомъ въ каркъ та въ рôвт, за плôтъ! Отъ и позбудешся свого соперника!“

„Нѣ, нѣ, муситъ бути поєдинокъ — для шику!“ говоривъ знов Выпражиль нагадавши собѣ, що єго неразъ добре пражили штуханцями та кулаками.

„Е, я мушу поєдинкуватись!“ поважно озвався Пюрчиньскій. „Тутъ моя честь, моя слава, а може й що бôльше... Тôлько добре не нагадую собѣ, кто маѣ першій стрѣлъ, — чи вызваный, чи вызываючій?“

„А, вызваный!“ обôзвався Выпражиль.

„Нѣ, вызываючій!“

„Але жь вызваный, вызваный!“ озвались другѣ голосы. „Рѣчь ясна, кого вызываютъ, той маѣ першій стрѣлъ“.

„Такъ значитъ, треба такъ зробити, щобъ ônъ мене вызвавъ“, заговоривъ Пюрчиньскій. „Я буду мати тогды першій стрѣлъ. — И стрѣлю, а ôттакъ втѣчу — думавъ Пюрчиньскій самъ про себе.

„Такъ, такъ, треба єму що нибудь такого зробити, щобъ ônъ вызвавъ“, потвердили товаришѣ. Всѣ посчезали въ темныхъ тѣняхъ деревъ.

А панъ Семенъ ишовъ слѣдомъ за Дульцею и Уршулею, ишовъ, ишовъ и думавъ, думавъ, въ радощахъ розплывався и не стямився, якъ загубивъ слѣдъ своихъ зôрокъ и самъ опинився конець саду надъ журкотливымъ потокомъ, где недавно Дульця съ Прачиньскимъ такъ уносилась надъ красотою тихого закутка. Вся широка долина була якбы вкрыта срѣбнымъ серпанкомъ — сивымъ туманомъ, тихимъ сномъ спочивала пôдъ срѣбнымъ накрываломъ, а блискучій потôкъ неначе срѣбна стяжка выкручувалась середъ тои долины. На темносинѣму небѣ, чистôмъ якъ кришталь, плававъ мѣсяченько середъ меркотливыхъ зôрокъ, срѣбнився, сыпавъ тихимъ, лагôднымъ свѣтломъ неначе величава лямпа середъ тысяча свѣчокъ пôдъ величезнымъ, темноблакитнымъ наметомъ. Гдесь далеко озывалась тужлива сопѣлка, чистымъ та любымъ голосомъ до серця пробиралась, любѣ мары наводила, думки розколысувала. И въ серцю Семена озвалась якась тиха радôсть, нѣбы тиха любовь просіяла, серце огрѣла. Гляне ônъ на яснѣ зôрки и єму здаѣся, що се свѣтятъ яснѣ очи Уршулѣ, що онде мигогятъ, неначе моргаютъ, палкѣ очи Дульцинѣ, що онде вырынаѣ єи румяне личко, до него усмѣхаѣся, а онде знов заяснѣла постать Уршулѣ, затряслись єи кручѣ волося, зашелестѣла єи шовкова сукня. Радѣе серце Семена. И не може ônъ вгадати, куда єму своимъ серцемъ прихилитись, кого вѣрно покохати? Дульцю? Ахъ, она така гарна, чарôвна, така люба, — она жь єго перша у танець вывела, — о любо, любо було хочь постояти коло неи, хочь надивитись на єи пышну уроду. Та згадаѣ ônъ Прачиньского, згадаѣ Дульцину пышну красу и серце єго заныѣ. Не полюбитъ она єго николи, не зглянеся на него, коли єи клонятся такѣ паны! И Семенъ нагадуе собѣ Уршулю, якъ она єго перша щиро привитала, любыми словами до него заговорила, якъ опôсля середъ танцѣвъ до него усмѣхалась, коло него присѣдалась та у танець пôдохочувала, — згадаѣ, — и любымъ здаѣся єи образъ, любо озываются єи слова, чаруютъ єи блискучѣ очи. Тôлько жь Дульця красша! Красше лице, палкійшѣ очи, гарнѣйша постать, чарôвнѣйшій голосочокъ. Та гордовита, мабуть!

Щось зашелестѣло за Семеномъ мѣжь деревами, почулись голосы, спѣшна ходá.

„Ага, есть!“ почувся голосъ и до мѣсяця блысли два малесенькѣ шкла на товстôмъ носѣ. Семенъ пôзнавъ цвикеръ Пюрчиньского.

„Мôй пане!“ озвався грубый голосъ Пюрчиньского, „я маю съ вами розправу!“

„Та бо зачинай, — до дѣла!“ почувся тихій шепôтъ Выпражиля.

„Паль-валь, тай вже!“ озвався Хлыстуньскій.

„Мôй пане!“ почавъ знов грôзно

da szk. kraj. może przyznać gminie prawo prezentowania nauczycieli tej szkoły“. Отже пôсля того громада, котра выключно удержувала ôъ своимъ коштомъ школу, мусѣла ôъ ще просити о признанье права, котре ей вже черезъ саме доповненье обовязку удержованя школы справедливо належится, а рада шк. кр. моглабъ ей и не признати сего права! Навѣть пôвофиціяльному Czas-ови выдаєсь така дорога „może za nadto radykalna, wypacza bowiem ustrój autonomiczny, na jakim oparto urządzenie szkolnictwa ludowego“, а мимо того и сегорôчна краєва конференція учительска не вагалась адоптовати дотычне внесенье учителя Wasung-a *), котрый домагався „zniesienia prawa prezenty i zaprowadzenia innej normy według zasług, liczby lat służby, charakteru osobistego“.

Если поодинокй малодушнй индивидуа à la Wasung выступаютъ съ подôбными дикими домаганями, то можна ôъ ще имъ простити, часто бо „не вѣдятъ, что творятъ“, але ôтъ поважныхъ корпорацій, анкетъ и товариствъ можна було надѣятись бôльше справедливого осуду справы. Говоримо стôлько о автономіи, а самй прикладаємо руки до ей пôдкопаня и обмеженя!

(*Дальше буде.*)

*) Той самъ педагогъ (?) мѣжь многими иншими внесенями, котрй посыпались у него якъ z rogu obfitości, предложивъ чудне внесенье „utrzymania w tajemnicy wszystkich spraw tyczących się szkół i nauczycieli celem strzeżenia powagi szkoły“. Чи сему педагогови не забаглося школы и справы школьнй перетворити на ладъ якихъ середновѣчныхъ Fehmgerichte?!

Ôтповѣдь п. комисаря правительственного

дана вчера въ соймѣ на интерпеляцію рускихъ послôвъ въ справѣ арештованя и 5-тыжневого вязненя учителя п. Мирона Савицкого не могла задоволити ани рускихъ послôвъ; яко интересованыхъ, ани добромыслячихъ польскихъ послôвъ, котрымъ чейже такожь на тôмъ залежйть, щобы запоручена законами державными свобода личности була на кождôмъ обывателю краю, кимъ бы ôнъ ни ôувъ, забезпечена. П. комисарь вправдѣ признавъ въ основѣ, що староство пôдгаєцке поступило собѣ незаконно, и що ц. к. намѣстництво дало ему нагану за придовге передержанье п. Савицкого въ арештѣ; мимоходомъ сказавши, намѣстництво поступило собѣ дуже лагôдно съ п. старостою въ Пôдгаєць и п. староста, якъ то кажутъ, повиненъ дати на акафистъ за таку кару. Але цѣкава рѣчь, въ якій способ ôъ п. комисарь мотивуе, длячого мала ôути причина п. С. вязнити и въ арештѣ держати. Бо було пôдозрѣнье, що ôнъ ширивъ „Посланника св. Владиміра“. Ани при ревизіи ани въ ніякій другій способ ôъ не дослѣджено, щобъ ôнъ хоть одну тую брошуру мавъ або давъ кому; при ревизіи забрано у него самй книжочки „Просвѣты.“ Але староство потребувало конче якогось правного позору для увязненя п. С. и узнало его „вагабундою“ и заквестіоновало его ставленье до асентирунку. Показалося, що ôнъ и не вагабунда и ставився до асентирунку и староство по 5 тыжднях его выпустило въ наслѣдство крику рускихъ газетъ, якій помимо ихъ конфискатъ за описанье арештованя п. Савицкого протиснувся во всеуслышаніе всего галицкого христіяньского миру. Справа п. Савицкого кидае дуже ярке свѣтло на нашй конституційнй ôтношеня въ краю — и дай Боже, щобы нагана удѣлена намѣстництвомъ старостѣ зъ Пôдгаєць хочь въ части загородила дорогу дальшимъ подôбнымъ надъужитямъ нашихъ политичныхъ властій!

ДОПИСЬ.

Зъ Снятыньского. Въ ч. 62 „Дѣла“ було показано, якъ то маєтки громадскй въ нашôмъ повѣтѣ переходятъ въ чужй, паньскй руки. Теперь доповнимо тую допись еще однымъ фактомъ.

Въ повѣтѣ снятыньскôмъ есть село Стецева, громада велика, бо числитъ надъ 3000 душь. А въ цѣлôй тôй громадѣ нема ани кусника громадского пасовиска, або якъ люде говорятъ, нема где „и фоста попасти“. И дѣйстно, будучи въ Стецевѣ бачивъ я на свои очи, якъ то люде безрогу або ôвцю пасуть на шнурку то въ городѣ, то на межи.

Чи громада не мала толоки николи? Ба, жалю не ôулобы, колибъ не була мала колись толоку и то толоку на 1600 моргôвъ! Гдежь подѣлася така обширь толоки — чи въ землю запалася, чи водою заплыла? Она жь була власностію громады и еще передъ кôльканацять лѣтами громада мала ей цѣлу въ своемъ посѣданю. Где тамъ! — толока ани запалася, ани водою не заплыла — инакша оказія сталася съ нею. Дѣдичь Стецевы выжичивъ одного разу 100 моргôвъ толоки ôтъ громады и давъ на тое письмо, котре громада и до нынѣ мае; другого разу зновъ пожичивъ 100 моргôвъ, але вже безъ письма, — а по кôлькохъ лѣтахъ присвоивъ собѣ цѣлу толоку, тай баста! Въ громадѣ не було кому упôмнутися за громадскимъ добромъ и такъ власнôсть громадска остала до нынѣ при дворѣ.

Аж ось сего року за порадою добрыхъ людій громада взялася ôтобрати свою толоку ôтъ дѣдича. Поѣхали повномочники громадскй до Львова, до адвоката п. Ив. Добряньского и той розглянувшись въ справѣ сказавъ, що есть надѣя, що цѣле добро громадске не пропаде. П. Добряньскій розпочавъ вже процесъ и мы желаємъ громадѣ и ему якъ найлучшого успѣху.

Селянинъ.

Партіи въ соймѣ галицкôмъ.

Соймъ галицкій подѣлився на клюбы; лишь дуже мало есть такихъ послôвъ, котрй не належатъ до ніякого клюбу и называются дикими. Розвôй партій соймовыхъ ôувъ такій. Першій разъ зъ одноцѣльного „кола польского“ вылучилась въ р. 1866 т. зв. партія реформы. Она вылучилась зъ кола при случаю дебатъ надъ уставою громадскою въ 1866 р. Була то бôльша часть послôвъ захôдно-галицкихъ, котра жадала, щобы обшары двôрскй були включенй до громадъ. Тая партія остала виправдѣ тогды въ меншости, але она николи не покидала свого пляну реформы организаціи громадскои а познѣйше взяла въ свою програму такожь реформу репрезентацій повѣтовыхъ, цѣлого краєвого строю автономичного а навѣть властій правительственныхъ въ краю. Провôдникомъ той партіи есть п. Павелъ Попель, а органомъ ей „Czas“. Тая партія годится въ основѣ на реформу администраційну въ такôмъ дусѣ, въ якôмъ правительство ей перевести бажае. Зъ лона той партіи выйшовъ такожь проектъ заложеня „интернату для кандидатôвъ семинаріи учительскои во Львовѣ“ (внескодавець самъ Пав. Попель). — Пôзнѣйше повстала нова партія, т. зв. поступова. Поступову партію утворили переважно послы зъ мѣстъ а окликомъ ихъ було побôльшенье числа послôвъ зъ мѣстъ. Пôзнѣйше той окликъ зôйшовъ на другій плянъ и нынѣ тая партія ôтзначуєсь тымъ, що не озираєсь нибы на утилитаризмъ (якъ другй партіи) але выступае съ смѣлыми внесенями. До той партіи належатъ послы: Евс. Черкавскій, Гавзнеръ, Каминьскій, Романовичь, Меруновичь и др. — По послѣдныхъ выборахъ повстала третя партійка, зъ послôвъ нововыбраныхъ, котрй не хотѣли вступити до жадного зъ обохъ повысшихъ клюбôвъ а сотворили свôй клюбъ т. зв. Атенцѣвъ (klub Ateńczyków). Провôдникомъ того клюбу есть гр. Войцехъ Дѣдушицкій (ôтъ него пôшла и назва клюбу, бо ôнъ написавъ книжку пôдъ заг. „Atenu“). Виднѣйшу ролю въ тôмъ клюбѣ граe пос. Матковскій. — Минувшого року зазначився и четвертый клюбъ зъ послôвъ, котрй до жадной зъ повысшихъ трехъ партій не належали а сеи сесіи вже таки уложився въ т. зв. партію подольску. Провôдникомъ той партіи есть гр. Грохольскій а належатъ до неи, якъ вже сама назва показуе, дѣдичѣ подôльскй. Тая партія маe головну задачу — всякй тягарѣ податковй перевалювати зъ бôльшихъ посѣлостій на дрôбнй посѣлости. Побôчь чотырохъ вычисленыхъ партій польскихъ русскй послы творятъ окрему, пяту партію и, розумѣесь, опозиційну меншôсть въ соймѣ.

Цѣкава теперь рѣчь, якъ розсѣлися всѣ тіи партіи въ сали соймовôй. На скрайнôй лѣвици клюбъ поступовый; дръ Евсевій Черкавскій занявъ мѣсце на самôй (risum teneatis!) скрайнôй лѣвици! Потôмъ слѣдуе клюбъ Атенцѣвъ. Партія реформы творитъ центръ. Ôтгакъ до правицѣ иде партія подольска а Русины, опозиція, сидятъ на скрайнôй правици! Впрочѣмъ подôбныхъ неконсеквенцій досыть и въ самôмъ складѣ партій. Пôднесемъ тутъ одну цѣкаву: въ клюбѣ поступовôмъ сидитъ п. Меруновичь, завзятый жидоѣдъ, — а побôчь него сидятъ и послы-жиды страхъ-патріоты польскй!

Соймъ краєвый.

8-ме засѣданье сойму ôтбулось въ середу, 28 с. м. Присутный першій разъ министеръ скарбу Дунаєвскій. Урлопъ короткій одержавъ о. Корнилій Мандычевскій. Петицій внесено 39, — всѣхъ доси 286. Комисіи администраційнôй придѣлено нет. выдѣлôвъ пов. въ Пôдгайцяхъ и Збаражи о перенесенье комнаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя; громады Бѣлка о ôтлученье ей ôтъ громады Семакôвки а о прилученье до гром. Михальче; выдѣлу пов. въ Збаражи о зменшенье числа ярмаркôвъ. Ком. буджетовôй придѣлено межи иншими нет.: товариства педагогичного въ Перемышли о запомогу на школу промыслову; кондукторôвъ и помôчникôвъ инжинерскихъ при дорогахъ краевыхъ о стабилизацію и пôдвышенье пенсіи; бурсы им. Крашевского въ Дрогобычи о запомогу. Ком. петиційнôй придѣлено много личныхъ просьбъ о запомоги. Ком. банковôй передано петицію комитету гал. товариства господарского, щобы утворити краевый банкъ гипотечный. Ком. желѣзничôй петицію выдѣлу пов. въ Сокали о субвенцію для желѣзницѣ Ярославъ-Сокаль.

Пос. Теофиль Меруновичь зложивъ до маршалковои булавы слѣдуючй чотыри внесеня, достаточно попертй, а всѣ чотыри вымѣренй противъ нашихъ жидôвъ:

I. „Соймъ взываe ц. к. правительство по разъ третый, щобы оно всѣ уставы, приписы и розпорядженя, дотычащй жидôвъ, вповнѣ докладно пересмотрѣло и починило ôтповѣднй кроки для скасованя спеціяльныхъ уставъ, приписôвъ и розпоряджень для жидôвъ, надаючихъ имъ дотеперѣшне выняткове становище въ краю.

Поручаeся выдѣлови кр., щобы — независимо ôтъ предпринятыхъ въ тôй справѣ дѣлань правительства — завôзвавъ компетентнй личности и ученй корпораціи до наукового розслѣдженя зъ становища правничого народныхъ уставъ жидôвскихъ въ тôмъ направленю, щобы въ способ ôъ автентичный було выяснено: по перше, якъ далеко въ законѣ Мойсея и объясняючôмъ его талмудѣ сягаютъ границѣ приписôвъ, котрй належатъ до области теольогіи, етики и ритуалу; а въ чѣмъ зновъ народне законодательство жидôвске вступае въ кругъ справъ, котрй суть предметомъ обовязуючихъ въ державѣ австрійскôй законôвъ и розпоряджень цивильныхъ, судовыхъ и администраційныхъ? — по друге: въ чѣмъ лежитъ причина того явища, що существуючй въ рôжныхъ державахъ, особливо же въ Австріи, законы, приписы и екзекутивнй розпорядженя дотычащй жидôвъ, надаютъ жидамъ середъ жителѣвъ христіяньскихъ выняткову окремôсть, котра не дасться погодити съ понятьемъ рôвности правъ и обовязкôвъ горожаньскихъ.

На цѣль тыхъ дослѣджень науковыхъ маe бути вставлена въ буджетъ на р. 1882 квота 10.000 зр. до розпорядимости выдѣлу краевого. Кредитъ той маeся уважати спеціяльнымъ фôндомъ, и яко такій маe бути плынымъ ажь до вычерпаня. Той фондъ маe бути спотребленый на кошта конференцій гебреистôвъ и правникôвъ, на конкурса науковй и на друкъ книгъ, котрй науково выяснялибы ôтношенье народного законодательства жидôвъ до сочасныхъ законодательствъ а особенно до установъ правныхъ австрійскихъ.

Уповажняeся выдѣлъ кр., щобы на основѣ тыхъ дослѣдôвъ науковыхъ въ имени сойму предкладавъ, где слѣдуе, ôтповѣднй внесеня и представленя въ дусѣ всесторонного и докладного переведеня конституційнои засады рôвноуправненя жидôвъ съ жителями другихъ вѣроисповѣдань“.

II. „Взываeся правительство, щобы оно въ порозумѣню съ выдѣломъ краевымъ розслѣдило, о скôлько въ дѣйстности суть выконуванй приписы розпорядженя министер. зъ 15 марта 1875 (Д. в. кр. ч. 55) дотычно веденя жидôвскихъ книгъ метрикальныхъ и чи тіи приписы усунули такъ кривдячй жителѣвъ христіяньскихъ надъужитя и неправильности въ удержуваню выказôвъ стану цивильного жидôвъ, — чого соймъ вже кôлька разôвъ домагався?

Въ особенности есть конечностію провѣрити слѣдуючй обстоятельства: 1) о скôльки правильно и докладно суть удержуванй выказы новонародженыхъ жидикôвъ мужеского пола? 2) чи и въ якій способ ôъ суть вписуванй въ метрики сопружествъ ритуальнй сопружества жидôвъ, немаючй важности правной, пôсля приписôвъ обовязуючои въ Австріи загальнои уставы цивильнои? 3) чи жидôвскй книги метрикальнй суть провадженй въ двохъ екземпляряхъ, чи дупликаты ихъ буваютъ складанй въ старостахъ; а тамъ, где дупликаты суть зложенй въ старостахъ, чи годится ихъ содержанье съ содержаньемъ екземплярѣвъ, на пôдставѣ котрыхъ выдаются метрики уродженя, сопружества и смерти.

Правительство зволитъ постаратись въ приналежнôй дорозѣ усунути ствержденй при тôй ревизіи надъужитя и неправильности; тіи же приписы згаданого розпорядженя министер. зъ 15 марта 1875, котрй надъужитя чинятъ можливыми, повинній бути ôтповѣдно змѣненй“.

III. „Въ мысль несповненыхъ доси жадань резолюціи соймовои зъ 22 грудня 1873 р. и щобы поперти предпринимань въ тôмъ направленю усилія выдѣлу кр., соймъ взываe наново правительство, щобы при случаю приготовуваной теперь змѣны уставы войсковои зъ 5 грудня 1868 р. постаралося умѣстити въ новôй уставѣ войсковôй такй приписы, котрйбы чинили можливою правдиво успѣшну контролю надъ укладаными черезъ уряды громадскй листы рекрутаційнй. — Именно есть пожаданымъ, щобы устава орекла, що всѣ чинности поручень зверхностямъ громадскимъ въ справахъ рекругаційныхъ маютъ пôдлягати — безъ нарушеня прерогативъ властій политичныхъ, такожь простуючôй контроли автономичныхъ властій (выдѣлôвъ пов.)“.

IV. „Взываeся правительство, щобы оно постаралося о законодательне унормованье кредиту на заставы ручнй, а то въ дусѣ слѣдуючихъ провôдныхъ

Пюрчиньскій ôлизше приступаючи до Семена. „Мôй пане, то есть, ты воле, якъ ты смѣвъ ôтôбрати менѣ панну Гуляйпольску, якъ смѣвъ съ нею гуляти, ты штурпако, мене по ногахъ допгати, мене... Я тобѣ...“

Семенъ схопився, ôнъ побачивъ до мѣсяця, якъ до него сунувся кулакъ Пюрчиньского. Кровь заграла въ нѣмъ такъ живо, якъ вже давно не грала, хиба ще того вечера, якъ ему свѣтився передъ очима здоровый гарбузъ, якъ ôнъ палкими очима, мовь грôзный Зевсъ, споглядавъ на Голопятеку „плебанію“. Кровь заграла въ нѣмъ, сильнй кулаки стиснулись, — Семенъ ôтбивъ однымъ кулакомъ руку напастника, а другою сунувъ навманя, у пôтемки — и тôлько почувъ, якъ цвикеръ дзенькнувъ о дерево, а его кулакъ осѣвъ на огôрчастôмъ носѣ.

„Я тебе... на поединокъ“, залепотѣвъ Пюрчиньскій, гдесь провалившись въ корчѣ.

„А простакъ, простакъ — мудь, — берѣмъ его!“ почулись коло Семена голосы почтовыхъ и телеграфичныхъ аспирантôвъ и зновъ высунулись чіись кулаки. Семенъ нагадавъ собѣ свои вояцкй часы, закрутивъ вколо себе млынка своими здоровыми кулаками, якъ довбеньками лущивъ по чужихъ раменахъ та плечахъ. Его противники розскочились на всѣ боки, щось гепнуло у рôвъ, мало не провалилось у потôкъ. Се Выпражиль, обôрвавши доброго прочуханця въ самъ каркъ, шубовснувъ такъ нещасливо въ набережнй корчѣ.

„А, бодай его, — кулаки якъ камѣнцѣ! Лупитъ якъ довбнями. Охъ!“ чути було стоны товаришевъ Пюрчиньского.

„Я не казавъ, берѣмся разомъ всѣ“, озвався Выпражиль на силу выдрапуючись зъ рова.

„Отъ захотѣлось вамъ печеного леду,“ съ сумнымъ спокоемъ сказавъ „Философъ“ вылазячи изза дерева. Ôнъ одинъ держався зъ далека и заховавшись за дерево не попавъ пôдъ твердй кулаки професора. На щастье въ садѣ не було вже никого и никто не замѣтивъ горячои розправы межи професоромъ а аспирантами.

(*Дальше буде.*)

засадъ: 1) щобы о скôлько можности улекшити закладанье публичныхъ канторôвъ заставныхъ, именно черезъ громады; 2) щобы подôбно, якъ существуютъ урядовй формулярѣ на векслѣ, були такожь установлений урядовй формулярѣ на картки заставнй съ означеньемъ фирмы або назвища особы прій-маючои заставъ, предмету заставленого, его цѣнимои вартости, выпожиченои квоты, умовленои стопы процентовои и належитостій побôчныхъ, якъ такожь речинця выкупу заставу; а заставъ ручный, неубезпеченый такимъ урядовымъ формуляремъ, щобъ спроваджувавъ неважность умовы; 3) щобы въ загалѣ до интересôвъ кредитовыхъ на заставы ручнй зôстала застосована признана законодательствомъ державнымъ засада, що лихва есть чиномъ карыдостойнымъ".

Пос. Ромеръ зложивъ до маршалковои булавы внесенье, взываюче правительство, щобы запровадило суды мировй для справъ подрôбныхъ (багательныхъ) цивильныхъ и карныхъ, якъ такожь для переступленъ полиційныхъ.

Порядокъ дневный розпочався першимъ читаньемъ внесеня п. Поляновского, щобы выдѣлъ краевый розслѣдивъ условія до закладуваня низшихъ шкôлъ рôльничихъ, гдебы выучувались т. зв. „дозорцѣ". Въ мотивованю свого внесеня п. Поляновскій высказавъ потребу такихъ шкôлъ и згадавъ, що вже давнѣйше була думка заложити такй школы въ Станиславовѣ и Городенцѣ. Внескодатель каже, чи не добре булобы сполучити низшй школы рôльничй съ школами выдѣловыми. Внесенье тое ôтослано до ком. культуры краевои.

Дальше слѣдувало перше читанье внеценя п. Макса въ справѣ перенесеня комнаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя. П. Максъ мотивуе свое внесенье тымъ, що Броды не суть ôтповѣднй для комнаты торговельнои и промысловои, бо она не умѣщена въ центри округа; Тернопôль, центръ Подôля и пунктъ лежачій на дорозѣ до Чорного моря, есть далеко ôтповѣднѣйшій. П. Гавзнеръ (посолъ комнаты торговельнои Бродскои) противится внесеню п. Макса, щобы справа перенесеня комнаты торговельнои була передана комисіи администраційнôй, бо въ тôй комисіи вже разъ було тое внесенье и складъ комисіи бувъ майже совсѣмъ той самый, — вноситъ отже, щобы внесенье п. Макса було передане окремôй комисіи статутовôй зъ 5 членôвъ. Внесенье Гавзнера ôткинено а принято внесенье Макса.

Наступило перше читанье внесеня п. Гросса: „Соймъ взываe правительство, щобы якъ найскорше удѣлило концесію обывателямъ галицкимъ на будову другостепеннои желѣзницѣ зъ Ярослава на Раву, Угновъ, Белзъ, Кристинополь до Сокаля. По промовѣ внескодателя ôтослано внесенье до ком. желѣзничои.

Слѣдували выборы до ком. нафтовои и желѣзничои. До ком. нафтовои выбрано зъ рускихъ послôвъ п. Кулачковского; до ком. желѣзничои зъ рускихъ послôвъ никого.

Ôттакъ ôтчитавъ одинъ зъ секретарѣвъ письмо п. Гавзнера до маршалка, въ котрôмъ п. Гавзнеръ заявляe, що складаe мандатъ посольскій до сойму. За причину подаe въ першôй линіи ухвалу сойму передати внесенье Макса комисіи администраційнôй. „Складаю мандатъ — пише на кôнци п. Гавзнеръ — безъ жалю и ущербу для справы публичнои, бо совѣстно ôтдаючись працямъ сойму терпію на здоровю и такъ сильно сколибанôмъ, а личнôсть моя справамъ, котрй я пôднимаю або бороню, не тôлько помагае якъ бôльше шкодитъ".

Ôттакъ слѣдували справозданя комисіи петиційнои. Въ дебатѣ брали участь рускй послы о. Ясиницкій, сов. Ковальскій и п. Охримовичь. О. Ясиницкій консеквентно стоитъ за неудѣлюваньемъ въ основѣ всякихъ личныхъ запомогъ, якъ то ôнъ вже пôднѣсъ и въ своемъ справозданю передъ выборцями.

9-те засѣданье ôтбулось въ пятницю 30 вересня. Зъ петицій интереснѣйшй: о. Тындюкъ Мих. проситъ о ренумерацію за науку религіи въ школахъ въ Бучачи и Устю зеленôмъ; зарядъ головного тов. педагогичного о субвенцію для шкôлъ промысловыхъ въ Перемышли и Тарновѣ и для шкôлъ женьскихъ въ Коломыѣ и Стрыю.

Комисарь правительственный п. Залескій ôтновѣвъ на интерпеляцію рускихъ послôвъ въ справѣ арештованя п. Мирона Савицкого.

Надъ внесеньемъ п. Охримовича, щобы вôзвати правительство до якъ найспѣшнѣйшого утвореня суду повѣтового въ Борыславѣ, перейшовъ соймъ на внесенье ком. правничои до порядку дневного.

Слѣдуе справозданье ком. едукаційнои о внесеню п. Гавзнера дотычно утвореня факультету медичного во Львовѣ. За внесеньемъ п. Гавзнера промовлявъ дръ Пентакъ, ректоръ львôвского университету. Внесенье принято.

Ôттакъ наступили справозданя зъ петицій о запомоги, котрыхъ для недостачи мѣстця и яко менше важнй не наводимо. Замѣтимо лишь въ загалѣ, що соймъ зô взглядôвъ на ощаднôсть дуже скупый на удѣлянье якихъ небудь запомогъ. — *10-те засѣданье* ôтбуваeсь сегодня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Правительственне предложенье въ справѣ реформы администраціи*) не маe поводженя въ соймахъ краевыхъ. Соймъ галицкій его имовѣрно ôткине, а клюбъ чеcкій праского сойму заявивъ бажанье, щобы реформа администраціи була ôтдана компетенціи самого сойму.

(*Соймъ тирольскій*) рѣшивъ вôзвати правительство, щобы путемъ конституційнымъ змѣнило державный законъ школьный въ тôмъ направленю, щобы були заведенй школы конфесійнй, щобы выхованье религійне було признане яко пôдстава школьного законодательства и щобы церквѣ признано належный вплывъ на школу.

(*Соймъ кроатскій*) зôставъ отвореный 27 вересня. Банъ ôтчитавъ рескриптъ цѣсарскій, въ котрôмъ заповѣдаeсь, що соймови будутъ предложенй розпорядженя цѣсарскй о прилученю Погранича войскового до Кроаціи-Славоніи. Дальше говорится въ рескриптѣ, що правительство звернуло всю свою увагу на ôтповѣдну и органичну реформу администраціи и взываe наконець, щобы соймъ выбравъ приписане число депутованыхъ до сойму угорского.

(*Угорскій Соймъ.*) Перше засѣданье угорского сойму ôтбулось 26 с. м. Найстаршій вѣкомъ посолъ обнявъ тымчасову президенturу. Прочитано письмо ôтъ президента министрôвъ, завѣдомляюче, що въ середу (28 с. м.) цѣсарь о 12 год. ôткрыe соймъ въ замку въ Будѣ троновою промовою. Якъ все ôтъ 1869 р. такъ и на сей разъ посолъ скрайнои лѣвицѣ Данiилъ Ираній заявивъ въ имени своемъ и товаришѣвъ, що „они не пôйдутъ до королевского замку, если окрôмъ угорскои и кроатскои фаны буде повѣвати на замку такожь чорно-жовта фана. Чорно-жовта фана на замку спротивляeся угорскôй конституціи и означаe усиліе, зъобразити еднôсть монархіи. Твердженье, мовбы то чорно-жовта краска була фамилійною краскою панующого дому, есть неправдиве, бо пôсля осуду знатокôвъ, краскою панующого дому есть бѣло-червона, на памятку того архикнязя, котрый згинувъ пôдъ Єрусалимомъ и котрого бѣлу одѣжь кровь забагрила. Дальше противится конституціи, щобы коронованый король ôткрывавъ соймъ въ своемъ замку, а не въ будынку соймовôмъ. Въ Англіи и Италіи панующій ôткрываe парляментъ въ будынку парляменту, такъ дѣялось и въ Франціи за короля Люи-Филипа. Дальше протестуe Ираній противъ того, щобы при королю при торжествѣ отворенія сойму була австрійска свита двôрска, — король угорскій маe угорску свиту двôрску. Наконець бажае Ираній, щобы король ôтчитувавъ тронову промову не сидячи и не съ колпакомъ на головѣ, — бо се не дасться погодити съ духомъ теперѣшного часу. Министеръ президентъ Тисса ôтповѣвъ Ираніому, що его жаданя впишутся до протоколу и вôзвавъ палату, щобы згодилась на давный звычай ôткрытя сойму черезъ цѣсаря. Палата згодилась. Пос. Чанади почавъ вступатися за внесенями Ираніого и назвавъ Тиссу безхарактернымъ. Президентъ вôзвавъ Чанадіого до порядку и не давъ ему навѣть докôнчити бесѣды, закрывши засѣданье. — Дня 28 с. м. цѣсарь ôткрывъ угорскій соймъ троновою промовою. Въ промовѣ звернувъ цѣсарь увагу на гдеякй важнй справы незалагоджений минувшои сесіи; заповѣвъ предложенье кôлькохъ конвенцій съ Сербіею; дальше, предложенье проекту закона для конституціи Погранича войскового, прилученого до Кроаціи и урегульованя правно-политичного становища мѣста Фіюме (Реки), котре маe Кроація ôтступити Угорщинѣ. Законодательство карне маe бути доповнене упорядкованьемъ процедуры карнои; рôвножь законодательство приватне потребуe реформы. Дуже потрѣбна такожь реформа администраціи финансовои. Дальше соймъ угорскій маe задачу зреформовати на лучше уставы промысловй, доновити системъ комуникаціи, розширити торговлю, розвинути промыслъ, пôднести рôльництво — и тымъ чиномъ помножити добробытъ одиниць и краю. Цѣсарь надѣeсь, що соймъ займeсь всѣми тыми справами и все буде мати на оцѣ, щобы буджетъ державный не бувъ нарушеный. Наконець заявивъ цѣсарь съ радостію, що межи державами пануe добра воля, всякй споры залагоджувати на мирнôй дорозѣ, що австрійско-угорска монархія, жіючи въ пріязныхъ ôтношеняхъ съ всѣми державами, може въ мирѣ розвиватися у внутри матеріяльно и духово.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Новый указъ царскій, запроваджуючій станъ облоги т. зв. „усиленную охрану" въ гдеякихъ губерніяхъ россійскихъ (найбôльше въ южнорускихъ) выкликавъ такъ въ печати россійскôй якъ и въ цѣлôй заграничнôй непріятне впечатлѣнье. Всѣ заграничнй газеты не пророкуютъ тому указови успѣшныхъ наслѣдкôвъ. И сей новый указъ показавъ наглядно, що правительство россійске або не розумѣe або не хоче розумѣти потребъ и бажань россійскои соспôльности и дѣeсь такъ, що правительство иде въ одинъ бôкъ, а соспôльнôсть въ другій, совсѣмъ противный. О тôмъ царскôмъ указѣ поговоримъ мы другимъ разомъ обширнѣйше.

Въ вѣденьскôй „Polit. Corresp." появилась цѣкава допись зъ Варшавы, въ котрôй кореспондентъ высказуe пануюче мнѣніе у варшавскои польскои соспôльности, що зъѣздъ Гданьскій дуже остудитъ охоту правительства россійского до уступствъ въ користь Полякôвъ въ Россіи.

Телеграмъ въ Presse доноситъ, що царь маe небавомъ стало замешкати въ Петербурзѣ.

Въ однôй берлиньскôй газетѣ появилась вѣсть, що завѣшеный либеральный дневникъ „Голосъ" зôставъ уласкавленый и зачне небавомъ выходити.

Новый нумеръ тайнои революційнои газеты „Народная Воля" выйшовъ сими днями въ Петербурзѣ.

Франція. Гамбета ôтбувъ подорожь по Бельгіи и Голляндіи, а теперь выѣхавъ до Швайцаріи надъ озеро геневске. Подорожь его не маe жаднои цѣли политичнои.

Французкй войска въ Тунисѣ сточили кôлька щасливыхъ битвъ съ арабскими повстанцями.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Вирeосв. митрополитъ Іосифъ въ переѣздѣ зъ Улашковець до Бучача бувъ въ Чортковѣ дуже гостинно принятый на обѣдѣ у тамошного заступника старосты п. Е. Навроцкого — Кн. Виртемберскій выѣхавъ зô Львова на довшій часъ до Вѣдня. — Для мѣста Львова маe завестися нова устава будôвнича. — Вчера закрыто вже выставу образôвъ въ сали политехничнои школы львôвскои. — Министеръ финансôвъ дръ Дунаевскій пріѣхавъ до Львова на соймъ и ôтвѣдавъ бюра дирекціи финансовои, где представлялись ему всѣ высшй урядники. — Жителѣ Львова будутъ ôтъ нынѣ платити податокъ чиншовый 3% а не 5%, якъ було доси. — Завтра ôтбудутся во Львовѣ въ сали ратушевôй загальнй зборы товариства археольогичного. — Громаду Бурштынъ зачислено до 5-тои клясы тарифы чиншовои при квартерункахъ войсковыхъ. — Въ Борышкôвцяхъ въ пов. борщѣвскôмъ выгасла вже зараза на худобу. — Є. В. цѣсарь повернувъ дня 28. л. м. м. зъ Будапешту до Вѣдня. — Въ Серетѣ надала рада мѣска почетне обывательство п. Юл. Негрушеви, адъюнктови суд., за ревну услугу при заведеню грунтовои книги мѣста. — Въ Литомирицяхъ увязнено дня 27. л. м. м. 6 робôтникôвъ за пропаганду соціялистичну. — Вѣсти, що въ Кременци появилась холера, оказались неправдивыми. — Помятникъ россійского поета Некрасова ôткрыто дня 25. л. м. м. въ Новодѣвочôмъ Монастыри, при участи 2.000 народу. — Въ Россіи постановлено на радѣ министрôвъ завести телефонъ. — Въ Москвѣ згорѣвъ сими днями весь Базарь съ 20 великими магазинами. Страта кôлькамиліонова. — Для зоольогичного огороду въ Берлинѣ спроваджено молодого гориля за 20.000 маркъ. Малпа тая не находилась доси нигде въ неволи.

— **Отворенье року шк. на университетѣ львôвскôмъ** ôтбулося нынѣ съ звычайнымъ торжествомъ. О год. 9 рано ôтправилось богослуженье въ костелѣ св. Миколая, а ôттакъ слѣдувала инавгурація въ авли университескôй черезъ нового ректора дра Пентака, и ôтчитъ дра Фабіяна.

— **Рускій народный театръ** пôдъ дирекцією п. О. Бачиньского розпôчне съ днемъ 16. л. жовтня с. р. рядъ представлень во Львовѣ въ сали товариства „Гвязда" при ул. Францишканьскôй. Представлень буде 12, оригинальныхъ и найлучшихъ утворôвъ рускихъ драматургôвъ, въ слѣдующôмъ порядку: 1) *Запорожецъ за Дунаемъ*, ориг. народна опера въ 3 актахъ съ танцями; слова и музика С. Гулака-Артемовского; 2) *Шельменко наймитъ*, ориг. комедія въ 5 актахъ Гр. (Квѣтки) Основяненка; переложивъ (кромѣ ролѣ Шельменка) Ксен. Климковичь; 3) а) *Назарь Стодоля*, ориг. драматъ съ спѣвами и танцями въ 3 актахъ Т. Шевченка, музика Из. Воробкевича; въ 2 актѣ кобзарь ôтспѣвае: „Думу украиньску" Модзелёвского и „Замовкли торбаны" Ив. Лавровского; б) *Гануся*, ориг. народна оперетка въ 1 актѣ; музика П. Файфера; 4) *Гнатъ Приблуда*, ориг. народна мельодрама зъ гуцульского житя въ 5 актахъ Данила Млаки; музика Из. Воробкевича; 5) *Щира любовь*, ориг. народный драматъ въ 5 актахъ Гр. (Квѣтки) Основяненка; 6) *Довбушь*, ориг. фантастична трагедія въ 8 ôтслонахъ Юр. Федьковича; 7) а) *Наталка Полтавка*, ориг. народна оперетка въ 3 актахъ И. Котляревского; б) *Москаль Чарôвникъ*, ориг. комедія съ спѣвами въ 1 актѣ И. Котляревского; 8) *Гаркуша*, ориг. комедія съ спѣвами въ 4 актахъ Олексы Стороженка; 9) *Монахъ*, ориг. драматъ съ хорами въ 3 актахъ, съ епильогомъ Теоф. Сѣнкевича; музика Из. Воробкевича; 10) *Маруся*, ориг. мельодрама въ 3 актахъ, зъ повѣсти Гр. Основяненка перероблена Ол. Голембйовскимъ; музика Винк. Кватковского; 11) *Чорноморцы*, ориг. оперетка въ 3 актахъ; по Кухаренку переробивъ М. Старицкій; ориг. музика Лисенка; 12) *Убога Марта*, ориг. народна мельодрама въ 4 актахъ Данила Млаки; музика Из. Воробкевича. Представленя будутъ ôтбуватися въ недѣлѣ, середы и суботы. Щобы улекшити ôтвиджуванье театру, розписуe дирекція абонаментъ на мѣстце нумероване на 12 представлень въ сумѣ 7 зр., котрый можна дôстати въ комнатахъ „Просвѣты", почавши ôтъ 4 л. жовтня с. р. — Въ переcвѣдченю, що всяке заохочуванье до ревнои пôдмоги руско-народнои институціи есть злишнымъ, дожидаeмо нетерпеливо дорогого гостя и вже напередъ желаeмъ: Щасть, Боже!

— **П. Сѣнкевичь**, Русинъ, професоръ гимназіи перемыскои зôставъ именованый директоромъ гимназіи въ Ярославѣ на Мазурахъ. П. Сѣнкевичь, якъ се мы недавне доносили, убѣгався вспôльно съ проф. Поляньскимъ о посаду директора въ Коломыѣ. Але, якъ звѣстно, ни одинъ ни другій не дôставъ тои посады, а дôставъ ей о много меньшій заслугами проф. Вольффъ.

— **Судъ окр. въ Тернополи** засудивъ дня 27. л. м. м. на подставѣ вердикту судіевъ присяжныхъ Собка Босака зъ Орѣховця за пôдпаленье на 15 лѣтъ темницѣ, а его спôвъучастника Соху Войтка на 3 лѣта. С. Босакъ пôдпаливъ хату и господарство свого риваля въ любови. — Такожь засудивъ тойже трибуналъ покутного писаря Хмѣлевского на 5 лѣтъ вязницѣ за обманьства поповненй на рôжныхъ селянахъ зъ Хлопôвки, Клювинець и Перемилова, ôтъ котрыхъ позабиравъ грошѣ на процесы и т. и. писарскй справы, причѣмъ туманивъ людій, що ôнъ есть своякомъ судіѣ и прокуратора.

— **Гдеякй священики галицкого деканату** кореспондуютъ съ властями свѣтскими по польски; навѣть при оглядинахъ умерцѣвъ пишутъ карточки по польски. На чиненй имъ закиды, длячого не кореспондуютъ по руски але по польски, толкуются тымъ, що имъ староство такъ наказало. Коли староство справдѣ такій наказъ выдало, то поступило собѣ противъ обовязуючихъ законôвъ. А може староство подало лишь таку „добру раду" священикамъ, щобы по польски съ нимъ кореспондували, бо панамъ въ староствѣ непріемно по руски читати, — ну, то въ такôмъ случаю рускй священики повинній дѣлати такъ, якъ вымагаe ôтъ нихъ патріотизмъ и ихъ становище въ народѣ.

— **Громада Бокôвъ** одержала ôтъ староства пôдгаецкого приказъ, щобы переписала свою конскрипцію, въ котрôй маe находитися много ошибокъ. При тôмъ сказано въ староствѣ громадскому писарю, щобы переписати конскрипцію по польски, позаякъ першій разъ була списана по руски. Чи тіи ошибки — може то рускій языкъ и письмо?...

— **До шпиталю въ Станиславовѣ** привезено сими днями селянку зъ Грабôвки (пов. калуского) Настю Петрôвъ, котру пострѣливъ на городѣ въ правый бôкъ и въ праву руку грубымъ шротомъ лѣсничій З. зъ Петранки. Прокураторія зарядила судове слѣдство. Вже то нашй панове лѣсничй за надто часто пострѣлюютъ селянъ. Власти повинныбы якось запобѣгчи тому лихови; належалобы заострити надзôръ надъ панами лѣсничими, бодай въ тôмъ направленю, щобы не всюда и не всякими набоями могли стрѣляти.

— **На конгресѣ литературнôмъ во Вѣдни**, котрый ôтбувся сими днями, поставивъ п. Ратисбонъ, журналистъ французкій и спôвробôтникъ газеты „Journal des Débats", внесенье, щобы конгресъ выславъ до царя россійского телеграфичну просьбу о освобожденье зъ Сибиру писателя Чернишевского, котрый вже 18 лѣтъ страждае за свои вольнодумнй писаня на Сибири. Конгресъ бувбы запевне ухваливъ внесенье Ратисбона, колибъ польскй варшавскй литераты не були наробили гвалту, що они не можуть голосовати надъ тымъ внесеньемъ, бо пошкодятъ польскôй справѣ въ Россіи. Выступленье польскихъ литератôвъ, що найменше крайне егоистичне, зробило дуже немиле и пригнетаюче впечатлѣнье на европейскихъ ученыхъ, божь тутъ предсѣ ишло лише о просьбу до царя, котру мали по-

дати учений образованого свѣта въ користь свого товариша, писателя Чернишевского. Навѣть львôвскій „Dziennik polski“ не мôгъ мовчки поминути поступку варшавско-польскихъ „pionierów wolności“ и прочитавъ имъ добре казанье на тему „якъ ты не пирôгъ, не пирожися“ — коли маешь, одинъ съ другимъ, компромитовати польскій нарôдъ, но що тобѣ лѣзти до интернаціонального конгресу ученыхъ!

— **Дръ Юл. Охоровичь**, доцентъ львôвского университету, котрый робивъ въ нашôмъ мѣстѣ досвѣдченя гипнотичній, вылѣчивъ сими днями въ шпитали варшавскôмъ одну дѣвчину, котра терпѣла на геміянестерію цѣлои половины тѣла съ пораженьемъ ôтповѣдныхъ змыслôвъ. Насамперед перенѣсъ дръ Ох. хоробу зъ лѣвои на праву сторону тѣла, ôттакъ привернувъ хорôй чутье въ ногахъ, такъ що могла ходити, а въ кôнци оздоровивъ ей совсѣмъ. Тое все выконавъ дръ Ох. за помочію магнетизованя и гипнотизованя.

— **Въ Коломыї** ôтбудеся въ днях 6, 7, 8 и 9 л. жовтня 1881 въ огородѣ публичнôмъ на Курцвайлôвцѣ побôчь касарнь войсковыхъ **выстава овочій**, свѣжихъ, сушеныхъ, консервованыхъ и всякихъ выробôвъ зъ тыхже, якъ такожь щепъ. Нагороды въ дипльомахъ почетныхъ, въ медаляхъ золотыхъ, срѣбныхъ, бронзовыхъ, письмахъ похвальныхъ и въ грошахъ будутъ удѣленї за оказы овочій, за выробы зъ овочій, за дороги обсаженї деревами, сады и шкôлки овочевї такъ приватнї якъ и шкôльнї. Кромѣ того будутъ для улекшеня означенї овочѣ назвами помольогичными. Предметы належитъ надсылати до 4 л. вересня с. р. подъ адресою: „Комитетъ выставы садôвничои въ Коломыї“.

— **Дѣйстными учителями и учительками именованї** для шкôлъ етатовыхъ: Юл. Лисковичь въ Калиновѣ, Ст. Кульчицкій въ Гурчи, Фр. Завиша въ Бôбрцѣ, С. Тулецкій въ Іодловѣ горѣшнôй, Ю. Ганкевичь въ Любеню великôмъ, М. Базиньскій въ Осельци, Ан. Поливка въ Ольхôвцяхъ, И. Пôдгôрный въ Охримôвцяхъ, І. Тшнадель въ Залужи, В. Сабиньскій въ Олешицяхъ, К. Констаньскій въ Суходолѣ, Ел. Пйотровска въ Рончицяхъ и К. Девичôвна въ Журавичкахъ; для шкôлъ филіяльныхъ: К. Рыжовскій въ Безлогахъ, Ил. Кукурудзъ въ Мшанѣ и В. Мушикôвна въ Налишковицяхъ.

— **На посаду канцелиста** при судѣ обводовôмъ въ Тернополи, а евентуально на посаду канцелиста для ведени книгъ грунтовыхъ при судѣ колегіяльнôмъ або повѣтовôмъ въ всходнôй Галичинѣ, въ XI. клясѣ ранги, розписуеся конкурсъ съ речинцемъ до 6 л. падолиста с. р. Поданя належитъ вносити до президіи суду обводового въ Тернополи.

— **Кôлько рôчно уживаеся тютюну?** Єслибы зъ всего тютюну, що люде на рôкъ выкурятъ и вынюхають, скрутити линву на одинъ цаль широку, то можнабы нею обвинути землю 30 разôвъ доокола рôвника. А колибъ весь тютюнъ, зъужитый рôчно, замѣнити на табаку, то можнабы тымъ порошкомъ засыпати такї два мѣста, якъ Геркулянумъ и Помпеѣ, такъ глубоко, якъ ихъ засыпавъ попѣлъ Везувія. Наконець єслибъ укладати тютюнъ верствами, можнабы выставити пирамиду такъ велику, якъ була пирамида Хеопса.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Завѣдательства одержали: оо. З. Романовскій въ Ростокахъ, В. Колянковсій въ Чехахъ и І. Могильницкій въ Городку дек. замѣщицкого.

Сотрудничества одержали: оо. І. Венгриновичь въ Нирковѣ дек. залѣщицкого и М. Садовскій (съ правомъ управленя духовными дѣламы) въ Залôзцяхъ новыхъ.

Спростованье.

Ôтповѣдь народнымъ учителямъ Н...ского округа.

Дня 20. с. м. подавемъ Пч. Редакціи „Дѣла“ спростованье а то въ объемѣ звыжь двохъ аркушѣвъ письма: на чинений менѣ закиды въ газетахъ рускихъ. Редакція переглянувши тое, объявила жаданье, щобымъ оное скоротивъ. Тожь ôтповѣдаю теперь коротко: Всѣ учинений менѣ закиды въ газетахъ рускихъ ôтпераю становчо, и обявляю публично, що то були доносы неправдивй — абы мене передъ публикою и властями очернити. При тôмъ упрашаю кождого, кому якусь кривду здѣлавемъ, абы выступивъ съ зажаленьемъ передъ судомъ, або властію, котрôй пôдлягаю, а справа ся выяснитъ. Въ кôнци додаю, що спростованье се умѣщаю въ „Дѣлѣ“ а не въ якôй иншôй газетѣ, бо изъ всѣхъ газетъ рускихъ политичныхъ тую часопись читаю.

Т. Будзыковскій, кор. учит. ц. к. школы вправъ.

На пôставѣ закона прасового помѣщаемъ мы ôтповѣдь п. Будзиновского. Мы справдѣ одержали були ôть п. Б-ого предовгу ôтповѣдь и зажадали ôтъ него, щобы ей скоротивъ, — але лишь о стôлько, щобы выпустивъ устуны не належачй до рѣчи, а зачѣпаючй третй, приватнй особы. П. Будз. узнавъ ответнѣйшимъ для себе ôтповѣсти на всѣ учиненй ему закиды въ рускихъ газетахъ голословнымъ: „всѣ закиды неправдивй — се все очерненье!“ Такого спростованя мы чейже не можемъ пропустити безъ увагъ, — се признасть и самъ п. Будз. тымъ бôльше, що всѣ майже найтяжшй закиды, якй ему вчинило „Дѣло“, признавъ ôнъ самъ або въ своемъ першôмъ спростованю або въ поважнôй розмовѣ съ членами редакціи въ канцелярій друкарнѣ им. Шевченка. И такъ п. Б. признався, що не хотѣвъ принимати дѣтій босыхъ и толковався тымъ, що не выпадае, щобы до „взорцевои“ школы, въ „середмѣстю“ ходили „босй“ дѣти на соромъ для школы. Чомужь минувшихъ рокôвъ п. Б. принимавъ босй дѣти? — Дальше признався п. Б., що не принимавъ дитины лат. обряду и казавъ ей матери, що ксьондзъ не дасть дитинѣ слюбу длятого, бо справдѣ кс. Корженёвскій, парохъ ôтъ św. Maryi śnieżnej не давбы колись слюбу дитинѣ, котра ходила до рускои школы; отъ сего року одна ученица выходила замужь, то дôстала слюбъ лишь длятого, що пароха кс. Корж-ого не було, а заступавъ его добродушный кооператоръ.— Признався п. Б. и до того, що ôтраджувавъ родичамъ лат. обр. записувати дѣти до рускои школы длятого, щобы не платили 4 зр таксы, бо тойже кс. Корж. не давбы николи въ свѣтѣ свѣдоцтва убожества дитинѣ, записанôй до рускои школы. — Дальше признався п. Б. и до того, що ôтганявъ ôтъ запису дѣти переходячй зъ иншихъ шкôлъ до рускои школы, котрй не мали ноты зъ рускаго языка. На тое мы замѣтимо, що по перше, родичѣ тыхъ дѣтій власне бажали, щобъ дѣти по руски научилися, а по друге, длячого п. Б. попередныхъ рокôвъ принимавъ такй дѣти! — Дальше признався п. Б. до закидôвъ, що вже передъ вакаціями заявивъ учителькамъ, що паралельокъ не буде и що заразъ съ початкомъ сего року паралельки розôгнавъ. П. Будз. знае, що се була зъ его стороны найбôльша самоволя и надъужитье и заслонюесь приказомъ рады шк. краєвои, коли тымчасомъ, якъ се мы знаемъ достовѣрно, навѣть на сесіи кр. рады шк. того не було, — значитъ приказу нияκого п. Б. не мôгъ дôстати. — Того, що передъ дѣтьми говоривъ „co Rusin, to złodziej i świnia“, п. Б. въ обширнôмъ своемъ спростованю и не заперечувавъ, а за тое заперечувавъ, мовьбы то ôнъ бувъ „ляхоманъ“ и „перекинчикъ“. — Въ загалѣ еще треба сказати, що зъ бесѣды п. Б-ого видко, що ôнъ до рускои школы не маѣ найменшои симпатіи и по просту шкалюе свою школу мабуть еще бôльше, якъ „Gaz. Narodowa“. Однакожь, щобы бути справедливыми и ôтдати cuique suum, мы съ пріятностію простуемъ хибно донесеный намъ фактъ, будьтобы п. Б. на цѣлый день замкнувъ бувъ канцелярію въ гдеякй дни записовй. П. Б. записувавъ 31 серпня рано (пополудни однакожь канцелярія бувала замкнена) а 1 вересня записувавъ троха рано по конференціи, а ôттакъ черезъ цѣлый день не можна було его застати, — на що мы готовй свѣдкôвъ покликати. Нехай п. Б. буде пересвѣдченый, що мы, пôднесячи причины упадку рускои школы, мали на оцѣ интересъ рускаго народа, а не его особу. Для рускои школы знайдеся управитель — але для управителя школа не найдеся, коли буде всякими нелегальными або хочьбы и легальными способами розбита. Мы николи не ишли напастію, и симъ разомъ не шукали собѣ напасти. Що правда! *Редакція.*

ÔТОЗВА

до всѣхъ П. Т. рускихъ академикôвъ Львôвского университету.

Товаришѣ!

Давно се доказана правда, що всякй высокй цѣли тôлько сполученими силами осягненй бути можутъ, що згода и солидарнôсть одиниць доводитъ змагання загалу до пожаданыхъ результатôвъ, коли противно незгода и дѣланя кождого на свою руку есть причиною розстрою и перешкодою въ осущенію всякихъ добрыхъ и пожиточныхъ дѣлъ. Не поможутъ подвиги поодинокихъ людій тамъ, где загалъ не ôтчуваѣ потребы солидарного сполученя и приложеня вспôльно рукъ для вспôльнои цѣли.

Звѣстна зъ свого патріотизму руска молодѣжь Львôвского университету лучится вже одинайцятый рôкъ въ академичнôмъ товариствѣ „Дружный Лихвярь“, працюючи съ повною свѣдомостію своеи цѣли не тôлько надъ загальнымъ образованьемъ своимъ, але такожь посвящаючи свои силы рускому народному дѣлу. Наше товариство академичне сповняючи черезъ цѣлый часъ свого истнованя вѣрно и совѣстно свою задачу выдало вже немало людій, займаючихъ нынѣ значнй становиска въ соспôльности, и загально звѣстныхъ изъ своихъ подвигôвъ въ користь народнои справы, а стоячи ôтъ часу заснованя свогоажь до нынѣшнои хвилѣ тôлько на своихъ силахъ, не ступило николи зъ дороги правдивого рускаго народного направленя. Тую свою высоку задачу хоче и буде сповняти товариство наше и дальше, и для того съ початкомъ нового року шкôльного ôтзываемось до всѣхъ П. Т. Русинôвъ Товаришѣвъ нашихъ по университетѣ и просимъ ихъ численно вступати въ члены тов. „Дружный Лихвярь“. Кто тôлько чувствуе въ собѣ искру рускаго патріотизму, кому не страшна побôчь працѣ для власнои будучности праця для рускои справы, кто тôлько троха пôймае свою задачу яко Русина и члена рускои интилегентнои соспôльности, той певно не ôткажеся ôтъ удѣлу въ працѣ нашôй и поспѣшитъ сполучитися съ переважною частію рускои акад. молодежи, котру згромаджуе у себе товариство „Дружный Лихвярь“.

Для своихъ членôвъ стараеся тов. „Дружный Лихвярь“ о всякй можливй улекшеня и выгоды. Оно удѣляе правдиво потребуючимъ грошевыхъ запомогъ и пожичокъ, вышукуе для нихъ приватнй занятя, якъ лекціи, працѣ въ бюрахъ и т. п., удержуе читальню и библіотеку, стараесь о безплатного лѣкаря въ случаю слабости члена; удѣляе знижень до театрôвъ рускаго и польскаго, знижень до купелѣвъ и т. п. Кромѣ сего уряджуе товариство наше для науки и забавы своихъ членôвъ ôтчиты, музикально-декляматорскй вечерницѣ, публичнй концерта и забавы съ танцями и бере живу участь въ кождôй народно рускôй публичнôй манифестаціи.

Ôтъ живои участи всеи рускои академичнои молодежи въ працяхъ нашого товариства, залежитъ не тôлько его будучій розвôй, сего вымагае такожь интересъ нашои народнои справы, до сего взываѣ насъ добро нашого народа; розвôй нашого академичного товариства буде мѣриломъ патріотизму рускои молодежи Львôвского университету.

Вписуватись въ члены тов. „Дружный Лихвярь“ належитъ въ комнатахъ товариства при улици Краковскôй ч. 14. І. поверхъ. Нововступаючй на университетъ Русины академики знайдутъ въ товариствѣ всяку помôчъ и нораду при гляданю мешкань во Львовѣ, при вписахъ и. т. п.

Ôтъ выдѣлу рускаго акад. товариства, Дружного Лихвяря.

Во Львовѣ, въ мѣсяци вересню 1881.

Евгеній Олесницкій, предс. тов. — *Денисъ Партицкій*, секретаръ.

Учителька.

Дѣвиця зъ честнои родины священичои желае обняти на провинціи мѣсце приватнои учительки, и удѣляти лекціи фортепіяну, языка французского и початковои науки предметôвъ шкôльныхъ. Интересованй родичѣ зволятъ ôтносится въ тôй справѣ до о. Стефановича, катехита при учительскихъ семинаріяхъ у Львовѣ (улиця Руска, ч 3), подаючи заразомъ высокôсть надгороды и повинности, якй та учителька малабы сповняти.

Съ попереднымъ числ. розôслали мы Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ конець повѣсти „Дымъ“ и початокъ повѣсти Едвардса „Стефанъ Лаврентій“ зъ англійского.

Обвѣщенье.

Выдѣлъ филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ запрошуе всѣхъ членôвъ и гостій на выклады, котрй ôтбудутся дня 9. жовтня с. р. о год. 3. по пол. въ сали готелю Краковского.

Ôтъ Выдѣлу филіи „Просвѣты“ въ Станиславовѣ.

Змѣна льокалю.

Знана ôтъ давна въ найлучшихъ товарôвъ и выробу фирма

Г. ИВАХОВА

переселеною зôстала въ

Рынокъ ч. 40.

Приходъ першои класы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици. Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

Накладомъ редакціи „Дѣла“ выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (20—?)

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,

бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ

розпочинае

курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ

сальоновыхъ, товарискихъ и сольо-попысовыхъ,

якъ такожь

Курсъ гимнастики

такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власномъ помешканю

въ ринку, ч. 12, I поверхъ.

(1—12)

Г. БИНЕНШТОКЪ

АГЕНЦІЯ МАШИНЪ РÔЛЬНИЧИХЪ

во Львовъ, ул. Коперника, ч. 11,

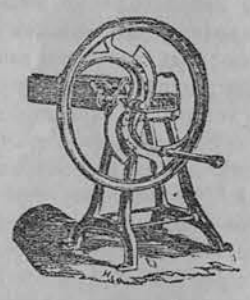

поручае **машины господарскй зъ найлучшихъ фабрикъ** по цѣнахъ слѣдуючихъ:

Молотѣльнѣ ручнй по 105 зр.
Млынки Бакера по 68 зр.
Сѣчкарнѣ по 40, 43, 73 и 75 зр.
Плуги по 9, 10 и 11 зр
Рухадла по 6, 8 и 9 зр.

якъ такожь всякй иншй **знаряды господарскй**, ручаючи за **добру роботу.** (1—3)

(1—10) **І. КРЕМЕРЪ**

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 16,

поручае на теперѣшный сезонъ свôй богато заосмотреный

Магазинъ конфекціи для женщинъ,

завѣдомляючи заразомъ, що **роботня** зъ улицѣ Собѣского ч. 12 **зôстала перенесена до дому при**

улици Галицкôй, ч. 21, I поверхъ

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 74. Львôвъ, Середа (23 вересня (5 жовтня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ **„Библіотека найзнам. повѣстій“** выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція. администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администрації „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрації час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

☛ **Съ зближаючимся послѣднымъ чвертьрокомъ просимъ П. Т. Предплатниковъ о скоре надсыланье предплаты, якъ такожь выровнанье дотеперѣшныхъ залеглостій.**

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Реформа народныхъ шкôлъ.

„Non scholae sed vitae“.

(*Дальше.*)

VIII-е пытанье. *Чи теперѣшнѣй платъ и иншій емолюмента учителѣвъ шкôлъ народныхъ суть выстарчаючій, чи противно конечнѣ суть змѣны що до вымѣру платъ и подѣлу на категоріи?*

Надъ тымъ пытаньемъ не будемъ широко розводитись, бо се загально звѣстна рѣчь, що учитель н. пр. сельскій при теперѣшнôй платѣ 300 зр. а. в., маючи ще родину, а часто дѣти давати до шкôлъ мѣскихъ, не може ніякъ выжити. Отже замѣсть пôдвышеня I-ôй категоріи учителѣвъ шкôлъ посполитыхъ и выдѣловыхъ у Львовѣ и Краковѣ, где все жъ таки, якъ звычайно по мѣстахъ, и о приватнѣ лекціи лекше и выхованье дѣтій дешевше, предкладалиôъ мы пôдвышенье платы послѣднôй категоріи учителѣвъ зъ 300 на 400 зр. а. в., хочь зô взгляду на сумный станъ нашихъ краевыхъ финансôвъ и се незначне пôдвышенье не легко дасться перевести.

IX-е пытанье. *Чи мае бути и на дальше задержана институція шкôлъ филіяльныхъ?*

Пôсля теперь обовязуючого I-го закона школьного, арт. 6-го можна крôмъ етатовыхъ шкôлъ, при котрыхъ установленѣ сталѣ учителѣ съ платою 300 зр. а. в., закладати школы филіяльнѣ, прозванѣ въ проектѣ новыхъ шк. законôвъ „posiłkowe szkoły“, съ платою учительскою 200—250 зр. а. в. Школы филіяльнѣ можутъ бути заведенѣ лишь въ такихъ громадахъ, котрѣ ôтдаленѣ пôвъ милѣ ôтъ найôлизшои школы, але не въ силѣ удержати школы етатовои, або число дѣтій въ вѣцѣ школьнôмъ есть незначне. Така школа филіяльна мае бути, пôсля арт. 7-го реченого закона, въ звязи съ одною зъ найôлизшихъ шкôлъ етатовыхъ и пôдъ надзоромъ ои управителя. Въ школахъ филіяльныхъ маютъ научати учителѣ школы сусѣднои або учителѣ молодшѣ, надъетатовѣ, або доходячѣ. До одной звязи може належати кôлька шкôлъ филіяльныхъ, именно, если той самъ учитель доходячій въ нихъ научае.

Установляючи школы филіяльнѣ, ходило очевидно законодателямъ о те, щобъ на паперѣ було якь найôôльше шкôлъ, а щобъ то не стояло много гроша, именно щобъ школьный фондъ окружный або краевый не потребувавъ давати значныхъ додаткôвъ убогимъ громадамъ, котрѣ потребувалиôы школы, але не можутъ на ту цѣль зôбрати значнѣйшихъ засобôвъ. Що така школа филіяльна стоитъ тôлько на паперѣ, а не може принести ніякого хôсна, се рѣчь такъ ясна, якъ сонце. Чижь се можливо, щобъ учитель етатовый, котрый мае въ своѣй школѣ 30 годинъ тыжднево науки щоденнои а 2 год. недѣльнои, бувъ въ дѣйстности а не номинально управителемъ однои або навѣть кôлькохъ сусѣдныхъ шкôлъ етатовыхъ? А вжежь, щобъ учитель етатовый добѣгавъ на науку до сусѣднои школы филіяльнои о ½ милѣ ôтдаленои, се просто фантазія выбуяла за зеленымъ столикомъ! Такожь и се въ практицѣ неможливе, щобъ одинъ доходячій учитель научавъ въ кôлькохъ фил. школахъ, а если где дѣйстно практикуеся, то певно безъ найменшого хôсна для дѣтій. Въ дѣйстности отже такъ есть, що школы филіяльнѣ обсаджуютъ тымчасово индивидуами, котрѣ не маютъ ніякои квалификаціи ани приспособленя до заводу учительского и лишь дармо побераютъ сей трудовый грôшь, зложеный на ту цѣль убогою громадою. Родичѣ добачаючи, що дѣти ôтъ такого учителя ничого не научатся, тратятъ довѣріе до школы, бо закладанье такихъ нещастныхъ институцій есть справдѣ, якъ сказавъ Czas, „mydleniem oczu i trwonieniem grosza publicznego“. Число учителѣвъ квалификованыхъ есть ще такъ мале, що не можна ôтповѣдно потребамъ обсадити шкôлъ етатовыхъ. Отже треба якъ найточнѣйше придержуватися арт. 12-го I-го закона школьного и новѣ школы заводити ôтповѣдно до числа новоприбуваючихъ квалификованыхъ учителѣвъ, а институцію шкôлъ филіяльныхъ належалоôъ абсолютно усунути.

X-е пытанье. *Въ якій способъ можнаôъ школамъ триклясовымъ и высшимъ запевнити правильне удѣлянье науки религіи?*

Очевидно розходится тутъ о ремунерацію грошеву, и та неполагоджена справа финансова есть „каменемъ преткновенія“ правильного удѣляня науки религіи. Соймъ ôтносився въ тôй справѣ до министерства, а читателямъ „Дѣла“ звѣстне дотычне рѣшенье обвѣщене въ 65 Ч. Такъ отже нема иншого выходу, хиба выдатки на ремунераціи катехитôвъ для поодинокихъ шкôлъ буде пріймати на себе школьный фондъ краевый. Треба однакъ, щобы тѣ ремунераціи були означенѣ пôсля певнои нормы уставою, бо постанова умѣщена въ проектѣ II-го закона шк. въ §. 14, що выдатки тѣ „mogą być przyjęte na wniosek rad szk. okręgowych na fundusz szkolny krajowy, o ile sejm kr. przyzwoli na ten cel osobny kredyt z ogólnego funduszu krajowego“, отверае все фѣртку довôльности, а якъ довго не буде въ тôй справѣ певнои постановы, такъ довго и наука религіи не дасться управильнити, бо годѣ щобъ священики або сотрудники по мѣстахъ, обтяженѣ звычайно парохіяльными занятіями, учили религіи безплатно.

(*Дальше буде.*)

Листъ зъ Кіева
до Редактора „Дѣла“.

Высокоповажный Добродѣю! И пріятно и тяжко було менѣ прочитати Вашу телеграму, котрою поручили Вы менѣ въ день ôткрытя въ Нѣжинѣ 4 (16) с. м. бюста Гоголя заступити редакцію „Дѣла“ и товариства „Просвѣта“ и „имени Шевченка“. Пріятно тымъ, що сею препорукою показано велике пошанованье памяти и генія нашого славного Украинця Гоголя, а тяжко тымъ, що я не мôгъ выконати такои почестнои и для мене препоруки, — не мôгъ черезъ те, що телеграма Ваша прійшла у Кіевъ вже тодѣ, якъ я поѣхавъ до Нѣжина, а въ Нѣжинѣ принесено ои до мене вже тодѣ, якъ скôнчилося святкованье. Якъ бачите, нема ни мои ни Вашои тутъ вины, а все таки дуже жалко, що не довелося менѣ передъ бюстомъ и портретомъ Гоголя засвѣдчити именемъ редакціи „Дѣла“ и товаристъ „Просвѣта“ и „им. Шевченка“ про те, що середъ рôднои намъ Галичины памятаютъ и шануютъ генія, котрого дала сестра Галичины, наша славна Украина!...

Дайте жь менѣ, Добродѣю, черезъ Васъ засвѣдчити мôй великій жаль и мою сердечну щиру дяку за Вашу препоруку. Тѣ горячѣ привѣты, якими численна публика отвѣтила на торжествѣ у Нѣжинѣ львôвскимъ поздоровленямъ, даютъ менѣ право зложити подяку редакціямъ „Дѣла“ и „Зорѣ“ и обомъ товариствамъ якъ ôтъ рôдного мого мѣста Нѣжина такъ и ôтъ тыхъ, що працювали про бюстъ и ôтъ тыхъ, що святкували се перше на Украинѣ торжество!

Щирымъ серцемъ бажаю, щобъ швидше прійшовъ той часъ, прійшла та черга, котрыхъ давно вже вымагае пошанованье другого великого генія украинъско-руского народу — Тараса Шевченка! Щобъ довелося и намъ и вамъ ôткривати на Украинѣ монументъ тому, кто бажавъ,

„Щобъ усѣ Славяне стали
„Добрыми братами
„И сынами сонця правды...“

Бажаю, щобъ и галицко-руска земля дала нашому народови свого творця сво-

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

V.

(*Дальше.*)

Пôсля такого несподѣваного „поединку“ Семенъ якъ думный витязь вертавъ поважно и спровола до свѣтлицѣ. Прохоловши зъ першого гнѣву ôнъ радъ бувъ зъ цѣлои тои пригоды. Отже видко вже й другимъ впала въ око прихильнôсть панны Гуляйпольскои для мене — роздумувавъ панъ Семенъ, — заздро имъ стало мого щастя! Але жь наторощивъ имъ, що попамятаютъ! Семенъ выпручавъ свои широкѣ рамена, не знати, чи готовъ ôнъ бувъ ще разъ помѣрятись силою, чи въ думцѣ розтверавъ рамена передъ чарôвною постатію панны Гуляйпольскои, що такъ и не сходила ему зъ очій. Зъ свѣтлицѣ розливалось рясне свѣтло, гудѣла весела музыка, высокѣ тѣны якъ ôтъ вихру носились, миготѣли, разъ въ разъ перелѣтали попри яснѣ ôкна. Семенъ пôдôйшовъ вже теперь смѣлѣйше до панны Уршулѣ, що задумана придивлялась гулящимъ, хотѣвъ навѣть щось промовити до неи, але зъ радости не знавъ що такого сказати, и тôлько усмѣхнувся и ставъ за ои плечима. Ôнъ бувъ теперь ои нѣмымъ поклонникомъ, любувався ои тонкимъ станомъ, вонею ои пышноучесаного волося, ои блыскучими дiядемами.

Не такъ скоро и не такъ смѣло появились почтовѣ и телеграфичнѣ аспиранты. Першій всунувся „Философъ“ и якось зъ коса споглянувъ на Семена, за нимъ невдовзѣ появився Хлыстуньскій и не зважаючи на свôй зачервонѣлый нôсъ пустився гуляти. Вже починало на дворѣ зорѣти, якъ появився Выпражиль и Пюрчиньскій. Тôлько жь оба они не сунулись вже до свѣтлицѣ, а пôшли до кôмнаты, где озывались голоснѣ „виваты“ на честь Прачиньского. У Выпражиля були дуже заболоченѣ черевики, у Пюрчиньского вже не свѣтився на носѣ далекоглядный цвикеръ, а тôлько самъ нôсъ якось дуже червонѣвся и мовбы ще бôльше напухъ.

Семенъ тôлько мимоходомъ споглянувъ на своихъ соперникôвъ, ще бôльше запышався и снувавъ дальше свои любѣ думки, вдивляючись то въ Дульцю то въ Уршулю.

Тымчасомъ гамôрливе товариство поважныхъ мужчинъ добилось до свого берега. Голоснѣ крики ставали щоразъ голоснѣйшѣ, ажь глушили музыку. Наразъ якъ зъ процы выскочили зъ кôмнаты Гуляйпольскій и Прачиньскій побравшись попôдъ рамена. У кождого зъ нихъ була фляшка вина въ рукахъ, лице Гуляйпольского було сине якъ бозъ, у Прачиньского горѣли очи якôы жаромъ свѣтились, а на лицяхъ выступили два круглѣ румянцѣ. Прачиньскій крѣпився и пôддержувавъ похитливого Гуляйпольского, що якъ у танцю выкидавъ ногами та пôдôймавъ фляшку въ гору ажь пôдъ саму стелю.

„Гей музыка, мазура, — бѣлого мазура!“ крикнувъ Гуляйпольскій до музыкъ. „Бѣлого мазура — погуляемъ!“

Музыки заграли грôмкого мазура. Гуляйпольскій съ Прачиньскимъ понеслись по свѣтлицѣ, затупотѣли ногами, вымахували фляшками та все кричали: „погуляемъ, братя, погуляемъ“. За ними выскакували зъ кôмнаты парами всѣ поважнѣ мужчины „политичнои розправы“, кто съ фляшкою въ рукахъ, кто съ келѣшкомъ, тупотѣли, пôдскакували, заточувались и тожь выгукували. Пужаковскій скакавъ попôдъ боки съ обывателемъ зъ „забраныхъ дôбръ“ и разъ въ разъ кричавъ: „гейже, vivat конфедерація“, а обыватель додававъ: „vivat реставрація“. Вepцѣпентскій тягнувъ нотаря и вымахувавъ рукою, мовбы шаблею рубавъ, и кричавъ „на погибель Станьчикамъ, на погибель нашимъ ворогамъ, vivat Прачиньскій, vivat нашъ маршалокъ!“ Навѣть староста и судя розъохотились до танцю та пôддержуючи одинъ другого розписували „мислѣте“ на всѣ боки. „Го, го, мы пôддержуемъ повагу права, го, го, пôддержуемъ!“ гукавъ судя. „Се все наша голова въ тôмъ, наша голова“, бурмотѣвъ староста похитуючи своею лысою, рудавою головою. Вся свѣтлиця ажь задуднѣла, ходоромъ заходила ôтъ галасôвъ та стукôтнѣ. Гуляки що разъ бôльше розъохочувались, щоразъ скорѣйше мчались по помостѣ та голоснѣйше тупотѣли ногами — и щоразъ дальше ôтскакували ôтъ себе. Съ крикомъ vivat нашъ красный панѣ“ выпили они здоровлье просто съ самыхъ фляшокъ и ще бôльше хитаючись на ногахъ потягли гарныхъ панъ до бѣлого мазура. Прачиньскій мовь несамовитый вытинавъ голубчика съ Дульцею, Гуляйпольскій вчѣпився Запольскои и гукавъ щось о пропинаціи, Вepцѣпентскій закрутивъ съ Уршулею такого млынка, що ажь о стѣну повалився, а староста вытрѣщивши свои и безъ того вытрѣщковатѣ очи запинився передъ старостихою и непôзнаючи своеи власнои жѣнки любенько припрошувавъ ои до бѣлого мазура впевняючи по десять разъ, що „rząd sprzyja krajowi!“ Старостиха розсыпалась на свого чоловѣка цѣлою тучею палкихъ слôвъ, староста остовпѣвъ и зновъ щось замуркотѣвъ, але тутъ же нагнався Пужаковскій съ панною Дрипталъскою и крикнувъ надъ самою головою остовпѣлого старосты: „кто не съ нами — противъ

ихъ „Мертвыхъ душь“, свого спѣвака „Наймичокъ“.

Дай Боже, щобъ швидше державнѝ географичнѝ межѣ не мѣшали духовому звязку письменникôвъ и письменьства Галичины и Украины, духовому звязку рускаго народу въ Россіи и Австріи — рôдныхъ брáтôвъ по плоти и духу!

Задля Васъ певно що цѣкаво довѣдатися подробицю про Нѣжиньске свято, свято слова (хочь на жаль и не нашого рôдного). У Нѣжинѣ, якъ Вы знаєте, до 1875 р. бувъ лицей гр. Кушелева-Безбородька. (Въ 1875 р. єго перероблено въ филологичный институтъ.) Въ сему лицею одержавъ освѣту Гоголь. Торôкъ одному зъ лицеистôвъ, члену нѣжиньского суду, Ивану Дейкуну, впала гадка поставити бюстъ Гоголя у Нѣжинѣ. Одержавши дозволенье ôтъ министра внутр. справъ, гр. Льорисъ-Меликова зóбирати въ Черниговщинѣ жертвы на бюстъ и заложивши комитетъ, д. Дейкунъ взявся за дѣло жваво и черезъ рôкъ комитетъ ôткрывъ бюстъ. Меньше нѣжь за рôкъ комитетъ зóбравъ 9000 карбованцѣвъ. Бюстъ съ всѣма выдатками коштує 5½ до 6 тысячь карб. Пôсля службы у лицейскôй церквѣ 4 (16) с. м. була панахида по душѣ Гоголя; панахиду правивъ в. п. архимандритъ Григорій съ 20 нѣжинскими священиками. По панахидѣ пôшла процесія съ музикою и мѣсцевыми цеховыми хоругвами у городскій садокъ, где стоитъ бюстъ. На чолѣ процесіи йшли дѣвчата-гимназистки, може зъ 200; за ними всѣ нѣжиньскй гимназисты и студенты зъ институту, гостѣ, якй попріѣздили, нѣжиньскій голова, рôжнй депутаціи съ вѣнками, професоры, и т. д. Въ процесіи було бóльшь 2000 участникôвъ а по обохъ бокахъ улиць стоявъ великій тискъ народу и вились національнй (россійскй) фляги. Улиця була посыпана свѣжыми квѣтками. По ôткрытю бюста (Гоголь по поясъ зъ бронзи стоитъ на гранитовôй пôдставѣ бóльшь сажень завышки), положили вѣнки. Украинцѣ зъ Кіева положили вѣнокъ въ барвѣнку; на бѣлôй широкôй шовковôй стрѣчцѣ золотй слова Шевченка, на однóмъ кôнци:

„Заспѣвае, засмѣється
„А на слёзы зверне“

а на другому:

„Неначе нашь Днѣпро широкій,
„Слова его лились, текли,
„И въ серце падали глибоко
„И нѣбы тымъ огнемъ пекли“.

О другôй годинѣ зъ пôвдня розпочався въ салѣ института торжественный актъ передъ портретомъ Гоголя: читали поздоровленя телеграмами и адресами. Окрóмъ львôвскихъ було одно поздоровленье зъ Елисаветграду на нашôй рôднôй мовѣ. Далѣ держали промовы про Гоголя; у вечерѣ обѣдъ и гулянка (проходъ). Але гулянцѣ вколо бюста чимало зашкодивъ дощь...

Отъ и все! Якъ бачите, далеко не те святкованье, яке торôкъ справляли у Москвѣ Пушкину!.. Ба! то було торôкъ и не въ малесенькому повѣтовому мѣстѣ... Чекаймо! Може нѣжинске свято стане интродукцією тому грядущому святу, котре муситъ колись бути, якъ ôткрываться бýде монументъ Гоголеви у Москвѣ... А поки що, треба щиро подякувати д. Дейкуна и всѣхъ, кто тымъ чи иншимъ чиномъ працювавъ на бюстъ, кто не забувъ святковати память одного зъ красшихъ сынôвъ Украины! Щира, сердечна имъ подяка.

Олександеръ Конискій.

Податковй операціи п. министра скарбу дра Дунаєвского насупротивъ священической конгруы.

Отъ Золочева.

Ну, Всечестнй отцѣ духовнй, ажь теперь „przyszła kreska na Mateska“, ажь теперь буде ôтъ такъ давна заповѣдана поправа Вашои дотаціи, та така, що напишѣть „пропало“, на вашй, хочь и якъ мизернй дотеперѣшнй доповненя конгруы. Поки обтягали за дрова, за млыны и пр., поки регулювали, то все ще щось лишали, але ôтъ теперь буде инакше. Не на дарможь п. министеръ наклопотали собѣ стóлько головы съ тымъ проклятымъ податкомъ грунтовымъ!

Ось, послухайте, яка выйшла поправа. Пôсля найновѣшого закона зъ 7 червня 1881 Ч. 49 Д. з. д. и розпорядженя п. министра скарбу зъ 8 червня 1881 Ч. 55 Д. з. д. має провизорично розписатися податокъ грунтовый за р. 1881 вже на пôдставѣ результатôвъ нового оцѣненя доходу грунтового, противъ котрого вплынули такъ громадній реклямаціи, а то при стопѣ процентовôй 22¹/₁₀. Въ артикулѣ IV тогожь закона стоитъ дуже ясна постанова, що ажь до укôнченя реклямаційного поступованя, котре передъ 1883 р. вѣроятно не скôнчится, може давный податокъ грунтовый бути пôдвысшенымъ лишь о ¹/₁₀ часть. Єсли кто н. пр. плативъ 10 зр., то теперь що найбóльше має провизорично платити до выровнаня 11 зр.

Якъ всѣ здорово знаєте, на Галичину пôсля нового розкладу прійшло пôдвысшенье зъ давныхъ 4½ миліонôвъ на 5½ миліонôвъ, а то ôтповѣдно обчисленôй загальнôй сумѣ доходу чистого 25 миліонôвъ. Припустивши, що всѣмъ податникамъ безъ вынятку пôдвысшено новый податокъ ad summum о ¹/₁₀ часть, отже ôтъ 4.500.000 о 450.000 зр., — то все таки до бажаємыхъ 5,500.000 зр. ще кавалокъ махати.

Ба, алежь знаємъ, се неможливо, щобъ всѣмъ безъ вынятку пôдвысшено податокъ, на тежь и була регуляція, щобъ „справедливѣйше у внутрѣ краю“ розложити податокъ, то и не дивниця, чому нынѣ ходятъ дуже голоснй слухи, що до повнои бажаємои сумы податковои 5½ миліонôвъ нестає ще цѣлого миліона!

Man hat sich verrechnet! Тоє verrechnet булобъ для насъ навѣть комичне, колибъ не мало и своєи дуже для насъ болеснои стороны. Бо чейже тй паны, що haben sich verrechnet, не такй, щобъ середъ клопотôвъ и обертасôвъ не старались гдесь доглядѣти якогось нетыканого ще — говорячи ихъ техникою — жерела податкового. А звѣстна пословиця: „попôвска кешеня глубока“. Ось и та кешеня представилась тымъ панамъ яко дуже обильне жерело; мабуть приманила ихъ та глубокôсть кешенѣ, позаякъ не добачаютъ ви порожности. Словомъ — послѣдными днями подоручували ц. к. уряды податковй всѣмъ безъ вынятку священикамъ наказы заплаты нового податку грунтового, мѣстцями навѣть застрашаючо высокого.

Мимо выразного припису арт. IV высше наведеного закона, уряды податковй и не дивились на давный податокъ, а попросту ôтъ выказаного повного чистого доходу нового катастру обчисляли 22¹/₁₀ %, дочислювали додатки краєвй и индемнизаційнй, якъ въ р. 1881 — тай баста! Плати! можешь до 30 днѣвъ рекуровати, але тымъ часомъ плати!

Щожь намъ довго-, але пусто-кешеневымъ — дѣяти? Я гадаю: такъ само, якъ не покладаючи великои надѣї на успѣхъ, реклямовалисьмо бóльше для засады, щобъ опóсля намъ не закидовано, що не корыстались мо зъ правного средства реклямаціи, такъ и теперь, корыстаймо кождый окремо зъ прислугуючого права рекурсу въ 30-дневôмъ речинци,— а крóмъ того пишѣмъ деканатами цѣлыми просьбы до Намѣстництва, щобъ вымѣреный податокъ переймило на фондъ религійный. А робѣмъ то чимъ борше, бо не знати интенціи пана министра, чи операція та не змѣряє до того, щобъ всѣ тй, котрй занедбали рекурсу, по правосильности наказу заплаты, мусѣли платити вымѣреный на нихъ податокъ.

До чого доведе наложеный новый податокъ, найлучше покажу на собѣ самôмъ. Я на лихôй капеляніи, въ котрôй дохôдъ пôсля инвентаря, справдженого тому 12 лѣтъ, обчисленый на 96 зр., а зъ того дохôдъ зъ грунтôвъ 21 зр. Доповненя конгруы побиравъ я рôчно 104 зр. Теперь оцѣнено дохôдъ зъ грунту на 106 зр. 68 кр., а податку грунтового обчислено и наложено 23 зр. 51 кр., а додатку краєвои индемнизаціи 25 зр. 28 кр. Коли ôтчислю ôтъ теперѣшного доходу зъ землѣ давный, то оказуєся взрôстъ доходу зъ землѣ о 85 зр. 68 кр., и о стóлько збóльшився загальный дохôдъ мого прихода. Дочисливши тоє прибóльшенье до давного инвентаріяльного доходу 96 зр., оказуєсь, що загальный дохôдъ мого приходу, съ вчисленьемъ нового, все ще провизоричного доходу земного, выноситъ 181 зр. 68 кр. — и я вже пророчимъ духомъ предвиджую, що ось на 1-го звернутъ менѣ зъ уряду податкового квитъ съ тымъ маленькимъ додаткомъ, що менѣ на цѣлый рôкъ належится 18 зр. 32 кр. доповненя конгруы. Але за то кажутъ платити податкôвъ 48 зр. 79 кр. а сли будуть такй ласкавй, що самй собѣ потрутятъ тыхъ менѣ належныхъ 18 зр. 32 кр. то прійдеся менѣ платити *30 зр. 47 кр.*, хотяй я все таки низше конгруы!

Мому сусѣдови, такому якъ и я голодному рабу Божому, начислили хочь такій дохôдъ зъ грунту, що дохôдъ єго прихода буде о 2 зр. надъ конгруу 200 зр. Щасливець, ôнъ бодай знає, за що платити буде, — але я, єй Богу, не доумѣваю! Не доумѣваю, та пишу рекурсъ, — а хочьбы прійшло удаватись до трибуналу администраційного, хочьбы прійшло ити пѣшки до Цѣсаря, — не пôддамся! Тажь пôсля арт. IV закона зъ 7 червня с. р. маєся пôдвысшити давный мôй податокъ, фондомъ религійнымъ оплачуваный, 5 зр и щось крейцарôвъ, лишь о 50 кр. а не о 43 зр.! Тажь моихъ 200 зр. конгруы маютъ бути завсѣгды вóльными ôтъ податку всякого! Най єго платитъ и дальше фондъ религійный.

Мôй сусѣдъ, по довгихъ рекурсахъ, най собѣ здоровъ платитъ тыхъ 2 зр., що высше надъ конгруу, — я же не маю охоты платити. А коли вже ничого не поможе, волю податись на сотрудника, нѣжь до тои моєи мѣзероты ще 30 зр. доплачувати.

На одно я лишь цѣкавый дуже, а то, чи вдасться тота нова операція финансова нашого „rodaka“? Чи богато не зарекурує яко особисто увóльненыхъ ôтъ плаченя податкôвъ, а опóсля коли наказъ платничій станесь правосильнымъ, заплатятъ охочо податокъ грунтовый за тыхъ, що то имъ припала щаслива доля зниженки того податку?

Одинъ зъ голодныхъ рабôвъ Божихъ.

ДОПИСИ.

Зъ Коломыї. (*О выборахъ до рады громадскои.*) Около 20 л. жовтня с. р. маютъ ôтбутися выборы до рады громадскои. Важна то хвиля не тôлько для самыхъ Русинôвъ, але и въ загалѣ для всѣхъ христіянъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя и народности. Теперѣшна рада складаєся переважно зъ жидôвъ або христіянъ, званыхъ загально жидôвскими, се то тому, що держатся жидôвскои полы, та все робятъ тов, що жидамъ подобаєся. Що такъ есть, сего найлучшимъ доказомъ найвыша репрезентація мѣста, где бурмистромъ есть теперь жидъ, вправдѣ интелигентный человѣкъ, адвокатъ краєвый, але все таки жидъ. Щобъ протов зновъ не выйшовъ такій жидôвскій складъ рады, добромыслячй люде завязали комитетъ, въ складъ котрого вôйшли люде всѣхъ трехъ вѣроисповѣдань христіяньскихъ, именно грек. кат. и римско-кат. обряду и протестанты т. в. Русины, Поляки и Нѣмцѣ. Тй послѣднй становлятъ значный заступъ, бо есть ихъ до 3000; суть то кольонисты зъ передмѣстъ Багинсбергъ, Маріягильфъ и Славцѣ. Комитетъ сей числитъ 185 членôвъ и выбравъ собѣ предсѣдателемъ п. Михаила Бѣлоуса, властителя печатнѣ. Комитетъ сей не есть рускій, якъ се жиды всюды голосятъ, хотячи солидарнôсть христіяньску розбити. О стóлько рускаго въ тôмъ комитетѣ, що Русинъ есть предсѣдателемъ и що въ єго домѣ що недѣлѣ и свята пополудни ôтбуваются нарады. Въ комитетѣ навѣть по польски урядуєся для святои згоды, а Русины лат. обряду и Нѣмцѣ калѣчатъ якъ можутъ польску бесѣду, хоть ви дома совсѣмъ не уживаютъ, щобы тôлько при купѣ христіянъ удержати, и щобы невгодливому елементови въ помежи Полякôвъ не дати причины до роздору. Єсли въ третôмъ кругѣ выборчôмъ выйдутъ христіяньскй кандидаты, буде се заслугою п. Михаила Бѣлоуса, котрый часъ, трудъ и все, що въ єго силѣ, жертвує для добра загального. За третымъ кругомъ пôйдутъ смѣло и другій и першій. О першій мѣщане найбóльше побоюются, бо при давнѣйшихъ выборахъ, хоть въ бóльшости тутъ христіяне, выйшли таки кандидаты жидамъ до вподобы. Бувбы то соромъ для польскои интелигенціи въ першôмъ кругѣ, щобы справу жидôвску попирала, коли цѣлый край обуреный на махинаціи жидôвскй, а посолъ Меруновичь внѣсъ въ соймѣ чотыри резолюціи противъ жидôвъ. Не припускаємъ совсѣмъ, що интелигенція першого круга ôтступитъ мѣщанъ-христіянъ, а тымъ самымъ допоможе до дальшои господарки жидôвскои, котра въ тамтôмъ роцѣ мало що до того не довела, що булибы въ Коломыї замкнули вы с шу гимназію.

Зъ Снятына. (*Про дѣла школьнй.*) Въ Снятынѣ есть школа выдѣлова, о котрôй було мин. року много розказано въ „Дѣлѣ“. Теперь подамо еще одинъ фактъ. Понеже мѣсто Снятынъ розтягаєся три чверти милѣ, то дѣти дуже далеко маютъ ходити до школы. Найбóльше терпятъ дѣти зъ передмѣстя „Балки“, особливо въ зимѣ и въ порахъ болотнистыхъ. Для того народъ домагався, щобы була школа на „Балкахъ“. Наконець рада громадска и рада школьна мѣсцева выслухали голосу народу и пріобѣцяли, що школа буде. А що громада не мала грошій, то удалась до краєвои рады шк. а тая удѣлила пожичку въ квотѣ 6000 зр. на будову школы. При кôнци минувш. року, якъ пана Нѣментовского выбрано на ново бурмистромъ, прирѣкъ тойже на радѣ, що першимъ его дѣломъ буде выбудувати съ весною школу на „Балкахъ“. Хвалити Бога вже зима за плечима, а о школѣ ани слыху, а якъ зъ достовѣрного жерела довѣдуємось, п. бурмистръ тыхъ 6000 зр. обернувъ на иншй выдатки громадскй. Не дармо рада громадска ухвалила въ серпню с. р., щобы знести выдѣлову школу, бо она користи не приноситъ а лишь баламутитъ рускй дѣти. Може дятого не будуєся школа на „Балкахъ“, що въ нѣй має бути языкъ выкладовый р у с к і й? Часъ бы вже зачати тую школу, бо родичѣ не виннй тому, єсли черезъ болота та засыпы снѣговй дѣти не будутъ ходити до школы. А вѣдома рѣчь, що може нигде въ Галичинѣ родичѣвъ такъ не караютъ за непосыланье дѣтій до школы, якъ въ Снятыньскôмъ округѣ — караютъ то грôшми, то арештомъ. Треба мати милосердіє надъ народомъ! Чому вла-

---

(*Дальше буде.*)

насъ!“ та схопивъ въ пôдбоки зляканого старосту и помчавъ якъ вихоръ выгукуючи та выгукуючи, що ажь запятки трѣщали. „Ану панове — кугутика!“ гукнувъ Прачиньскій и ще дужше задуднѣвъ помôстъ, панѣ ôтлѣтали на бôкъ якъ легкй снопы, а гуляки крутились млынка, выкидали руками и ногами та гукали „гей-га, гопъ-га, гопъ дзѣсь-дзѣсь!“ Гуляйпольскій съ Прачиньскимъ а судія съ нотаремъ зновъ счѣпились разомъ, захопили мѣжь себе старосту та закрутили такого веремія, що мало всѣ не провалились на землю. „Vivat пропинація!“ гукавъ Гуляйпольскій, „не попустимъ, братя, свого права“, погукувавъ Прачиньскій, „vivat стара гвардія“ кричавъ судя, а староста тôлько бурмотѣвъ: „sprzyja, sprzyja krajowi! vivat nasze obywatelstwo!“ И зновъ метнулись гуляки до пань, зновъ понеслись пары за парами, заохали гарнй дамы, загудѣвъ помôстъ ôтъ лопоту запятκôвъ.

Вже на дворѣ добре розвиднѣлось, ôтъ ясного свѣта, що бивъ крôзь широкй ôкна, поблѣдли и пожовкли лямпы та свѣчки, помарнѣли гарнй панѣ, полиняли пышнй сукнѣ, а музыка все ще гудѣла охочого мазура, а гуляки гуляли щоразъ завзятѣйше, мовь безъ памяти лѣтали, та ще разъ и ще разъ пили здоровлье та гукали „vivat“ и зновъ гуляли ажь пôтъ котився рясными краплями по лицяхъ, а курява дымомъ сповнила всю свѣтлицю. Ще всходяче сонце блыснуло своими золотыми промѣнями на „бѣлого мазура“, мовь усмѣхнулось до безпамятнои гульнѣ и пригадало брыкливôй шляхтѣ, що пора выпити „стремѣнного“.

єсти школьнй не вглянутъ въ тую справу? Тажь рада школьна окружна єсть въ мѣсци!

Одинъ зъ „Балокъ.“

Соймъ краєвый.

10-те засѣданье соймy отбулося въ суботу 1 жовтня. Петицій внесено 17 — всѣхъ доси 227. Комисіи буджетовой передано петиціи: комитету церковного въ Доброй и Добчи о субвенцію на будову церкви; рускаго товариства литературно-драматичного въ Коломыї о запомогу; комитету костельного въ Балигородї о субвенцію на будову костела; Северина Замойского артиста драматичного о субвенцію на заложенье театру провинціонального. Комисіи дороговой передано петицію громадъ Козлова и Озѣрна о будову дороги краєвои зъ Городища на Козловъ до стациы желѣзничои въ Озѣрной. Комисіи культуры краєвои передано петицію громады Глиняны (черезъ перемышляньскій выдѣлъ пов.) о субвенцію на засадженье лѣсомъ выдмъ пѣсчистыхъ. Комисіи правничой передано внесенье выдѣлу краєвого, щобы судъ повѣтовый перенести зъ Заболотова до Демича.

Зъ порядку дневного слѣдувало умотивованье п. Меруновича чотырохъ его антиждовскихъ внесень, котрй мы подали въ повной основѣ послѣдного разу. П. Меруновичь черезъ двѣ годины выкладавъ мотивы своихъ внесень. Подчасъ бесѣды поднѣсъ съ натискомъ и може ажь съ надто смѣшною урочистою клятвою, що онъ своими внесеними не бажае выкликувати модну тепер въ Шѣмеччинѣ агитацію антисемитску, — а только бажае повного рѣвноуправненя жидовъ такожь въ томъ направленю, щобы они не були выключенй отъ обовязкобъ для державы и краю. Въ мотивахъ до першои своеи резолюціи навѣвъ п. Меруновичь много фактовъ, що надъужитя и непорядки въ кагалахъ були неразъ вже предметомъ кореспонденцій и дослѣдовъ урядовыхъ якъ и резолюцій ухвалюваныхъ въ соймѣ, — все тое однакожь не мало позитивного результату. Кагалы жидовскй назвавъ п. Мер. тайными товариствами, державою въ державѣ, аномаліею, котру належитъ добре розпознати и усунути. Для высдѣженя и познаня внутрѣшного устрою кагаловъ внескодатель бажае, щобы выдѣлови краєвому призначити 10.000 зр. Сума тая може на око здаватися за велика, але кто знае, чи она й не за мала, бо певно знайдеся противъ тои сумы 100.000 зр. на тую цѣль, щобы дослѣдамъ тымъ загородити дорогу.

При мотивованю третого внесеня, домагаючогося контролѣ при укладѣ листъ асентерунковыхъ п. Меруновичь навѣвъ цѣкавй статистичнй даты. Въ отношеню до жителѣвъ Галичины повинно бы бути жидовъ въ войску 14.163 а есть ихъ дѣйстно лишь 7000. На тысячь жителѣвъ повинно служити въ войску 85 Русиновъ, 68 Поляковъ и 40 жидовъ, тымчасомъ служитъ 90 Русиновъ, 76 Поляковъ а лишь 15 жидовъ. Жиды отже маютъ тысячнй способы выкрутитися отъ податку крови, а той податокъ очевидно спадае на христіянъ, Русиновъ и Поляковъ. Всѣ три внесеня п. Меруновича отослано до ком. администраційнои. Четверте внесенье дотычаще заставовъ ручныхъ або заставовъ на фанты передано ком. правничой.

Зъ порядку дневного слѣдувало перше читанье внесеня и Ромера, котре жадае вызвати правительство, щобы оно закономъ завело суды мировй для споровъ цивильныхъ и подробныхъ и для справъ карныхъ о провины полиційнй и переступленя (Uebertretungen). Судамъ тымъ булобы поручене такожь поступованье помиряюче, поступованье спадкове и власть надъопѣкунча надъ малолѣтными и безвласновольными. П. Ромеръ въ промовѣ мотивуючой внесенье каже, що теперѣшна повна хибъ процедура, недостаточне число судовъ и выплываючій зъ того дуже розтяглый токъ процесовъ вымагаютъ конче, щобы вычисленй въ его внесеню справы були переданй судови зъ честныхъ и досвѣдченыхъ обывателѣвъ. При заведеню мировыхъ судовъ суды звычайнй малибы меньше роботы и залагоджувалибы только важнѣйшй справы. Внесенье тое передано ком. правничой.

Дальше принявъ соймъ внесенье комисіи культуры краєвои, щобы построити новый будынокъ для школы лѣсництва во Львовѣ.

Приступлено до справоздань ком. петиційнои. Школѣ промысловой въ Решовѣ удѣлено 500 зр. одноразовои запомоги. Каролинѣ Ступницкой, вдовѣ по польскомъ литератѣ Гиполитѣ Ступницкомъ, удѣлено 100 зр. запомоги. Запомоговому товариству польскихъ академиковъ горничихъ въ Леобенъ удѣлено 100 зр. Надъ петиціею книгарнѣ Губриновича и Шмидта, щобы выдѣлъ кр. закупивъ отъ неи 100 екс. „Przewodnika dla leśniczych“ и розославъ радамъ повѣтовымъ, перейшовъ соймъ по довшой дебатѣ до порядку дневного. Пос. Абрагамовичь вносивъ, щобы того „Przewodnika“ розославъ выдѣлъ кр. по школахъ народныхъ, на що справедливо замѣтивъ о. Ясиницкій, що книги тои въ школахъ народныхъ никто не буде читати.

11-те засѣданье отбулось въ понедѣлокъ, 3 жовтня. Зъ петицій важнѣйшй: Комитетъ гал. товар. господарского о субвенцію на выставу рольничу въ Перемышли. Громада Дусовцѣ о запомогу 300 зр. на будову школы. Софія Валень жалуесь, що ей банкъ рустикальный выкинувъ зъ грунту. Новаковскій директоръ провинціонального театру о запомогу.

До булавы маршалковои зложено три слѣдуючй внесеня.

1. Пос. Тышкевичь вноситъ, щобы соймъ поручивъ выдѣлови краєвому розслѣдити наслѣдства уставы о дѣлимости грунтовъ селяньскихъ и результаты розслѣдовъ съ отновѣдными внесеними предложити на найблизшой сесіи соймовой.

2. П. Янъ Стадницкій внѣсъ резолюцію до правительства, щобы львовска кр. дирекція скарбова, зарядъ доменъ и краковска прокураторія скарбу не урядували въ язычѣ нѣмецкомъ, але, розумѣесь, въ польскомъ.

3. П. Воляньскій внѣсъ завозванье до правительства, щобы оно предложило въ радѣ держ. уставу, котрою бы знижався податокъ грунтовый въ случаяхъ вымерзненя, посухи, вымокненя, знищеня черезъ мыши, саранчу и т. д.

Маршалокъ запросивъ пословъ на богослуженье во второкъ, бо того дня припадали именины цѣсаря. Соймъ уповажнивъ маршалка переслати цѣсареви благожеланя.

Внесенье п. Скалковского о змѣнѣ уставы гипотечнои переслано до ком. правничои. Дальше принявъ соймъ уставу о знесеню права пропинаціи во Львовѣ en bloc въ другомъ и третомъ читаню.

Ком. администраційна внесла, щобы надъ торочнымъ внесеньемъ п. Тышковского въ справѣ обмеженя побору мыта копыткового перейти до порядку дневного. Соймъ ухваливъ.

Наступили справозданя зъ петицій. Петицію повѣта Яворовского о субвенцію на засадженье лѣсомъ пѣсковыхъ пустошаковъ передано выдѣлови краєвому. Надъ петиціею п. Амаліи Вагилевичевои, вдовы по бл. п. Иванѣ Вагилевичу, о запомогу, перейшовъ соймъ до порядку дневного, бо петентка безъ ніякого титуту маѣ 200 зр. сталои рочнои запомоги. Рѣвножь перейшовъ соймъ до порядку дневного надъ петиціею „сестеръ провидѣнія“ во Львовѣ, котрй удержуютъ закладъ покутниць (упавшихъ морально женщинъ), дальше надъ петиціею Володимира Ижака о субвенцію на образованье въ спѣвѣ. Подъ конець отчитано одну цѣкаву петицію: Станиславъ Бжозовскій, родомъ зъ Дуклѣ бувъ 1863 въ повстаню и достався на Сибирь. Повернувши до Галичины не заставъ вже никого зъ родины, вымерла. Громада его не познала и не выдала ему права приналежности. Онъ блукавъ по краю яко малярь и въ Золочѣвщинѣ арештовавъ его жандармъ. Отсидѣвъ 5 днѣвъ въ судѣ въ Глинянахъ а оттакъ переслано его до Дуклѣ, где здостає отъ 12 мая въ арештѣ; проситъ отже, щобы соймъ увольнивъ его зъ арешту. — *12-те засѣданье* отбуваесь сегодня.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*О зѣздѣ цѣсаря австрійского съ царемъ россійскимъ*) не перестаютъ газеты писати; гдеякй предвѣщаютъ навѣть зѣздъ трехъ цѣсарѣвъ. Зъ всѣхъ признакъ здаеся имовѣрнымъ, що таки бодай зѣздъ нашого цѣсаря съ царемъ наступитъ. Пытанье лишь: где буде той зѣздъ? И на тое пытанье нынѣ никто не годенъ дати певнои отповѣди.

(*Пос. Пленеръ*) провѣдникъ однои партіи вѣрноконституційныхъ, котра не хоче узнати гегемоніи Гербста, здававъ справу зъ своеи посольскои дѣятельности передъ выборцями въ Хебѣ. Пророкувавъ онъ кабинетови Таффого упадокъ, если только Нѣмцѣ вытреваютъ въ опозиціи. Высказався однакожь противъ заинавгурованого Гербстомъ сполученя вѣрноконституційныхъ партій въ одну партію нѣмецко-національну, бо тогды лѣвиця стратилабы пословъ ненѣмецкои народности, котрй доси лучилися съ нею. Мусимъ при случаю замѣтити, що правительство дуже не раде бачити лѣвицю сполученою въ нѣм.-національну партію; се найлучше видко зъ отзивовъ официяльнои и официозной печати въ томъ дѣлѣ.

(*Соймъ тирольскій*) вже закрытый.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Министеръ дѣлъ внутрѣшныхъ гр. Игнатьевъ выдавъ до губернаторовъ окружникъ въ справѣ жидовскої такого содержаня: Правительство признае злй наслѣдства дѣятельности жидовъ на поли економичномъ, длятого въ протягу послѣдныхъ 20 лѣтъ оно все старалось привести фузію межи жидами а христіянами и жидамъ надати рѣвноуправненье. Однакожь недавный рухъ противжидовскій на Украинѣ доказавъ, що усилія правительства були безплодній. Рѣчь се доказана, що причины послѣдныхъ руховъ противъ жидовъ були чисто економичнои и соспольнои натуры, бо жиды ссутъ найбѣднѣйшй верствы народа. Щобы зъ одного боку охоронити христіянъ отъ шкодного жидовского вплыву а зъ другого боку забезпечити и жидовъ передъ нападами христіянъ, маютъ бути въ губерніяхъ именованй комисіи, котрй маютъ починити свои внесеня на пытаня: якъ бы належало змѣнити теперѣшнй законы, щобы жиды не могли ихъ выминати, и якй чинности економичнй жидовъ суть найшкодлівѣйшй для христіянъ (лихва и шинки). Комисіи маютъ такожь зобрати статистичнй даты, колько есть въ губерніяхъ жидовъ и чимъ занимаются.

Комисія скликана до Петербурга въ цѣли нарадъ надъ зменшеньемъ піянъства розпочала вчера свои засѣданя.

Нигилисты послѣдными днями выдали, якъ доносятъ зъ Петерб. до „Köln. Ztg.“, новй проклямаціи до молодежи, народу и войска. Полиція петербурскої удалось выслѣдити и арештовати двѣ женщины подозрѣнй о атентатъ на царя. Женщины тіи бачено вже внередъ въ парку резиденціи царскои въ Петергофѣ. Одна зъ арештованыхъ була замѣшана въ процесъ 193-хъ нигилистовъ, зостала однакожь тогды увольнена. — „Правительств. Вѣстникъ“ обвѣстивъ розпорядженье министра скарбу, що спроваджуванй зъ заграницѣ батеріи гальваноелектричнй съ всѣми ихъ приборами подлягаютъ тымъ самымъ приписамъ правнымъ, що всяке оружіе, вироваджуване въ границѣ царства.

Повъофиціяльный органъ габинету, „Agence Russe“, выходячій въ Петербурзѣ, перестане отъ нового року выходити. Гр. Игнатьевъ постарався о тое, щобы тому дневникови отнято рочну правит. субвенцію въ квотѣ 30.000 рубл.

Франція. Парляментъ французскій буде скликаный на 28 жовтня. Греви вертае сегодня зъ провинціи до Парижа. Чи Гамбета обойме президентуру кабинету, доси на певно не звѣстно; панує загальна думка, що Греви бажае удержати теперѣшный кабинетъ.

Въ повночной Африцѣ великій неспокой, цѣлый Тунисъ повставъ. Генер. Сосіе чекавъ въ Голето на поворотъ резидента французского Рустана зъ Франціи. Рустанъ вже повернувъ до Туниса съ инструкціями отъ Гревіого и министра войны. Сосіе маѣ занятн столицю Тунисъ, а оттакъ пуститись въ выправу на свяге мѣсто Керуанъ. Министеръ войны Фарръ бажае, щобы еще передъ зобраньемъ парляменту войска французскй усмирили повстанье.

Греція. Король съ великою свитою, въ котрой находится такожь президентъ министровъ Комундуросъ, удався черезъ Коринтъ въ подорожь по новонабутыхъ отъ Турціи земляхъ.

Нѣмеччина. Борба передвыборча взмагаесь, чимъ близше речинець выборовъ. Рада державна маѣ бути скликана въ половинѣ падолиста. Теперь вже можна вгадати результатъ выборовъ. Партіи либеральнй выйдутъ ослаблений а за тое скрѣпляться партіи центра и католицка. Межи партіями либеральными не може прійти до згоды, бо партія Беннигзена не хоче принати програмы сецесіонистовъ, котрй стоятъ за безвзглядною опозиціею кн. Бисмаркови.

НОВИНКИ.

— **Чи „мистификація“, чи таки правда?** Нашй читателѣ пригадаютъ собѣ помѣщене недавно въ „Дѣлѣ“ вызванье выборцѣвъ Долиньского округа до п. Кулачковского, посла до рады державнои, щобы явився въ Долинѣ и здавъ справу съ своеи посольскои дѣятельности. При томъ случаю було росказано, що выборцѣ Долиньскй удавались до п. Кул. письменно въ томже дѣлѣ, що п. Кул. не отписавъ и т. д. Мы не мали причины не мѣстити надосланого намъ зъ дуже поважнои стороны вызваня въ повнойе его основѣ, бо, якъ читателѣ „Дѣла“ знаютъ, мы все стояли за тымъ, щобы въ загалѣ всѣ нашй послы — якъ до рады державнои такъ и до сойму — о скольке можна часто стыкался съ своими выборцями, вывѣдувались о потребахъ и бажаняхъ своихъ выборцѣвъ — и зъединували собѣ ихъ довѣріе. На умѣщене въ „Дѣлѣ“ вызванье зъ Долиньского появилось спростованье въ „Проломѣ“, п. н. „Мистификація“. Тамъ сказано, що редакція „Пролома“ пытала п. Кулачковского (пріѣхавшого на засѣданя соймовй), о скольке въ томъ правды, що, якъ „Дѣло“ помѣстило, до него мавъ удаватись ктось съ прошеньемъ чи вызваньемъ, щобы онъ пріѣздивъ до Долины и явився выборцямъ. П. Кул. отповѣвъ редакціи „Пролома“, що никто съ чимсь подобнымъ до него не удавався, що только якійсь Нѣмець-кольонистъ удавався до него въ личной справѣ, — значитъ „Дѣло“ зостало, кречно сказавши, „змистификоване“. Мы змовчали и чекали, що скаже на тое сама интересована сторона. Не довго то потревало и мы достаемъ отъ п. Т. К. Бѣлецкого зъ Долины въ рукописи „Копію кореспонденціи до „Пролома“, въ котрой п. Т. К. Бѣлецкій, бувшій отпоручникъ рускаго комитету выборчого при выборѣ п. Кулачковского, заперечуе подане п. Кулачковскимъ въ „Проломѣ“ заявленье, мовбы то никто до него не удавався съ вызваньемъ, щобы явився передъ выборцями. Самъ п. Т. Бѣлецкій выразно взывавъ его зъ препорученя выборцѣвъ въ листѣ зъ 27 цвѣтня с. р., щобы прибувъ до Долины. Правда, що въ томъ самомъ листѣ була вплетена и приватна справа Нѣмця, але то не змѣняе дѣла: фактъ есть, що п. Бѣлецкій въ имени выборцѣвъ взывавъ п. Кулачковского. „Проломъ“ не помѣстивъ спростованя п. Бѣлецкого, хотяй п. Бѣл. жалуесь, що заявленье п. Кулачковского въ „Проломѣ“, „поставило его въ лицѣ доокрестной Руси а евентуально выборцовъ пов. Долинского въ мрачномъ свѣтлѣ“, бо селяне-выборцѣ, при котрыхъ онъ до п. Кул. писавъ, приходили оттакъ до него и закидали ему: „Вы написали просьбу до нашого посла, щобы до насъ пріѣхавъ, а потомъ сховалисьте тую просьбу“ — Конець-кінцемъ показалося таки, що „Дѣло“ не було „змистификоване“, якъ то п. Кул. представивъ редакціи „Пролома“. По нашой думцѣ теперь п. Кулачковскому не ма лучшого выходу, якъ таки послухати голосу своихъ выборцѣвъ и явитись передъ ними, — чимъ скорше, тымъ лучше. Сю нашу раду препоручаемъ мы ему зъ уваги на загально рускій интересъ. Округъ, зъ котрого выйшовъ п. Кул. посломъ до рады держ., лучится теперь въ руску „Раду Народну“, починае розвивати политичну жизнь, — треба отже пойти ему въ помочь. А кто въ першой линіи до того покликаный, якъ не заступникъ того округа въ найвышомъ законодательномъ тѣлѣ державномъ?

— **Загальнй зборы членовъ тов. им. Качковского** отбулись дня 17 (29) с. м. въ Золочевѣ посля обвѣщенои програмы. Въ зборахъ участвувало до 250 членовъ подъ предсѣдательствомъ крыл. о. Павликова. Обширнѣйше справозданье зборовъ подамо въ найблизшомъ числѣ.

— **Загальнй зборы товариства „Школьна Помочь“** отбудутся въ суботу дня 8 л. с. м. въ сали 4-ои клясы на 1-омъ поверсѣ „Дому Народного“ въ Львовѣ, на котрй запрошуе выдѣлъ своихъ членовъ

(*С.*) **Въ справѣ дотациі клиру**. Якъ довѣдуемся, панує въ нашомъ клирѣ велике занепокоенье по причинѣ, що нове ошацованье грунтовъ далѣ далѣ ввойде въ житье, а подвышенье пенсіи священическои еще не рѣшене. Непокой ставъ еще большимъ, коли дирекція скарбу завозвала недавно въ многихъ сторонахъ клиръ до плаченя нового податку. Для заспокоеня духовенства звѣщаемо, що завозванье дирекціи мусѣло послѣдовати черезъ якесь непорозумѣнье; наша консисторія вдалася вже въ тую справу, и можь надѣятись, що буде она скоро розъяснена. Зъ компетентнои стороны довѣдуемося, що правительство рѣшилося ввести при ерекціональныхъ грунтахъ ажь тогды новый податокъ, коли пенсія буде подвышена.

— **До рады повѣтовои въ Подгайцяхъ** отбудеся доповняючій выборъ одного члена зъ округа селяньского дня 15 (27) жовтня с. р.

— **Зъ Львова** пишутъ намъ: Хочемъ знати, чому дѣти рускй народнои школы им. Пирамовича и св. Мартина не ходятъ на службу божу до церкви, але до костела разомъ съ дѣтьми лат. обряду. Чи рускій катихитъ школъ о. Ал. Наливайко не почуваеся до того обовязку, щебъ дѣти до церкви водити, и чи есть за тое отвѣчательнымъ? На таку рѣвнодушность не можемъ дивитись холоднокровно.

— **Бюстики Богдана Хмельницкого** появились вже во Львовѣ и можна достати черезъ администрацію „Дѣла“ по цѣнѣ 1 зр. за примѣрникъ. Бюстики тй такъ само якъ и бюстики Шевченка, выготовлено заходомъ проф. п. Вол. Шухевича, котрый обѣцявъ постаратись о цѣлу серію бюстовъ знаменитшихъ нашихъ земляковъ.

— **О. Изидоръ Воробкевичь**, звѣстный нашъ композиторъ и поетъ (Данило Млака) занимаесь теперь кромѣ укладаня рожныхъ композицій музикальнымъ твореньемъ историчнои драмы п. н. „Василько Теребовельскій“ и поемы п. н. „Иванъ Грозный“.

— **Зъ Перемышля**. (*Процесъ въ справѣ директора о. Баревича.*) Дня 28 л. вересня

ôтбулася въ нашôмъ мѣско-делегованôмъ судѣ пов. розправа о. Баревича яко обвинителя, и 19 лѣтного ученика Ивана Лѣсковицкого яко обжалованого. О. Баревичь удався бувъ зразу до самбôрскои прокураторіи съ жалобою о чинну зневагу его яко урядника пôдчасъ службы, але ôттакъ не довѣряючи самбôрскимъ урядникамъ, постарався о тое, що высшій судъ кр. выделегувавъ перемыскій судъ до розправы. Обжалованый признався, що зневаживъ чинно о. Бар., а яко причину подавъ, що о. Бар. зневажавъ єго часто словами и секувавъ єго. При кôнци послѣдного пôвроку шк. въ день передъ сповѣдію довѣдався уч. Л. ôтъ сына о. Бар., що на другій день о. Б. буде єго пытати зъ языка нѣмецкого, бо хоче єму дати злу ноту. На другій день дѣйстно казавъ єму директоръ прійти до канцеляріи и тамъ пытавъ єго єще съ 4 другими учениками ôтъ год. 5 до 8 вечеромъ; черезъ весь той часъ ученики стояли, такъ що въ кôнци зъ ослабленя не могли навѣть ôтповѣдати. Одержавши свѣдоцтво, побачивъ уч. Л. злу ноту зъ нѣмецкого, котру єму вписавъ директоръ, бо учитель того языка давъ єму бувъ добру клясу. Съ свѣдоцтвомъ прійшовъ уч. Л. до канцеляріи, где о. Б. назвавъ єго жебракомъ и показавъ єму дверѣ съ словами: „маршь!“ Тымъ всѣмъ пригнетеный уч. Л. не мôгъ довше стерпѣти и пôднѣсъ руку на директора. Такожь додавъ єще обжалованый, що ôнъ самъ утерпѣвъ на тôмъ много, бо зôставъ выключеный зъ всѣхъ гимназій галицкихъ. Обвинитель о. Бар. признався, що екзаминувавъ ученикôвъ черезъ 3 годины, що ученики весь часъ стояли, але не хотѣвъ дати близшихъ поясненъ що до причины екзаминованя и чи ôнъ вписавъ уч. Л. злу ноту зъ нѣмецкого, закрываючись тымъ, що се тайна урядова. Судъ прихилився до того заявленя о. Бар. и не увзгляднивъ жаданя обжалованого, щобы ôтчитати протоколы свѣдкôвъ, проф. Косака и ученика Скробы, якъ такожь, щобы розправу ôтложити и покликати свѣдкôвъ, котрѝ выписанѝ на письменнôмъ поданю. Оборонитель ученика Л. дръ Долиньскій пôднѣсъ въ оборонѣ тое, що. о. Бар. нетактовно обходився съ учениками и то допровадило обжалованого до такого чину, котрый вже и такъ покаравъ его выключеньемъ зъ шкôлъ. Судъ засудивъ Лѣсковацкого на пôдставѣ §. 312 з. к. на 25 зр. кары. Розправу провадивъ адъюнктъ суд. п. Круликовскій, а въ сали залягала численна публичность, межи котрою були майже всѣ учителѣ и много ученикôвъ.

— **На урядъ почтовый въ Романовѣ** жалуются передъ нами, що годѣ тамъ дôстати рускихъ друксортôвъ и що рускѝ газеты, якъ такожь и иншѝ листы навѣть рекомендованѝ, лежатъ неразъ по кôлька днѣвъ, нѣмъ дôстанутся до рукъ адресатôвъ, Одинъ листъ рекомендованый лежавъ 14 днѣвъ. Звертаємъ на се увагу Св. дирекціи почтъ во Львовѣ.

— **Жиды россійскѝ**, въ числѣ 127 душь, переѣзджали дня 15 (27) м. м. черезъ Львôвъ до Америки. Кошты подорожи поносило товариство „Alliance Israelite“, кромѣ того дôставъ кождый емигрантъ по 2 зр, хлѣбъ и по фляшцѣ горѣвки. Однакъ лише дорослѝ ѣдутъ даромъ, а ôтъ дѣтій мусится платити по 25 зр. за перевôзъ. По жидôвскихъ святахъ будутъ могли и дѣти емигрувати безплатно.

— **Понеже зараза на худобу** выгасла вже въ окрузѣ 80 клмтр. ôтъ границѣ повѣтôвъ скалатского, збараского, и бродского, протов отворено контумаційнѝ заклады въ Бродахъ и Пôдволочискахъ для перегону худобы на зарѣзь и овець, съ застереженьемъ всякихъ уставъ о заразѣ.

— **Зъ причины заразы на худобу въ Россіи** замкнено границю въ Новоселици для перегону рогатои худобы. Такожь въ Пôдволочискахъ буде граница замкнена.

— **Товариство археольогичне** ôтбуло дня 2 л. с. м. засѣданье во Львовѣ, на котрôмъ бувъ такожь Преосв. епископъ Ступницкій. Выбрано новый выдѣлъ зъ 7 членôвъ, до котрого вôйшовъ такожь нашъ историкъ дръ. Шараневичь. На тôмъ засѣданю постановлено закупити на загальну власнôсть историчный замокъ въ Одеску коло Золочева.

— **Въ Зеленôй**, селѣ положенôмъ надъ самою границію, недалеко Скалы, прійшовъ сими днями россійскій объѣздчикъ Метрофосновъ до касарнѣ стражи скарбовои, отворивъ дверѣ и выкликавъ до сѣній стражника Щепановского. Коли Щепановскій выйшовъ до сѣній, Метр. стрѣливъ до него зъ револьвера и трафивъ єго въ груди. Другій стражники сейчасъ выбѣгли и пôгнали за убійцію, але той утѣкъ скоро за границю. Тяжко раненого Щепаноского ôтвезено до шпиталю въ Скалѣ, але лѣкарѣ не робятъ надѣи на єго выздоровленье.

— **При школѣ ветеринаріи и кутя коній во Львовѣ**, котру основано съ симъ рокомъ школьнымъ, именовано управителемъ и професоромъ клиники медичнои и хирургичнои дра П. Зайфмана, директора россійскои школы ветеринаріи въ Казани. Такожь именовано звычайнымъ професоромъ для анатоміи описовои и натольогичнои дра Г. Кадыи, приватного доцента на крακôвскôмъ выдѣлѣ медичнôмъ, а звычайнымъ проф. для физіольогіи и продукціи звѣрячои дра А. Барань ского, прив. доцента на тôмже выдѣлѣ.

— **Именованя и перенесеня**. Директоромъ головнои касы краевои во Львовѣ именовано А. Внοровского, головного касѣра при тôйже касѣ; контролёремъ гол. касы краев. во Львовѣ именовано І. Старака, голов. поборця податкового тои касы; судіями повѣтовыми именовано: В. Франка въ Белзѣ, А. Ковалевского въ Новôмселѣ, Д. Герасимовича въ Рудкахъ, Д. Островъ-Дрдацкого въ Сокали и П. Наганов ского въ Лопатынѣ; лѣкарями повѣтовыми 1-ои клясы именовано: дра К. Бенду и дра К. Вонгровского; лѣкарями пов. 2-ои кл. именовано: дра К. Менциньского въ Скалатѣ и дра К. Цепелевского въ Турцѣ; асистентами санитарными именовано: дра И. Єндля-Завзенгофенъ въ Старôмъ мѣстѣ, дра І. Филевича въ Кольбушевѣ и дра В. Ныча въ Богородчанахъ: перенеслися судіѣ пов.: В. Баєвскій зъ Новогосела до Збаража и Т. Коляскньскій зъ Рудокъ до Снятына; перенесено лѣкарѣвъ пов.: дра В. Станку зъ Дрогобыча до Тарнова, дра И. Яновского зъ Скалату до Дрогобыча, дра М. Рознера зъ Бучача до Коломыѣ и дра Ф. Обтуловича зъ Турки до Бучача.

— **Убійця Гитлеръ**, котрый замордувавъ въ Вѣдни бр. Зотена и зôставъ засужденый на дожизненну вязницю, взявъ сими днями слюбъ въ вязници съ своєю любовницію Пашонгеръ. Однакъ заразъ по слюбѣ ôтдѣлено єго ôтъ жены, а небавомъ буде ôтставленый до закладу карного въ Картгавзѣ.

— **До Бердычева** выслано зъ Кіева войско, щобы окружило тое мѣсто кордономъ и робило дальшѝ пошукованя за контрабандою. Показалось, що тамошнѝ жиды поховали по льохахъ и магазинахъ товарôвъ зъ контрабанды на кôлька милiонôвъ рублѣвъ.

— **Где спочали кости борцѣвъ зъ пôдъ Плевны?** Въ послѣднôй вôйнѣ россійско-турецкôй найбôльше людій полягло пôдъ Плевною, где ихъ и погребано звычаємъ военнымъ. Кости тыхъ борцѣвъ булибы собѣ кто знае доки лежали спокôйно въ землици, кобы не штудернѝ Англійцѣ, котрѝ стараются хôснувати, зъ чого лишь можна Гдякѝ англійскѝ фирмы комисовѝ спровадили тіи кости, около 6.000 сотнарôвъ, на корабли до свого краю, где потовчено ихъ въ ôтповѣдныхъ ступахъ и розкинено для навозу по поляхъ въ околицяхъ Бристолю и Ворцерстру. Якій же то пожиточный той жовнѣръ! за житя кровь свою въ бою проливае, а по смерти сѣютъ єго кôстьми чорну землю, щобъ вродила лѣпшу пшеницю...

— **Въ Марсиліи** ôтбувъ французскій аеронавтъ Бодé подорожь повоздушну въ той способъ, що вмѣсто звычайнои лоди привязавъ до бальону осла и усѣвъ на него. По якôмсь часѣ упавъ бальонъ въ море коло берега. Бодé доплывъ щасливо до берега, але бѣдный оселъ въ половинѣ дороги утонувъ.

— **Вулканы** потворились въ послѣдныхъ часахъ въ рôжныхъ околицяхъ западнои пôвкулѣ землѣ. Недавно отворився въ Мексику незвѣстный доси вулканъ въ горахъ Сіера де Азуско, котрого лява знищила вже кôлька мѣстцевостій. Перестрашенѝ жителѣ утѣкаютъ зъ неневныхъ своихъ осадъ.

— **Що до выкупна данинъ церковныхъ**, якъ мешного, роботы, права млива, сконщины, проскурного и т. и. зголошено до дня 18 (30) червця с. р. 2.089 справъ, зъ котрыхъ дотеперь залагоджено 1.497 справъ. Управненымъ признано яко вынагородженье за тіи выкупна суму 824.260 зр. 9 кр.

Вѣсти епархіальнѝ.

Зъ Архіепархіи Львôвскои.

Презенту одержавъ о. І. Маркевичъ на Хренѣвъ дек. бускаго.

Каноничну институцію одержали: оо. В. Давидякъ на Тухлю дек. скольского и Ю. Вѣличковскій на Покропивну дек. бережаньского.

До институціи каноничнои завôзванный о. Ю. Левицкій на Каменки великѝ.

Другимъ мѣстодеканомъ именованый о. Г. Пасѣчиньскій въ Довгополи на косôвскій деканатъ.

Сотрудничества одержали: оо. І. Волошиньскій въ Монастырискахъ дек. бучацкого, І. Вѣлинкевичъ въ Городку и П. Чекалюкъ въ Зборѣ дек. калуского.

Завѣдательства одержали: оо. К. Залускій въ Шишкôвцяхъ дек. залозецкого, С. Мацѣлиньскій въ Берлогахъ дек. калуского и А. Яворскій въ Гребеновѣ.

Ôтпустку за границю одержавъ о. А. Гутковскій въ Залôзцяхъ старыхъ.

На конкурсъ розписанѝ: Ожидôвъ дек. олеского съ речинцемъ до 3 (15) грудня с. р., Гаврилôвка дек. тысьменицкого и Мельничь дек. журавеньского съ речинцемъ до 10 (22) грудня с. р.

ГОСПОДАРСТВО и ТОРГОВЛЯ.

— **Azienda Assicuratrice въ Трієстѣ.** Для повного заспокоєня всѣхъ интересованыхъ подаємъ до вѣдомости, що генеральнѝ зборы акціонерôвъ, котрѝ ôтбулись дня 30 л. вересня с. р., рѣшили весь недобôръ черезъ доплату до акціи по 40% покрыти, а черезъ емисію новыхъ акцій капиталъ закладовый о 4,000.000 зр. пôдвысшити. Тое одно рускôй народности спріяюще и найстарше въ Австріи товариство буде теперь въ состояню по части захитане межи рускою публикою довѣріе вскрѣпити, а пôдъ теперѣшнымъ правленьемъ запевнитъ собѣ хорошу будучнôсть. Подрôбне справозданье зъ дѣятельности того товариства за 1880 рôкъ прійде въ однôмъ зъ найблизшихъ чиселъ нашои часописи.

ТЕЛЕГРАМА „ДѢЛА“.

Дрогобычь, дня 4 жовтня. Впреосв. Митрополитъ Іосифъ загостивъ до нашого мѣста. Въѣздъ Архіерея выпавъ помимо слоты блестательно. Сегодня, въ день именинъ И. Величества торжественне архіерейске богослуженье. Церковь и улицѣ народомъ переповненѝ.

Нимиловичь.

Черезъ редакцію „Дѣла“ прислали:

Для Зорѣ: Вп. Л. Р. въ Тернополи 1 зр. о. П. Л. въ Бѣлявинцяхъ 1 зр., Ю. С. въ Болеховѣ 1 зр., Т. Р. въ Садагорѣ 1 зр., П. Д. въ Бережанахъ 2·30 зр., А. П. въ Рудкахъ 1 зр.; для Свѣта: о. И. П. въ Пшеничникахъ 1 зр.; на дѣвоче воспиталище во Львовѣ: изъ складки въ церквѣ въ Покрôвцяхъ 1·60 зр., Пчт. брацтво церковне въ Покрôвцяхъ 90 кр., о. Петрушевичь въ Покрôвцяхъ 50 кр., о. А. Чайковскій въ Балигородѣ 1 зр.; для Гал. Сіона: о. Б. въ Нановôй 1 зр., о. Г. въ Звинячцѣ 2 зр.; для Рускаго Сіона: о. В. въ Звинячцѣ 2 зр.; для Батькôвщины: о. Т. въ Пестаничахъ 1·30 зр.; для тов. Качковского: о. С. С. въ Корчминѣ 1 зр.; для Bartnika postępow-ого: о. И. П. въ Пшеничникахъ 50 кр.

— **Для п. Мирона Савицкого**, учителя народного, держаного черезъ пять тыжднѣвъ невинно въ арештѣ, жертвували П.Т.члены редакціи „Зорѣ“ 7 зр. 50 кр., дръ Е. С. 1 зр. 50 кр., Гр. В. 50 кр., Корнило Устыяновичь 1 зр., Кс. О. 50 кр., о. І. С. 70 кр.; разомъ 11. 70 кр. Съ попередно выказанымъ 10 зр., котрѝ ôтослано вже п. Сав., вплынуло на ту цѣль 21 зр. 70 кр.

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,
бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ
розпочинае
курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ
сальоновыхъ, товарискихъ и соль-полисовыхъ,
якъ такожь
Курсъ гимнастики
такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власнôмъ помешканю
въ ринку, ч. 12, I поверхъ.
(2—12)

(2—10) **І. КРЕМЕРЪ**
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 16,
поручае на теперѣшнѝ сезонъ свôй богато заосмотреный
Магазинъ конфекціи для женщинъ,
завѣдомляючи заразомъ, що роботня зъ улицъ Собѣского ч. 12 зôстала перенесена до дому при
улици Галицкôй, ч. 21, I поверхъ

Найбôльшій и найдешевшій
МАГАЗИНЪ НОВОСТИ
конфекціи дамскои
І. КИМАЄРА (J. Kümayer)
НАСЛѢДНИКОВЪ
ул. Гетманьска, ч. 4. во Львовѣ
одержавъ на пору осѣнну и зимову готовѝ рѣчи,
якѝ лишь були за границю новѣйшѝ,
а именно:
Окрыття осѣнниѝ ôтъ 8–50 зр.
Плащѣ зимовѝ ôтъ 10–120 зр.
Верхи до футра вовняниѝ ôтъ 50–150 зр.
Верхи до футра шовковѝ ôтъ 20–35 зр.
Костюмы до улицѣ шовковѝ ôтъ 35–75 зр.
Костюмы шовковѝ и сальону ôтъ 20–120 зр.
Шлафрочки фильцовѝ ôтъ 50–200 зр.
Сурдутики пôковевѝ ôтъ 10–15 зр.
Такожь великій выборъ матерій въ вкуса ôтъ 12–50 зр.
Замовленя выконуемъ въ якъ найротшôмъ часѣ.
(2—6)

МАГАЗИНЪ ТОВАРÔВЪ БЛАВАТНЫХЪ
ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКЪ.
во Львовѣ, въ ринку ч. 32, поручае на сезонъ осѣнниѝ и зимовыѝ
Вовнянки, Кашмиры, Матеріи на покрытье футеръ, Флянелѣ, Плюшѣ до одежи, Хустки вовняни.
Пробы на жаданье franco.
(1—2)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 75. Львôвъ, Субота 26 вересня (8 жовтня) 1881. **Рочникъ II.**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „**Библіотека найзнам. повѣстій**“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15 го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чвертъ року . . 2 зр.

съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чвертъ року 3 зр. на чвертъ року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

☛ **Съ зближаючимся послѣднымъ чвертьрокомъ просимъ П. Т. Предплатникôвъ о скоре надсыланье предплаты, якъ такожь выровнанье дотеперѣшныхъ залеглостій.**

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Агенты гр. Игнатьева.

Якъ сильно польско-шляхецка клика, — котрои органами суть „Czas“ и „Przegląd polski“ въ Краковѣ а „Przegląd lwowski“ и „Gazeta lwowska“ во Львовѣ, а котру въ тôй однôй справѣ вѣрно секундуютъ прочѣ т. зв. либеральнѣ органы галицкои прасы, — чувся паномъ судьбы такъ Галичины въ загалѣ, якъ галицкихъ Русинôвъ въ особенности, — на се маємо що дня новѣ доказы. Щобы лишь въ де-бôльшого въ послѣдныхъ часôвъ пригадати, то памятнѣ суть передвторôчнѣ фельетоны „Czasu“ п. заг. „*Z Rusi*“, въ котрыхъ съ дѣйстно Каткôвскою заѣлостію выложено методу постепенного выкорѣненя „Rusczyzny“ въ всхôдно-галицкихъ шкôлъ за помочію превентивнои цензуры надъ рускими книжками и т. п., — методу, котра власне, якъ довѣдуємось межи иншими изъ смутнои исторіи ксендза директора Баревича, въ теоріи перейшла вже въ стадіюмъ практики. Згадати можна дальше про оголошеный м. р. въ „Przeglądzie lwowskim“*) актъ оскарженя того самого автора, пôдъ титуломъ „*Polityka polska a skargi Rusinów*“, въ котрôмъ псевдонимный инквизиторъ, пôдъ позоромъ рецензіи звѣстнои книжки о. Качалы, съ рабулистикою гôдною найлѣпшихъ часôвъ Торквемады, съ повырываныхъ и поперекручуваныхъ цитатôвъ того автора уложивъ доказъ „ze zbiegu okoliczności“, що о. Качала виненъ есть пропагованя шизмы и иншихъ поблизькихъ деликтôвъ (якъ: москвофильства и проч.). А рôвно, якъ въ карнôмъ процесѣ, за прокураторскимъ актомъ оскарженя слѣдує остаточна розправа, такъ и тутъ, вскорѣ по тôмъ довѣдалисьмося съ „Czasu“, що о. Качала дôставъ ôтъ римскои куріи завôзванье до оправданя своеи вины; а якъ также въ карнôмъ процесѣ часто засужденыхъ и укараныхъ ставлятъ пôдъ дозôръ полиційный, такъ и въ нашôмъ случаю, заразъ по выданю in contumaciam незвѣстного намъ близше, але очевидно на цѣле наше духовеньство розширеного засуду, ôткомендерованo до Львова цѣлый умысный постерунокъ римскои полиціи для дозорованя нашои гіерархіи и инстигованя кождого ея кроку, котрыйбы мôгъ зашкодити справѣ звѣстного „Zmartwychwstania“. — Пригадаймо собѣ дальше, якъ тая сама, — унаслѣдувавша по надворнôмъ блазнѣ Станчику его либерію, але безъ его дотепу и правдомовности, клика, съ ефронтерією надворного служалця, котрый зъ титулу свого пробуваня въ паньскôмъ передпокою, власнѣ свои льокайскѣ выдумки смѣе выдавати за тайнѣ мысли свого пана, — оголосила въ своѣмъ краковскôмъ органѣ галицкôй публицѣ, буцѣмъ то Русины, за несубординацію оказувану польскому пановаю, утратили „zaufanie Korony“; и якъ за тымъ оголошеньемъ посыпались новѣ численнѣ доносы и пôдъущеня, маючѣ едину цѣль тое пожадане „niezaufanie“ додатково штучнымъ способомъ вытворити: доносы и пôдщуваня, котрымъ, якъ се выказали дотычнѣ ревизіи, судовѣ розправы и т. п., всего ôракувало, тôлько не ... симпатичного еха и упереджаючои помочи зô стороны, котрои при нынѣшныхъ прасовыхъ стосункахъ не смѣемо, але нашимъ читателямъ и не потребуємо называти по имени.

Представмо собѣ все то въ звязку съ поменшими, але за тое щоденными и систематичными того самого роду объявами, а будемо мали образъ доволѣ ясный для оцѣненя, до якого степеня, — въ пересвѣдченю нашихъ панôвъ Станчикôвъ — руска Галичина сталася ихъ *доминикальною* власностію, въ котрôй они, якбы за найлѣпшихъ польскихъ часôвъ, маютъ право свобôдно господарувати.

Одно тôлько въ тôмъ образѣ не було ще совсѣмъ ясне, а то именно пытанье: *Кто* буде наслѣдникомъ тои, такъ гарно администрованои фортуны? *Кому* тѣ панове задумали тѣ свои „добра“ ôтпродати? — Бо, що не думаютъ ихъ на довго задержати при собѣ, то рѣчь очевидна: разъ, що супротивлялобыся тое всѣмъ традиціямъ шляхецкои господарки, котрои найголовнѣйшою максимою есть власне т. зв. *фиціенда*; по друге жь жаденъ, хочбы найгôршій господарь, набувши яку власнôсть, не розпочинавбы на нѣй заразъ безъ памяти . . . . . господарки, не перевалювавбы тягарôвъ податковыхъ, не дражнивбы національного чувства и не оглуплювавбы „пôдвластнои“ людности у себе, — еслибы не задумувавъ власнôсть тую за будь яку цѣну и якъ найскорше перефаціендувати.

Отже на тое до недавна ôткрыте пытанье маємо теперь вже ясну, хочь въ дипломатичнôмъ, бо французскôмъ языцѣ написану ôтповѣдь.

„La Pologne et les Habsbourg“*) титулуєся той найновѣйшій продуктъ польско-шляхецкои дипломаціи, зъ того самого характеристичного ряду дипломатичныхъ актôвъ, котрый розпочавъ въ р. 1847 „Un gentilhome polonais“ (маркизъ Вельопольскій), завзываючи царя Миколая до сполученя пôдъ своимъ жезломъ всѣхъ Полякôвъ и „покарання“ „вѣроломнои Австріи за рôкъ 1846-ый, а зъ котрого дальше выйшло (1878 р.) прославлене „Memorandum“, черезъ (якъ выражався „Czas“) „nasz Rząd Moralny“ берлиньскому конгресови предложене.

Найновѣйшій манифесть, котрого титулъ мы высше подали, выступае яко правный наслѣдокъ згаданого меморіялу; а закидаючи всѣмъ прочимъ, — якъ пр. емиграційнымъ зъ тогожь часу выданямъ подôбного французско-польского характеру, бракъ мандату ôтъ польского народу, — каже себе тымъ самымъ уважати яко едино-легальный, уповажненый, правдивый выразъ волѣ, мысли и чувства народу польского (читай завсѣгды: шляхты польскои), въ котрого имени ôнъ и промовляе маестатичнымъ „Мы“.

Рôвно якъ и згадане берлиньске меморандумъ, ôнъ промовляе до Европы; але въ другôй, есенціальнôй части звертаєся Moralny Rząd до Гаôсбурскои династіи, до Є. В. цѣсаря Францъ-Іосифа, предкладаючи свѣтлому представителеви Австріи зачѣпно-ôтпорный аліянсъ съ Польщею.

Якъ нибудь, претенсіональною выдасться тая пропозиція на першій поглядъ кождому, кто не тôлько силою новожитнои просвѣты, черпанои зъ европейскихъ поза-польскихъ жерелъ, устерѣгся ôтъ шовинистичнои узкоглядности, але що рôвно важне, кто — якъ се въ Австріи и захôднôй Европѣ однымъ лишь Русинамъ було можливе — такимъ незатемненымъ окомъ мавъ ще въ додатку способôнôсть придивитись въ близька сему чудному хаосови фантазіи и правды, свѣтла и тѣни, ультрамонтаньскои облуды и шляхецкого матеріялизму, упôдляючоися мизеріи и паньскои буты, сухотничои захланности и нервового патріотизму, — сему (нехай живый, правдивый н а р ô д ъ польскій не стосуе того до себе!) въ неправовитого звязку помежи хоробливою фантазією а дѣйстною исторією сплодженому бастардови, — котрый безъ перестанку антишамбруе по Европѣ, предкладаючи за чергою кождому моцарству свои кондотіерскѣ услуги, — однымъ словомъ, кто такъ добре якъ мы приглянувся к о н в е н ц і о н а л ь н ô й „державно-политичнôй“ Польщѣ, — Польщѣ „w dawnych granicach“; — алежь, якъ сказано, для догляженя цѣлои претенсіональности пропозиціи Moralnego Rządu треба мати добрѣ очи и стояти зъ близька, такъ якъ мы, майже въ осередку самого хаосу. Въ мѣру бо ôтдаленя хаосъ зливаєся въ одну великаньску масу, темною мракою покрыту, зъ котрои до захôднои Европы добуваєся завсѣгды тôлько одинъ сильный голосъ, а захôдна Европа, — и то не тôлько тая, що стоитъ поза границями Австріи, — мѣритъ великôсть и силу укрытого въ тôй мрацѣ потвору по силѣ голосу, якій ôнъ выдае; оцѣнюе конвенціональну Польщу по апльомбѣ, съ якимъ передъ нею выступаютъ ея бѣглѣ на всѣхъ языкахъ и розпоряджаючѣ диспозиційными фондами творителѣ.

Въ тôмъ отже лежитъ „моральна“ сила Moralnego Rządu, и ôнъ ея, якъ звычайно, такъ и въ нынѣшнôмъ случаю умѣе ужити съ дипльоматичною зручностію. „Do ut des“ — Rząd moralny не призабувъ, що тая формулка есть началомъ всѣхъ аліянсôвъ, и що въ ôтповѣди на его пропозицію запытаются его: що Ты даешь? Що Rząd Moralny конвенціональнои Польщѣ маe до розданя? И тутъ выступае въ цѣлôмъ своѣмъ свѣтлѣ згадана дипльоматична зручнôсть Moralnego Rządu, котрый на тое для кождого инчого на его мѣсци дражливе пытанье ôтповѣдае: „Передовсѣмъ — Русинôвъ.“ Але съ якою дипломатичною финезією тая — на разѣ формально оглупляюча — ôтповѣдь редагована! Пôдъ якими аксамитными фразами укрыта цѣла образливôсть ôтповѣди, такъ якъ мы ея изъ фразъ тыхъ ооôбрану тутъ подали! — образливôсть, зрозумѣла для австрійскои монархіи, скоро ея офѣруютъ яко компензату предметъ, котрый она дотеперь навыкла була уважати за в л а с н у с в о ю посѣлôсть!

(*Дальше буде.*)

*) А также въ окремôй брошурѣ, Lwów 1880, w komisie Gubrynowicza i Szmidta.

*) Paris. E. Plon et Cie. editeurs, 1880, 8°, 82.

Комедія „narodowa“.

Товариство огородничо-садôвниче оголосило недавно во Львовѣ плякатами, що устроюе выставу k r a j o w ą. Ктобы подумавъ, що на сѣй выставѣ краевôй найдеся поважне число выставцѣвъ, котрѣ вповнѣ запрезентуютъ край, найдутся оказы селяньскѣ, котрѣ станутъ доказомъ, що товариство зрозумѣло свою задачу. Але мы на жаль побачили на тôй выставѣ шафы порожнѣ, а лишь гденегде були цвѣты, ярина та овочѣ лишь 20-охъ выставцѣвъ, и то такихъ, котрѣ своею участію не даютъ найменшого права, щобы выставу звати краевою, бо що огородники-гандлярѣ львôвскѣ и такѣ магнаты якъ гр. Потоцкій и архіеп. Вершхлейскій маютъ цвѣты и овочѣ, то предсѣ ничого дивного! Еслибы товариство дѣйстно занималося пôднесеньемъ хову всякои садовины и ярины въ краю, тобы предсѣ на выставѣ було видко участникôвъ зъ селяньства та мѣщаньства. Але товариство огородничо-садôвниче вѣдай на тое бере до 2.000 зр. рôчнои субвенціи, щобы ничого не робити та лишь мылити людямъ очи такою блягою, якъ „wystawa krajowa“, где кромѣ огородникôвъ зъ професіи було лишь 20 иншихъ выставцѣвъ. Ну, алежь годѣ розвиватись такому товариству, котрого провôдникъ п. Перожиньскій огородництва навѣть не розумѣе. Та еще съ тою выставою була получена и выстава пчôльнича, на котрôй було ажь 4 (!) уліѣ. Якажь то иронія! А предсѣжь подôбне товариство, основане черезъ о. Наумовича, не бере субвенціи, а устроювало хорошѣ выставы въ Городенцѣ, Коломыѣ, Львовѣ, Бродахъ и Ярославю, где брало участь по 100, а навѣть (якъ въ Бродахъ и Ярославю) надъ 250 выставцѣвъ а мѣжь тыми и поважне число селянъ. Товариство тое, пôдъ назвою „Галицке товариство пчôльничо-огородниче“, маe кромѣ того 20 ôтдѣлôвъ на провинціи и стараєсь въ кождôй части краю ôтповѣсти своѣй задачи. Теперь власне устроило тое товариство (ôтъ 6 до 9 л. с. м.) въ Коломыѣ выставу выключно овочѣвъ, щобы выслѣдити и означити важнѣйшѣ роды, якѣ находятся въ пôдкарпатскихъ нашихъ околицяхъ. Се рѣчь вельми важна тому, що пôдкарпатскѣ роды овочѣвъ яко тревалѣ на змѣну воздуха дадутся зааклиматизувати и на Подôлю, где доси жаднѣ овочѣ не выдержуютъ наглыхъ змѣнъ воздуха. Щобы довершити сю нелегку задачу, запросивъ зарядъ центрального „галицкого тов. пчôльничо-огородничого“ найзнаменитшихъ помольгôвъ краевыхъ, а такожь и заграничныхъ, якъ дра Е. Люкаса зъ Рейтлингенъ и дра Р. Штолля зъ Вѣдня, Е. Янковского зъ Варшавы и др. Головну заслугу належитъ тутъ признати дру Ц е с е л ь с к о м у, проф. унив. львôвского, знаменитому природникови, котрый яко президъ галицкого тов. пчôльничо-огородничого докладае въ своѣ стороны всякихъ старань и не щадитъ накладôвъ, щобы лишь въ щирôй праци, совсѣмъ ôтмѣннои ôтъ заходу „prawdziwych opiekunów ludu“, прислужитися краевi. И такъ тое товариство ани несубвенціоноване, ани не вспиране высшими властями не робитъ такои комедіи „narodow-oи“, якъ „тов. огородничо-садôвниче, котре устроило таку выставу „krajową“ (!) во Львовѣ, котрои повстыдалобыся найнужденнѣйше село!

Гуцульска бѣда!

(Допись съ Микуличина.)

Замѣщаємо понизше допись съ Микуличина, котра подае дуже безъôтрадный

образъ сумного стану нашои полевои и ловецкои господарки краєвои. Сума шкоды 6.542 зр., яку понесли Микуличиньскій громадяне на своѣмъ маєтку ôтъ дикого звѣра, а взглядно въ наслѣдство неправильно выконуванои уставы ловецкои, вже сама собою перестрашає и наводитъ кождого до найсеріознѣйшои розваги надъ будучностію народа гôрского, ôтданого безбôронно пôдъ такій, що найменьше, анормальный станъ безпощаднои руины маєтковои. Щó жь, если такъ само, якъ въ Микуличинѣ, дѣєсь хочьбы тôлько въ другôмъ-третôмъ селѣ нашихъ гôръ? А не маємъ ніякои поруки, що такъ не дѣєся. Якжежь тогды представляєся доля нашого гôрского народа? Що нашій гôрскій села бôльше якъ котрій иншій пôдпали лихварскôй експлоатаціи, — се рѣчь загально вѣдома. До сеи „людскои“ експлоатаціи прибуває друга страшна руина черезъ дикого звѣра, котрого правомъ покликанѣ оборонцѣ не ôтганяютъ, не нищатъ, а до того ще й самому народови не даютъ стати въ оборонѣ свого маєтку, ба и свого житя. Десятки а може и сотки тысячѣвъ народного майна пропадає щорôчно тою дорогою безповоротно, — и мы ще дивуємось, що нарôдъ упадає, ще й кричимо часами, що упадає задля свого лѣнивства. Мы не можемо дôбрати доволѣ ôтповѣдныхъ слôвъ, щобъ пôднести важнôсть сеи справы съ цѣлымъ натискомъ и серіознôстію. Мы тôлько констатуємо, що въ нашôмъ голосѣ озываются голосы тысячѣвъ покривдженыхъ, зруйнованыхъ селянъ, кличутъ о помôчь и справедливôсть и ратунокъ передъ загладою маєтковою. Минувшорôчный сумный для селянъ и для нашихъ правныхъ ôтношень случай въ Хоростковѣ, котрого илюстраторомъ стався гр. Семеньскій, показує, що анормальнôсть ловецкого права объявляєся не лише въ горахъ, але й на низахъ, на Подôлю. Супротивъ всего того у насъ ничого не робится, мабуть длятого, що се дотыкає селянъ и моглобы бути невыгôднымъ якому высокоаристократичному аматорови безграничнои ловлѣ, ничимъ не обмеженого буяня. Мы звертаємъ увагу нашихъ соймовыхъ послôвъ на тую справу и надѣємось, що они схотятъ єи пôднести въ соймѣ, хочьбы се мало бути лишь въ формѣ интерпеляціи до правительства. *Редакція.*

Допись зъ Микуличина

ВЫКАЗЪ

шкоды, яку 50 громадянъ въ Микуличинѣ, надвôрняньского повѣту, потерпѣли ôтъ дикого звѣра въ кôлькохъ послѣдныхъ рокахъ:

Имя и назвище пошкодованого	Звѣры пожерли, дики зрыли	Шкода въ зр. а. в.	Рôдъ звѣра	Року
	8 овець	64	вовкъ	„
	2 быки	80	медв.	1879
	3 ôвцѣ	24	„	„
	3 козы	18	„	„
	1 вола	60	„	1878
	полонину	30	дики	1881
		476		
8. Василь Тодорукъ	1 лошака	30	вовкъ	1880
	3 ôвцѣ	24	„	„
		54		
9. Дмитеръ Мотрукъ	2 телицѣ	100	медв.	1878
	бараболѣ	20	дики	1879
		120		
10. Юра Тодорукъ	1 телицю	25	вовкъ	1880
	12 ягнятъ	18	„	1879
		43		
11. Федôръ Костюкъ	1 корову	70	медв.	1877
12. Прокôпъ Скôрчукъ	16 овець	78	вовки	1878
13. Лесь Гнатюкъ	¼ морга бараболѣ	17	дики	1881
	сѣножать	3	„	1879
		20		
14. Семенъ Полатайко	1 лошака	30	вовкъ	1881
15. Федôръ Бурадчукъ	бараболѣ	12	дики	1881
	сѣножати	6	„	„
	3 ôвцѣ	21	вовкъ	1880
	3 ягнятъ	6	„	„
		45		
16. Олена Скôрчукъ	1 лоша	7	вовкъ	1879
	1 козу	6	„	1878
	2 коровы	90	медв.	1871
		103		
17. Андрѣй Жалякъ	18 овець	71	вовкъ	1880
	1 корову	60	медв.	1878
		131		
18. Стефанъ Белеёвичь	1 ôвцю	7	вовкъ	1881
	3 ôвцѣ	21	„	1880
	1 свиню	40	„	1878
		68		
19. Лесь Коренюкъ	1 барана	6	вовкъ	1878
20. Кирило Мотрукъ	3 свинѣ	24	вовки	1875
21. Стефанъ Томашевскій	7 овець	34	вовки	1879
22. Якôвъ Миронякъ	2 ôвцѣ	16	вовкъ	1881
23. Михайло Мотрукъ	2 конѣ	50	вовки	1881
	огородъ	5	дики	„
		55		
24. Петро Петращукъ	2 ôвцѣ	10	вовки	1881
	2 ôвцѣ	22	„	1880
	бараболѣ	90	дики	1880
		122		
25. Иванъ Петращукъ	1 вепра	13	вовкъ	1880
	сѣножать	1	дики	„
		14		
26. Павло Бурадчукъ	5 овець	31	вовки	1878
27. Данило Миронякъ	1 ôвцю и ягня	8	вовкъ	1880
	1 лоша	15	„	1881
	бараболѣ	36	дики	1878
	сѣножать	3	„	„
		62		
28. Михайло Поповичь	3 ôвцѣ	13	вовки	1881
	бараболѣ	20	дики	„
	1 лошака	15	вовки	1880
	1 „	20	„	1879
	1 корову	40	„	„
	5 овець	32	„	1878
		140		
29. Анна Мушиньска	2 ôвцѣ	16	вовкъ	1880
	1 барана	9	„	„
	3 свиній	22	„	1879
	2 козятъ	4	„	1878
		51		
30. Лукіянъ Поповичь	1 вепра	8	вовкъ	1877
31. Прокôпъ Сорохманюкъ	1 лоша	10	вовкъ	1881
	7 овець	35	„	1880
	1 свиню	6	„	„
	1 лоша	20	„	1879
		71		
32. Бартко Сорохманюкъ	1 лоша	5	вовкъ	1881
33. Михайло Бойко	1 козу	7	медв.	1881
	5 кôзъ	35	вовки	1880
	4 овець	28	„	„
	1 быка	16	„	1879
	1 козу	5	„	„
		91		
34. Василь Поповичь	3 ôвцѣ	12	вовкъ	1881
	царину	15	дики	„
	бараболѣ	50	„	1880
	3 ягнятъ	6	вовкъ	1879
	бараболѣ	30	дики	„
	1 корову	45	медв.	1878
	1 быка	20	„	„
	бараболѣ	20	дики	„
		198		
35. Юра Модулячкъ	2 ôвцѣ	8	вовкъ	1881
	1 корову	30	медв.	1877
	1 быка	25	„	„
	2 волы	80	„	„
	2 телицѣ	35	„	„
	1 бычка	10	„	„
		188		
36. Иванъ Парфановичь	5 быкôвъ	100	вовкъ и медв.	1881
	7 овець	56	медв.	„
	1 вола	40	„	1880
	1 вола	70	„	1879
	1 телицю	30	„	„
	6 овець	48	„	„
	1 корову	50	„	1878
	1 клячь	50	„	„
	7 овець	56	„	„
	4 волы	300	„	1877
	6 ялôвокъ	260	„	„
	10 овець	80	„	„
	3 коній	240	„	„
		1380		
37. Дмитеръ Чемиґа	1 ôвцю	8	вовкъ	1881
	1 коня	20	„	„
	1 лоша	10	„	„
	4 коній	200	„	1880
	4 лошатъ	40	„	1879
	9 товару	450	медв.	1878
	6 баранôвъ	54	вовкъ	1875
	15 кôзъ	120	„	1874
		902		
38. Кирило Лесюкъ	23 овець	101	вовкъ	1881
	4 „	20	„	1877
	½ морга	5	дики	1881
		126		
39. Берко гандлярь	2 конѣ	60	вовкъ	1881
40. Василь Бойко	1 быка	25	медв.	1881
41. Дмитеръ Модулякъ	1 телицю	30	медв.	1881
	1 ôвцю	5	вовкъ	1880
		35		
42. Илько Модулякъ	1 ôвцю	4	вовкъ	1881
	сѣножать	3	дики	1880
		7		
43. Федôръ Вардзалюкъ	1 телицю	30	медв.	1881
44. Василь Геретовичь	1 корову	50	медв.	1879
	1 телицю	30	„	1880
	10 ягнятъ	20	вовкъ	1878
	1 корову	50	медв.	1877
	1 быка	40	„	„
		190		
45. Федоръ Дзємюкъ	1 козу	8	вовкъ	1879
46. Петро Коренюкъ	1 ôвцю	10	вовкъ	1881
47. Якôвъ Софійчукъ	1 вепра	6	вовкъ	1880
	1 телицю	30	медв.	1878
		36		
48. Юра Хоминъ	1 корову	60	медв.	1877
49. Василь Иванюкъ	6 овець	42	вовкъ	1881
50. Мисьо Поповичь	1 лоша	10	вовкъ	1881
	2 козы	9	„	„
	12 кôзъ	72	медв.	1879
	4 коній	146	„	1878
	3 товару	90	„	1877
	4 овець	28	„	„
	1 быка и корову	85	„	„
		440		

Всеи шкоды **6.542 зр.!**

(*Конець буде.*)

Соймъ краєвый.

12-те засѣданье сойму ôтбулось 5 жовтня. Пос. о. Порфир. Мандычевскій завѣдомляє, що зъ причины недуга не може брати участи въ нарадахъ сойму, и що зрѣкаєсь выбору до комисіи для справъ конкуренційныхъ церковныхъ. — Петицій внесено 41, всѣхъ доси 386. Ком. администраційнôй придѣлено петицію гром. Посѣчь-Майданъ о опустъ податку зъ причины вымерзненя сегорôчного струкового збôжа. До ком. будж. придѣлено петицію учителѣвъ 5-клясовои школы въ Бродахъ о пôдвышенье платнѣ. Ком. петиційнôй передано пет. громады Бучача о увôльненье нововыбудованыхъ домôвъ ôтъ додаткôвъ до податку домово-чиншового; громады Чудець о субвенцію на будову школы; гром. Высоцко выжне въ справѣ продажи посѣлости двôрскои, належачои до монастыря Василіянъ. Ком. дороговôй передано петиціи: выдѣлу пов. Бôбрка о субвенцію на будову дороги зъ Бôбрки до Перемышлянъ и выдѣлу пов. Перемышляны о субв. на будову дороги Перемышляньско-Свѣрскои. Ком. правничôй передано петицію товариства политехничного, щобы ректоръ техники мавъ голосъ вирильный въ соймѣ. Ком. культуры кр. придѣлено пет. выдѣлу пов. въ Самборѣ въ справѣ регуляціи Днѣстра и его притокъ.

Правительство зложило до булавы маршалковои предложенье съ закономъ регулюючимъ закладанье приватныхъ стацій огерôвъ. Тое предложенье передано ком. культуры краєвои.

Пос. Ковальскій и товаришѣ вносятъ интерпеляцію до комисаря правит. въ справѣ надужитій и нетактовного поступованя управителя рускои школы въ Львовѣ ц. к. школа вправъ, п. Т. Будзиновского.

Интерпеляція тая звучитъ: Ôтъ 1878 р. существує при учительскôй семинаріи во Львовѣ ц. к. школа вправъ съ рускимъ языкомъ выкладовымъ. Управителемъ тои школы есть учитель п. Титъ Будзиновскій, котрого поступованье обвиняєся въ тôмъ, що єму не ходитъ о процвитанье, але радше о розбитье тои одинокои школы съ рускимъ языкомъ выкладовымъ во Львовѣ якъ и о перешкодженье, щобы не введено во Львовѣ министерствомъ просвѣты обѣцяной народной бôльшеклясовои школы съ рускимъ выклад. языкомъ. Факты суть межи иншими слѣдуючій: Минувшого року заявивъ п. Т. Будз. публично въ школѣ передъ учениками презрѣньe противъ рускои народности словами: „що Русинъ, то злодѣй и свиня“, бивъ учениковъ по лици, ученика Худика копавъ ногами, а недавно, бо передъ тыжднемъ коппувъ ученика зъ III кл., Сегаля, такъ сильно, що ôнъ зъ того занедужавъ и три дни лежавъ. Дальше управитель дуже часто занедбувавъ школьнѣ годины, именно цѣлый мѣсяць вересень 1879 р. не повнивъ своси учительскои службы (а навѣть и с. р. ôтъ 1—11 вересня не показався въ своѣй клясѣ), а въ школьну салю вступавъ съ цигаромъ въ зубахъ. Катальоги зъ 1879 р. поучатъ кождого, що въ клясѣ п. Будз. зъ 52 ученикôвъ ходило съ кôнцемъ року ледво 26, а и сего р. въ I кл. убуло вже зъ 32 дѣвчатъ 10. Сего року при вписахъ п. Б. не держався урядовыхъ годинъ або замыкався въ школѣ, ôтправлявъ кого мôгъ до другихъ шкôлъ, страшивъ оплатою, трудностію добути свѣдоцтво убожества або просто не приймавъ дитины, коли була бѣдно одягнена. Поодинокій факты посвѣдчатъ: п. Марковъ, матери Головка и Трачь, опѣкунка побитого Сегаля, п. Кавецка и п. Ковальчукъ. Дня 1 вересня с. р. п. Будз. заявивъ учителькамъ тои школы, щобы глядали собѣ другои служби, бо ôнъ закрыває паралельки, нѣдбйстно закрывъ ихъ самовôльно черезъ два дни, зôгнавъ дѣвчата и хлопцѣ разомъ и голосивъ всѣмъ: кому не вгодно, най шукає собѣ другои школы. — Наслѣдствомъ такого противзаконного поступованя п. Будзого есть, що школа, числивша еще мин. р. 360 дѣтій, сего року выказує вже лишь 280.

Зъ уваги на тіи факты — а строге слѣдство выкрыє ще й другій — и зъ уваги на загальне огорченье Русинôвъ, запытуємъ п. правит. комисаря: 1) Чи вѣдомо все тое ц. к. правительству? 2) Якій мѣры зволитъ правительство предприняти, щобы процвитанье тои школы на будуще обезпечити? 3) Якій суть перешкоды, що звычайна народна 4-клясова школа съ рускимъ яз. выкл. во Львовѣ, противъ приказôвъ ц. к. министерства просвѣты, доси еще въ житье не введена? (*Пôдписы рускихъ послôвъ.*).

Зъ порядку дневного наступило перше читанье двохъ предложень выдѣлу кр., взывающихъ правительство, щобы оно приснѣшило подѣлъ краю на округи судôвъ повѣт. Переслано ком. правничôй. — Дальше слѣдувало перше читанье внесеня п. Яна Стадницкого, щобы правительство усунуло нѣмецк. языкъ зъ краєв. Дирекціи скарбу, заряду доменъ и кракôвскои надпрокураціи держ. Переслано ком. администраційнôй. Дальше слѣдувало внес. гр. Тышкевича дотычно подѣлу и дробленя грунтôвъ селяньскихъ. Переслано ком. культуры кр. — Наступило перше читанье внесеня п. В. Воляньского, жадаюче вôзвати правительство, щобы оно предложило радѣ держ. законъ нормуючій опустъ податкôвъ въ случаяхъ всякихъ елементарныхъ шкодъ. Той законъ має постановляти, щобы той опустъ податку наступивъ найдальше въ протягу року ôтъ дня сконстатованя шкоды. Внескодатель въ мотивованю свого внесеня выказує, що дотеперѣшній принисы дотычно опусту податку суть несправедливій, бо обмежаются лишь на шкоды черезъ градъ, повѣнь и пожаръ а не увзглядняютъ прочихъ шкодъ елементарныхъ, якъ прим. цѣлковитый неурожай, посуха, морозъ, вѣтры, выгибленье збôжа пôдъ снѣгомъ, мыши, саранча, шкôдній насѣкомій и т. д. Кромѣ того теперѣшный опустъ вымѣрюєсь въ стосунку до доходу brutto, а не чистого доходу зъ рôлѣ по ôтшибненю всѣхъ коштôвъ управы и администраціи. Теперь коли шкода не выноситъ ⅓ части жнива, то навѣть не признаютъ опусту, при бôльшôй шкодѣ опускаютъ ¼ податку, а коли шкода бôльша якъ ½ жнива, то опускаютъ ½ податку. Цѣлкомъ опускаютъ податокъ лишь тогды, коли хлѣборобъ не мавъ ніякого жнива (въ практицѣ рѣдко коли такъ буває, щобъ вже совсѣмъ ничого не зôбрано). Наконець теперь на признанье опусту податку треба ждати и кôлька лѣтъ, — а ее несправедливо. — Тое внесенье п. В. Воляньского, маючe безперечно користне значенье для хлѣборобôвъ, передано ком. администраційнôй.

Слѣдує зъ порядку дневного справоздань ком. петиційнои въ справѣ обмеженя ярмаркôвъ. Справоздатель п. Павелъ Попель. Двацять кôлька радъ повѣтовыхъ надôслали петиціи до сойму, щобы число яр-

маркôвъ зменшити въ кождôмъ мѣсточку на 12 до року, щобы ярмарки ôтбувались въ кождôй околици того самого дня, щобы селяне не переходили зъ одного ярмарку на другій. Комисія зробила рôжницю межи ярмарками, на котрѝ мѣста маютъ старинній привилеѣ, и на торги установленѝ властію политичною. Комисія отже внесла таку резолюцію: „Взываєся правительство, щобы оно розсмотрило привилеѣ и концесіи, удѣленѝ мѣстамъ и мѣсточкамъ на ярмарки; колибъ показалося, що мѣста надъуживаютъ своихъ правъ, то правительство обмежитъ ярмарки на такѝ числа и речинцѣ, якѝ суть въ привилею чи концесіи. Дальше, щобы правительство вызначило для бôльшихъ мѣстъ два торговѝ дни въ тыждни, а для меншихъ мѣстъ одинъ день“. Противъ внесеня ком. промовляли пп. Гроссъ, Абрагамовичь и сов. Ковальскій; за внесеньемъ пп. гр. Янъ Стадницкій и Менцѣньскій. При голосованю 67 голосами противъ 48 ухваливъ соймъ перейти надъ внесеньемъ комисіи до порядку дневного.

Удѣлено паннѣ Мих. Теодоровичь 200 зр. запомоги на отворенье варстату машиновыхъ робôтъ во Львовѣ; петентка образувалась у Вѣдни и Саксоніи. О. Ясиницкій вносивъ, щобъ ѣй дати 400 зр.

13-те засѣданье сойму ôтбулось 6 жовтня. Зъ петицій интереснѣйшѝ: Товариство „Руска Бесѣда“ о субвенцію для рускаго театру. — Выдавництвс „Рускаго Правотаря народнаго“ о субвенцію. — О. Гладиловичь Юліянъ о ремунерацію за науку религіи. — Платонъ Костецкій, перекладчикъ рускій при выдѣлѣ кр., о пôдвысшенье платы. — Ад. Милашевскій, дир. польскаго театру во Львовѣ, о пôдвысшенье субвенціи. — Алекс. Мышуга о субвенцію на дальше образованье въ спѣвѣ. — Инжинеръ Цѣпановскій о перепровадженье пробъ огневыхъ съ матеріялами єго выналодки. — Гром. Пôдгородцѣ о безплатне побираньe сыровицѣ.

П. Савчиньскій внѣсъ, щобы при мужескихъ и женьскихъ семинаріяхъ во Львовѣ и Краковѣ були именованѝ окремѝ катихиты и щобы побирали таку плату, якъ учителѣ семинарій.

П. Гроссъ внѣсъ змѣну уставы для зарадженя заразѣ худобы, щобы переступства противъ тои уставы не були трактованѝ яко провины (Vergehen), але лишь яко переступства (Uebertretungen).

Зъ порядку дневного слѣдували справозданя комисіи буджетовои зъ предложень выдѣлу кр. о замкненье рахункôвъ за р. 1880. Недобôръ съ кôнцемъ 1879 р. выносивъ 631.398 зр., котрый зôставъ выpôвнаный ухвалою сойму мин. року. Соймъ принявъ справозданье. Дальше принявъ соймъ справозданье ком. культуры кр. въ справѣ рыболовства. Комисія внесла: 1) поручити выдѣлови кр., щобы выготовивъ проєктъ загальнои уставы рыболовства и предложивъ соймови; 2) щобы выготовивъ проєктъ уставы о средствахъ для пôднесеня рыболовства въ водахъ краєвыхъ и 3) предложити правительству вôзванье, щобы ôтповѣдно до уставы пôдъ 2) выдало дотычне розпорядженье якъ найскорше.

При выборѣ члена до комисіи для конкуренціи церковнои выбрано на мѣсце о. Порф. Мандичевского о. Корнила Мандичевского. — *14-те засѣданье* ôтбуваєсь нынѣ.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Соймы краєвѝ.) Дѣятельнôсть сойму галицкого читателѣ „Дѣла“ знаютъ докладно зъ точныхъ справоздань соймовыхъ, котрѝ мы, выходячи зъ засады „близша сорочка якъ сѣракъ“, подаємъ обширно, може навѣть и съ кривдою для другихъ рубрикъ политичныхъ. Якъ зъ справоздань видко, нарады нашого сойму ведутся доси съ спокоємъ. Зъ стороны польскихъ послôвъ выйшли гдеякѝ навѣть користнѝ для народа нашого внесеня; згадаємъ: внесенье гр. Круковецкого дотычно банку рустикального, 4 внесеня Меруновича въ справѣ жидôвскôй, внесенье гр. Тышкевича дотычно подѣлу грунтôвъ селяньскихъ, внесенье Вол. Воляньского дотычно опусту податкôвъ въ случаю шкодъ елементарныхъ, внесенье Ромера дотычно установленя судôвъ мировыхъ, внесенье п. Гавзнера о заведеню факультету медичного во Львовѣ; — все се справы важнѝ для нашого народа. Рускѝ послы соймовѝ, якъ то мы предвиджували, заняли и сеи сесіи соймовои пасивну ролю; акціи зъ ихъ стороны не видко, — доси ôтъ рускихъ послôвъ не выйшло ани одного внесеня! Чи справдѣ ничого намъ не долягає, чи справдѣ Русины не маютъ чого домагатись? Двѣ интерпеляціи внесенѝ рускими послами въ справѣ арештованя п. Мирона Савицкого и въ справѣ рускои школы вправъ во Львовѣ — се дотеперь сума цѣлои иниціятивы рускихъ послôвъ. — Прочѝ соймы краєвѝ такожь идутъ дуже мирнымъ ходомъ. Найцѣкавѣйша справа сегорôчнои сесіи, реформа администрації, еще не була на порядку дневнôмъ — ôпрочѣмъ, вже напередъ доля того правительственного предложеня вѣдома. Соймы львôвскій и праскій не годятся на тое предложенье, але будутъ єго дискутовати и дадутъ ôтповѣдь вправдѣ негативну, але мериторичну. Що соймъ львôвскій буде входити въ meritum предложеня, — се, пôсля „Presse“, сталось черезъ вилывъ марш. Зыбликевича и министра Дунаевского. Партія вѣрноконституційна рôвно противна правит. предложеню; самъ Гербстъ въ соймѣ ческôмъ высказався противъ нему, доказуючи, що реформа така не потягае за собою меншихъ выдаткôвъ на администрацію.—Соймъ нижшо-австрійскій ухваливъ задержанье 8-лѣтного примусу школьного. Рôвножь въ соймѣ ческôмъ внѣсъ дръ Грегръ петицію ôтъ всѣхъ громадъ повѣту таборского о задержанье 8-лѣтного примусу школьного.

(*Вспôльнѝ делегаціи*) маютъ зôбратися, пôсля найновѣйшихъ вѣдомостій, съ кôнцемъ сего мѣс. Делегаціямъ маѣ бути предложена червона книга, котра буде мѣстити документы дипльоматичнѝ, ôтносячйся до рѣшеня греческо-турецкого спору, заключеня конвенцій торговельнои и желѣзничои съ Сербією и торговельно-политичныхъ переговорôвъ съ Нѣмеччиною.

(*Молодо-ческій органъ дра Грегра*) „Narodni Listy“, помѣстивъ сими днями статю по случаю заповѣданого зъѣзду царя россійского съ цѣсаремъ австрійскимъ, въ котрôй при панславистичныхъ комбинаціяхъ объявляе симпатію для царя и гр. Игнатьева, и навѣть, якъ донесли телеграмы до львôвскихъ польскихъ газетъ, уважаѣ царя покровителемъ Славянъ австрійскихъ. „Politik“, органъ старо-Чехôвъ, выступивъ противъ „авантурничого“ выступленя „Nar. Listy“, завѣряючи, що „Nar. Listy“ не маютъ близшихъ зношень съ репрезентантами народу ческого а суть лишь органомъ Грегра.

(*Нотаблъ Босніи и Герцеговины*) выслали до царя адресу, въ котрôй просятъ о помôчь и интервенцію. Вѣденьскѝ газеты подали сего тыждня повный текстъ тои адресы. Въ адресѣ бесѣда о тôмъ, що теперь далеко тяжшѝ податки, якъ були за Туркôвъ, що гдеякѝ стороны матеріяльно зруйнованѝ, — а скарги ихъ въ тôй справѣ не доходятъ Є. В. цѣсаря; дальше, що правительство австрійске заказало друковати книги и газеты славяньскимъ письмомъ, що православныхъ дѣтій учатъ въ школѣ католицкои религіи и що уряды уживаютъ незрозумѣлого Славянамъ нѣмецкого або мадярского языка.

(*Проєктъ подѣлу Турціи*), котрый будьтобы существуе межи Австрією и Россією, подавъ сими днями англійскій „Times“ и наробивъ оголошеньемъ того мнимого проєкту много шуму. Пôсля „Times-a“, подѣлъ европейскои Турціи межь обома державами вже рѣшучо постановленый. Австрія малабы припасти цѣла захôдна часть балканьского пôвострову ажь до Салоники. Австрійскѝ офиціяльнѝ газеты заперечили тое ôткрытье „Times-a“, а зъ россійскои стороны „Journal de St. Petersb.“ рôвножь дае „Times-ови“ ôтправу, заявляючи офиціяльно, що „удержанье status quo на всходѣ и загального мира єсть однокимъ и щирымъ бажаньемъ россійскои дипломаціи“.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Найновѣйшѝ телеграмы зъ Россіи доносятъ о численныхъ арештованяхъ питомцѣвъ академій войсковыхъ за участь въ дѣланяхъ нигилистично-революційныхъ. Подаємъ два телеграмы зъ „Gaz. lw.“: Петербургъ, 7 жовтня: Въ ночи зъ 28 на 29 вересня въ Константинôвскôй школѣ войсковôй арештовано до 20 ученикôвъ, пôдозрѣныхъ о пропаганду нигилистичну. Въ матерацахъ ихъ постель знайдено при ревизіи много проклямацій партіи соціялистичнои. Курсъ наукъ въ тôй школѣ єсть дволѣтный, а ученики образуются на офицерôвъ пѣхоты въ арміи. Слѣдство розпочате. — Москва, 7 жовтня: Ôсѣмь ученикôвъ Александрôвскои академіи войсковои арештовано за участь въ пропагандѣ нигилистичнôй. Перенятый листъ здрадивъ тайну; листъ завѣдомлявъ студентôвъ о грозящôй ревизіи. — Оба тіи телеграмы свѣдчатъ намъ, що рухъ нигилистичный въ Россіи совсѣмъ еще не пригнетеный, та що ôнъ выкрываєся навѣть тамъ, гдебы найменше належало єго сподѣватися. Новѝ выкрытя и арештованя нигилистôвъ мали дуже пригнетаючо подѣлати на царя, єго родину и єго окруженье. Приватнѝ телеграмы до другихъ львôвскихъ польскихъ газетъ доносятъ навѣть, що полиція петербурска мала выкрыти великій заговôръ на жизнь царя. Ждемъ еще стверджения тои вѣсти. Що однакожь на всякій спосôбъ нигилисты пôднесли теперь зновъ голову, о тôмъ пересвѣдчуютъ насъ кореспонденціи зъ Россіи до нѣмецкихъ газетъ, пр. до „Köl. Ztg.“, котрои кореспонденты звычайно добре поинформованѝ.

(*Старовѣрцѣ въ Россіи.*) Недавно донесли мы, що три епископы сектярѣ, котрѝ ôтъ 1856 р. були на заточеню въ уфортификованôмъ монастыри пôдъ Суздалемъ, зôстали освободженѝ. Печать россійска приняла тое освобожденье съ радостію. Сими днями обвѣстивъ зновъ „Церковный Вѣстникъ, урядовый органъ св. синоду, нове розпорядженье о старовѣрцяхъ. Старовѣрцѣ по выданю регулямину митр. Платона 1800 р. подѣлились на два таборы; одинъ ôткидаютъ обряды и догматы церкви православнои, другѝ держатся обрядôвъ давнои церкви зъ часôвъ передъ реформою патріярха Никона и узнаютъ догматы православнѝ. Старовѣрцѣвъ обого рода єсть сегодня до 15 мил. Пôсля росс. кодексу карного православнымъ забороняєся переходити на яке-нибудь друге вѣроисповѣданье. Зъ ôтси повстало значне число потайныхъ сектярѣвъ, котрѝ про око ходятъ до церкви православнои. Такихъ облудныхъ православныхъ єсть теперь въ Россіи до 10 милiонôвъ. Теперь пôсля нового розпорядженя св. синода старовѣрцѣ узнаючи регуляминъ зъ 1800 р., зôстали рôвноуправненѝ съ православными. Кождый православный, принявшій и сповнявшій старый обрядъ (старообрядцѣ) черезъ 5 лѣтъ, маѣ право записатися яко исповѣдникъ того обряду. Крôмъ того священики-старообрядцѣ маютъ право въ наглôй потребѣ удѣляти тайнъ исповѣдникамъ рел. православнои.

НОВИНКИ.

—(**Дрôбнѝ вѣсти.**) Президентъ дръ Гониньскій повернувъ зъ урльопу до Львова. — Во Львовѣ на мѣскôй стрѣльници трева-ла черезъ кôлька днѣвъ выстава огородничо-пчôльнича, котра закôнчились мин. середы. — Мин. дръ. Дунаевскій ôтъѣхавъ дна 1 л. с. м. зô Львова до Вѣдня. — Вписы до школы политехничои во Львовѣ розпочались дня 1 л. с. м. и тревати будутъ до дня 15 л. с. м. — Во Львовѣ маѣ выходити небавомъ нова польска газета гумористична п. н. „Żądełko“. — Маршалокъ Зыбликевичь дававъ дня 4 л. с. м. великій обѣдъ въ честь именинъ цѣсарскихъ. — Є. В. Чѣсарь удѣливъ громадѣ Цеблôвъ въ пов. сокальскôмъ 100 зр. запомоги на будову школы. — Для погорѣлцѣвъ въ Гордыни жертвувала львôвска каса щадница 200 зр. запомоги. — На погорѣлцѣвъ въ Панкôвцяхъ въ пов. бродскôмъ позволено збирати складки въ тôмъ повѣтѣ. — Въ Фôльваркахъ въ пов. бродскôмъ отруилися два селяне ѣдовитыми грибами. — На почтѣ въ Язлôвци въ пов. бучачкôмъ украв невыслѣдженый злодѣй, вломавшись въ ночи ôкномъ, желѣзну касу съ 500 зр. — Въ всходнôй части Галичины було мин. мѣсяця 11 случаѣвъ самоубійствъ, выключно майже селянъ. — Судъ пов. въ Жидачевѣ рôзпôчне съ новымъ рокомъ функціонати. — Въ Кривôмъ коло Бережанъ найдено на поли трунъ селянки, котру мавъ замордувати ей тесть. — Въ Банôвцяхъ въ пов. перемыскôмъ забивъ селянинъ Дукрынъ свого брата Сенка. — Въ Городенцѣ утопився въ ставѣ двôрскій паробокъ А. Дыченко зъ причины колотнѣ съ своєю любовницю. Утопивъ вразъ съ собою свого 2-лѣтного сына. — Въ Кобакахъ въ пов. косôвскôмъ забивъ селянинъ Прокôнъ Кошутъ 17-лѣтну дѣвчину зъ пôмсти до ей батька. — Въ Забочу въ пов. равскôмъ убивъ селянинъ Василь Сопронь свого батька зъ причины, що тойже надѣливъ єго малою частію грунту. — Въ Посадѣ сяноцкій зôрвала буря дахъ нового будынку, причѣмъ тесля Гостиньскій утративъ житье. — Въ Зборовѣ коло Золочева удусили газы двохъ робôтникôвъ, занятыхъ въ студни. — Въ Мокротынѣ коло Жовквы забито въ суперечцѣ мѣжъ пяними селянами селянина Завадку.—Въ Чернôвцяхъ буде заведеный податокъ ôтъ псôвъ. — Въ выборчôмъ окрузѣ мѣста Кракова ôтбудеся дня 8 л. падолиста с. р. доповнячій выбôръ одного посла до думы державнои. — Въ копальни соли въ Величцѣ ôтбудеся дня 16 л. с. м. зъѣздъ осôбъ, хотячихъ оглянути внутренне устроєнье копальнѣ при густôмъ освѣтленю. — Нашъ Цѣсарь удався съ архикн. Рудольфомъ, гдеякими членами цѣсарскои родины и другими достойниками до Стиріи на ловы, котрѝ потреваютъ до 14 л. с. м. — Зъ 3-ого поверха на брукъ кинулась въ Вѣдни 12-лѣтна дочка одного колѣйника, зъ боязни передъ загроженою карою, и забилась на мѣстци. — Въ Вѣдни засуджено жовнѣра Нусбавма на кару смерти черезъ повѣшенье за замордованье свого товариша Гартля. — Король саскій бувъ сими днями въ Вѣдни. — Ческе товариство въ Вѣдни „Delnicka Jednota“ розвязала власть сими днями. — Папа Левъ XIII занедужавъ. — Вел. князь Константинъ, стрый теперѣшного царя, ѣздитъ теперь съ набожностію по грецкихъ монастыряхъ. — Сими днями отворено закавказку желѣзницю войскову, 218 верстъ довгу. — Наслѣдникъ дуньского престола одержавъ въ спадщинѣ по нидерляндскôмъ князи Фридерику 75,000.000 франкôвъ. — Соціялистичный конгресъ розпочавъ въ Бернѣ дня 1. л. с. м. свои засѣданя при зачиненыхъ дверяхъ. — Въ Лондонѣ була сими днями змова 4000 робôтникôвъ въ фабрикахъ и гутахъ желѣзныхъ. — Конференціи конгресу свобôдныхъ мыслителѣвъ (Libre Pensée) ôтбуваются теперь въ Парижи пôдъ проводомъ дра Бихнера. — Въ Бернѣ радитъ межинародна конференція надъ средствами противъ фильоксерѣ. — Въ Новôмъ Іорку умеръ Стефанъ Фостеръ, котрый причинився головно до знесеня невôльництва въ Америцѣ — Зъ Константинополя постановивъ султанъ выдалити Россіянки, посуджуючи ихъ о нигилизмъ. — Въ Хурѣ ôткрыто межинародный конгресъ соціялистôвъ. — Въ Женевѣ було сими днями сильне землетрясенье, такъ що на озерѣ утонуло кôлькоро осôбъ въ лодяхъ. — Въ Италіи коло Кастельфрентано зсунулася гора и погребала 10 домôвъ. — Ливерпольскій корабель Шаржé наѣхавъ бувъ на полудневôмъ океанѣ атлянтійскôмъ величезного кита, причѣмъ дзюбъ корабля перетявъ кита на двоє. —

— **Въ сали „Народного Дому“** ôтбуваются теперь продукціи магика Козлова — рускій народный театръ буде давати ôтъ 16. л. жовтня с. р. представленя въ сали „Гвязды“...

— Дня 5 л. жовтня с. р. ôтбулося **засѣданье центр. выдѣлу товар. „Просвѣта“** пôдъ проводомъ дра Омеляна Огоновского. Ухвалено оголосити въ „Дѣлѣ“ послѣдный вже разъ завôзванье до довжникôвъ товариства о сплачуванье належности за книжки, взятѝ на кредитъ; такожь оголосити въ тôй часописи, що давнѣйшѝ члены товариства, котрѝбы хотѣли одержати новѝ грамоты членьскѝ, могутъ въ тôй цѣли удатися до центр. выдѣлу и дôстанутъ грамоты новѝ за доплатою 15 кр. вразъ зъ пересылкою почтовою; ухвалено дальше удатися до краєвои рады шкôльнои съ прошеньемъ, щобы тая приноручила для библіотекъ и для ученикôвъ шкôлъ народныхъ гдеякѝ книжочки товариства, новѣйшими часами выданѝ; такожь удатися до дирекцій шкôлъ выдѣловыхъ и семинарій учительскихъ съ прошеньемъ о впровадженье книжочокъ товариства, радою школьною препорученыхъ, до тыхъ шкôлъ; ухвалено розписати конкурсъ на стипендію б. п. Фр. Фронца, призначену для ученикôвъ низшои гимназіи въ Перемышли. Принято дальше до товариства 5 новыхъ членôвъ, въ кôнци залагоджено еще кôлька справъ чисто администраційныхъ.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дае въ недѣлю дня 9 л. жовтня с. р. представленье въ сали касина-ресурсы на дохôдъ выставы овочевои въ Коломыѣ. Ôтограниѝ будутъ: „*Переходъ Венеры*“, лекція астрономіи въ 1 актѣ, зъ французского и „*Мужики аристократы*“, народный образець съ спѣвами въ 2 ôтслонахъ В. Анчица. Цѣна мѣстць: крѣсло 80 кр., въ дальшихъ рядахъ 60 кр., партеръ 40 кр., партеръ для ученикôвъ и войсковыхъ 20 кр., галерія 15 кр. Початокъ о 7 г. вечеромъ.

— **Монастыриска**, дня 2 жовтня: Заперечуємъ ложну вѣсть, подану въ „Gazet-ѣ Narodow-ôй“ въ ч. 221 въ дописи зъ Монастырискъ, будьтобы начальство тутейшои громады заказало спѣвати пѣснѣ, и що пп. Сѣменовичамъ малисьмо загрозити арештомъ, если будутъ дальше вразъ съ селянами спѣвати. Сего жаденъ зъ насъ не говоривъ, а вѣсть тая єсть новою и ложною выдумкою кореспондента. Заразомъ просимо, щобы кореспондентъ на будуще ощадивъ для насъ такихъ похвалъ, такъ якъ о тое єго совсѣмъ не просимо. *Федôръ Было*, начальникъ громады; *Дмитро Соротюкъ*, заступникъ начальника.

— **Именованя и перенесеня.** Адъюнкт. трибуналу присудѣ окруж. въ Рeшовѣ именованѝ: Б. Кавскій зъ Ланцута и Д. Погореньскій зъ Бѣлои; адъюнктами суду повѣтового именованѝ авскультанты: дръ. Г. Гольдманъ въ Бѣлôй, В. Телесницкій въ Ланцутѣ, А. Козикъ и І. Баронъ въ Ропчицяхъ; почмайстрами именованѝ: И. Герфортъ въ Калуши, Л. Протунгъ въ Грембовѣ, А Лысякъ въ Козьовѣ и К. Маєвска почмайстрынію въ Пôдгайчикахъ; перенесенѝ: асистенты почтовѝ Ф. Курцвайль зъ Коломыѣ до Золочева и Е. Матковскій зъ Тернополя до Коломыѣ, офиціялъ почтовый П. Кольны зъ Пôдволочискъ до Кракова, практикантъ почт. В. Вечорка зô Львова до Перемышля.

— **Въ справѣ будовы желѣзницѣ черезъ Львôвъ-Жовкôвь-Сокаль** ѣздила до Вѣдня депутація зъ Жовквы, котра удавалась до президента министрôвъ, министра торговлѣ, до дра Земяковского и генер. инспектора австрійскихъ желѣзницъ сов. Пишова. Всюды обѣцяно депутаціи увзгляднити ей прошенье.

— **Въ Бродахъ** рухъ жидôвъ-емигрантôвъ незвычайный. Чимъ разъ бôльше наплываѣ ихъ до мѣста, а всѣ горнутся около дому, где агенты товариства „Alliance Israelite“ вписуютъ ихъ въ листу емиграційну и платятъ имъ грошѣ. Гдеякѝ жиды допу-

скаются крадежи и иншихъ провинъ, не маючи чого вхопитись. Помѣжь емигрантами суть и звычайнѣ переступники, котрѣ передъ карою утѣкли зъ Россіи. Сими днями увязнено кôльканацять такихъ жидôвъ на донесенье властій россійскихъ и ôтставлено ихъ за границю. Другѣ бѣдаки берутся до працѣ, щобы заробити на насущный хлѣбъ; такъ ось на фôльварку въ Клекотовѣ нанялось до 200 жидôвъ до копаня бараболь, за 40 кр. денно. Минувшои середы однакъ наказало староство бродске замкнути бюра агентôвъ тов. „Alliance Israelite“, а ихъ самыхъ завôзвало до оправданя, якимъ чиномъ занимаются они агенцією, не маючи на тоѣ позволеня австрійскои власти политичнои. Тоѣ учинило великій переполохъ межи жидами, а головный агентъ дръ Сафиръ удався навѣть до намѣстника, щобъ усунути тѣ перепоны. Кажутъ, що староство вдалося въ тую справу длятого, по неже много жидôвъ, пôдданыхъ австрійскихъ, на пôдставѣ фалшивыхъ пашпортôвъ емигруе до Америки.

— **Въ справѣ тайного товариства львôзскихъ злодѣѣвъ** ôтбулася сими днями во Львовѣ розправа передъ судомъ присяжныхъ, на котрôй засуджено Г. Гнаткевича на 7 лѣтъ тяжкои вязницѣ, заостренои темницію и постомъ, І Комарницкого на 4 лѣта тяжкои вязницѣ, З. Орнерову на 3 лѣла тяжкои вязницѣ, а І. Весоловского и Ч. Орнера на 2 лѣта тяжкои вязницѣ. Цѣкаве тое товариство завязалось во Львовѣ передъ кôлькома мѣсяцями, а було оно космополитичного характеру, бо входили до него люде рôжнои народности и вѣроисповѣданя. Дѣйстнѣ члены сего товариства занимались крадежію en gross и en detail, а украденѣ предметы старались чимъ скорше обернути въ грôшь черезъ продажъ або заставу въ банкахъ. Полиція однакъ виловила членôвъ выдѣлу, котрѣ теперь по тернистôй дорозѣ житя спочали въ вязници...

— **Пожары.** Въ Серетци въ пов. бродскôмъ згорѣли двѣ двôрскѣ стодолы, частію убезпеченѣ. Шкода 5.020 зр. — Въ Панькôвцяхъ въ пов. бродскôмъ згорѣло 8 хатъ и 6 будынкôвъ господарскихъ съ збôжемъ. Шкода 4.620 зр.; огонь выбухнувъ черезъ неострожнôсть дѣтій. — Въ Куликовѣ въ пов. каменецкôмъ погорѣло совѣмъ 7 господарѣвъ. Неубезпечена страта 4.688 зр.; причина огню неосторожнôсть. — Въ Рôвнôмъ въ пов. хоросненьскôмъ погорѣвъ одинъ господарь. Въ малôй части убезпечена страта 2.000 зр.; огонь бувъ пôдложеный. — Въ Угерцяхъ въ пов. лѣскôмъ згорѣли будынки властителя кональнѣ нафты Бенеша. Страта 3.000 зр.; причина пожару неосторожнôсть. — Въ Перемышли на фôльварку п. Гижевского згорѣли двѣ стодолы съ збôжемъ. Неубезпечена страта 700 зр.; огонь бувъ пôдложеный. — Въ Макаровѣ въ пов. руденьскôмъ згорѣла на фôльварку стодола вразъ съ молотѣльнію и збôжемъ. Страта, въ малôй часоти убезпечена, 7.000 зр. — Въ Поверховѣ въ пов. руденьскôмъ погорѣло двохъ господарѣвъ. Неубезпечена шкода 1.300 зр. — Въ Выкотахъ въ пов. самбôрскôмъ згорѣли 3 господарства. Неубезпечена страта 1.243 зр. — Въ Стевнѣ въ пов. снятыньскôмъ згорѣвъ фôльварокъ. Въ половинѣ убезпечена шкода 10.000 зр. — На фôльварку въ Вербовѣ въ пов. залѣщицкôмъ згорѣли будынки господарскѣ съ збôжемъ. Въ малôй части убезпечена шкода 8.000 зр. — Въ Джуринѣ въ пов. чорткôвскôмъ згорѣло на поли 622 кôпъ збôжа вартости до 5.000 зр. Страта убезпечена; огонь бувъ пôдложеный. — Въ Скварявѣ старôй въ пов. жовкôвскôмъ згорѣло 18 господарствъ, вартости 17.600 зр. Огонь мавъ бути пôдложеный.

— **Особливше зъявище природы** спостережено въ Манитобѣ въ Сполученыхъ Державахъ Америки. Понадъ осадою Емерсонъ близь Винипегу надтягнула темна хмара зъ заходу на всхôдъ. Коли хмара на землю спустилася, показалося, що то були миріяды крылатыхъ чорныхъ мурашокъ. Мѣсцями покрыта була земля тыми мурашками на цаль заввышки.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ АЕпархіи Львôвскои.

Въ пропозицію на приходъ Бабинцѣ принятѣ: 1) И. Лотоцкій зъ Половець, 2) И Алексевичь зъ Нижнева, 3) В. Познанъскій зъ Борокъ.

Резигнувавъ зъ презенты на Бабинцѣ о. Е. Куликъ.

До институціи канонічнои завôзваный о. І. Маркевичь на капеляніюо Хренѣвъ.

Сотрудничества одержали: оо. Ф. Огоновскій въ Снятынѣ и С. Кобриньскій въ Серафинцяхъ дек. городеньского.

До семинаріи духовнои на 1-ій рôкъ теольогіи принятѣ: пп. 1) А. Легиновичь, 2) Я. Краснопера, 3) І. Лесакъ, 4) І. Кочержукъ, 5) О. Соболевскій, 6) І. Сандецкій, 7) Я. Сербиньскій, 8) С. Подляшецкій, 9) В. Ганицкій, 10) Т. Горникевичь, 11) О. Руденьскій, 12) Ю. Ставничій, 13) А. Целевичь, 14) Л. Бачиньскій, 15) Ф. Тарнавскій, 16 К. Слюзаръ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Крылошаньску ôтзнаку, с. є. пелерину и рукавки, одержавъ о. М. Шимкевичь, парохъ въ Рыботычахъ дек. добромильского.

Презенты одержали: оо. Саноцкій на парохію въ Мацошинѣ дек. жовкôвского и Е. Крыницкій на пар. въ Бобятынѣ дек. сокальского.

Завѣдательства одержали: оо. І. Будзиновскій въ Тегловѣ дек. угнôвского, Е. Заремба въ Себечовѣ дек. белского и І. Рыбачевскій, бувшій заст. професора при гимн. въ Станиславовѣ, въ Плазовѣ дек. любачѣвского.

Сотрудничество одержавъ о. С. Войновскій въ Головску дек. старосамбôрского.

Личнѣ додатки зъ фонду религійного на дальшій три лѣта одержали: оо. Т. Чирнянскій въ Яворѣ дек. старосамбôрского, В. Салямонъ въ Вороблику королевскôмъ, А. Константиновичь въ Чирнôй дек. мушиньского и І. Нѣмцевъ въ Гошовѣ дек. устрыцкого.

До рукоположеня появився еще п. І. Ю. Земба, питомець Ч. С. В. В.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— Накладомъ рады шк. краевои выйшло недавно „**Справозданѣ дирекціѣ ц. к. гимназіѣ академичнои во Львовѣ на рôкъ шкôльный 1880/1**“. Книжочка тая, печатана въ друкарни им. Шевченка, обôймаюча 6 печатныхъ аркушѣвъ великон 16-ки, мѣститъ: 1) „Згадки о Руси въ жерелахъ нѣмецкихъ X и XI столѣтя; написавъ Петро Скобельскій; 2) „Codicum Platonicorum indicem confecit Constantinus Łuczakowski“; 3) „Часть урядова — вôдъ Дирекціѣ“. Праця п. Скобельского, учителя рускои гимназіи, оперта на строго историчныхъ жерелахъ, заслугуе вповнѣ на увагу читателѣвъ и дае точный переглядъ за часъ X. и XI. столѣтя, въ котрôмъ нѣмецкій авторы згадуютъ вперше о назвѣ „Русь“ и якъ ôттакъ означуютъ границѣ Руси и пôдносятъ значенье рускаго народу. Друга праця проф. п. Лучаковского маѣ свою стôйнôсть для фильольогôвъ. Зъ части урядовои довѣдуемся, що въ тôмъ роцѣ шк. було всѣхъ ученикôвъ въ рускôй гимназіи на початку року 370, а при кôнци 326 (зъ тыхъ 3 приватистôвъ); зъ того було въ клясѣ приготовляючôй съ початкомъ р. 30, съ кôнцемъ 29. Що до обряду було въ 8 клясахъ гимн. при кôнци р. 289 уч. обр. гр.-кат., а 8 уч. обр. рим.-кат.; що до народности було 294 Русинôвъ, а 3 Полякôвъ. Наймолодшій ученикъ 1-ои клясы мавъ 10 лѣтъ, а найстаршій 8-ои клясы 25 лѣтъ. Тѣло учительске складалось зъ директора, 7 професорôвъ, 3 учителѣвъ, 5 испытованыхъ заступникôвъ учит., 5 заступникôвъ уч., 1 екзортатора, 1 лат. катихита и 1 учителя рисункôвъ. Яко надъобовязковыхъ предметôвъ учено исторіи краевои, языка французского, рисункôвъ, спѣву, каліграфіи и гимнастики. Часть урядова мѣститъ въ собѣ слѣдуючѣ ôтдѣлы: 1) учителѣ и розкладъ предметôвъ, 2) плянъ науки, 3) тематы до задачъ письменныхъ, 4) приборы науковѣ, 5) статистика ученикôвъ, 6) важнѣйшѣ розпорядженя властій школьныхъ, 7) хроника гимназіи и 8) клясификація ученикôвъ.

— „**Оповѣданя Николая Гоголя**“. Пôдъ тою надписію выйшла недавно накладомъ редакціи „Зорѣ“ книжка, котра мѣститъ двѣ повѣстки Гоголя: 1) „Старосвѣтскѣ дворяне“, — перекладъ Нат. Вахнянина, 2) „Веснянои ночи“, — перекладъ Олены Пчôлки. Обôймае она 5 аркушѣвъ печатныхъ бôльшои 16-ки и стоитъ 35 кр. за примѣрникъ. Дôстати можна въ редакціи „Зорѣ“ и въ книгарни Ставропигійскôй.

Ч. 258.

Обвѣщенье.

Центральный Выдѣлъ товариства „Проовѣта“ у Львовѣ подае до вѣдомости, що давнѣйшѣ Вп. Члены, котрѣ хотѣлибы мати новѣ, хорошо выкôнченѣ грамоты членьскѣ (заходомъ Вп. проф. В. Шухевича), можуть получити тiнже у пôдписаного Выдѣлу за доплатою 15 кр. на кошты выготовленя и пересылки почтовои.

Ôтъ Выдѣлу центр. тов. „Просвѣта“.

Ч. 257.

Обвѣщенье.

Выдѣлъ центральный товариства „Просвѣта“ во Львовѣ взываe по разъ послѣдный всѣхъ своихъ Вп. довжникôвъ, котрѣ ôтъ того товариства взяли книжки на кредитъ або въ комисову розпродажъ и належитости еще не надôслали, щобы въ протягу 14 днѣвъ ôтъ дня сего обвѣщеня належитôсть надôслали або въ тôй справѣ съ пôдписанымъ выдѣломъ письменно або устно порозумѣлися. Въ противнôмъ случаю буде выдѣлъ змушеный въ дорозѣ судовôй свого права доходити. Грошѣ и всякѣ письма въ тôмъ взглядѣ належитъ надсылати пôдъ адресою: Товариство „Просвѣта“ у Львовѣ, улиця Кракôвска ч. 14.

Ôтъ центр. Выдѣлу товар. „Просвѣта“.
У Львовѣ, дня 8. л. жовтня 1881.

Обвѣщенье.

Дня 13 л. жовтня с. р. ôтбудутся о 1 годинѣ по полудни въ сали засѣданъ Рады мѣскои въ Бережанахъ загальнѣ зборы членôвъ товариства „Руска Бурса“. Порядокъ дневный: 1. Вступне слово, 2. Справозданье зъ дѣятельности Выдѣлу. 3. Выбôръ нового Выдѣлу. 4. Внесеня членôвъ.

Ôтъ Выдѣлу „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ.

Подяка.

Уважаю за святый свôй довгъ, подякувати Вп. дру Литиньскому зъ Перемышля за щиродружнѣ труды, якѣ понѣсъ пôдчасъ моеи тяжкои и майже невылѣчимои недуги, зъ котрои мене цѣлковито вылѣчивъ, такъ що теперь тѣшусь своимъ добрымъ здоровльемъ. Я не въ силѣ ôтвдячитись Вамъ, Впов. Пане докторъ, але Богъ Васъ за тоѣ щедро нагородитъ! — *Андрѣй Децко*, душпастырь въ Праляковичахъ.

Приходъ першои клясы съ 160 моргами поля найлучшои землѣ есть до замѣны за приходъ въ якôй будь околици. Адреса: **І. Б.**, почта Книгиничѣ.

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,
бувшій балетмайстеръ театрôвъ варшавскихъ
розпочинае
курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ
сальоновыхъ, товарискихъ и сольо-попысовыхъ,
якъ такожь
Курсъ гимнастики
такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власнôмъ помешканю
въ ринку, ч. 12, I поверхъ.
(3—12)

Накладомъ редакціи „Дѣла“
выйшли:
„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,
повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.
„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,
повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкôмъ 8 зр. 40 кр.)
„ДЫМЪ“,
повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.
Дôстати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскôй. (22—?)

Реальность,
складаючася зъ 53 моргôвъ доброи землѣ, съ всякими будынками господарскими и млыномъ въ добрôмъ станѣ, въ красноѣ пôдгôрскôй околици, въ поблизю Стрыя, есть до проданя за умѣркувану цѣну. Близшихъ поясненъ можна засягнути безъ жадного посередництва пôдъ адресою: А. К. poste restante, Тухолька. (1—3)

Ручаючи за правдивый артикулъ, высылаю за надôсланьемъ готôвки або за послѣплатою оригинальну баньку загально звѣстнои тренчиньскои
КАРПАТСКОИ ЯЛôВЦôВКИ
(Боровички) по 70 кр franco за баньку и опакованье. Ялôвцôвка пьеся по стравахъ на найдобрѣйшихъ обѣдахъ, помагае дуже травленю, а до того есть для **терлячихъ на жолудокъ** незрôвнанымъ добродѣйствомъ. Найменше высылаеся двѣ баньки, а можь дôстати єдино правдивои лише у
І. Сальвендера въ Тренчинѣ
(Угры горѣшнѣ)
[I. Salwender in Trencsin (Ober-Ungarn)].
(1—6)

(3—10) **І. КРЕМЕРЪ**
во Львовѣ, улиця Галицка ч. 16,
поручае на теперѣшный сезонъ свôй богато заосмотреный
Магазинъ конфекціи для женщинъ,
завѣдомляючи заразомъ, що роботня зъ улицѣ Собѣского ч. 12 зôстала перенесена до дому при
улици Галицкôй, ч. 21, I поверхъ

Найбôльшій и найдешевшій
МАГАЗИНЪ НОВОСТІЙ
и
КОНФЕКЦІИ ДАМСКОИ
І. КІМАЄРА (J. Kümayer)
НАСЛѢДНИКôВЪ
ул. Гетманьска, ч. 4. во Львовѣ
одержавъ на пору осѣнню и зимову готовѣ рѣчи, якѣ лишь були за границю новѣйшѣ, именно:
Окрыття осѣнній ôтъ 8—50 зр.
Плащъ зимовій ôтъ 10—120 зр.
Верхи до футра вовняній ôтъ 20—35 зр.
Костюмы шовковій ôтъ 35—75 зр.
Костюмы до улицѣ и салёну ôтъ 50—200 зр.
Костюмы фильцовій ôтъ 10—15 зр.
Шлафрочки найрôжнородныхъ вкуса ôтъ 6—15 зр.
Сурдутики ôтъ 12—50 зр.
Такожь великій выборъ матерiялôвъ на лôктѣ.
Замовленя выконуемъ въ якъ найкорotшôмъ часѣ. (3—6)

Г. БИНЕНШТОКЪ
АГЕНЦІЯ МАШИНЪ РôЛЬНИЧИХЪ
во Львовѣ, ул. Коперника, ч. 11,
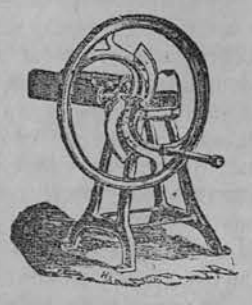
поручае **машины господарскѣ зъ найлучшихъ фабрикъ** по цѣнахъ слѣдуючихъ:
Молотѣльнѣ ручнѣ по 105 зр.
Млынки Бакера по 68 зр.
Сѣчкарнѣ по 40, 43, 73 и 75 зр.
Плуги по 9, 10 и 11 зр.
Рухадла по 6, 8 и 9 зр.
якъ такожь всякѣ иншѣ **знаряды господарскѣ**, ручаючи за **добру роботу.** (2—3)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію ôтповѣдае: **Володим. Подляшецкій.** Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского

Ч. 76. Львôвъ, Середа 30 вересня (12 жовтня) 1881. **Рочникъ IX**

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни. Литер. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣд. дня кождого мѣсяця.

Редакція. администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и реклямаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакціи и администраціи „Дѣла“ Ч. 8 улиця Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

ДѢЛО

Предплата на „Дѣло“ стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.
съ дод. „Библіотеки“: на самъ додатокъ:
на цѣлый рôкъ 12 зр. на цѣлый рôкъ зр. 5·—
на пôвъ року 6 зр. на пôвъ року зр. 2·50
на чверть року 3 зр. на чверть року зр. 1·25

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администраціи час. „Дѣло“.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ однои строчки печатнои.

Реклямаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

ÔТЪ АДМИНИСТРАЦІИ.

☛ **Съ зближаючимся послѣднымъ чвертьрокомъ просимъ П. Т. Предплатникôвъ о скоре надсыланье предплаты, якъ такожь выровнанье дотеперѣшныхъ залеглостій.**

Новоприступаючимъ Предплатникамъ „Библіотеки“ вышлемо початокъ повѣсти „Стефанъ Лаврентій“.

Агенты гр. Игнатьева.

(*Дальше.*)

Теперь жежь друге пытанье. Припустивши, що Rząd Moralny маѥ правну або фактичну рацію до офѣруваня Австріи Русинôвъ яко компензату — то якажь въ тôмъ дарунку Русинôвъ лежитъ реальна користь для Австріи? Отже въ даню ôтповѣди на тоѥ друге пытанье, въ діялектичнôй ôравурѣ, съ якою манифестъ выконуѥ незначный переходъ ôтъ однои въ основѣ рѣчи такъ дражливои ôтповѣди до другои, якъ побачимо, ще дражливѣйшои суппозиціи, приготовивши ѥи и стилистично уложивши такъ, що она при всѣй своѣй безчельности выглядаѥ якъ бы найчестнѣйше, найшляхотнѣйше для Австріи дѣло и то таке, котре рôвночасно ѥсть единымъ а при тôмъ найнатуральнѣйшимъ выходомъ въ крайнои (по представленю автора) бѣды, въ яку Австрія зъ власнои вины попала, — въ тôй другôй ôтповѣди польска дипльомація перевысшила сама себе. Такои ôтповѣди никто не выдумаѥ, и безперечно не ôтгадаютъ ѥи нашѝ читателѣ навѣть тогды, коли имъ подамо дословный текстъ ôтповѣди першои. Ось той дословный текстъ першои ôтповѣди въ цѣлôмъ ѥи стилистичнôмъ прибраню, до котрого ще тôлько додамо тую увагу, що тутъ трактуючій въ Австрією Rząd (а се такожь належитъ до найвысшои штуки) не дивится свому контрагентови, представителеви Австріи, прямо въ очи, промовляючи тôлько до ѥго слуху, тогды, коли мова безпосередно будьтобы до Европы и до Родимцѣвъ-Полякôвъ ѥсть звернена: „Мы (ѥсть то реторичный перехôдъ ôтъ вступныхъ фразъ от. зв. историчнôй и цивилизаційнôй мисіи Польщѣ, до властивои рѣчи) „не задумуѥмо творити межи народами рôжницѣ такѝ, щобы однымъ прислугували всѣ вольности, коли рôвночасно другѝ загибалибы пôдъ утискомъ. Ничого мы не цураѥмось бôльше, якъ подôбнои гадки. Мы допускаѥмо тôлько одну правду, хочемо щобы она була до всѣхъ приложена. Справедливôсть и вольнôсть для Польщѣ се нашь идеалъ, се цѣль нашихъ змагань. Але мы заразъ додаѥмо: справедливôсть и вольнôсть для всѣхъ. Стережѣмся (нѣбыто: мы Поляки) бути егоистами або нелогичными; се бувбы блудъ непростимый. Не даймо жадному народови права твердити о собѣ, що ѥго утискаютъ — Поляки! И ѥсли то правда, що Русинамъ унія съ нами антипатична, — то *зречьмся нашого панованя надъ Русинами!*“

Якъ деликатно, а предсѣ для властивого Адресата зрозумѣло поставлено тутъ тезу, що не Она, династія Габсбургôвъ, ани установлене зъ Ѥи руки правительство панує и рядитъ надъ Русинами — нѣ: **пануємо** надъ ними Nous, les Polonais, **Мы, польска шляхта**, и тôлько **Мы**, польска шляхта, за посредництвомъ нашого Rządu Moralnego можемо, — коли се буде въ нашôмъ интересѣ и въ нашôй охотѣ, значитъ: коли одержимо ôтповѣдный еквивалентъ — того **нашого** пановання зречися — „renonçons nous á gouverner les Ruthènes.“ Завязавши такъ незначно нитку переговорôвъ, снуѥ Rząd Moralny такъ ѥи дальше. Мы отже, Поляки, панове Русинôвъ, маѥмо — окрôмъ того объѥкту компензаты — до розпорядимости ще такожь корону Ягайлонôвъ и Собѣскихъ, котра теперь „est legalement vacante“; тую корону мы великодушно офѣруѥмо династіи Габсбургôвъ. Розумѣеся, що не безъ пактôвъ конвентôвъ. Щобы тѝ pacta conventa (збуджуючѝ немилѝ для кождого монарха историчнѝ споминки пактôвъ, якѝ Зигмунты, Генрики Валезіи, Яны Казимирѣ и т. д. мусѣли пôдписувати) зробити якъ нибудь до принятя способôными, слѣдуѥ дальше широке, съ незаперечимою быстротою и свѣдомостію даного политичного положеня написане exposé, выказуюче, якъ то Австрія занявши Боснію и Герцоговину зъ однои стороны, а рôвночасно зъ другои пôднявши польску шляхту до становиска „доминуючого въ Галичинѣ и державѣ елементу“, — поставила себе тымъ самымъ въ *примусове* положенье, зъ котрого вже не може вернутись; що именно Австрія тыми чинами зъ пріятеля и аліянта, якимъ ѣй до теперь була Россія, зробили собѣ непримиримого ворога, котрый упокореный нею и задержаный въ своѣмъ походѣ на Константинополь, а до того загроженый въ своихъ польскихъ посѣлостяхъ, „муситъ пертися до вôйны съ Австрією, муситъ tenter a tout prix de prendre sa revanche... выглядати свого часу и робити свои приготованя; опôсля жь, пôдхопивши першій-лѣпшій претекстъ, ворогъ той „provoquera brutalement l'empire des Habsbourg à un duel gigantesque.“ А тогды — щó безъ Полякôвъ почалабы Австрія, не маючи противъ Россіи ніякихъ натуральныхъ границь, ніякихъ природныхъ средствъ обороны? И Rząd Moralny, выказавши съ любостію, здраджуючою навѣть трохи утаѥнои утѣхи, недостаточнôсть тыхъ природныхъ средствъ (стр. 56), и представивши цѣлу фантастичну грозу того великаньского дуелю, при тôмъ даючи межи стрôчками до зрозумѣня, що мимо обѣцянки будьтобы les populations (надъ Вислою) se lèveront en masse... и будьтобы le mouvement national... sera tellment fort, tellement irresistible..!!.. —, що отже мимо тои польскои диверсіи, все таки побѣда Австріи не може бути математично запевнена, — выступаѥ самъ яко *спаситель* Австріи зъ всеи тои бѣды, проponуючи ѣй (ст. 62) щасливый и *мирный* выходъ зъ того цѣло небезпечного положеня, une solution des plus simples, des plus claires, des plus faciles á comprendre. Выходъ той — то ѥсть власне ôтповѣдь на завдане друге пытанье, то ѥсть по просту пропозиція: щобы Австрія погодилася завчасу добровôльно съ Россіею, и за Конгресôвку по Вислу, котрабы була достаточна на завязокъ будущои Польскои державы, — *ôтступила Россіи — всѣхъ Галицкихъ Русинôвъ вразъ съ замешкалымъ ними краѥмъ по рѣку Сянъ.* Тымъ способомъ и Россія буде совсѣмъ вдоволена, бо „царь Александеръ прилучаючи до Бѣлои и до Великои Руси — Червону Русь, станеся правдивымъ Царемъ *всеи Руси* (de *tous les Russes*) и осягне корону Даніила“; а заразомъ, що важнѣйше, и Поляки будутъ уконтентованѝ, бо дôстануть въ теперѣшнôй вже генераціи на разѣ, правда, не цѣлу и ще монархами австрійскими управляну Польщу, зъ котрои але (се дае авторъ на самôмъ кôнци книжки, въ словахъ „Que Dieu fasse le reste“ въ спосôбъ тôлько своимъ землякамъ зрозумѣлый до пôзнаня) найóлизша генерація успѣѥ вже легко и певно утворити цѣлу, w dawnych granicach Польщу, ôтъ Австріи независиму.....

Отже das ist des Pudels Kern. То ѥсть ключь до зрозумѣня всѣхъ тыхъ правдоподôбностій, якихъ мы мусимо бути нѣмыми свѣдками, ôтъ коли Rząd Moralny опанувавъ ситуацію; ключь до выясненя всѣхъ операцій, якимъ мы мусимо пôддаватись на нашôмъ живôмъ тѣлѣ. Польска шляхта доконче потребуѥ ôтбудованя Польщѣ; але власнои шкôры для такъ хвальнои цѣли ризикувати не хоче: гадку повстаня закинено яко рѣчь не ведучу до цѣли, а що гôрше, небезпечну. За польску шляхту маютъ дати свою шкôру спôльно: Австрія и Русины— Австрія для вытягненя горячихъ каштанôвъ съ огня, Русины — яко выгôдный предметъ компензаціи. Але ани одна ани другѝ не маютъ найменшого интересу посвятитися для шляхецкои фантазіи, бо Австрія безъ Польщѣ була завсѣгда великою державою и зъумѣла безъ помочи Полякôвъ заховати миръ и рôвновагу въ Европѣ а въ дома удержати згоду и розвôй своихъ народôвъ; а Русины въ Австріи найшли свободу ôтъ паньского ига а для своѥи народности охорону; Австрія въ Русинахъ завсѣгды мала вѣрныхъ и досвѣдченыхъ въ злôй и добрôй доли пôдданыхъ, завсѣгды видѣла въ нихъ одинъ зъ важныхъ елементôвъ своѥи державнои силы, — и добровôльно ихъ, за тысячѣ навѣть „воробцѣвъ на даху“ ôтдати не схотѣлабъ; такъ якъ зъ другои зновъ стороны Русины, при всѣй своѣй недолугости не далибся добровôльно, мовь череда овець, выпровадити на ярмарокъ. — Длятого треба Австрію— користаючи зъ „доминуючого“ свого становиска, — пôпхнути до нерозважныхъ крокôвъ, до провокованя Россіи, запровадити ѥи въ „примусове положенье“ безъ иншого выходу якъ тôлько пожертвованя однои зъ найкрасшихъ частій своѥи территоріи; длятого треба зъ другои стороны впоити въ австрійского Монарха пересвѣдченье, що Русины безъ протесту згодятся на тую жертву, дадутъ себе Польскому Rząd-ови повести мовчки на торгъ. Бо предсѣжь, якъ сказано, *„Мы, польска шляхта, пануємо надъ Русинами, и тôлько мы, а не кто иншій, того пановання потребуємо зречися“*.

Безперечно Rząd Moralny не мавъ намѣреня розкрыти нынѣшнымъ манифестомъ всѣ свои карты; але мимоволѣ ôнъ, даючи намъ пôзнати бодай въ загальныхъ контурахъ свôй плянъ стратегичный до ôтбудованя Польщѣ, здрадивъ заразомъ цѣлый, доси глубоко захованый секретъ тои „польскои господарки“, котрои кôлька рисôвъ мы на початку нашого огляду подали.

Мы съ чувствомъ певнои гордости пôзнаѥмо въ ѥго манифесту, що именно мы, Русины галицкѝ, становимо той пунктъ Архимедеса, зъ котрого маѥ закладатися пôдойма до здвигненя Польщѣ; до того самъ Rząd Moralny отверто и безпосередно признаѥся. Що першѝ шаховѝ потяги въ тôмъ плянѣ стратегичнôмъ вже потягненѝ, що именно Rząd Moralny запанувавъ вже надъ Русинами, тоѥ ôнъ, якъ мы бачили, хочь не безпосередно але intra parenthesin не менше недвозначно констатуѥ въ своѣмъ манифестѣ. Що дальше цѣлый системъ провокацій, маючихъ Австрію загнати въ ту слѣпу улицю, зъ котрои выхôдъ становитъ тôлько або страшна вôйна або пропонована *фаціенда*, — вже на цѣлôй линіи пôдвластныхъ Rząd-ови органôвъ розпочався, того мы не потребуѥмо навѣть доводити, коли кождый се бачитъ, и коли навѣть кракôвскій „Czas“, — котрый такъ ще недавно, бо не дальше якъ передъ рокомъ натручувався Россіи съ своею консервативною дошкою ратунку, — дме нынѣ въ цѣлои силы въ сурму воѥнну; а що въ той способъ дôйдеся легко и певно до задуманои цѣли, се знаѥ кождый, кто запамятавъ вôйны послѣдныхъ 30 рокôвъ, котрѝ всѣ розпочиналисъ публицистичными атаками органôвъ „доминуючого“ въ дотычнôй державѣ елементу.

(*Конецъ буде.*)

Гуцульска бѣда!

(Допись зъ Микуличина.)

(*Конецъ.*)

Зъ поданого „Выказу шкôдъ“ кождый побачивъ, яку страшенну шкоду терплятъ гуцулы микуличиньскѝ ôтъ дикого звѣра; кривда не то, що не зменшаѥсь, але потужнѣѥ, въ року на рôкъ. Вовкъ, медвѣдь, дика свиня, то щоденнѝ гостѣ полонины и села, ба и рысь не перестаѥ то-ту, тотамъ давати знати, що ще жіѥ въ горахъ. Медведѣ, а особливо вовки, розвельможнились въ нашихъ Карпатахъ незмѣрно, нападаютъ всюда худобу, а що найгôрше, буяютъ по селу, по ерарiяльнôмъ гостинци, и нема никого, ктобы тому лиху зарадивъ. Бѣда велика! Недавно, бо сеи весны, подерли вовки кôльканайцятьомъ газдамъ конѣ, ôвцѣ и иншу худобу, ба навѣть коло самои микуличиньскои трактiернѣ, где нашѝ власти люблятъ пструги заѣдати, роздерли сего лѣта вовки Рахмилкове лоша, и помасакрували Данилове Миронякове конятко! И то дѣялося посередъ села: коло школы, церкви, отже въ самôмъ центрѣ! Тому не дивниця, що людямъ лячно пуститись пôдъ нôчь изъ хаты. На Хижкахъ зновъ вовкъ гнавъ за ôвцями, тіи шморгнули до сѣнiй до хаты, а вовкъ за ними, и бувбы певно загостивъ тамже, слибы не крикъ дѣтій та коцюба газдынѣ!... А щожь роблятъ жандармы, спытаѣте може, тажь ихъ тамъ постерунокъ? Га! та они сироты — якъ кажутъ люде — подали до ц. к. Староства въ Надвôрнѣ, але чи то що помагаѥ? Щожь дѣютъ стрѣлцѣ, скажете, скарбовѝ побережники, котрыхъ всѣхъ повно и добре платныхъ? Ну, тіи ôтбули про людске око одно польованье на 7—8 миль квадратовыхъ обшару микуличиньского, ничого не видѣли, отже й не убили, зайшли до трактiернѣ, наѣлися, напилися, черезъ цѣлу нôчь набавилися, тай гайда до дому. А щобы нагôнникôвъ не збирала на другій разъ охота ити на медведя та вовка кричати, то ихъ пустили голодныхъ до дому. Тожь не дивниця, що звѣръ якъ гулявъ, такъ гуляѥ й дальше, бо скарбови не ходитъ совсѣмъ о вынищенье, але лишь о плеканье того звѣра, щобы гдекому въ гостій зробити прiємнôсть польованя на грубѝ штуки. А що звѣра нищити не хоче (розумѣѥся скарбъ Boden-Credit-Anstalt in Wien), видно зъ того, що заказавъ людямъ посредствомъ ц. к. Староства не лише ничого не стрѣляти, але навѣть жаднои зброѣ не держати. Видно то дальше зъ того дивного случаю, що коли въ 1879 роцѣ збóбралися люде съ рушницями до церковнои парады Богоявленьскои — якъ то всюда ѥсть звычай — и стрѣляли въ часѣ богослуженя пôдъ церквою, то скарбовый Forstwart п. Валѥнта подавъ ихъ всѣхъ до своѥи дирекціи, а тая до ц. к. Староства въ Надвôрнѣ, и знаѣте, якъ ихъ провчили за тую параду? О, добре! Попамятаютъ зухи до смерти. Пять миль ишли зъ Микуличина до Надвôрнои до екскузы, карали ихъ тамъ арештомъ, и

ще казали по кôлька риньскихъ грошевои кары платити. Ôтъ того часу на Іорданъ глухо при церквѣ. — То видно ще й бъ того, що скарбъ не позволяє ити збройно до своєи полонины черезъ скарбову територію, хотяй тамтуда веде ôтвѣчна дорога. А ктобы уперся поставити на своѣмъ, тому кажутъ повытягати курки въ рушницѣ. — Скарбъ вмовивъ формально въ людій, що не вôльно бити заяця, що тысячѣ садовины або й огородовины збавляє що року, не вôльно бити медведя, ни вовка, ни дика. Стрѣльбы держати не вôльно, а якъ держати, то не стрѣляти, сѣтки ставити не можна, троити не можна, — а якъ же бѣдному народови боронитися? Хиба букомъ або кулакомъ? Ну, най буде и такъ. Невôльно людямъ — добре, згода. Але найже скарбъ самъ за тое нищитъ звѣрюку! Але чи нищитъ?

Скарбъ надвôрняньскій вводитъ въ блудъ и саме ц. к. Староство, бо скоро кто въ громады удаєсь до Староства о такъ званый Waffenpass, то Староство пытаєся дирекцію скарбу, чи петентъ гôдный человѣкъ? Але дирекція его совѣмъ не знає. Тожь пытаєся знôвъ свого злѣсного о тое саме. А сесь пише безъ намыслу и церемоніи: cesse Raubschütz и баста. По такôй фалшивôй квалификаціи заказуєся человѣкови держати зброю. А що така доля чекає кождого громадянина, то никто не може на дичину зброитись. Ц. к. Староство надвôрняньске не повинно пытати и интересованого скарбу, але або уряду громадского, або нарештѣ рады повѣтовои, бо та певно осудитъ тую справу объективнѣйше.

Скарбъ запровадивши такій беззбройнй звычаѣ, узурпує собѣ ще бôльше, якъ вымагає крайнôсть. Ото бо тому зо два тыждні минуло, якъ Дмитро Мочернякъ Грицѣвъ зъ Борохты (присѣлка Микуличина), убивъ на своѣй полонинѣ спорого медведя и дарувавъ одному урядникови. Люде везутъ небôщика за паномъ. Ажь ту переймає ихъ на дорозѣ скарбовый Forstwart и медведя ôтбирає та везе до управителя свого въ Микуличинѣ, а сесь казавъ голову медведеви врубати и на своѣмъ подвôрю съ шкôрою закопати. А треба знати, що той господарь Мочернякъ мав не одну, але кôлька полонинъ при купѣ, отже не 200 але 600—800 моргôвъ грунту, а тымъ самымъ право вôльного пользованя на своѣмъ грунтѣ, якъ то показує устава, отже мôгъ медведя уважати яко свою власнôсть; але скарбъ того не хоче знати, ôнъ и до полонинъ накручує уставу по свому, бо каже: „хотяй маєшь 200 моргôвъ грунту при купѣ и хотяй вôльно стрѣляти тамже тобѣ самому, то не вôльно твому пастухови! Чижь не значитъ то въ уставы смѣятись, — такъ би накручувати?! А Гуцулъ вѣритъ и медведя добре годує. Скарбъ ôтбувъ, якъ сказано, про людске око польованье середъ села, а лишивъ незмѣримй обшары лѣсистй нерушенй; полювавъ днину, замѣсть щобы цѣлый рôкъ за звѣромъ слѣдити. Перейшовъ квадратову чверть милю, замѣсть щобы 7—8 миль цѣлыхъ квадратовыхъ перейти. Шукали звѣря тамъ, де его нема. Скарбъ звѣра губити не дає и самъ не губитъ, бо хоче его держати, а коли казавъ злѣснымъ полювати одну днину; то хиба лишь на тое, щобы людій задурити.

Но мы пôдносимо нашь крикъ на цѣлый свѣтъ, показуємъ отсимъ письмомъ нашу велику кривду, яку поносимо ôтъ дикого звѣра: вовка, медведя. дика, рыся и ôтъ нужденного заяця. — Якъ громадска худоба переступитъ скарбову границю, то господаря карає скарбъ судовымъ арештомъ и грошевою платою, хотяй хлопска худоба ни щепы скарбовои ни капусты не зъѣла, а якъ скарбова дичина тысячь разôвъ бôльше людямъ шкоды натворитъ и ихъ руйнує, то на то нема для скарбу не кажемъ вже кары, або вынагородженя шкоды, але ніякои навѣть погрозы!

Терпимо кривду, подаємъ отже нашь голосъ черезъ „Дѣло“ до вѣдомости властій. А просимо о тое: або 1) най намъ позволятъ зброю держати и дичину губити, або 2) най скарбъ присилуютъ дичину до ноги забивати.

Покривджені.

Загальнй зборы

членôвъ товариства им. Качковского, ôтбутй дня 17 (29) вересня с. р. въ Золочевѣ.

По богослуженю въ приходскôй церквѣ ôткрывъ зборы предсѣдатель крыл. о. Павликовъ въ присутствію прав. комисаря п. Слядка короткою промовою. Зъ перечитаного ôттакъ справозданя зъ дѣятельности выдѣлу за минув. рôкъ выходитъ, що выдѣлъ ôтбувъ 43 звычайныхъ, а 5 надзвычайныхъ засѣдань, а комитетъ редакційный приготовлявъ матеріялы для выдавництвъ товариства, котрй выдѣлъ розповсюднювавъ мѣжь народъ въ двояякій способôбъ: черезъ убôльшенье числа членôвъ, основуючи филіи и агентуры, и наклонивши Институтъ Ставропигійскій до основаня книгарнѣ въ Сокали; новыхъ членôвъ прибуло 340, що разомъ съ старыми становитъ 4.100 членôвъ, а 3.000 членôвъ выступило мовчки, с. є. одній поумирали, другй не уплатили вкладокъ; сельскимъ читальнямъ ôтступлено давнѣйшй книжочки тов. за половину цѣны и постаранося о 2 особы, занимающйся кольпортажію: въ Чернôвцяхъ и Галичи. Справозданье выдѣлу принято до вѣдомости и выбрано на тымчасового предсѣдателя о. крыл. Павликова, а на секретарѣвъ п. Загайка зъ Тернополя и п. Ляховича, мѣщанина зъ Поморянъ. Ôттакъ ôтчитано справозданье анкеты торговельнои въ справѣ внесеня п. Ап. Ничая зъ Станиславова, щобы выдѣлъ постарався о основанье генерального гуртовного магазину рускаго. Анкета высказалася въ своѣмъ протоколѣ, що Русины не суть еще зрѣлй заниматись выключно торговлею и що нема потрѣбного капиталу закладового, черезъ що внесенье п. Ничая само собою упадає. По сѣмъ забравъ голосъ о. Танячкевичъ зъ Закомаря и сказавъ, що ся справа дуже важна, позаякъ народъ рускій лише торговля може пôдвигнути, и що товариство повинно конче занятися основаньемъ гуртовного магазину, а то въ „Народн. Домѣ“, где есть до того ôтповѣдне мѣстце, котре занимає доси Нѣмець; товариство повинно въ своихъ выдавництвахъ поучувати народъ о торговли, бо намъ на жаль не достає интелигенціи и капиталу. О. Ясеницкій пôднѣсъ, що „Нар. Дôмъ“ не може тымъ занятись, бо має высшй цѣли, але за тое товариство повинно старатись о основанье рускихъ крамниць по селахъ. По церквахъ лежитъ немало безужиточного гроша; его належитъ ôтдавати честнымъ рускимъ селянамъ, котрй пôдъ надзоромъ своихъ священикôвъ будутъ заниматися продажію рôжныхъ товарôвъ, якъ пр. муки, на котрôй можна заробити рôчно 120%. Але передъ тымъ повинній селяне научитися рахунковости. П. Щербанъ внѣсъ, щобы основано базаръ, въ котрого руськй крамницѣ спроваджувалибы товары. На се повинно товариство приняти окремого урядника и вести точну евиденцію. До сего часу существує въ Галичинѣ 20 рускихъ крамниць. Въ кôнци вноситъ бесѣдникъ, щобы товариство посередничило помѣжь рускими крамницями а гуртовными торговлями львôвскими. — О. Наумовичъ иризнає, що магазинъ гуртовный буде колись конечный, а поки що, треба основувати по селахъ, особливо ôтдаленыхъ ôтъ мѣстъ, рускй крамницѣ. Вноситъ протоє, щобы товариство въ своихъ выдавництвахъ подавало описы нѣмецкихъ фирмъ, зъ ôтки можна найдешевше спроваджувати товары. Въ кôнци ôткликуєся бесѣдникъ до рускихъ патріотôвъ, щобы хотяйбы и лихшій товаръ куповали лише у своихъ земляковъ. П. Ничай попирає своє внесенье тымъ, що основавъ въ Станиславовѣ руску крамницю съ фондомъ 100 зр., а нынѣ вартôсть товарôвъ на складѣ выноситъ 4.000 зр. Заявляє, щобы товариство основало на початокъ магазинъ гуртовный бодай на малу скалю. П. Площаньскій противится основаню гурт. магазину, бо се велике ризико. Нехай занимаются тымъ люде рутинованй, а мы, „єсли лише пôдвигнемъ Русь, то тогды будемъ мати въ рукахъ и рускій магазинъ и всѣ крамницѣ польскй та нѣмецкй“. Референтъ п. Лабашь констатує, що товариство не може основати такого магазину, бо въ касѣ есть 300 зр. недобору. — По тыхъ промовахъ перейдено надъ внесеньемъ п. Ничая до порядку дневного. Слѣдувала въ порядку дневного змѣна статутôвъ, надъ чимъ дискутовано майже черезъ двѣ годины. Найбôльше поправокъ вносивъ тутъ о. Копытчакъ. Въ кôнци принято новй статуты, котрй рôжнятся ôтъ давнѣйшихъ головно тымъ, що перше треба було до основаня филіи 50 членôвъ, а нынѣ лишь 20, а тамъ, где не буде можна збрати 20 членôвъ, будутъ основуватися агентуры. Въ кôнци выбрано новый выдѣлъ, до котрого вôйшли: о. крыл. Павликôвъ яко предсѣд., дръ Савицкій яко мѣстопред., о. Литыньскій, п. Площаньскій, п. Лабашь, п. Щербанъ, о. Костецкій и о. Поляньскій; яко заступники: о. Калинець, п. Марковъ и п. Явдыкъ. На тôмъ закôнчились загальнй зборы тов. им. Качковского, а вечеромъ ôтбувся рускій концертъ, зъ котрого дохôдъ призначено на основанье рускои бурсы въ Золочевѣ. Концертъ той совсѣмъ удався; публика була численна. На концертѣ попысовалась руска капеля зъ самыхъ селянъ зъ Денисова пôдъ Золочевомъ; селяньска тая капеля ôтограла на дутыхъ инструментахъ кôлька рускихъ думокъ и коломыёкъ. Тая капеля — то заслуга о. Витошиньского. Такожь гарный спѣвъ дѣвицѣ Павликôвъ и хоральный спѣвъ рускихъ академикôвъ загально подобались публичности.

И. Н.

Соймъ краєвый.

14 те засѣданье сойму ôтбулось мин. суботы, 8 жовтня 1881. Присутный мин. дръ Земялковскій. — Пос. сов. Рожанковскій получивъ 8 дневный урльопъ. — Петицій вплынуло 59, — всѣхъ доси 467. — Ком. адміністраційнôй придѣлено пет. охотничои пожарнои стражи „Sokół“ во Львовѣ, щобы товариства асекураційнй платили сталый податокъ на удержанье службы пожарнои и пет. товариства для усуненя жебрацтва „Opatrzność“, щобы ухвалено уставу о заосмотренье убогихъ. Ком. бюджетовôй придѣлено пет.: рускаго тов. акад. „Дружный Лихварь“ о запомогу 300 зр. и кс. Стояловского о запомогу на докôнченье школы въ Премиволокахъ и на выдавництво „Wieńca i Pszczółki“. Ком. петиційнôй передано пет.: выборцѣвъ до рады гром. въ Пôдгайцяхъ въ справѣ звѣстныхъ читателямъ „Дѣла“ неправильностій и надужитій съ стороны польскои при выборѣ рады громадскои; пет. гр. к. уряду парохіяльного въ Хôдновичахъ съ скаргою на Саламона Фусса, котрый неправно забравъ землеплоды зъ грунтôвъ ерекціональныхъ. Ком. едукаційнôй передано пет. гром. Бородчицѣ о вылученье ей зъ звязку школы въ Залѣсцяхъ и утворенье школы въ Бородчицяхъ. Ком. правничôй придѣлено пет. кôльканацяти громадъ пов. долинъского о полишенье сѣдища ц. к. староства въ Долинѣ. Ком. дороговôй ôтдано пет. жителѣвъ пов. коломыйского, городенецкого и бучацкого о узнанье дороги коломыйско-бучацкои за краєву.

До булавы маршалковои зложивъ п. Петрускій досыть численно поперте внесенье, щобы выдѣлъ кр. устроивъ въ будынку соймовôмъ мешканье для маршалка. На устроєнье и умебльованье має соймъ ухвалити 7000 зр.!

П. Романовичъ внѣсъ, щобы въ уставѣ промысловôй обôчь промыслу свобôдного и концесіонованого узнаный зôставъ промыслъ рукодѣльничій, здôбный до артистичного выдосконаленя, и щобы тая галузь промыслу могла бути выконувана лишь при ôтповѣдноô квалификаціи. Дальше жадає внескодатель, щобы приписы о корпораціяхъ були такъ уложенй, щобы загально ввôйшли въ житье; щобы мужѣ довѣрія мали бôльшій вплывъ на роздѣлъ податку доходового; щобы товариства заробковй, магазиновй и продукційнй були 3 роки вôльній ôтъ всякихъ податкôвъ и наконець, щобы утворено кураторію справъ рукодѣльничихъ и вызначено 10.000 зр. до диспозиціи выдѣлу краєвого на такій цѣли рукодѣльничій, котрй яко потрѣбнй покаже выдѣлови кураторія.

Слѣдувало перше читанье справозданя выдѣлу краєвого зъ замкненя рахунковъ фонду школьного за р. 1880. Ôтослано безъ дискусіи до ком. буджетовои.

П. Романовичъ складає въ имени ком. буджетовои справозданье зъ предложеня выдѣлу кр., щобы ощадити выдатки на друки соймовй и манипуляційнй. Справа тая выкликана минувш. р. внесеньемъ п. Торосевича, котрый жадавъ, щобы выдѣлъ краєвый заложивъ власну друкарню. Выдѣлъ краєвый обчисливъ, що коли бъ заложивъ власну друкарню, то замѣсть ощаднôстій еще мôгбы стратити, — о тôй правдѣ пересѣдчилась и комисія. Передъ соймомъ и пôдчасъ сойму выдѣлъ кр. має тôлько друковати, що ледви 3 друкарнѣ подолѣютъ; черезъ бôльшу же пору року мало булобы роботы. Комисія вноситъ ощаднôсть на папери, коректурѣ и т. под. — въ сумѣ 3.700 зр. рôчно. Крôмъ того комисія ганитъ, що стенографичнй справозданя зъ засѣдань сойму роздаются печатанй ажь по кôльканайцятьохъ дняхъ, коли тымчасомъ въ радѣ державноô заразъ на другій день, и взыває выдѣлъ кр., щобы спѣшнѣйше справозданя выготовлювавъ. Внесеня комисіи ухвалено.

П. Янъ Стадницкій вноситъ въ имени ком. буджетовои справозданье зъ петицій инжинерôвъ окружныхъ, кондукторôвъ и слугъ при дорогахъ краєвыхъ, щобы имъ признано стабилизацію. Комисія не поручає соймови стабилизаціи того рода урядникôвъ и слугъ, але уповажняє выдѣлъ кр. удѣляти имъ квинквенія, емеритуру, пенсію вдовомъ и додатки на выхованье дѣтій въ мѣру признаныхъ заслугъ и анальогично съ стабилизоваными урядниками и слугами краєвыми. Внесенье тое ôтослано еще разъ до тои самои комисіи съ препорученьемъ, щобы яснѣйше его устилизовала.

Наконець соймъ ухваливъ на внесенье выдѣлу краєвого, щобы дра Ивана Шенаровича стабилизувати примаремъ ôтдѣлу хирургичного въ краєвôмъ шпиталю львôвскôмъ.

15-те засѣданье сойму ôтбулось въ понедѣлокъ, 10 жовтня. Зъ петицій важнѣйшй: Жителѣ мѣста Роздолу просятъ, щобы знести рады повѣтовй. — Отдѣлъ львôвскій тов. господарского о заведенье судôвъ мировыхъ, о обмеженье подѣлу грунтôвъ селяньскихъ и о заводженье низшихъ шкôлъ рôльничихъ. — Рада повѣтова въ Равѣ о заложенье низшои гимназіи въ Равѣ. — Мѣсцева рада шк. въ Надвôрноô о субвенцію на будову школы. — Громада Роздôлъ о перенесенье суду повѣт. зъ Миколаєва до Роздолу.

Секретарь п. Туряньскій ôтчитує интерпеляцію до комисаря правительст. посла Добряньского и товаришвъ: чи вѣдомо ц. к. правительству, що жандармъ Новакъ въ селѣ Ямници, пов. станиславôвского выступає передъ селянами съ агитаціями вымѣренымы противъ религіи католицкои?

Ком. буджетовôй придѣлено справозданье выдѣлу кр. въ справѣ сталого квартерунку войска въ краю.

П. Савчиньскій мотивує своє внесенье въ справѣ установленя окремыхъ катихитôвъ для мужескихъ и женьскихъ семинарій во Львовѣ и Краковѣ. Черезъ надмѣръ працъ катихиты теперь мусятъ мати заступникôвъ съ ущербомъ для науки. Дальше, катихиты семинарій що до пенсіи зрôвнанй несправедливо съ учит. народными, внескодатель жадає, щобы мали пенсію учителѣвъ семинарій педагогичныхъ. — Внесенье ôтослано ком. едукаційнôй.

Слѣдувало перше читанье внесеня п. Гросса въ справѣ змѣны уставы держ. зъ 29 лют. 1880 о зарадженю заразливымъ хоробамъ худобы. Тая устава есть недогôдна и шкôдна, бо найдрôбнѣйше прогрѣшенье противъ неи уважаєсь провиною (Vergehen), а провина належитъ вже до компетенцій судôвъ колегіяльныхъ окружныхъ. За марницю селянинъ неразъ кôльканацять миль муситъ волочитись до суду окр., — и черезъ тое очевидно терпитъ страту въ господарствѣ. Внескодатель отже бажає змѣны тои уставы, щобы прогрѣшеня противъ неи були узнанй переступленями (Uebertretungen), а тымъ самымъ щобы належали до компетенціи судôвъ повѣтовыхъ. — Розумну тую петицію передано ком. правничôй.

Дальше на порядокъ дневный прійшло справозданье ком. буджетовои зъ внесеня выдѣлу краєвого, щобы 6%-ову пожичку голодову зъ 1873 р. и такужь пожичку на будову закладу божевôльныхъ въ Кульпарковѣ сплативъ скарбъ краєвый фондови пожичковому. Справоздатель п. Хшановскій представляє, що пожичку 1,342.000 зр. потрѣбну на сплаченье ôтъ разу решты въ обѣгу зôстаючихъ 6%-овыхъ облигацій пожички краєвои зъ р. 1873 мôгбы край въ нынѣшныхъ часахъ затягнути на 4¼ а найвысше на 4½%, а въ наслѣдство того на самомъ %-ѣ край зыскавбы черезъ довгй роки, рôчно 20.130 а взглядно 23.485 зр. — а тая довголѣтна щорôчна сума вынагородитъ щедро одноразову страту 42.000 до 50.000 зр., яку понесе край черезъ заплаченье премій ôтъ выльосованыхъ на одинъ разъ облигацій пожички зъ 1873 р. або на вынагороду иншои страты понесеной черезъ сплаченье ôтъ разу всѣхъ облигацій пожички зъ р. 1873. Дальше черезъ нову пожичку зысканобы тое, що нова пожичка булабъ увôльнена ôтъ стемплевъ и оплатъ скарбовыхъ, коли тымчасомъ пожичка зъ р. 1873 ôтъ оплаты скарбовои ôтъ купонôвъ не увôльнена и уплачено зъ того титулу до кôнця 1881 р. 83.862 зр., а потребабы еще ôтъ 1882 до 1913 р. заплатити 194.262 зр., єслибы и на дальше позôставъ дотепернѣшный способъ сплачуваня облигацій пожички зъ 1873 р. Мѣжь еще иншими поводами промовляючими за новою пожичкою наводитъ справоздатель и той, що край муситъ затягнути пожичку 1,100.000 зр. на выкупъ грунтôвъ и субвенцію на будову желѣзницѣ трансверзальнои, — а звѣстно, при бôльшôй пожичцѣ пожичаючій ставитъ користнѣйшй условія. — Комисія буджетова вноситъ отже, щобы выдѣлъ краєвый еще сеи сесіи предложивъ соймови проектъ новои пожички для сплаченя 6%-овыхъ облигацій пожички кр. зъ 1873 р. — Соймъ ухваливъ.

Слѣдувало справозданьо ком. желѣзничои зъ внесень пп. Романовича и Гросса въ справѣ будовы новыхъ желѣзниць. Справоздатель Апол. Яворскій.

1) П. Гроссъ внѣсъ, щобы соймъ вôзвавъ правительство до якъ найспѣшнѣйшого удѣленя остаточнои концесіи на будову другостепеннои желѣзницѣ зъ Сокаля на Кристинополь, Белзъ, Угновъ, Раву, Любачѣвъ, Олешицѣ до Ярослава. Консорціюмъ,— котре предпринимає будову, починило всѣ передвступнй роботы и ожидає лишь остаточнои концесіи ôтъ правительства въ мысль уставы зъ 29 мая 1880 р., — складаєсь зъ галицкихъ дѣдичѣвъ: гр. Володим. Дѣдушицкого, гр. Агенора Голуховского, Стан. Поляновского и кн. Ад. Сапѣги. Довжина цѣлои линіи 146 клм., а фондъ на будову 7,450.000 зр. запевненый. Соймъ ухваливъ ще 1872 р. беззворотну субвенцію на тую желѣзницю по 50.000 зр. ôтъ милѣ. Задача тои линіи желѣзничои: сотворити въ око-

лиця богатôй и плодороднôй артерію вывозу плодôвъ, втягнути въ той вывôзъ и богату часть землѣ Грубешôвскои и Волыня, получити тую линію въ найпрямѣйшôмъ направленю съ желѣзницію Кароля Людвика, наконець евентуально скористати зъ дороги воднои Сяну, черезъ переведенье линіи до правого берега Сяну и устроєнье на тôйже рѣцѣ порту и шпихлѣрôвъ. Комисія приняла внесенье п. Гросса и єго резолюцію предкладає до ухвалы сойму.

2) На внесенье п. Романовича дотычно будовы желѣзницѣ зô Львова до Сокаля комисія не згодилась. — Внесеня комисіи желѣзничои принято безъ дебаты.

Слѣдувало справозданье комисіи культуры краєвои зъ предложеня выдѣлу краєвого о школѣ рôльничôй въ Черниховѣ. Справоздатель п. Шуманьчовскій вноситъ, щобы соймъ ухваливъ етатъ для учителѣвъ и уповажнивъ выдѣлъ краєвый поставити будынокъ мешкальный для учителѣвъ за 12.000 зр. Пос. о. Ясиницкій доказує, що етатъ учителѣвъ за высокій, що сума на будынокъ за высока и що въ загалѣ тая школа, мало приносяча користи що-разъ бôльше коштує. Вноситъ отже, щобы ухвалу ôтрочити. Съ поглядами о. Ясиницкого годится п. гр. Круковецкій. Внесенье о. Ясиницкого упало и ухвалено внесенье комисіи.

Дальше п. Черкавскій референувавъ въ имени ком. администраційнои внесенье п. Макса въ справѣ перенесеня комнаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя. Комисія вноситъ резолюцію взываючу правительство, щобы комнату перенесло до Тернополя, бо значенье Бродôвъ по знесеню єго привилею вольного мѣста упало, коли тымчасомъ Тернопôль пôднѣсся въ значеню торговельнôмъ. Противъ внесеня комисіи выступивъ п. Цукеръ, за внесеньемъ промовивъ самъ внескодатель, тернопôльскій посолъ Максъ. Внесенье комисіи принято значною бôльшостію.

П. Янъ Чайковскій здає справу зъ петиціи мѣста Дрогобыча въ справѣ найму будынку на шпиталь. Мѣсто выбудувало шпиталь за 32.200 зр. Понеже однакъ шпиталь не єсть мѣскій, але краєвый, то мѣсто жадає, щобы фондъ краєвый плативъ мѣсту рôчный чиншь ôтъ капиталу ужитого на будôвлю въ квотѣ 1500 зр. Выдѣлъ кр. хоче платити лишь 1200 зр. — Комисія вноситъ, щобы тую петицію ôтступлено яко чисто администраційну выдѣлову кр. „до залагодженя“. П. Охримовичъ вноситъ поправку: „до увзгляднення“; єго попирає и п. сов. Ковальскій. Однакъ поправки п. Охрим. не принято а принято внесенье комисіи. — *16-те засѣданье* ôтбулось вчера.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(*Смерть бар. Гаймерлье, министра дѣлъ заграничныхъ.*) Бар. Гаймерлье умеръ въ понедѣлокъ сего тыждня на апоплексію серця о год. 4 по полудни. Бар. Гаймерлье бувъ покликаный на министра дѣлъ заграничныхъ 8 жовтня 1879 по уступленю гр. Андрашого, отжежь рôвно два роки провадивъ свôй высокій урядъ. Передъ тымъ бувъ Гаймерлье дипломатомъ при заграничныхъ дворахъ н. пр. въ Италіи. Король италійскій заразъ на вѣсть о смерти Гаймерлього поручивъ министерству дѣлъ заграничныхъ выразити амбасадѣ австро-угорскôй щире сожалѣнье по знаменитôмъ мужу стану и пріятелю Италіи. Дневники англійскій посвящаютъ бар. Гаймерлье дуже симпатичнѣ згадки. Times пише, що „черезъ смерть Гаймерлього дипломація европейска понесла велику страту, а Австрія оплакуе здôбного и вѣрного министра“. Бар. Гаймерлье родився въ Вѣдни 1828 р. Повнивъ обовязки дипломатичнѣ въ Константинополи, Атенахъ и въ Гагъ, въ министерствѣ справъ заграничныхъ, а наконець яко амбасадоръ австрійскій при дворѣ италійскôмъ, зъ ôтки бувъ покликаный яко другій повномочникъ австрійскій (побôчь гр. Андрашого) на конгресъ берлиньскій въ р. 1878.

Кто буде наслѣдникомъ бар. Гаймерлье? Загальна думка така, що найбôльше шансъ при теперѣшнôмъ станѣ дѣлъ маетаки гр. Андраши. Впрочѣмъ газеты подаютъ имена и другихъ кандидатôвъ якъ пр. гр. Кальноки, Тиссы, гр. Белькреди, Травтмансдорфа, гр. Шехеній, гр. Кароли и бар. Гибнера.

(*Зъѣздъ цѣсаря австрійского съ царемъ россійскимъ*) есть вже фактомъ певнымъ. Не знати тôлько, где зъѣздъ наступитъ. Якъ передъ зъѣздомъ гданьскимъ, такъ и теперь щодень газеты подаютъ инше мѣстце зъѣзду, а газеты официяльнѣ все заперечуютъ. Се очевидно дѣеся на жаданье петербурского двору, щобы до послѣднои хвилѣ мѣстце зъѣзду було задержане въ тайнѣ зъ уваги на нигилистôвъ. Безперечно черезъ смерть Гаймерлього зъѣздъ буде ôтроченый, бо муситъ бути впередъ именованый министеръ дѣлъ заграничныхъ и обôзнатися съ станомъ политики, закимъ прійде до зъѣзду.

(*Судьба реформы администрацийной*) въ соймахъ краєвыхъ. Комисія сойму моравского 11 голосами противъ 3 заявила, що уважае рѣчію непотрѣбною ôтповѣдати на предложенье правительственне. Комисія сойму долѣшно-австрійского выпрацювала вже такожь резолюцію на квестіонарь правительственный, — справоздатель п. Кошъ. Резолюція тая звучитъ: „Зваживши, що переведеня и ôтповѣдности реформы не можна оцѣнити зъ недокладного и неясного поставленя засадъ и зваживши, що зъ уваги на загальне политичне положенье, на непевне становище правительства, єдности державнои, конституціи и зъ уваги на просто ворожій намаганя панующихъ партій противъ нѣмецкого елементу—теперь не на порѣ предпринимати реформы и встрясати основами администраціи автономичнои, — переходитъ соймъ надъ правительственнымъ предложеньемъ до порядку дневного„. Подôбну резолюцію выготовила и комисія сейму горѣшно-австрійского. Комисія сойму ческого ухвалила дати ôтмовну ôтповѣдь и то бôльшôсть и меншôсть комисіи. Референтомъ есть дръ Гербстъ. Ôнъ поставивъ въ комисіи внесенье, щобы соймъ ôтповѣвъ лишь на два важнѣйшій пытаня квестіонаря, а именно: „1) що нема потребы при теперѣшнôй организаціи властій политичныхъ вылучувати гдеякій або всѣ дѣла полиціи мѣстцевои зъ самостôйного круга дѣланя громадъ, 2) що не ôтповѣдалобы ôтношенямъ краєвымъ, щобы существуючій репрезентаціи повѣтовій въ той способъ змѣнено, щобы староста ставъ на чолѣ цѣлои репрезентаціи повѣтовои або выдѣлу повѣт. и провадивъ дѣла“. Ригеръ згодився на таку ôтповѣдь. — Комисія сойму стирійского ухвалила такожь дати ôтмовну ôтповѣдь на правит. квестіонарь, а мотивы до такоижь ôтповѣди подôбній до мотивôвъ ческои ôтповѣди. Въ комисіи громадскôй сойму галицкого прійшло до компромису межи дромъ Черкавскимъ (партія поступова) и гр. Людв. Водзицкимъ (партія краковска). Резолюція бôльшости комисіи высказуе въ 1 точцѣ вдячнôсть правительству за тое, що оно звернуло увагу на потребу реформы администраціи, а пытаючи о раду соймы краєвій, дало тымъ доказъ конституційного пошанованя краєвыхъ автономій. Але соймъ не думае, щобы правительство реформу того рода, а именно засаду ограниченя подвôйнои администраціи въ краю могло перевести успѣшно и съ користію для нашого краю; се сталобыся тогды, колибъ соймъ мавъ право рѣшати о засадахъ и организаціи властій администраційныхъ, такъ правительственныхъ якъ и автономистичныхъ. При нынѣшнôмъ станѣ дѣлъ соймъ не може обмежати самоуправы громадъ, повѣтôвъ и краю. Въ 2 точцѣ резолюція признае недогôдности теперѣшного устрою администраційного, але они не выплываютъ лишь зъ самои подвôйности администраціи, але въ значнôй мѣрѣ зъ того, що сельска и маломѣска громада, якъ она нынѣ єсть зложена, не може выповнити всѣхъ дѣлань и обовязкôвъ, якій на ню вложило законодательство. Реформу администраціи лучше булобъ перевести постепенно, заводячи реформы въ найдôкливших недогôдностяхъ а то по думцѣ сойму такъ: а) зъ громадъ и обшарôвъ двôрскихъ творити бôльшій окружній громады администраційній, котрыхъ начальству булобы поручене такожь веденье чинностій мировыхъ судôвъ: б) зменшити число повѣтôвъ, радъ повѣтовыхъ и староствъ, т. є. розширити границѣ теперѣшныхъ повѣтôвъ и в) выдѣлови краєвому и выдѣламъ повѣтовымъ, не нарушаючи ихъ ôтрубности, повиненъ бути признаный ôтповѣдный вплывъ въ дѣлахъ, належачихъ теперь до круга дѣлань властій правительственныхъ, якъ: надзôръ надъ выконуваньемъ уставы о заразѣ худобы, регуляція рѣкъ, дорôгъ державныхъ, устава лѣсова, побôръ войска и т. д.

(*Въ соймѣ моравскôмъ*) велась 8 с. м. дебата о 8-лѣтнôмъ примусѣ школьнôмъ. Соймъ ухваливъ задержати 8-лѣтный примусъ.

(*Соймъ стирійскій* зôставъ вже 8 с. м. замкненый, скôнчивши свои працѣ. Той соймъ зôбрався рôвночасно съ галицкимъ, радивъ отже пôвчварта тыждня.

(*Тайными совѣтниками*) именованій члены палаты панôвъ: Кн. Конст. Чарторыйскій, губернаторъ „Boden-Credit-Anstalt“ Безецни и вицепрезидентъ трибуналу державного дръ К. Габетинекъ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Мы вже доносили, що на губерніи: петербурску, московску, харкôвску, полтавску, чернигôвску, кіевску, волыньску, подольску, херсоньску и басарабску и на гдеякій округи полуденныхъ губерній зôставъ проголошеный малый станъ облоги. Се сталось въ наслѣдство закона выпрацюваного Кохановымъ и потвердженого совѣтомъ министрôвъ и царемъ. Законъ постановляе два станы облоги: малый и великій. Малый станъ проголошуесь пôсля потребы на такій окрестности, где проявляются спорадичнѣ переступничій затѣи противъ существуючого ладу державного або противъ житя и майна приватныхъ людій; великій же станъ облоги проголошуесь тогды, коли цѣле жительство данои территоріи въ той способъ взбурится. Въ случаю малого стану облоги компетенція генералъ-губернаторôвъ чи губернаторôвъ чи градоначальникôвъ розширюесь; они дôстаютъ право: заказувати всякій зборы и поодинокій лиця зъ своеи территоріи выганяти; выгнанье (ссылку) однакожь муситъ потвердити министеръ дѣлъ внутр. Злочиньства криминальнѣ можутъ тогды бути переданій судамъ войсковымъ а политичнѣ переступства судамъ военнымъ съ росправою при замкненыхъ дверяхъ. Губернаторы маютъ право наганяти неблагонадежныхъ урядникôвъ земства, рады мѣскои и громадскои и судôвъ мировыхъ, але лишь урядникôвъ невыборныхъ. Въ случаю великого стану облоги генералъ-губернаторъ дôстае власть надъ-комендеруючого пôдчасъ вôйны. Тогды ôнъ може секвестеръ накладати на движимости и недвижимости, наганяти всякихъ выборныхъ и невыборныхъ урядникôвъ, коли лишь не маютъ ранги дѣйств. тайного совѣтника, тайного сов. або штатского совѣтника, можутъ рады громадскій замыкати, газеты завѣшувати, школы на мѣсяць замкнути, и т. д. Кара пôдчасъ малого стану облоги 3 мѣс. арешту або 500 рубл. гривны, пôдчасъ великого стану облоги пôдносится до 3 мѣс. вязницѣ въ твердыни або 3000 рубл. гривны.

Въ „Дѣлѣ“ була свого часу згадка о тôмъ, що въ губерніи Оренбурскôй при подѣлѣ земель башкирскихъ дѣялись нечуваній надъужитя. Теперь, якъ доносятъ газеты, зôстала вызначена комисія для выслѣдженя всѣхъ тыхъ надъужитій, якихъ допускалися безпосередно чи посередно высшій урядники. Якъ говорятъ, въ слѣдство будутъ втягненій навѣть такій высокій личности, якъ гр. Валуєвъ, кн. Ливенъ и ген. Крижановскій. Послѣдный безпосередно допустився надъужитій, за що зôставъ давнѣйше усуненый, а министры гр. Валуєвъ и кн. Ливенъ провинилися своєю недбалостію и байдужностію въ тôй справѣ.

Нѣмеччина. Въ Липску розпочався 10 с. м. великій процесъ о зраду стану противъ двомъ соціялистичнымъ групамъ: групѣ франкфуртскôй и берлиньскôй. На лавѣ обжалованыхъ засѣло 15 особъ, межь ними одна женщина, кравчиня зъ Берлина.

Провôдникъ партіи либеральнои Беннигзенъ мавъ на зъѣздѣ тоижь партіи въ Берлинѣ велику промову. Выступавъ противъ монополю тютюну и противъ опѣки державнои надъ робôтниками, нездôбными до працѣ (обѣ тіи рѣчи головнѣ точки програмы кн. Бисмарка). Опѣка надъ робôтниками, по думцѣ Беннигзена належитъ до особъ и товариствъ приватныхъ, громадъ и корпорацій. Мы Нѣмцѣ — сказавъ ôнъ — не хочемъ ани соціяльнои демократіи ани соціяльнои бюрократіи. Беннигзенъ высказався за status quo въ дѣлахъ церковныхъ.

Франція. Президентъ республики оголосивъ вже въ Journal Officiel декретъ, скликуючій парляментъ французскій на 28 с. м. Теперѣшный кабинетъ подастьсяо димисіи передъ зôбраньемъ палатъ. Гамбета зôстане президентомъ нового министерства.

Войска французскій въ Африцѣ заняли д. 10 с. м. столицю Тунисъ. Передъ полуднемъ того дня ввôйшли до мѣста и обсадили форты. Жителѣ европейскій въ столици дуже тымъ вдоволились.

Англія. Глядстонъ державъ мову на великôмъ народнôмъ збôрѣ въ Leeds. Въ тôй мовѣ ганивъ похôдъ англійскій на Афганистанъ и назвавъ єго одною зъ найнещасливѣйшихъ картъ въ англійскôй исторіи. Дальше высказався за задержаньемъ згоды съ пріязнымъ правительствомъ французскимъ въ справѣ египетскôй и заявивъ, що политика єго кабинету єсть политикою мира и справедливости.

НОВИНКИ.

— (**Дрôбнѣ вѣсти.**) Генералъ-командатъ кн. Виртемберскій повернувъ зъ Вѣдня до Львова. — У маршалка Зыбликевича ôтбувся позавчера обѣдъ въ честь мин. Земялковского. — Въ краєвôй школѣ господарства лѣсового во Львовѣ ôткрыто выставу рисункôвъ ученикôвъ и рôжныхъ оказôвъ; выстава потреває до дня 14 л. с. м. — Мин. Земялковскій пріѣхавъ до Львова на засѣданя соймовій. — До Кракова пріѣхали два кореспонденты однои зъ найбôльшихъ газетъ американьскимъ, щобъ бути при зъѣздѣ цѣсаря австрійского и царя россійского. — Въ Вѣдни ôтбудеся въ половинѣ сѣчня 1882 р. межинародный турнѣй лижвярѣвъ, на котрôмъ будутъ розданій нагороды ôтъ 200 до 1.000 франкôвъ. — На Уграхъ зародивъ сего року виноградъ дуже слабо. — Загребскій професоръ Штадлеръ зôставъ именованый архіепископомъ въ Сераєвѣ. — Въ краяхъ альпейскихъ настала вже добра зима. Морозъ ударивъ такъ нагло и сильно що овочѣ померзли. — Дръ Юл. Охоровичъ, доцентъ львôвского университету, робивъ зновъ въ Варшавѣ дуже цѣкавій досвѣдченя гипнотичнѣ. — Єсси Гельфманъ переведено по полозѣ до твердынѣ Шлисельбургъ. — Въ Петербурзѣ роблено пробы огрѣваня желѣзныхъ поѣздôвъ нафтою, котрій совсѣмъ удались. — Царь Александеръ III зъ причины грозящихъ єго житю вѣстій терпитъ значно на ослабленье нервôвъ. — На передмѣстю Александрôвскôмъ въ Петербурзѣ ôткрыто сходины нигилистôвъ, где арештовано 60 особъ. — Въ Володимири ôткрыто нигилистичне товариство, котре мало намѣренье убити царя.

— **Головна розправа въ справѣ конфискатъ „Дѣла“**, именно числъ 55, 58 и 61, ôтбудеся въ суботу дня 15 л. с. м. о год. 4 по полудни въ сали суду карного во Львовѣ.

— **Пригадуємъ** П. Т. публичности рускôй, що въ недѣлю дня 16 л. с. м. ôтбудеся перше представленье народно-рускôго театру въ сали „Гвязды“ при улици Францишканьскôй во Львовѣ. Ôтограеся „*Запорожець за Дунаємъ*“, оригинальна народна опера въ 3 актахъ; слова и музика С. Артемовского.

— **Товариство „Рускихъ Дамъ“** устроює въ свою користь въ сали готелю Жоржа (Frohsinn) дня 8 (20) жовтня с. р. аматорске представленье, на котрôмъ ôтограній будутъ „*Три Суджены*“, комедія въ 2 актахъ Корженевского и „*Зборваный Мôстъ*“, комедія въ 2 актахъ Цѣшевского, Обѣ комедіи переведенѣ на рускій языкъ. Близшій вѣсти подадутъ афишѣ.

— **Гр. к. митрополича консисторія** вызвае курендою зъ дня 3 л. с. м. всѣхъ священикôвъ своеи архіепархіи, щобы найдальше до 10 л. падолиста с. р. надôслали до консисторіи выказы, потрѣбнѣ до уложеня шематизму на рôкъ 1882. Новый шематизмъ буде першій разъ выготовленый въ языкахъ рускôмъ и латиньскôмъ.

— **Нова минист. постанова въ дѣлѣ ноты зъ религіи.** Въ слѣдствіе представленя лат. епископа зъ Гуркъ и меморіяла, внесеного передъ двома роками черезъ духовнихъ екзаминаторôвъ львôвскои комисіи екзаминаційнои для школъ людовыхъ, (оо. Стефановича и Любоменского) приказавъ п. министеръ Конрадъ, щобы при дотычнôмъ испытѣ нота зъ религіи була такъ само уважаною, якъ и нота зъ другихъ предметôвъ, и щобы въ случаю недостаточного успѣха зъ религіи не выставлялися учительскимъ кандитатамъ патенты. Дотеперь бувъ приписъ, що всѣ кандидаты учительскій мали пôддаватися испытови зъ религіи, але недостаточна нота не вплывала на результатъ патенту.

— **Дифтерія** появилась во Львовѣ, на котру заслабло кôлькоро дѣтій. Понеже тая хороба, котрои жертвами стаются по найбôльшôй части дѣти, ширитъ справедливу обаву мѣжь жителями мѣста, тожь конечно, щобы дотычнѣ власти постарались о ôтповѣднѣ средства зарадженя.

— **Именованя.** Дѣйстными учителями именованій 1) для школъ етатовыхъ: И. Курылло въ Устю рускôмъ, И. Добряньскій въ Лесновицяхъ, І. Взолекъ въ Фриштаку, М. Шпилька въ Уляновѣ, Л. Паёръ въ Дубровѣ, Ш. Усцкій въ Здыни, Е. Мотылевичъ въ Угерцяхъ заплатыньскихъ и І. Смолюховска дѣйстною учителькою въ Горлицяхъ; 2) для школъ филіяльныхъ: И. Дудякъ въ Климковѣ и І. Грабковскій въ Корѣнôй. Асистентами цловыми именованій: М. Марковичъ и В. Тышковскій; поборцемъ цловымъ именованый В. Левицкій. Контролёромъ при голов. урядѣ цловôмъ именованый Л. Крылошаньскій въ Пôдволочискахъ.

— **На слѣдуючій посады судовыхъ адъюнктôвъ** розписуеся конкурсъ съ речинцемъ до дня 25 л. с. м. 1) при судѣ краєвôмъ во Львовѣ и судахъ повѣтовыхъ въ Цѣшановѣ и Жовквѣ, 2) при судахъ пов. въ Сколю и Жидачовѣ, 3) при судѣ пов. въ Ярославю, 4) при судѣ пов. въ Збаражи. Поданя належитъ вносити до дотычныхъ президій суду.

— **На одну стипендію** въ сумѣ 60 зр. рôчно зъ фундаціи Кароля Киселъки розписуе магистратъ львôвскій конкурсъ до 30 л. с. м. Стипендія тая призначена для ученикôвъ христіяньскихъ, котрій ходятъ до 3 або 4 клясы народнои школы им. св. Мартина во Львовѣ и суть уроджены або лишь замешкалій въ тôй части передмѣстя жовкôвского во Львовѣ, котра тягнеся ôтъ рогачокъ жôвкôвскои и замарстынôвскои (означеной дорогою львôвско-бродскои желѣзницѣ) ажь до улицѣ „Объѣздъ“ и Татарскои.

— **25.000 штукъ новыхъ 5-риньсковыхъ банкнотôвъ** спалено сими днями въ Вѣдни. Причина спаленя лежитъ въ тôмъ, що червоне тло тыхъ банкнотôвъ не гармоніює со-

всѣмъ съ зеленымъ образомъ, тожь намѣрено теперь змѣнити барву тла на ясно-брунатну.

— **Зъ Дрогобыча** пишутъ намъ: Вчреос. Митрополитъ Іосифъ пріѣхавъ дня 3 л. с. м. сальоновымъ вагономъ стрыйскимъ поѣздомъ о годинѣ 12½ до Дрогобыча. Выстрѣлы зъ моздѣровъ ознаймили его пріѣздъ на дворець. Привитаный бувъ Вчреосв. Митрополитъ ц. к. старостою Коляжовскимъ и комисаремъ Мавтнеромъ, о. Нѣмиловичемъ игуменомъ монастыря, о. Тороньскимъ проф. гимн., кс. Терлецкимъ лат. парохомъ, п. Лѣвицкимъ адъюнктомъ судовымъ, начальникомъ стации и зобравшоюся тамже публикою. Зъ двора удався Вчреосв. Митрополитъ до мѣста, где при брамѣ тріюмфальной на стрыйской улици зоставъ привитаный черезъ бурмистра Блажовского промовою и хлѣбомъ и солію, дальше черезъ радныхъ, урядниковъ, професоровъ, процессіи зъ семи мѣскихъ церквій, костела и пооколичныхъ селъ, священьство мѣстцеве и пооколичне, множество интелигенціи, мѣщаньства и рожного народа. Здвигъ народа помимо слоты бувъ дуже великій, а стискъ такій, що вся полиція, стражь огнева мѣска и охотнича рады дати не могли. Процесія двигалась при выстрѣлахъ моздѣревыхъ и звонахъ всѣхъ церквій улицію стрыйскою, коло пляцу Крашевского и черезъ рынокъ въ церкву, убрану зъ верха и въ серединѣ флягами, фестонами, цвѣтами, смереками и надписями, где ученицѣ стояли съ цвѣтами, котрѣ кидали подъ ноги Высокому Гостеви. По молебни, котрый отправивъ самъ Вчреосв. Митрополитъ, и по краснѣй привитальной промовѣ игумена, запроваджено Его Вчреосв. процесіонально въ монастырь, убраный хорошо фестонами. Тутъ представлялися Впр. митр. всѣ достойники дрогобыцкѣ, духовнѣ и мирскѣ, а одна дѣвчинка вручила ему хорошій букетъ. Потомъ слѣдовавъ обѣдъ, на котрый запрошено було около 50 особъ. На другій день, яко въ день именинъ Є. В. Цѣсаря отправивъ Вчреосв. Митр. торжественне богослуженье въ церквѣ св. Тройцѣ, биткомъ переповненой народомъ. Дня 5 л. с. м., отправивши службу Божу и посѣтивши по дорозѣ на хвилю лат. костелъ отъѣхавъ Вчреосв. Митроп. рано о 8 годинѣ до Лаврова.

(*Т.*) **Зъ Копычинець** пишутъ намъ: Руско-народный театръ подъ дирекціею п. Бачиньского, выѣзджаючи отъ насъ до Львова, представивъ дня 7 с. м. по разъ першій оперу Артемовского „*Запорожець за Дунаємъ*“. — О скольо знаємъ, то по разъ першій загостила опера на нашу сцену, и по той причинѣ уважаємо за отповѣдне згадати про се кольома словами. Не ставимо себе мѣродайными знатоками подъ взглядомъ музики и музикального выконаня оперы, однакъ годѣ намъ не высказати гадокъ, якѣ мы изъ сего представленя вынесли. Передовсѣмъ замѣтити треба, що всѣ дѣевѣ лиця пильно и дуже старанно выстудіовали свои ролѣ и видимо старалися не робити похибокъ въ тактѣ, що имъ почасти, особливо въ 2 и 3 актѣ удалося. Роздѣленье роль отповѣдне, только роля Одарки за обширна для п. Гембицкои; тутъ дається чути бракъ лѣпшои спѣвачки, однакъ такои доси въ персоналѣ п. Бач. нема. Дуетъ въ 2 актѣ отспѣваный бувъ п-ію Бачиньскою и п. Стручиньскимъ хорошо, и становивъ найгарнѣйшу часть спектаклю; такожь и п. Михаловскій, котрый мавъ большу ролю, вывязався належито изъ своеи задачѣ. Зъ меншихъ роль належитъ поднести гру п-нѣ Биберовичь, пп. Гембицкого и Санецкого. Хоры ишли совсѣмъ добре. Козакъ съ фигурами выконаный бувъ съ всякою прецизіею. Въ загалѣ цѣла опера зробила на насъ добре враженье; мы погадали собѣ, яка шкода, що нема у насъ сталои оперы съ добрыми спѣвучими силами, а тогды заяснѣлибы передъ цѣлымъ свѣтомъ творы нашихъ Лисенковъ, Артемовскихъ, Вербицкихъ, Воробкевичѣвъ и пр., зъ котрыхъ гдеякѣ смѣло можутъ ровнатись съ операми Вердіого або Маербера, якъ пр. згаданый нами чудовый „Запорожець за Дунаємъ“.

— **Въ реставраціяхъ на дворцяхъ желѣзниць**, якъ звѣстно доволѣ кождому, не только що кажутъ собѣ дуже добре за ѣдло платити, але неразъ подаютъ такѣ стравы и напоѣ, що годѣ ихъ споживати. Зъ рожныхъ сторонъ ужаляются на тое люде по газетахъ, а навѣтъ и дирекціи желѣзниць надходятъ часто подобнѣ жалобы. Тожь дирекція желѣзницѣ Кароля Людвика наказала всѣмъ реставраторамъ на своихъ дворцяхъ, щобы подъ тымъ взлядомъ догодити публичности, бо въ противномъ случаю дирекція зорве сей-часъ съ кождымъ реставраторомъ угоду и постараесь о другого.

— **Въ Аксманицяхъ** въ пов. перемыскомъ застрѣливъ недавно въ лѣсѣ дворскій лѣсничій Т. Фащиньскій побережника Ивана Барчиньского, а оттакъ другимъ выстрѣломъ отобравъ собѣ самому житье. Судове слѣдство доходитъ, яка була причина того случаю, котрои доси никто не выяснивъ.

— **Галицкѣ и буковиньскѣ властителѣ волювъ**, котрѣ держатъ при горальняхъ на бразѣ, маютъ зъѣхатись сими днями до Черновець, щобъ тамъ порозумѣтись чи не належалобы перенести торгъ на волы до Освятима на случай, коли не оголошенобы Вѣдня яко мѣстце вольне отъ заразы на рогату худобу.

Вѣсти епархіяльнѣ.

Зъ Епархіи Львовскои.

Платню отъ правительства въ сумѣ 210 зр. одержавъ о. І. Федюкъ, сотрудникъ въ Борыничахъ.

Испыты конкурсовѣ выдержали: оо. Г. Алексевичь, І. Гаваньскій, А. Ольшь, А. Сумикъ, І. Ярымовичь, М. Добровольскій, В. Козёровскій, Н. Стефановичь, Т. Саболта, І. Соллогубъ, І. Стоцкій, С. Царь, Л. Копертыньскій, М. Ивасечко, К. Дрогомирецкій І. Ружицкій, З. Сѣменовичь, Ю. Дорожиньскій и І. Шпытко. Желающѣ одержати зъ того испыту свѣдоцтва звелятъ отнестись до п. Грабовича, канцелиста консист., и уплатити 50 кр. на штемпель.

Испытъ на катехитовъ при учит. семинаріяхъ въ всходнѣй Галичинѣ выдержали: оо. Е. Гузаръ зъ Городка, Г. Дроздовскій зо Львова, З. Подляшецкій зъ Перемышля, І. Редкевичь зъ Збаража, М. Семеновъ зъ Станиславова и Г. Ярема зъ Бродовъ.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенты одержали: оо. И. Негребецкій на парохію Залѣсье дек. каньчуцкого и Е. Антоневичь на капеляніо въ Баховѣ дек. бѣрецкого.

Завѣдательства одержали: О. Полянскій въ парахіи Телешница дек. затварницкого, М. Заяць въ капеляніи Унятычѣ дек. дрогобыцкого, И. Олексинъ въ капеляніи Токарня дек. сяноцкого и Н. Юзифовичь въ парахіи Розджалювъ дек. сокальского.

Сотрудничества одержали: оо. Г. Спрысъ въ Подгайчикахъ дек. комарняньского, Ю. Ясеницкій въ Старой соли дек. старосольского, Д. Гордыньскій въ Шклѣ дек. яворовского, И. Маликъ въ Малновскій Воли дек. мостиского и М. Жарскій въ Смерековѣ дек. жовковского.

На конкурсъ выставленѣ 1) съ речиницемъ до 3 грудня с. р. а) парохіи: Боберка нижна, Бутыни, Королева руска, Кохановка, Миратынъ, Михновець, Плазовъ, Росохачь, Себечовъ, Телешница, Турка и Хащѣвъ; б) капеляніи: Кореница, Подубцѣ, Теглювъ и Щирець; 2) съ речиницемъ до 17 грудня с. р. парохія Кривка дек. высочаньского.

ПОСМЕРТНѢ ВѢСТИ.

† **Михаилъ Кушнѣрь**, парохъ въ Кривцѣ дек. высочаньского, еп. перемыскои упокоився дня 13 вересня с. р. въ 73-ѣмъ роцѣ житя а въ 47-ѣмъ роцѣ священьства. Вѣчна ему память!

† **Іоанъ Должицкій**, парохъ въ Михновци дед. жукотыньского еп. перемыскои, упокоився дня 28 серпня с. р. въ 67-ѣмъ роцѣ житя а въ 38-ѣмъ роцѣ овященьства. Вѣчна ему память!

(Надослане.)

До Всесвѣтлѣйшои митроп. консисторіи!

Еще въ осени минувшого року подали мы до Всесв. консисторіи на руки Выс. намѣстництва до апробаты статуты „брацтва св. Николая“, уложенѣ на взоръ статутовъ брацтвъ въ Перемышли, Золочевѣ, Станиславовѣ. Выс. намѣстництво потвердило намъ тіи статуты еще въ сѣчни подъ сею вымѣнкою, що брацтво може войти въ житье лише по одержаню апробаты черезъ Всесв. консисторію. Рокъ минає, а Всесв. консисторія до сеи поры не оповѣстила насъ, яка доля суджена нашому брацтву. Писемне запытанье остало безъ ответу, тому рѣшились мы на сѣй дорозѣ откликатися до Всесв. консисторіи и просити о остаточне залагодженье нашого дѣла.

Въ Стрыю, дня 5 л. жовтня 1881.

(*Сльдує 15 подписовъ.*)

ОТОЗВА

до щирыхъ рускихъ патріотовъ въ имени бѣдныхъ учениковъ рускои гимназіи во Львовѣ

Въ роцѣ школьномъ 1882 жертвували для ученикѣвъ слѣдуючѣ рускѣ добродѣтелѣ: П. Т. о. М. Соневицкій зъ Ванковець 5 зр., о. И. Курпякъ 1 зр., сов. Рожанковскій 4 зр., ученикъ зъ VIII клясы Абрысовскій 50 кр., о. Небыловець зъ Перегиньска 5 зр., о. А. Саноцкій 1 зр., о. Гошовскій зъ Блюдникъ 5 зр., п. Несторовичь 90 кр.; разомъ 22 зр. 40 кр. Зъ того роздано дотеперь помѣжь бѣдныхъ ученикѣвъ 16 зр. 12 кр; позостала отже решта 6 зр. 28 кр., котра нынѣ-завтра роздасться, бо требуючихъ, голодныхъ и неодѣтыхъ есть много. Надходятъ дни студенѣ, дни холоднои осени и морознои зимы, а съ ними множатся и потребы и нужда....

Тѣло учительске рускои гимназіи звертаеся отже до щирыхъ рускихъ патріотовъ съ прошеньемъ хотьбы о найдробнѣйшѣ а лишь о численнѣ датки, котрыми можь буде запобѣгчи нуждѣ. Всечестнѣ Отцѣ духовнѣ, честнѣ громады рускѣ, котрыхъ дѣти посѣщаютъ найчисленнѣйше нашу гимназію, славетнѣ рускѣ мѣщане и промысловцѣ и свѣтлѣ урядники-Русины, котрѣ дотеперь спѣшили охотно съ подмогою для бѣднои учащоися рускои молодежи, — до Васъ то звертаємъ наше прошенье въ той справѣ, въ надѣи, що голосъ нашъ найде щирый отгомонъ въ Вашихъ серцяхъ.

Отъ учительского тѣла рускои гимназіи во Львовѣ, дня 3 л. вересня 1881.

Съ симъ числомъ розсылаєся Вп. предплатникамъ „Библіот. найзнам. повѣстій“ 3 и 4 аркушъ повѣсти Едвардса „Стефанъ Лаврентій“ зъ англійского.

Накладомъ редакціи „Дѣла“

выйшли:

„СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ“,

повѣсть знаменитого англійского писателя К. Дикенса. Цѣна 30 кр., съ пересылкою 35 кр.

„ВЪ ОБОРОНѢ ЧЕСТИ“,

повѣсть Г. Раймунда въ трехъ частяхъ. Цѣна 2 зр. 50 кр., съ пересылкою 2 зр. 70 кр. (Повѣсть тая стоитъ въ оригиналѣ нѣмецкомъ 8 зр. 40 кр.)

„ДЫМЪ“,

повѣсть Ив. Тургенева. Цѣна 1 зр. 50 кр., съ пересылкою 1 зр. 70 кр.

Достати можна въ администраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскій. (23—?)

Реальность,

складаючася зъ 53 моргювъ доброи землѣ, съ всякими будынками господарскими и млыномъ въ добромъ станѣ, въ краснѣй подгорскій околици, въ поблизю Стрыя, есть до проданя за умѣркувану цѣну. Близшихъ поясненъ можна засягнути безъ жадного посередництва подъ адресою: А. К. poste restante, Тухолька. (2—3)

СЕВЕРИНЪ БУДКОВСКІЙ,

бувшій балетмайстеръ театровъ варшавскихъ

розпочинае

курсъ найновѣйшихъ танцѣвъ

сальоновыхъ, товарискихъ и сольо-попысовыхъ,

якъ такожь

Курсъ гимнастики

такъ въ домахъ приватныхъ, якъ и въ власномъ помешканю

въ рынку, ч. 12, I поверхъ.

(4—12)

(4—10) **І. КРЕМЕРЪ**

во Львовѣ, улиця Галицка ч. 16,

поручае на теперѣшный сезонъ свой богато заосмотреный

Магазинъ конфекціи для женщинъ,

завѣдомляючи заразомъ, що **роботня** зъ улицѣ Собѣского ч. 12 **зостала перенесена до дому при**

улици Галицкой, ч. 21, I поверхъ

Найбольшій и найдешевшій

МАГАЗИНЪ НОВОСТЕЙ

и

КОНФЕКЦІИ ДАМСКОЙ

І. КІМАЄРА (J. Kümayer)

НАСЛѢДНИКОВЪ

ул. Гетманьска, ч. 4. во Львовѣ

одержавъ на пору осѣнну и зимову готовѣ рѣчи, якѣ лишь були за границію новѣйшій, а именно:

Окрыта осѣнній отъ 8–50 зр.
Плащъ зимовій отъ 10–120 зр.
Верхи до футра вовняній отъ 50–150 зр.
Верхи до футра шовковѣ и аксамитній отъ 20–35 зр.
Костюмы до улицѣ шовковій отъ 35–75 зр.
Костюмы шовковѣ и сальону отъ 20–120 зр.
Шляпочки филцовѣ отъ 50–200 зр.
Сурдутики найробжнороднѣ вкуса отъ 10–15 зр.

Также великій выборъ, матеріяловъ на лѣто найкоротшомъ часѣ.

Замовленя выконуемъ въ якъ (4—6)

МАГАЗИНЪ ТОВАРОВЪ БЛАВАТНЫХЪ

ВАСИЛІЯ ТОВАРНИЦКОГО НАСЛѢДНИКЪ.

во Львовѣ, въ рынку ч. 32, поручае на сезонъ осѣнный и зимовый

Вовнянки, Кашмиры, Матеріи на покрытье футеръ, Фланелѣ, Плюшѣ до одежи, Хустки вовняни.

Пробы на жаданье franco.

(2—2)

Выдаютъ: **Мих. Коссакъ и Вол. Барвѣньскій.** — За редакцію отповѣдае: **Володим. Подляшецкій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Шевченка, подъ зар. К. Беднарско